

Bursa'nın Köklü Eğitim Kurumları

BURSA KIZ LİSESİ

(Bursa Kız Muallim Mektebi)

Bursa Büyükşehir Belediyesi Kitaplığı
Bursa'nın Köklü Eğitim Kurumları
BURSA KIZ LİSESİ (BURSA KIZ MUALLİM MEKTEBİ)

www.bursa.bel.tr

Proje Koordinatörü

Aziz Elbas

Ahmet Erdönmez

Proje Yürütücüsü

www.bursaarastirmalarimerkezi.org

Işık Demir - Sibel Gök - Aysun (Yedikardeş) Dönmez

Serap Yurteser - Cengiz Bütün - Cemil Mentеше

Editör

Aysun (Yedikardeş) Dönmez

Son Okuma

Hasan Karayığit

Fotoğraflar

Bursa Büyükşehir Belediyesi Belgeliği,

Bursa Anadolu Kız Lisesi arşivi, Okyay Koç

Kapak Fotoğrafı: Bursa Kız Lisesi'nin Muradiye'deki İlk Binası

Tasarım

Yakup Şahiner

Katkıda Bulunanlar

Bursa Anadolu Kız Lisesi Müdürü Yücel Öztürk
Bursa Anadolu Kız Lisesi Müdür Muavini Hüsnüye Atloğlu
Bursa Anadolu Kız Lisesi Tarih Öğretmeni Erol Aldanmaz
Bursa Kız Lisesi Emekli Fizik Öğretmeni Mualla Şahin
Bursa Kız Lisesi Emekli Müzik Öğretmeni Murat Kara
Bursa Kız Lisesi Mezunlar Derneği
Araştırmacı-Yazar Güney Özkılıç
Atletizm Antrenörü Salih Erden
Basketbol Antrenörü Bora Güler
Voleybol Antrenörü Emin İmen
Yüzme Antrenörü Mustafa Akkaş
Bursa Anadolu Kız Lisesi Edebiyat Öğretmeni Ömer Duygulu
Ece Sandallı, Fatma İmamoğlu, Semin Çamaşuvi Sönmez

Basım Yılı ve Yeri

Mayıs, 2012

Stil Matbaacılık, İstanbul

ISBN

978-605-5382-25-4

Yapım

BURSA
KÜLTÜR A.Ş.

© 2012 Bursa Kültür A.Ş. Bu kitabın tüm yayın hakları Bursa Kültür A.Ş.'ye aittir. Yazılı izin olmadan kısmen ya da tamamen yeniden basılamaz.

Dağıtım

Bursa Kültür A.Ş.

Merinos Parkı Atatürk Kongre ve Kültür Merkezi B Kapısı Osmangazi/Bursa

Tel: + 90 224 253 26 46 Faks: + 90 224 253 14 85

info@bursakultur.com / www.bursakultur.com

İÇİNDEKİLER

SUNUM.....	v	SPORTİF FAALİYETLER.....	47
TARİHÇE.....	7	Atletizm.....	50
Kronolojik Tarihçe.....	8	Basketbol.....	52
Kız Muallim Mektebi'nden Bursa Anadolu Kız Lisesi'ne.....	10	Kayak.....	54
Kız Muallim Mektebi.....	17	Masa Tenisi.....	55
Türk Maarif Cemiyeti Bursa Kız Lisesi.....	18	Voleybol.....	57
“Melankolik Şehrin İçli Şairesi, Fakihe Odman”.....	20	Yüzme.....	58
Kız Muallim Mektebi Coğrafya Öğretmeni		BİLİMSEL FAALİYETLER.....	61
Nebahat Sütunç.....	22	Biyoloji Laboratuvarı.....	62
Müşahür Hanım.....	24	Fizik Laboratuvarı.....	63
Günümüzde Bursa Anadolu Kız Lisesi.....	25	Kimya Laboratuvarı.....	64
Bursa Kız Lisesi Mezunlar Derneği.....	28	SOSYAL FAALİYETLER.....	67
KÜLTÜREL ve SANATSAL FAALİYETLER.....	33	YEŞİL BAKIŞ.....	71
Bando.....	34	OKUL MÜDÜRLERİ.....	77
Halk Dansları.....	36	SÖZLÜ TARİH.....	101
Kız Lisesi Müzesi.....	37	FOTOĞRAF ALBÜMÜ.....	303
Kütüphane.....	40	ŞEREF DEFTERİNDEN.....	423
Müzik.....	41	OKULUN BELGE ARŞİVİNDEN.....	431
Tiyatro.....	44		

SUNUM

Bursa Büyükşehir Belediyesi Bursa Araştırmaları Merkezi'nce yürütülen "Bursa'nın Köklü Eğitim Kurumları" çalışması kapsamında geçtiğimiz yıllarda yayımladığımız Ziraat Mektebi, Tophane Endüstri Meslek Lisesi ve Bursa Erkek Lisesi kitapları serisine bu yıl Bursa Kız Lisesi kitabını eklemekten mutluluk duyuyoruz.

Bugünkü Bursa Anadolu Kız Lisesi'nin bulunduğu alan, 1854 senesinden itibaren okul olarak kullanılmıştır. 1914 senesinde bu alanda kurulan Bursa Kız Muallim Mektebi'ni ve kız-erkek karma eğitim verme sürecini de kapsayan tarihçesini kitabın ilgili bölümünde okuyabileceğiniz okul, 1928 senesinde Atatürk'ün isteği üzerine açılmasından bugüne binlerce öğrenci yetiştirmiş, Türkiye'nin önde gelen eğitim kurumlarından biri olmuştur. Bunun nedenleri okulun sadece çok farklı dallardan bilim insanları, öğretmenler, sanatçılar, iş kadınları yetiştirmesi değil, aynı zamanda kurulduğu günden bugüne kadar sosyal, kültürel, sportif ve sanatsal etkinliklere, bilimsel eğitim kadar çok önem vererek öğrencileri hayata her yönden hazırlamış olmasıdır.

1960'lı yılların sonunda kurulan 120 kişilik bando takımı, Türkiye'nin tek kız bando takımıdır. İlk kez 1979'da kurulan ekip ile halk dansları eğitimine de önem veren bu değerli eğitim-öğretim yuvası, atletizm, basketbol, kayak, masa tenisi, voleybol ve yüzme takımlarıyla sadece Bursa değil, Türkiye çapında dereceler kazanmış, masa tenisi branşında ise dünya çapında başarılar göstermiştir. Spor salonu dahi olmadan bu büyük başarıları kazanan okul, Sayın Erdem Saker'in kurucusu olduğu Bursa DSİ Nilüferspor ile gerçekleştirdiği ortak bir çalışma ile ülkemizin milli takımlarına sayısız sporcular yetiştirirken, bu sporcuların aynı zamanda eğitimlerine başarılı bir şekilde devam ederek her birinin çeşitli meslekler edinmeleri ve kariyer yapabilmeleri konusunda da her türlü olanakları sağlamıştır. Bursa Büyükşehir Belediyesi Bursa Araştırmaları Merkezi'nce bir yılı aşkın süredir yapılan titiz çalışmalar ve araştırmalar sonrası hazırlanan kitabımızda, okulun bu başarılarının sırrına şahit olacak ve gizli kahramanlarının hikâyelerini okuyacaksınız.

Bu köklü okulda yapılan bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerin bütün okullara örnek olacağını umuyor, kitapta emeği geçen Bursa Büyükşehir Belediyesi Bursa Araştırmaları Merkezi ekibine, kitabın hazırlığı aşamasında katkılarını esirgemeyen Bursa Anadolu Kız Lisesi idaresine, Bursa Kız Lisesi Mezunlar Derneği yöneticilerine ve sözlü tarih çalışmalarında verdikleri değerli bilgilerle, paylaştıkları fotoğraf ve belgelerle kentin ve okulun tarihine ışık tutan idarecilere, öğretmenlere ve mezunlara şükranlarımı sunuyorum.

Recep Altepe

Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı

TARİHÇE

KRONOLOJİK TARİHÇE

1854	Bursa'da kız okullarının açılması	1949-1964	Şinasi Onurkan'ın müdürlük dönemi
1876	Bugün Muradiye'de bulunan Turizm ve Otelcilik Meslek Lisesi'nin yerinde Amerikalı Protestan misyonerler tarafından Amerikan Kız Koleji'nin açılması	1953	Kız Lisesi Kütüphanesi'nin kurulması
1911	Bugünkü Kız Lisesi'nin bahçesinde bulunan binaların Kız Rüştiye Mektebi'ne tahsis edilmesi	1962	A Blok'un hizmete girmesi
1914	Binaların Kız Muallim Mektebi'ne devredilmesi	1964-1966	Hayriye Alanur'un müdürlük dönemi
1920-1921	Okul binalarının Yunan işgalinde Yunanlar tarafından hastane olarak kullanılması	1967-1989	Melahat Çakır'ın müdürlük dönemi
1925	Atatürk'ün Kız Muallim Mektebi'ni ziyareti	1967	Bando takımının müzik öğretmeni Ali Yavuz tarafından kurulması
1928	Muradiye Sempti'ndeki Bursa Amerikan Kız Koleji'nin bakanlar kurulu kararı ile kapatılıp, yerine Atatürk'ün isteği üzerine Bursa Kız Lisesi'nin açılması	1968	Taş Bina'nın yıkılması
1931	- Atatürk ve İsmet İnönü'nün Kız Lisesi'ni ziyareti - Sonradan Türkiye'nin ilk kadın milletvekillerinden olan Fakihe Öymen'in okul müdürlüğüne atanması	1969	Kireçocakları'nda ilk hatıra ormanının oluşturulması
1948	Muradiye'deki Bursa Kız Lisesi ile bugünkü Kız Okulu Caddesi'nde bulunan Kız Öğretmen Okulu'nun yer değiştirilmesi	1970	B Blok'un dönemin başbakanı Süleyman Demirel tarafından açılması
1949	Bursa Kız Lisesi adının tescil edilmesi	1971	Biyoloji öğretmeni Şenay Misili önderliğinde Ovaakça'da hatıra ormanı oluşturulması
		1970-1974	Bursa Anadolu Lisesi öğrencilerinin Kız Lisesi binasında eğitim görmesi
		1973	Cumartesi günleri yarım gün olan eğitimin kaldırılması
		1979	- Kız Öğretmen Okulu'nun son mezununu vererek kapatılması

- Kapatılan Kız Öğretmen Okulu'nun sahipsiz kalan 20 nefesli enstrüman, 20 trampet ve 20 borusunun müzik öğretmeni ve bando takımı sorumlusu Mehmet Şenol'un girişimleri ile Kız Lisesi'ne aldirılarak, bando ekibinin sayısının 120 kişiye çıkarılması
- Bursa Kız Lisesi halk dansları ekibinin beden eğitimi öğretmeni Şerife Şenol tarafından kurulması
- Milliyet Gazetesi'nin düzenlediği Türk Halk Müziği yarışmasında Türkiye 1.'liği
- Okula ilk kez erkek öğrenci alınması. (Aynı yıl tasdikname ile Erkek Lisesi'ne gönderilmişlerdir)
- 1980** Milliyet Gazetesi'nin düzenlediği Türk Halk Müziği yarışmasında ikinci kez Türkiye 1.'liğinin kazanılması
- 1983** Müzik öğretmeni Zeki Çubuk tarafından kurulan halk müziği ekibi ile beden eğitimi öğretmeni Şerife Şenol tarafından kurulan halk dansları ekibinin Milliyet Gazetesi'nin yarışmasında toplu icra dalında Türkiye birinciliğini kazanması ile 1984 senesinde yayınlanan gazetede bu dalda en çok ödül almış okul unvanını kazanması
- 1988** - Masa tenisinde ilk Türkiye şampiyonluğu
- Voleybolda ilk Türkiye şampiyonluğu
- 1989-1997** Hasan Aktürk'ün müdürlük dönemi
- 1989** Ortaokul basketbol takımının lehine biten 258-0'lık skorla kadın basketbolunda dünya rekoru elde edilmesi
- 1990** Atletizm takımının kazandığı ilk Türkiye şampiyonluğu
- 1992** Kazakistan'dan gelen 40 öğrencinin yatılı olarak Kız Lisesi'ne kaydı
- 1993** - Son ortaokul mezunlarını vermesi
- Yüzme takımının kazandığı ilk Türkiye şampiyonluğu
- Yabancı dil ağırlıklı (süper lise) eğitime geçilmesi
- 1994** Kız Lisesi Mezunlar Derneği'nin açılması
- 1997-2006** Sadettin Pircioğlu'nun müdürlük dönemi
- 1997** Masa tenisi takımının altıncı kez Türkiye şampiyonu olmasının ardından Belçika'da düzenlenen şampiyonada dünya 3.'sü olması
- 2005** Bursa Kız Lisesi adının Bursa Anadolu Kız Lisesi olarak değiştirilmesi
- 2006** Aralıksız 20 yılı aşkın bir süre Hikmet Hocaoglu tarafından çalıştırılan masa tenisi takımının, yedinci kez Türkiye şampiyonu olmasının ardından Çin'de düzenlenen şampiyonada okulu ve ülkemizi temsil ederek ilk 8'e girmesi
- 2006-2010** Zafer Ağaoğlu'nun vekâleten müdürlük yaptığı dönem
- 2009** Bursa Anadolu Kız Lisesi'nin ilk mezunlarının Mudanya-Ülkü Köyü Gölet mevkiinde hatıra ormanı oluşturması
- 2010** Yücel Öztürk'ün okul müdürü olarak göreve başlaması
- 2011** Okul bünyesinde önce Melahat Çakır, Hasan Aktürk ve sonra Sadettin Pircioğlu döneminde kurulan ve kapatılan okul müzesinin 4. kez açılması

KIZ MUALLİM MEKTEBİ'NDEN BURSA ANADOLU KIZ LİSESİ'NE

Bursa Kız Lisesi'nin tarihini incelerken aslında Bursa'da kız öğrencilere eğitim veren ilk ve orta dereceli okulların ve binalarının tarihçelerinin iç içe geçmiş olduğunu, okulların bina değiştirdiğini, aynı binayı paylaştıklarını ya da birleştirildiğini görürüz. Osmanlı İmparatorluğu'nda batılılaşma hareketlerinin hızlandığı yıllarda, kadınların da eğitimine önem verilmeye başlanmıştır ve Bursa'da kız çocuklarının eğitimi için okul açılması 1854 yılına kadar gitmektedir.

Kız Muallim Mektebi

Bugün Bursa Kız Lisesi'nin bulunduğu alanda, tarihî Mahkeme Hamamı'nın karşısında, tek katlı, bodrumlu, kâgır bir bina, Erkek Rüştiye Mektebi (ortaokul) olarak inşa edilmiştir. (Bu bina 1968'de yıkılmıştır.) Erkek Rüştiyesi 1892'de Mülki idadisi (lise) ile birleştirilmiş, bu tarihten sonra da bina bir süre İdadi Mektebi (lise) olarak işlev görmüştür. Bu okulun ön kısmı uzun süre Kız Rüştiyesi olarak kullanılmış, 1911 yılında ise bütün binalar Kız Rüştiye (Malhatun) Mektebi olarak anılan okula tahsis edilmiştir. O dönemde ders programlarında din bilgisi, ahlâk, nâfi'a bilgisi, Osmanlıca, hesap, sü-lüs ve rik'a, Arapça, Farsça, imlâ, tarih, coğrafya, hıyâtet (terzilik) ve nakış gibi dersler bulunmaktaydı. 1914 yılından itibaren ise binada Kız Muallim Mektebi eğitime devam etmiştir.

Elimizde bulunan kaynaklara göre kuzeye bakan bahçe tarafında iki dershaneli Numune-i Terakki adında bir özel okulun açıldığını biliyoruz. O yılların Bursa'sında özel bir okulun açılması da önemli bir gelişmedir. Bu özel okul, Köse Nuri Efendi'ye aittir. Okulun, 1915 yılına kadar, Bursalılara eğitim konusunda hizmet ettiği görülüyor. Bu okul 1916'da şimdiki hükümet binalarının yerindeki Nilüfer Hatun Mektebi ile birleştirilmiş, 1920 yılında kapatılmıştır.

Bursa Kız Lisesi'nin Muradiye'deki ilk binası

Hepimizin bildiği gibi Kurtuluş Savaşı yıllarında Bursa yaklaşık iki yıl Yunan işgali altında kalmış, işgal sırasında, 1920-1921 yıllarında Yunanlar okulu hastane olarak kullanmışlardır. O acı dolu yıllarda dahi eğitime ara verilmemiş, bu güç şartlarda eğitimin önemi topluma anlatılmaya gayret edilmiştir. Yatılı talebeler, bugünkü müdür evinde kalmış, bu evin karşısındaki binada da eğitim görmüşlerdir. Bu olumsuz şartlar altında gizlice yürütülmeye çalışılan eğitim faaliyetleri, Yunanların Bursa'yı terkenden sonra rahat ve özgürce yapılmaya başlanmıştır.

Atatürk Kız Lisesi öğrencileriyle, 1931

Bursa Kız Muallim Mektebi

4 Ekim 1925 tarihinde Atatürk Bursa Kız Muallim Mektebi'ni ziyaret ederek burada bir müsamere izlemiştir. Atatürk'ün Bursa'ya geldiğinde ziyaret ettiği tarihi bina (taş bina), Erkek Lisesi'nin bugünkü tarihi binası gibiydi. Eski taş bina amfi şeklinde fizik ve tabii (biyoloji) laboratuvarlarından oluşuyordu. Alt kat iki taraflıydı yemekhane vardı. Yemekhanenin yan tarafında (sokak tarafında) spor salonu vardı. Şimdiki pansiyonun olduğu yerde konak gibi 2 katlı bina vardı. Alt katında 2, üst katında 3 sınıf vardı. Taş binanın üst katında ahşap-çıkma bir bölüm vardı. Burada sırasıyla müzik odası, yanında bir sınıf, onun da yanında kütüphane, sahne ve yatakhane vardı. Ayrıca eski binanın bahsedilen yatakhane duvarına paralel yol üzerinde bir ahşap konak daha vardı, burası da yatakhane olarak kullanılıyordu.

Bursa Kız Lisesi'nin kuruluşu ise şu şekilde olmuştur: Muradiye Semtinde 1876 yılında Amerikalı Protestan misyonerler bir kız koleji açarlar. Ahmet Zühtü Paşa'nın yazdığı raporda bu okulun öğrenci sayısının başlangıçta 45 olduğu, okulun ruhsatının ise 1892 yılında alındığı belirtilmektedir. Başlangıçta gayri Müslim öğrencileri eğiten okul, Cumhuriyetten sonra daha çok Türk öğrencilere de hizmet vermeye başlar. 5 sınıflı küçük bir okuldur. Ancak okulda bazı öğretmenlerin misyonerlik faaliyetleri yapmaları tüm yurtta infiale neden olur. Muradiye Semtinde bulunan Bursa Amerikan Kız Koleji, 29 Ocak 1928 yılında Bakanlar Kurulu kararı ile kapatılarak, okulun binası, Atatürk'ün isteği

Kız Muallim Mektebi öğretmenleri, 1920'li yıllar

üzerine Türk Maarif Cemiyeti tarafından satın alınır ve Atatürk'ün himayesinde Bursa Kız Lisesi açılır. Paralı ve yatılı olan okulda 1931'de 90 öğrenci kayıtlıdır.

1931 yılında Atatürk ve İsmet İnönü Kız Lisesi'ni ziyaret etmişlerdir. Okuldan 1931-32 öğretim yılı sonunda 7 öğrenci mezun olmuş, bunlardan üçü hukuk, ikisi ziraat, ikisi de eczacılık eğitimi almıştır. 1932-33 öğretim yılındaki 10 öğrenci İstanbul Üniversitesi Felsefe, Kimya, Eczacılık, Hukuk ve Tıp fakültelerine gitmişlerdir. 1933-34 son sınıf öğrencilerinden onu fen, on sekizi edebiyat şubesinde öğrenim almıştır. Okulun yıllık bütçesi 19.571 liradır. Okulda İngilizce ve Fransızca olmak üzere iki dil eğitimi bulunmakta, İngilizce derslerini bir Türk, bir de Amerikalı öğretmen vermektedir.

Kız Muallim Mektebi'nden bir sınıf

Kız Muallim Mektebi'nde bahçede ders

Kız Muallim Mektebi yatakhanesi

Okulun 1933-34 yılında 53 yatılı, 100 gündüzlü öğrencisi, 23 öğretmeni bulunmaktadır. Cumhuriyet'in ilk yıllarından 1933'e kadar okul için 13.261 lira harcanmış, 1931 yılında 90 öğrenci okumuş, 5 öğrenci mezun olmuş, 1932'de 115 öğrenci okumuş, 10 öğrenci mezun olmuştur. Okulda 1938 yılında 300 öğrenci öğrenim görmüştür.

Okul 1947-1948 öğretim yılına kadar Muradiye'deki binasında eğitim vermiş, daha sonra da günümüzdeki yerine taşınmıştır. Kız Muallim Mektebi ise Muradiye'deki binaya taşınmış, bir süre sonra Kız Öğretmen Okulu olarak anılmaya başlamıştır. 1974-75 yılından itibaren öğrenci almayarak son mezununu 1979 yılında vermiştir.

1930-1931 ders yılı Kız Öğretmen Okulu son sınıf öğrencileri okulun bahçesinde

Taş binanın çatı onarımı, 1920'ler

16 Eylül 1949'da Milli Eğitim Bakanlığınca adı Kız Lisesi olarak tescil edilmiştir. A blok 1962 yılında hizmete girmiş, taş binada da yıkıldığı 1968 tarihine kadar eğitime devam edilmiştir. 1970'de eğitime açılan B blokun açılış töreni, dönemin başbakanı Süleyman Demirel tarafından yapılmıştır.

Bursa Anadolu Lisesi'nin kız öğrencileri, 1970-1974 yıllarında, Acemler'deki okullarının bina inşaatı bitene kadar Bursa Kız Lisesi'nde okumuştur. Müdür muavinleri ayrı olsa da, Bursa Kız Lisesi'nin bazı branş öğretmenleri Bursa Anadolu Lisesi öğrencilerinin de derslerine girmiştir ve Pazartesi-Cuma bayrak törenleri beraber yapılmıştır.

Okulda önceleri lise ve ortaokul öğrencileri aynı saatlerde eğitim görürlerken, 1950'li yılların sonlarından itibaren ortaokullar sabahçı, liseler öğlenci olmuştur. 1973 senesinde ülke genelinde Cumartesi eğitimi kaldırılmış, hafta içi eğitim süresi uzatılmıştır. Okula ilk kez 1979 yılında erkek öğrenciler alınmış fakat aynı öğretim yılında (1980) öğrenciler tasdikname ile Erkek Lisesi'ne geçiş yapmışlardır. Erkek öğrencilerin yeniden okula alınması, 1993 senesinde yabancı dil ağırlıklı eğitim sistemine geçişle olur. Okul, 1991 senesinden itibaren ortaokula kayıt almaz ve ortaokullarda da son mezununu 1993 senesinde vermiştir. 2005 senesinde Bursa Anadolu Kız Lisesi adını almıştır.

Yılların birikimi ile günümüzdeki Kız Lisesi'ne ulaşılmıştır. Birçok Bursalı ailenin kız çocuklarını eğitmiş olan bu köklü kurum, neredeyse her Bursalı ailenin belleğine yer etmiştir. Çünkü uzun dönemler her Bursa ailesinden bir kişi Kız Liseli olurdu. Bu köklü eğitim kurumundan ünlü isimler de yetişmiş ve halâ yetismeye devam ediyor. Örneğin; Atatürk'ün manevi kızı Prof. Dr. Afet İnan, eski başbakan Yıldırım Akbulut'un eşi ve yargıtay üyesi Samia Akbulut, kadın, aile ve sosyal hizmetlerden sorumlu eski devlet bakanı Önay Alpago, milletvekili Sena Kaleli, Kandilli Rasathanesi eski müdürü Prof. Dr. Gülay Altay, Prof. Dr. Afife Batur, Prof. Dr. Yıldız Aydın Avanoğlu, Prof. Dr. Işık Aydın, Prof. Dr. Canser Çakalır, Bursa barosu başkanı avukat Asude Şenol, yazar Nilüfer Dumlu Günaydın, sinema sanatçıları Nur Sürer ve Burcu Kara, Kız Lisesi mezunlarındandır. Ünlü ses sanatçısı Safiye Ayla Bursa Kız Muallim Mektebi'nde öğrenim

görmüştür. Sümerolog Muazzez İlmiye Çığ da 1931 yılında Bursa Kız Muallim Mektebi'ni bitirmiştir.

Erol Aldanmaz

Bursa Anadolu Kız Lisesi Tarih Öğretmeni

B Blok temel atma töreni

B Blok açılış töreninde dönemin başbakanı Süleyman Demirel, 1970. Melahat Çakır arşivi

Kaynakça:

Akkuş, Mine. "Bursa Kız Lisesi" *Bursa Yıllığı*, 1934, s. 22.

Kaplanoğlu, Raif. "Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Bursa," *Park Magazin*, Temmuz 2010, s. 89.

Polat, İlknur. "Atatürk ve Milli Eğitim," www.ankara.edu.tr/dergiler/45/807/10279.pdf

Erdönmez, Ahmet Ö. "Bursa Kız Lisesi," *Bursa Araştırmaları Dergisi*, Mayıs 2003, s.27.

BURSA YILLIĞI 1934

KIZ MUALLİM MEKTEBİ

Mektep, ilk defa 26 Birincikânun 1914 senesinde Fransız Kilisesi yanındaki sörler binasında açılmış, muhtelif yerleri değiştirilmiş ancak Cumhuriyet devrinde son ve münasip yerini bulabilmiştir. Mektebin Cumhuriyetten evvel on sene zarfında hepsi cem'an 474 talebesi olduğu halde bu miktar son on sene içinde 2599'a çıkmıştır.

1934 senesinde mektebe ayrıca pansiyon teşkilâtı da ilâve edilmiş, 17'si ücretli pansiyoner, 182'si leylî meccanî (parasız yatılı), 421'i nehari (gündüzcü) olmak üzere talebe yekûnu 620'ye çıkmış, 1932 yılına kadar 352 muallim yetiştirmiş, bunların 306'sı Cumhuriyet devrinde mektebi bitirmiştir.

1933 senesinde orta kısmı bitiren 96 hanıma orta mektep şahadnamesi verilmiştir. Son on sene zarfında mektebin binası, bir kat daha ilâve edilerek büyütülmüş, istimplâk edilen evlere yatakhane pavyonları tesis edilmiş, laboratuvar ve atölyeler eklenmiş, sahası

1933'te 9033 metre murabbaina baliğ olmuş, kütüphanesi tekemmül ettirilmiş, 1934 yılı başında kitap adedi 3150'yi bulmuştur.

Son on sene zarfında Cumhuriyet hükümetimizce mektebe verilen tahsisatın mecmuu 653706 liraya baliğ olup bunun 109090 lirası mektebin inşaa, tevsi ve tekemmülüne sarf edilmiştir.

Kadro:

Müdür ve Fizik-Kimya muallimi Cemal Bey
Baş muavin ve tedris usulü muallimi Nuriye Hanım
Muavin ve beden terbiyesi muallimi Naciye Hanım

Bunlardan başka mektepte 23 muallim ve 5 memur vardır. Bugünkü mekteplerin hepsinde olduğu gibi Bursa Kız Muallim Mektebi'nin muhtelif talebe teşekkülleri vardır. Bunlar Haysiyet Divanı, Hilaliahmer Gençlik Derneği ve Talebe El Birliği adını taşıyan teşekküllerdir.

1930-1931 yılı Bursa Öğretmen Okulu son sınıf öğrencileri, tedrisat müfettişi umumisi Hikmet Bey, edebiyat öğretmeni Ali Canip Bey ve Harun Reşit Bey

BURSA YILLIĞI 1934

TÜRK MAARİF CEMİYETİ BURSA KIZ LİSESİ

Teessüs tarihi: 19 Eylül 1931

İlk Müdür: Fakihe Edip Hanım

1933-1934 ders senesinde 53 leylî, 100 neharî olmak üzere 153'tür.

Müdür: Fakihe Edip Hanım

Muavinler: Nesrin Rauf Hanım ve Edip Doğan Bey

Muhasip: Hüsnü Bey

Doktor: Emin Bey

Mektepte 23 muallim vardır.

Bursa Kız Lisesi Türk Maarif Cemiyeti tarafından 19 Eylül 1931 tarihinde tam teşkilatlı olarak tesis edilmiştir.

Mektep geniş ve zengin bir tabiat içinde hava ve manzara itibariyle Bursa'nın güzel ve hâkim bir mevkiindedir. Eski Amerikan Koleji binası olan mektep, bu sene Türk Maarif Cemiyeti tarafından Amerikalılardan satın alınmıştır.

Bahçesinde tenis, voleybol gibi mektep sporlarına mahsus sahaları, talebe için ayrı bir hamamı vardır.

Mektepte bugünkü hayatın icaplarına uygun bir disiplin ve terbiye tarzı hâkimdir.

Mektep ecnebi dili tedrisatına ayrı bir ehemmiyet vermektedir. Mektepte İngilizce ve Fransızca olmak üzere iki lisan vardır. İngilizce dersleri bir Türk ve bir Amerikalı olarak iki muallim tarafından verilmektedir.

Musikinin kadın terbiyesindeki rolü de nazarı itibara alınarak bu derse de ehemmiyet verilmektedir.

Fikrî terbiyeye verilen kıymet kadar spora da büyük bir itina gösterilmektedir.

Mektepten 1931-32 ders senesinde yedi talebe çıkmış olup üçü hukukta, ikisi Yüksek Ziraat Enstitüsü'nde, diğerleri de Eczacı Mektebi'ndedir.

1932-33 ders senesinde 10 talebe çıkmış, İstanbul Üniversitesi felsefe, kimya, eczacılık, hukuk, tıp fakültelerine gitmişlerdir.

1933-34 son sınıf talebesinden onu fen, on sekizi edebiyat şubesinden olmak üzere 28 kişidir. Senelik bütçesi 19571 liradır.

1930-1931 ders yılı Bursa Kız Öğretmen Okulu son sınıf öğrencileri

“MELANKOLİK ŞEHRİN İÇLİ ŞAİRESİ, FAKİHE ODMAN”

Fakihe Odman, (1898-1967) Bursa doğumludur. Edebiyat öğretmenliğinin yanı sıra şair ve yazardır. Kurtuluş Savaşı sonrasında ülkeden kaçmak zorunda kalan ve “150'likler” listesinde yer alan Cemil Bey'in kızıdır. İlk ve ortaöğrenimini Bursa ve İstanbul'daki değişik okullarda tamamladıktan sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne girmiş, bu okulu 1935 yılında bitirdikten sonra yüksek muallim olmuştur.

“Fakihe Odman, baba tarafından, Bursa Ticaret ve Sanayi Odası kurucu başkanı fabrikatör Osman Fevzi Efendi mahdumlarından Cemil Bey'in kızıdır. Anne tarafından kökleri Kâmil Paşa'ya uzanır. Kâmil Paşa'nın torunu Kayseri'de on dokuzuncu yüzyılda hiciv şairi olarak yerel bir şöhret edinen 'Hicviyeci Kör Kâmil'dir. Bu heccav şairin kızı Naciye Hanım'ın Cemil Bey ile olan evliliğinden Fakihe Hanım dünyaya gelir.

Fakihe Hanım'ın Burdurizade olarak anılan baba tarafı Bursa'da var-sıl bir hayat sürdürmektedir. Lâkin 1920'deki Yunan işgali bütün Bur-salılar gibi Fakihe Hanım'ın ailesinin üzerine de bir karabasan gibi çöker. Malhatun İlkokulu'nu bitiren Fakihe, dönemin dağdağasından, dört yıl öğrenimine ara vermek zorunda kalır. Bu arada eline geçen kitapları yutarcasına okuyarak edebi zevkini geliştirir. Bu dönem oku-dukları arasında Ahmet Mithat tercümesi Kamelyalı Kadın'a özel bir değer verir. Belki de ileride yapacağı roman çalışmalarına bu kitap-tan aldığı ilhamlar yol açmıştır.

Cumhuriyetin ilk yıllarında babasından ayrılmış annesi ve kardeşi Ferit'le ekonomik ve psikolojik yönden nispeten daha zor bir yaşamı sürdürmeye başlarlar. 1924'te erişkin bir genç kız olarak Bursa Ame-rikan Kız Koleji'ne yazılan Fakihe Hanım, edebiyata olan düşkünlüğü sebebiyle edebiyat hocası Mümtaz Bey'den ilgi görür. Onun teşvik ve ısrarı ile İstanbul Erenköy Kız Lisesi'ne naklen kaydolur.” (Nevzat Çalıkuşu, 5. Bursa Edebiyat Günleri - İpek Şehrin Günlüğü, s. 98-99)

1930'da girdiği İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesindeki hocalarından bazıları: Ömer Ferit Kam, Fuat Köprülü, Ahmet Caferoğlu ve Ali Ekrem Bolayır'dır...

Kayseri ve Konya'da öğretmenlik yaptıktan sonra Bursa'ya atanmış ve o zamanki adıyla Bursa Kız Muallim Mektebi'nde edebiyat öğretmeni olarak görev yapmıştır. *Sevgi ve Saygı* (1935), *Benim Romanım*, *Kır Saçlı Yalancılar*, *Çiçek ve Güneş* (1940), *Leyla ve Süheyla* (1946), *O ve Ben* (1954) adlı romanlarının yanı sıra mani ve taşlamalarıyla o dönemin edebiyat çevresinin ilgi odağı olmuştur. Şiir kitabı, *Âşık ve Mâşuk'u* 1953 yılında İstanbul'da yayımlamıştır...

Fakihe Odman; o yıllarda Bursa Halkevi, Dil-Edebiyat Komitesi'nde de görevlidir. Halkevindeki aktif görevi nedeniyle hem Nâzım'ın dostu Dr. Neşati Üster'i, hem de gazeteci İsmet Bozdağ'ı tanımaktadır. Odman, Nâzım Hikmet'i ziyaretinden birkaç hafta sonra “25 Mayıs 1944'te Bursa Halkevinde ‘Türk Edebiyatı Devirleri’ konulu bir konferans” verecektir. (Dr. Mine Akkuş, Bursa Halkevi ve Uludağ Dergisi, s. 104)

Onun kişiliği hakkında epey ipucu taşıyan uzunca bir hicviyesi okunursa ne denli hassas bir ruh karşısında bulunduğu daha iyi anlaşılır:

KIZDIĞIM ŞEYLER

*Her an'besmele' demek,
Bir gün 'Allah' dememek,
Dini bir maske yapmak,
Bu maskeyle yer kapmak.
Elde tespihle gezmek,
Fikri zulümler etmek.*

...

“Fakihe Odman'ın *Kızdığım Şeyler* başlıklı hicvinin sonu şu dizelerle bitirir: “

...

*En kızdığım şey elbet!
Bizden hisli hayvanlar,
Ne güler, ne ağlarlar.
Daha neler neler var,
Fakat almaz kitaplar.”*

Fakihe Hanım'ın hususi hayatında başından bir nikâh, bir nişan geçer ama vuslata eremez. Birlikte yaşadığı annesini de kaybedince

Bursa'daki evinden Mudanya'daki yalısına geçer. 1967'de o evde bir gün 'son perde'yi çeker.

Bu melankolik şehrin içli şairesi, mahzun prensesi! Sen değil miydin 'Anneme Mektup'ta 'İnsan ölür eseri/Hayvan ölür semeri/Hiçbir şey bırakmayan/Hayvanlardan da geri...' diyen?..." (Nevzat Çalığıuşu, 5. Bursa Edebiyat Günleri- İpek Şehrin Günlüğü, s. 101, 104)

Güney Özkılınç
Araştırmacı- Yazar

*Fakihe Odman (Yılmaz Akkılıç,
Bursa Ansiklopedisi)*

KIZ MUALLİM MEKTEBİ COĞRAFYA ÖĞRETMENİ NEBAHAT SÜTUNÇ

Nebahat Sütunç, 1920 yılı Mirgün (İstanbul) doğumlu. Asker bir babanın kızı... Kendi deyimiyle aceleci, heyecanlı bir insan...

Nebahat Sütunç'la 19 Ağustos 2010 tarihinde Bursalı yazar Nahit Kayabaşı'nın aracılığıyla Bodrum'daki yazlığında buluşmuştum. Daha önce okuduğum anılarını, bu kez Nebahat Sütunç'un bizzat kendinden dinleyecektim. 90 yaşını aşmıştı Sütunç, biraz bekledikten sonra devam ediyordu anlatmaya:

"Öğretmenliğimde yazılı-yoklama yaptığım günün ertesi günü yazılı kâğıtlarını öğrencilere dağıtırdım. Bekleten insan olmadım hiç... Çı-kardım, randevularıma hep zamanından erken giderdim. Bununla övünmem lâzım mı bilemem ama hep bekleyen insan oldum. Üni-versiteyi bitirdim. Ankara'ya gittim. Bakanlıkta tanıdığım kimse yoktu, bir de çekiniyordum. Belki de bundan dolayı seferber olup benimle yakından ilgilendiler. Aman dediler, tayinini aybaşına kadar Bursa Kız Muallim Mektebi'ne (Bursa Kız Lisesi) yapalım. Kararnamemi verdiler. İstanbul'a geldim. İstanbul'dan Bursa'ya en yakın yol hangisi diye sorduğumda, Karaköy dediler. Karaköy'den kırk kişilik bir otobüse bindim ama otobüste elli kişi vardı ve otobüse otobüs demek için şahit lazımdı. Sallana sallana Bursa'ya kadar geldim. Yanımda Türk Kuşundan bir beyefendi oturuyordu. Kendisi de Bursalıymış.

30 Nisan 1944 yılıydı. Bursa'da otobüsten indim. Vali bey, bir fayton çağırıp beni okula gönderdi. O yıllarda Kız Muallim Mektebi, Mahkeme Hamamı'nın karşısında ahşap bir binaydı. Geldiğim günün ertesi günü maaş günümüş. Ben, o kadar acemiyim ki, bunu bilmiyordum. Ama çok utanmıştım. Daha çalışmadan nasıl maaş alınır, diye düşünmüştüm. Bütün öğretmenler okuldaydılar. Sonra bir öğretmen arkadaşımın ısrarı sonucu maaşımı aldım."

1935-1938 yılları arasında Kütahya Lisesi'nde öğrenciydim. Edebiyat öğretmenim Eflatun Cem Güney'di. Hani halk masallarını ilk derleyip toplayan bir program hazırlayıp İstanbul Radyosu'nda sunan, bugünkü kuşağın masal yazarı olarak tanıdığı Eflatun Cem Güney. Öğrencilerine okuma zevkini ve alışkanlığını veren gerçek bir öğretmen..."

Bugünkü adı Bursa Anadolu Kız Lisesi olan okulda, iki binli yılların hemen başında öğretmenliğe başladığımda Nebahat Sütunç adını duyar duymaz okulun müzeye dönüştürülen sınıfında bulunan yıllıkları incelemiş, aradığımı da bulmuştum. Bir zamanların Kız Muallim Mektebi Coğrafya Öğretmeni Nebahat Sütunç ve diğer öğretmenlerin sararmaya yüz tutmuş siyah-beyaz fotoğrafları, yıllıklardaki yerini hâlâ korumaktaydı...

Nebahat Sütunç, sonraki yıllarda üç kitap yazmıştı:

Bir Öğretmenin Kaleminden Nâzım Hikmet, Palyaço'ya Selâm ve Bodrum'dan Pırıltılar. Nebahat Sütunç'un *Palyaço'ya Selâm* adlı şiir kitabında yer alan bir şiir:

DÜŞ GİBİ

*Düş gibi gelirdi bana dünya
Sevinçler estirici olmasa
Uçup gitmese mutluluk
Kovalamasa birbirini acılar
Gerçek olurdu düşler*

Güney Özkılınç
Araştırmacı - Yazar

Yıl 1944, Mayıs ayının bir pazar günü. Kız Muallim Mektebi'nde görevli Nebahat SÜTUNÇ (Her iki fotoğrafta ortada) ve Cumhuriyet dönemi yazarlarından, edebiyat öğretmeni Fakihe ODMAN on kişilik bir öğretmen grubu ile birlikte Nâzım HİKMET'i görmek için ovanın bir köşesinde kurulu cezaevinin yolunu tutarlar.

MÜŞAHÜR HANIM

**Türkiye Cumhuriyeti Muallimler
Birliği Bursa Merkezi**

Hüvviyet Varakası

Adı: Müşahur Hanım

İşi: Bursa Kız Muallim Mektebi Türkçe
Öğretmeni

Yaşı: 34

Kayıt No: 152

Kayıt Tarihi: Şubat 1340 (1924)

Belgenin Veriliş Tarihi: 17 Temmuz 1928

*Kaynak: Bursa'da Yaşam dergisi,
Ağustos 2010, s. 178-179*

Bursa'da Cumhuriyet'in ilk öğretmenlerinden Müşahür Hanım Bursa Kız Muallim Mektebi'nde 1924 yılından itibaren Türkçe öğretmeni olarak görev yapmıştır

GÜNÜMÜZDE BURSA ANADOLU KIZ LİSESİ

Bağlı olduğu kurum: Milli Eğitim Bakanlığı

Bulunduğu Yer: Bursa / Osmangazi

Adresi: İbrahimpasha Mahallesi Kız Okulu Cad. No: 13

Telefon Numarası: (224) 221 11 29

Faks Numarası: (224) 220 96 69

http://www.bakl.k12.tr/

Günümüzdeki Kız Lisesi, geniş bir bahçe içinde oldukça hacimli binalardan oluşur. Okulda eğitim görülen iki ana bina mevcuttur. Okulda dersliğin yanında idari odalar, laboratuvar, kültür-sanat mekânları, revir, yemekhane, konferans salonu bulunur.

Okul gündüzlü ve yatılı olarak hizmet verdiği için yemekhane bölümüne sahiptir. 184 yatak kapasiteli olan pansiyon, okulun bahçesi içinde hizmet vermektedir. Çeşitli il, ilçe ve köylerden gelen öğrenciler okulun pansiyonunu kullanmaktadır. Şu an Kız Lisesi öğrencilerinin yanı sıra 25 farklı okulun öğrencileri pansiyonda kalmaktadır. Öğrencilerin her türlü fiziksel ve sosyal gelişimine uygun ortam mevcuttur. 24 saat sıcak su, yemekhane kahvaltısı, öğle, akşam yemeği ve gece kahvaltısı bulunmaktadır. Her gece alanında uzman üç belletmen öğretmen nöbete kalmaktadır. Yatılı öğrencilerin psiko-sosyal gelişimine uygun olarak aile ortamı sağlanmaya çalışılmaktadır. Okulumuz rehberlik servisinde bulunan iki rehber öğretmen öğrencilere hizmet vermektedir.

Okulun giriş yolu

Okul bahçesi

Son 3 yılın üniversite başarısına baktığımızda alttaki tablo ile karşılaşmaktayız:

Yıl	Başarı Oranı	ÖSS'ye Giren	Toplam Yerleşen	Lisans	Ön Lisans	AÖF
2009	%73,930	349	258	250	5	3
2010	%74,713	174	130	128	0	2
2011	%79,12	206	163	161	1	1

Pansiyonda kalan öğrenciler okul dışı etkinliklerine de katılmaktadır. Öğretmenler eşliğinde tiyatro, sinema, dans kursu gibi etkinliklerde dileyen öğrenciler yer almaktadır. Ayrıca branşı beden eğitimi olan belletmen öğretmenleri öğrenciler için fiziki aktiviteler hazırlamaktadır.

A Blok

Okul 24 saat güvenlik hizmeti vererek öğrencilerin emniyetini sağlamaktadır. Okul OGYE (Okul Gelişimi ve Yönetimi) ekibinde pansiyon ile ilgili bir ekip bulunmakta ve bu alanda iyileştirme yapmak için projeler üretmektedir.

B Blok

Kız Lisesi ana giriş kapısının solunda, sokak boyunca dizilmiş birkaç adet tarihi ev bulunur. Bu binalar Kız Lisesi mülkiyetindedir.

Bahçesinde bulunan iki tarihi çeşmede, dönemin mimari estetiğini görebilirsiniz. Bahçede, bakımlı çam ağaçlarının arasında dolaşmak insana haz verir. Okulun kantin ve kafeterya bölümü mevcuttur.

Geçmiş başarılarla dolu olan Bursa Anadolu Kız Lisesi, tarihten gelen misyonunu halen sürdürmekte ve köklü eğitim kurumlarının başında gelmektedir.

Kız Lisesi iken 3000-4000'i bulan öğrenci sayısı, 2005-2006 eğitim yılında Anadolu lisesine dönüştürüldükten sonra 900 olmuştur. Okulda değişik branşlardan toplam 70 öğretmen, 5 idareci ve 8 hizmetli görev yapmaktadır.

MİSYON

Bursa Anadolu Kız Lisesi, Atatürk İlke ve devrimlerine bağlı, Cumhuriyetimizin temel değerlerini benimsemiş, insana ve insan haklarına saygılı, özgüveni yüksek, çalışkan ve yaratıcı, yurt, millet ve tarih bilincine sahip bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

VİZYON

Bursa Anadolu Kız Lisesi, gelenekle değişimi bütünleştirmeyi başarmış, akademik ve etik standartları yüksek, İl içinde saygın ve ülke dâhilinde örnek gösterilen bir okul olmayı amaçlamaktadır.

İLKE VE DEĞERLER

- Atatürk ilke ve inkılâplarına bağlı, demokratik, laik, çağdaş bireyler yetiştirmekteyiz.
- Bilimsel düşünceye önem veririz.
- Okulumuzda "Ben değil biz anlayışı" egemendir
- Okulumuzda "Güzel Türkçe" kullanılmasını teşvik ederiz.
- Kalite, verimlilik, tasarruf ve çıktıkları izleme çalışmaları yaparız.

- Bütünlük-Kenetlenme önceliklerimizdendir.
- Adil ve Erdemli olmaya önem veririz.
- Toplumsal, sosyal ve doğal çevredeki olgu ve olaylara duyarlılık gösteririz.
- Takım çalışmasını özendiren, sinerjik ruha sahibiz.
- Tüm paydaşlarımız "Yetkisini ve sınırını bilme" konusunda hassastırlar
- Akıl ve bilimin ışığında hayatı yönlendirmeyi önemseriz.
- Güçlü bir motivasyonun başarıyı artırmaya etkisini kabul ederiz.
- Uzmanlaşma ve alanında en iyi olmayı hedefleriz.
- Kurumsal kararlılık ve planlılık farklılıklarımızdandır.
- Güçlü iletişim, saygı, duygudaşlık(empati) ve saydamlık kurumsal kültürümüzdür.

Erol Aldanmaz

Bursa Anadolu Kız Lisesi Tarih Öğretmeni

Kaynakça:

Akkuş, Mine, "Bursa Kız Lisesi," 1934 Bursa Yıllığı, s. 22.

Kaplanoğlu, Raif, "Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Bursa," Park Magazin, Temmuz 2010, s. 89.

Polat, İlknur, "Atatürk ve Milli Eğitim", www. Ankara.edu.tr/dergiler/45/807/10279.pdf

Erdönmez, Ahmet Ö., Bursa Araştırmaları Dergisi, Mayıs 2003, s.27 www.bakl.k12.tr

Okul çeşmesi (Kitabe: Hicri 1323)

BURSA KIZ LİSESİ MEZUNLAR DERNEĞİ

Sevgi emektir

Ama en çok da paylaşmak...

Son günlerde, ilk gençlik yıllarımdan vazgeçilmezlerinden olan, Richard Bach'ın Martı adlı eşsiz kitabını döne döne okuyorum.

Üstelik bu, öylesine bir okumak, öylesine bir tekrardan kavramak ihtiyacı ki, kim bilir, belki de temelinde yetkin olma idealinden uzaklaşma endişesi yatıyor!

Dedim ya, benim için, sevme, başarma ve en nihayetinde yetkin olma kavramlarının (Ki çoğu zaman haslettir her biri...) zaman ve mekanla sınırlandırılmayacağını en sağlam kanıtıdır Martı Jonathan...

Tıpkı onun dediği gibi, "En doğru yasa bizi özgürlüğe ve yetkinliğe götürecektir."

Ve yine onun dediği gibi en muteber hedef, "Kim olduğumuzu ve gerçekte ne yapmak istediğimizi anlamaya çalışmaktır."

Bursa Kız Lisesi Mezunlar Derneği'nin niyet ve hedeflerini anlatmak amacıyla kaleme aldığım bu yazıya, Martı Jonathan Livingston'un hikayesiyle başlamak istememin sebebine gelince...

Yaşamın temel ve nihai hedefinin, özgürlük, mutluluk ve dolayısıyla yetkinlik olduğuna dair inancımdır.

Evet...

Bireyler yetkin olmalı.

İnsanlar, adı, sanı ve her türden kimliği ne olursa olsun yetkin olmalıdır.

Ve fakat, tartışmasız bir biçimde en çok kadınlar yetkin olmalıdır.

(Bu noktada, yüksek müsaadenizle aklımın erdiği ilk andan bu yana mecburen şiar edindiğim pozitif ayrımcılık ilkem tüm defansımla devrededir.) Hele ki, içinde yaşadığımız toplumda! Kadınlar her ama her şartta yetkin olmalıdır:

Ki, hayat denen çoğu zaman marazlı ve daima zorlu süreçte, tıpkı bir makus talih gibi mağlup olmaktan kurtulabilinler.

Kadınlar yetkin olabilmelidir ki, kendi içimizde ürettiğimiz (Ne yaman tehliktir o) kargaşa karşısında savunmasız kalmayınlar.

Kadınlar yetkin değildir ki, (Sözde) uygarlaşırken evrildiğimiz samimiyetsizlik, bencillik ve hatta acımasızlık karşısında un tanesi kadar kalmayınlar.

Ve kadınlar yetkin değildir ki, yine (Sözde) uygarlaşmanın-çağdaşlaşmanın getirdiği en zalim açmaz olan yabancılaşma riskinden-gerçeğinden kurtulabilinler.

İşte, en çok ama en çok bu amaçla yola çıkarken niyetimiz, ne sistemle kavga etmek, ne de kaderci anlayışa boyun eğmek.

Bizimkisi, yetkin olmaya giden yoldaki en büyük engel olan fırsat eşitsizliğine bir itiraz.

Burada, şu yazı dahilinde lafı dahi edilmeyecek türden bir dayanışma ideali...

Derneğimizin kuruluş amacı bu...

Aradan geçen uzun yıllar süresince başarıyla görev yapan tüm yöneticilerimizin temel hedefi de bu...

Ve şimdi, olur da başarabilirsek, her bir deniz yıldızımız için yeşerttiğimiz hedefimiz bu.

Tek bir şeyi biliyoruz:

Bu hayatta yaşadığımız ve ürettiğimiz sürece yalnızca kendi çocuklarımızdan sorumlu değiliz.

Hayata mağlup başlayan her kız çocuğu, hepimizin gönül yarası!

Ve yazık ki, her birinin hikayesinde boş vermişliğimizin payı var!

Son söz:

Nice çocuklarımızı, özgür, mutlu ve yetkin görmek umuduyla, yürek ve emeklerini ortaya koyarak çalışan dernek yönetimimize, öncelikle manevi ve sonrasında maddi destek olarak bizleri yüreklendiren tüm dostlara ve tüm kurumlara sonsuz teşekkür ediyoruz.

Ve bir özel teşekkür de, derneğimizin çalışmalarına yaptığı katkının yanı sıra, bu eseri hayata kazandırmak için canla başla çabaladığına yakından tanıklık ettiğim sevgili dostum Aysun Dönmez'e...

Sevgili Aysun, hayat bizi iyi ki aynı zaman dilimine denk getirdi.

Bu sefer kesinlikle son söz:

Hepinizi temin ederim ki, en güzel ve en huzurlu uyku, çocuklarımızın burslarını banka hesaplarına yatırabildiğimiz günlerin gecelerine nasip oluyor.

Darısı, tüm toplumun başına...

Sevgilerimle...

Bursa Kız Lisesi Mezunlar Derneği

Yönetim Kurulu adına

Özlem Buğday Yağmur

Bando takımı, 30 Mayıs 2009

BURSA KIZ LİSESİ MARŞI

Bizler Bursa Kız Lisesi
Öğrencisi olmakla şeref duyarız
Çünkü burada benliğimize
En güzel bilgi alan kızlarız
Alnımızda yandıkça
Bize rehber olan bu bilgiler
Sarsamaz bizi yarın hayatın fırtınası

Şan alır bu uğurda Türk kızı
Varken onda bu yükselme hızı
Alnımızda bu parlayan güneş
Bize her zaman olur en güzel eş

Söz ve Müzik

Safa Tangör
Emekli Müzik Öğretmeni

KÜLTÜREL ve SANATSAL
FAALİYETLER

Okul, akademik alandaki çalışmaların yanı sıra sanatsal çalışmalara da yoğun bir şekilde yer vermektedir. Akademik başarının tek başına kişilik gelişimi, kendini tanıma, ifade etme, gerçekleştirme yönünden yetmeyeceğinin bilincinde olan öğrenciler, yapılan sanatsal etkinliklerle beceri ve yeteneklerinin farkına varıp, geliştirme imkânına da sahip olmaktadır.

BANDO

Bursa Kız Lisesi Bando Takımı, Melahat Çakır'ın Kız Lisesi'nde müdür olduğu dönem, müzik öğretmeni Ali Yavuz tarafından, 1967'de kurulmuştur. Türkiye'nin tek kız bando takımıdır. Ali Yavuz emekliye ayrıldıktan sonra kısa bir süre çalıştırıcısı olmayan takım, dışarıdan bir öğretmen ile çalışmalarına devam etmiş, Mehmet Şenol'un 1975 senesinde Kız Lisesi'nde müzik öğretmenliğine başlaması ile yeniden canlanmıştır. 1966 yılında Bursa Kız Öğretmen Lisesi'nin müzik öğretmeni Meral Çiloğlu'nun büyük gayretlerle kurduğu bando takımının, okulun kapanmasından sonra sahipsiz kalan 20 nefesli enstrümanı, 20 trampeti ve 20 borusu, 1979 senesinde Melahat Çakır'ın ve Mehmet Şenol'un girişimleri ile Bursa Kız Lisesi'ne alınarak bando ekipmanının sayısı 120'ye çıkarılmıştır.

19 Mayıs 2010, bando takımı stadyumda

Bursa Kız Lisesi, Anadolu lisesi olduktan sonra da bu köklü gelenek devam etmektedir. Günümüzde de 100 kişilik kadrosu ile neredeyse büyük bir orkestradır ve tamamı kız öğrencilerden oluşmaktadır. 9. sınıfta işitsel ve ritmik yetenekleri değerlendirilerek gruba dâhil edilen kız öğrenciler, son sınıfa kadar çalışmalarına devam etmektedir. Bando takımına giren öğrenciler klarnet, saksafon, trombon, trompet gibi nefesli müzik aletlerinden birini öğrenme şansına sahip olmaktadır.

Bando, ülke marşlarının yanı sıra, yerli ve yabancı popüler müziklerden oluşan repertuarıyla, okul etkinliklerinin yanı sıra şehirde düzenlenen resmi törenlerde, milli bayramlarda, milletvekili, bakan, başbakan ve cumhurbaşkanı karşılamalarında, açılış törenlerinde ve şenliklerde uzun yıllardır görev almaktadır. Dönemin Cumhurbaşkanı Kenan Evren ile Pakistan Cumhurbaşkanı Ziya Ül Hak, dönemin başbakanları Turgut Özal, Mesut Yılmaz ve Bülent Ecevit Bursa'yı ziyaret ettiklerinde düzenlenen karşılama törenlerinde, şehrin yöneticileri tarafından Bursa Kız Lisesi Bando Takımı görevlendirilmiştir.

29 Ekim 1968, trompet takımı, Benan Cingil İçel arşivi

Müzik öğretmeni Ali Yavuz'un kurduğu bando takımının kuruluş çalışmaları, 1967

HALK DANSLARI

Beden eğitimi öğretmeni Şerife Şenol 1978 senesinde okula tayin olduktan sonra, Bursa'daki çeşitli derneklerde dansçı olarak görev alan öğrencileri toplayarak okulda ilk kez müsabakalara katılan bir ekip kurmak için çalışmalar başlatmıştır. Ekibin ilk çalıştırıcısı Süleyman İlter'dir. 8 kişilik ilk ekip 1979 senesinde kurulmuştur. Başlangıçta kıyafetleri derneklerden ödünç alarak yarışmalara katılan ekibe, sonraları dönemin okul müdürü Melahat Çakır'ın desteği ile dağ yöresi köylerine gidilerek köylerdeki sandıklardan orijinal kıyafetler satın alınmıştır. Ağırlığı 16 kiloyu bulan kıyafetlerin her bir parçasının anlamları da öğretilerek eğitim verilen ekip, Keles'in orijinal tongurdaklı kaşıklarıyla gösterilere katılmıştır.

Halk dansları ekibi okulun müzik gecesinde, beden eğitimi öğretmeni Şerife Şenol arşivi, 1979

8 kişilik bu ekibin sayısı zamanla 16 kişiye kadar çıkmıştır. Canlı müzikle gösteri yapan ekip için Rafet Bey okula hizmetli olarak alınmış, aynı zamanda çalışmalarda ve müsabakalarda zurna çalması sağlanmıştır. Sonraları davul ve klarnet müzisyenleri ekibe dâhil edilmiştir. Ekip zamanla daha geniş orkestra ile müsabakalara katılmış, hatta TRT müzisyenlerinin de ekibe eşlik ettiği olmuştur.

1980'li yıllarda TRT'nin Cumalıkızık tanıtım filminde Kız Lisesi halk dansları ekibi görev almıştır. Kanalın bu çalışması esnasında ayrıca dansçıların çaldığı kaşıkların sesleri ve Türküler ayrı ayrı kayda ge-

çirilmiştir. Yine TRT'nin 1980'li yıllarda "Bursa'da Kına Geceleri" adlı bir programında Kız Lisesi halk dansları ekibi okulun müzik odasını dekore ederek bu geleneği televizyon için sahnelemiştir.

Dönemin çalıştırıcısı Naci Yılmaz'ın talebi ve müdür Melahat Çakır'ın desteği ile 1980'li yıllarda Devlet Halk Dansları Topluluğu'nun çalıştırıcıları getirilmiş ve dansçılara, müziğe göre mimik öğretilmiştir.

Bursa yöresinin yanı sıra zamanla farklı öğrencilerle Van, Erzurum, Yozgat, Çorum, Elazığ ve Artvin danslarının sahneye gelen ekipler de kurulmuştur. 1980'li yıllarda Işıklar Askeri Lisesi ile bir koreografi oluşturularak Ahmet Vefik Paşa Tiyatrosu'nda gösteri sahnelenmiştir. 1990-1991 senesinde de Bursa Erkek Lisesi ile birlikte 16'şar kişilik ekip kurularak ortak bir koreografi ile Türkiye şampiyonasına katılmış, bu karma ekip ilk 5'e girmiştir.

Okul ve aile işbirliği sağlanarak dansçıların derslerinden geri kalmadan çalışmalara ve müsabakalara katılmaları için sistem kurulmuştur. Branş öğretmenleri, müsabakalar sebebiyle derslerinden geri kalan dansçılara gönüllü olarak özel dersler vermiştir. Sayısız Bursa birinciliği ve grup birinciliği ödülleri kazanmış olan halk dansları ekibi, Türkiye şampiyonalarında da ilk 5'e girme başarılarını göstermiş, Almanya ve Fransa'da düzenlenen festivallerde de okulu, Bursa'yı ve ülkemizi başarı ile temsil etmiştir.

Dönemin başbakanı Mesut Yılmaz ve Kız Lisesi halk oyunları ekibi, beden eğitimi öğretmeni Şerife Şenol arşivi, 1980'li yıllar

KIZ LİSESİ MÜZESİ

Okulda 80'li ve 90'lı yıllarda okul müzesi kurulmuş ancak daha sonra kaldırılmıştır. Bu süreçte bakımsız kalan eserlerin 2011 yılında temizliği yapılmış, sergi dolapları temin edilmiş ve müze yeniden kurulmuştur. Müzede okulun kurulduğu günden beri kullanılan ders araç ve gereçleri, müzik aletleri, okuldan mezun olan talebelerin kayıtlı olduğu tarihi defterler, tarihî resmî evraklar, anı fotoğrafları, laboratuvar malzemeleri, gazete ve dergiler, mutfak gereçleri, kıyafetler, saat, fonograf, gramofon, ölçüm aletleri, halk dansları kıyafetleri, takıları ve aksesuarları, ahşap masa ve sandalyeler gibi envantere kayıtlı toplam 135 adet değerli eşya sergilenmektedir.

Bu eserlerin sayısı okul idaresi tarafından her geçen gün arttırılmaya çalışılmaktadır. Ayrıca Kız Lisesi Mezunlar Derneği'nin de katkıları ile geçmişten günümüze çok sayıda fotoğraf temin edilmiş ve müzede sergilenmektedir. Müze, tüm ziyaretçilere açıktır.

Müzede bir nostalji yaşatılmaya çalışılmasının yanı sıra amaç, öğrencilerin müzeyi inceleme yapmak için değerlendirecekleri atölyelere çevirmeleridir. Bu çalışmadan beklenen yarar ise geçmişin değerlerine sahip çıkılması, özellikle de mezunların tarih bilincinin güçlendirilmesi, okudukları okula karşı aidiyet duygusu yaratılması ve kültürel birikime katkıda bulunmaktır. Kız Lisesi'nde böyle bir müzenin bulunması okulun kimliği açısından çok önemlidir.

Müzede sergilenen müdür masası ve sandalyesi

Müzeden genel görünüm

Pikaplar

Müzik aletleri

Okulun arşivindeki halk dansları kıyafetleri

Bursa'nın merkezinden köylerine doğru gidildikçe yöresel kıyafetlere rastlanır. Bölgenin yöresel özellik gösteren giysilerine dağ bölgesi adı verilen ilçeler olan Keles, Orhaneli, Büyükorhan, Harmancık'ın köylerinde rastlanabilmektedir. Kadın giyimi çok zengin ve gösterişli parçalardan oluşur. Şalvar, uzun göynek, üçetek, cepken, önlük, arkalık, çarık, çorap, fistan, dizge, içlik, sıktırma, arkalık, güdük, bazı, çingıllı bağlama, bu süslü giyimın elemanlarıdır. Başlık ve takılar da bu giyimın tamamlayıcılarıdır.

Okul müzesindeki Keles yöresi halk kıyafetleri

KÜTÜPHANE

1953'te eski taş binanın üst katında, müzik odasının yanında kurulan kütüphanenin ilk memuresi, Nehir Okyanus'tur. Nehir Hanım'ın emekliye ayrılması ile bu görevi 1961-1981 yılları arasında devam ettiren, aynı zamanda okulun mezunu Nadide Diker'dir. Kitaplar onun döneminde 'Onlu Dewey Sistemi'ne göre düzenlenmiştir ve hâlâ aynı düzende kullanılmaktadır. O dönemlerde sadece romanlar ödünç verilmiştir. Bakanlıktan çıkan bir karar sonrası kütüphanedeki pek çok el yazması eser bakanlığa gönderilmiştir. Nadide Hanım'ın zamanında okul yönetimi belli bir miktar para verdiğinden, belirli kitaplar ciltlenebilmiştir.

Bursa Anadolu Kız Lisesi Kütüphanesi, 2012

Nadide Hanım'ın emekli olmasından sonra Emel Sayan kütüphane memuru olmuştur. Yakın zamanlarda pek verimli kullanılamamış olan kütüphanenin daha elverişli hale getirilmesi için ilk adım, Kız Lisesi'nde yatılı okuyup 2001 senesinde birincilikle mezun olan Fatma İmamoğlu tarafından, okul idaresinin desteği ile Ocak 2012'de atılmıştır. Almanya'da doktora çalışmasını sürdüren Fatma İmamoğlu, yatakhaneye ufak bir kitaplık kazandırmak ya da var olan kütüphaneyi yenilemek amacıyla 2012 yılının Ocak ayının başında Bursa'ya gelmiş ve bir haftalık kısa bir sürede, bir sene önce edebiyat öğretmeni Ömer Duygulu tarafından sayımı yapıp bilgisayara

işlenen 13.386 kayıtlı kitap, okul müdürü Yücel Öztürk, müdür muavini ve öğretmenler Hüsniye Atlıoğlu ve Ebru Tumba'nın destekleri ile gönüllü öğrenciler Nihal Taş, Berat Özkan Zağralıoğlu, Burak Uymaz, Vedat Akdağ, Nihat Çam, Alper Pakol, Hakan Eriş ve Onur Alper ile birlikte yeni düzenlenen dolaplara tek tek yerleştirilmiştir. Yaklaşık 50 metrekairelik kullanılmayan, kitaplarla dolu rafların olduğu ve kilitli kalmış bir oda, yeni düzenlemeyle çalışma odası haline getirilmiştir.

Ödünç verme sistemi, 'SekizDeSekiz Kütüphane Takip Programı' ile düzenlenmektedir. Şu anda kütüphanede memur olmaması sebebiyle öğrencilerin, 'SekizDeSekiz' ve 'Onlu Dewey' sistemlerini bilen öğretmenlerinin denetimiyle, kendi kendilerini yetiştirmeleri düşüncesi başlatılmış, böylece kitapların kapalı kapılar ardında kalmamaları sağlanmıştır.

Bursa Anadolu Kız Lisesi Kütüphanesi, 2012

Çalışmanın devamındaki amaç; kütüphanenin onarım çalışmaları için gönüllü insanlar, şirketler bulmak, kitap fuarları, mantı günleri ve kitap kampanyalarıyla kütüphaneye yeni kitaplar kazandırmak ve yatılı öğrencilerle beraber tüm okul öğrencilerinin buraya ilgi duymasını sağlamak ve kitap ödünç alıp-verme olanakları sunmaktır. Böylelikle yatılı ve gündüzlü öğrenciler, boş vakitlerini bu kütüphanede geçirebilecek, kitap âleminin zenginliğiyle yeni ilham kaynakları bulacaktır.

MÜZİK

1975-1985 yılları arasında okulda müzik öğretmenliği yapmış olan Zeki Çubuk göreve başlar başlamaz öğrencilerin ilgisini müzik faaliyetlerine çekmek için gece düzenlemiş, sonrasında da çok sesli koro, Türk halk müziği korusu ve bağlama ekibi ile Türk sanat müziği korosunu kurmuştur. Korolar, Askeri Lise ile müşterek konserler vermiştir. Ekipler, 1980'li yılların başlarında Milliyet'in düzenlediği müzik yarışmalarında önce Türkiye 3.'sü sonra Türkiye 1.'si olmuş ve okula para ödülü kazandırmıştır. Solist Nevin Tezer, Tülin Caak ve Ümran Caak koroda görev alan öğrencilerden bazılarıdır.

Mehmet Şenol'un kurduğu hafif müzik orkestrası da 1980'li yılların başında Milliyet Gazetesi'nin açtığı yarışmada Türkiye birincisi olmuştur.

1986-2000 yılları arasında Bursa Kız Lisesi'nde müzik öğretmeni olarak görev yapan Murat Kara, Türk halk müziği ekibi kurmuştur. Ekip, Bursa ve Türkiye çapında pek çok başarı kazanmıştır.

Alp Koray Sarıklar, en iyi erkek solist birincisi, 2009

Günümüzde müzik kulübü rehber öğretmeni Aygül Çakır'dır. Kulüp, gençlerin müzik yoluyla bir araya gelmelerini, sevgi ve dostluk bağlarını pekiştirmelerini, kişisel yeteneklerini geliştirme olanağını sağlamaktadır. Okulda, bu doğrultuda katılımcı öğrencilerin oluşturduğu iki ayrı müzik grubu bulunmaktadır. Bu gruplar rock, pop, caz gibi çeşitli müzik türlerinde faaliyet göstermektedirler. Çalışmalarını kulüp için ayrılmış orkestra odasında sürdürmektedirler. Orkestra odasının teknik donanımı, 2 gitar, 1 basgitar, 1 davul, 1 amplifikatör, 2 kolon ve 1 adet mikrofondan oluşmaktadır. Okul korusu da 30 kişiden oluşmaktadır ve liselerarası Türk halk müziği yarışmasında okulu başarıyla temsil etmiştir.

Özge Balkan en iyi bayan solist birincisi, 2009

Okul orkestrası elektrogitar, basgitar, bateri, piyano, alto saksafon, saksafon, trompet, trombon çalan ve sesine güvenen öğrencilerden oluşmaktadır. Okul içinde konserler veren orkestra her yıl liseler arası popüler müzik yarışmasına katılıp okulu en iyi şekilde temsil etmektedir. Bu alanda gerçekleştirilen katılımlardan en önemlileri Bursa Liselerarası Müzik Yarışması, Işıklar Askeri Hava Lisesi-Işıkfest, Şükrü Şankaya Anadolu Lisesi bahar şenliğidir. Ayrıca gruplar ku-

lübümüzün düzenlediği geleneksel 1. dönem sonu müzik şöleninde ve bahar şenliğinde de konserler vermektedirler. Grupların çeşitli yarışmalara hazırlık ve repertuar belirlenmesi üzerine çalışmaları düzenli olarak devam etmektedir. Birinci dönem sonu müzik şöleninde okul orkestraları dışında yeteneklerini sergilemek isteyen tüm öğrenciler görev alabilmektedir.

Türkiye dereceleri:

1979 Milliyet Gazetesi'nin düzenlediği halk müziği yarışmasında Türkiye 1.'si

1980 Milliyet Gazetesi'nin düzenlediği toplu icra yarışmasında Türkiye 1.'si

1980'lerin başı hafif batı müziği Türkiye 1.'si

1983 Milliyet Gazetesi'nin düzenlediği toplu icra yarışmasında Türkiye 1.'si,

1988 Milli Eğitim Bakanlığı Liseler Arası Halk Müziği Yarışması çokseslilik Türkiye 1.'si

1988 Milli Eğitim Bakanlığı Liseler Arası Halk Müziği Koro Yarışması Türkiye 2.'si

1989 Türkiye Liseler Arası Halk Müziği Koro Yarışması Türkiye 2.'si, solist 1.'si Göknur Kara

2012 Hürriyet Genç Nota Liseler Arası Popüler Müzik Yarışması Türkiye 1.si solist Ecem Çelik

Bursa çapında alınan ödüller:

1986-1989 Türk Halk Müziği dalında 4 yıl üst üste Bursa 1.'si

2007-2008 En iyi bas gitarist ödülü

2008-2009 Erkek solist 1.'si, bayan solist 1.'si, en iyi nefesli enstrümanist ödülü

2010-2011 En iyi orkestra 3.'sü, düzenleme 3.'sü, bayan solist 1.'si

2011-2012 Nilüfer Belediyesi'nin düzenlediği liseler arası müzik yarışması sahne düzenlemesi 1.'si, solist ve orkestra 3.'sü

İşesi şimdi Türkiye Birinciliği'ne hazırlanıyor

Aynı tarhte Hatay' aynı günde iki ay Kız Lisesi Müdüresi Melahat Çakar'a Çanakkale'de yapılan bölge birinciliğinin kupa ve şilidini teslim eden koro şefi Murat Kara, "Türkiye Birinciliği'nde de iddialıyız" dedi.

"İçinde iddialıyız"

GE

Kız Lisesi Türk Halk Müziği Korusu üç senelek peçmesi olan il birinciliğininin değıştirmiş oldu. Bu yıl da il birinciliğini karneye kaplamayan Çanakkale'de yapılan grup birinciliğinde de başarısını sürdürdü ve İstanbul Haydarpaşa Sağlık M.Lisesi ile birlikte birinci oldu. Geçen sene çeşitli dallarda Türkiye birinci ve ikinciliği olan Kız Lisesi Korusu çalışmalarına bütün hızıyla devam ediyor.

Bursa şampiyonu olarak katıldıkları Çanakkale'deki grup birinciliğinde 11 ilin korusu içinden birinciliği alan Kız Lisesi Türk Halk Müziği Korusu 20 Mayıs'ta Samsun'da yapılacak olan Türkiye finaline katılan bir sekizli kadrola katılıyor. 30 il temsil eden 10 şazadan oluşan korunun şefliği ve koordineliğini Murat Kara yapıyor.

●Dilek ACAR

Olay Gazetesi, Murat Kara arşivi, 10 Mart 1989

la dereceye girdiler...

ki ödül

1989 CUMARTESİ

Olay Gazetesi, Murat Kara arşivi, 10 Haziran 1989

BURSA

● 3 HAZİRAN 1988 CUMA ● KDV DAHİL 200 LİRA

HAKİMİYET

Kız Lisesi şampiyon

Bursa Kız Lisesi, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın Kahramanmaraş'ta düzenlediği Liselerarası Halk Müziği Yarışması'nın "çok seslilik" dalında Türkiye birincisi oldu. Lisemiz "Türk Halk Müziği Koro Yarışması"nda da ikinciliği kazandı.

Büyük başarı nedeniyle okulda anlamlı bir tören yapıldı. Koro ve sazdan oluşan 40 kişilik müzik grubu aldıkları kupa ve ödülleri okullarına teslim ettiler. Kız Lisesi Müzik Grubu, Türkiye birincisi olarak yurt dışındaki yarışmalara da katılabilecek.

Vicdan KAYIR

Bursa Hakimiyet Gazetesi, Murat Kara arşivi, 3 Haziran 1988

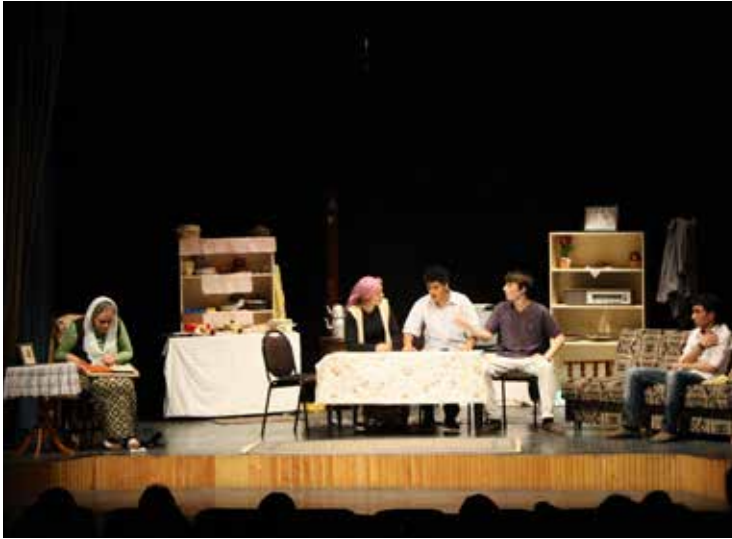
Türk Halk Müziği korusu, öğretmenleri Aygül Çakır ile, 2009

TİYATRO

Okulda değer verilen önemli aktivitelerden biri de tiyatrodur. Her yıl bir tiyatro oyunu sahnelemeyi hedefleyen tiyatro gönüllüsü öğrenciler 2008-2009 eğitim-öğretim yılında Turgut Özakman'ın "Ocak" adlı oyununu, 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Moliere'in "Kibarlık Budalası" adlı oyununu sahnelemiştir. 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Oktay Arayıcı'nın "Rumuz Goncagül" adlı oyunu sahnelenmiştir.

Okul her yıl 27 Mart Dünya Tiyatro Günü'nde tiyatro sanatçıları- nı konuk edip söyleşiler düzenlemektedir. Son olarak Ahmet Vefik Paşa Tiyatrosu'nun tecrübeli oyuncularından Elif Nutku okula davet edilip, tiyatronun insan yaşamındaki önemi ile ilgili söyleşide bulunmuştur.

Okul öğrencilerinin sahnelediği "Ocak" adlı oyun, Akpınar Kültür Merkezi'nde düzenlenen Liselerarası Tiyatro Yarışması'nda Jüri Özel Ödülü'ne lâyık görülmüştür.

Ocak oyunu, 2009

Kibarlık Budalası oyunundan bir sahne, 3 Ocak 2011

Cumhuriyet döneminde kadın ve meslekler tiyatro gösterisi, Kız Muallim Mektebi

SPORTİF FAALİYETLER

SPORTİF FAALİYETLER

Yapılan sözlü tarih çalışmalarında, Kız Lisesi'nde atletizm ve voleybol takımlarının çok uzun yıllardır mevcut olduğu anlaşılmaktadır. 1960'lı yıllarda, dönemin beden eğitimi öğretmeni Melek Saygunışık'ın öncülüğünde sınıflar arası voleybol maçları yapıldığı ve okullar arası atletizm müsabakalarına iştirak edildiği bilinmektedir.

1970'lerin sonu ve 1980'lerin başına gelindiğinde okulda görev alan beden eğitimi öğretmenleri Meral Seziş, Suna Özer ve Şerife Şenol'un kurduğu yepyeni bir sistemle, dönemin DSİ Bölge Müdürü Erdem Saker'in kurucusu ve yöneticisi olduğu Bursa DSİ Nilüferspor ile anlaşma yapılmış ve spor salonuna sahip olmayan okulun sporcuları, kulübün o dönem için benzeri olmayan imkânlarından faydalanarak hem okul hem de kulüp adına yarışmalara katılmıştır. Bu sistemle, özellikle takım sporlarında, öğrenciler birlikte antrenman ve maç yaparak daha fazla tecrübe sahibi olmuş ve ardından da

okula, kulübe ve Bursa'ya sayısız başarılar kazandırmışlardır. Öğrencilerin müsabakalardan dolayı derslerinden geri kaldıkları dönemlerde de okulun bütün branş öğretmenleri, okulu müsabakalarda başarıyla temsil etmekte olan sporcu-öğrencilerine gönüllü olarak özel dersler verip spora destek olmuşlardır. Böylelikle öğrencilerin hem sporu, hem de okulu başarılı bir şekilde yürütmeleri ve kariyer yapmaları sağlanmıştır.

Bu değerli beden eğitimi öğretmenlerinin kurduğu bu sistemle okul-kulüp-aile işbirliği sağlanmış ve eğitimde başarısını çoktan ispatlamış olan Bursa Kız Lisesi, aynı zamanda adeta spor okulu kimliğine bürünmüştür. Eğitim hayatını da başarı ile tamamlayan, aralarından öğretmen, mühendis, iş kadını, doktor ve diş hekimlerinin de yetiştiği sporcuların tamamı meslek sahibi olmuştur. Bu dönemde okulun spor takımlarında günümüzün başarılı iş kadınlarının yanı sıra, atletizm, basketbol, masa tenisi, voleybol, kayak, yüzme gibi alanlarda sayısız milli takım sporcuları da yetişmiştir.

Öğrencilerinin başarısı için tüm imkanları zorlayarak çalışan Kız Lisesi Beden Eğitimi Öğretmenleri Fatma Zühal Erden, Suna Özer, Meral Seziş ve Şerife Senol.

1984'te çıkan bir gazete haberi

ATLETİZM

Sporun en temel dalı olan atletizm, Kız Lisesi'nin kuruluş tarihinden itibaren etkindir. Kız Lisesi dönem dönem başarılı atletler çıkarmıştır fakat branşı atletizm olan beden eğitimi öğretmeni Zuhal Erden'in 1983 senesinde okula tayini ile takım her dalda profesyonelce çalıştırılıp yönetilmiş, başarılar da daha üst seviyede ve sürekli hale gelmiştir. Zuhal Erden ve Salih Erden'in antrenörlüğünü yaptıkları atletizm takımı, diğer spor dallarında olduğu gibi DSİ Nilüferspor'la işbirliği içinde çalışmış, takım hem okul, hem de kulüp müsabakalarına katılmıştır.

Atletizm milli takımına seçilen Kız Liseli sporculardan bazıları; Fikriye Özkan, Seda Aydemir, Sema Aydemir, Remziye Çıttak, Tülay Özcan, Sülbiye Ebiboğlu'dur.

Atletizm takımının başarıları:

- 1983-1984 Bursa 2.'si
- 1984-1989 yılları arası Bursa 1.'si
- 1989-1990 Bursa 1.'si, Türkiye 1.'si
- 1991-1992 Bursa 1.'si, Türkiye 3.'sü
- 1992-1993 Bursa 1.'si Türkiye 2.'si
- 1993-1994 Bursa 1.'si
- 1996-1997 Bursa 2.'si, Türkiye 5.'si
- 1997-1998 Bursa 2.'si
- 1998-1999 Bursa 1.'si, Türkiye 5.'si
- 1999-2000 Bursa 2.'si, Türkiye 6.'sı
- 2000-2001 Bursa 1.'si, Türkiye 3.'sü
- 2001-2002 Bursa 1.'si, Türkiye 1.'si
- 2002-2003 Bursa 1.'si, Türkiye 2.'si
- 2003-2004 Bursa 1.'si, Türkiye 2.'si
- 2004-2005 Bursa 1.'si, Türkiye 2.'si
- 2005-2006 Bursa 1.'si, Türkiye 3.'sü

Kız Lisesi'nde Türkiye ortaokullararası müsabakalarda başarılı olan Atletizm masa tenisi ve voleybolcularına okulda düzenlenen törene ödülü verildi. Başarılı öğrenciler törene katılan davetlilerle birlikte.

(Ali AYDOĞDU)

“Sokakta çalışarak bu dereceleri elde ettik”

● Kız Lisesi'nde ortaokullarda Türkiye birincisi olan atletizm ve masa tenisi ile Türkiye ikincisi olan voleybol takımına okul Koruma Derneği tarafından altın takıldı.

Türkiye çapında yapılan müsabakalarda aldığı başarılı sonuçlarla sık sık kendisinden bahsettiren Bursa Kız Lisesi bunlara ortaokullarda elde ettiği derece ile bir yenisini daha ekledi. Okulda düzenlenen tören de Okul Koruma Derneği tarafından başarılı öğrencilere altın takıldı.

Kız Lisesi'nde yapılan törende konuşan Milli Eğitim Müdürü Selahattin Özdemir, okulun başarısından duyduğu memnuniyeti dile getirerek salın sorunun en kısa zamanda çözülmesi için çalışacaklarını söyledi. Okul Koruma Derneği Başkanı Semih Hisencü de, salın için Yüksek Anıt ler Kuruluna başvurduklarını, ancak "Hangar yaptırılmaz" sözü aldıklarını ifade etti. Hisencü, Kız Lisesi'nin bu başarıları sokakta çalışarak elde ettiklerini de sözlerine ekledi.

Daha sonra yapılan törende başarılı öğrenciler ile antrenörlerine Milli Eğitim İl Müdürü Selahattin Özdemir, Gemangazi Milli Eğitim İlçe Müdürü ve

törene katılanlar tarafından Okul Koruma Derneği tarafından verilen altınlar takıldı.

Kız Lisesi ortaokullararasında atletizm ve masa tenisinde Türkiye birinci, voleybolde ise Türkiye ikincisi oldu.

Ortaokullarda Türkiye şampiyonu olan atletizm takımı hakkında bir gazete haberi, Zuhal Erden arşivi, 1990

18 ÇARŞAMBA 29 MAYIS 2002

SPOR

BURSA hakimiyet

RÜZGARIN KIZLARI

Atletizmde, **Türkiye şampiyonu** olarak Bursa'ya birincilik kupasını getiren **Kız Liseli** bayan atletler, bir ilki başarmanın mutluluğunu yaşıyor.

1993 yılında atletizm branşını faaliyete geçiren Kız Lisesi'nde Türkiye şampiyonu olmanın sevinci yaşanıyor. 19 yıldır atletizm branşında varolan Kız Lisesi en başarılı derecesini 1992-93 sezonunda ortaokullarda zinde ettiği Türkiye birinciliğiyle yakalamıştı. İleride düzenlenen Türkiye Atletizm Şampiyonası'nda takım halinde ipi göğüsleyerek kiralıya çıkan bayan atletlerin bu başarıyı Bursa'da da büyük yankı uyandırdı. Şampiyonada 10807 puan toplayan Kız Lisesi, 10263 puanlı İstanbul Beşiktaş Lisesi ve 9883 puanlı İstanbul General Ali Rıza Lisesi'nin önünde mutlu sona ulaştı.

Okul-kulüp işbirliği

Aynı zamanda Belediyespör formasını giyen Kız Lisesi atletizm takımı şu isimlerden oluşuyor: Seda Aydemir, Remziye Çitak, Sena Aydemir, Tülay Özcan, Sinem Hiz, Özlem Aydın, Figen Ünsal, Sülviye Ebiçoğlu, Nazmiye Aktas, Gülşah Gezmiş, Rabia Daydemir, Lütfiye Şirin. Beden Eğitimi Öğretmeni Zuhul Erden ve antrenör Muharrem Or'dan kursula teknik ekibin çalıştığı genç atletler alınan büyük başarı sonrasında okullarında da çoktu ile karşılandı. Geçen sene şansızlık eseri Türkiye üçüncüsü olan Kız Lisesi'nde bu yıl ferdî branşlarda da Seda Aydemir 100 metre engellide 15.36'lık derecesi ile birincilik kürsüsüne çıktı. 4x100 metrede Mavi Beyazlı bayrak takımı da rakiplerine üstünlüğünü kabul ettirerek Türkiye şampiyonu oldu.

■ Akın GÖLER

BAŞARI TABLOSU

TÜRKİYE ŞAMPİYONLARI

100 MT. ENGELLİ: Seda Aydemir 15.36
4x100 MT BAYRAK TAKIMI
GÜMÜŞ MADALYA ALANLAR
İsviç bayrak takımı
Özlem Aydın .....(Yüksek Atlama)
Remziye Çitak .....(Gülle Atma)
Nazmiye Aktas .....(Cirit Atma)
BRONZ MADALYA ALANLAR
Sena Aydemir .....(300 mt.Engelli)

Takım kaptanı Seda Aydemir, okul müdürü Sadettin Piroloğlu'na "Hocam verdüğümüz sözü tuttuk ve birinci olduk" diyerek şampiyonluk şifresi teslim etti.

Türkiye şampiyonu olan Kız Lisesi atletizm takımını ilk kullanan öğretmenleri oldu.

Bursa Hakimiyet gazetesi haberi, atletizm antrenörü Zuhul Erden arşivi, 19 Mayıs 2002

BASKETBOL

Beden eğitimi öğretmeni Suna Özer tarafından ilk kez 1978'de kurulan basketbol takımını Hakan Ağırbaş, Bora Güler ve Bahadır Uygur çalıştırmıştır.

1980'li yıllarda Kız Lisesi basketbol takımının lehine 222-1 ve 256-4 skorlarla biten maçlar mevcuttur ve bu skorlar basında geniş yer almıştır. 1989 senesinde ise ortaokullar arasında yapılan bir basketbol müsabakasının sonucu Kız Lisesi lehine 258-0 bitmiş, bu skor gazetelerde kadın basketbolu açısından dünya rekoru olarak belirtilmiş ve bu haber sadece yerel gazetelerde değil, ülkemizin büyük gazetelerinin spor sayfalarında da yer almıştır.

2001-2002 öğretim senesinde kız basketbol takımı beden eğitimi öğretmeni Gülizar Sezgin Özgül tarafından kurulmuştur. 3 sene boyunca Bursa Büyükşehir Belediyespor'un öğretmeni Metin Erol ile çalışmalarını sürdürmüş, Bursa ve grup müsabakalarında dereceler kazanmıştır.

1980'li yıllarda Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından genç ve yıldız milli takım aday kadroları açıklansa da, bütçe ayrılmadığı için kamp yapılmamış, ülkemiz bu yaş gruplarında uluslararası müsabakalara katılmamıştır. Milli takım kamplarının yapılmadığı yıllarda milli takım aday kadrosuna seçilen Kız Liseli basketbolcular Gülperi Baykal, Berrin Ünver, Özlem Özbek, Nedime Balcıkardaşlar, Aysun Yedikardeş, İrem Kalaycıoğlu, Bahar Özel ve Yeşim Güreşçi'dir. Kız Lisesi'nin yetiştirdiği basketbolcular Hilal Ertunalı ve Neslihan Özer, 1990'lı yıllarda milli takım forması giymiştir.

Basketbol takımının başarıları:

1984-1990 yılları arası liseler ve ortaokullarda Bursa ve grup birincilikleri,

1985-1986 Bursa 1.'si, Türkiye 3.'sü

1988-1989 Bursa 1.'si, Türkiye 5.'si

1991-1992 Bursa 1.'si, Grup 3.'sü

1994-1995 Bursa 1.'si,

2002-2003 Bursa 1.'si, Grup 3.'sü

2003-2004 Bursa 1.'si, Grup 3.'sü

Fotospor, Bora Güler arşivi,
23 Kasım 1989

Milli takım aday kadrosuna seçilen
Kız Lisesi basketbolcuları, 1988

**DSİ NİLÜFERSPOR 1987-1988 YILI
ŞEREF LİSTESİ**

BASKETBOL

BAYANLAR
MİLLİ TAKIM ADAY KADROYA DAVET EDİLEN SPORCULAR :

YILDIZ MİLLİ : AYSUN YEDİKARDEŞ
İREM KALAYCIOĞLU
BAHAR ÖZEL
YEŞİM GÜREŞÇİ

GENÇ MİLLİ : GÜLPERİ BAYKAL
BERRİN ÜNVER
ÖZLEM ÖZBEK

ERKEKLER YILDIZ MİLLİ TAKIM KADROSUNA BARIŞ KAÇAR GİRMİŞTİR.

Erdem SAKER
Kulüp Başkanı

Liseler basketbol finallerinde zevksiz bir gün geçti

Kız Lisesi "Rekor"

denedi:

226-4

- Çelebi Mehmet Lisesi karşısında rakipleri zayıf olmasına rağmen maç boyunca baskılı oyununu sürdüren Kız Lisesi, skor hakeminin 4 dakıka çalması sonucu arzuladığı rekora ulaşamadı.
- Atatürk Spor Sarayı'nda erkeklerde oynanan final grubu yarışmalarında ise şampiyonluğun ilk favorisi İsmail Erkek Lisesi ve Süleyman Çelebi rakiplerini farklı skorla yendiler.

ANADOLU LİSESİ:101 CUMHURİYET LİSESİ:29

SALON-Atatürk Spor Sarayı
ANADOLU LİSESİ: Zeynep 9 (**), B. Zeynep 29 (****), Canan 1(*), Söğüt (**), Emin 4 (**), Ayça (*), Fatma 13 (***), Ayşegül 4 (***), Hande 29 (***), Kübra 15 (***), CUMHURİYET LİSESİ: Yasemin (**), Semra 19 (***), Figen (*), Aylin 2 (**), Fikri 8 (**), Sibel (*), Emel (*), İLK DEVR: 36-18 (Anadolu Lisesi lehine)

S.FAUL: ALAN: Aylin, Fikri (Cumhuriyet Lisesi)

KIZ LİSESİ:226 ÇELEBİ MEHMET:4

SALON-Atatürk Spor Sarayı
HAKİMLER: Ersoy, Kurtuluş (*), İsmail Kayınp (*), KIZ LİSESİ: Tuğba (*), Hilal 36 (***), İrem 32 (***), Nazihan 44 (***), Özgül 57 (***), Burcu 16 (***), Sibel (*), Zuhra 4 (**), Ayşin 37 (***), ÇELEBİ MEHMET: Başak (*), Meral (*), B. Meral (*), Hülya (*), Hande (*), Mahir (*), Banu (*), Gönenim (*), Nalan 4 (**), İLK DEVR: 129-0 (Kız Lisesi lehine)

S.FAUL: ALANLAR: Meral, Gönenim (Çelebi Mehmet Lisesi)

Bursa Hakimiyet Gazetesi, Bora Güler
arşivi, 22 Aralık 1989

Basketbolda inanılmaz rekor!

Bursa Kız Lisesi :222

Hürriyet End.M.Lisesi: 1

BURSA- (hba)-Liselerarası Kızlar Basketbol Müsabakaları'nda inanılmaz güç bir rekor kırıldı: Bursa Kız Lisesi, Hürriyet Endüstri Meslek Lisesi'ni 222-1 mağlup etti. Müsabakanın ilk yarısı ise 111-0 Kız Lisesi lehine sonuçlandı.

Atatürk Spor Salonu'ndaki bu ilginç müsabakada Kız Lisesi takımı adeta şov yaptı. Zayıf rakipleri karşısında tüm hatlarıyla rakip alanda oynayan Kız Lisesi basketçileri, peş peşe sayılan atmca skor tabelasında ilk yarın 111-0 olarak görüldü.

Kızlar yanında da aynı başarıyı gösteren Bursa Kız Lisesi ekibi, özellikle Özlem, Nedime ve Müge'nin arka arkaya atışlarıyla müsabakadan 222-1 galip ayrıldılar. Hürriyet Endüstri Meslek Lisesi'nin tek şeref saygısı ise Didem faul olduğundan kaydedti.

Zehra, Funda, Aysun, Müge, Nedime, Özlem, Cemile, Yeşim ve Ebru'dan oluşan Kız Lisesi takımında Özlem 56, Nedime 26, Aysun 35, Müge 28, Cemile 13, Zehra 12, Ebru 10, Yeşim 8, Funda ise 2 sayı kaydedtiler.

Hürriyet Gazetesi'nin
ulusal haber yaptığı
skor, 22 Kasım 1987

KAYAK

1980'li ve 1990'lı yıllarda Ayşegül Gözü, Zeynep Gözü, Zeynep Çağlı, Aylın Coşkun, Ülkem Akerman, Gözde Öktem ve Semin Çamaşuvî Sönmez Kız Lisesi'nin kayak takımında görev almış, Türkiye şampi-

yonalarında okulu ve Bursa'yı, yurtdışındaki müsabakalarda da ülkeyi temsil etmiş milli sporculardır. Rahmetli Yılmaz Demir, Erdiñ Baysal ve Serhan Tunçgöz bu takımın çalıştırıcılarıdır. O dönemde takımdan sorumlu beden eğitimi öğretmenleri 1980'li yıllarda önce Suna Özer, daha sonra da Zuhâl Erden olmuştur.

Okul müdürü Sadettin Pircioğlu ve kayakçı öğrenciler, 2000'li yıllar

MASA TENİSİ

1985-1986 öğretim yılında ilk masa tenisi takımı DSİ Nilüferspor işbirliği ile kurulmuştur. Antrenörleri Hikmet Hocaoğlu'dur ve 2006 senesine kadar bu görevi sürdürerek Kız Lisesi'ne 7 Türkiye şampiyonluğu, bir dünya üçüncülüğü başarısı kazandırmıştır.

16 Şubat 1990'da Mersin'de Türkiye şampiyonu olan takım: Nevin Mutlu, Burçin Göksel, Müge Kuzu, Türkan Sibirli, okul müdürü Hasan Aktürk, beden eğitimi öğretmeni Gülseren Genç ve antrenörleri Hikmet Hocaoğlu ile

Beden eğitimi öğretmeni Gülseren Genç'in sorumluluğundaki takım, 1997 senesinde Türkiye şampiyonu olduktan sonra Belçika'da düzenlenen şampiyonada ülkemizi temsil etmiştir. Ülkemizde müsabakalar 2 sporcu ile yapıldığından ve ISF (Uluslararası Okul Federasyonu) kuralları gereği 4 sporcu ile katılması gerektiğinden, Kız Lisesi takımına takviye olarak Cumhuriyet Lisesi sporcuları Bilgen Öztürk ve Emine Öztürk'ü kadroya dâhil edilmiş ve Türkiye'yi temsil eden dünya 3'sü olmuştur. Takımın Kız Lisesi öğrencisi sporcuları Azize Baş ve Pınar Ersöz, antrenörü Hikmet Hocaoğlu'dur.

Dilek Nergisçiçek sorumluluğundaki masa tenisi takımı 2004-2005 öğretim senesinde beden eğitimi öğretmeni Gülizar Sezgin Özgül'ün sorumluluğuna geçmiştir. Hikmet Hocaoğlu ve Ersin Sunay'ın çalıştırdığı Selda Işık, Ayşegül Altınbaş ve ikizler Esra ile Esmâ Aykut'tan oluşan takım, 2006 senesinde Türkiye şampiyonu olmuş ve Çin'in Şangai şehrinde ülkemizi ve okulu temsil ederek ilk 8'e girmiştir.

Okulun öğrencilerinden DSİ Nilüferspor'da oynayan Türkân Sibirli, Müge Kuzu, Azize Baş, Banu Temizkalp, Pınar Ersöz, Şirin Garip, Sinem Görgöz, Selda Işık, Ayşegül Altınbaş, Bursa Büyükşehir Belediyespor'da oynayan Nevin Mutlu, ikizler Esra ve Esmâ Aykut masa tenisi milli takımında yer almışlardır.

Dünya 3.'sü masa tenisi takımı; Bilgen Öztürk, Azize Baş, Emine Öztürk, Pınar Ersöz antrenörleri Hikmet Hocaoğlu, beden eğitimi öğretmeni Gülseren Genç ve bakanlık görevlileri ile, 1997

Masa tenisi takımının başarıları:

1987-1988 Bursa 1.'si, Türkiye 1.'si
 1989-1990 Bursa 1.'si, Türkiye 1.'si
 1991-1992 Bursa 1.'si, Türkiye 2.si
 1992-1993 Bursa 1.'si, Türkiye 1.si
 1993-1994 Bursa 1.'si, Türkiye 1.si
 1994-1995 Bursa 1.'si, Türkiye 1.si
 1995-1996 Bursa 1.'si
 1996-1997 Bursa 1.'si, Türkiye 1.si, Belçika'da dünya 3.sü
 2000-2001 Bursa 3.sü
 2001-2002 Bursa 3.sü Türkiye 4.sü
 2002-2003 Bursa 1.'si Türkiye 4.sü
 2003-2004 Bursa 2.'si Türkiye 2.si
 2004-2005 Bursa 2.'si Türkiye 3.sü
 2005-2006 Bursa 1.'si Türkiye 1.si, Çin'de dünya derecesi (ilk 8)
 2006-2007 Bursa 1.'si Türkiye 5.si

■ ÇARŞAMBA, 8 Mart 2006

SPOR**WOLAY 21**

Başarılı sporcularımız, Türkiye şampiyonluğu kupasını Bursa'ya getirdi

DÜNYAYALARA BEDEL!
Bu raketler

1997 yılında Belçika'da dünya üçüncülüğünü elde eden Anadolu Kız Lisesi'nde yeni hedef Çin'de Dünya Şampiyonu olarak tarihi bir başarıya imza atmak.

Altın çocuklar Milli Eğitim Müdürü Reşat Kumbasar'ı makamında ziyaret eden sporcular, Dünya Şampiyonası'nda başan sözü verdiler.**ÖDÜLENDİRDİ**

Bursa'da 21-22 Şubat'ta yapılan Liseler Masatenisi İl Birinciliği'nde şampiyonluğa ulaşan Anadolu Kız Lisesi, 2-5 Mart tarihleri arasında Eskişehir'de düzenlenen Türkiye Şampiyonası'nda da kupaya ulaşarak Bursa'nın görsünü kabarttı. Bu şampiyonlukla 5-12 Nisan tarihleri arasında Çin'in Şanghay kentinde yapılacak Dünya Liseler Şampiyonası'na gitme hakkını elde eden genç raketlerle yeni hedef Dünya Kupası'nı kazanmak.

KUMBASAR'DAN ALTIN

Kız Lisesi, Eskişehir'de yapılan Türkiye Şampiyonası'nın finalinde Bolu Canip Baysal Lisesi'ni 3-1'le geçerek mutlu sona ulaştı. Geçtiğimiz yıl Türkiye üçüncüsü olarak bu yılki zaferin sinyallerini veren Kız Lisesi, dün Milli Eğitim Müdürü Reşat Kumbasar tarafından da altınla ödüllendirildi.

GÜVENİMİZ TAM

Aldığı şampiyonluk kupasıyla Bursa'yı sevince boğan Kız Lisesi'ni kutlayan Milli Eğitim Müdürü Kumbasar, okulun daha büyük başarılarla imza atması için ellerinden gelen gayreti göstereceklerini söyledi.

Türkiye şampiyonu masa tenisi takımı, Gülizar Özgül arşivi, 8 Mart 2006

VOLEYBOL

Okulun kurulduğu yıllardan itibaren sınıflar arası voleybol müsabakalarının yapıldığı sözlü tarih çalışmalarında anlatılmıştır. Profesyonel anlamda okulun voleybol çalışmalarına başlaması, Meral Seziş'in 1974-1975 öğretim yılında Kız Lisesi'ne tayini sonrası gerçekleşir. Okul 1977 senesinde Bursa'da okullar arası voleybol müsabakalarına katılmaya başlar. Diğer branşlarda olduğu gibi okulun voleybol takımı da spor tesisleri tamamlandıktan sonra DSİ Nilüferspor adına da müsabakalara katılır ve sporcular, DSİ 1. Bölge Müdürü Erdem Saker'in sayesinde kulübün her türlü imkânlarından faydalanmıştır.

*Türkiye şampiyonu ortaokul voleybol takımı,
Emin İmen arşivi, 1988*

Voleybol takımı 1984 senesinde Emin İmen ve Orhan Yavuz tarafından çalıştırılmaya başlanmıştır. Sonraları Orhan Yavuz kulübün erkek takımını alır ve Kız Lisesi voleybol takımı 1998 senesine kadar Emin İmen'le yoluna devam eder. Zekeriya Yaldızipek yardımcı antrenördür.

1987-1988 senesinde Türkiye 1.'si, 1988-89 senesinde Türkiye 3.'sü olan takımın sorumlu beden eğitimi öğretmeni Meral Seziş, 1994-95 senesinde Türkiye 3.'sü olan takımın sorumlu beden eğitimi öğretmeni Zuhâl Erden, takımların antrenörü de Emin İmen'dir. Takım, 1989 senesinde Bursa'da yılın spor ekibi ödülünü almıştır.

Necla Güçlü (Avrupa Şampiyonasının en iyi liberosu seçilmiştir), Mesude Atılğan Kuyan, Banu Semerciler ve Vildan Layıç, voleybol milli takımında oynamış Kız Lisesi sporcularıdır. Kamuran Tonga, Gülizar Bahtiyar Korkmaz ve Işın Gücü de milli takım aday kadrolarına seçilmiş başarılı sporculardır.

Voleybol takımının başarıları:

Takım 22 yıl üst üste il şampiyonluğu kazanmıştır.

1987-1988 Bursa 1.'si, Grup 1.'si, Türkiye 1.'si
1988-1989 Bursa 1.'si, Grup 1.'si, Türkiye 3.'sü,
Bursa çapında yılın spor ekibi

1991-1992 Bursa 1.'si, Grup 2.'si
1992-1993 Bursa 1.'si, Grup 3.'sü
1993-1994 Bursa 1.'si, Grup 2.'si
1994-1995 Bursa 1.'si, Grup 1.'si, Türkiye 3.'sü
1995-1996 Bursa 1.'si, Grup 2.'si
1996-1997 Bursa 1.'si, Grup 3.'sü
1997-1998 Bursa 1.'si, Grup 3.'sü
1998-1999 Bursa 1.'si, Grup 2.'si
1999-2000 Bursa 1.'si, Grup 3.'sü
2000-2001 Bursa 1.'si, Grup 2.'si
2001-2002 Bursa 1.'si
2002-2003 Bursa 1.'si
2003-2004 Bursa 1.'si, Grup 3.'sü
2004-2005 Bursa 1.'si, Grup 1.'si

Ortaokul voleybol takımının Türkiye şampiyonluğu sonrası gazete haberi, Emin İmen arşivi, 1988

YÜZME

Yüzme takımının çalıştırıcısı, DSİ Nilüferspor antrenörü Mustafa Akkaş'tır. 1987-1996 yılları arasında Levent Acar yardımcı antrenörlüğünü yapmıştır. Yüzme takımı da diğer dallar gibi hem okul hem de DSİ Nilüferspor adına müsabakalara katılmıştır.

1992-1993 Bursa 1.'si, Türkiye 1.'si
 1997-1998 Bursa 2.'si
 1998-1999 Bursa 2.'si, Türkiye 3.'sü
 1999-2000 Bursa 1.'si, Türkiye 1.'si
 2000-2001 Bursa 1.'si, Türkiye 3.'sü
 2001-2002 Bursa 1.'si, Türkiye 2.'si
 2002-2003 Bursa 1.'si, Türkiye 3.'sü
 2008-2009 Bursa 1.'si ve Türkiye 2.'si

Diğer Spor Aktiviteleri

1999-2000 eğitim senesinde beden eğitimi öğretmeni Gülizar Sezgin Özgül tarafından kız ve erkek öğrencilerden oluşan karma bir badminton takımı kurulmuştur. Uludağ Üniversitesi öğrencilerinin yardımıyla antrenmanlar yapılmış, 2 sene süresince Bursa'da derece kazanılmış ve takım 2001'de Türkiye 5.'si olmuştur. Çalıştırıcıların farklı şehirlere tayinlerinin çıkması sebebiyle takım kapanmıştır fakat okulda sınıflar arası maçlar yapılmaya devam edilmektedir.

Beden eğitimi öğretmeni Gülseren Genç tarafından kurulan hentbol takımı 1999-2003 seneleri arası müsabakalara katılmış, Bursa'da ilk 3'e girmiş, 2003'te Bursa 1.'si olmuştur.

Bunlara ilâve olarak spor alanında her yıl okul içerisinde mini futbol, masa tenisi, basketbol, voleybol, dart, badminton ve ayak tenisi turnuvaları yapılmaktadır. Bu turnuvalarda hevesli bütün öğrencilerin katılımı sağlanmaktadır.

Ayrıca okulda kros takımı ve futbol takımı çalışmaları da devam etmektedir. Kros takımı 2011-2012 yılı Osmangazi İlçesi dördüncüsü; futbol takımı ise ilçe grup ikincisi olmuştur.

Kız Lisesi sporcuları hakkında bir gazete haberi, Zuhal Erden arşivi, 1980'li yıllar

Türkiye Şampiyonu atletler ve ile Türkiye ikincisi voleybolcu

Hısmıncı, Yüksek Anıtlar Kurulu

Okul Koruma Derneği Başkanı Semih Hısmıncı, lisenin sporcularının hazırlığının yapıldığını, ancak Yüksek Anıtlar Kurulu'nun bu konuda

LİSE'

ALTIN

● Okul Koruma Derneği Başkanı Semih Hısmıncı, başarılı liseye spor salonu kazandırılması için her hazırlığı yaptıklarını, ancak Yüksek Anıtlar Kurulu'nun konuya olumsuz yaklaşımını söyledi

BURSA-hha

Kız Lisesi'nin Türkiye çapında olan sporcuları okulda düzenlenen törenle "altın" ile ödüllendirildi. Kız Lisesi'nin Türkiye Şampiyonu Orta Kısım Masatenisi 7 Türkiye İkincisi Orta Kısım Vol

masatenişçiler ular ödüllendirildi.

rulu'na çatı...

salonuna kavuşabilmesi için her türlü engelleri kaldırdığını söyledi.

nin

KIZLARI

Gurur tablosu...

Kız Lisesi'nin Türkiye çapında dereceye sahip sporcuları öğretmenleriyle bir araya gelerek bu gurur tablosunu oluşturdu. Şampiyonlara ödüllerini Millî Eğitim İl Müdürü Selahattin Özdemiroğlu verdi.

kımlı sporcularının katıldığı ödül töreninde, Kız Lisesi Koruma Derneği Başkanı Semih Hıncı, böylesine büyük başarıya rağmen okulun hâlâ spor salonuna sahip olamadığını belirterek şöyle konuştu:

"Spor salonunun yapılması için her türlü hazırlığımızı yaptık. Ancak Yüksek Anıtlar Kurulu'nun salon yapımı için izin vermemesi, bizleri oldukça üzdü.

Öğrencilerimiz bu ligisizlik yüzünden sokakta, bahçede spor yapmak zorunda bırakılıyor."

Millî Eğitim İl Müdürü Selahattin Özdemiroğlu da, Kız Lisesi'nin sadece sportif etkinlikleriyle değil, eğitimdeki başarısıyla da örnek bir okul olduğunu belirterek okulun spor salonuna sahip olabilmesi için tüm çabalarını göstereceğini vurguladı.

...a başarılı
...lenen bir
...er.
...yonu Orta
...kiye Şam-
...Takımı ve
...eybol Ta-

BİLİMSEL FAALİYETLER

BIYOLOJİ LABORATUVARI

Çilek ve muzun DNA'sının incelenmesi, mayalanma ile kefir yapımı, organ anatomisi, kurbağalarda başkalaşım, mikroskop ile incelemeler, kan grupları, tansiyon ölçümü, paramesyum kültürünün mikroskopta incelenmesi, sene içinde öğrencilerin hazırladıkları

çevre, küresel ısınma ve nükleer enerji konuları çalışılmaktadır. Konular panolarda sergilenir ve sunulur. Akvaryum, karınca yuvası gibi doğal ortamların yanı sıra öğrencilerin hazırladıkları örnek projeler sergilenir.

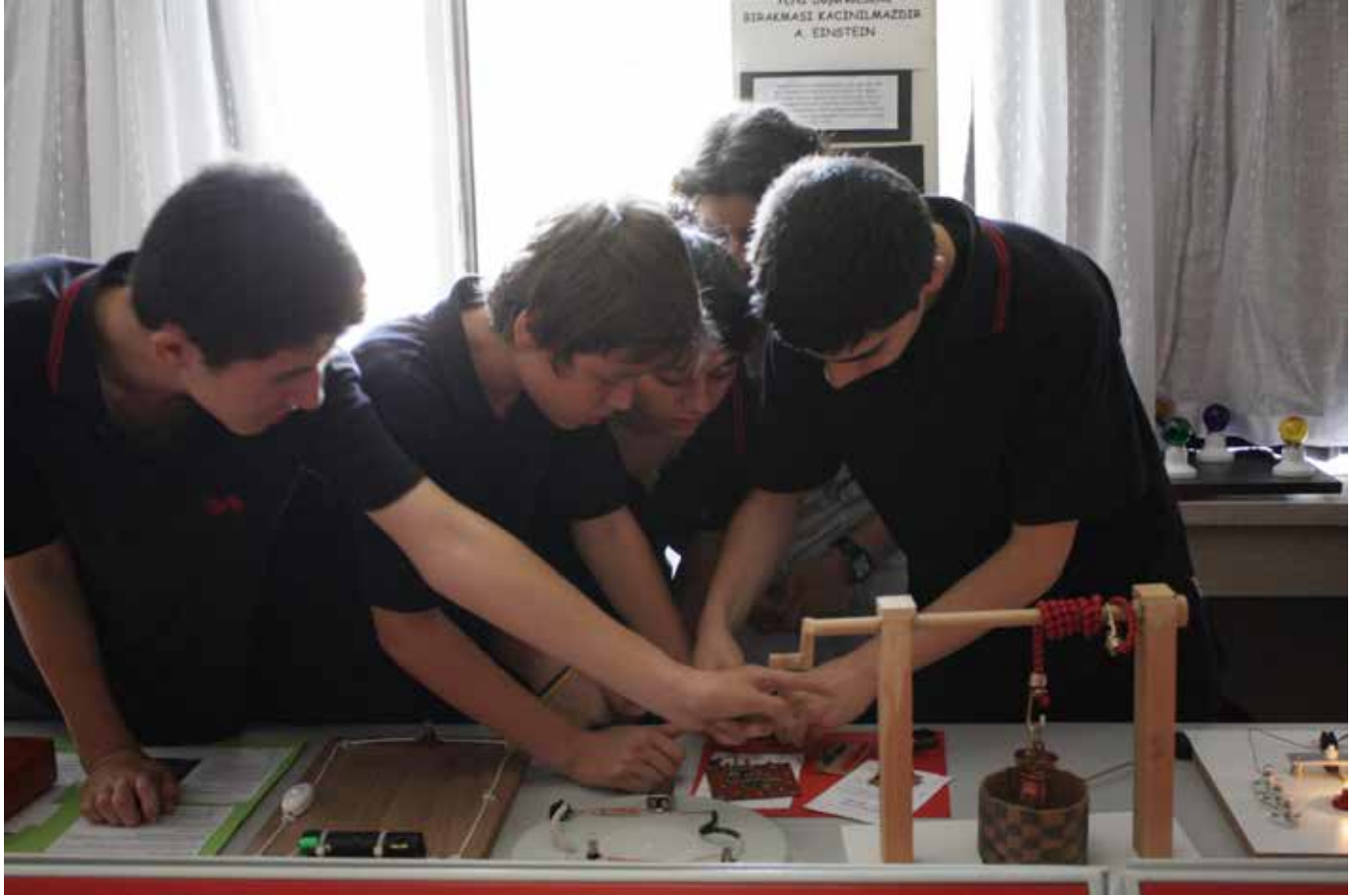

Biyoloji laboratuvarında öğrenciler, 2011

FİZİK LABORATUVARI

Parçacık fiziği kapsamında CERN (Büyük Hadron Çarpıştırıcısı) slayt gösterisi, lazer ışığı ve ışığın davranışları, elektrik devreleri ve Ohm kanunu uygulamaları, manyetizma, su dalgaları, optik deneyleri, atış hareketleri, basit sarkaç ve harmonik hareket deneyleri, momentum

ve momentum korunumu deneyleri, fotosel ve uygulamaları deneyleri, animasyonlu deney gösterimi ve örnek projelerin sunumları gibi her yıl değişik uygulamalar yapılmaktadır.

Fizik laboratuvarında öğrenciler, 2011

KİMYA LABORATUVARI

Kimyasal reaksiyonlar, elektroliz, gazlar, sabun yapımı deneyleri ile yiyeceklerin korunması projesi, yapay volkan gösterisi yapılmakta ve öğrencilerin hazırladığı diğer örnek projeler ve deneyler sunulmaktadır.

Kimya laboratuvarında öğrenciler, 2011

Okulda her yıl bilim etkinlikleri düzenlenmektedir ve geleneksel hale getirilmiştir.

2009'da Uludağ Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik Bölümü Yüksek Enerji Fiziği Ana Bilim Dalı öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Nilgün Demir "Büyük Hadron Çarpıştırıcısı ve Yeni Keşifler" konulu seminerde

2010 senesinde Uludağ Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik Bölümü Nükleer Fizik Anabilim Dalı başkanı Prof. Dr. Gökay Kaynak okulun öğrenci ve öğretmenlerine, nükleer fizik, elektromanyetik ışımaya, elektromanyetik dalgaların insan sağlığına etkisi ve nano teknoloji konularında seminer verirken

2011 yılında Uludağ Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Gönül Kaynak okulun öğrenci ve öğretmenlerine "Uludağ'ın Bitki Florası ve Endemik Bitkileri" konulu konferansta

2011 senesinde Uludağ Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik Bölümü, Nükleer Fizik Anabilim Dalı başkanı Prof. Dr. Gökay Kaynak, Japonya'daki nükleer kaza, nükleer santraller, yenilenebilir enerji kaynakları ve nano teknoloji konularında düzenlenen panelde okul öğrencileri ile

SOSYAL FAALİYETLER

BASMA GECESİ

1967 senesinde okula müdür olarak tayin olan Melahat Çakır döneminde, liseden mezun olan öğrenciler için okulun yemekhanesinde, "Basma Gecesi" adıyla mezuniyet eğlenceleri düzenlenmiş, öğrencilere o gece basma kumaştan başka elbise giyilmemeleri tembih edilmiştir. Bunun sebebi basmanın ucuz olması ve herkesin satın alıp giyebileceği bir kumaş olmasıdır. Amaç o gece herkesin eşit olması, öğrenciler arasında farklılık yaratılmamasıdır. Yemekler dâhil her şey son derece sade ve basit olarak planlanmıştır. Basma gecelerinde okulun yemekhanesinde masalar dizilir, öğrenciler aileleriyle birlikte gelir, yemek yenilir, sohbetler edilirdi. Okulda düzenlenen bu mütevazı basma geceleri, zamanla büyük otellerde veya birinci sınıf ziyafet tesislerinde yapılan mezuniyet balolarına dönüşmüştür.

MANTI GÜNÜ

Okul müdürü Melahat Çakır döneminde eski mezunları okulları ile buluşturmak amacıyla her yıl Mayıs ayının son cumartesi günü

"Mantı Günü" organize edilmeye başlanmıştır. İlk sene okul görevlilerinin yanı sıra dersleri boş olan kadın öğretmenlerin de mantı kapatmaya yardımcı olması ile hazırlıkları yapılan bu buluşma gününün işleri, mantı kapatma makinesinin alınması ile kolaylaşmıştır. Mantı gününde aynı zamanda mezuniyetinin 50. senesine ulaşan mezunlara Bursa Kız Lisesi Mezunlar Derneği tarafından plaket verilmektedir.

KARDEŞ OKULLAR

Kız Lisesi, 1999 senesinde Sadettin Pircioğlu'nun okul müdürü olduğu dönem Almanya'nın Kuzey Ren-Vestfalya eyaletinin başkenti Dusseldorf'un Dormagen Kasabası'nda bir kardeş okul edinmiştir. Okul, "eğitilebilir çocuklar" okuludur. 11 öğrenci; 4'ü Türk, 7'si Alman, 5'i erkek, 6'sı kız, 5 öğretmen ile birlikte 7 gün Bursa'da misafir edilmiştir. Bu ziyaretin ertesi yılı da Kız Lisesi'nin kardeş okuluna yaptığı ziyarette okul müdürü Sadettin Pircioğlu Kuzey Ren-Vestfalya parlamentosunda konuşma yapmış, Kız Lisesi'ni temsilen Almanya'ya gi-

Orhaneli Altıntaş Köyü İlköğretim Okulu'ndan bir öğrenci BAKL öğrencisinden satranç öğrenirken, 2011

den öğretmen ve öğrenciler milli eğitim bakanını ziyaret etmiş, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nı da Köln Konsoloslukunda kutlamıştır. Sabahtan akşama kadar bölgedeki okullar ziyaret edilip, eğitimleri incelenmiştir. Alman WDR televizyonu bu ziyareti yayınlamıştır.

Okulun Sosyal Etkinlikler Düzenleme ve Koordinasyon ekibinin hazırladığı proje kapsamında Orhaneli ilçesi Altıntaş köyü ilköğretim okulu "Kardeş okul" seçilerek 26 Kasım 2011 tarihinde ziyaret edilmiştir. Bu kapsamda kardeş okulun bazı ihtiyaçları tespit edilmiş ve öğrencilerin katkıları ile de bu ihtiyaçların bir kısmı karşılanmıştır.

SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ

Okul gelişim planında her yıl hangi sosyal çalışmaların yapılacağı belirlenir. Onunla ilgili iyileştirme ekipleri planlarını hazırlar ve projelerini hayata geçirirler. Bu projelerden birisi de geleneksel hale gelen Ali Osman Sönmez Huzurevi ziyaretidir. Ayrıca Özel İnsanlar Derneği, BAKUT (Bursa Arama Kurtarma Ekibi), DOĞADER, TEMA Vakfı gibi sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği içerisinde çalışmalar yapılmaktadır.

Kardeş okul Dusseldorf Fröbel Schule, 1999-2000

YEŞİL BAKIŞ

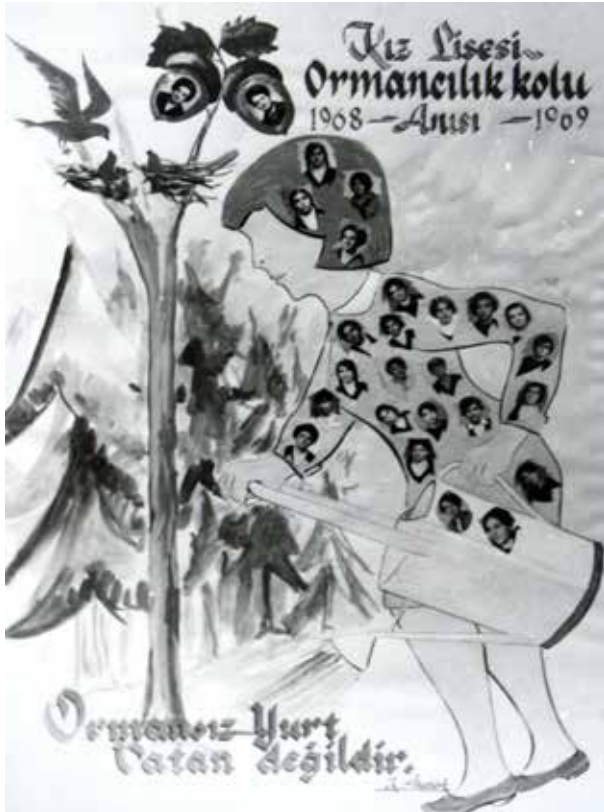

HATIRA ORMANLARI

Okulun bilinen en eski hatıra ormanı için, 1960'lı yılların sonunda Kireçocakları tarafında dönemin izci-öğrencileri tarafından ağaçlar dikilmiştir. Bu izciler aynı zamanda yeni yapılmakta olan Uludağ Üniversitesi'nde ağaçlandırma çalışmalarına katılmıştır. 1971'de, dönemin Ormancılık Kolu öğrencileri tarafından öğretmenleri Şenay Misili önderliğinde Ovaakça Köyü civarındaki bir yamaçta da hatıra ormanı oluşturulmuştur.

30 Nisan 2009'da Kız Lisesi Anadolu Lisesi olduktan sonra ilk mezun olan öğrenciler Mudanya İlçesi'nin Ülkü Köyü Gölet mevkiinde hatıra ormanı oluşturmuştur.

1968-1969 Ormancılık Kolu

YEŞİL RÜZGAR...

Okulumuz evrensel gelişimi ve değişimi sağlayan nesiller yetiştirmeyi misyon, geleceği elinde tutan çağdaş okul olmayı vizyon olarak benimsemiştir. Sevgi, saygı, başarıya azmi ve geleceği şekillendirme en önemli değerlerimizdir. Gençlerimize bu değerlerimizi uygulatarak, yaşatarak benimsetmek, en etkili öğretim biçimidir. Çağdaş okul; sorumluluk bilinci gelişmiş, çağının sorunlarını bilen, bu sorunlara çözüm arayan bir gençlik yetiştirir. Okulumuz geçmişte olduğu gibi günümüzde de donanımlı insan yetiştirme kaygısını taşımakta, geçmişle geleceğin buluştuğu noktada durmaktadır.

Okulumuz bahçesinde bir içimlik kahve süresi, insana Anadolu topraklarının bir zamanlar meşe denizi olarak adlandırıldığını, Evliya Çelebi'nin, ünlü Seyahatnâmesi'nde -abartılı da olsa- Van'daki bir sincabın daldan dala atlayarak İskenderun Körfezi'ne kadar gidebildiğini belirttiğini, Bursa'da yeşilin birçok tonunun bulunduğunu vurguladığını, günümüzde de Tema Vakfı'nın çalışmalarını ve küresel ısınmanın sonuçlarını düşündürecek atmosferi sağlamaktadır.

Küresel ısınmanın etkilerini azaltmanın en etkili yolu ağaçlandırma, var olan yeşili korumadır. Doğayı korumanın en etkili yolu ise onun farkına varmaktır. Eğitim farkındalığı sağlayan bir süreç olduğuna göre, okulumuz bahçesinin farkına varılması; doğayı seven, koruyan ve ona sahip çıkan gençlerin yetiştirilmesinde ilk basamak olacaktır. Meşe ağacı Anadolu toprağının vefalı ağacıdır. Meşe öyle bir ağaçtır ki, dallarını kesersiniz, kırarsınız; yapraklarını keçiler yer ama o hep yaşamak için direnir. Her seferinde yeniden sürgün verir. Okulumuz tıpkı meşe ağacı gibi vefalı, tuttuğunu koparan, başarıya azmi olan, çevre sorunlarına duyarsız kalmayan gençler yetiştirmeyi hedef seçmiştir.

Ülkemiz hızla gelişmekte olan bir ülkedir. Gelişmiş ülkelerin çevreye verdiği zararlar ve bunun karşılığında maruz kaldığı kötü sonuçlara bakarak, ülkemiz insanların çevreye en az zarar verecek gelişim politikaları olmalıdır ki, gelecek nesillere daha güzel, temiz bir ülke ve dünya bırakabilelim. Bu bağlamda öğrencilerimizden oluşan 'Endemikler' adlı takımımız, dikkatleri doğanın korunmasının gerekliliğine çekmek için, en yakınındaki çevreyi, okulumuzun bahçesini proje konusu olarak seçmiş, 'Yeşil Rüzgâr' adını verdikleri çalışma

sonucunda okulumuz bahçesindeki ağaçların envanterinin çıkarılmasına karar vermiştir. Bu doğrultuda;

- Bahçedeki ağaçların her birine numaralar verildi.
- Her ağaç bir öğrenci tarafından sahiplenildi.
- Ağaçların türlerinin belirlenmesi için yapraklar ve ağaç gövdeleri incelendi.
- Bazı ağaçların türlerinin belirlenmesinde sorun yaşandığı için Ziraat Fakültesi mezunu Nur Sina Sönmez'den yardım alındı.
- Okulumuza gelen orman mühendisleri, öğrencilerimize tek tek ağaçları tanıttı.
- Ağaç türleri belirlendi.
- Her öğrenci sahiplendiği ağacın ansiklopedik araştırmasını yaptı.
- Her öğrenci kendi ağacı için bir senaryo yazdı.
- Her öğrenci ağacının önünde tanıtımını yaptı.
- Bu tanıtımların kalıcı olmasını sağlamak için, kostümler hazırlanarak bir tatil gününde ağaçların altında video çekimleri yapıldı.
- Her ağaç için levhalar hazırlanarak zincirlerle monte edildi.

Yaptıkları çalışmanın gelecek nesiller tarafından kullanılacak olması, öğrencilerimizde geride bir eser bırakmanın mutluluğunu yaşattı.

Eğitim-öğretim uzun vadeli bir yatırımdır. Sonuçlarını hemen ölçmek bazen mümkün olmamaktadır. Biz ekip olarak, projemizi yakın çevremizden seçerek, ülkemizin çok önemli bir sorunu olan ormanlarımızın korunmasına, erozyonun engellenmesine ve bu konuda bilinçli gençler yetiştirilmesinin gerekli olduğuna dikkatleri çekmek istedik.

Yatırımımızın sonuçlarını görmek, tüm dünya insanlarını mutlu kılacaktır!

Sevcan Ölmez
Coğrafya Öğretmeni

Yeşil Rüzgar çalışmasında hazırlanan ağaç levhalarından bazıları

OKULUN BAHÇESİNDE MEVCUT BİTKİLER

	Türkçe Adı	Botanik Adı
1	Ağaç Hatmi	Hibiscus Syriacus
2	Akçaağaç (Sahra)	Acer Negundo
3	Ardıç (Muhtelif)	Juniperus Sp.
4	Atkestanesi	Aesculus Hippocastanum
5	Çınar (Batı)	Platanus Occidentalis
6	Çınar (Doğu)	Platanus Orientalis
7	Defne	Laurus Nobilis
8	Elma	Malus Floribunda
9	Fındık	Corylus Avellana (Adi Fındık)
10	Fıstıkçamı	Pinus Pinea
11	Göknağ (Uludağ)	Abies Bornmülleriana
12	Gül	Rosa Sp.
13	Gülibrişim	Albizzia Julibrissin
14	İhlamur	Tilia Tomentosa
15	İğde	Eleagnus Angustifolia
16	Japon Kriptomerya	Cryptomeria Japonica
17	Kanarya Gülü	Kerria Japonica (Kanarya Gülü)
18	Karaçam	Pinus Nigra
19	Kartopu (Yaprak Dökmeyen)	Viburnum Tinus
20	Katalpa	Catalpa Bungei
21	Kızılcık	Cornus Mas (Gerçek Kızılcık)
22	Kokulu Servi	Cupressus Goveniana
23	Kurtbağrı	Ligustrum Vulgare
24	Laz (Kara) Hurması	Diospyros Lotus (Laz Hurması)
25	Manolya (Yaprak Dökmeyen)	Magnolia Grandiflora
26	Mazı (Yeşil Pramit)	Thuja Orientalis "Pyramidalis"
27	Mazı (Yeşil Top)	Thuja Orientalis "Compacta"

28	Ortanca	Hydrangea Macrophylla
29	Sahilçamı	Pinus Maritima
30	Sarisalkım	Cytisus Laburnum
31	Sarmaşık (Amerikan)	Ampelopsis Quinquefolia (Virjinya Sarmaşığı)
32	Sarmaşık (Kaya)	Hedera Helix
33	Sedir (Himalaya)	Cedrus Deodora
34	Sedir (Lübnan)	Cedrus Libani
35	Servi (Yalancı)	Chamaecyparis. Lawsoniana
36	Servi (Kara)	Cupressus Sempervirens
37	Servi (Mavi)	Cupressus Arizonica
38	Şimşir	Buxus Sempervirens
39	Taflan (Alacalı)	Euonymus Japonica

Ülkü Köyü Gölet Mevkii, 30 Nisan 2009

OKUL MÜDÜRLERİ

Muradiye Semsitindeki Kız Lisesi'nin ilk müdürü Türkiye'nin ilk kadın milletvekillerinden Fakihe Öymen'dir. Fakihe Öymen Bursa Kız Muallim Mektebi'nde tarih-coğrafya öğretmenliği ve Bursa Kız Lisesi'nde müdürlük yapmış, 5. 6. 7. dönem İstanbul; 8. dönem Ankara milletvekilliği görevlerini üstlenmiştir. 1937'de 2. Türk Tarih Kongresi'nde, Ulu Önder Atatürk'le birlikte çalıştığını bildiğimiz, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kadın öğretmenlerinden Refet Angın (1915-2010) da Bursa Kız Lisesi'nde müdürlük görevinde bulunmuştur.

Fakihe Öymen

D: 1900 Ö: 1963

Branşı: Coğrafya

İlk kadın milletvekillerimizden biri olan Fakihe Öymen, 1900'de İşkodra'da doğdu. Darülfünunun Coğrafya bölümünden mezun oldu. Fransızca bilen Öymen, maarif ve coğrafya uzmanıydı.

Bursa Kız Muallim Mektebi'nde tarih ve coğrafya öğretmenliği ve Bursa Kız Lisesi Müdürlüğü yaptı. V, VI, VII. dönem İstanbul, VIII. dönem Ankara Milletvekilliği yapan Öymen, 6 Nisan 1963'te vefat etti.

Kadınların ilk kez oy kullandığı TBMM 5. Dönem seçimleri 8 Şubat 1935'te yapıldı ve 17 kadın milletvekili ilk kez meclise girdi. Fakihe Öymen İstanbul Milletvekili olarak seçildi. Ara seçimlerde bu sayı 18'e ulaştı.

Bursa'daki eski Amerikan Koleji'nde Türk Maarif Cemiyeti tarafından açılan Kız Lisesi'nin müdürüdür. Koleji kapandıktan sonra lisesiz kalan Bursa kızları, Bayan Fakihe ile hayat arkadaşı Muallim Bay Edip'in el birliğiyle tekâmül ettirdikleri bu mektepte okuyorlar.

İstanbul doğumlu olan Öymen, ilk, orta ve yükseköğrenimini İstanbul'da tamamlar. İstanbul Darülfünun'da Coğrafya bölümünü bitirir. Kandilli Kız Lisesi'nde göreve başlar. 1920 yılında Bursa Kız Muallim Mektebi coğrafya öğretmenliğine atanır. Bir yıl sonra Kız Muallim Mektebinde önce müdür muavini, ardından müdür yardımcısı olur ve 1931'e kadar bu görevini sürdürür.

Bursa Kız Lisesi'nin kuruluşunda önemli derecede emeği geçer. 1931 yılında Ankara Türk Maarif Cemiyeti'nin teklifi üzerine açtığı Bursa Kız Lisesi'nde müdür olur. Öymen diğer yandan Muallim Mektebi'nde coğrafya derslerine girmeye devam eder. Gecelerini gündüzüne katarak çalışan Öymen, Kız Lisesi'nde birinci yılın ardından yapılan teftişi büyük başarıyla tamamlar ve okul bu teftiş sonunda resmîyet kazanır.

Fakihe Öymen, o yılların Kız Lisesi'ni şu cümlelerle anlatır:

“Bu mektep, temiz, birbirini seven kalabalık bir aile yuvası oldu. Her yeni gelen talebe, derhal bu aile yuvasının samimiyet ve çalışkanlığı arasına giriyordu.”

Güney Özkılınç
Araştırmacı - Yazar

(Kaynak: Yedigün Dergisi, 6 Mart 1935, Sayı: 104)

Fakihe Öymen, Yedigün Dergisi, 6 Mart 1935, Sayı 104

Şinasi Onurkan

Görev Süresi: 1949-1964

Branşı: Tarih

Kız Muallim Mektebi'nin müdürlüğünü yaparken Kız Lisesi ile okulun yer değiştirmesi sonrası Bursa Kız Lisesi'nde müdürlüğe devam etmiştir.

Şinasi Onurkan ve öğrencileri Ruhsar Türkay, Nadide Diker, 1962

Hayriye Alanur

Görev Süresi: 1964-1966

Branşı: Coğrafya

Eyüp ve Üsküdar Kız liselerinde de müdürlük yaptıktan sonra 14 Nisan 1972'de vefat etmiştir.

Melahat Çakır

D: 1925, Sarayönü - Konya

Görev Süresi: 1967-1989

Branşı: Coğrafya

İlköğrenimimi Konya İlkokulu'nda okuduktan sonra Konya Karma Ortaokulu'nda öğrenimime devam ettim. Konya Lisesi'nden sonra, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü'nü bitirdim.

Öğrencilerim en çok dünyanın diğer ülkelerini kapsayan sorularda zorluk çekerlerdi.

Benim dönemimde Kız Lisesi'nde eski bina ve yeni bina vardı. Zaman içerisinde mimarinin pek değişmediğini ben gördüm, çünkü benim sistemimi devam ettirmeye çalışan zamanın öğretmenleri şu anda başında bulunuyorlar. Benim izimden gitmeleri de ayrıca beni duygulandırdı.

Trabzon gezisinde, Boztepe'de, Melahat Çakır arşivi, 1985

Sınıflarda benim zamanımda şimdikinden çok daha az öğrenci vardı. Okulda yılsonunda mutlaka bir etkinlik yapılırdı, folklor gösterileri, sergiler, sanatsal faaliyetler vardı.

Okulumuzdaki spor faaliyetlerine, gezilere, sanatsal etkinliklere, özel günlere ben çok önem verirdim. Benim dönemimde bu gibi faaliyetlerin çok daha iyi olduğunu tahmin ediyorum. Çalıştığım dönemde eğitim, spor ve sanat dallarında birçok başarılarımız olmuştu. Okulumuzun bando takımını ben kurmuştum. O zamanlar "Kızlardan bando takımı mı olur?" dediler, ama biz bunu da çok güzel başardık. Okulda milli bayramlar çok büyük bir coşkuyla kutlanırdı.

Başbakan Süleyman Demirel'in okulun açılış törenine teşrifi, Melahat Çakır arşivi, 1970

Eskiden öğretmen-öğrenci ilişkileri çok farklıydı tabii, küçükler büyüklere saygılıydı, büyükler ise küçüklere sevgi doluydu.

Yatılı öğrencilerle ben birebir ilgilenirdim, tüm öğrencilerle ilgilediğim gibi... Tabii ki sorunları oluyordu yatılı öğrencilerin, ama hemen vakit kaybetmeden çözümleniyordu.

Sadece kız öğrencilerin eğitim gördüğü bir okulda öğretmenin avantajları tabii ki kız öğrencilerin karşı cinsten bir öğretmenle konuşamayacağı şeyleri bana gelip paylaşmaları, onlara annelerinden, ailelerinden uzakta oldukları bir öğrenim müessesinde onlara hem anne, hem de teyze olabilmek... Çok güzel bir duyguydu benim için, elimden geldiğince bunu yapmaya çalıştım.

Okulumuzda hâlen mezunlar buluşması yapılıyor, fakat ben katılmıyorum. İnşallah, bu sene katılmayı çok isterim.

Bursa Kız Lisesinde unutamadığım arkadaşarımdan aklıma gelen isimler, İsmet Hanım, Zafer, Günay, İlker; unuttuklarım kusuruma bakmasınlar lütfen...

Öğrencilerime büyüklerine her zaman saygılı olmalarını ve derslerini aksatmamalarını bir mesaj olarak göndermek isterim.

Görüşen: Ece Sandallı
Görüşme tarihi: 6 Ocak 2012

Zamanın başbakanı Süleyman Demirel'in okulun açılış törenine teşrifi, Melahat Çakır arşivi, 1970

Hasan Aktürk

Mudanya Belediye Başkanı

D: 24.06.1944, Mudanya - Bursa

Görev Süresi: 1989-1997

Branşı: Edebiyat

Ailem mübadelede Girit'ten Mudanya'ya gelmiş. Şükrü Çavuş İlkokulu, Ahmet Rüştü Ortaokulu, Bolu İlköğretmen Okulu ve Lisesi ile Necati Eğitim Enstitüsü Edebiyat Bölümü'nü bitirdim. Sonra yedek subaylık yaptım. İlk tayinim Uşak'ın Banaz İlçesi'ne çıktı. Oradan Mudanya Lisesi'ne tayin oldum. 2 sene sonra bu okulda müdür yardımcılığı yaptım. Bundan 2 sene sonra da aynı okulda müdür oldum. 1984 senesinde Mudanya belediye başkanı seçildim. Bu başkanlık görevinin sonunda 1989 senesinde Bursa Kız Lisesi'ne başladım.

Melahat Çakır yaş haddinden emekliye ayrılacaktı ve ben de kendi ilimde çalışmak istediğim için bu görevi uygun buldum. Okulun hem Mudanya'ya yakın olması, hem de lojmanın bulunması eşimle öğretmen olmamızdan dolayı yaşamımıza bir artı getirecekti.

Göreve başladığımda Kız Lisesi'nin mevcudu 3450 civarındaydı. 222 öğretmen, 90 yardımcı personel, 15 müdür yardımcısı, 1 başyardımcı ve 10 memur vardı. Etrafı duvarlarla çevrili bir ilçe gibiydi. Öğretmenlerle demokratik bir ortam yarattık. Öğretmenler toplantısında fikir alış-verişinde bulunduk. Saygı ve sevgi ölçüsü içinde karşılıklı güvene dayalı çalıştık. Herkesin sorunlarını ve taleplerini dinledim.

Göreve başladığımda Kız Lisesi'nin durumunu video çekimi ile tespit ettim. Okul teknolojik yönden biraz eksikti. Kız Lisesi'nde 300 civarında yatılı öğrenci okuyordu. Erkek Lisesi ve Cumhuriyet Lisesi'nin 2 katı kadardı bu nüfus. Bu yönden okul önemli bir özelliğe sahipti. Okulun yemekhanesini, yatakhanelerini ve bahçesini düzenledim. Yemekhaneyi modern hale getirdim. Her türlü sistemi teknolojiye uyumlu hale getirdim. Sınıfların ve yatakhanelerin tüm demirbaşını birkaç yıl içerisinde yeniledim. Kapasiteleri yüksek öğrenciler Kız Lisesi'nde okuyordu ve aileler de çocuklarıyla çok ilgiliydi. Özellikle kredili sistem döneminde tedbirler alarak okul içerisinde 220 m²

Müdür Hasan Aktürk ve Kız Lisesi öğretmenleri, Mustafa Alkan arşivi, 1990'lı yıllar

kafeterya oluşturduğum, etüt salonları yaptırdım ve öğrenciler kredili sistemin getirdiği olumsuzluklardan etkilenmediler.

1991 senesinden itibaren ortaokullara öğrenci alınmamaya başlandı ve 1994 senesinde artık ortaokul bölümü yoktu. Sonrasında süper lise devreye girdi. Kız Lisesi'nde süper liseye geçişle beraber erkek öğrenciler alınmaya başlandı. Bursa'da süper lise eğitimine ilk olarak Kız Lisesi, Erkek Lisesi ve Çelebi Mehmet Lisesi geçti. Erkek öğrenciler adı Kız Lisesi olduğu için başlangıçta okulumuzu pek tercih etmediler, ama Erkek Lisesi'nde 1200-1300 mevcutlu okulun kısa zamanda yarı mevcudu kız öğrencilerden oluştu. Süper lise açıldığı ilk sene 6 sınıf, ikinci sene 8 sınıflımız oldu. Bu sınıflarda da erkek öğrenci sayısı toplamda 100 kişiyi pek bulmadı. Adı Kız Lisesi olduğundan sanırım erkekler onur meselesi yapıyorlar.

Spor takımlarımız Nilüfer Belediyesi Spor Kulübü ve DSİ Nilüferspor kulüpleri ile anlaşmalıydı. İyi dereceler alıyorduk. Turan Tayan'ın bakan olduğu dönem, onun desteği ile bando takımının tüm antrenörlerini yurtdışından getirtilmek suretiyle yenilendi. Hâlâ aynı antrenörler kullanılıyor.

Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra Kazakistan'dan 40 kız öğrenci okulumuzda okumaya geldi. 1992-1993 senesiydi. Önemli bir bölümü tamamen kırsal bölgeden geliyordu. Az sayıda da şehir merkezinden gelen vardı. Çok zeki, çok çalışkan öğrencilerdi. Yatılı okudular. Ayakkabısından çamaşırına varana kadar her şeyini Kız Lisesi

Koruma Derneği ile birlikte sağladık. Çok büyük imkânlar verildi çocuklara. İlk bir senede Türkçeyi bizde öğrendiler, sonra çeşitli branşlarda okullara geçtiler ve mezun olup üniversiteye devam ettiler. Sonrasında da görüştük bu çocuklarla. Ben okuldan ayrıldıktan sonra da ziyaretime geldiler. Kazakistan'dan gelen öğrencilerden birinin anne ve babası yaşadıkları şehirde üst düzeyde yöneticiydi. Bale yapan, piyano çalan sosyal çocuklardı. Bu öğrenciler okulda rahatlıkla sigara ve içki içmek istediler. Kendi okullarında bu konuda çok rahatmış. Bir öğrenciyi bu sebeplerle ülkesine geri göndermek zorunda kalmıştık.

Kız Lisesi'nde öğrenci, öğretmen ve personel büyük bir özveri ile görev yaptı. Hepsiyi çok uyum içinde başarılı çalışmalar yaptığımızı inanıyorum. Üniversite girişlerinde en kötü derecemiz Türkiye 7.'liğiydi. Genelde ilk 5'in içinde yer alıyorduk. Bursa'da hastaneler, devlet kurumları, kamu kurumları ve bankalarda önemli noktalarda hep mezunlarımızla karşılaşılıyor.

Öğrencilerim dürüst, planlı, programlı çalışınlr. Vicdanlı, hoşgörülü ve sevgi dolu olsunlar topluma karşı. Bunu başardıkları gün onların da ilerleyeceklerini ve daha başarılı, daha mutlu daha problemsiz, yaşayacaklarına inanıyorum.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme Tarihi: 20 Mart 2012

Türkiye 3. 'sü voleybol takımı, okul müdürü Hasan Aktürk ve öğretmenleri ile, Zuhul Erden arşivi, 1994-1995 öğretim yılı

Sadettin Pircioğlu

İstanbul Milli Eğitim Md. Yrd.

D: 1956, Muş

Görev Süresi: 1997-2006

Branşı: Matematik

Babam Kastamonulu, annem Muşlu... Babam asker olduğu için annemle Muş'ta tanışıp evlenmişler, ben de orada doğmuşum. İlkokulu Bala Devlet Üretim Çiftliği İlkokulu'nda, ortaokulu Bala Ortaokulu'nda, liseyi de Kastamonu Abdurrahmanpaşa Lisesi'nde okuduktan sonra, Bursa Eğitim Enstitüsü'nü bitirdim. Öğretmen olmayı çok istemişim. Öğretmen olmanın sınav sistemi farklıydı o zaman. 1972-73'te eğitim enstitülerine girmek için önce üniversite sınavı gibi bir sınavdan geçerdiniz, sonra seçtiğiniz branştan sınava girerdiniz, sonra da mülâkattan geçerdiniz. O zamanlar meselâ mühendisliğe girmek için tek sınav yapıldı. Haberlerde de sonuçlar duyurulurdu. Benim puanım mühendisliğe girmek için de yeterliydi, ama eğitim enstitüsü matematik öğretmenliğini tercih etmişim. Bir mülâkatta bir öğrenciye en az 20 dakika ayrılıyordu. Yürüyüşünüzü, duruşunuza, tavrınıza dikkat ediliyordu. Ben mülâkatla alınan son öğrenci grubundandım. Bizden sonra sistem değişti.

Enstitüyü bitirdikten sonra sırasıyla Nevşehir Lisesi'nde müdür yardımcılığı ve öğretmenlik, Kastamonu'nun bir köy ilkokulunda müdürlük, yine Kastamonu'nun bir ilçesinde lise müdürlüğü ve Balıkesir'in Gönen İlçesi'nin Ömer Seyfettin Lisesi müdürlüğü yaptım. Sonra Gönen'de ilçe milli eğitim müdürü oldum. Kız Lisesi'ne ilçe milli eğitim müdürlüğünü bırakarak geldim. Çünkü, benim hayalim bir gün Bursa Kız Lisesi ya da Bursa Erkek Lisesi'nde müdür olmaktı. Öğrencilik yıllarımda, 1973-1974'de özel okullar yoktu, fazla lise de yoktu o zamanlar. Türkiye'nin neresine giderseniz gidin, Bursa Kız Lisesi'ni ve Bursa Erkek Lisesi'ni herkes tanırırdı. Kurumsal

kültürü ve popülaritesi olan okullardı bunlar. Bursa'da enstitüde okurken dört yıl kaldım, ama Kız Lisesi'nin önünden dahi geçmemişimdir. Yerini dahi bilmiyordum, ama sonradan Kız Lisesi müdürlüğü hayalim oldu. 1997'de önce ilçe milli eğitim müdürlüğünden ayrıldım ve Kız Lisesi'ne başvurduğum. Müdür Hasan Aktürk, belediye başkanlığına aday olacağı için emekli olmuştu ve bu göreve çok sayıda kişi başvurmuştu. Bana nasip oldu. 1997 senesinin Haziran ayında Kız Lisesi'nde müdür olarak göreve başladım. Mesleğim zirvesi Bursa Kız Lisesi'dir.

Çanakkale şehitlerini anma günü, Sadettin Pircioğlu arşivi, 2000'li yıllar

Ben okulu 17 yaşımdan beri hayal etmiş, bir yere oturtmuşum ve onu hiçbir şey oradan aşağı alamazdı zaten. İnsan etrafını görmek istediği yerde görür. İnsanları da, kurumları da şehirleri de. Bütün Avrupa'yı gezdim. Şimdi İstanbul'da il milli eğitim müdür yardımcısıyım, ama Kız Lisesi dendiğinde hâlâ yüreğim hoplar. Bu düzeyde bir okul ben dünyada görmedim. Bu gerçekten böyle mi bilmiyorum, ama yok! Kız Lisesi'nin mistik havası, kurumsal kimliği benim için her türlü değer üstündeydi. Fiziki şartları beklentilerime cevap vermese de ben onun için geldim okula ve çalıştım. Okulun eğitim, öğretim, kültürel ve sportif başarılarının yanı sıra doğa sevgisi gibi yeni bir takım konular katmak istedim. Kız Lisesi'nin başarısını

kurumsal kültür olarak yorumladım ve bunun üzerinde çok çalıştım. Kız Liseli olmak ne demek? Bunu tarif etmeye çalıştım, ama sözle değil, tavırla, davranışla. Herkese bir davranış kazandırmaya çalıştım. Öğrenciler iyi bilirler, 'Bırakın öğrenciliği, bırakın okul müdürlüğünü ve öğretmenliği, Kız Lisesi'nin çatısında kiremit olmak bile ayrıcalıktır' derdim. Ben bunu hep böyle hissettim ve hala da böyle hissediyorum. En büyük eğitimin göze yapılan eğitim olduğuna hep inandım. Davranışlarımla örnek olmaya çalıştım. Çok kitap okumaya çalışırdım. Mutlaka okuduğum kitabım elimde gezerdim. Hiç hissettirmeden her ay öğretmenler odalarında bir konunun tartışılmasına gayret ederdim.

Türkçe dostu gençler

Bursa Kız Lisesi'nde, Türkçe'nin doğru kullanımı ve geleceğe aktarılması amacıyla öğrenciler arasında düzenlenen kompozisyon yarışması sonuçlandı. 2 kademe olarak gerçekleştirilen yarışmada birinciliği 10. sınıfta öğrencisi Filiz Kahraman kazandı.

Eğitim öğretim yılı içinde düzenlenen kompozisyon yarışmasına okulun bütün öğrencileri katıldı. Okul yönetimi, öğrencilerin Türkçe'ye karşı ilgilerini ve hassasiyetlerini artırmak amacıyla düzenlenen yarışmada ilk sırayı alan Kahraman'ı bilgisayarla ödüllendirdi.

Osmangazi Kaymakamı Sebahattin Öztürk de dereceye giren öğrencileri yanın altında ödüllendirirken, gençlerden Türkçe'ye sahip çıkmalarını istedi. Türkçe'nin geleceğe tüm ayrıntı ve nükteleriyle ulaşmasını istediklerini anlatan Öztürk, bunun ancak gençlerin dilini çok iyi öğrenmeleriyle mümkün olacağını sözlerine ekledi. Kaymakamlikta düzenlenen törenle öğrencilere ödülleri veren Öztürk, okul müdürü Saadettin Pircioğlu'na da başanlı çalışmalarına teşekkür etti.

Sadettin Pircioğlu arşivi, 2005

Görevimle çok büyük gurur duydum ve bunun binlerce katı kadar da sorumluluk duydum omuzlarımda. Önce fizikî yapıda ciddi değişiklikler yaptım. Halkın katkısını sağladık. Özellikle yatılı öğrencilere tüm öğretmenlerin ve personelin bakış açısını değiştirmeye çalıştım. Yatılı öğrencilerin hayata bakış açılarını değiştirmeye çalıştım. Onların güçlüklerini çok iyi anladım, ama bu güçlüklerle rağmen Kız Lisesi'nin de bir fırsat olduğunu anlatmaya çalıştım. Bu bir nimetti ve zordu. "Anneden, babadan, sevdiklerinden, her şeyden ayrı bir dünyada yaşıyorsun. Beğendiğini yiyemiyor, giyemiyorsun, istediğin zaman televizyon seyredemiyorsun. Bu sıkıntılarınız var çocuklar" dedim. Önce bunları teslim ettim. "Sıkıntılarınızı biliyorum" dedim. Ondan sonra Kız Lisesi'nin bir avantaj olduğunu anlattım. Dolayısıyla, bu yaklaşımım çok cevap buldu öğrencilerden. Sevgiye dayalı bir iletişim kurduk. Yatakhane "bizim ev" dediğimiz bir televizyon odası kurduk. Ayakkabılarını çıkarıp girerlerdi. Yerde halı ve minderler vardı. 24 saat yatılı öğrencilere hizmet veren hemşirelerimiz vardı. Her gün İl Sağlık Müdürlüğü'nden görevlendirilen doktor geldi.

Eşim ve iki kızımın birlikte Kız Lisesi'nin bahçesindeki müdür lojmanında kalıyorduk. Küçük kızım lise sondaydı. Annesi her akşam saat 21.00 gibi odasına yiyecek bir şeyler götürüyordu. Eşime "Ne bu?" diye sordum, "Acıkıyor bu saatlerde ders çalışırken" dedi. Hemen elbiselerimi giydim, doğru pansiyona gittim. Aşçılar gitmiş tabii. Yatılıların başkanını çağırdım. "Siz gece acıkıyor musunuz?" diye sordum. "Acıkıyoruz hocam" dedi. "E, ne yapıyorsunuz o zaman?" diye sordum, "Bisküvi gibi şeyler yiyoruz" dedi. Hemen ertesi günü okul aile birliğini topladım. Her akşam saat 21.00'de çay, kahve, tatlı ve tuzlu kuru pasta ikram etmeye gayret ettik.

Her öğün kızlarla yemek yerdim. Ramazanda oruç tutanlar vardı. Namaz kılan çocuklara da mescit açtım. Sahurda baktım, zeytin, peynir, bazen yumurta var. Sonra her gece sahurda sıcak börek yaptırmaya gayret ettik. Ahmet Vefik Paşa Tiyatrosu'nun köşesinde şimdi pastanesi olan Ali Saygaç uzun süre gönüllü börek yaptı çocuklara. Altıparmak'taki Hasan Usta tatlıcısı da yaptı bir ara. Hiç para almadılar, çok da mutlu oldular ve bir ay boyunca geceleri sahurda saat 2.30-3.00'de kendileri taşıdılar bu börekleri.

O zaman 2800-2850 öğrenci mevcudu vardı ve bunun 380'i yatılı öğrenciydi okulda. Yabancı dil ağırlıklı liselerde sınıflar 30, düz liselerde 40 kişi kadardı. Ben geldiğimde okulda yaklaşık 180-200 erkek öğrenci de yabancı dil ağırlıklı sınıflarda (süper lise) eğitim görüyordu. Ergenlik çağlarında olduğu için adı Kız Lisesi olan bir okulda okumanın bir takım sıkıntılarını yaşamışlardır belki, ama çok başarılı öğrencilerdi hepsi. Şimdi hepsi çok güzel yerlerde çalışıyorlar. Okulumuzun bir özelliği de şuydu: 100 tane de yetiştirme yurdundan öğrencimiz vardı. Hafta içi bizim pansiyonda kalıyorlar, hafta sonu da yetiştirme yurduna evci çıkıyorlardı.

Sadettin Pircioğlu arşivi, 2005

Hizmetli arkadaşlar, müdür muavinleri ve memurlarla Kız Lisesi'ni çok temiz, pırıl pırıl bir okul yaptık. Bahçede gezerken bir çöp bula-mazdınız. Laleler ektiler bahçeye. Vakti gelince soldu, ama kimse ko-parmadı. Çiçeklikler yaptık. İyi bir temizlik alışkanlığı verdik okula. Kuralım çok basitti: Çocuklar anne-babadan ayrı oldukları için okul-da öğretim kadar eğitim görevimiz de vardı. Disiplini de bir cüm-le ile söyledim: "Kendinizi ilgilendiren hatalarda sonsuz hoşgörü-tanırız. Ama hatalarınız başkasına zarar veriyorsa da sıfır hoşgörü! Çünkü, buna hakkınız ve hakkımız yok." Disiplin anlayışım buydu. Kızların duygularını anladık. Çok sıkmadık, ama çok gevşek de bı-rakmadık. Bir orta yolda buluştuk. Dolayısıyla çok sorun yaşamadık.

Bazı zamanlar yurtdışından Türki Cumhuriyetler'den misafirlerimiz oldu. 1999 depreminde valilik kriz masasındaydım. Kız Lisesi'ne de 50-60 tane yatılı öğrenci aldık. Annesi, babası ya da her ikisi de ol-mayan, maddi olarak sıkıntılı, depremde zarar görmüş Gölcük, Ya-lova ve İzmit'ten gelen öğrencilerdi bunlar. Maddi bütün ihtiyaç-larını giderdik. Pek çoğunu da üniversitede okuttuk. Aralarından mühendis, doktor olanlar çıktı. Kız Lisesi bu öğrencilere de ev sa-hipliği yaptı. Her çocuğa koruyucu aile bulduk. Mesela; İstanbul'da yaşayan Kız Lisesi mezunu Önay Alpago. Bakanlık da yapmıştı, 4 öğrenciye burs verdi. Bursa'dan iş adamları destek verdi. Bu konuda tüm Bursalı hemşerilerimize şükranlarımı sunuyorum. Anne baba-sını kaybetmiş bir çocuğa aile bulduk, sonradan düğününü yaptık. Buna benzer çok örnekler verebiliriz.

Yaptığımız en önemli şey, Kız Lisesi'nin kurumsal kültürüne ve ta-rihine sahip çıkmaktı. Okulun soyut kültürünü somutlaştırdık. Öğ-rencilerimde kalıcı pozitif davranışlar kazandırmaya çalıştım. Eski mezunları bulup okula davet ettim. Mantı Günleri'nde bahçemizde yer olmazdı. Öncesinde 2-3 gün tansiyonum yükseldi heyecandan.

Bir gece saat 2-3 gibi bir öğrencinin pansiyondan kaçtığını söylediler. Valilik, emniyet ve jandarmayla ilişkilerimiz çok iyiydi. Hemen emniyete haber verdim. Sabah saat 11.00 gibi kızımızı Kültür Park'ta bulmuşlar. Polisler alıp getirdiler. Konya'dan nakil olarak gelmişti lise 2'den. Yetiştirme yurdunda kalıyordu. Çocuğu aldım, ofisime götür-düm. Korkudan titriyordu. Dedim ki: "Seni okuldan atmayacağım."

“Gerçekten mi hocam?” dedi. “Evet” dedim. “Hiç ceza da vermeyeceğim, disipline de vermeyeceğim, bağırmayacağım, kızmayacağım da ama seninle dertleşmem lâzım!” Kalktı, boynuma sarıldı, önce beraber ağladık. Sonra “Neden yaptın?” diye sordum. “Kaçıyorum, bilmiyorum” dedi. “Sana bir şey söyleyeyim canım benim” dedim, “Sen kendinden kaçırıyorsun. Senin varmak istediğin bir yer yok, ama sadece kaçmak istiyorsun. Hayattan kaçırıyorsun. Hayatın sana vermediklerini yakalarım, diye kaçırıyorsun. Bak sana başkaları bunu söylemez üzülürsün diye, ama ben söylüyorum: Zaten hayat senin beklediklerini sana vermemiş, kaderin şu ana kadar pek de güzel olmamış. Bunu ikimiz de biliyoruz değil mi? Biliyoruz! Böyle kaçarak kötü kaderini düzeltemezsin. Bundan sonra iki yol var: Ya bu gidişi daha da kötüleştirmek, ya da bugüne kadar yaşadıklarını unutturacak yeni bir hayat çizgisi hazırlamak kendine. Onun için söz ver bana, bugün bitirelim. Ya çek git kızım, al, valizin de burada bak. Nerelelere gidiyorsan, git, kaç. Ama nereye kadar kaçacaksın? Bunun da cevaplarını bul, kaç. Bir genç kız, 17 yaşında, sokakta ne olur kızım?” “Biliyorum hocam” dedi. “Mesele yok o zaman, anlatmaya da lüzum yok, ama bir yol daha var. İstersen o yola gir, ben yardım edeyim sana. Gel derslerini çalış, gel her gün dertleşelim, sohbet edelim. Ama şu liseyi bitir, üniversite sınavına gir, seni ben okutacağım, sana söz veriyorum” dedim. Sonra yine sarılıp ağladık. Kızımız okulunu bitirdi, şu anda İstanbul’da bir görevde çalışıyor.

Bursa Valiliği’nin senede 100 programı varsa, 90 programında Kız Lisesi bandosu görev alıyordu. Bir cumhuriyet bayramı öncesi öğrencilerden bir komisyon kurdum. Genelde en afacan, en sempatik, en sosyal öğrencilerden komisyon kurardım. Çünkü, ders çalışanlar sadece derslere konsantre oluyorlar, sosyal faaliyetlere biraz uzak kalabiliyorlar. Böyle bir gerçek var. “29 Ekim’i nasıl kutlayalım?” diye sordum bu afacan çocuklara. Kızlardan biri dedi ki: “Hocam bir orkestra getirelim.” Okulda göreve başladığımda iki orkestra kurmuş, enstrümanlarını da temin etmiştik. “Bizim orkestramız var” dediler. Bursa’da popüler bir orkestra vardı, “Onu da çağıralım” dediler. “Tamam” dedim. Okulda şenlik yapmak istediler. Saat 10.00’da toplanacak, “Kıyafet serbest, isteyen gelir, isteyen gelmez” dedik. Bursa’nın meşhur solisti Hakan’ı da çağırdım. Bir solist daha buldum. Cumhuriyet Bayramı ile ilgili bir konuşma yapayım hiç değilse çünkü

bayram, dedim. Bir cümle kurdum sadece: Bayramınız kutlu olsun, buyurun kutlayın... Saat 10.00’da başladı, öğleden sonra saat 15.00 oldu, şakır şakır yağmur yağıyor, 2800 öğrencinin 2500’ü yağmurun altında 5 saat eğlendiler. Bunun Cumhuriyet tarihinde örneği olduğunu zannetmiyorum. Sonra bunu gelenekselleştirdik.

Okulda göreve başladığımda, bu tarihî bir okul, bir sürü değerli eşyaları olmalı, diye düşündüm. Eşyaların hepsi bir yerde duruyordu. Müze müdürlüğüne gittim, müze yönetmeliğini aldım. Müdür muavini Gülseren Genç’in başkanlığında bir kurul oluşturdum. Tarih öğretmeni Erol Aldanmaz, resim öğretmeni Mehmet Çetinkaya, edebiyat öğretmeni Atilla Oral bu komisyondaydı. Kütüphaneye giderken sağdaki odaya müze yönetmeliğine uygun bir müze kurdum. Raflar yaptırıldı. Her malzemenin fotoğrafını çekip nerede olduğunu deftere yazdık. Mesela; mikroskop; 1. dolap, 1. sürgü, şu yıllardan kalmış, özelliği şu. Fotoğrafı ile birlikte kaydettik. Bu eşyayı izinsiz 1. dolaptan 2’ye aldırılmazsın. Gramofon, mikroskop, radyo, 1 no’lu masa, 1 no’lu ahşap döner sandalye, plaklar, enstrümanlar, halk dansları kıyafetleri, takılar... Hepsi çok kıymetli... Kız Lisesi’nin kurulduğu günden bugüne kıyafetlerini bulduk. Bulamadıklarımızı diktirdik. Hepsini mankenlere giydirip yıllarını yazdık. İki anahtar yaptırıldı müzeye; biri baş muavin Zafer Ağaoğlu’nda, biri bendeydi. Sonra müzenin lojmanın bir odasına taşındığını duydum. Daha iyisini yapacaklarını umuyorum.

Dönemin valisi Orhan Taşanlar çok sert görünüşlü ciddi biriydi. Herkes biraz çekinirdi. Bir gün vali muavini geldi. Cumhuriyetin 75. yıl sergisine konmak üzere bizim müzedeki gramofonu duymuşlar. Dünyada 2 taneymiş bu gramofon. Biri Amerika’da, biri bizde... Vali muavini, “Gramofonu alalım, sergide sergileyelim, vali bey istedi” dedi. “Hayhay, arkadaşlar tutanak hazırlayalım” dedim. “Ben neden teslim alayım?” dedi. Kim alacak, dedim. “Ahmet Vefik Paşa Tiyatrosu’nun orada bir bekçi gelir teslim alır” dedi. Dedim ki: “Olmaz, ya siz teslim alacaksınız, ya da sayın valinin görevlendireceği bir kişi. Başka kimseye, bekçiye, tiyatro müdürüne veya başkasına teslim etmem, kusura bakmayın.” “Son sözünüz mü?” dedi. “Evet” dedim ve gitti. Ertesi gün serginin açılışı oldu saat 10.00’da. Sayın valiyle karşılaştık sergide. Vali muavini valiye, “Sayın valim Pircioğlu

gramofonu vermedi” dedi. “Vermedin mi?” dedi sayın valim, “Evet, vermedim” dedim. “Vardır bir bildiği” dedi sayın valim. Beni de çok onurlandırdı.

Kütüphanede onlu dewey sistemini faaliyete geçirdik. En önemlisi 9-10-11-12 Kasım 1938 gazetelerini buldum, hepsini kaplattım ve ciltler halinde kütüphaneye koydum. Onlar başlı başına bir değer. Kütüphaneyi yatılı öğrencilere gece ve hafta sonları da açtım. Şehir Kütüphanesi gibi büyüktü kütüphanemiz.

Avukat Şerif Civan Kız Lisesi’nin Koruma Derneği başkanlığını yaptı yıllarca. Çok desteğini gördüğümüz saygıdeğer bir beyefendiydi. Kız Lisesi Mezunlar Derneği kurucuları ve yöneticilerini de şükran ve saygıyla anmak isterim.

Bandonun kıyafetlerini ve malzemelerini yeniledik. Trampetleri cam deriden yaptırdık. 8 sene profesyonel bir hoca tuttuk. Eski bir subaydı. Haftanın 5 günü okula geldi hoca. Müzik öğretmenlerine resmi görev verdim. Ayrıca, müdür muavinleri de çalışmalarını denetledi. Bandoda herhangi bir aksama olduğunda muhabatım müdür muavinleriydi. Amaç sorumluluğu dağıtmaktı. Bando ile pek çok festivale davet edildik. Hülya Avşar Show’a davet edildik ve gittik. O zamanlar programını sunarken Türkiye’deki ilginç konuları araştırıyordu. Bizi duymuşlar. Hem batı müziği, hem sanat müziği, hem Mozart, Beethoven, hem Dede Efendi, hem de halk müziği çalan, 120 kişilik bir kız bando takımı! Hülya Hanım ve seyirciler hayranlıkla izlediler. Biz o dönemlerde haberlere çok çıktık. NTV, TGRT, Show TV stüdyolarında programlara katıldık. Sonra Türkiye’nin her yerinden bizi aradılar. Başka hiçbir okul böyle bir ekip kuramadı. Denediler, ama olmadı. Cumhurbaşkanı Sayın Süleyman Demirel’i, Sayın Tugut Özal’ı karşıladık. Çok popülerdik. 120 bandocu kız! Guinness rekorlar kitabına girmek için araştırma yapıyordum, ama şimdiki görevime gelince tamamlayamadım bu çalışmamı. Yalnız şunu tespit ettim; böyle bir ekip dünyada yok! Bundan sonraki yöneticilerden ricam; bu ekibi rekorlar kitabı kayıtlarına geçirsinler.

Sportif faaliyetlerimiz çok önemliydi. Masa tenisi, atletizm, voleybol ve kayakta rakipsizdik. Türkiye dereceleri elde ettik. Voleybolda çok uzun yıllar Bursa’da yenilgisizdik ve Türkiye derecelerimiz vardı. Masa tenisi takımımızla Türkiye şampiyonu olup Çin’e gittik. 1996’da masa tenisinde dünya 3. oldu takımımız. Ben çocuklarıma en kaliteli eşofmanı ve en kaliteli ayakkabıyı alıyordum ve hep merkez otellerde yatırdım çocukları. DSİ Nilüferspor’la anlaşmalıydı okulumuz. Spor başarılarımızda DSİ’nin de katkısı büyüktür. Okul, kulüp ve aileler birlik içindeydi. Derslerini kaçırıp sporcularımıza branş öğretmenleri takviye dersler verirdiler ve

bunun için ekstra bir ücret talep etmezlerdi. Dolayısıyla da okulumuzun bu başarılı sporcuları aynı zamanda derslerinde de başarılı öğrencilerdi ve aralarından pek çok milli takım sporcuları da yetişti.

Bir okulun görevi topluma hazırlamak... İnsanların geleceğini şekillendirmek... Kız Lisesi bunu çok iyi yapıyordu. Matematik, fiziği, kimyayı zaten çok güzel öğretiyordu. Ama aynı zamanda davranış, genel kültür ve vizyon kazandırıyor. Bu da müzik faaliyetleriyle, halk oyunları, sporla oluyordu. Kız Lisesi'ni "Kız Lisesi" yapan kurumsal kültür bu. Vizyon sahibi gençler yetiştirmek en büyük özelliği okulun. Bunlar olmasa Kız Lisesi'nin bir anlamı olmazdı. Okulun yöneticilerinden bir ricam da, spor ve bando takımlarında şu ana kadar görev yapmış olan bütün öğrencilerin kariyerlerini listelemeleri. Bu benim önemli bir eksikliğim oldu.

Okulun sporcuları önceleri orta 1'den itibaren yetiştiriliyordu. Fakat, ortaokullar liselerden ayrılınca okulun spordaki başarısını sürdürmek için sporcuları ilkokuldan takip etmeye başladık. İlkokul 4-5. sınıftan sporcuları alıp bir ilkokula topladık. Bunu DSİ Nilüferspor ile birlikte organize ettik. İlköğretimi bitirdiklerinde de Kız Lisesi'ne kayıtlarını aldık. Okulun yabancı dil ağırlıklı bölümüne giremeseler de düz lise bölümüne kaydediyorduk çocukları ve başarılarımız böylelikle devam ediyordu.

1997-2006 seneleri arası Kız Lisesi'nde okul müdürlüğü yaptığım için kendimi çok şanslı hissediyorum. Hiçbir öğretmeni diğerine değışmem. Hepsi o kadar heyecanlı, o kadar istekli ve o kadar uyumlu çalıştılar ki. O yıllarda Bursa'daki bütün öğretmenlerin ideali Kız Lisesi'ne gelmekti. Kız Lisesi'ne sabah koşarak gelirdi öğretmenler, akşam ben okuldan kovalardım. "Arkadaşlar gidin, yemeğinizi yapın, çocuğunuz, çocuğunuz yok mu sizin?" derdim. 18.15'te ders bitmesine rağmen evlerine gitmekte sıkıntı çekerlerdi. O kadar seviyorlardı okulu.

Bir gün Kapalıçarşı'da esnaf bir arkadaşşıma çay içmeye gittim bir gün. Yanında birisi oturuyordu. "Ona kızın nasıl, geçmiş olsun" dedi. O da "Fena değil, ama okulda devamsızlıktan kalacağım diye üzülüyor, okula gidemiyor" diye cevap verdi. Kızının hangi okula gittiğini

sordum, Kız Lisesi'nde lise 3'te okuyormuş. Rahatsızlığını sordum, kansermiş ve 2 aylık ömrü kalmış. Nisan ayıydı. Mezun olmak istiyor kız. 3000'e yakın öğrenci var okulda ve benim bu olaydan habirim yok. Dedim ki: "Çocuğunuz sınıfta kalmayacak, devamsızlıktan da kalmayacak. Kızınız istediği gün okula gelsin, istediği gün gitsin. Madem çocuğunuzun bu kadar ömrü kaldı, ben ona diplomasını vereceğim." Diplomasını aldıktan sonra vefat etti. Bunu yaparken bir sürü de suç işlemiş oldum mu, bilemiyorum ama önemli değil!

10 Kasım törenlerinde bütün öğretmenler ve öğrenciler saygı geçişı yapardı. Atatürk büstü her 10 Kasım'da boyanır, çiçeklendirilirdi. Saygı geçişinde çiçek sunulurdu anıta.

"Bir öğrenci saçlarını boyuyor" diye şikâyet geldi. Öğretmenler başa çıkamamışlar ve bana iletiler. Çocuğu çağırdım. Neden saçlarını boyattığını, kurallara uymadığını sordum. "Sen zaten yeterince güzelsin, yaşlanınca eksiklerini kusurlarını kapatırsın" dedim. Ağlayarak gitti. Annesini bulup çağırdık. Annesinin ifadesine göre çocukta bir rahatsızlık varmış, sinir tedavisi görüyormuş ve saçlarını boyaması gerekiyormuş. Sonra gidip çocuğu aldım, odama getirdim ve sebebi sormadan sonuçla ilgilendiğim için dakikalarca özür diledim. Beraber ağlaştık çocukla.

Dil bölümümüz Türkiye'de yabancı dilde derece yapardı. TOEFL sınavında Türkiye birincisi olmuştuk. Kimya, fizik, matematik ve biyoloji öğretmenlerimiz çok başarılıydı.

Burnumdan ameliyat olacağım zaman Kız Lisesi mezunu doktor aradım. "Anestezi uzmanı Serap var" dediler. Çağırdım Serap'ı, "Yarın ben ameliyat olacağım, sen beni bayıltacaksın" dedim. "Tamam hocam, ne demek" dedi. Konusunda çok iyiymiş Serap. Devlet Hastanesi'nde ameliyat oldum ve çok iyi geçti. Nereye giderseniz gidin; bankaya, fabrikaya, üniversitelere; mutlaka bir Kız Lisesi mezununa rastlarsınız.

Kız Lisesi mezunlarını okulla barıştırdık. Mezunlarla okuyan öğrencilerin arasında köprü kurduk. Bir okulun kurumsal kültürü öğrencide aidiyet duygusu yaratır. Bu da okulun başarısını artırır ve çocuğa toplumda güven duygusu verir. Köklü eğitim kurumlarını bu kadar

popüler yapan en büyük sebep geçmiş, yaşayan ve gelecek kuşaklar arasında çok güzel iletişim olmasıdır. 9 sene hep buna uğraştım. İstedim ki, Kız Lisesi lobisi oluşsun Türkiye çapında. En büyük hedeflerinden biri buydu. "Mantı Günü"nü bu sebeple her yıl Mayıs ayının son cumartesi günü organize etmek üzere sabitledik. Erkek Lisesi ile de görüştük. Onlar da Mayıs ayının son Pazar günü pilav günü organize ediyor. Artık davetiye hazırlanmasına, duyuru yapılmasına gerek yok, çünkü tarihler kesinleştirildi.

1999 senesinde Almanya'nın Kuzey Ren-Vestfalya eyaletinin başkenti Dusseldorf'ta bir kardeş okul edindik. Bunu bize sağlayan da Erkek Lisesi mezunu, Almanya'da ataşe olan Müjdat Bey'di. Önce biz onları davet ettik. Bir akşamüstü saat 16.00'da halk oyunları ekibimizle birlikte okulu bekledik. Alman plakalı bir minibüs geldi. Baktık Alman WDR televizyon ekibi. Neden geldiklerini sorduk, dediler ki: "Bu okulun gezisini çekeceğiz." "Sıradan bir iş, neden çekeceksiniz?" dedik. Meğer kardeş okulumuz "eğitilebilir çocuklar" okuluymuş. "Türkiye'nin en popüler lisesi nasıl olur da bu okulu

kabul eder, diye merak ettik" dediler. 11 tane çocuk, 4 tanesi Türk, 7 tanesi Alman, 5'i erkek, 6'sı kız, başlarında 5 öğretmen. Çocuklar 7 gün Bursa'da kaldılar. Hepsini bir aileye verdik. Türk Hamamı'na götürdük, Uludağ'da mangal yaptık, Türk müziği programına götürdük. Bursa'da gezdirdik. WDR Kanalı Almanya'ya naklen yayın yapmış.

Sonra biz Almanya'ya gidecektik. Öğrencilere duyurduk. Masraflarını kendileri karşılayacaklardı. Gelmek isteyen öğrencileri götürecektik. İzni bakanlık veriyordu o zamanlar. Pazartesi yola çıkacaktık, günlerden perşembe olmuş, hâlâ izin gelmemişti. Cuma günü hemen Ankara'ya gittim. O zaman orta öğretim genel müdürü Hüseyin Atılğan'dı. Benim de hocamdı. Beni görünce "Ne geziyor sun burada?" dedi. Dedim ki: "Hocam, gezmeye gelmedim, kavgaya geldim. Pazartesi yola çıkacağız izin vermemişsiniz." "Ne işiniz var?" dedi. "Proje dâhilinde Almanya'ya gideceğiz" dedim. "Tatilde gidin" dedi. Dedim ki: "Okul kapalıyken öğrencinin ne işi var orada? Ben oraya gezmeye gitmiyorum ki? Çok ciddi bir faaliyet yapıyoruz."

Yüzme takımı, Sadettin Pircioğlu arşivi, 2000'li yıllar

Sonra sayın hocam yardımcı oldu. Pazartesi günü uçakla Almanya'ya gittik. Uçaktan inince WDR televizyon kanalı yine bizi bekliyordu. Naklen yayın yaptılar. Kuzey Ren-Vestfalya parlamentosunda konuşma yaptırdılar bana. O gün Türk yemekleri yapmışlar, meclis lokantasında bize yemek verdiler. Milletvekilleri bize hizmet etti. Milli Eğitim Bakanı bizi kabul etti. Büyük bir memnuniyetle karşıladılar. 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nı da Köln Konsolosluğu'nda kutladık, İstiklâl Marşımızı okuduk. Kardeş okulumuzun öğrencileri de hep bizimle birlikteydi. Bizi Starlight Express diye bir oyuna götürdüler. 1719 seyirci kapasiteli, o zaman 12 senedir oynayan, 2 ekibin 6 gün sahnelediği muhteşem bir oyundu. Salonun her yeri kullanılıyordu. Almanca olmasına rağmen büyük zevk aldık. Balo, kokteyl, ailelerle eğlence organize ettiler. 3 sene gidip geldik bu okulla. Kardeş okul müdürünün eşi Alman parlamentosunda adalet komisyonu başkanıydı. Biz onların evinde kaldık. Orada çay demleyip içebilmek için çaydanlık götürmüştüm. İkinci gidişimizde baktık ki, onlar da çaydanlık almışlar evlerine. Bize kendi odalarını vermişlerdi. Öyle bir misafirperverlikti. Sabahtan akşama kadar okul gezip eğitimlerini inceledik. Kardeş okulumuzda 10-14 yaş arası öğrenciler vardı. Öyle bir okuldu ki, eğitilebilir öğrenciler okulu olduğu için sadece öğrenciler isterlerse ders yapılıyordu. Erkek öğrenciler yaş pasta yapıyordu. Hep el işi, müzik gibi dersler görüyorlardı.

Bu gezinin 3 albümü de Kız Lisesi arşivindedir. Geldikten sonra elimde albümlerle Hüseyin Atılğan'a gittim. "Bak hocam senin taleben

nereye gitmiş" dedim. "Alman parlamentosunda konuşurken, WDR televizyonunda konuşurken, milli eğitim bakanıyla konuşurken... Gördün mü neler yapmış senin taleben?"

Türkiye'de pek çok anlı şanlı liseler var. İster çeşmeleri som altından olsun, ister sıraları platinden, elmastan olsun, hiçbiri Kız Lisesi, Erkek Lisesi gibi olamayacak. Olamaz. İstedğini yap, mümkün değil!

Mezun ettiğimiz öğrencilerimizi sosyal hayatta başarılı ve mutlu görmekten çok mutlu oluyorum. Bizden yönetimi devralan yönetici ve öğretmen arkadaşarımdan Kız Lisesi'nin kurumsal kültürünü inceleyip ona göre davranmalarını, öğrencileri ona göre yetiştirmeleri gerektiğini, öğrencilerimizin de daima hangi okulda okuduklarının bilincinde olmalarını istiyorum. O okulda okumak sorumluluk getiriyor. Sorumluluğu oradaki hizmetlisinden öğretmene, idarecisine, öğrencisine kadar herkes taşımalı. Kız Lisesi'nin parlak yıldızının korunmasını ve daha çok ışıltamasını diliyorum.

İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden müdür yardımcılığı teklifi gelince kabul ettim ve 2006 senesinde Bursa Kız Lisesi'nden ayrıldım. Nefes aldığım müddetçe Kız Lisesi'ndeki her şey beni ilgilendirecek.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme Tarihi: 28 Şubat 2012

Okul müdürü Sadettin Pircioğlu ve öğretmenler, 2000'li yıllar

Zafer Ağaoğlu

Koç İlköğretim Okulu Baş Md. Yrd.

D: 15.05.1959, Muş

Görev Süresi: 2006-2010

Branşı: Fen Bilgisi

Ailem Muş'un yerlisi... İlkokulu Muş Atatürk İlkokulu'nda, ortaokulu ve lise birinci sınıfı Muş Lisesi'nde, lise ikinci sınıftan itibaren de Muş Kız Öğretmen Lisesi'nde okudum ve buradan mezun oldum. Lise sonda 3 erkek öğrenciydik okulda. Fakat kızlarla hiç konuşamazdık. Ne ders, ne ödev paylaşırdık. 3 erkek öğrenci bir sırada otururduk. Bir arkadaşımızın kız kardeşi de aynı sınıftaydı, ama o da kardeşiyle dahi konuşmazdı sınıfta. Muş Kız Öğretmen Lisesi'nde ağabeylerimiz vardı ve onlar liseyi bitirdiklerinde öğretmen olabiliyorlardı. Bizim mezun olacağımız sene artık kanun değişmişti. Bizler öğretmen lisesi mezunları olarak öğretmen olamadık. Üniversite sınavlarına girdik ve o sınavın sonucunda ben Balıkesir Necati Eğitim Enstitüsü'ne devam edip 3 yıl sonra oradan mezun oldum. İlkokul ve ortaokulda bazı öğretmenlerin üzerimdeki etkisi ile öğretmen olmaya karar vermiştim.

Benim bütün hayatım Kız Lisesi'nde geçti. Kura ile Bursa ilinin emrine atandım. 22.02.1982'de Bursa'ya geldim. Bursa'da önce Garaj'da bir otelde ikamet ettim. Bugün hâlâ çok iyi arkadaşım olan Ahmet Katlıoğlu ile o otelde buluştuk. Sonra Postane civarında Yeni Ankara Otel'de kalmaya başladık Ahmet'le. Orada da bugün kardeşim gibi olan Günay Görgün'le tanıştık. Evrakları toparlayıp milli eğitim müdürlüğüne gittik. Önce şimdiki milli eğitim dispanserinin olduğu yerde bulunan Osmangazi Okulu'na bizi depo tayini olarak verdiler. Daha sonra milli eğitim müdür yardımcısı, Necatibey Kız Meslek Lisesi'nin salonunda toplantı olacağını ve kura çekilerek okullarımızın belirleneceğini söyledi. Biz de gittik ve kurada tesadüfen Günay Görgün ile ben Bursa Kız Lisesi'ne tayin olduk. Mustafa Alkan da dâhil 10

erkek ve 40 bayan arkadaş Kız Lisesi'ne stajyer olarak, 6 Mart 1982'de de resmen göreve başladık. 1 yıl staj yaptık. Staj şöyleydi: Sabah okul 07.30'da başlamadan yarım saat önce kapıdaki isimlerimizin yazılı olduğu listeyi imzalardık. Akşam okul dağılıncaya kadar hepimiz idari odalarda ve kütüphanede öğretmenlerle beraber grup grup çalışmalar yapardık. Rehber öğretmenlerimiz vardı. Onların eşliğinde de derslere girerdik. Ben fen bilgisi branşındaki öğretmenlerin derslerine girerdim. Zaman zaman öğretmenlerin öğrencilere verdiği ödevleri biz de öğrenci gibi yapardık. Çalışırdık. Öğretmenlerimiz bize çok destek verdiler. Bizi onlar hazırladılar. 1983 eğitim yılı sonuna kadar staj gördük. Staj sona ererken sınıflarda ders anlattık, müdüre hanım Melahat Çakır ve rehber öğretmenimiz bizi değerlendirerek not verdiler ve stajyerliğimiz kalktı. Daha sonra okulumuzun konferans salonunda bir tören yapıldı. Büyük bir masa üzerine Türk bayrağı konuldu, hepimiz masanın etrafına dizildik, elimizi bayrağın üzerine koyduk. Bir hocamız yemini söyledi biz tekrar ettik ve öğretmenliğe başladık.

Bu törenden çok kısa bir süre sonra benim çok değer verdiğim ve yeri asla doldurulamayacak müdüre hanım Melahat Çakır bana okul bahçesinde "Zafer git bir dilekçe yaz, seni müdür yardımcısı yağacağım" dedi. Ben şaşırırdım, korktum, çekindim, çünkü Kız Lisesi'nde, daha bir stajyer olarak görevin ne kadar zor olduğunu hissetmiştim; orada idarecilik nasıl yapabiliyordum! Bir iki gün korkarak dilekçemi yazmadım. Daha sonra müdüre hanım beni tekrar çağırırdı. "Oğlum dilekçe yaz dedim, neden yazmadın?" diye sorduğunda cevap veremedim. "Ben bir şeyi bir kere söylerim, ikinciye söylemem. Derhal git, dilekçeni yaz" dedi. Dilekçemi yazdım sonra. Daha sonra, "Birkaç kişiyi daha müdür yardımcısı yapacağım. İsimleri seninle paylaşacağım" dedi. Henüz 24 yaşındaydım. Sonra Günay Bey, Mustafa Bey, Ayşe Uygun, Ulviye Taç, Ayla Karabacak da müdür yardımcısı oldu. Hepimiz yakın yaşlardaydık. Bu üç hanım arkadaşımız okulun pansiyonunda belletmen olarak da görev aldılar. Evleri okulun pansiyonu olmuştu. Orada yiyip içiyorlar, hem öğrencilere ablalık yapıyorlardı.

Bir süre sonra hizmet içi eğitim kursu almamız gerekti. Altı müdür yardımcısından beşimiz değişik illere kursa gönderildik. Mustafa Bey'e bu kurs çıkmadı. Ben kurs için Yozgat'a gittim, diğerleri Mersin'e gittiler. 3 – 3,5 aylık kurstan sonra benim tayinim Diyarbakır Ergani'ye,

Günay Bey'in iki yere birden; Muş'a ve Gölcük Ulaşlı ilçesine, diğer arkadaşların da farklı yerlere çıktı. 1984-1985 öğretim yılıydı. Bunu duyunca Müdüre Hanım bizi çağırıp, "Ne yapacaksınız, gitmek istiyor musunuz?" diye sordu. Müdüre Hanım'a gitmek istiyoruz demek de sıkıntıydı, dememek de. "Hocam siz bilirsiniz. Siz nasıl isterseniz öyle hareket ederiz" dedik. "Ben sizi göndermek istemiyorum" dedi. O zaman müdüre hanımın hakikaten Bursa'da her zaman sözü geçiyordu. Siyasileri aradı, bizi onların yanına gönderdi. Bursa'da birkaç görüşme yaptıktan sonra biz Ankara'ya gittik. Müdüre Hanım'ın Ankara görüşmesinden sonra Bursa milletvekilleri Ertuğrul Ünlü, İlhan Aşkın il başkanı Hüsamettin Örünç bizi mecliste karşıladılar. Milli eğitim bakanlığı binasına götürdüler. Bakanın özel kaleminde oturup bekledik. Milletvekilleri bakanla görüştü. "Tamam çocuklar, siz Bursa'ya geri dönün, görev yerlerinizde kalacaksınız, daha sonra yazınız gelir" dediler. Hatta ben dedim ki: "Sayın milletvekilim, bize bir yazı verin, müdüre hanım bize sorar 'Neden yazı getirmediniz' der." "Önemli değil, siz gidin tamam, bakanla görüştük" dediler. Döndük, geldik ve tekrar okulda göreve başladık. Müdüre hanım gerçekten sözüyle, işiyle çok önemli bir insandı. Onunla çalışmak herkese nasip olmaz. Ben her şeyimi ona borçluyum.

Trabzon gezisi anısı, Melahat Çakır arşivi, 1985

Yönetmelik gereği haftada 4, en fazla 6 saat derse giriyordum. Benim şansım şuydu: Müdüre Hanım beni okuldaki en iyi sınıfa vermişti. Her sınıf iyiydi, ama bazı sınıflar çok çok daha iyiydi. Beni o sınıflardan bi-

rine verdiğinde korkmuştum. Yaşım genç, 6 A sınıfına müdüre hanım giriyor, Birsen Erdağ giriyor. Birsen Abla bizim müdür yardımcımızdı o zaman. Müdüre Hanım'la da ancak o konuşabilirdi. "Ben bu sınıfla nasıl yaparım?" diye sordum. "Evlâdım sen çok şanslısın, seni en iyi sınıfa vermiş" dedi. "İşte tamam, bundan korkuyorum" dedim. "Hiç korkma" dedi ve bana büyük cesaret verdi. Ben sınıfa girdiğimde nasıl ders anlatacağım, diye çok korkuyordum. Bana taktik verdiler. "Göreceksin bak çok rahat edeceksin" dediler. Geceleri çok ders çalıştım. Ödüm kopuyordu derse girerken pot kırmayayım, soru sorarlarsa bilmiyorum, demeyeyim diye. Birkaç ders anlattım, ama bir baktım ki dersi ben anlatamıyorum artık, çünkü fırsat vermiyorlar; öğrenciler dersi anlatıyor. Kitap gibi çocuklar. Bir baktım ki iş kolay dönmeye başladı. Kendime soru cevap hazırlıyorum, bir soru soruyorum, 66 öğrencinin tamamı parmak kaldırıyor. Birine cevap hakkı veriyorum, diğeri istiyor. Her soruya herkes parmak kaldırıyor. Sonra sevindim. Birsen Hanım'ın ve diğer müdür yardımcısı abilerimin, ablalarımın desteğini iyi hissettim. Zaman geldi, 10 soruluk sınav yaptım. Bütün öğrenciler tamamen doğru cevaplayarak, kimse yanındakine bakmaya tenezzül etmeden 10 aldı. Hepsinin kâğıdı cevap anahtarı gibiydi. Bu öğrencilerim şimdi çok güzel yerlerde, güzel görevlerde çalışıyorlar.

Hasan Aktürk okulumuza müdür olarak geldikten sonra, eskiden beden eğitimi salonunun yanında bulunan kantini kapatıp şimdi bahçede bulunan kantini yaptırdı. Tophane'deki Gümüşlü Kahve'ye benzeterek yapmaya çalıştı. Fizik, kimya ve biyoloji laboratuvarlarımız vardı. 2000'li yıllarda yine okul müdürümüz Sadettin Pircioğlu zamanında içindeki bütün masa ve teçhizat yenilendi. Müdür yardımcısı Günay Görgün'ün çok büyük emeği oldu. A blokta Kimya, B blokta da fizik ve biyoloji laboratuvarı yaptık. B blokta üst kata bilgisayar odası yaptık. Öğrenciler ve biz faydalandık. Birkaç arkadaş bize orada bilgisayar dersi verdi.

Sınıflar 60-70 kişilikti. Fen, edebiyat, matematik ve yabancı dil bölümleri vardı. Yabancı dil bölümü 1980'li yıllarda vardı. Bursa'da dil alanı açılan ilk okullardan biridir Kız Lisesi.

Okulumuz basketbol, voleybol ve atletizmde çok başarılıydı. Takımlarımızın aldıkları ödülleri okulda koyacak yerimiz kalmamıştı. Bu çalışmalarında beden eğitimi öğretmenlerinin çok büyük desteği vardı.

Tabii ki DSİ Nilüferspor'un desteğini de alıyorduk. Antrenörlerimiz vardı, onlar gelip hem okulda hem okul dışında çalışmalar yapardı. Bizim sporcu öğrencilerimiz okulun en çalışkan, en başarılı öğrencileriydi. Spor ve okul başarısı birlikte gelmez denir, ama ben kesinlikle buna katılmıyorum. Eskiden Bursa'da ailelerin ve öğrencilerin bir yaşam tarzı vardı ve herkes ona uyardı. Aile yaşamı düzgün olan öğrencinin başarısı da geliyordu. Her sporcu öğrencinin nerede ne zaman olacağı belliydi. Bursa'nın seçkin öğretmenleri olan hocalarımız da sporcularımıza destek veriyorlardı. Sporcu olan bütün öğrencilerimiz en iyi fakülteleri bitirdi, onlarla da gurur duyuyorum. Masa Tenisi'nde dünya üçüncüsü olduk. Kız Lisesi Anadolu Lisesi olduktan sonra okulda sportif faaliyetler kalmadı. Çünkü, artık sınavla öğrenci alınıyor. Eskiden biz seçerek öğrenci alıyorduk.

Milli bayramları hem okulda hem de tören alanlarında kutlardık. 19 Mayıs stadyumda kutlanırdı. Okulumuz her yıl öğrencisiyle ve bandosuyla katılırdı. Melahat Çakır'ın kurduğu Kız Lisesi bandosu Türkiye'nin tek kız bandosudur.

Eski dönemin öğrenci öğretmen ilişkileri ile şimdiki ilişkiler mümkün değil kıyaslanamaz. Öğrenciler eskiden öğretmenlerine ulaşamazdı. Öğretmeni en üst noktada görürdü. Ona vardığında her şey bitmiştir artık. Şimdi bizler öğrencilere ulaşmaya çalışıyoruz. Zaman ve teknoloji bu hale getirdi. Bazı değerler kayboldu. Sosyal yaşam artık daha farklı...

Okul forması önceleri beyaz yakalı siyah önlüktü. Sonra lacivert etek, lacivert jile ve beyaz gömlek giydi öğrenciler. 90'lı yıllardan itibaren lacivert üzerine yeşil kareli etek, yeşil hırka, beyaz gömlek, yazın kısa kollu okul armalı beyaz bluz, mevsime göre yeşil veya beyaz çorap giymeye başladılar. Yazın erkek öğrenciler kravattı. Kıyafetlere okul aile birliği ile karar veriliyor ve okulun internet sitesinde ilan ediliyor. Yeşil hırkayı çocuklar sevmeyince sonradan lacivert hırka yaptırıldı. Hâlâ bu kıyafet giyiliyor.

Ortaokullar sabahçı, liseler öğlenciydi. Yine 1990'lı yıllarda öğrencilerin üniversite giriş sınavlarına hazırlanabilmeleri için liseler sabaha, ortaokullar öğleden sonraya alındı. 2005/2006 senesinde okul Anadolu Lisesi olunca tekli eğitime geçildi ve 08.30 – 15.30 arası eğitim verilmeye başlandı.

Ortaokul kapanınca sıkıntılar oluştu. Eskiden 6, 7 ve 8 sınıftaki öğ-

rencileri liseye biz hazırlıyorduk. 6. sınıfa gelen bir öğrenci eğer okuyacaksa 7. sınıfa geçerdi. 7'ye geçen öğrenci için, "Bu üniversiteye gidecek" derdik. 6. sınıfta kalan öğrenci okuldan ayrılırdı. 6. sınıf baraj sınıfı gibiydi. Ortaokul sürecinde öğretmen ve öğrenciler birbirini tanırdı. Biz öğrenciyi yetiştirirdik. Velilerini, annelerini babalarını tanırdık. Çocukları ezbere bilirdik; nerede eksikliği, nerede artışı var, okula ne gibi katkıları var, biz bu çocuğa nasıl sahip olabiliriz. Şu anda öğrenci ilköğretimden hazır geliyor ve lise 1 de değişik bir ortam. Bir de eskiden öğrenciyi seçme imkânımız vardı. Sınıflar kalabalıktı. Buna rağmen yine veliler 60-70 kişilik sınıfa kalabalık demiyorlardı. Yeter ki kız Lisesi'nde okusun, diye. Okula ve öğretmene güveniyorlardı. Diğer okullar da iyiydi, ama Kız Lisesi ve Erkek Lisesi en tercih edilen okullardı. Biz şanslıydık, çünkü ne kadar çok tercih ediliyorsanız, eğitim, spor, sanat dallarında o kadar başarı geliyordu okula.

Doğudan, güney doğudan, çevre ilçelerden yatılı okuyan 400 civarında öğrencimiz vardı. 20 kişi çiftli ranzada uyurlardı. Paralı yatılı öğrenciler de vardı. % 80'i parasız, % 20'si paralı yatılı okur. Bulunduğu yerde lise olmayıp durumları iyi olanlar, Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirlediği ücret karşılığı bu şekilde okurdu. Parasız yatılılar sınavla girerdi. Yatılı öğrenciler çok başarılı olurdu.

Pansiyonu olmayan okullardan da paralı ya da parasız yatılı öğrenciler 5-6 senedir Kız Lisesi'nin pansiyonunda kalabiliyor. Ya da Erkek Lisesi'nde okuyan kız öğrenci bizim pansiyonda kalıyor, Kız Lisesi'nde okuyan erkek öğrenci de Erkek Lisesi'nin pansiyonunda kalıyor. Sistem böyle değişti: Bursa'da okuyan bir öğrenci Kız Lisesi öğrencisi olması şartı kalktı. Eskiden sadece Kız Lisesi öğrencileri kaldığından kontrolü kolaydı. Kız Lisesi'nin yatılı öğrencisi dışarı çıkarken, annesiyle babasının dilekçesi doğrultusunda bir müdür yardımcısından izin alıp çıkabilirdi. Şimdi çocuk okuldan çıkıp 1 saatte pansiyona geleceğine 1,5 saatte geliyor. Ya da Necatibey'in öğrencisi gece staja gidiyor ve gece 21.00'de geliyor bazen. Onu karşılamak ve sıcak yemek vermek zorundasınız. Şartlar okul yönetimi için biraz zorlaştı. Etütte 3 belletmen öğretmen çocukların yanında oluyor.

400 kişilik pansiyonun kapasitesini bakanlıkla görüşerek zamanla düşürdük. Yaklaşık 10 senedir kapasite 184. Bu sayının daha da düşmesi gerekiyor. Şu anda bir odada 8 öğrenci var. Bu sayı 4'e indirilmeli. Ancak Kız Lisesi'nin pansiyonu, 2009 yılında deprem güçlendirmesi yapı-

İrken Milli Eğitim Bakanlığı'nın büyük desteği ile otel şekline dönüştü. Odaların boyası, zemini, çocukların dolapları, ranzaları yenilendi. Eskiden demir ranzalar vardı. Bakanlıkla temasa geçerek ahşap ranzalara çevirdik. Öğrencilerin ranza ve dolapları son model, çok hijyenik. Odalarına ayakkabı ile girmiyorlar. Ayakkabılıkları var kapı önlerinde, ev gibi oldu. Banyolar eskiden A bloğun alt katındaydı. Sonra pansiyonda 3 katın her birine 5 kabinlik banyolar yaptırdık. Yemekhanemiz çok güzel oldu. Pansiyon çalışanları bakanlık tarafından sağlanıyor.

Yatılı öğrencilere özel bir oda yaptık. Ev ortamı gibi... Halı, koltuk televizyon var. Bir arkadaşımızın desteği ile her kata çay makineleri konuldu. İki idari binada birer bilgisayar odası var.

Kız öğrenci hep kolaydı, hep sakindi. Hiç problem yaşamadım. 3500 kız öğrenci bahçede toplanmışken bir idareci kürsüye çıktığında herkes susuyordu. Yeter ki birisi kürsüye çıksın ya da bir düdük çalsın. Kızlar bana göre rahattı. Erkeklerden bazen sıkıntılı çocuklar çıkabiliyordu, ama ben o rahatlığı Anadolu Lisesi'nde de yaşadım. Erkek öğrencilere ilk önce biraz zor alıştık. Haklılar, onlar erkek. Dikkat ettik, öğrencilere uyduk ve hiçbir öğrencimle hiçbir sıkıntım olmadı.

Süper liseler 1993'te açıldı ve ortaokullar kapandı. Ortaokullar kapanınca öğretmenleri ilköğretime geçti. Ben müdür muavini olduğum için Kız Lisesi'nde kaldım. Bu değişim sonrası öğretmen ve öğrenci sayısında azalma oldu. Öğretmenler norm kadroya göre düzenlendi. Belirli ders saatine göre atama yapıldı. Liseye girişte çocuklar tercih yapıyorlardı. Ortaokul diploma notuna göre seçiyorduk. 240 öğrenci alıyorduk ve hepsinin de diploma notu 5 oluyordu. Süper lisede okuyan her öğrenci üniversiteye gidiyordu. En büyü avantajı 1 yıl boyunca haftada 24 saat İngilizce öğreniyorlardı. Şu anda sınıflar 30'ar kişi. 2006 senesinde Anadolu Lisesi olduktan sonra artık sportif faaliyetler ve halk dansları çalışmaları kalmadı. Lise 1'e gelen öğrencinin artık tek derdi üniversiteye girmek oluyor çünkü. Eskiden orta 1'den itibaren öğrencileri bu dallara yönlendirip yetiştiriyorduk.

Kız Lisesi'nin bir kültürü vardı. Eskiden öğrenci saçını evinde örer ve okula öyle gelirdi. 3500 kişi arasında belki 10 kişi çıkardı saçını açık evden çıkan ve sokakta saçlarını ören. Son yıllarda değişti artık, çocuk saçını açık okula gelebiliyor. Ruhi Hoca okulda olsaydı, ölürdü! Kulakları çınlasın...

Bursa Kız Lisesi basketbol takımı okul müdür muavinleri Zafer Aġaoġlu, Günay Görgün ve beden eğitimi öğretmeni Suna Özer ile, Müge Işık Aydemir arşivi, 1980'li yıllar

Melahat Çakır çok değerli okul müdürüm. Hasan Aktürk de değerli bir müdürüm. Saadetin Pircioġlu son çalıştığım müdürüm. Ben vekâleten müdürlük yaptıktan sonra Yücel Bey müdür olarak geldi ve onunla 1,5 yıl çalıştık. Selçuk Sarandöl müdür başyardımcımızdı. Beraber çalıştığım çokdeğerli müdür yardımcısı ve öğretmen arkadaşlarım var. Nurettin Salar, Birsen Erdaġ, Ramazan Erdaġ, Metin Karabulut, Nevzat Güngörür, Ruhi İlker Cankanat, İlker Baykara, Necdet Burlu, Erol Tetik, Nuray Aycan, Ümit Öz, Mustafa Alkan, Ahmet Katlioġlu, Günay Görgün, Serap Samsun, Ertuġrul Yaman, Yaşar Mert-yürek, Ömer Dündar, Nur Barışkan, Nilgün Atasert, Zafet Pala, Gülseren Genç, Gülnur Aydın, Lütfiye Baġlan, Ali Akbay, Vahip Yüksek, Azer Eratlı, Ulviye Taç, Ayla Karabacak, Ayşe Uygun, Bahar Apak ve İnci Ölmez'in isimlerini sayabilirim. Bütün idareci ve öğretmen arkadaşlarım benim için çok değerli. Son çalıştığım öğretmen arkadaşlarımdan Erol Aldanmaz da çok özel bir kişidir.

Bütün öğrencilerimle aram çok iyiydi, ancak Miray Sancaktar çok farklı bir öğrenciydi. 2000'li yılların başında okumuştü. Sonra kimya bölümünü bitirdi. Şu anda Amerika'da... Çok kaliteli, çok değişik bir öğrenciydi. Ben müdür yardımcısı iken sınıf başkanıydı. Müdür muavini olarak 8 sınıfın sorumlusuydum. Herhangi bir iş olduğunda Miray'a söylerdim. Gider 8 sınıfta o işi halleder, gelirdi. Sınıflardan Okul Koruma Derneği belirli bir para toplardı. Yıllık, cüzi bir miktar... Ben Miray'a "Bu kadar para istiyorlar, bunu hallet" derdim. Pazartesi söylerdim, çarşamba günü 240 öğrencinin listesi yapılır, tamamının parası toplanır, zarflara konulur ve koruma derneğine teslim edilirdi. Öğrenciler de makbuzlarını alırlardı. Ancak 240 kişiden para gelmesi beni şaşırtmıştı. Bazı sınıflarda bizim okul olarak destek verdiğimiz öğrenciler vardı çünkü. Onları biz biliyoruz, fakat Miray da biliyor. O zaman Miray'a sordum, "Bu öğrencileri ne yaptınız" diye. "Öğretmenim biz arkadaşlarımızın o listede isimlerinin boş olmasını ister miyiz, kendi aramızda hallettik" dedi. Kız Lisesi'nin kurumsal kültürü kendi aralarında bu işi arkadaşlarını rencide etmeden halletmelerini sağlamıştı. Bizlerin ve kendi ailelerinin verdiği destekle orada, o yaşta bu kültürü almışlardı. En çok sevinerek söylediğim işlerin başında bu tür davranışlar gelir. Kendimi çok şanslı hissediyorum. Nereye gitsem Kız Lisesi mezunu bir değerle karşılaşıyorum. Daha bugün sağlık ocağında doktor olmuş bir öğrencimle karşılaştım.

Biz korkardık acaba abilerimizin ne lakapları var diye sormaya. Kızların Ruhi İlker Cankanat'a "Hitler" dediklerini de yeni öğrendim. Ruhi İlker Cankanat okuldan ayrılana kadar hep aynıydı. Biz onu çok kızdırırdık. Ona çok takılırdım. İlker Abi çok alınır, hep kızardı. İlker Abi Milliyet gazetesi okurdu. Eğer bir hizmetliye aldırırsa, biz erken geldiğimiz için kapıdan alır, okumaya başlardık. Gelip gazeteyi okuduğumuzu gördüğünde çok kızar, 'Ben okumadan niye okursunuz' derdi. O bahçeden gelirken, yarım dakika, bir dakika geç geldiğinde biz saatimize bakardık. "Beni strese sokuyorsunuz" derdi. İlker Abi'ye "Sen bu kızların saçlarına niye bu kadar çok karışyorsun, senin de saçların kıvrıcık, sen de saçlarını ütüle gel" derdim. Bana çok kızardı.

Müdür baş muavini Ömer Dündar ağabeyimiz bir gün "Gözlerim çok ağrıyor, bırakacağım bu müdür muavinliği işini" dediğinde çok üzölmüştüüm. Müdür muavinliğine döndü. Müdür muavinlerinden Metin Abi ve Ruhi İlker Cankanat ayrıldığında hep üzöldüm. Nevzat Abi eleştiriye çok açık

biriydi. Müdür yardımcılarının bana çok destekleri oldu. Hâlâ görüşürüz.

Melahat Hanım'ı rüyanda bile yaşadın. Her saniye onu damarlarında hissedersin. Zaten hissedemezsen sen yoksun demekti. O kanundu, istediğini yapardı. Kimseye haksızlık yapmazdı. Sevdiğini sever, kızdığını hallederdi.

Okulun bütün spor müsabakalarına ben, Mustafa, Günay giderdik. Üçümüz mecburduk. Bir abimiz daha gelirdi. Önemli maçların olduğu günler öğrencilerden isteyenleri ders saatlerinde dahi olsa maçlara götürür, tezahürat yaptırırdık. Heykel'den spor salonuna kadar yürüyerek çok gittik geldik maçlara.

Birsen Abla ile öğretmenlerin ders programlarını okulun kütüphanesinde sabahlara kadar çalışarak yapardık. Müdüre Hanım çay pasta börek yapar, getirirdi. Masada yattığımı bile hatırlıyorum. 200'e yakın öğretmenin programı! Birsen Abla'ya destek verirdim. Bir gün biz ders programı yaparken müdüre hanım merdivenlerden düşmüş. Sonradan sesini duyduk, ambulans çağırdık. Kalp hastanesi başhekimisi okul aile birliğindendi: Ayhan Özdemir. Ona gittik. Neyse ki bir şey olmamıştı. Müdüre Hanım yaşanacak bir insandı. Gerçekten çok hoş bir insandı. Hayatımda böyle eğitim yöneticisi bir insan daha görmedim. Çok güçlü bir insandı. Bugün onun mezun ettiğı her öğrencinin ve ailelerinin üzerinde gerçekten müdüre hanımın çok etkisi vardır. Şu anda diploma sahibi olan her kişi, her şeyi müdüre hanıma ve onun ekibine borçlu bence. Sosyal faaliyetleri de çok desteklerdi. Her sene Şubat tatilinde Kıbrıs'a giderdik. İstanbul, Konya, Fethiye ve Trabzon'a gittik.

Öğrencilerime selâmlarımı ve sevgilerimi iletiyorum. Tümünün başarılı olmasını istiyorum. Hepsinin başarısı beni sevindiriyor. Önemli yerlerde olsunlar. Çok değerli insanlar yetiştirsinler. Büyüklerini, eskileri unutmasınlar. Onlara tavsiyem; her fotoğraflarının tarihini ve kısa açıklamasını not alsınlar, isimleri yazıp saklasınlar. Yaptıkları her şeyi not etsinler çünkü işte ben 30 yıl sonra böyle bir şeyle karşılaştım, onlar hiç değilse hazırlıklı olurlar. Bu da onlara bir tecrübe olsun.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme tarihi: 7 Şubat 2012

Yücel Öztürk

D: 1965, Şavşat - Artvin

Görev Süresi: 2010 - ...

Branşı: Edebiyat

Bugünkü gibi hatırlarım; 1997 senesinin Mayıs ayının ilk günleri. Şahsıma tevdi edilen bir görevi ifa etmek üzere Kız Lisesi'ne gidiyorum. Adını sıklıkla duyduğum fakat o güne kadar gitmeyi aklımdan geçirmedığım bu okulu merak ediyorum.

Kız Okulu Sokağı'na bakan haki yeşil demir kapının önündeyim. Tek kanadı yarı açık kapıdan başımı uzatıp içeri bakıyorum. Danışabileceğim bir kimse yok. Eşikten adımımı atıp iki basamaklı merdiven başındaki sahanlığa iniyorum. İnsanın içini ferahlatan bir manzara; irili ufaklı ağaçlar, solda küçük bir havuz, havuzun birkaç metre ötesinde tarihî bir çeşme. Bir süre meraklı gözlerle sağa sola bakıyorum; daha doğrusu bahçeyi seyrediyorum. O sırada aklıma gelen ilk ne oldu biliyor musunuz? Burada çalışan meslektaşlarım ne kadar şanslı; acaba günün birinde burada çalışmak bana da nasip olur mu?

Şanslıymışım; 15 yıl sonra Bursa Anadolu Kız Lisesi kadrosuna dâhil oldum. Benim için ne büyük onur!

2010 yılı Şubat ayının 5. günü başladığım görevimin ilk günlerinde okulun tarihçesine dair bilgi ediniyorum. Öğrendiklerim âdeta başımı döndürüyor. Nasıl büyük bir birikim!

Güzel Bursa'mızın göz bebeği ve iftihar vesilesi olan Kız Lisesi'nin hemen her Bursalı ailenin evine ışık taşıdığını gönül rahatlığıyla söyleyebilirim. Yalnız evlere mi? Bütün Türkiye'ye ışık taşımış okulumuz; başarılı insanlar yetiştirmiş. Bilim insanları, sanatçılar, yazarlar, bürokratlar...

Bu uğurlu yolda ilerlemeye devam ediyoruz. Devraldığımız birikimi, üstüne koyarak devredeceğiz.

Akademik eğitim veren bir kurum olmamız hasebiyle öncelikli hedefimiz öğrencilerimizi üst öğretim kurumlarına hazırlamak ve başarı yüzdemizi istikrarlı bir biçimde yukarı çekmektir. Bu bağlamda 2005 yılında genel liseden Anadolu lisesine dönüştürüldük. Dönüşümle birlikte başarı düzeyimizde önemli bir gelişme yaşandı ve 2011 yılı sonuçlarına göre üst öğretim kurumlarına öğrenci yerleştirme oranımız % 82'ye ulaştı. Aldığımız tedbirlerle bu oranı önümüzdeki üç yıl içinde % 85'e çıkarmayı planladık.

Akademik başarının yanı sıra öğrencilerimizin kişisel gelişimlerini tamamlayıcı etkinliklere de önem veriyoruz. Öğrenci kulüplerimizi etkin kılmak suretiyle bilimsel, sanatsal, sportif ve kültürel çalışmalarımızı olabildiğince destekliyoruz. Öğrencilerimizin okul ortamını sevmelerine, okulu benimsemelerine zemin hazırlayacak çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Bursa (Anadolu) Kız Lisesi deyince ilk akla gelen şeylerden biri de hiç şüphesiz bando takımımızdır. Ülkemizin tek kız bandosu olması bakımından üzerinde hassasiyetle duruyor ve korumak için elimizden geleni yapıyoruz. Övgülerin en âlâsını hak eden öğretmenimiz Aygül Çakır yönetimindeki bandomuzda 104 öğrencimiz severek görev alıyor. Bandomuzu kentimizin önemli değerlerinden biri olarak görüyoruz.

Yaklaşık 14.000 kitabın bulunduğu kütüphanemiz bizim iftihar vesilemiz... Özellikle bu yıl yaptığımız iyileştirme çalışmalarıyla değme kütüphanede olmayan eserleri raflarımızda öğrencilerimizin hizmetine sunuyoruz.

Okulumuzu ayrıcalıklı kılan unsurlardan biri de müzemiz... Köklü bir eğitim kurumu olmamız sebebiyle geçmişten günümüze çeşitli materyallerle hafıza tazeliyoruz. Okulumuzu ziyaret eden mezunlarımız müzemizde gençlik yıllarını buluyorlar.

184 öğrenci kapasiteli pansiyonumuzda dışarıdan gelen öğrencilerimize barınma hizmeti veriyoruz. Hiç şüphesiz bu da okulumuzu

verdiği hizmet bakımından farklı kılan unsurlardan biridir.

Her okul, her eğitim kurumu neresinden bakılırsa bakılsın önemlidir. Ancak Bursa (Anadolu) Kız Lisesi, Bursa ile özdeşleşen, hemşehrile-

rimizin belleğinde iz bırakan ve bırakmaya devam edecek müstesna bir eğitim yuvasıdır. Bu okulda öğrenci olmak da, öğretmen olmak da gerçekten bir şanstır ve aynı zamanda ayrıcalıktır.

Okul müdürü Yücel Öztürk Fizik laboratuvarında öğrencilerle, 2010

SÖZLÜ TARİH

Ahmet İbbař

1951, Yozgat

Emekli Edebiyat Öğretmeni

1974 yılında Bursa Eğitim Enstitüsü Türkçe Bölümü'nü kazandığım için Bursa'ya geldim. Aslında Bursa'ya geldiğimde ben 3,5 yıllık ilkokul öğretmeniydim. Fakat ideallerim olduğu için öğretmenlikten istifa edip okula, öğrenciliğe geri göndüm. Tabii benim okula girdiğim yıllar sorunlu yıllardı. Okul açıldı, kapandı; bazı olaylar oldu. İşte bundan dolayı da okulum biraz uzadı. 1978'in sonlarında okul bitti ve hemen arkasından tayinim Bursa İmam Hatip Lisesi'ne çıktı. O yıllarda İmam Hatip'in Kız Lisesi Bölümü de vardı. Ben de Kız Lisesi'nde görevlendirildim. Bir süre sonra tayin istedim ve Hürriyet Ortaokulu'na atandım. Daha sonra da askerlik zamanı geldiği için 1980 yılında askere gittim. Asker dönüşü 9 ay işsiz kaldıktan sonra bir gün bakanlıktan bir üst yazı aldım. Yazıda öğretmenliğe uygun olmadığım söylenerek öğretmenliğe dönemeyeceğimi yazıyordu. Daha sonra da bir şekilde Kestel Ortaokulu'na tayinim çıktı. Orada bir yıl çalıştıktan sonra evime yakın olduğu için Değirmenlikzık Ortaokulu'na tayin istedim ve 1982-1989 yılları arasında orada görev yaptım. Burada öğretmenlik yaparken çocuklara hafta sonları ücretsiz ders veriyordum. Tiyatro gibi değişik etkinlikler yapıyordum. Bu uğraşlarım bir süre sonra bakanlığın dikkatini çekmiş olacak ki, bakanlık müfettişi "Seni iyi bir okula alalım" dedi. 1989'da Kız Lisesi'ne tayinim çıktı. Fakat enstitüler o zaman 3 yıl olduğu için ne lisans, ne de ön lisans grubuna giriyordu. O yüzden de bazı sıkıntılar oluyordu. Ben Türkçe öğretmeniydim. Edebiyat öğretmenine göre biraz basit kalıyordu. Dolayısıyla, ben de aradaki fark derslerini

vererek Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği diplomasını aldım. Zaten edebiyata özel bir ilgim de vardı. 1990'lı yıllardan itibaren Kız Lisesi'nde edebiyat öğretmenliğine başladım ve 16 Eylül 1999'da emekli oldum.

Kız Lisesi'nde görev yaparken diğer okullardaki öğretmen arkadaşların ziyaretlerine de gidiyorduk. Gördüğüm okullar içinde bahçesi en güzel okul Kız Lisesi'ydi. İlk tayin olduğumda bahçesine girdiğimde o bahçeye hayran kalmıştım. Bahçenin yanı sıra küçük bir kantinimiz vardı. Fakat şu an Mudanya Belediye Başkanı olan Sayın Hasan Aktürk'ün müdürlüğü sırasında okulumuza iyi bir kantin yapıldı. O kantin bahçeye ayrı bir güzellik kattı. Bahçedeki dağınık görünüm, yani öğrencilerin kantin yoksunluğundan doğan karmaşası kaybolmuştu.

Benim öğretmenlik dönemimde sınıflar 60-70 kişiden oluşuyordu. Oldukça kalabalık işliyorduk dersleri. Tabii o kadar çocuğun nefes alışı bile gürültü oluşturabiliyor; aynı zamanda da o kadar kalabalıkta sınıf çok havasız kalıyordu. Ama tüm olumsuzluklara rağmen Kız Lisesi'nde çok güzel yıllarım geçti. Eski öğrencilerimden Deniz Aksu, Gaye Cantekin, Aslı Can'la hâlâ görüşüyorum. Öğretmen arkadaşlarımdan Ensar Manav, Mehmet Kökten, Çağatay Yılmaz ve Adnan Akpınar ile ara ara da olsa mutlaka görüşür, eski günleri yâd ederiz.

Ahmet İbbaş ve 10 Sosyal D sınıfındaki öğrencileri Nurcan, Nükhet, Gülay, Selin, Şenay, 1990'lı yıllar

Bizden önce müdire Melahat Çakır Hanım varmış. Onun döneminde öğrenci seçme konusu çok titizlikle incelenirmiş. Hatta öyle ki, öğrenci okula alınmadan evvel ailesinden tutun da, başarı durumuna kadar tek tek incelenip öyle kabul ediliyormuş. O altyapıdan dolayı bizim dönemde de oldukça başarılı, bir o kadar da disiplinli bir okuldu. Kılık kıyafetten tutun, tırnaklara kadar kontrol edilirdi sürekli. Öğrenci başarısının yüksek olmasının bir sebebi de Kız Lisesi'nde mutlaka işini severek yapan, başarı konusunda kendisini ispatlamış öğretmenlerin çalışıyor olmasıydı.

Kız Lisesi'nin bando takımı o günlerde bir numaraydı. Şimdi de öyle olduğunu düşünüyorum. Sadece bando değil, voleybol ve basketbol takımları da çok başarılıydı. Tabii yatılı öğrencilerin bu başarıda katkısı oldukça büyüktür. Çünkü yatılı öğrencilerin zamanının birçoğu okulda geçiyordu. Okulda geçen o zamanda hep bu sportif ve sosyal faaliyetlere yönelip okulu bu konuda başarıya taşıyorlardı. Sadece bu faaliyetler değil; Kız Lisesi'nde özel günlere de büyük bir titizlikle hazırlanılıp günü geldiğinde en güzel şekilde kutlanılıyordu. Dediğim gibi Kız Lisesi'nin her konuda başarısının en büyük kaynaklarından birisi Melahat Çakır'dı.

Ben Melahat Çakır'la hiç tanışmamıştım. Kız Lisesi'ne tayinim çıktığında evraklarımı alıp Kız Lisesi'nin yolunu tutmuştum. Kapıdan girdim, bahçede yürürken yaşlıca bir bayan, "Buyur çocuğum" dedi. Şöyle bir etrafı süzdüm, benden başka kimsenin olmadığını görünce, "Bana mı seslendiniz?" dedim. "Evet, evet size sesleniyorum" dedi. Kim olduğunu bilmeden yanına gittim, durumu anlattım. "Peki, nereden geldin?" diye sordu. "Değirmenlikizik Ortaokulu'ndan" dedim. Okul biraz kenar semtte olduğu için küçümser mahiyette bir karşılama gibi hissetmiştim. Yine okulun son günlerinden birinde öğretmenler odasında iki tane bayan edebiyat öğretmeni birbirine seslenerek, "Biz de gidiyoruz, okulda edebiyat öğretmeni kalmıyor" dedi. O an öyle gücüme gitti ki, yanlarına gittim, "Sayın öğretmenlerim, bu Kız Lisesi edebiyat dersi sadece sizin etrafınızda mı dönüyor?" dedim. Bu iki olay beni hayli üzmüştü, ama bununla birlikte çok güzel anılarım da vardır okulda. Okula geldiğim yıl program değişikliği dolayısıyla müdür bey bana, "Bir-iki sınıfı sizden alacağız" dedi. "Tamam" dedim. Koridorda yürürken iki hoca bana, "Hocam,

hocam duydunuz mu?" diye seslendi. "Neyi?" dedim. Onlar da "Hocam, bu kadar kısa zamanda nasıl çok sevdirmişsiniz kendinizi; hiç böyle bir şey görmedik, sizden iki sınıf alındı ya; o alınan sınıflardaki çocukların velilerinin tamamı sizin için okula gelmiş" dediler. Meğer öğrenciler, velilerine ille de beni istediklerinin söylemişler. Bu anımı hiç unutamam. Bu tür mutluluklar öğretmenliğin en büyük kazanıcıdır. Öğrenciler tarafından iyi anılmak, başarılı öğrenciler yetiştirdiğini görmek bizler için çok büyük mutluluk.

Öğretmenler odası, Ahmet İlbaş arşivi, Haziran 1998

Öğretmenliği doyaya tadarak yaşadığım yerlerin başında Bursa Kız Lisesi gelir. Öğrenci-öğretmen ilişkilerinin gerçekten üst düzeyde olduğu bir okuldu. Kız Lisesi'nde öğretmenlik yaptığım için her zaman gurur duyarım.

Görüşen: Yeliz Mutlu
Görüşme Tarihi: 10 Ocak 2011

Aytaç (Çimen) Toker

11 Mayıs 1940, Bursa

Eczacı

Ailem aslen Bursalı. Doğduğum yıl Bursa'da iyi bir doğum mütehasısı olmadığından annem benim doğumum için İzmir'e gitmiş, ben doğduktan hemen sonra Bursa'ya geri dönmüş. Bu sebeple İzmir'de doğmuş olsam da Bursa doğumlu olduğumu söylerim. Annem ve babam 4 kuşak Bursalı. Her ikisinin de kökenleri iç batı Anadolu'dan. İlkokulu Hoca İlyas İlkokulu'nda okudum. Kız Lisesi'ne 1951'de başladım. Ortaokulu ve liseyi burada okudum. Aslında ben İstanbul Üsküdar Koleji'ne gitmek istemiştik ilkokuldan sonra, ama kardeşim kanserden ölmüştü ve tek çocuk kalmıştım. Ailenin tek ümidi bendim. Çok üstüme düşüyordu ailem. Sık sık da hastalandığım için yollamadılar beni. Kız Lisesi'ni sevmediğimden değildi Üsküdar Koleji'ni istemem. Aksine okulumla iftihar ederim. Benim için ikinci alternatif olan Kız Lisesi'ni seçmemin sebebi şuydu: Ya meslek lisesine gidip meslek sahibi olacaktım, ya da üniversiteye gidecektim. Ben üniversiteye gitmeyi tercih ettim, çünkü eczacılık benim 4 yaşından beri idealimdi. Babamın görevi dolayısıyla 4 yaşına kadar yaşadığımız Mustafakemalpaşa'da annemin eczacı bir arkadaşı vardı. Onun beyaz önlüğünü ve eczanesinin kokusunu çok sevmiştim ve eczacılığın prestijli bir meslek olduğunu görüyordum o zaman.

Benim başladığım zaman okulun adı Bursa Kız Lisesi'ydi. Kayıt olmaya gittiğimde müdür muavini Hikmet Öken vardı. 104 numarayı bana verirken öğretmen olan anneme, "Bu numara çok kıymetlidir. Okulun en çalışkan öğrencisinin numarasıydı" deyince annem de

"Benim kızım sizi utandırmaz, bu numarayı iyi taşıır" dedi. Annem mükemmeliyetçi anlamında 'iyiceci' derdi bana.

Kayhan'da oturuyorduk. Okula yürüyerek gidip gelirdim. Ortaokullarla liseler aynı saatlerde ders görürdük. Eğitim tam tedrisattı; sabah 08.30'dan akşam 15.40'a kadar okuldaydık. Cumartesi günleri de 13.00'e kadar eğitim görür, bayrak töreninden sonra evlere dağılırdık. Pazartesi günleri de sabah törenden sonra derslere başlardık.

Annem 1919 doğumlu. 1930 senesinde o da Kız Öğretmen Okulu'na girmiş, 1936'da mezun olmuş. Onların formaları şapkalıymış. Sonradan o şapka kaldırıldı. Hatta ortaokula başladığımda bana da şapkadan alındı, ama o yıl kaldırılınca kullanamadık. Önü gölgelikli, sarı renkli bir şapka idi. Okul formamız siyah önlük ve beyaz yakaydı. Parlak olan kumaşlar pamuk saten karışımıydı ve daha kaliteliydi. Statü gibiydi. Her öğrenci gibi biz de formayı sevmezdik. Eteklerin boyu da belliydi. Bizim okula 'manastır' derlerdi o zamanlar.

Sara Saylağ adında bir İngilizce öğretmenimiz vardı. Çocuğu yoktu ve bize karşı pek anlayışlı değildi. Bize, "Yarın evlenseniz çocuğunuz olur" derdi. Biraz baskıcıydı. "Unuttum" lafına sinirlenirdi. Kırmızı kalem, kurşun kalem, silgi ve kalemtıraşlarımızı ipe dizdirirdi. Bize komik ve tuhaf gelirdi, ama unutmamamız için de doğrudu bu yaptığı. Kıvırcık olması için saçlarını saran öğrenciler vardı. Benim saçım kıvırcıktı. İnsan yapmadığı bir şeyden itham edilirse üzülür. Bana, "Çimen sen saçlarını kıvırıyorsun" dedi. "Hayır, efendim kıvırmıyorum" dedim. "İspat et" dedi. Hemen sınıftan çıktım ve başımı suyun altına koydum. Bahardı galiba. Saçlarım kısaydı. Zaten saçlar ya kulak hizasında kesilirdi, ya da sıkı bir şekilde iki örgülü olmalıydı. Kural buydu. Sınıfa geri döndüm. Güneş de vardı ve saçım kururken kıvrıldı. Bu bizim lisenin ne kadar kuralcı olduğunu gösterir.

Eski binamız yıkıldı ve yerine çirkin bir bina yapıldı. Çok yanlış oldu. Orta birdeyken o zamana göre kalabalıktık; 40 kişiydik. Benden sonra daha da kalabalıklaşmış. Fen şubesinde 21 kişiydik. Edebiyat sınıfı da 55-60 kişiydi. 70-80 kişiye çıktığını da duyduk sonradan. Fen ve edebiyat bölümleri lise ikide ayrılırdı. Bizim dönemimizde her üniversitenin kendi ayrı sınavı vardı. Genel bir üniversite giriş sınavı

yoktu. Giriş sınavları da şimdiki gibi test değildi. Testin aleyhineyim, çünkü test tam olarak ölçmüyor bilginizi. Biz eczacılık okuluna 32 kişi girdik. O zaman İstanbul Üniversitesi'nden başka eczacılık okulu yoktu Türkiye'de. Ankara Üniversitesi de ben okurken yapıldı.

Kız Lisesi'nde nadiren gezi düzenlenirdi. Zaten pek müze de yoktu o zamanlar, ama sosyal hayatı çok başarılıydı okulun. Cumartesi dâhil okulun düzenlediği programlara katılırdım. Bu programları okuldan daha çok severdim, çünkü orada kendimi buluyordum. Düzenlenen münazaralar ve konserlere Bursa'nın Ant Gazetesi çok ilgi gösterir, haber yapardı. Okulda resim ve müzik dersleri seçmeliydi. Ben müzikle çok yakındım ve müziği seçmiştim. Sefa Tangör müzik öğretmenimizdi ve benim idolümdü. Fevkalâde bir insandı. Cuma günleri her birimiz sırayla bir kompozitörün hayatını inceleyerek, kütüphanelerde araştırır, sunum yapardık. Sonra öğretmenimiz, sunum yaptığımız kompozitörlerin parçalarını büyük bir pikapta çalardı ve enstrümanları anlatırdı. Klasik batı müziğini ve bizim türkülerimizi öğretirdi. Çarşamba günleri enstrüman dersleri vardı. Ders saatlerinden sonra olurdu bu eğitim. Ben her gün okul saatlerinin dışında da okuldaydım. Çarşambaları özel enstrüman dersi alırdım. Okulda verilen bu dersler özel dersten daha ucuz oluyordu. Ortaokulda mandolinle başladım, lisede kemana geçtim. Okulun bir de orkestrası vardı. Kız Lisesi Orkestrası'ydı. Sefa Bey, Bursa Erkek Lisesi'ne de tayin olup orada da ders vermeye başlayınca, karma bir orkestra kurdu. Yılsonunda orkestramız mutlaka bizim okulun gösteri salonunda konser verirdi. Hatta, Ankara Radyosu kayda alıyordu konserlerimizi. Koro çalışmaları Perşembe günleriydi. Doğum ve ölüm yıldönümleri münasebetiyle Mozart, Beethoven, Bach geceleri yapardık. Öğretmenin bu sosyal çalışmalarını müdüriyet de desteklerdi. Müdürümüz Şinasi Bey kültürlüydü, çok anlayışlı ve iyi bir insandı. Kültür çok önemli. Öğretmenin kültürlü olması ve alt yapısı öğrenciye de yansıyor haliyle. Sefa Bey de öyleydi. Haşim İşcan Bursa Valiliği'ne geldiğinde, onun ekibiyle gelmişti Sefa Bey. Dr. İbrahim Öktem'in kızı Öget Öktem, Haşim İşcan'ın kızı Günaç da okulumuzda piyanistti. Onlar bizim büyüklerimizdi. Taner Özek, viyolonsel çalıyordu. Kapalı Çarşı'da battaniyeci Erhan derler; Erhan Özkıpçok iyi keman çalardı. 1951-1957 yılları arasıydı; Kız Lisesi ve Erkek Lisesi olarak karma konser verirdik. Bu konserleri de Kız

Lisesi'nde vermiştik. Senede 4 konser verirdik. Sene sonu konserinin yanı sıra yıl boyu Beethoven gecesi, Schumann gecesi, Mozart gecesi düzenliyorduk.

Münazara çalışmaları yapılırdı. Bana çok katkı sağlamıştır bu çalışmalar. Ben münazara kolu başkanıyım. Önce Kız Lisesi olarak yapıyorduk bu çalışmaları. Sonra Erkek Lisesi ile birlikte yapmaya başladık. Askeri Lise, Ticaret Lisesi, Kız Lisesi ve Erkek Lisesi münazaralara katılırdı. 2 kız, 2 erkekten oluşan 2 ekip kurulurdu. Bu çalışmalar Bursa için bir devrimdi. Konulardan biri, "Suçların azaltılmasında cezalar yükseltilmeli mi, alçaltılmalı mı?" sorusuydu. Konulara göre farklı resmî kurumlarla birlikte düzenlenirdi bu münazaralar. Verem Savaş Derneği ile işbirliği yapıldı bir keresinde. Soru şuydu: "Veremle mücadelede tıbbi mücadele mi daha etkilidir, sosyal mücadele mi?"

Münazara ekibi, 1954-1955

Erhan Yöney karşı tarafta, Selçuk Şahin de bizim tarafımızdaydı. Ben 'sosyal mücadele daha etkindir' tarafındaydım. Hem kütüphanelere gittim, hem de mahallelerde araştırmalar yaptım. Kız Lisesi yoktunda Turhan Pastanesi'nin -sonra Kafkas Pastanesi oldu- karşısında bir kütüphane vardı. Orada araştırma yaptım. Ekip hâlinde de çalıştık. Bu çalışmalarda ekip ruhunu öğrendik, tartışmayı öğrendik.

Kiremitçi Mahallesi şimdi Doğanbey'in altında kalıyor. Orada da araştırma yaptım. Verem ve gelir düzeyinin düşüklüğü konusunda bir ilişki kurmayı amacım. Sonradan doktor olan Erhan Yöney münazarada karşı tarafın, ben de bizim grubun müdafisiydim. Münazara esnasında, "Arkadaşımız Aytaç Çimen Kiremitçi Mahallesi'nde hayal âlemlerinde yaşarken..." diye bir cümle kurdu. Yaptığımı afakî buluyordu. Çünkü, ben sunumumda Kiremitçi Mahallesi'ne gittiğimi söylemişim. Oralar çok geriydi hakikaten. Verem en çok orası etkileniyordu. Gelir düzeyinin düşüklüğünden kaynaklandığını söylemiş, onun tezini çürütmüştüm. Biz kazanmıştık münazarayı. Sonra o doktor oldu, ben eczacı.

Okul müdürü Şinasi Bey'di. Beden eğitimi öğretmeni Melek Hanım vardı. Sert bir kadındı. Beden eğitimi öğretmenleri ekseriyetle serttir, ama ben hep bunu tartışmışımdır; doğru mu bu, diye. Çünkü vücudunuzu germemeniz lâzım, ama beden eğitimi öğretmeni sizi korkutur ya da sinirlendirirse siz vücudunuzu kasarsınız ve dolayısıyla başarısız olursunuz. Benim bütün derslerim çok iyiydi, ama beden eğitiminden korkardım, çünkü kendime güvenim yoktu. Öğretmenin sertliğinden de çekinirdim. Bir de lenfatif bünyeliydim. Çabuk grip olurdum. Bademciğim şişerdi. Ben rapor alırdım. Buna tilt olurdu öğretmen. "Çimen, senin vücudun güzel, bacakların uzun, niçin rapor alıyorsun? Annene söyleyeceğim" derdi. Oysa annem öğretmenin arkadaşığıydı ve raporu da o alırdı. Bir gün, "Yalanlarınız yılan olsun da sizi soksun" dedi rapor alanlar için. Bir sene rapor almadım, ama ikide bir hastalanıyorum o yıl. Senenin yarısında gene rapor aldım. Çünkü, aşağıdaki jimnastik salonu -jimnastik denmesine de çok kızardı, beden eğitimi salonu dememizi isterdi- soğuktu. Banyo yapma imkânınız yok üstelik, terliyorsunuz. Duş olması lâzım. İlkel şartlar vardı. Beden eğitimi dersleri haftada bir gündü. Oysa bu ders haftada bir olmaz, çünkü vücudunuz hamlaşıyor bir hafta içinde. Bir de kasa vardı. Dört kasadan atlayana 10 numara veriyordu. Ben atlayamıyorum, çünkü beceriksizim. Dansa çok meraklıyım, voleybolu, koşmayı çok seviyorum, ama sert sporlarda başarısızım. Hastalanıyordum, kendimi çok veremedim bu derse. Öğretmen de çok sert olunca, sevemedim bu dersi. Uzun atlamada kumun kenarına düşerdim bazen, canım çok acırdı. Kasadan atlamaktan çok korkuyordum. Kendime güvenim yoktu. Bazen gururumuzla oynuyordu

öğretmenler, bu yanlış bir şey. Bir gün Melek Hanım beni çok tahrik etti. "Ben dört kasadan atlayacağım" dedim. Az daha beyin üstü gidiyordum. Melek Hanım kasanın yanında duruyordu. Beni tuttu, kurtardı.

Kız Lisesi Mezunlar Derneği'nin ilk müteşebbis heyetindeydim. Derneğin kuruluş heyetinde değildim ve yönetime de işlerimin yoğunluğundan girmedim. Dernek kurulurken Melahat Hanım beni aramıştı. O zaman çok yoğun işlerim, ama okula gittim yine de. 'Mantı Günü yapalım' dedi Melahat Hanım. Gün tayin ettik. Arkadaşlarımı organize ettim, okula gittik ve okulda çalışan hanımlarla mantı kapattık. Bizi de oyuna kattı Melahat Hanım. Sonra dedim ki Melahat Hanım'a: "Çok fazla insan gelecek. Böyle tek tek elle kapatmakla olmaz." Ekmasan'ın sahibini aradı Melahat Hanım. Bir mantı kapatma makinesi getirdiler, işler kolaylaştı. Ama ilk Mantı Günü organizasyonunda mantıları biz kapatmıştık. İlk yaptığımız organizasyonda sunum yaptım, hatıralarımı anlattım.

23 Nisan kutlamaları çok güzel olurdu eskiden. Kız Lisesi önlüğü ile çıkardık Heykel'e. Yeşil'den Ulucami'ye çok büyük gösteri olurdu. Bursa büyüdükçe biraz daha uzadı bu yol. Tribün sonradan kurulmaya başlandı. Cumhuriyet Bayramları daha resmi olurdu. Halk yürümez, seyredirdi. 19 Mayıs çok renkli olurdu. Biz spor kıyafetlerimizle, elimizde gösterimizi hangi aletle yapacaksak onunla; top ya da labut gibi aletlerle, şort ve bluz giymiş halde caddelerden geçer, stadyuma gider, gösteri sıramızı beklerdik. 1950'li yıllardı. Kızlar ve erkekler ayrı yapardık. Sonraları Kız Lisesi ve Erkek Lisesi birlikte gösteriler yaptılar.

10 Kasım'da Heykel'e çelenk konurdu. Okulun bir kısmı Heykel'e gider, okulda da tören yapılırdı. Şiir ve kompozisyon yarışması düzenlenir, İstiklâl Marşı okunur, saygı duruşunda bulunulur, Atatürk'ün ve silah arkadaşlarının hayatları anlatılırdı. Önceleri matem havasındaydı 10 Kasım törenleri. Beyaz yakalarımızı bile çıkarırdık ilkokulda ve ortaokulda. Sonraları o matem havası gitti. Aramızda duygulu olup üzülenler, duygusal olup ağlayanlar vardı. Gerçekten üzüldük. Atatürk sevgisi vardı. Herkes içinden gelerek yapardı bunu. Anadolu'yu bize hediye ettiği bilinci verilirdi bize öğretmen-

lerimiz tarafından. Kimse de buna itiraz etmezdi. Edemez demiyorum, etmezdi. Hakikaten bir sevgi vardı. Eleştiri ve kötüleme ayrı bir şey. Atatürk'ü eleştirebilirsiniz, ama niyetiniz kötüyse, kötü niyetle eleştiriye ben eleştiri demiyorum. O farklı bir şey; saptırmak o. Atatürk'ün de zaafı var. İnsandır. Ama Atatürk'ün zaafını öne çıkararak, onları yazarak, Atatürk'ü anlamayan insanlara karşı Atatürk'ü küçültmeyi kınıyorum. Yaptığı onca olumlu şeyin yanında bunları cimbızla çekmek anlamsız.

Sadece kızların eğitim gördüğü bir okulda öğrenim görmenin dezavantajları vardı. Üniversitede kız-erkek birlikte eğitim görülüyordu. Ben 'manastır' diye tabir edilen bir okulda okumuşum. Eczacılık ağırdır. Laboratuvar çalışmaları akşam 18.00'e kadar sürer ve hep ayaktasınız. Hem stres hem beden yorgunluğu vardı, Bursa tabiriyle söyleyeyim; 'hışırımız' çıkardı. Benim İngilizcem iyiydi, ama lise İngilizcesiydi. Daha da ilerletmek istiyordum. Üniversitede lisan kurları vardı. 18.45'de başlardı. Sınıf küçüktü. İngiliz'di öğretmenimiz. Bir gün derse girdim, en öne oturdum. Gözümde miyop olduğu için, bir

Aytaç Çimen Toker ve sınıf arkadaşları okulun bahçesinde, 1957

de dinlemeyi, konsantre olmayı sevdiğim için okul hayatım boyunca hep en önde oturdum. Arkalarda oturdunuz mu 'dalgacı kızlar' dikkatinizi dağıtır. Sınıfta oturdum, bekliyorum. Sıralar da boş. Kim bilir hangi fakülteden bir çocuk geldi, benim yanıma oturdu. Çocuğa dedim ki: "Niye o kadar sıra varken gelip benim yanıma oturdunuz?" Benimki de ne büyük hata! Kız Lisesi'nde okumanın getirdiği bir sıkıntı bu. Bana dönüp, "Hıh! Hüsniye Hanım" dedi. Niye kendine alındın, gibilerinden. Bizim zamanımızın tabiriydi bu. Kız-erkek iletişimini de münazara ve konserlerde yaşadım, öğrendim, ama bana "Hüsniye Hanım" dediler. Demek ki, yine de bir eksiklik vardı!

"Hocam" değil, "öğretmenim" diye hitap ederdik öğretmenlerimize. Okulda hiç boş geçmezdi derslerimiz. Bir öğretmenimiz rahatsız olursa, yerine başka bir öğretmen gelirdi. Öğretmenlerden korkardık. Çekinme ve sevginin beraber olduğu fizik öğretmeni Nermin Hanım vardı. Kısa boylu, hoş, sempatik bir hanımdı. Bizimle arkadaş da oldu o.

Müzik öğretmeni Sefa Bey otoriterdi. Edebiyat öğretmeni Selma Hanım korkutucuydu, fakat çok iyi bir öğretmendi. Alaycıydı. İnce ince alay ederdi. Ben çok hassas bir kızdım. O müstehzi havasından çok çekinirdim. O şekilde disiplin sağlardı. İyi olduğu zamanlar çok güzel sohbet ederdi edebiyatla ilgili. Ama tek taraflıydı; o konuşur biz dinlerdik. Bizim konuşma hakkımız yoktu. O zamanın en büyük eksiği öğrenciye konuşma hakkının sadece münazaralarda verilmediydi. Selma Hanım'ın çok güze elleri vardı. Beyaz uzun parmakları, uzun tırnakları vardı. Kırmızı oje sürerdi. Ellerine hayrandık. Onu herkes sevmezdi, ama ben severdim.

Sabire Hanım dikiş-nakiş öğretmeniydi ortaokulda. Muavindi aynı zamanda. O çok şüpheliydi. Kız-erkek iletişimine karşıydı. Biz okulun kütüphanesinde Erkek Lisesi'nden gelen öğrencilerle münazara çalışması yaparken arada bir gelip, kapının deliğine boyu yetmediği için kapıyı hızla açıp bizi denetlerdi, ne yapıyoruz, diye.

Sınıf arkadaşlarımla hâlâ görüşürüz. Birgül Kotar Sepit, ilkokul yıllarından beri arkadaşım. Ferhunde Albayır Gürmeriç ve Güner Koçal da eczacı oldu. Bizim sınıftan 7 eczacı çıktık. Güler Gürtuna inşaat mühendisi olmuştu. Arkadaşlarımızdan öğretmen çıkanlar da oldu.

'Göbek Ziya' diye bir kimya öğretmenimiz vardı. Gürkem'di soyadı. Ders anlatmayı pek sevmiyordu. Ziya Bey'in derslerini kaynatmak için "Fransa nasıldı öğretmenim?" diye sorardık sürekli, o da başlardı anlatmaya. "Ben Paris'teyken patlıcan rengi saçlı kadınlar vardı, saçlarını bööyle topuz yaparlardı" diye anlatırdı. Bizde o zamanlar ancak farklı türlü kadınlar saçlarını o renk boyarlardı. Bir gün Ziya Bey beni sözlüye kaldırmıştı. Sınıfın arkasında mandolinlerimiz dururdu. Ders bittikten sonra onları alıp müzik odasına gidip çalışırdık. Engin Alpay diye bir arkadaşımız vardı. Dalgacı bir kızdı. Hiç unutmuyorum; tahtada kalsiyumu anlatıyordum. O sırada Engin mandolinin telini çekti ve sesi 'tinn...' diye bütün sınıfa yayıldı. Ziya öğretmen, "Kim yaptı?" diye sordu, kimseden yanıt çıkmadı. Sonra kızıp bana "Otur, 1 verdim" dedi. Oysa ki ben kurallara riayet eden bir çocuğum, kalsiyumu da çok iyi biliyorum ve anlatacağım. Engin'in yaptığının faturası bana çıktı. Bazen öğretmenlerin böyle kaprisleri vardı. Annemi yolladım sonra okula. Annem Ziya Bey'le konuşmuş ve "Benim kızım çalışkandır, lütfen bir daha sözlüye kaldırın" demiş. Hakikaten kahroldum. Sonra kalktım, 10 aldım.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme Tarihi: 3 Şubat 2012

Bahar Apak

Hatay
Edebiyat Öğretmeni

Şöyle dönüp baktığımda bana mutluluk veren zamanlar Kız Lisesi yılları. Okulun kapısından girince karşılar sizi masalbahçesi ve bu masalın iyi yürekli devleri ağaçlar. Kapıda ya Nail Amca ya da Hüseyin Amca olur; öyle sorgusuz sualsiz çıkış yok kapıdan. Üç bina kuşatmış avluyu, yorgun ama mutlu. Kapıdan girince solda yatakhane binası, karşıda ve sağda sınıfların olduğu binalar ve konferans salonu.

Öğrenci sayımız üç binin üzerinde, öğretmen sayısı da iki yüz elli. Küçük bir kasaba gibi, birçok kasabadan kalabalık... Sürekli bir hareket, kıpır kıpır... Gençlerin enerjisi her yerden taşıyor, okula girince bu enerjiyi hissediyorsunuz zaten; sizi kollarınızdan tutup içeriye çekiyor bu yükselen enerji. Girişiniz, ders zamanıysa, sağ tarafta müzik odasından yükselen nağmeler sizi çarpar önce... Muhtemelen Murat Kara piyano eşliğinde şarkı öğretiyordur. (Dağ Başını Duman Almış mıydı acaba?)

Her sınıfta ayrı bir ses var, ayrı bir yaşam örülüyor öğretmenlerce, çok yukarılardan bakarsanız çalışkan karıncalar gibi görürsünüz onları. Sınıfın birinde Ayfer Hanım, birinde Sevim Hanım Türkçe dersi işliyor; Filiz Aksın mı o İngilizceyi anlatan? Sesleri hâlâ kulağimde... O yıllarda yine eğitim sistemimizde değişiklikler yapılıyordu, bu kez kredili sistem gündemdediydi. Ne zorluklar, anlaşılmayan noktalar. Sistem güzeldi, ancak aceleyle olması can sıkıcıydı, tam rayına oturmuştu ki, kaldırıldı.

Yabancı dil ağırlıklı liseleri unutmamak gerek, tabii halk arasında 'süper lise' denirdi. Bu sebeple okulumuza ilk erkek öğrenciler gelmişti. İlk zamanlarda çok zorlandılar, kızlar da şaşırdı, altı erkek çocuk daha da çok şaşırdı. Alışmaları zaman aldı, ama olumlu etkileri çok olmuştu. Okulda sürekli bir hareket, bir etkinlik yaşanırdı. Sınıflar arası yarışmalar, gösteriler, sportif faaliyetler, resim sergileri...

10 Kasım Atatürk'ü anma törenleri, öğretmenler günleri özel önemle hazırlanırdı. Bandomuz bizim için her anı özel kılarırdı. Kimin okulunda törenler bandoyla yapılırdı? Sanırım Bursa Kız Lisesi'nden yolu geçen herkes bando sesini nerede duyarsa duysun hüznü ve mutluluğu aynı anda yaşıyordu, ritmi yüreğinde hissediyordu. Okula yakın komşularımızın duygularını bilemeyiz tabii.

Mantı Günleri'ni ayrı bir başlıkta anlatmak istedim, çünkü onun önemi ayrı. Sanki zaman tüneline giriyorsunuz, geçmiş ve gelecek bir arada. Aylar öncesinden çalışmalar başlar, komisyonlar kurulur; "bu yıl farklı şeyler yapalım, konuklarımıza sürprizler olsun..." diye... Davetiyeler seçilir, basılır tek tek dağıtılır. Memurumuz Mediha, uzaktakileri telefonla arar, tek amacımız herkesin katılabilmesi. Eski mezunlar bir gün önceden gelir yatakhane kalırlardı. Ertesi gün çocuklar gibi şen bulurduk onları. Biraz mahcup, "Yastık kavgası yaptık" derlerdi. Eski öğrenciler ve yeni öğrenciler yani geçmiş ve gelecek birbirini tanırdı böylece. Mantılar ve Aşure o günün olmazsa olmazı, aydınlık güvercinlerin birliktelik tatlarıydı.

O yıllara ilişkin istatistikî veriler yok elimde, ama okulumuzun kültür, spor müzik resim alanları dışında akademik başarısı da yüksekti. Üniversiteye öğrenci yerleştirme başarısı oldukça yüksekti. Şimdi onlar, Bursa'nın tüm alanlarında çalışarak kentlerini daha yükseğe taşıma görevini sürdürüyorlar. Derler ki: Bu aydınlık okulun aydınlık güvercinleri, yaşamları boyunca kanatlarının değdiği her yeri güzelleştirmek için ant içmişler. Ne mutlu bize...

Görüşen: Erol Aldanmaz
Görüşme Tarihi: 7 Mart 2012

Belgin (Yenal) Saker

1 Mart 1940, Bursa

İlkokulu 23 Temmuz İlkokulu'nda okudum. 1951 yılında Kız Lisesi'ne başladım ve 1957 yılında da mezun oldum. Bizim zamanımızda bir tek voleybol oynanır, atletizm sporları yapılırdı. Melek Hanım adında bir idman hocamız vardı. Voleybolda Erkek Lisesi'nde öğretmen Mehmet Bey'in çocuklarından Öncü gelir ve bizi çalıştırırdı. Melek Hanım topa vurmasını pek bilmezdi. Şimdi de hocalar değil de antrenörler çocukları çalıştırıyor. Onun için şimdiki gençler çok şanslı.

Spora orta son sınıfta yüksek atlama ile başladım. Lisede de voleybol takımına girdim ve takım kaptanlığı yaptım. Onun verdiği haz bambaşkadır. Dostluk ve kardeşliğin bir arada olduğu ortamlardır. Müsabakalarda bütün okulun yükü omuzlarınızda oluyor. Benim prensibimdir; eğer bir işe baş koyduysam arkamdaki insanların da var olduğunu düşünerek hareket ederim. Takım kaptanı olarak arkanızda bir okul var ve onun mesuliyeti çok büyük. Spor salonu yoktu. Erkek Lisesi maçlarda bizi tutar, Enstitü'yü de Askeri Lise tutardı. Askeri Lise'nin salonunda maç yapardık. O zamanlar Askeri Lise'nin Hüsamettin Bey diye idman hocası vardı. Onun baldızı da bizim sınıftaydı. Şartlarımız çok farklıydı. Basketbol hiç yoktu.

DSİ Nilüferspor kurulunca, öğrenciler spor konusunda daha rahat çalışabildiler. Bizim dönemimize göre onlar çok şanslıydılar. Çocuklar yetenekliydi ama ellerinden tutmak gerekiyordu. Bizim dönemimizde bizi bir talebe yetiştiriyordu. Onun öğrettiği voleyboldan ne olur? Erdem Saker Nilüferspor'u kurduktan sonra kabiliyetli ço-

çuklar apayrı bir dünyayla tanıştılar. Kimi beden eğitimi öğretmeni oldu. İçlerinde milli takımda oynayanlar var. Her işin başı eğitim. Sporda da başarı iyi bir eğitimle elde ediliyor. Şimdiki çocuklar bu konuda çok şanslılar.

Erdem Saker kendi gençliğinde okurken spor yapamamış. Her dersi iyi olmasına rağmen beden eğitimi dersinden çok zor iyi not almış. Onun getirdiği duygularla kendisi çocukların spor konusunda eğitilmesini çok önemsiyordu. Profesyonelliği istemeyen bir insandı. Hepsini amatörce yaptılar. Nilüferspor ilk olarak kayak ile başladı. Kayakla birlikte yan spor dalları başladı ve arkadan diğerleri geldi. Tenis Bursa'ya Nilüferspor ile geldi. İnsan içinde ukde olan şeylere daha çok yoğunlaşıyor. Nilüferspor'dan sonra Belediyespor, Makospor kuruldu. DSİ Nilüferspor'dan önce Bursa'da futboldan başka ilgilenilen spor dalı yoktu.

Gençlerin spora teşviki de çok önemli. Çocuklar herhangi bir spora başlamadan önce mutlaka sıhhi muayenelerinin yapılması gerekir. Bazen gencecik çocukların spor yaparken kalp krizinden vefat ettiğini duyunca çok üzülüyorum. Hiçbir spor ısınmadan ve ön muayeneden geçmeden yapılmamalı. Nilüferspor kurulduğunda, ilk olarak Ege Üniversitesi'nden bir sağlık ekibi geldi ve buradaki görevlileri eğittiler. Ondan sonra onlar da bizim çocuklarımızın muayenesiyle alâkadar oldular. Zamanla bu sistem oturdu. Tabii bu sistemin de yerleşmesi çok güzel bir şey.

Biz karma okumadık. Okulun her köşesinde bir sivil polis dururdu. Yan bakanın başını öbür tarafa çevirirdi. Ben buna karşıyım. Karma olan okullarda çocuklar altıncı sınıftan itibaren kendilerini koruyucu abi olarak görüyorlar. Bizde o yoktu. Okulumuzda leyli öğrenci çok fazlaydı. Bunlar üniversiteye gittiğinde karşı hisse olan yakınlığını direk farklı yorumluyor. Ama birlikte okuduklarında karşı cinsi bir kardeş, arkadaş gibi görüyor ve birbirlerini koruyorlar.

Sınıflarımız 40 kişiydi. Tek tedrisattı. Saat 15.30'da ders biterdi. Evvela mektep Çarşamba ve Cumartesi günleri öğlene kadardı. Daha sonra Cumartesi günleri kalktı, Çarşamba tüm gün oldu. Lisede daha sonra meşhur olmuş arkadaşlarımızda vardı. Sarı Figen diye seslendiğimiz Figen Arman bizim sınıftaydı. Sınıf arkadaşım Engin

Alpay da bir ara şarkıcılık yaptı. Haldun Taner'in eşi Demet Taner de Kız Lisesi mezunudur.

Erkek Lisesi'nin eski binasının aynısı Kız Lisesi'nde de vardı. Kapıdan girdiğinizde içinize huzur dolardı. Talebeler ön kapıdan giremezdi, arka kapıdan girebilirlerdi. Okul binasının üst katında kütüphane ve müzik odası vardı. Safa Tangör müzik öğretmenimizdi. Kot farkı olduğundan ön kapıda bir tarafta müdürümüz Şinasi Onurkan'ın

odası bulunuyordu. Sağ tarafta da iki katlı bina vardı. Müdür lojmanı olarak kullanılıyordu. Okul girişinden sağa dönünce küçük bir yerde antrenmanlarımızı yapardık. Erkek Lisesi'ne bakan tarafta eski bir bina vardı. Yatakhaneler, arada, revirin olduğu yerdedi. Daha sonra ne hikmetse o ön taraftaki bina yerle bir edilmiş. Biz tarihimize övünen insanlarız. Tarihimiz bu mu, derim. Bu yüzden Mantı Günü'ne gitmek içimden gelmiyor.

Belgin Yenal Saker doğum gününde sınıf arkadaşlarıyla, 1957. Aytaç Çimen Toker arşivi

Girişteki kulübeler halen duruyor. Muavin hanımlar bizi kapıda beklerlerdi. Kimin saçını önüne inmiş; değil ince çorap giymek, önlükler diz altı mı diye bakarlardı. Seniha Gözükara adında hem müdür muavini, hem de tarih hocası olan bir öğretmenimiz, elinde maska bekledi. Selma Hanım da muavinlerden biriydi. O zamanlar 55-60 yaşlarındaydılar.

İngilizce hocamız Sara Saylağ'dı. Kocasını nafia mühendisi, çoluğu çocuğu olmayan, kısa boylu bir hanımdı. Ama bir Allah'tan bir de Sara Hanım'dan korkardık. Matematik dersinden çok onun dersinden çekinirdik. Kırmızı kalem, kurşun kalem ve silgiyi bir ipe bağlatır, "Hanımlar!" dediğinde o ip kalkardı. Dersin başında İngilizce fıkra anlatılır ve sonra o fıkra irdelenirdi. Coğrafya hocamız Cavidan Hanım'dı. Öğretmenlerimiz genelde değişmezdi. Altı sene boyunca derslerimize aynı öğretmenler girerdi.

Sabire Hanım diye bir dikiş nakış hocamız, tarım hocamız, ortaokulda Tahir Bey diye çok efendi bir fizik hocamız vardı. Lisede matematik dersine bir ara Namık Sözeri geldi. Sonrada İsmet Bey diye çok efendi, bilgisi çok bir matematik öğretmeni derzimize girmeye başladı. Talebeler de kendisini çok severdi. Bizim dönemimizde maça olduğu zaman derse girmeyince hocalar bağırırdı. Zihniyetler farklıydı. Zamanla insanlar güzeli, iyiyi görerek her şeyi öğrenebiliyorlar.

Erdem Bey'in belediye başkanlığı döneminde Kız Lisesi'nin mezunlar derneği kurulmuş. Ben "Sürekli toplantılara katılamam ama ne mümkünse, elimden geleni yaparım" dedim. Onlar bu derneği bu güne kadar getirdiler. Bir mekânla anlaşılıp yemek düzenliyorlar ve topladıkları parayla da öğrencilere burs veriyorlar. Kaç öğrenciye burs veriyorlar bilmiyorum ama güzel bir faaliyet. Cemiyette, okumak isteyip de o mutluluğa erememiş insanlar var. Onlara yardımcı olmak çok önemli diye düşünüyorum.

Mezunlar derneğine zaman ayıramadım ama ben de Erdem Bey'le huzurevinde çalıştım. Huzurevinde yaşayan insanların atılmış, dışlanmış olduğuna inanılıyordu. Ben bu teze karşıydım ve bunu ispat etmek için var gücümle çalıştım. Neden? Çünkü bir evin içinde torunlarınızla bile kuşak farkından dolayı sohbetiniz uymuyor. Ama

oradaki insanlar aşağı yukarı yaşlılar ve sohbetleri uyuşuyor. Bir de hiç kimsesi kalmamış yahut evladı tarafından dışlanmış bir insana, orada yan gözle bakan yok, önüne sıcak yemeği geliyor, çamaşırını yıkıyor. Huzurevini o dönem rahmetli Dörtçelik yapıyordu. Erdem Bey kendisine bir teklif götürdü. "Yapacağınız huzurevini Avrupa'da gördüğümüz gibi yapalım" dedi. Sayın Dörtçelik'te "Ben ayırdığım bütçe kadarını yaptırırım, devamını siz getirin" dedi. Ben ve rahmetli Semih Hısmıncıl da Bursa'daki vergi rekortmenlerini tespit ettik. Bu isimlerden sadece bir oda yaptırılmalarını istedik. Odalara da onların isimlerini verdik.

Huzureviyle işimiz bittikten sonra aynı arkadaşlarla Yunuseli'de bir özürülüler okulu olduğunu öğrendik. Bir gittik okul çamur içinde. Yemek yemeye bile yerleri yoktu. Biz onlarla çalışmaya başladık. Demek ki onların bize daha çok ihtiyacı varmış diye düşündük. İhsaniye'de ortopedik özürülüler için yapılmış iki katlı bir okul var. Yeni duyum; zihinsel özürülüler de orada. Yunuseli'deki bu çocukları İhsaniye'deki okula taşıdık. Dört sene boyunca tefrişlerini yaptık ve okulu bir düzene soktuk. Sonrasında da; bizden bu kadar, şimdiden sonra kurulan düzenle devam edin, dedik. O ara Yıldırım Belediyesi'nin yan tarafındaki bir okulu tespit ettik. Burada zihinsel özürülüler çocuklar eğitim görüyor. Bu okulu bitirdikten sonra Fethiye'deki Nilüfer İş Okulu'na devam ediyorlar. O okul bunların üniversitesi gibi. Ancak okulu bitiren birkaç çocuk bir iş bulup çalışıyor, diğerleri evlerine geri dönüyorlar ve öyle ki, aldıkları komutlara göre öldürürler de, kırarlar da... Biz bunun için çok uğraştık ve basketbolcu Mehmet Okur'un İzmir'de açtığı bir atölyeyi örnek aldık. Aziz Torun o okulu şu anda Çeltik'te yapıyor. Bu çocuklarda bu atölyede üretim yaparak hayatlarını garantiye alabilecekler.

Görüşen: Sibel Gök
Görüşme Tarihi: 28 Mart 2012

Berrin (Yükseler) Cingil

1925, Bursa

Bursa Kız Muallim Mektebi Mezunu

Bursa Kız Lisesi Emekli Felsefe
Öğretmeni

Babamlar Bursa'nın yerlisi. Maksem'de babamın dedelerinden kalma evlerinde oturduk. Ben orada doğdum, orada büyüdüm. Anneler Kırklarelili. İlkokulu Nalbantoğlu İlkokulu'nda okudum. Şimdiki Kız Lisesi'nin fırına doğru karşıındaydı. Eski bir konaktı. Şimdi apartman var orada.

Matematik öğretmeni Mihriban Hanım, Berrin Cingil ve arkadaşları, 1938

1937 senesinde ortaokula başladım. O zamanlar şimdiki Kız Lisesi'nin yerinde Kız Öğretmen Okulu vardı. Evimize yakındı. Or-

taokul çocuğu küçük olduğu için ve Kız Öğretmen Okulu da yakından olduğundan babam burada okumamı tercih etti.

Eğitim tam gündü. Okul formamız siyah önlük ve beyaz yakaydı. Büyük bir binamız vardı. Orası şimdi okulun bahçesi... Kız Öğretmen Okulu'na lâzım olan her şey bir binanın içine yerleştirilmişti. O binanın içinde laboratuvarlar, yatakhane, gösteri salonu, tuvaletler ve banyo vardı. Gösteri salonunu daha sonra bölüp iki sınıf yapmışlardı. Altı taş, üstü ahşap bir binaydı. Başka bir bina yoktu. Sadece mutfak bahçedeydi. Bu mutfak yatılılar içindi. Ben yemeğe eve gidiyordum. Spor salonu yoktu. Beden eğitimi derslerini bahçede yapıyorduk. Sınıflar kalabalık değildi ve okulda fazla öğrenci yoktu. Okul Mudanya'ya gezi düzenlenmişti. Orada fotoğraflar çekmiştim.

Tarih coğrafya öğretmeni Hikmet Ökem ve öğrencileri Mudanya gezisinde, Berrin Cingil arşivi, 1938 civarı

Öğretmenlerimiz, öğle saatlerinde öğrenciler yemeğe gittiğinde bahçede voleybol oynarlardı. Talebeler de girerlerdi bazen aralarına. Bazıları da kenarda seyrederdi. Kadın-erkek öğretmenler beraber oynarlardı. Öğretmenler öğrencilerini çok severdi. Öğrenciler de hem saygılı, hem sevgi doluydu. Karşılıklı sevgi vardı öğretmen ve öğrenci arasında. Öğretmenler eskiden gerçekten bu mesleği yap-

mak istedikleri için öğretmen okullarını seçip öğretmen oluyorlardı ve mesleklerini de severek yapıyorlardı. Bu sebeple başarı da geliyordu.

Matematik öğretmenimiz Cemal Bey, öğrenciye iyice öğretmek için çok uğraşırdı. Arka sırada birisi dikkatsiz duruyorsa, tebeşiri kafasına atardı. İyi bir matematik öğrencisi olduk onun sayesinde. Müdürümüz Fransa'da bir okuldan mezundu. Kendisi Konyalıydı. Ailesiyle birlikte okulun lojmanında oturuyordu. Öğrencileri severdi, ama disiplinliydi. Disiplin, ahenk, bağlılık, karşılıklı sevgi vardı. Baha Bey müzik hocamızdı. Bursa'nın sayılı ailelerindendi. Milletvekili çıkmıştı ailelerinden.

Ortaokulda Neriman ve Nermin isimli iki arkadaşım vardı. Onlar da yatılıydılar. Birlikte Çamlıca Kız Lisesi'nde okuduk ortaokuldan mezun olduktan sonra. Biri matematik öğretmeni oldu.

Ortaokulda Türkçe, matematik, fen bilgisi, tabiat bilgisi, beden eğitimi, resim, müzik, yabancı dil dersleri alıyorduk. Biz Almanca okuyorduk. İngilizce ve Fransızca da vardı. Okul öğrenciyi kaydederken istediği yabancı dile kaydediyordu. Kimse de buna itiraz etmiyordu. Okulun koyduğu bütün kurallara herkes saygıyla uyup çalışıyordu.

Okul bana toplumda birliği, sevgiyi, saygıyı ve dürüstlüğü öğretti. Hiç kimsenin aklına kopya çekmek gelmezdi. O dönem altın dönemdi.

Okul bahçesinde felsefe öğretmenleri Berrin Cingil ile 6-A sınıfı, Sevgi Berikler arşivi, 1964

Kız Öğretmen Okulu'ndan mezun olanlar Bursa'da öğretmenlik yaptılar. Öğretmenlik sevilen bir meslekti. Bursa'da yarı resmi bir lise vardı. Babam Çamlıca Kız Lisesi'nde okumamı istedi. Bu okula sınavla girenler parasız yatılı okurlardı. Ben 3 sene paralı yatılı okudum. Öğretmen olmak istemediğim için Kız Öğretmen Okulu'nun lise bölümüne devam etmedim, ama Çamlıca'yı bitirince yine de felsefe öğretmeni oldum. Felsefe benim için ilginçti. Yapı itibarıyla her şeyi çözmek isterim. Yapımda var. Zihniyetim her şeyi düşünmek. Çocukluğumdan beri araştırırdım. Bu sebeple Fındıklı'daki İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne gittim, Felsefe Bölümü'ne yazıldım ve mezun oldum. Mezun olduktan sonra evlendim. Eşim de babam gibi subaydı. Kızlarım doğunca önce çalışmama imkân olmadı. Eşim subay olarak Çankırı'daki piyade atış okuluna tayin oldu. Çankırı Lisesi'nden felsefe öğretmeni de eşinin işi dolayısıyla tayin olup gitmiş ve başka felsefe öğretmeni yokmuş. Sonra benim felsefeyi bitirdiğimi duyunca ısrar ettiler. Ben de çalışmayı istiyordum. O merakla evde eşimle biraz münakaşa ettik. Eşim bunun geçici bir heves olduğunu ve 2 seneye kadar işi bırakacağımı düşünmüştü. Ben öğretmenliğe öylece başladım ve eşimin düşündüğü gibi olmadı.

1960'da eşim emekli oldu. Yenişehirli olduğundan Bursalı sayılır. Emekliliğinden sonra Bursa'ya geldik. Geldiğimde mezun olduğum Kız Öğretmen Okulu'nun yerinde Bursa Kız Lisesi vardı artık. Okulun kadrosu doluydu. Muradiye'deki Öğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsü'nde başladım önce. Sonra Kız Lisesi'ne geçtim. 1960'da da eski bina aynıydı. Sonra yatakhane ayrıldı. Her sınıfa ikişer saat felsefe, mantık, psikoloji ve sosyoloji dersleri veriyordum. Kız Lisesi'ne öğlen gider, akşam 18.30'da okuldan çıkardım. Cumartesi günleri de okul açıktı.

Kız Lisesi benim öğrenciliğimden bu yana daha da kalabalıklaşmıştı. 60 kişi vardı sınıflar. Fen ve edebiyat bölümleri vardı. İngilizce, Almanca veya Fransızca dil eğitimi yine vardı. Öğrenciler beyaz yakalı siyah önlük giyerdi. Sonradan lacivert etek ve jileye geçildi. Saçlar ya iki örgülü ya da kısa ise kulak hizasında olmalıydı. Saçlar kabartılmazdı. Ortaokullar sabah, liseler öğleden sonra eğitim görürdü.

Milli bayramlarda Heykel'de toplanılır, resmi törenler yapılırdı ve bütün okul katılırdı. Yılsonlarında okulun içinde "Basma Gecesi"

düzenlenirdi. Veliler de çağrılırdı. Yemekhanede yemek yenir, dans edilmez, sohbet edilirdi.

Berrin Cingil ve öğrencisi, 1965

Şubat tatilinde Kıbrıs'a gezi düzenlenmişti. Okul idaresi organize etmişti. Kültürel bir geziydi. Ben de gitmiştim. Karacaali'de deniz kenarında öğrencilerle birlikte kamp yapardık. Bunu da okul organize ederdi.

Şinasi Bey, Hayriye Hanım ve Melahat Hanım benim çalıştığım dönemde müdürlük yapmıştı. Melahat Hanım bando takımını kurmuştu. Okulun lojmanında kalırdı.

Öğretmenlikten çok büyük zevk alıyordum. Okulu seviyordum. Aksi takdirde zaten eşim çalıştırmak istemediği için evde oturabilirdim. Öğretmenliği bırakmayı düşündüğümde bir gecede ateşim 41,5 dereceye çıkmıştı. Zaten Melahat Hanım da verdiğim dilekçeyi işleme koymamıştı. İşe yine devam ettim. Bir tiryakiydim. Gezip tozmaktan, giyinip kuşanmaktan çok, bütün bağlılığım okulum ve öğrencilerimdi. Öğrencilerime çok yakındım ve hatta bana "babaanne" diyorlardı. Torunum olduktan sonra Melahat Hanım, "Bakın hocanız anneanne oldu, siz de anneanne deyin" derdi, "Yok, o bizim babaannemiz" derdi öğrencilerim.

Sınıflar 60'ar kişilik olsa da öğrencilerimin isimlerini ilk günden öğrenmeye çalışırdım. Böylece onlarla güzel diyaloglar kurardım. Öğretmenin en büyük başarılarından biri öğrencilerin isimlerini bilmektir. O zaman öğrenci daha çok bağlanır. Kendisine saygı gösterilmiş oluyor çünkü. Emekliliğimi isteyeceğim sene benim öğrencim ve onun da öğrencisi felsefe öğretmeni olmuştu okulda. 3 nesil bir araya gelince 'ben artık çekileyim, yerimi gençlere bırakayım' dedim ve böylece Kız Lisesi'nde 20 yıl çalıştıktan sonra 1980 senesinde emekliye ayrıldım.

Kız Lisesi öğretmenleri Karacaali kampında. Berrin Cingil arşivi, 1965

İsmet Seren, Belkis Yeşilsoy, resim öğretmeni Nurten Ceyhan, Muhammer Bey unutamadığım öğretmen arkadaşlarımdandı.

Atatürk bizim için en başarılı, örnek alınacak, bizim yetişmemizi sağlayan insandı. Atatürk'ü gördüm ben ve sonra ölüm gününde bu anımı hep öğrencilerime anlattım. 1938'de Atatürk Merinos Fabrikası'nın açılışını yapmak için Bursa'ya gelmişti. Bütün okullar Atatürk Caddesi'nde iki taraflı sıralandık. Biz de okul olarak Tayyare Sineması'nın önünde duruyorduk. İnönü Caddesi'nden Atatürk üstü açık bir araba içinde geçti. Bütün öğrenciler büyük bir sevgi gösterisiyle karşıladık. Bizi selâmladı. Ertesi gün Merinos Fabrikası'nın açılış günüydü. Bu sefer Stadyum'un olduğu caddenin iki tarafına sıralandık. Hafif bir yağmur çiseliyordu. Atatürk fabrikayı açmış, arabasıyla yavaş yavaş geçiyordu. Yine hepimizi selâmladı. Böylece Atatürk'ü 2 kere görmüş oldum.

Atatürk vefat ettiğinde... Kız Öğretmen Okulu'nda orta ikideydim. Atatürk öldüğü zaman ancak radyo ile duyurulabilirdi. Bir radyo vardı zaten bütün Türkiye'ye yayın yapan. Ölümünü öğlen haberlerinde duyduk ve sınıfta bütün arkadaşlar çok ağladık. O gün hakikaten çok üzülmüştük. Yunanistan'daki Türklerden yatılı imtihanını kazanıp gelmiş bir arkadaşımız vardı. Yeni gelmişti bize. "Siz ağlıyorsunuz, ama ben ağlayamıyorum" dedi. Biz Atatürk duygusuyla, sevgisiyle yetişmişiz, o Yunanistan'dan öğrenci olarak gelmiş. O kadar duygusal, üzülmüyor ama ağlayamıyor. Elinde ayva vardı. Ayvanın suyunu gözüne sürdü. O gün herkes serseme, şaşkına dönmüştü; ne yapacağını, ne yaptığını bilmiyordu. Çünkü aniden duyduk. Çok perişan olduk. Çok üzüldük. Sonra Heykel'de törenler oldu. Törenlere gittik. Konuşmalar yapıldı. Üzüntüden kimlerin ne konuşma yaptığını hatırlamıyorum. Bütün Bursa toplanmıştı Cumhuriyet Meydanı'nda. Herkes birbirine kenetlenmişti. Biz çocuktuk, ama büyük küçük herkes birbirine kenetlenmişti. En büyük acıydı. **...herkesin evinden cenaze çıkmış gibiydi.**

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme Tarihi: 25 Ocak 2012

Bilge Cingil Şener

1954, Bursa

Psikolog, Ressam

Ailem Bursalı. Atatürk İlkokulu'ndan sonra 1965 senesinde Bursa Kız Lisesi'nin ortaokuluna başladım. 3 yıl sonra ortaokulu bitirip babamın kurduğu Örnek Koleji'nde 2 yıl lise okudum. Lise son sınıfta tekrar Kız Lisesi'ne döndüm ve 1971'de liseden mezun oldum. Evimize yakın olduğu için ve o dönemde en iyi okul olduğundan Kız Lisesi'nde okudum. Bizim dönemimizde üniversiteye gitmeyi düşünenler Kız Lisesi'ni tercih ediyorlardı.

Ortaokulda eğitim sabahtan öğlene kadardı. Kapıdan girişte tam karşıda mermer merdivenli eski bir bina vardı. Yerler ahşaptı. Üzerine mazot dökerlerdi ahşabın. Okul yeni açıldığında mazot kokardı. Tavanları çok yüksekti. 2 katlıydı ve bir de bodrum katı vardı. Spor salonu bodrum kattaydı. Beden Eğitimi derslerini orada alırdık. Bu salonun tavanı yüksek değildi, ama sınıfların tavanları çok yüksekti. Ben ortaokuldayken bu eski bina yıkılmış, beton bina yapılmıştı. Bir kantinimiz vardı. Sadece simit ve Uludağ gazozu satılırdı. Ortaokulda 40 kişiydik. Lise sonda 50-60 kişiydik. Lisede fen ve edebiyat bölümlerimiz vardı.

Ortaokulda müsamere yapılmıştı. Yeni binanın gösteri salonunda düzenlenmişti. Ben de bir hikâye anlatmıştım bu müsamerede. Herkes hünerlerini döküyordu. Gösteriler velilere ve öğretmenlere yapılırdı.

Milli bayramlar çok coşkulu kutlanırdı o zaman. 23 Nisan, 29 Ekim, 19 Mayıs... Özellikle lise çağlarında 19 Mayıs kutlamalarının çok büyük önemi vardı. Her sene okulun açılmasından itibaren spor dersleri gösteriye hazırlanmakla geçirdi ve bu çalışmalarını, hareketleri herkes yapardı. Müzik eşliğinde koreografik hareketler yapılırdı. Her sene farklı bir obje kullanılırdı. Benim bulunduğum sene topla birlikte jimnastik hareketleri yapılmıştı. 19 Mayıs'ta stadyumdaki gösteriye katılacaklar, sınıflar arasından ayrıca seçilirdi.

*Bilge Cingil Şener ve Bedriye Yükseler,
"Basma Gecesi"nde, 1971*

10 Kasım çok önemli bir gündü. Türkçe ve edebiyat derslerinde çok öncesinden hazırlıklar yapılırdı. Şiirler, oratoryolar hazırlanır, her sınıfta ayrıca Atatürk Köşesi hazırlanır ve her öğrenci köşeyi süslemek için evinden bir şeyler getirirdi. 10 Kasım olduğunda hiç kimse okula çiçeksiz gelmezdi. Mutlaka bir yerden para vererek almak önemli değil, bir yerden bulunur ve bahçedeki Atatürk anıtının önünde konulurdu. Her taraf çiçekle dolardı. Bunu öğrenci olarak büyük bir keyifle ve büyük bir özenle yapardık. Hiçbir zorlama olmazdı.

Ortaokulda bir keresinde Mudanya'daki Mütareke Binası'nı gezmeye gittiğimizi hatırlıyorum. Lise dönemimde müzik etkinlikleri-

ni hatırlıyorum. Okul içinde yarışma yapılırdı. Milliyet Gazetesi'nin yarışması olmuştu. Bizden Nilgün diye bir arkadaş Türkiye birincisi olmuştu. Çok güzel gitar çalardı. Radyoda da yayınlanmıştı bu yarışma, dinlemiştik.

Sadece kızların eğitim gördüğü okulda okumanın dezavantajları vardı. Karışık okumak daha avantajlı diye düşünüyorum. Çünkü, karşı cinsle insan olarak iletişim kurmayı öğrenmeli çocuklar. Karşı cins farklı bir varlık gibi olmamalı. Kız için de, erkek için de geçerli bu.

Öğretmenlerimize çok saygı duyardık. Disiplin vardı. Annem Berrin Cingil Kız Lisesi'nde benim öğretmenim olmuştu. Anneme okulda hitap edemezdim. Ne anne diyebilir, ne de hocam, öğretmenim diyebilirdim. Rollerini ayırt etmek zor oluyordu. Annemin girdiği derslerdeki sınavlara hazırlanırken de ona soru sormaz, kendi kendime çalışırdım. Zaten annemin çok fazla işi olurdu. Soruları aklından sorardı. O zamanlar sınavlarda 3-5 soru sorulurdu. Çoktan seçmeli olmazdı. Kısa cevap da verilmezdi sorulara, uzun uzun anlatırdık sınavlarda cevapları. Annem felsefe, mantık, sosyoloji ve psikoloji olmak üzere 4 dersime girdi ve sanırım kimse 'kızına torpil geçmiş' demesin diye dördünden de 7'den fazla not alamadım annemden. Ben de itiraz etmez, verdiği nota razı olurum.

Her sene teşekkür ya da takdir alırdım ve bu ödülü alanlara mutlaka bir kitap hediyelerdi. Okulun son gününde karneler alındıktan sonra bayrak töreninde bahçede sıra olunur, tek tek teşekkür, takdir alanların isimleri okunur, okul müdürü kendi el yazısıyla kitabın içine tebrik mesajı yazardı. Hâlâ saklarım o kitapları.

Her sene okul bittikten sonra Haziran ayında bütün derslerden sınıf geçme sınavlarına girerdik. Karneniz ya da o sene içinde aldığınız notlar ne olursa olsun, yılsonu sınavlarından da geçer not almak zorundaydınız. Alamazsanız Eylül ayındaki bütünleme sınavlarına girerdiniz. O sınavlar çok zorlardı bizi. Test de değildi, cevapları uzun uzun yazardık. Bu yüzden bütün derslere bir daha çalışırdık. Üniversite sınavı benim sınava girmemden bir sene önce başlamıştı. Tek sınav vardı. Temmuz ayında idi. O zaman üniversite sınavına hazırlanmak diye bir şey yoktu. Zaten okulu bitirebilmek için Hazi-

ran sınavlarına çalışıyorsunuz, sonra üniversite sınavına gidiyorsunuz ve doğal bir şekilde de sınavdan belli bir puan alıyorsunuz. Ben İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü'nü kazanmıştım. İzmir'de, Gemlik'te, Fen Lisesi'nde ve Cumhuriyet Lisesi'nde öğretmenlik de yaptım.

Liseden mezun olunurken okulun yemekhanesinde, okul tarafından "Basma Gecesi" düzenlenirdi. Her şey son derece sade ve basitti; yemekler de öyle. Herkese de basmadan başka elbise giyilmeyecek diye tembih edilirdi. Bunun sebebi basmanın ucuz olması ve herkesin giyebileceği bir kumaş olmasıydı. Herkesin eşit olsun, farklılık olmasın diye. Bu sistemi müdür Melahat Çakır getirmişti. Okulun yemekhanesinde masalar dizilirdi. Aileler de gelirdi. Yemek yenilir, sohbetler edilirdi. Koridorlarda horon teptiğimizi hatırlıyorum.

Mesleğimi seçmemde annemin psikoloji kitaplarının etkisi oldu. Yaz tatilinde bu kitapları okurdum ve çok ilgimi çekti. Üniversiteye girişimde bir çatışma yaşadım: Hem güzel sanatları kazandım, hem de psikolojiyi. Sonunda psikolojide karar kıldım, çünkü diğerini alaylı da yapabiliyordum. Bir de resim yapmak için donanımlı olmak gerekiyor. Çocuk yaşta resim çalışacağıma karar vermiştim ve aynı zamanda ressamım şu anda. Belkis Yeşilsoy resim öğretmenimdi. Çok iyi bir öğretmendi. Şenay Misili biyoloji öğretmenimdi. Çok tatlıydı. Ortaokuldayken Hayriye Alanur, lisedeyken Melahat Çakır müdürümüzdü. Okuldan mezun arkadaşlarım bankacı da iktisatçı da oldu. Bütün arkadaşlarım meslek sahibi oldular. Sınıf arkadaşım Şenay Özeray avukat oldu. Necla Gündüz hâlâ gördüğüm sınıf arkadaşım. Ortaokuldan Nursel Yıldız eczacılık yapıyor şu anda.

Bizim dönemimizde öğretmenler iyi yetişmiş, kişilikleri olan, görgülü, konuşmayı ve davranmayı bilen ve öğrencisine her şeyiyle örnek olan öğretmenlerdi. Mesleklerini zevkle yaparlardı. Öğretmenler branşlarının haricinde bize vatan sevgisini, millet sevgisini, milliyetçiliği, ülkeye faydalı olmayı, tasarruflu olmayı ve yerli malı kullanmanın gereklerini öğretirlerdi. O zaman herkes milliyetçiydi ve bu bir değerdi. Bununla övünürdünüz.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme Tarihi: 25 Ocak 2012

Ebru Dumlupınar

9 Aralık 1971, Sivas

Halk Dansları Oyuncusu, Arkeolog

Ailem Sivaslı. İlkokulun yarısını Sivas'ta, diğer yarısını Atatürk İlkokulu'nda okudum. 1982 senesinde Kız Lisesi'ne başladım. Çünkü şehrin en iyi okuluydu.

Okulun bahçesinde havuz ve çeşmeler vardı. Genelde Ruhi Bey sallarımızdaki jöleleri yıkattırır. Bahçedeki o çeşmeleri en çok böyle hatırlıyorum. Sınıflar kalabalıktı. En son 57 kişiydik. Fen, matematik, edebiyat ve son senemizde de yabancı dil sınıfı açılmıştı. Boş derslerde sıraların üstüne vura vura, bağıra bağıra şarkı söylerdik. Yan sınıflardan hiç şikâyet gelmezdi. Lise sonda müdür muavinlerinin karşısındaydı sınıfımız, bir iki kere Ruhi Bey gelip susturmuştu bizi. Okuldan kaçmazdık. Kar yağdığı zaman geceden yatılılara, "Meyilli alana su dökün" derdik, ertesi gün orada kayardık. Böyle eğlenmek bize yeterdi.

Spor salonunu çok iyi hatırlıyorum. Halk dansları ekibinde olduğum için aktif olarak beden eğitimi derslerine girmezdim. Biz o esnada soyunma odası kısmında ders çalışırdık. Kuzu, kasa, minder, merdivenler, hepsi vardı, fakat çok ilkel şartlardı. Direkli, basık tavanlı bir salonumuz vardı, ama buna rağmen, beden eğitimi öğretmenleri Şerife Şenol, Zuhal Erden, Meral Seziş ve Suna Özer, jimnastikten gülle atmaya kadar bütün spor dallarının nasıl yapılacağını o kısacık beden eğitimi derslerinde bize çok iyi öğretmişlerdi. Bütün spor takımları vardı okulda. Her spor takımı kendi içinde çok güzel

çalışırdı. Atletizme de seçilmiştim, ama babam şort giyiliyor diye basketbola da, atletizme de izin vermedi, halk oyunlarına izin verdi.

Sadece kız okulu olduğumuzdan çok eğleniyorduk. Üniversiteye gittiğimde sırada nasıl oturacağımı bilmiyordum. Halk oyunları olmazdı erkeklerle nasıl iletişim kuracağımı bilemezdim sanırım. Yarışmalara gittiğimizde de sağa sola baktırmazlardı, baskı kurarlardı. Ama çok eğleniyorduk.

Minik Kuş, Ramses, Muzo bazı öğretmenlerimizin kendi aramızdaki takma isimleriydi. Kopya çekerken direk yakalanmadık, ama belki de göz yumuldu. Öğretmenine göre diyalogumuz değişirdi. Bizi tanıdıkça aslında yaramazlığımızın başka bir şeyden olduğunu anlayıp ona göre davranıyorlardı ve başarılı oluyorduk.

Edebiyat öğretmeni Muzaffer Kamadan sayesinde şiiri sevdim. Hatta bazen "Hocam, Ayten şiirini okumazsanız derse başlamayacağım" diye serzenişte bulunurdum, okurdu, sonra ders yapardık.

Bursa 1.'si halk dansları ekibi. Ebru Dumlupınar arşivi,
13 Ocak 1987

Mürvet Özpays, sosyal bilgiler öğretmeni idi. Bizim sınıf çok yaramazdı. Hatta 9. sınıfta disiplin kurulu kararıyla bizim sınıfı dağıttılar. Mürvet Özpays'ı yıllar sonra gördüğümde "Ben sizin adam olacağını biliyordum, o ışığı görmüştüm" demişti. Bütün eziyetlerimize

rağmen bu hocalar yaramazlıklarımıza kızsada, içimizdeki ateşibdiklerinden belki, Ruhi Bey dâhil çok güzel yaklaşıyorlardı. Ruhi İlker Cankanat edebiyat dersimize son sene girmişti. Sınıfça üstümüze, saçımıza, başımıza dikkat etmezdik, ama o dersimize gireceği zaman bütün sınıf mum gibi olurduk.

Kütahya'da müsabakada Acem şalı müziğinde dans ederken, Ebru Dumlupınar arşivi, 22 Şubat 1987

Müzik odasını da kuran Mehmet Şenol'du. Sanırım bir daha bir şey değişmedi okulda. Kantin hariç. Diğer müzik öğretmeni Zeki Çubuk, bizim yaramaz sınıfa beste yapmıştı. "Hoppuru zıppırı oynayalım kaşık oyunu heeey hey aman hey..." diye gidiyordu. Biz deşarj olalım diye önce bağırta bağırta bize bunu söyletiyordu. Sonra müzik dersinde herkes bütün notaları flütle çalabiliyordu.

Matematik öğretmeni Hatice Yavuz 9. sınıfta bize geldi. 1-2 ders sonra yazılı yaptı. Önce gözlük numarası okuyor sandım: 0.25, 0.50, 0.75... Ondan sonra bize dedi ki: "Kalemi kâğıdı elinizden bırakmayacaksınız ben ders işlerken. Elinizde kalem olacak, tahtayı takip edeceksiniz."

Kopya çekmeye cesaret edemedik onun sınavlarında ama buna rağmen ikinci yazılılarda, hepimiz 7, 8, 9 aldık. Hayatımda ilktir. İngi-

lizce öğretmeni Melek Uysal'ın eğitimi sayesinde bugün İngilizcem iyidir. O yaramaz sınıfa müthiş öğretmiş.

Bütün beden eğitimi derslerinde 19 Mayıs hareketleri öğretilirdi. Ondan not alınırdu. Ekip seçileceği zaman en iyiler stadyumdaki gösterilere seçilirdi. 19 Mayıs törenleri en coşkulu olduğumuz zamanlardı. Genç olduğumuzu hissederdik. Bütün gençlerin hiçbir ayırım gözetmeksizin bir arada olduğumuz tek bayramdı. Provalarda hava çok sıcak olurdu. Kıyafetlerimiz kısa etek veya şort olurdu. Askeri Lise'yle çıkardık gösterilere. En güzel arkadaşlıkları o zaman edinmiştik. Şen şakrak, omuz omuza kutlardık bayramımızı. 17 Mayıs'ta genel prova olurdu ve bayram havasında geçerdio da. Prova sonrasında müzikleri de serbest yaparlardı. Çok eğlenirdik.

Müfredat haricinde öğretmenlerimiz Atatürk'le ilgili mektuplar, yazılar okurlardı. 'Türk'ün Ateşle İmtihanı'nı bize Türkçe öğretmenlerimiz okumuştı. 10 Kasım'da Atatürk köşeleri hazırlardık. Kimse bizi zorlamazdı. Müzik öğretmenlerimiz Atatürk'le ilgili bir şeyler öğretirlerdi. Özellikle böyle önemli günlerde hem andımızı, hem de İstiklal Marşımızı coşkuyla söyledik. Bir Türkçe öğretmenimiz vardı. Bize Atatürk'le ilgili çok güzel kitaplar okurdu 10 Kasım'a doğru. Tüylerimiz diken diken olurdu. Çanakkale Savaşı, Kurtuluş Savaşı nasılmış, yaşadık. 10 Kasım'da herkes ağlardı.

Okul her konuda iyi bir genel kültür kazandırdı. Halk dansları bende çok etkili oldu. Okulu ve hayatı farklı yorumladım halk dansları sayesinde. Mezun olan arkadaşlarım jeolog, gazeteci, maliyeci, doktor, diş hekimi, iktisatçı, mühendis, psikolog, öğretmen oldu. Herkes bir meslek sahibi oldu.

Bir gün bir arkadaşın yüzüğünü Zafer Ağaoğlu aldı çıkarttı attı. Arkadaş da küfretti. Disipline gidecek, diye tutuştuk. Tuvalete gittik, hikâye yazdık. Aslında yüzüğü erkek arkadaşı almıştı, ama hikâyemiz şöyleydi: Yüzük babaannesinindi, Zafer Hoca o yüzüğü alınca çok sinirlenmişti, o yüzden öyle davranmıştı. Oysa sonra Zafer Bey çıktı, yüzüğü aradı, buldu ve geri verdi. Boşuna hikâye yazmış olduk. O kadar sertliklerinin altında yumuşak tarafları vardı öğretmenlerimizin.

Son sene okuldan kaçtık. Tuvalet penceresi Mahkeme Hamamı'nın sokağına açılırdı. Bir kişi sivil kıyafetle çıkıyordu. Dışarıda bir şekilde üzerini değiştirip o sivil kıyafeti bize atıyordu. Öyle aynı kıyafetle hepimiz okuldan çıktık. Nail Abi vardı kapıda güvenlik görevlisi ve o da sivil kıyafetle çıktığımız için anlamamıştı okuldan kaçtığımızı. Kaçıp Kültür Park'a gitmiştik. Bir kere de okuldan kaçıp eve gidip karniyarık yapmıştık.

Özlem Buğday Yağmur benim yakın arkadaşımды ve sürekli beraberdik. Okula beslenmeye gider gibi gidiyorduk. Okul yokuşunda Mantı diye bir büfe vardı. Oradan yiyecek bir şeyler alıyorduk ve derste onları yiyorduk. Pipetleri sıranın önünden uzatarak meşrubat içiyorduk. Mehmet Binici vardı matematik öğretmeni. Çok yaşlıydı. Onun dersleri son iki saatti. İlk dersine 'beslenme dersi', son dersine de 'süslenme dersi' derdik. Bir dersinde yiyeceğimizi yerdik, son dersinde de saçlar bigudili otururduk. Bir şey demiyordu. Atkı bile örmüştük onun dersinde. Elden ele gezmişti o atkı.

Millî Güvenlik dersleri ayrıcalıklıydı çünkü Askeri Lise'den genç subay geldiği için teneffüsler tuvalette geçerdı. O anlatır, biz hayran hayran dinlerdik. Orta 3'te İngilizce dersinde stajyerler geçmişti. Biri çok yakışıklıydı. Hepimiz dersimizi çalıştık ve o gün de konu 'seni seviyorum' sözünün İngilizcesi. O söylüyor 'I love you' diye, bütün sınıf, elleri çenelerinde, iç çekerek "I love you" diyor. Özlem'le ikimiz en öne geçmiştik o gün. Öğretmen kızarıp kaçmıştı dersten. Bazen Erkek Lisesi'nden nöbetçi öğrenci gelirdi okula yazı getirmeye. Erkek geliyor, giye haber gelirdi nöbetçi öğrenciden. Koridorlara çıkıp alkışlardık sınıfın kapısının önünden geçerken.

Hep böyle geçerdı günlerimiz. Bugün sıradan geliyor bunlar belki, ama o disiplin altında çok aykırıydı yaptıklarımız.

Halk danslarına ortaokulda başladım. Ekibe 1983'te girdim. 1986'da ben lise 1'deyken Naci Yılmaz'ın çalıştırıcı olarak gelmesi ile başka bir boyut kazandı çalışmalar. Çok sesli müzikle ilk defa çıktık. İlk defa 16 kişilik mizansenli gösteriler yaptık. Sonra bütün hayatım halk dansları oldu. Kıyafetlerin hepsi elimizden geçmiştir. Pulları, boncukları kendimiz işlemiştir.

Müdür Melahat Hanım bazen okulda kalmamıza izin verirdi. Yarışmalardan önce okulun konferans salonunda, beden eğitimi salonunda kınalarımızı yakardık. Birimiz gelin olurduk, birimiz damat... Yemekhanede yemek yememize ve müzisyenlerin okulda uzun süre kalmasına izin verirdi Melahat Hanım.

Okulumuzun imkânları elvermediğinde çalışmalarımızı bazen Erkek Lisesi'nin ve Turizm Otelcilik Okulu'nun spor salonlarında yapardık. Keles, Orhaneli yörelerini oynardık; Keles Sekmesi, Keles Ağırlaması, Menevşe, Cezayir öğrendik. Ama Almanya'daki festivale gitmeden önce başka yöreleri de öğretmişlerdi.

TRT'nin müzisyenleri gelip çaldı bize müsabakalarda. Kıyafetlerimiz 16 kiloydu toplam. Her birinin bir amacı vardı ve bize öğretirlerdi, biz de o bilinçle giyerdik. Mesela, "sıktırma" dedikleri parça göğüs içindi. Dizge dağ köylerinde odunların sarıldığı parçaydı. Hepsinin anlamını bilirdik. Kısa saplı şingirdaklı oyun kaşıklarıyla oynardık. Bu şingirdaklar da ses çıkartsın diye ellerimizi sallayarak oyun oynardık. Bizden başka kimsede yoktu o kaşıklardan. Keles'in bir köyünden alınıyordu kaşıklar. Kıyafetlerimiz de çok iyiydi. O zaman hiçbir okulda yoktu.

Cumalıkızık Köyü'nde televizyon çekiminde, Ebru Dumlupınar arşivi, 1987

Çok sessiz, sakin ve içine kapanık biriydim liseye kadar. Naci Yılmaz ve Şerife Hanım'la halk danslarına başladığımızdan sonra kendimi buldum. Bugünkü kişiliğimin temelleri orada atıldı. İçime kapanıklığımla orada attım, hayata bakışım değişti, insan ilişkilerim çok farklı oldu. Kendimi ifade etmeyi öğrendim. Bize ilk geldiğinde Naci Abi kendimizi anlatan bir yazı istedi. Sonra onun hakkında düşüncelerimizi yazmamı istedi. Ben de mezun olduktan sonra ilk sene üniversite sınavını kazanamadığımda öğrencileri çalıştırmaya başladım ve onlardan aynı şeyi yapmalarını istedim. Hakikaten o yazılar kişiyi tanımakta çok etkiliymiş. Ona göre davranıyorsun. Belki onlar da ona göre davrandılar bana. Hiç yüzümüze vurmazlardı yazdıklarımızı.

Halk dansları ekibinde az yedeğimiz vardı. Zaten hastalansak da oynardık. Kendimizi öldürürdük, gene giderdik çalışmalara. Ekipten Feray Orhan, Arzu Şenyol, Beril Elmacı, Gülay Tekmen, Neşe Dişçi, Melek Kartal, Sema Uyumaztürk, Hande Karsaklı, Didem Karadayı, Gökçe Bayrakçıken ile hâlâ görüşürüz.

Yarışmalara hep 'bu içimizden birinin düğünümüş gibi oynayacağız' diyerek çıkardık. Lise 2'deyken Naci Abi askere gitmişti. Naci Abi'nin düğünü diye oynamıştık ve Bursa 1.si olmuştuk.

Babam şehir dışındaki müsabakalara gitmeme izin vermediğinde Şerife Hanım araya girip izin alırdı. Benden sonra kız kardeşim de halk dansları oynadı. Onun döneminde babam Şerife Hanım'a teslim olmuştu zaten. Suna Hanım da, Şerife Hanım da tuttuğunu koparırdı.

Kütahya'da bir yarışmada elenmiştik. O zaman çok ağlamıştık. Pro vada, "Kız Lisesi zaten birinci" diyorlardı, ikincilik için herkes çekişiyordu. Gösteri esnasında kaşık düştü, biri kaşığa bastı; müzik bir nota erken bastı, çuvalladık. Kütahya'dan Bursa'ya gelene kadar ağladık. Ertesi gün de okulda birbirimizi her gördüğümüzde de ağladık.

Malatya'ya Kayısı Festivali'ne gittik. Hatay, Kütahya ve Adapazarı'na da yarışmalara gittik. Bir sene de Işıklar Askeri Lisesi ile Ahmet Vefik Paşa Tiyatrosu'nda gösteri yaptık. 16'şar kişilik ekiptik. Ailelerimiz de gelip seyretmişti. Lise son da üniversite sınavına rağmen oynadım. Dünya şampiyonu olduğunda milli halterci Naim Süleymanoğlu'nu,

bir de Gümüşlü Kahve'de Mesut Yılmaz'ı karşıladık halk dansları ekibi olarak.

Müsabakalara katılıp derslerden geri kaldığımızda öğretmenlerimiz bize özel sınav yaparlardı. Ben kötü bir öğrenciydim. Hatta orta 1'de resimden kalmıştım. Dersler umurumda değildi. 7-8 zayıfla her sene bütünlemeye kalırdım, ama bir şekilde sınıfı geçerdim.

1988'de halk dansları ekibiyle Almanya'ya bir festivale katıldık. Son senemizdi. Bunun için bizden çok cüzi bir para toplandı. Toplu pasaportlar çıkarıldı. Büyük çoğunlukta masrafları okul karşıladı. Otobüsle gittik. Zafer Ağaoğlu, Ümit Hanım, Serap Hanım, Melahat Hanım, Şerife Şenol geldi bizimle. Giderken 2 gün boyunca hiç uyumadık heyecandan. Davulun üstünde pis yedili oynadık yollarda. Sabaha karşı Almanya'ya girdiğimizde kafalarımız düşüyordu. Vardığımızda 8-9 saat uyuduk. Orada bir gençlik merkezinde kaldık. Belediye binasında toplantı yapıldı. Çok yakışıklı bir rehber bize broşür dağıttı orada. Biz de anlamadığımızı düşünerek onun hakkında Türkçe yorumlar yapıyoruz. Sarışın, renkli gözlüydü. "Danke schön" dedim, Türkçe, "Bir şey değil" diye cevap verdi.

Çok az gezdik. Bir gece Lunaparka gittik. Bir de gösteri yapacağımız yerleri görebildik. Melahat Hanım'ın bir akrabasını ararken kaybolduk ve adresi ararken mecburen gezmek durumunda kaldık. Sonunda bulduk akrabasını ve kapıyı açtığına Melahat Hanım'a, "Senin habersiz gelişin bile güzel Meloş" dedi, sarıldı, öptü.

Şerife Hanım'ın oğlu Barış Şenol da bizimle gelmişti Almanya'ya. Enstrüman çalıyordu. Bir akşam "bira içeceğiz" diye tutturduk. Orada da bira bidonla satılıyordu. Kaç bidon aldık hatırlamıyorum. Odamıza getirttik. 7-8 kişiydik. Nilüfer, Feray, Gülay, Arzu, Beril vardı. Belki 3-4 bidon birayı bitirdik. Kafalarımız iyi oldu. Sonra kapıyı açan "Senin habersiz gelişin bile güzel Meloş" deyip kapıyı çarpmaya başladı. Şerife Hanım geldi odaya. Kapı kilitliydi, "Açın kapıyı" dedi. Oğlu Barış bizim odadaydı. Dolaba sakladık. Şerife Hanım içeri girdi, kafalarımız iyi; "Ne yapıyorsunuz burada?" dedi, "Yok bir şey" dedik, ama kaymışız. Barış içeriden seslendi: "Buradayım anne." Sonra Şerife Hanım Barış'ı aldı, çıktı. Almanya'da kıyafetlerimiz ve oyunlarımız çok ilgi çekmişti. Başka şehirlerden de festival dışında davetler aldık. Bir okulun misafiri olduk.

“Gezerek Türkiye’ye dönelim” dediler. İtalya’ya girdik. Çok az da para toplanmıştı. Zaten artık paralarımız, ailelerimizin hazırladığı erzak, her şey bitmişti. Ama karnımız aç! Çok güzel bir otoyol vardı Venedik-Milano yakınlarında. Otobüsü durdurduk. Yanımızdan Ferrariler geçiyor. Biz küçük tüpü yaktık, üzerinde çay demlendi, peynir ekme yedik. Yanımızdan İtalyan erkekleri geçiyor, kafamızı kaldıramadık. Şimdi olsa umursamazdım, o zaman genç olduğumuzdan utanmıştık. Gondol’a binmiştik Venedik’te.

Devlet Halk Dansları Topluluğu’nun çalıştırıcıları getirilmişti ve bize hangi müzikte yüzümüz nasıl olacak, diye mimik öğretmişlerdi. Bunu Naci Abi istedi ve Melahat Hanım da hayır, demedi. Birkaç kişiye Devlet Halk Dansları Topluluğu ile oynamamız için teklif gelmişti, ama gitmedik.

Televizyon çekimleri yaptık Cumalıkızık’ın ilk tanıtımında. Bütün sokaklarında kaşık çaldık. TRT kaşık seslerini kayda aldı. Şarkıları, Türküleri de söyledik. “Bursa’da Kına Geceleri” diye bir program yapılmıştı. Evimizden de dekorasyon eşyaları getirip müzik odasını köy evi haline çevirdik. TRT çekti ve yayınlandı televizyonda.

Kız Lisesi Mezunlar Derneği’nin bir toplantısında eski bir mezunun fotoğrafında görmüştüm ki, 1960’lı yıllarda Heykel’den stadyuma kadar şortla koşular yapılmış. Sonra ortaokulda beden eğitimi

derslerinde kısıcak şortlarımızla ders yaptığımızı hatırladım. Bazısı uzatırdı paçalarını, Şerife Hanım kısalttırdı. Kızlar yeni yetişirken bazısı kambur dururdu, ama Kız Lisesi’nde bu yaşanmazdı. Dik durun, derdi hocalarımız. Erkek gibilerdi, ama kız gibi nazik davranmamızı da sağlardı.

Okulda çok büyük etkileri vardı beden eğitimi öğretmenlerinin. Derslerde, sporda destek oluyorlardı, ama hem ahlâkî, hem de genel kültür anlamında gelişmemizi de sağlardı. Bütün beden eğitimi öğretmenleri bizi ve okulun bütün sporcularını tanırdı. Şehir dışına müsabakalara gittiğimizde muhakkak tarihi yerleri gezdirir, en yetkili kişilere oraların tarihi bilgilerini bize anlattırırlardı. “Harcırah az, biz gidip kendimiz gezelim” demediler hiçbir zaman. Kendileri için ne düşünüyorlarsa, önce bizler için yaptılar. Kendi çocuklarından daha çok bizimle ilgilendiler. Müsabakalardan önce gece-gündüz okulda kalırdık ve Şerife Hanım da kendi ailesi olduğu halde bizimle birlikte kalırdı. Tuvaleti rahat kullanmamız için bizim şalvarlarımızın altı hep yırtıktı. Onun ne kadar faydalı bir şey olduğunu anladık. Bunu da düşünmüştü Şerife Hanım. Oturup bize nasıl boncuk işleneceğini gösterirdi. Gönül işiydi bu.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme Tarihi: 13 Şubat 2012

Kütahya’da müsabakada, Ebru Dumlupınar arşivi, 22 Şubat 1987

Ebru Özyurt

24 Şubat 1969, Bursa
Televizyon Programcısı

İlkokulu Atatürk İlkokulu'nda okuduktan sonra hiç vakit kaybetmeden 1980 yılında Kız Lisesi'ne öğrenci olarak adım attım. 1986 yılında da mezun oldum.

Kız Lisesi'nde öğrenci olduğum dönemde okulun dış görünüşü ile bugünkü görünümü arasında önemli bir farklılık bulunmuyor. Yıllar sonra annem ve sınıf arkadaşlarının Kız Lisesi'nden mezun olmalarının 40.yılında, okulun Mantı Günü'ne okula annemle birlikte gittik. O sırada okulu dolaşma fırsatım oldu. Binaların hem içi hem de dışı hâlâ bizim dönemimizdeki gibiydi.

Bizim dönemimizde okulda sabahçı ve öğlenci olmak üzere 2'li öğretim vardı. Ortaokullar sabahçı, liseler ise öğlenciydi. Bu şekildeki eğitimin Bursa Erkek Lisesi'nin öğlenci ve sabahçı öğretimi ile çakışmaması için yapıldığını düşünenler vardı. Derslerin özelliğine göre yazılı ve sözlü sınavlar vardı. Sınavlarda bizlere 10 üzerinden not verilirdi. Ayrıca okulumuz oldukça disiplinli ve başarılı bir hoca grubuna sahipti.

9-A ve 10-A sınıfında okurken matematik öğretmenimiz o dönemin efsane öğretmenlerinden İsmet Ayhan'dı. Kız Lisesi'ndeki öğrencilerin çoğunluğu onun matematik dersini çok merak ederdi. İsmet Hoca'nın öğrencileri ise hem ona hayrandı, hem de ondan çekinirdi. Dedim ya, bütün hocalarımız kendilerine göre çok disiplinliydi. 11.

sınıfa geçtiğimizde ise İsmet Hoca'nın okuldan ayrıldığını öğrendik. Hoca, Bursa'nın önemli dershanelerinden birine transfer olmuştu. O zamana kadar herkes, İsmet Hoca'nın 11-A'da da bizim matematik öğretmenimiz olacağını düşünüyordu. Bu haberle birlikte bir önceki senenin 10-A sınıfı büyük bir sürprizle karşı karşıya geldi. 10-A sınıfını geçen her öğrenci, geleceğini çok etkileyecek lise son için matematik ya da fen sınıfını seçme kararını, İsmet Hoca'nın yokluğunda, çok iyi düşünüp alacaktı. Bu arada İsmet Hoca'yı dershaneye gittiğimizde görebilecek ve dersini alabilecektik, ama dersane ortamı, okul ortamından çok farklıydı. Dönemin başında 10-A sınıfının büyük çoğunluğu üniversitede matematik ağırlıklı bölümler seçecekleri için 11-A'yı seçti. 10-A'nın daha küçük bir kısmı ise, fen bölümünü seçti. Ben de fen sınıfını seçen öğrenciler arasındaydım. İsmet Hoca 11-A'yı okuttuktan sonra okuldan ayrılıysaydı, sanırım ben dâhil fen bölümünü seçen birçok arkadaşlarımızın sınıf seçimi daha farklı olabilirdi. Benim açımdan İsmet Hoca'nın okuldan ayrılışı, geleceğimizi etkileyecek kararı alırken her faktörü ayrıntılı düşünmemiz gerektiğini öğretti.

10-A sınıfı tören sırasında, Ebru Özyurt arşivi,
19 Mayıs 1985

Kız Lisesi'nde 11-A'ya kadar birlikte okuduğum ve Atatürk İlkokulu'ndan da sınıf arkadaşım Demet Dinçer'e ben Demko der-

dim. Demko, Demet isminin kısaltılmışı olmamasına rağmen arkadaşşıma bu lakapla zaman zaman seslenirdim. Arkadaşıım bu lakaba hiç kızmaz, ama çok sık söylememi de pek istemezdi. Bir de bizim dönemimizde müdür yardımcılarımızdan birinin lakabı ise 'Ruhi' idi. Tüm kızlar kapıdaki saç ve üniforma kontrolü sırasında 'Ruhi' lakaplı müdür yardımcımızın kapıda olmaması için dua ederdi.

Kız Lisesi'nin bana en önemli katkısı gerçek arkadaşlar kazandırması olmuştur. Sınıf arkadaşlarımla yıllar sonra buluştuğumuzda sanki o dönemde bıraktığımız haliyle sohbetlerimize devam ettiğimizi söyleyebilirim. Okulun başka katkılarının ise, kararlarımı alırken daha

detaylı düşünme yeteneğini geliştirmesi, karşıma çıkan insanları mutlaka bir süzgeçten geçirme yetisi ve bir de bana çalışma disiplini kazandırması olduğunu söyleyebilirim.

6 yılımı geçirdiğim Kız Lisesi'nde gerçekten çok güzel anılarım olmuş, unutulmaz günler geçirmişimdir. Şimdi öyle güzel ortamlar devam ediyor mudur, bilmem ama ben iyi ki Kız Lisesi öğrencisi olmuşum, diye düşünüyorum.

Görüşen: Yeliz Mutlu
Görüşme Tarihi: 14 Aralık 2011

10-A sınıfı rehberlik ve coğrafya öğretmeni Nurçin Tamer ve Sevilay Öz ile, Ebru Özyurt arşivi, 1985

Ensar Manav

1956, Erzurum
Edebiyat Öğretmeni

İlk ve orta eğitimimi Erzurum'da aldıktan sonra 1993 yılında üniversite eğitimi için İstanbul'a gittim. İstanbul Üniversitesi Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümü'nde okurken Erzurum'a nakil yaptırıp oradan mezun oldum. 1993 yılında da Ovaakça İlköğretim Okulu'na tayinim çıktığı için Bursa'ya geldim. Oradan da Demirtaşpaşa Endüstri Meslek Lisesi'nde görevlendirildim. Daha sonra da Cumhuriyet Lisesi'nde bir yıl çalıştım. 1995 yılında da Kız Lisesi'nde öğretmenlik yaptıktan sonra İl Millî Eğitim Müdürlüğü'ne geçtim. Hâlâ da bu görevde çalışmaya devam ediyorum.

Benim öğretmenlik yaptığım dönemde Kız Lisesi her alanda oldukça popüler bir okuldu. Hatta benim öğrencilerimin yüzde yüzü üniversiteyi kazanmıştı. Kazanamayıp, açıkta kalan olmazdı. Genelde her öğrenci zorlanmadan üniversiteye adım atardı. Çünkü, Kız Lisesi'nin öğretmen kadrosu benim dönemimde çok çok iyi idi. Eminim ki, şu an da hâlâ iyidir. Öğrencilerin başarısının arkasında işte bu başarılı öğretmen topluluğu yatmaktaydı.

Kız Lisesi'nin bahçesi gerçekten çok büyüleyici bir güzelliğe sahipti. Hâlâ ben Kız Lisesi'nin bahçesine girdiğimde kendimi bir üniversite kampüsüne girmiş gibi hissediyorum. O kadar güzel bir bahçesi vardı ki; öğretmeni, öğrencisi bu bahçede her zaman kaynaşır. Dersimiz bitse bile bütün öğretmen arkadaşlar okulda kalırdık. Bu da bir nevi birlik ve beraberliğin yanı sıra samimiyeti getirirdi. Öğrencinin her türlü sıkıntısı ve sorunuyla yakından ilgilenir, onlara okulda da bir aile ortamı

yaratırdık. O zamanlar öğrenci ve öğretmen ilişkileri daha bir başkaydı. Öğretmen öğrencisine güvenir; öğrenci de öğretmenini sever, sayardı.

Bir gün kendi dersimde sınav yapacağım sırada yabancı dilden de sınav vardı. Aynı sınıfta 2 ayrı sınav yapmıştım. O gün hiç olmaması gereken bir şey oldu ve bir öğrencimin diğer öğrencimin kâğıdına baktığını fark ettim. Sinirlendim ve sınıf başkanına "Ben gidiyorum Aslı, sınav bitince bana kâğıtları getir" dedim, sınıftan çıktım. Tabi kâğıtta ne varsa ona göre değerlendirip not vermişim. Bugün o öğrencilerimin birçoğuyla hâlâ görüşüyorum. "Hocam siz sınıftan çıktıktan sonra kimse kimseye bakmadı. Herkes put kesildi" diyorlar. Zaten okurken de fark etmişim. Kısacası bizim dönemimizde sonsuz saygı, sevgi ve güven vardı. Aldığı notlarla o çocuğun kişiliğini ölçmedik hiçbir zaman. Bu da bize başarının yollarını açtı.

Kız Lisesi'nde ayrıca 2 yıl boyunca rehber öğretmenlik de yaptım. Rehber öğretmenimiz yoktu. O yüzden sabahtan öğleye kadar kendi derslerime giriyor; öğleden sonra da rehber öğretmenlik yapıyordum. Öğrencilerin erkek arkadaşlarını bile biliyordum. Çünkü, yalnızca gitmesinler diye onlarla arkadaş gibi konuşuyordum. Tabi ki yanlış yola gitmelerine de engel oluyordum böylelikle! Yanlış yapımlarına gösterdiğim arkadaşlıkla, dostlukla engel oluyordum.

Baskı, şiddet hiçbir zaman bir çocuğun yanlışını gösterme yolu değildir. Onlarla arkadaş gibi oturup saatlerce konuşuyordum. Fakat son yıllarda gözlemediğim bir şey var; o da öğretmenin de, öğrencinin de kendi saflarında bireyselliğe büründükleri! Ben öğrencilerimin karnelerine, 'Şimdiki gibi başarılarının devamını dilerim' ya da 'Daha çok çalışmalısın' gibi ifadeler yerine karnenin o boş yerine kişilikleriyle ilgili birkaç satır yazardım.

Bir gün eşimle Mudanya'da yemek yerken bir bayan geldi yanıma. "Hocam, siz bizim hâlâ evimizde yaşıyorsunuz, ben öğrencinizin annesiyim. Kızım, karnesine yazdığınız küçük notları kesip bir yerlere monte ettiği için hâlâ hep sizi anıyoruz" dedi. Öyle şaşırdım ve mutlu oldum ki! O an anladım ki, bir öğretmen olarak gerçekten sağlam temeller atmışım.

Zaten hâlâ öğrencilerimle görüşüyoruz. Arıyorlar, "Hocam şurada yemek yiyeceğiz siz de gelin" diyorlar. Ya da geçerken işyerime uğruyorlar. Bunlar bir öğretmen olarak beni çok mutlu ediyor.

Benim dönemimde karma eğitime geçilmişti, ama erkekler azınlıktaydı. Azınlık oldukları için okul bahçesinin duvarında pineklerle. Uzun süre hep oradan kızlara baktılar, içlerine karışmadılar. Ama daha sonra kaynaşıp güzel arkadaşlıklar oluşturdular. Zaten bana göre karma eğitim esastır. Öğrenciler birbirleri sayesinde kendilerine olan güvenlerini kazanırlar.

Bizim dönemimizde sosyal faaliyetler de gerçekten üst seviyedeydi. Murat Karalar vardı, şimdi Armoni Müzik Kursu'nun sahibi oldu. O bandonun ve koroların hazırlayıcısıydı. Onunla birlikte beğeni ile özel günler için programlar hazırlardık. Herkes üzerine düşen görevi mutlaka yapardı. Milli bayramlarda il programının dışında kendi programımız olurdu. Bandomuzla her zaman gurur duymuşumdur. Çünkü her cuma, her pazartesi bando ile açılış ve kapanış yapılırdı.

Sportif faaliyetler de geri kalmayacak şeklide ön plandaydı. Atletizm, voleybol ve bandomuz çok ünlüydü. Severek büyük zevkle izlerdik maçlarımızı. Tam emin değilim, ama voleybolda birinciliğimiz bile var, diye hatırlıyorum.

Bizim zamanımızda gündüzlü öğrencilerin dışında dağ köylerinden ve çeşitli ilçelerden gelen yatılı öğrenciler de vardı. Güzel bir tiyatro olduğunda, güzel bir film geldiğinde öğretmenler onları alıp götürürlerdi.

Mantı günleri de bizim okulda oldukça önemlidir. Başka illerden bile mezunlar gelip katılanlar olur. Herkes öğrenci-öğretmen, eski-yeni mezun toplanır; yenilir, içilir eğlenilir. Gerçekten çok güzel bir gün geçiririz bütün mezunlar bir arada. Zaten yeni okullarda

da böyle gelenekler başladı. Ama köklü okullarınki bir başka diye düşünüyorum.

Rehber hocası olduğum için rehberlik odasını da ben kullanıyordum. Yine rehberlik odasında otururken iki kız öğrencim yanıma geldi. Ben de sınav saati yaklaştığı için aşağıda bulunan kendi odama o çok güvendiğim iki kız öğrencimi masamdan sınav kâğıtlarını almaları için gönderdim. Gidip alıp geldiler, sınavı yaptım. Aradan yıllar geçti; bu iki öğrencim de İngilizce öğretmeni oldular. Ne zaman görüşsek, yanıma gelseler hep bir şey söyleyeceklermiş gibi geliyor. "Bir şey mi söyleyeceksiniz?" diyorum, "Yok, hocam" diyorlar. Bir sefer kapıdan girerken, "Artık söyleyeceğiz" dediler. "Hocam o gün siz bize anahtarı verdiniz ya, soruları alıp gelmemiz için. İşte biz o gün sorulara baktık, hatta cevap anahtarını da gördük, ona da baktık" dediler. Bu kızlardan birinin adı Ulviye, diğeri Hatice... Ulviye, "O zaman edebiyat sınavım düşüktü, soruları ben de alacağım dedim, ikimiz de aldık" dedi. Hatice de "Ben teneffüse kadar sakladım, sonra yırttım attım" dedi. Hatice hemen derste yırtıp atmıştı. "Hocam, ben Ulviye'den bir saat daha fazla namussuzum, bizi affedin" dedi. İşte güven böyle bir şey; hiç kızmadım hatta sevindim bakmadıkları için.

Bugün Kız Lisesi'nde bir sistem, bir disiplin varsa o sistemi Melahat Çakır kurmuştur. Hoca öyle bir sistem kurmuş ki, o sistem hâlâ devam etmekte! Kız Lisesi'nin üzerinde Melahat Çakır'ın çok büyük emekleri ve katkısı vardır.

Görüşen: Yeliz Mutlu
Görüşme Tarihi: 11 Ocak 2012

Kız Lisesi öğretmenleri, 24 Kasım 1998

Erol Aldanmaz

1963, Bitlis

Tarih Öğretmeni

Erken yaşta ailemin Bursa'ya yerleşmesinden dolayı hayatımın büyük bir kısmı Bursa'da geçti. 1986 yılında tarih öğretmeni olarak Kütahya'da göreve başladım. Orhaneli, Ardahan, Artvin'de görev yaptıktan sonra öğretmenlik hayatımın 11. yılında 07 Kasım 1997'de Bursa Kız Lisesi'nde tarih öğretmeni olarak göreve başladım. Aslında 1994 yılında Artvin'den Bursa il emrine atandığım zaman depo okul olarak Kız Lisesi'ne atanmıştım. Okula ilk geldiğimde okulun bahçesine hayran kalmıştım. Bir hafta sonra başka bir liseye atanmıştım. Kısmet üç yıl sonrasıymış.

O dönemde okulun fiziki görünümü bugünkü gibi idi, ancak pencereler pen değil, ahşap idi. Bir de A blok alt katta büyük, 2 adet laboratuvar ve resim atölyesi vardı. Sonradan bölünerek sınıfa dönüştürüldü. B blok binasında da deprem güçlendirmesi yapıldığı için, iç görünüm birazcık değişti.

Sınıf mevcutları genel lisede 45-50, yabancı dil ağırlıklı bölüm 30'ar öğrenciden oluşurdu. Anadolu lisesine dönüştükten sonra en fazla 30 öğrenci oldu. Okulumuzda en çok fen bilimleri ve Türkçe-matematik alanında sınıf açılır. Eskiden sosyal bilimler, yabancı dil ve spor alanında da bölümler açılırdı. Anadolu Lisesi'ne dönüşünceye kadar her sene mutlaka bir ya da iki sınıf spor bölümü olurdu, çeşitli spor dallarında (voleybol, masa tenisi, eskrim, badminton, atletizm) Türkiye çapında derece yapmış öğrencilerimiz olurdu.

Okulda düzenlenen etkinliklerden ve sosyal faaliyetlerden bahsedecek olursak; Okul Aile Birliği tarafından kermes yapılırdı. Bir defasında Orhan Camii'nin karşısındaki alanda yapılmıştı. Oldukça kalabalık ve çok güzel bir faaliyet olmuştu. Okulu bitiren öğrencilerimiz mezuniyet balosu düzenlerler, ayrıca her yıl okul bahçesinde yatılı öğrencilerin veda gecesi yapılır. Eskiden beri okulumuzun gezilere ne kadar önem verdiği aşikârdır. Hemen her hafta mutlaka bir il içi ya da il dışı gezi düzenlenir. Üniversite gezilerine katılım hayli fazladır.

Bayram kutlamalarına gelince, okulumuzun bandosu her bayram il törenlerine katılır. Okulda da bayramlar coşku içinde kutlanır. Duvargazetesi hazırlanır. Konferans salonumuz törenler için oldukça elverişlidir.

Görev yaptığım arkadaşlarımdan bahsetmem gerekirse; birlikte çalıştığım hiçbir öğretmen arkadaşımın adını unutmam. Herkesi buraya yazmam mümkün olmadığına göre sadece idarecilerden ve tarih zümresi öğretmenlerinden bahsedeceğim. Okul müdürümüz Sadettin Pircioğlu'nu unutmak mümkün değil; meşhur, çatıdaki kirmit meselesi tarihe mal olmuştur. Onun döneminde tam 7 yıl aralıksız okuldaki kurullarda yazmanlık yaptım. Sadettin Bey'den çok şey öğrendim. Diğer idarecilerimiz Gülseren Genç, Zafer Ağaoğlu, Ahmet Katlıoğlu, Mustafa Alkan, Günay Görgün, Ali Akbay, Ertuğrul Yaman, Serap Samson okula emek vermiş, son derece saygıdeğer insanlardır, isimleri okulla özdeşleşmiştir. Zafer Bey, 4 yıl vekâleten okul müdürlüğü yaptı, okula maddi ve manevi çok büyük katkıları oldu. Şimdiki idarecilerimiz Yücel Öztürk (okul müdürü), Mehmet Koç, Hüsnüye Atlıoğlu, Güzin Adıyaman, Nergis Sarıtaş da çalışkanlıkları ve pozitif enerjileri ile kısa zamanda kendilerini kabul ettirdiler. Okula büyük hizmetlerde bulunmaktadırlar. Okulumuz, çağdaş ve modern okulda bulunması gereken donanımına büyük ölçüde sahiptir. Her geçen gün daha iyiye gitmektedir. Tarih Zümresi öğretmenlerden Vahip Yüksek, Haşim Korkmaz, İbrahim Kovan, Elif Bahar Aras, Şule Ertekin, Cemalettin Geyik, Mürvet Özpay, Nebahat Cülcüoğlu, Cemalettin Oğuzhan, Hüseyin Sargın, Rahşan Çavuş, Şükran Çavuş, Semra Tımar, Mehmet Yücesoy, Ayfer Aksöz, Yalçın Ölmez, Suat Hitay ve Ali Ekiz ile birlikte çalıştım. Hepsi branşlarında son derece yetkin ve başarılı eğitimcilerdi.

Eski dönemdeki öğrenci-öğretmen ilişkilerini bugünkü ile kıyaslayacak olursam; benim ilk geldiğim zamanda da sonraki zamanlarda da okulumuzun öğrencileri öğretmenlerine her zaman saygılı olmuşlardır. Uzun yıllar disiplin kurullarında görev aldım. Okulumuzda kayda değer bir disiplin olayına şahit olmadım. Yalnız, genel lise öğrencilerinin sınavla ya da not üstünlüğüne göre gelen öğrencilere nazaran daha çok hayatın içinde olduklarını ve inisiyatif alabildiklerini gözlemledim. Belki de sınıfların daha kalabalık olmasındandı. Erkek Lisesi ile aramızda tatlı bir rekabet vardı. İstatistikler açıklandığında da sıralamada birbirimizi takip ederdik.

Öğretmenlerle ve mezun öğrencilerimizle okulumuzun geleneksel “Mantı Günü”nde bir araya gelmekteyiz. Ayrıca, 24 Kasım’da da birçok emekli öğretmenimiz okulu ziyaret etmektedir.

Bir insanın hayatının yarısı okulda geçiyor. Aslında hayatının yarısı değil tamamı... Okulla ilgili anılarımdan birkaç tanesini buraya yazmak istiyorum.

Okulda göreve yeni başladığım zaman dış kapıda bekleyen Nail Efendi’nin hemen her gün, “Delikanlı, ziyaretçi kartı aldın mı?” sorusu hafızamda bütün tazeliği ile durmaktadır.

Edebiyat Öğretmeni arkadaşımız Nüsfettin Bilmiş, bahçede ağaçtan düşmüş karga yavrusunu yuvaya koymak isterken diğer kargaların saldırısına uğradı. Sonraki günlerde okula her girişinde ağaçlardaki kargaların büyük bir gürültüyle hep bir ağızdan bağırma başlamaları ilginç bir durumdu.

Din kültürü ve ahlâk bilgisi öğretmeni A. Kadir Hüyük, televizyondaki hiçbir magazin programını kaçırmazdı, gelir bize de anlatırdı. Genel kültürü güçlü bir öğretmenimizdi.

İlk göreve başladığım zamanlarda okulda çok sayıda ikiz öğrenci vardı. İkizleri aynı sınıflara koymaya gayret ediyorduk. Hatta bir defasında bu konuyla ilgili TV programı yapılmıştı.

Tarih Öğretmeni Mürvet Özpay’ın, okula her gelişinde tahinli pide getirmesini ve bütün personelin çocuklarına doğum günlerinde hediyeye almasını unutmak mümkün değildir.

Erol Aldanmaz ve öğrencisi okul bahçesinde, 2012

Matematik Öğretmeni Mehmet Bari’nin, problemi çözemeyen öğrenciye kafa atması nedeniyle çocuklar korkudan matematik dehası oldular.

Her zaman anılar tatlı olmuyor. 99 depreminde bir öğrencimizi kaybetmiştik. Acısı halen yüreğimdedir.

Sınıf öğretmenleri olduğum bir öğrencim afet nedeniyle maddi açıdan zor duruma düşmüştü. Son sınıfın 2. dönem başlarıydı. Öğrenci çok gururlu olduğundan bize durumunu anlatmamıştı. Yan sınıftan bir öğrenci durumu bana bildirip öğrencinin ne yol parasının olduğunu nede kalacak yeri olduğunu anlatınca ben de Zafer Bey'le paylaştım. Maddi durumu iyi iki öğrenci bankada hesap açarak hiç

tanımadıkları bu öğrencinin okulu bitirmesini sağladılar. Ancak kimliklerinin gizli tutulmasını istediler. İsimleri sadece Zafer Bey biliyordu.

Tarih: 23 Mart 2012

Öğretmenler okul bahçesinde, 24 Kasım 2011

Ertuğrul Yaman

21 Kasım 1960, Adana
Almanca Öğretmeni

Balıkesir Oruçgazi Ortaokulu, Adana Borsa Lisesi, Adana Yabancı Diller Yüksekokulu ve Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Almanca Bölümü'nde okudum. 1988 tarihinde Bursa Kız Lisesi'nde göreve başladım.

Okulun mimarisinde zaman içinde şöyle değişiklikler oldu: Okulun bahçesinde şimdiki kantinin olduğu yer boş bir alandı. Eski bir 19 Mayıs gemisi vardı. Kantin, spor salonun girişinde ufak bir yerdi, sadece simit ve ayran satılırdı. Sınıflar aynıydı. Sadece Anadolu Kız Lisesi olduktan sonra B bloğun alt katındaki sınıflar bölünüp yeni sınıflar oluşturuldu.

Sınıflarda öğrenci sayısı 40 ile 50 civarında değişmekteydi. Müfredat da içerik olarak hemen hemen aynıydı. Her yıl okulun düzenli balosu yapılırdı. Zaman zaman da kermes düzenlenirdi. Mayıs ayının son haftası Cumartesi günü hiç değişmeyen geleneksel "Mantı Günü" olurdu.

Okulun voleybol takımı 18 yıl boyunca Bursa birincisi oldu. Türkiye'de sadece kızlardan oluşan bando takımı sadece okulumuza özgüdür. Her yıl Türkiye'nin değişik bölgelerine keyifli geziler düzenlenirdi. Ayrıca, dönem sonunda yatılı kalan ögenlerimiz için okul bahçesinde onlara özgü gece düzenlenirdi. Resmi törenlerde görevli olan öğretmenler ön hazırlık yapardı. Program dâhilinde o günün anlamını içeren konuşmalar olurdu. Konferans salonunda

görevli olan öğrencilerimiz de skeç ve kısa gösterileriyle bu hazırlığa katkı sağlardı.

Melahat Çakır, Hasan Aktürk, Saadettin Pircioğlu okul müdürlerimizdi. Kız Lisesi'nde öğretmenlik yapmak bir ayrıcalıktı. Öğretmenlerin hepsi birbirinden kıymetliydi. Benim için her öğrencinin dünyasına girebilmek için pin kodu vardır. O yüzden bütün öğrencilerim benim gözümde farklıdır.

Ertuğrul Yaman ve Kız Lisesi öğrencileri, 2003-2004

Eski dönemdeki öğrencilerimle şimdiki öğrencilerim arasında bayağı fark var. Şöyle ki; teknolojinin getirdiği rahatlığı yaşayıp her şeyi bildiklerini zannediyorlar.

Zaman zaman eski öğrencilerim buluşma ayarlıyorlar, ben de elimden geldiğince katılmaya çalışıyorum.

Bir gün hiç unutmam; karnelerin dağıtıldığı bir gün bir öğrencimin ortalaması dikkatimi çekti. Ortalaması 5.00'dü. Yanıma çağırdım ve maddi sıkıntısı olduğunu öğrendim. Dershaneye gidemiyordu. Ne olmak istediğini sordum, bana doktor olmak istediğini söyledi. Ben de onu ücretsiz dershaneye yolladım ve o öğrencim şu an bana verdiği sözü yerine getirerek doktor oldu. Onunla gurur duyuyorum. Bir öğretmenin yaşayabileceği en güzel anıdır.

Görüşen: Erol Aldanmaz
Görüşme tarihi: Ocak 2012

Fatma İmamoğlu

11 Haziran 1983, Münih - Almanya
Bilgisayar Mühendisi

Henüz üç yaşındayken ailem beni ve benden büyük iki kız kardeşimi Türkiye'de eğitim almamız üzere Bursa'da akrabalarımızın yanına gönderdi. Bursa Dörtçelik İlköğretim Okulu'nda ana, ilk ve orta öğrenimimi tamamladıktan sonra, çekirdek ailemizin Bursa'daki son ferdi olarak (ablamlar liseyi bitirip Almanya'ya geri dönmüşlerdi), 1997-1998 öğrenim yılında Bursa Kız Lisesi'nin (BKL) yabancı dil ağırlıklı lise (süper lise) bölümüne yatılı öğrenci olarak katıldım. Bursa Kız Lisesi'nin yatılı kısmının bulunması ve yabancı dil ağırlıklı liseye geçmiş olması bu okulu seçmemde büyük rol oynadı.

2001 senesinin Haziran ayında BKL'den okul birinciliğiyle mezun olduktan sonra üniversite sınavlarında Bilgisayar Mühendisliği bölümünü kazanıp aynı yılın Ekim ayında Almanya'da Münih Teknik Üniversite'sine kaydoldum. Devamında bir sene Amerika'da California Institute of Technology (CALTECH) Üniversitesinde master tezimi tamamladıktan sonra, 2008 yılı Kasım ayında Berlin Teknik Üniversitesi ve Bernstein Center for Computational Neuroscience (BCCN) Enstitüsü'nde bir Temel Bilimler dalı olan Kognitif Nörobilim üzerine doktora başladım. Üçüncü senemi geride bıraktığım doktora sürecinde görsel algılama ve bilincin insan beyninde nerede gerçekleştiğine dair araştırmamı Prof. Dr. John-Dylan Haynes (BCCN, Almanya) ve Prof. Dr. Christof Koch (CALTECH, ABD) şüphesiz tamamlamak üzereyim.

Bursa Kız Lisesi'nde yatılı öğrenci olmak çok farklı bir duygu olsa gerek 'gündüzlü' diye tabir ettiğimiz öğrencilere göre. 14-18 yaşları arasında, hayatlarının en delikanlı döneminde olan üç yüzden fazla, kız öğrenci, 16 kişilik odalarda kalıyorduk. Bu durum, benim üçüncü yılımda (hazırlıkla birlikte 10. sınıfta) değişmiş, odalarımız 12'şer kişiye düşmüştü. Ufacık dolaplarımız bu sayede koridorlardan alınıp odalarımıza yerleştirilmişti ki, bu bir anda bir ayrıcalık, bir sevinç kaynağı oluvermişti benim için. Biz yatılı öğrenciler o dönemlerde özel hayatın ne demek olduğunu, daha doğrusu önemini sanırım en çok onun yokluğuyla anladık. Ne yalan söyleyeyim, çok üzülerek ayrıldım Bursa Kız Lisesi yatahanesinden... Ben sisteme, yasaklara hep karşıydım ve hep kızardım yapılan yanlışlıklara (mesela mektuplarımız okunur, dolaplarımız denetlenirdi bizim yokluğumuzda), öğretmenlerimizin dayatmalarına, kimi zaman da öğrenciler olarak bir türlü birlik olamayışımıza. Ne koskoca okulda, ne de daha küçük çaplı yatahanemizde... Hafif bir asabi ruhluluk vardı, ama hep dozunda, kendime zarar getirmeyecek derecede ve öğretmenlerimize hep saygılı. Nursel Sen (çok değerli biyoloji öğretmenim, aynı zamanda sınıf öğretmenimiz.

Fatma İmamoğlu ve sınıf arkadaşları, mezuniyet günü sınıf öğretmeni Nursel Şen ile, 2001

Çok iyi bilir sınıf başkanı olarak kendisiyle yaptığım tartışmaları. Bir keresinde ben başkan olarak bir toplantıdayken (arkadaşlar sonradan anlattı) ve sınıfımızda önemli bir konu konuşulacakken, “Fatma kızar bana, o yokken konuşmamıza” demiş ve beni beklemiş tartışılacak konuyu konuşmayı.

Günlük yaşantımız çok monotondur yatakhane. Sabah 06:30’da uyandırma zili çalar, 07:30’da da (belki de askeri okullardan esinlenen bir disiplinle) yatakhaneyi boşaltmış olmamız gerekirdi. Lavaboların 06:30-07:00 arasındaki yoğunluğundan çok da bahsetmeme gerek yok herhalde. En tuhafı da aslında duş ve banyo imkânlarımızın haftada içi iki kere (salı ve perşembe, ki bu benim dönemimde getirilmiş olan yeni bir düzenlemeydi) ve hafta-sonları olmak üzere, okulun yatakhane binasında değil de öğrenim görülen kısmının bodrumunda olması, sadece altı tane banyo imkânı bulunması ve dolayısıyla oluşacak yoğunluğu engellemek için duş süresinin kişi başı 5 dakikayı geçmeyecek şekilde sınırlandırılmasıydı. Ayrıca, leğen ve sabunlarla mermerlerin üzerinde çamaşır yıkadığımız bölümler de yine aynı bodrumdaydı. Bizlerin kullanabileceği çamaşır makinesi bir rüyaydı sadece.

Hafta içi özellikle teneffüslerde, ‘gündüzlüler’ bizi bu bodrumdan başımızda havlular, ellerimizde poşetlerle (terlik, şampuan, havlu vs. için) görmesinler diye teneffüslerin bitimini beklerdik çoğu zaman utancımızdan. Komik geliyor şimdi bunca sene sonra bunları yazmak. Sanki Kemal Sunal filmlerinden bir alıntı...

Sabah 07:00 – 07:30 arası sabahçı, 07:30 – 08:00 öğlenci öğrencilerin kahvaltısı zamanıydı. Yatakhane her şeyi biz öğrenciler kendimiz organize ederdik. Yatakhane, yemekhane, vs.nin başkanları vardı. Ben de 10. sınıftan itibaren yemekhane başkanlığını üstlenmiştim. Dolayısıyla sabah, öğlen ve akşam yemeklerinde yemeği dağıtmak, yemek bitiminde masaları silmek ve tabureleri düzenlemek işlerinden sorumlu öğrenci listelerini hazırlar, onları denetlerdim. Özellikle “denetlemek” sözcüğünün getirdiği ağırlıktan dolayı, kimi zaman çok da hoş olmayan bir görevdi aslında. Yine de yatakhanedeki bu organizasyon; görev dağılımı ve sorumluluk almanın güzelliğini diğer arkadaşlarımızdan biraz daha küçük yaşlarda tatmamızı sağlamıştır. 08:20’de okulun başlamasıyla sabahçı öğrenciler sınıflarına,

öğlenciler de etüt odasına giderdik. Başka alternatifin olmamasından dolayı (spor salonu, kütüphane, odalarda durmak yoktu) etüt odasında ders çalışmak zorundaydık. Tabii ki yine her etüt odasında sessizliğin korunmasından sorumlu etüt başkanları vardı ve bizler yalnızca teneffüslerde kantine ya da bahçeye çıkabiliyorduk.

Akşamları okul bitiminde bir buçuk saat kadar bir boş vaktimiz vardı yemek yemek, odalarımıza çekilmek (diğer 12-16 kızla beraber tabii), güzel havalarda bahçede voleybol oynamak, üstümüzü değiştirmek için. Yine akşam olduğunda 19:30-21:00 arası etütlere geçilirdi. Bu sefer sabah ve öğlen öğretim verilen sınıflarda müdür yardımcısı, belletmen öğretmen ve yatakhane başkanının eşliğinde yapılan yoklamalarla başlardı etüt saatleri. Ben aslında şimdi her yerde, her koşulda uyuyabiliyorsam, bunu etüt zamanlarında ufakık okul sıralarına uzanıp uyumama borçluyumdur. En yakın arkadaşarımdan Nilay Yılmaz yine o dönemlerde kulağında Walkman, müzikle ders çalışmayı öğrenmişti.

Her akşam etüt bitiminde zilin çalmasıyla birlikte iki katlı, bir jetonlu telefonun önünde kuyruklar olurdu. Sevgilisi, annesi, babası, ablası ya da arkadaşıyla, yatmadan önce son bir kez konuşmak isteyen bizlerle dolu uzun kuyruklar... Ne çok zamanım geçmişti aslında bu kuyruklarda. Jetonlu telefonumuzun en güzel özelliği, altına bir kaç kere vurduğumuzda ya jetonun takılı kalmasıyla saatlerce (zaman olsaydı en azından) telefon görüşmesi yapılıyor olması, ya da telefonun içinde olan jetonların casinolardaki gibi birden 30-40 tanesinin düşmesiydi. O an sanki dünyalar benim oluveriyordu.

Saat 22:00’de belletmen öğretmenlerin (bunlar komşu okullarda öğretmenlik yapan ve bizim okulumuzda kalan görevli öğretmenlerdi) yaptıkları yatakhane yoklamasından sonra ışıklar kapanır ve yeni bir monoton gün sona ererdi. Demir ranzalarımızın başında ufak kartlarda, fotoğraflarımız ile isimlerimiz asılıydı yoklamaları kolaylaştırmak için. Bu yeniliği, diğer birçok yenilik ve düzenle beraber Gülseren Genç, yatılı müdür yardımcısı olduğu zamanlarda getirmişti yatakhane kısmına.

Cuma günleri, hafta-sonu aileleri yakın ilçelerde yaşayan öğrenciler evlerine çıkar ve yatakhane 15 günde bir ya da ayda bir hafta sonları

eve gidebilen ve daimi (yalnızca yarıyıl tatillerinde çıkabilen) öğrencilere kalırdı. İlk sene “aylık”, ikinci sene “15’lik” ve son iki sene “haftalık” olarak yatakhane kalmış bir öğrenci olarak diyebilirim ki; hafta sonları çamaşır yıkamak ve odalarda boş boş vakit geçirmekten başka bir şey yapmazdık, pazar akşamı yine etüdü başlamosuna kadar. Ben gitar kurslarına başlamıştım, ailemin ve idari yönetimin izniyle. Dolayısıyla pazar günleri iki saat dışarı çıkabiliyor (giriş ve çıkış saatlerimizi kapıda imzalardık) ve gizliden kurs bitimlerinde sevgilimle buluşabiliyordum. İki sokak arasında kaçak sarılmalardan sonra da okula geri koşturuyordum her pazar.

Fatma İmamoğlu, okul müdürü Saadettin Pircioğlu'ndan, okul birinciliği plaketini alırken

Yarı açık cezaeviydi benim için Bursa Kız Lisesi yatakhanesi doğruyu söylemek gerekirse. Okulu 2000-2001 öğrenim yılında birincilikle

bitirirken kendi hazırladığım ve birçok arkadaşımın sayfalarca benimle ilgili hissettiklerini yazma fırsatı bulduklarını, yıllık defterimin ilk sayfasına söyle yazmışım 19.01.2001 tarihinde:

“Yapılan tüm olumsuzluklara, yaşanan tüm iğrençliklere ve tüm özgürlük savaşımıza karşı nihayetinde bitti diyebileceğimiz bir sona geldik. Ve inanın ki, bu sonu en çok isteyenlerden, bunu tatmayı en çok bekleyenlerdenim ve hepinizden daha mutluyum”

Sezen ve Fatma İmamoğlu, YDL-3 FEN C sınıfının arka sırasında

Tabii o zamanın delikanlılığıyla yaşananlar o zaman daha duygusal ve daha acımasızmış. Bugün geriye dönüp baktığımda yaşadığım en güzel dostluklar (Sezen Dönmez, Didem Akçam, Nilay Yılmaz, Elvis Mert, Arzu Tunçay, Hatice Aksu, bunlardan sadece bir kaç) anılar ve belki de hayat adına öğrendiğim birçok şey dört senelik yatılı dönemime denk gelir. Sezen; benim tabirimle ‘Sezennim’ ilk iki sene yatılı, diğer iki sene gündüzlü olarak gidip gelmiştir. İngilizce öğretmenimiz Aysin Güler’in tabiriyle biz onunla bir evi paylaşırdık YDL-11 Fen C sınıfının son sırasında.

Her gün günlük sütüm, taze ev yapımı tostum, ufak bir kavanoza doldurulmuş Sarelle’m hep Sezennim’in ellerinden gelirdi bana. Ben okulun yemekhanesini protesto amaçlı yemeklere girmez olmuştum. Sezennim’in gündüzlü olduğu zamanlar günümü onun getirdiği tostlarla geçirirdim bir nevi. Sonuç olarak; çıtı pıtı kaldığım o

dönemlerde, yeni geometri öğretmenimiz 'kafa atar' Mehmet Bari bana lodoslu havalarda ceplerime taş koymamı önerirdi uçmayayım diye.

Fatma İmamoğlu, Matematik/Geometri öğretmeni Mehmet Bari'yle okulun son günlerinde

YDL 3 FEN C sınıfının mezun olmasına bir kaç ay kala

'Kafa atar' lakabı sanırım BKL'den önce çalıştığı meslek lisesindeki lakabıymış. Kendisi de bana "imamın kızı" diye hitap ederdi "İma-

moğlu" yerine. YDL-11 Fen C ayrıcalıklı bir sınıftı, özellikle de dönemimizin üç nadide erkek öğrencisinden ikisinin bizim sınıfımızda olmasından dolayı. Kız Lisesi yabancı dil ağırlıklı öğrenime geçmesiyle erkek öğrenci kayıtlarına başlamıştı. Yine de adından olsa gerek çok fazla erkek öğrenci çekemiyordu okulumuz ve gelen erkek öğrenciler 30-35 kız öğrenciyle aynı sınıfta olurlardı. Sezennim'le benim yan sıra komsumuz Cemil ve Eren de sınıf fotoğrafımızda.

Serap öğretmen ve Fatma İmamoğlu

Öğretmenlerimiz, müdür yardımcılarımız ve müdürümüz aslında biz yatılı öğrencileri ayrı bir titizlikle dinlerlerdi. Yine de en çok Serap Ören öğretmenimiz. Yatılı öğrenciden sorumlu müdür yardımcısı olduğu zaman aslında en çok anlaşıldığımı hissetmişimdir ben. Eğlenmez de değildik yatakhane. Gizli gizli sigara içmeler, yatakhane yemek kaçırmalar ve akşamları afiyetle onların yenmesi. Su savaşlarımız, uzuneşek oyunlarımız, ya da kafamızdan uydurduğumuz boş oyunlar, din üzerine yaptığımız konuşmalar, sistemi eleştirmemiz ve yatılı gecelerimizin aslında birçok yaşıtımın tatmamış olduğu özel paylaşımlar olduğunu sonradan fark ettim.

Sezen ve Fatma İmamoğlu, okul pansiyonunda

Ayda bir akşam, yaklaşık 100-150 kız öğrenci Ahmet Vefik Paşa Tiyatrosu'nda tiyatroya gider yeni oyunları seyrederdik. Müzik öğretmenimiz Murat Kara sayesinde gitar kursuna başlamış olduğum dönemlerde dile getirdiğim bir talebe Murat öğretmenimiz destek vermiş ve böylece Bursa Senfoni Orkestrası'nın konserlerine de ayda bir gider olmuştuk.

Sonra ben Tahir Hoca yönetiminde folklor oynadım ilk üç sene. Dereceye girmişliğimiz olmamıştı, ama çok eğlenirdik yarışmalara hazırlanış sürecinde yaptığımız provalarda. Bir de okulla yapılan Akçay ve Fethiye gezileri. Bir otobüs dolusu genç kız ve iki-üç öğ-

retmenimizin eşliğinde Fethiye/Ölü Deniz gezisi sırasında zar zor ikna ettiğimiz öğretmenlerimizle Otantik Bar adlı bir bara gidişimizi hatırlıyorum. Süslenmiş, kendimizi biraz da rock âlemine soktuğumuzdan kendi arkadaşlarımızla, kopkoyu rujlarımızı sürünmüş, Nirvana T-Shirtlerimizle eğlenmeye hazırlanmıştık ki, kızlardan birinin gecenin ilerleyen vakitlerinde öğretmenlerin gözleri önünde canlı müzik yapan grubun solistiyle flört etmesi üzerine apar topar ayrılmıştık bir kaç saat içinde bardan. Ben ise Dream Theater grubunun varlığından ilk defa bu barda haberdar olmuştum kulağıma gelen bir fısıldamayla.

Fatma İmamoğlu, Nilay Yılmaz, Didem Akçam, Sezen Dönmez ve Elvis Mert) bir tiyatro akşamı öncesi yatakhane

Şimdi Ocak 2012'de bu yazıyı yazarken, aradan tamıtamına 12 sene geçtikten sonra, bu güzel anılar okuluma dönmeme sebep oldu. Bu defa içimdeki kızgınlığın bitmesiyle ve okulumuzun kütüphanesini yenilemek isteğiyle döndüm şimdiki ismiyle Bursa Anadolu Kız Lisesi'ne. Aslında yatakhaneimize bir kitaplık odası yapma düşüncesi, üniversiteyi bitirip doktora başladığım senelerde gelmişti aklıma. Zamanında, dışarı da çıkamazdık, dedim ya; hani, onca boş

vaktimiz geçti bu mekânda, neler okunmazmış aslında, insan şimdi farkına varıyor. Keşke işte zamanında böyle bir kitaplığımız olsaydı da, canımız sıkıldıkça gider (aklımızın ucundan geçmeseydi bile) bir kitap çeker alırdık.

2012 Ocak ayında kütüphaneyi birlikte yeniledikleri öğrencilerle beraber. Soldan sağa: Burak Uymaz, Nihat Çam, Berat Özkan Zağralıoğlu, Fatma İmamoğlu, Vedat Akdağ, Nihal Tas.

İşte bu düşünceler şimdiki okul müdürümüz Yücel Öztürk'le bağlantıya geçmeme vesile oldu. Kendisi yatakhaneimizin çok değiştiğinden ve okul kütüphanemizi de yenileyebileceğimizden bahsetti. Bu kütüphane 1953'ten beri var olan, fakat 80'lerden beri ve bizim dönemimizde de hep kilitli kapılar arkasında bırakılmış bir kütüphaneydi. Yatakhane'den bir kaç kitap kurdu arkadaşım (Arzu Tunçay ve Sümeyra Balcı) burayı kimi günler açardı, ama kitap ödünç alma-verme yoktu maalesef. Bunu değiştirmek ve yıllanmış kütüphanemizi yenilemek için ilk adımı 13-14 Ocak 2012 tarihlerinde benim önderliğimde attık. Müdürümüz Yücel Öztürk'ün yeşil ışık yakmasıyla, bu işe başlamak ve yatakhane'ye ufak bir kitaplık ya da var olan kütüphanemizi yenilemek amacıyla Almanya'dan Bursa'ya 2012 Ocak ayının başında geldim. Öğretmenlerimiz Yücel Öztürk,

Hüsniye Atlıoğlu, Ebru Tumba sayesinde çok değerli ve istekli okul öğrencileri Nihal Taş, Berat Özkan Zağralıoğlu, Burak Uymaz, Vedat Akdağ, Nihat Çam, Alper Pakol, Hakan Eriş ve Onur Alper ile birlikte, bir haftalık kısa bir sürede, bir sene önce sayımı yapıлып bilgisayara işlenen 13.386 kayıtlı kitabı tek tek yeni düzenlediğimiz dolaplara yerleştirdik. Devamı kitap fuarları, mantı günleri ve kitap kampanyalarıyla kütüphanemize yeni kitaplar kazandırmak ve yatılı öğrencilerimizle beraber tüm okul öğrencilerimizin buraya ilgi duymasını sağlamak. Buna kütüphaneyi açmakla başlayıp üyeliklerle beraber kitap ödünç alıp-verme olanakları sunmakla devam ettik. Hazırlanmış olduğum bir proje ile de diğer adımları tek tek ele alıyoruz. Henüz yolumuz uzun ama artık başladık, geri dönmek yok. Beni en çok sevindiren de belki bir gün boş vakitlerini bu kütüphanede geçirebilecek, kitap âleminin zenginliğiyle yeni ilham kaynakları bulacak yatılı öğrencilerin olması.

Fatma İmamoğlu, kütüphanedeki değişiklikleri yaparken öğrencilerle, 2012

Görüşen: Hüsniye Atlıoğlu
Görüşme Tarihi: Ocak 2012

Güherten (Endez) Döver

1940, Bursa

Fen Bilgisi Öğretmeni

Rahmetli annem babam çok ileri görüşlü insanlardı. Bir üç kardeşlik, üçümüzü de imkânlarını zorlayarak okuttular. Özel Yeni İlkokulu'nda okudum ilkokulu. Sonra İhsan Çizakça Okulu oldu ve sonra da maalesef kapandı. Orası rüya gibi bir yerdi. Hiç unutamıyoruz kız kardeşimle.

Evimiz Kız Lisesi'ne çok yakındı. Duvarlarımız bitişikti. Kız Lisesi'ne 1954 senesinde girdim. Oradaki eğitimimiz çok güzeldi. 3 yıl ortaokulu bitirdim. Liseye Öğretmen Okulu'nda devam ettim.

Öğrenci olarak girdiğim yıl okul harikaydı. Eski bir binası vardı. Müdüre Hanım o binayı yıktırdı. Bizim müdürümüz Şinasi Onurkan'dı. Demir kapıdan girince solda sağda kulübeler vardı. Bir tarafı hademeler ve ziyaretçiler içindi. Kırmızı balıklı havuzlar vardı. Oturacak yerler vardı. Mermer merdivenle büyük kapısına çıkılırdı binanın. İçeri girdiğinizde sağlı sollu iki merdivenle tekrar yukarı çıkılıyordu ve sınıflar oradaydı. Sınıflar kalabalık değildi. Yatakhane olarak kullanılan sarı bir bina vardı. Parasız yatılılar vardı okulumuzda. Çoğu arkadaşımız öyle meslek sahibi oldular.

Sol tarafta eski bina vardı. İki katlı konaktı. Biz dersteyken esnaf gelip geçirdi, sütçü geçirdi. Biz hep onları duyar gülümserdik. Bursa çok küçüktü o zamanlar herkes birbirini tanırdı. Mahalle içi gibiydi orası. Sıcak olduğu zamanlar camlar açık olurdu. Kışın okula alınan odunlar yetmezdi, okula senelerce odun götürdük evden. Hademeler odunu yakardı.

Eski eğitim sistemi daha iyiydi. Saygı, sevgi bambaşkaydı. Şimdiki gibi değildi. Öğretmenlerimiz çok ciddiydi, çok değerli insanlardı. Selma Hanım baş muavindi. Biyoloji öğretmenimiz Aliye Hanım, Türkçe öğretmenimiz Celile Hanım vardı. Tarih öğretmenimiz Semiha Hanım, coğrafya öğretmenimiz Sıdika Hanım bütün güçleriyle bizi çok güzel işlediler. O bilgileri unutamadık. Hiç kimse aksatmadan işlerini yapardı. Coğrafya öğretmenimizin öğrettiklerini hâlâ hatırlarım.

Okula giderken beyaz yakalı siyah önlük giyiyorduk. Saç ve tırnak kontrolü yapılırdı. Saçlar ya kısa ya da iki örgülü olurdu.

Hâlâ görüştüğüm arkadaşlarım var, ama bazılarını kaybettik. İnci Gökberk yakın arkadaşım. Rahmetli oldu.

Kız Lisesi'nde tedrisat çok güzeldi. Liseden sonra Eğitim Enstitüsü'ne gittim. İki yıllıktı bizim zamanımızda. Rahmetli Aliye Hanım'ın biyoloji dersinde verdiği bilgilerin aynısını enstitüde verdiler. Benim Kız Lisesi'nde öğrendiklerimi enstitüdeki arkadaşlarım bilmiyordu.

Daima eskiler aranıyor. O günlerin öğretmen ilişkileri çok ciddi olmasına rağmen saygı çok büyüktü. Çok güzel günlerdi.

Görüşen: Yeliz Mutlu
Görüşme Tarihi: 18 Ocak 2012

Sol baştan; Güherten Endez, Işık Ege, Figen Gökyay, Gürayten Endez

Gülder Dinçkan

Türk Havayolları Eski Satış Müdürü

Bursa Kız Lisesi'nden 1971 yılında mezun olduktan sonra, 1976 yılında Bursa'dan uzaklaştım. Türk Hava Yolları Bursa Satış Müdürlüğü'nden o yıl İstanbul Satış Müdürlüğü'ne zorunlu tayin durumum olmuştu. Daha sonra da 1979 yılında evlilikle THY İzmir Satış Müdürlüğü'ne tayin oldum.

Benim okula girdiğim yıllarda okulumuz çok muhteşem bir okuldu ve bir o kadar muhteşem bir eğitim alıyorduk. Ayrıca, okul binamız da çok güzel bir binaydı. Kız Lisesi yıllarımı hiç unutamam. O günlerden bu yıllara kadar çok arkadaşım ile irtibatım koptu, ama görüş-tüğüm ve hatırladığım bazı arkadaşlarım var. Hülya Muratoğlu, çok sevdiğim sıra arkadaşım. Yıllar sonra internet kanalıyla bana ulaştı, iyi de oldu. Şimdi sık sık bu kanaldan görüşüyoruz.

Yıldız Sertcan, sınıf arkadaşım değil ama o da bana internet kanalıyla ulaşan bir okul arkadaşım. Şimdilerde bu kanalla yazışıp arkadaşlı-ğımızı sürdürüyoruz. Meral Baykal, lise 2 fen sınıfından sevdiğim bir arkadaşım. Çok samimi idik, ama ne yazık ki mezuniyetten sonra bir daha görüşemedik. Gülnaz Kanatlar, diğer bir sevdiğim arkadaşım. Daha sonra ablam ile birlikte Yüksek Sekreterlik Okulu'ndan mezun olmuştu. Mediha Tombul ile 2003 yılında Bursa Kız Lisesi'nin Mantı Gününde sürpriz olarak görüştüm, ancak zorlukla hatırlayabildim. İsmet Demiryürekli ile de aynı yıl aynı toplantıda görüşme fırsatım olmuştu, çok mutlu olmuşum. Hülya diye Akçaylı yatılı

okuyan bir arkadaşımız vardı. Çok güzel fıkra anlatırdı. Bütün sınıfı kahkahadan kırar geçirirdi.

Gülgün, Hale, Oya ve Belma ile grup halinde, 1971'de yılbaşı gecesi-nin ertesi bir okul kültür gezisine İstanbul'a gitmiştik. Sarayları, tarihi yerleri gezmiştik. Hatta o gezide İstanbul Çemberlitaş Kız Lisesi'nde misafir olmuştuk. Topkapı Sarayı'nı, Dolmabahçe Sarayı'nı, Yereba-tan Sarayı'nı, Kariye Müzesi'ni, Ayasofya'yı, Arkeoloji Müzesi'ni, De-niz Müzesi'ni bu fırsatla ilk kez görmüştüm. Yani okulumuz sadece ders ve eğitim olarak değil, kültürel faaliyetler yönünden de gayet zengin bir okuldu.

Bütün arkadaşlar tiyatroyu çok severdik. Bursa Devlet Tiyatrosu'nun bütün sezon oyunlarını tek tek takip ederdik. Dilek Sineması'na Salı günleri 18 seansına aboneydik. Tabii o zamanlar televizyon pek yoktu. Biraz da onun etkisiyle, arkadaşlık, komşuluk bağları çok daha sıkıydı. Toplanır, beraber çokça zaman geçirirdik. Şehrimize gelen sanatçıların konserlerine, spor gösterilerine gider, arkadaş gruplarımızla yürüyüşler yapardık. Hafta sonları evimizin çevresin-de okuldan ve mahalleden arkadaşlarla voleybol oynardık. Güzel günlermiş.

Öğretmenlerimden ise fotoğrafına bakarak hatırladığım tarih öğ-retmenimiz Nebahat Tozören var. Zaten kendisi annemin akrabası olduğu için de ailece görüşürdük. Nebahat Hoca, öğrencileriyle ilgilenir, hepsini çok severdi. Derste de olsa, dışarıda da olsa asla öğrencilerini sıkımsız ve incitmezdi. Bir de Biyoloji hocamız Aliye Hanım vardı. Lakabı da "Sıfırcı Aliye" idi. Kopya çekmeye çalışan-ları yakalar, hemen sıfırı da basardı. Lise 2 fen sınıfında matematik öğretmenimiz Ali Çakır'dı. Herkes korkardı Ali Hoca'dan. Çünkü, sürekli bütün öğrencilerini sınıfta bırakmakla tehdit ederdi. Çok agresif ders anlatırdı ve o ders anlatırken ben telaştan dersle ilgili çok şeyi kaçırdığımı düşünürdüm. Müzik öğretmenimiz Ali Bey idi. Bütün sınıf öğrettiği şarkılardan en çok "Yangın olur biz yangına gideriz" şarkısını severdi. Benim de hâlâ bugün aklımda!

Bizim dönemimizde eğitim-öğretim, ders geçme ve sınav sistemi biraz da öğretmenlerin tekniğine kalmış bir durumdu. Şimdiki gibi

dershanelere gitmeden üniversiteye hazır duruma getiriliyorduk. Ancak, genelde öğretmenler ezberci sistemi uyguluyorlardı. Mecburen biz de ezberle sınıf geçiyorduk. Bununla beraber bazı öğretmenlerimiz de anlama-anlatma yeteneğimizi değerlendiriyorlardı. Lise son sınıfta bütün derslerden geçtikten sonra ayrıca bir de bütün derslerden tekrar bitirme sınavına giriyorduk.

Yıllar sonra kızım üniversite sınavına girdi ve o yıl da istediği bir bölümü kazandı. Ben de kendi bilgilerimi kontrol etmek istemişim, gazetenin verdiği ekten bir baktım ki, lise bilgilerim uçup gitmemiş. Oldukça iyi korumuşum. Çok hoşuma gitmişti. Gerçi ben hayatımda çok büyük bir pişmanlık yaşamadım: Bursa Kız Lisesi'nden mezun

olup da üniversite sınavında alabildiğim puanla Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'ndeki tahsilimi tamamlayamamış olmak çok büyük bir yanlışlıktı. Okulumun ikinci yılının ortasında Türk Havayolları'nda çalışmaya başlayınca okulu bırakmam konusunda iş yerindeki yöneticilerimden baskı görmüştüm. Ama uymamalıydım, diye sonraları hem içim içimi yedi durdu.

Bursa Kız Lisesi çok güçlü bir okuldu. O yıllarda da, daima öyle olduğuna eminim. Okulumu arkadaşlarımı, öğretmenlerimi de çok severdim. İyi ki Bursa Kız Lisesi'nde okumuşum.

Görüşen: Yeliz Mutlu
Görüşme Tarihi: 28 Ekim 2011

İzciler saygı duruşunda, 10 Kasım 1967

Gülizar Özgül

1964, İzmir

Beden Eğitimi Öğretmeni

İzmir'de okula başladım. Liseyi de Karşıyaka Kız Lisesi'nde okudum. Üniversiteyi ise 1983 yılında başlayarak Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü'nde okudum. Öğretmen olduktan sonra ilk önce tayinim İstanbul'a çıktı. Orada kısa bir süre çalıştım, daha sonra eş durumundan Yalova'ya geldim. Yalova Lisesi'nde sekiz yıl çalıştım. 1995 -1998 yılları arasında da İzmir Endüstri Meslek Lisesi'nde görev yaptım.

Ben öğrencilik dönemlerimde üniversiteyi bitirene kadar hep halk oyunları oynadım. Halk oyunlarının yanında voleybol ve atletizmi de bırakmadım. İzmir'den Bursa Kız Lisesi'ne gelerek sekiz yıl da Bursa Kız Lisesi'nde çalıştım, beş yıldır da Ticaret Lisesi'nde çalışmaya devam ediyorum. Kız Lisesi'nde yedi-sekiz arkadaş beden öğretmeni olarak görev yaptık. Kız Lisesi'nde bando da başlı başına bir tarihtir. Ekip olarak Hülya Avşar'ın televizyon programına çıkmışlardı.

Kız Lisesi Bursa'da çok başarılı bir okuldu. Beden eğitimi öğretmenleri de okulun sosyal faaliyetlerinden sorumluydu. Bizden önceki beden eğitimi öğretmenleri hep faal bir şekilde çalışmışlardı. Okulda biz hep şunu yaptık: Spor kulüpleri ile anlaşır, seçtiğimiz öğrencilerimizi oralara yönlendirir, zaman zaman bu konudaki ortaokul düzeyinde olan başarılı ve çalışkan öğrencileri de araştırıp okula kazandırmaya çalışırdık. Anlaştığımız kulüplerin çok faydasını görürdük. Okulun dışında da bir teknik hoca veya bir antrenör eşliğinde çalışıyorlardı.

Geldiğim yıl diğer beden eğitimi öğretmenlerinin farklı birer-ikişer branşları vardı. Okulda hentbol, voleybol, atletizm, kayak gibi pek çok takım vardı, ama badminton yoktu. Kız-erkek karma takımı 1999-2000 eğitim senesinde kurdum. Badminton Türkiye'de yeniydi. Liseler arası müsabakalar düzenleniyordu. Uludağ Üniversitesi'nin beden eğitimi öğrencilerinden antrenör buldum. Bursa'da ve grup müsabakalarında dereceler aldık. Antrenmanlara birlikte devam ettik. 2 yıl sürdü. Öğrenciler mezun olup çalıştırıcılar da farklı şehirlere tayin olunca bir daha takım kuramadık.

Badmintonu devam edemeyince 2001-2002 öğretim yılında kız basketbol takımını kurdum. 3 sene çalışmalarımız devam etti. Okulumuzda spor salonu olmadığından Bursa Belediyespor'la anlaşma sağladık ve çalışmalarımızı onların salonunda yaptık. Antrenör Metin Bey'le çalıştık. İlk sene Bursa 3.sü sonraki iki sene Bursa birincisi olduk ve grup maçlarında Bursa'yı temsil ettik. Kızlar mezun olunca takım kapandı. Ortaokul yoktu okulda. Sporcu çocukları liseye alıyorduk. Her şeyleriyle ilgileniyorduk. Kurduğumuz takımın oyuncuları mezun olup sporcu öğrenci okula gelmeyince takımı kapatmak zorunda kaldık.

Basketbol takımı kapanınca masa tenisi ve halk oyunları ile ilgilendim. Masa tenisi birkaç yıl Dilek Nergis Çiçek'in sorumluluğundaydı. Sonra 2004-2005 senesinde ben aldım. Artık başarının nasıl geleceği ile ilgili daha fazla tecrübe sahibiydik. Çalışmalara okul müdürümüz Sadettin Pircioğlu da çok büyük destek oluyordu. Başarı için çok çalışmak gerekir. Okul içindeki çalışma yetmez. Okul dışında kesinlikle antrenman şart. Bu çalışmayı gerek bireysel, gerek kulüplerde; nerede olursa olsun bizler hep takip ederiz. Öğrencinin hep yanında ve onun arkadaşı gibi oluruz. Bir de ekip ruhu olması çok önemli.

Her gün saatlerce çalışarak masa tenisinde 2006'da önce Bursa birincisi, daha sonra Türkiye birincisi olduk. Seda, Ayşegül ve ikizler Esra ile Esmâ vardı takımında. Çalıştırıcılarımız DSİ'nin antrenörü Hikmet Hocaoğlu ve Ersin Sunay'dı. O yıl Çin'in Şangay şehrinde dünya şampiyonası yapılacaktı. Eskişehir'de birinci olan ekibin isimlerini Gençlik Spor Bakanlığı'ndan aldılar ve bizi dünya şampiyonasına yönlendirdiler. Nisan ayında Türkiye birincisi olarak Çin'deki dünya şampiyonasına gittik. Türkiye'yi Bursa Kız Lisesi ile İstanbul'dan

Oğuz Kağan Koleji temsil edecekti. Müsteşarlar, okul müdürleri, idareciler ve sporcular kabile olarak Şangay'a gittik. 35 ülke katılmıştı şampiyonaya. Muhteşem bir organizasyondur. 6 yıldızlı bir otelde konuk ağırlandık. İslam ve Hıristiyan mutfağı olarak ikiye ayrılmıştı yemekler, ama buna rağmen çocuklarımız çok zor yemek yediler. Sokaklarda değişik yemekler gördük. Şangay'ı gezdirdiler bizi. İnci ve ipek fabrikalarını gezdirdiler.

Kafitemizde Çinli bir antrenör vardı. Oğuz Kağan Koleji'nin takımını çalıştırıyordu. Onlar dünya ikincisi oldular. Masa tenisi müsabakalarında ise yedi ülke takımını yendik, ama derece yapamamıştık. Yine de ülkemizi temsil etmek bizi okul olarak çok duygulandırmıştı.

Çin'e gitmeden önce bakanlıktan bir yazı geldi ve ülkenizi tanıtan 5 dakikalık program hazırlamamızı istediler. Halk oyunlarına karar verdim. Çiftetelli ve zeybek oyunlarından bir çalışma öğrettim masa tenisi sporcularıma. 2 ay kadar çok sıkı çalıştırdım. Bir yandan da şampiyonaya hazırlanıyorlardı. Kostümleri de buldum. Her ülke, 5 dakika gelişigüzel günlük kıyafetlerle gösteri yapıp bir şeyler anlatmaya çalıştılar. Bizim kostümlü ve müzikli gösterimizden sonra bütün salon ağaya kalkmıştı. Ben sevinçten ağlamıştım. Oğuz Kağan Koleji başka bir şey hazırlamıştı, ama sonra onların beden eğitimi öğretmenleri ile birlikte değiştirdik, erkekleri arka planda tutuk, kızlar dans etti. O geceyi hayatımın sonuna kadar unutmam. Bütün ülkelerden insanlar gelip tek tek kutlamışlardı. Bu sporcu öğrencilerimizin çoğu sonradan da milli sporcu oldular.

Halk oyunları ekibi öğretmenler Zafer Ağaoğlu, Zuhale Erden ve Gülizar Özgül ile, 2002-2003

Ertesi yıl Antalya'da Türkiye 5'si olduk. O yıl Kız Lisesi'nden ayrıldım ve Ticaret Lisesi'ne geçtim. Bursa Kız Lisesi'nin okullar içinde bir farklı bir yeri olduğu gibi, benim için de ayrı bir yeri vardır. Bu çalışmalar içerisinde çalıştığımız öğrencilerimizle öğrenci öğretmen ilişkisi dışında bir arkadaş, bir anne-kız ilişkisi olduğunu belirtir, bü-

tün öğretmen arkadaşlar ve öğrencilerimize sevgi ve saygılarımı sunarım.

Görüşen: (Menteşeli) Cengiz Bütün
ve Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme tarihi: 11 Ocak 2012

Türkiye şampiyonu olduktan sonra Çin'deki dünya şampiyonasında ilk 8'e giren masa tenisi takımı sporcuları Selda Işık, Aşegül Altınbaş ve ikizler Esra ile Esma Aykut, antrenörleri Hikmet Hocaoğlu, beden eğitimi öğretmenleri Gülizar Özgül ve okul müdürü Sadettin Pircioğlu ile, 2006

Gülnur (Bal) Erginer

1956, Bursa
Serbest Meslek

Annemler Bursalı, babam Trabzonlu. İlkokulu Atatürk İlkokulu'nda okudum. Kız Lisesi'ne 1971'de başladım. Bursa'nın en iyi eğitim veren okullarından olduğu için bu okulu seçtim. Eğitim lise kısmında 12.30 -18.00 saatleri arasındaydı. Okul formanız lacivert önlük, beyaz yakaydı.

Gediz depreminden sonra hasara uğrayan okul, bizim başladığımız sene bugünkü hâlini aldı. Kimya laboratuvarımız ve konferans salonumuz vardı. Sınıflarımız 40-50 kişi arası mevcuda sahipti. Eğitim, lise 2'den itibaren fen ve edebiyat olarak iki bölüme ayrılıyordu.

Yılsonlarında basma geceleri ve bazı sergiler olurdu. Bursa Kız Lisesi bandosu Bursa'nın en iyi bandolarındandı. Tüm milli bayramlar çok coşkulu kutlanırdı. Her sene tarihi yerlere okul gezileri yapılırdı. Okulun voleybol takımı ve izci grubu vardı.

Öğrenci ve öğretmen ilişkileri resmi ve mesafeliydi. Boş geçen derslerimizde arkadaşlarımızla sohbet etme fırsatı bulurduk ve biraz yaramazlık yaptığımızdan şikâyet eden öğretmenlerimiz olurdu. Hâlâ görüştüğüm ve çok sevdiğim sınıf arkadaşlarım Yücel Biçer, Arzu Kurtulan, Şermin Durer ve Nilgün Zeyreker. Nerdeyse tüm sınıf arkadaşlarımı hatırlıyorum. Okulumu ve arkadaşlarımı sevdiğim için sadece kız okulu olmuş olmasının avantaj ve dezavantajlarını çok düşünmemiştim.

Okul müdürümüz Melahat Çakır'dı. Müdür muavinlerimizden Burhan Ateş, İsmet Selen, Ali Oğuz hatırladığım isimler. Tarih öğretmenleri Necdet Burlu, Saadet Aslan, matematik öğretmenleri Bayram Aslan, Ülkü Akyollu, Ali Çakır, kimya öğretmeni Şükrü Akyollu, fizik öğretmeni Mehmet Özuslu, Rıza Çakır, İngilizce öğretmeni Seniye Sak, felsefe öğretmeni Berrin Cingil hatırladığım öğretmenlerimizden bazıları. Resim öğretmenimize Ramses lakabı takılmıştı.

Meslek hayatımda değil, ama genel kültür konusunda bana okulunun çok büyük katkıları oldu. Arkadaşlarım farklı farklı meslekleri seçtiler. Aralarından avukat, işletmeci, doktor, diş hekimi, bankacı, muhasebeci, öğretmen olanlar mevcut.

Lise son sınıftayken İzmir gezisine katılmıştım. Çok güzel bir 3 gün geçirmiştim. Unutamadığım en güzel gezilerimden biriydi.

Mezunlar derneğinin düzenlediği aylık yemekli toplantılar var, yılsonlarında "Mantı Günü" var her ikisine de elimden geldiğince katılmaya çalışıyorum.

Görüşen: Erol Aldanmaz
Görüşme tarihi: Ocak 2012

Gülnur Bal
Erginer arşivi,
1970'li yıllar

Okulun bahçesindeki havuzda bir öğrenci, 1970'li yıllar

Gülperi Baykal Ağırbaş

25.06.1969, Çanakkale

Türkiye 3'sü Basketbol Takımının
Kaptanı

Özel Bankada Şube Müdürü

Anne tarafı Yugoslavya, baba tarafı Midilli göçmeni ve Çanakkale'de buluşmuşlar. İlkokula Çanakkale Gazi İlkokulu'na gittim, sonra 18 Mart Ortaokulu'na başladım. 2. sınıfta babamın işi dolayısıyla Bursa'ya taşındık. Kız Lisesi'ne 1982 senesinde başladım. İlkokulda atletizme başlayıp engelli koşu ve yüksek atlama yaptım. İlkokulun son sınıfında boyum uzun olduğundan, tüm antrenörlerin yaptığı gibi beni basketbol takımına aldılar. Çanakkale'de gittiğim ortaokulda Seğmen Hocamız vardı. Bizi o basketbol çalıştırırdı. Babamın tayini Bursa'ya çıkınca Seğmen Hoca Kız Lisesi'nde bir arkadaşının olduğunu ve basketbolla çok ilgilendiğini söyleyip beni o okula yönlendirdi. Bu isim Suna Özer'di. Suna Hoca'nın telefon ve adreslerini verdi bana. Kız Lisesi'ni tercih etme sebeplerim Suna Hanım ve basketboldur. Okula kayıt yaptırabilmek için okula yakın ikamet etmek gerekiyordu. Okula yakın oturan bir tanıdığımızın adresini ikamet adresimiz olarak gösterdik ve böylelikle Kız Lisesi'nde okul ve spor hayatıma devam edebildim.

Bizim dönemimizde okula girişte sağ taraftaki binaya eski bina, soldakine de yeni bina derdik. Yeni bina ve yatakhane tarafı bizim dönemimizde yenileniyordu ve büyütülüyordu. Okulda inşaat vardı.

Çok aktif olarak spor yaptığımızdan, özellikle bahar aylarında sürekli turnuva ve maçlarda olduğumuzdan, okuldaki yılsonu etkinliklerini ve kültür – sanat etkinliklerini takip edemiyorduk, ama bando takı-

mımızı çok net hatırlıyorum. İyi bir takımımız vardı. Müzik kolu da başarılıydı. Okul müdüremiz Melahat Hanım'ın evinin alt katındaki müzik odasında piyano çalındığını hatırlıyorum. Maç ve antrenman yoğunluğundan olsa gerek, konser verdiklerini anımsamıyorum.

Sınıflarımızda 25-30 kişiden fazla öğrenci yoktu. Edebiyat, fen, matematik bölümlerimiz vardı. Herkes yabancı dil eğitimi alırdı. İngilizce, Fransızca ve Almanca dillerinden seçme yapılırdı. Ben Almanca'yı seçmiştim ve çok başarılı değildim. Sınavlarda yardım aldığımı hatırlıyorum!

Sporan vakit bulamadığımız için milli bayramlardaki etkinliklere katılamıyorduk. Suna Hanım'a okuldan mezun olmak üzere olduğum halde bir milli bayrama dahi katılmadığımı, bu konuda çok üzülüğümü söylemiştim. Sonra Suna Hanım okuldaki son senemde kutlanan bütün milli bayramlardaki geçit törenlerinde okul adına bayrağı bana taşıtmıştı. Okullar Heykel'de toplanır, her okuldan bir öğrenci okulunu temsilen en önde Türk bayrağı taşır, okullar bu bayraklı öğrencilerin ardından peş peşe yürürlerdi. Kız Lisesi bayrağı tüm okulların en önündeydi. Bayrak biraz ağırdı ve sporcu olduğum halde taşınması çok zordu, ama o bayrağı en önde taşımak ayrı bir gururdu.

Boş geçen derslerimizi de hep beden eğitimi öğretmenlerinin odasında Suna Hanım'la birlikte geçirirdik. Bileği basketboldan farklı çalıştırdığından pinpon oynatmazlardı bize. Daha ziyade sohbet ederdik. Hava güzelse bahçede basketbol oynardık.

Sadece kızların eğitim gördüğü okulda eğitim görmenin şöyle bir dezavantajı vardı: Dışarıda abinle bile görünsen, sorguya alınırdın. Ruhi Bey'le böyle bir anım var. Bir sabah abim beni okula bırakırken, tam Mahkeme Fırını'nın oradan döndüğümüzde Ruhi Bey'le burun buruna geldik. Tabii sokakta beni hiç bozmadı, ama daha okula girer girmez "Gülperi, Ruhi Hoca tarafından idareye çağrılıyorsun" dediler. Ruhi Hoca da yanımdakinin kim olduğunu sormuştu.

Öğretmenlerimizle diyaloglarımız çok iyiydi. Sporcu olup okulda da tanınınca, örnek davranışlar göstermek durumundaydınız. Annem hep anlatır: Bir veli toplantısında matematik öğretmenimiz anne-

me, “Bu kıza bu kadar çok baskı yapmayın, sürmenaj olacak ders çalışmaktan” demiş. Oysa kimsenin bana baskı yaptığı yoktu.

Zafer Ağaoğlu, okul müdürümüz Melahat Çakır, Ruhi İlker Cankanat ve beden eğitimi öğretmenlerim Suna Özer, Şerife Şenol, Zuhale Erden ve Meral Seziş'i hep hatırlarım. Sena Kaleli felsefe öğretmenimdi. Dersleri çok güzel geçirdi. Melahat Hanım'ın Bursa'da organize edilen Türkiye liseler arası basketbol şampiyonasında kendi elleriyle bize yemek yapmasını hiç unutmam.

Basketbol arkadaşlarımla hep ayrı sınıflardaydık. Bizden sonraki 1971 doğumlu ekip, belki de topluca izin alınabilmesi için Suna Hanım tarafından aynı sınıfa alınmış olabilirler.

Okul üniversite başarımızı getirdi. Dershaneyle bile gitmeseniz, dersler dolu dolu geçerdi. Eğitim verimliydi. Üniversite kariyeri bu sayede geldi. Okul bize disiplini ve düzenli olmayı getirdi. Okul arkadaşlarımız öğretmen, diş hekimi, avukat, doktor, akademisyen oldular.

Mantı Günü'ne 3-4 senede bir katılıyorum. En son geçen yıl katıldım. Aşure ve mantı ikram ediliyor. Eski arkadaşlarımızla buluştuk. Hatta kızım İrem'i de götürdüm. İnsanın mezun olduğu okula seneleer sonra kızıyla gitmesi çok güzel bir duyguydu.

Basketbol çalışmalarımız cumartesi – pazar dâhil her gün en az 2 saat sürüyordu. Amatördük ama profesyonel ruhla çalışırdık. Bizim için antrenman yapmamak cezaydı. Herkes tam performans çalışırdı. İlk Cem Çağal ile başlamıştık. DSI Nilüferspor ile Kız Lisesi tam anlaşma yapmamıştı henüz. DSI'nin tesisleri de yeni açılıyordu. Setbaşı'nda, DSI'nin şimdiki tenis kortlarının bulunduğu alanın biraz aşağısında, derenin sağ tarafında açık taş bir saha vardı. Yazın 30–40 derece sıcaklıkta öğle saatinde bile çalışırdık. Stadyumun önündeki basketbol sahalarında, Turizm Meslek Lisesi'nde ve Atatürk Lisesi'nin spor salonunda çalışmalar yapardık. Okulun açık sahasında çok az çalıştık. Zemini çok uygun değildi. Stadyumun içinde 1 metre kar olduğunda bile hafta sonları eldiven, atkı, mont ile kondisyon çalışmaları yapardık. Erkek gibi antrenman yapardık. Zaten antrenörlerimizden Bahadır Uygur, “Kız gibi oynamayın” diye bize fırça kayardı. Erkeklerle maç ve antrenman yapardık.

Bazen antrenmanlarda yorulup set çalışmalarında konsantrasyonumuzu yitirdiğimizde antrenörümüz Hakan Ağırbaş başlardı: “Siz yine Fransız kaldınız. İzah edeyim: Bu içi hava dolu bilmem kaç gram ağırlığında, bilmem kaç cm. çapındaki top alınır, şu kadar mesafedeki şu kişiye şu şekilde verilir...” diye ağır çekim film gibi lâfları uzata uzata anlatmaya başlardı. “Tamam yahu, anladık” dediğimizde, “Hayır, hayır anlamadınız” deyip sil baştan anlatmaya başlar, bizi yorgunluğumuzdan bile bezdirirdi.

Gülperi Baykal Ağırbaş, resmi geçitte Türk Bayrağı'nı Kız Lisesi adına taşıırken, 1986

Antrenörümüzün haricinde Bursa Kız Lisesi'nde Suna Hanım basketbol takımının her şeyiyle ilgilenirdi. İkinci annemiz gibiydi. Bizim her şeyimizdi. Bize asıl sporu sevdiren oydu bence. Okulun bütün imkânlarından bizi faydalandırır, derslerimizden geri kaldığımızda bize ders aldırırdı. Hem okul içinde, hem de okul dışında bizden sorumluydu. Bir zorunluluğu olmasa dahi kulüple gittiğimiz maçlarda bile bizim yanımızdaydı. Tekirdağ'daki turnuvada soğuktan dudaklarım çatlamıştı. Bana, “Sen artık büyüdün, genç kız oldun, ruju hak ettin” deyip uçuk pembe bir ruj almıştı bana soğuktan korumak için. İlginç olan şeydi: Okul, o yaşta kızların makyaj yapmasına karşıydı. Ama Suna Hanım biz erkek gibi spor yaparken, kız naifliğini aşılarmaya çalışırdı bize. Bunu hiç unutmam, çünkü bana

ilk rujumu Suna Hanım almıştı. Ailelerimizi çok iyi tanırdı. Bütün aileler birbirini tanırdı. Figen Karadayı Asım'ın annesi bize çok güzel mantılar yapardı.

Okulun fiziksel imkânları olmasa da manevi olarak takımı çok desteklerdi. Maçlardan ve turnuvalardan dolayı 20-25 saat fizik dersi kaçırdığımızı hatırlıyorum. Böyle durumlarda rehberlik ve eğitsel kol derslerimize katılmazdık. Suna Hanım bizi o derslerin saatinde bir sınıfta toplar, geri kaldığımız dersin öğretmenine o kaçırdığımız konularda ders anlattırırdı. Muhakkak sınıfımızın seviyesine yetişirdik. Sporun zorluğu şuydu: Herkes uyurken bir ders çalışıyor, herkes dinlenirken biz antrenman yapıyorduk. Derslerin iyiyse bu sporu yaparsın diye uyarılırdık sürekli. Dersleri kötü gideni takımdan uzaklaştırırlardı. Okulun ve DSİ'nin imkânları, ailenin desteği, okuldaki öğretmenlerin katkısı, antrenörün başarısı, kendi iç disiplin... Bütün bu olanaklar ve şartlar birleşince okul eğitimi ve spor başarılı bir şekilde gitti.

1984-1985 senesinin lise basketbol takımı: Beden eğitimi öğretmeni Suna Özer, Gülperi Baykal Ağırbaş, Figen Karadayı, İlknur, antrenör Hakan Ağırbaş, Esra Kırımlı, Berrin Ünver, Hande Akyar, Nedime Balcıkardeşler, Müge Işık Aydemir, Özlem Özbek, 9 Nisan 1985

Turnuvalarda kendi maç saatlerimizin dışında rakiplerimizin maçlarını izleyerek, şehrin müze ve ören yerlerini gezerek, odaya kapatılırsak yastık ve su savaşı yaparak, kâğıt oynayarak, sınavlarımız varsa ders çalışarak ve misafirhaneden kaçıp gezerek vakit geçirirdik. Bize çok iyi bakılırdı, çok güzel yemekler yerdik.

Takım arkadaşlarımdan yaşı bizden genç olan Özlem Özbek'i Uludağ'daki yaz kampında ders çalıştırdığımızı hatırlıyorum. Antrenörümüz sıraya koymuştu. Her gün birimiz Türkçe, birimiz matematik, birimiz kimya çalıştırıyorduk. Özlem arada bir "Yetmedi mi artık! Hadi pişti oynayalım yeter artık!" diye sızlanırdı.

Esra Kırımlı çok hırslıydı. Top çekişmesi olduğunda topa gömülür, rakip takım oyuncusu toptan elini çekmezse ısırdı. Hakemler fark etmezdi.

Küçük takım oyuncularını ile de çok uyumlu çalışırdık. Hâlâ da görüşürüz ve aynı sevgi ve saygı devam eder. Hiç ikili kavgalar olmazdı. Dışarıdan takıma gelenler asla dışlanmazdı. Hepimiz ayrı karakterlerdeydik, ama ortak noktada buluşmuştu. Çünkü hedefimiz ortak: Başarı. Yenilgiyi de, başarıyı da paylaşırdık. Takım arkadaşlarımdan Esra Kırımlı medya avukatlığı yapıyor, Figen Karadayı Asım dış hekimi, Müge Işık Aydemir doktor, İlknur Pekkanlı akademisyen, Arzu ve Berrin Ünver beden eğitimi öğretmeni oldu.

Takım oyunu oynadığımızdan herkes maçlara eşdeğer katkı koyardı. Bursa'da düzenlenen Türkiye liseler arası basketbol şampiyonasını hiç unutamam. Okulda kamp yapmıştık o turnuva boyunca. Gündüzleri okulun içinde yatakhanedeyiz, ama derslere girmiyoruz ya da maç seyretmeye Atatürk Kapalı Spor Salonu'na gidiyoruz. Okul müdiremiz Melahat Hanım bize kendi elleriyle yemek yapıp yedirdiyordu.

Bu turnuvada yarıfinalde yenilince, 3. - 4.'lük maçı yaptık. Bütün Kız Lisesi izinliydi o gün. Okul müdiremiz Melahat Hanım bizi maça kapıdan şöyle diyerek uğurlamıştı: "Kimse kimseden daha avantajlı değildir, top yuvarlaktır, kimin kazanacağı belli olmaz. Bu maçı alabilirsiniz."

1985-1986 ders yılı lise basketbol takımı: Beden eğitimi öğretmeni Suna Özer, Gülperi Baykal Ağırbaş, Figen Karadayı, İlknur Pekkanlı, Özlem Özbek, antrenör Hakan Ağırbaş, Esra Kırımlı, Berrin Ünver, Müge Işık Aydemir, Hande Akyar, Nedime Balcıkardaşler, Funda

Melahat Hanım ve Zafer Ağaoğlu da gelmişti maça, hatta Ruhi Hoca bile! Sadece Kız Lisesi değil, Bursa'daki pek çok okullardan öğrenciler bizi desteklemek üzere salonu doldurmuştu. Zaten bütün Bursa lise maçlarını takip ederdi bizim dönemimizde.

Bu maçtan önce çok heyecanlıydık ve korkuyorduk. Çünkü, kendi seyircimizin önünde oynuyoruz ve ya maçı alıp madalya kazanacağız ya da 4. olacağız. Antrenörümüz Hakan Ağırbaş bu maçın öncesinde soyunma odasında hepimizi topladı ve "Sakın kimseye söylemeyin, size enerji verecek bir ilaç getirdim, doping olacak" dedi. Hepimizin eline birer hap verdi. Ben çok zayıf olduğumdan, küçüklüğümden beri balık yağı içerdim. Hapı içtiğimde "Bu doping ilacı değil, balık yağı" dedim. Beni dürterek susturdu. Ama psikolojik olarak bütün takımı etkiledi bu ilaç. Herkes kendisini çok iyi ve enerjik hissetti. Biz maçı alıp Türkiye 3'sü olduktan sonra o verdiği ilacın balık yağı olduğunu bütün takıma itiraf etti. Skoru hatırlamıyorum, ama çok fark yoktu. Belki 2 – 3 sayıyla kazandık.

Maçın bitiş düdüğüyle birlikte sahanın ortasında bütün takım birbirine sarıldı. Soyunma odasına gittiğimizde bütün öğretmenler bizi tebrik etmek üzere oradaydı. Şampiyonluk maçından sonra ödül töreni yapıldı. Takım kaptanı olarak okulum ve takımım adına kupayı gururla aldım.

Bu maçtan sonra Türkiye çapında fark edildik. Benim, Nedime'nin ve Özlem'in İstanbul'a transfer olup profesyonelleşmemiz, o maçtan sonra sürekli takip edilmemizin sonucu oldu.

Türkiye 3'sü olduğumuz bu turnuvaya katılabilme mücadelesi verdiğimiz Tekirdağ'daki eleme maçlarından sonuncusunda aslında ilk devre 20 sayıyla gerideydik. Sonra o maçı 1 sayıyla kazandığımızı hatırlıyorum. O maçı almasaydık bu başarıyı kazanamayacaktık.

Melahat Hanım'ın Eskişehir'deki çeyrek final maçlarına gelip bizimle aynı heyecanı yaşadığını hatırlıyorum. Demek ki, en başından itibaren

ren o yıl bizden başarı bekleniyormuş. Kız Lisesi öğrencileri olarak DSİ Nilüferspor adına çıktığımız maçlarda da başarılar kazandık. Yıldız kızlar Türkiye şampiyonasında Türkiye 2'si olduğumuz yıl, kendimizden yaşça büyüklerle mücadele ettiğimiz genç kızlar Türkiye şampiyonasında da Türkiye 4'sü olmuştuk. Kastamonu'da Şapka Kanunu anısına düzenlenen özel bir turnuvaya davet edilmiştik. Orada şampiyon olmuştuk. O turnuvada saçlarım kısacık olduğundan beni erkek zannetmişlerdi.

Yine kemik kadrosu Bursa Kız Lisesi öğrencileri olan DSİ Nilüferspor basketbol takımı olarak 1. Lige çıkma başarısı gösterdik. Türkiye kadınlar basketbol liginde en genç oyuncularlardık. Yabancı uyruklu oyuncu takviyemiz yoktu. Profesyoneller liginde maddi hiçbir karşılık beklemeden mücadele verdik. Ligde tutunamasak da, ertesi yıl hepimiz başka takımlara transfer olduk.

Takım başarıları ve disiplinli çalışma bireysel başarıları da getirmişti. Nedime Balcıkardeşler, Yıldızlar Türkiye Şampiyonası'nda en iyi oyun kurucu ödülü kazanmıştı. O zamanlar Bursa'da okullar arası yılın en iyi sporcusu seçilirdi. Seçim için oy vermek isteyen gaze-

teden kupon kesip doldururdu. Bir yıl ben bu ödülü kazanmıştım. Lise sondaydım.

Okul spor müsabakaları basında da çok önemsenirdi. Hatta yerel gazeteler her turnuva sonrası en iyi oyun kurucu, en iyi forvet, en iyi pivot, en iyi savunmacı, en iyi asist, en değerli oyuncu seçer, gazetede duyururdu.

Yıldız takımdan Aysun Yedikardeş Dönmez, İrem Kalaycıoğlu Çağın, Bahar Özel ve Yeşim Güreşçi, genç takımdan da Berrin Ünver, Özlem Özbek ve ben Türk milli takım aday kadrolarına seçilmişti. O zamanlar milli takım alt yapıları yeni oluşuyordu ve ilk kez taban takımlarda aday kadrolar açıklanıyordu. Bakanlığın yeterli bütçesi olmadığından kamp kurulamıyordu, ama Kız Lisesi öğrencileri olarak içimizden 7 kişinin milli takım aday kadrosuna seçilmesi bizi gururlandırmıştı.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme Tarihi: 11 Ocak 2012

Antrenörleri dahil tüm oyuncularını öğrenci... DSİ'de bir kolej takımı

RENMAN SİTTİ, BİRA OKULDA... Sabah mahmurlu- spor salonuna koşan DSİ'nin basketbolcu antrenman- ların bitmez formalarını giyip okul yoluna koyuluyorlar ve neşe içerisinde derslerine başlıyorlar.

Oğun AĞAR

İyiye atar tam bir kolej takımı: DSİ Nilüferspor... Sporcu ve antrenörleriyle birlikte takımını tanımlıyor. Hızla ilerlettiği- de, üniversiteden mezun ol- muş bir oyuncu dahil var.

Takımın en kıyıcı İrem Ka- laycı oğlu. Kız Lisesi orta kul- munda okuyor. Lisede okuyan kız öğrencilerin tümü ise yine Kız Lisesi öğrenciler.

İşte isimleri: Nedime Bal- cıkardeşler, Özlem Çizrek, Ye- şim Güreşçi, Pinar Özkök, Ay- sun Yedikardeş, İzzet Ertuna- lı, Funda Erdoğdu ve Bahar Özel.

Takımın ablası ise üniver- sitede öğrenim görüyor. İzzet Özel, Berrin Ün- ver Eğitim Fakültesi (Beden Eğitimi ve Spor Bölümü)nde, İzzet Bektaş ise yine aynı fakültenin İngilizce bölümün- de okuyor.

DSİ Nilüferspor Avrupa'ya açıldığı zaman, takımın tero- rininliğini de İzzet Bektaş.

Bu takımın, sporla başla- nın kadar, derslerinde de ba- şarılı olan Zinat Mühendisli adıyor. Aysun'u da var. Okulu- nu geçecek yıl öğrenci olan

Aysun Erdoğdu takım antrenö- rü Hakan Hoca buyl çok gıy bekliyor. Ve takımın doktoru Konçuy. Bu yıl Top Fakültesi- ni kazanan Konçuy Töre üç yıl aradan sonra eski takım DSİ Nilüferspor'a döndü. Lise öğreni- mini İstanbul'da yapan Kon- çuy burada bayanlar liginde de oynama, bu yıl kız öğrencileri er- de olsa tanıyor. Takım kapta- nı Gülperi, takımın bayanlar li- gine çıkmasında en büyük ro- lu oynayan sporculardan biri ve aynı zamanda takım ekö- nomi uzmanı. Gülperi Baykal İ.L.B. Fakültesi Çeşitme Ekono- misel bölümünde son sınıf öğ- rencisi. Takımın en kadensisi İ.L.B.F. Maliye bölümünden mezun Nuran Enol. Takımda adı "Maliye Nuran"ta çıkan takımın ablası Nuran bu yıl ba- yanlar liginde iyi mücadele vericilerine inanıyor. Sıra antrenörlere gelince ortada Üniversite öğrencile- ri. Antrenör Hakan Ağar ve yardımcı Bora Peker, İki de Beden Eğitimi ve Spor Bölü- münde okuyorlar, amaçları okulu bitirip beden eğitimi ve spor öğretmeni olmak. Bütün DSİ Nilüferspor geçen- tam bir kolej takımı değil mi?

Gülseren (Baykut) Özcebe

1938, Bursa

Kız Lisesi Mezunu ve İngilizce
Öğretmeni

Ailem Bursalı. Büyükler bir yere giderken beni yanlarına almak istemediklerinde okula gidiyoruz derlerdi ve ben de özenmezdim. Babam ablamı okula kayıt yaptırmaya giderken beni de götürmüştü yanında. O zaman okulu çok sevmiştim ve eve dönene kadar ağlamıştım "ben de okula gideceğim" diye. Özel Reyhan İlkokulu'nda 2 sene ana sınıfında okuduktan sonra ilkokul 1. ve 2. sınıfı da burada okudum. İlkokulu Setbaşı'nda tamamladım. 1949 senesinde Kız Lisesi'ne girdim, ortaokulu ve liseyi orada okudum.

Öğretmenlerimi çok severdim. Matematik dersini çok severdim. Lisede matematik öğretmenimiz Namık Sözeri'ydı. Onu daha çok severdim. İngilizce öğretmenimiz çok sert biriydi. Korkardık, ama onu da çok severdim. Bir sene fazla bir ders saatimiz varmış ve bu iki öğretmenimiz de bizim sınıfımızı almak istemişler. Namık Bey, "Ben alayım" dediğinde, İngilizce öğretmenimiz de "O sınıf beni istiyor" demiş. Namık Bey çok üzülmüş buna. Derse geldiğinde, hiç sesini çıkartmadan, dersi anlatmadan tahtaya problemleri yazıp çözümlerini verdi. Oysa hiç öyle yapmazdı o ana kadar. Tahtayı çok güzel kullanırdı. Doldurdu tahtayı. Yazdıkları bittikten sonra silmek için kalktım, hiç konuşmadan eliyle engelledi beni, silme diye. Kızı bizim okulumuzdaydı. Ona sorduk; "Baban bize neden küstü öğren de anlat" diye. Öğrenmiş. İngilizce öğretmenimizin söylediğini anlattı bize. Namık Bey buna üzülmüş. Sonra Namık Bey'e yalvardık, "Öyle bir şey demedik, ne olur bize böyle yapmayın" diye. Bir hafta sürmüştü bu.

Eğitim sabahtan akşama kadardı. Setbaşı'ndan Kız Lisesi'ne yürürdük ab-

lamları. Biz öğle yemeğini okulda yedik eve gidip gelmeyelim diye. Babam öyle ayarlamıştı. Bahçemiz çok güzeldi. Oyunlar oynardık. Beden eğitimi öğretmenimiz Melek Hanım çok faaldi. Derslerimiz çok güzel geçirdi. Ablam atlayamazdı. Melek Hanım ablama çok kızardı. Beni de önceye alır, nasıl atlanacağını gösterir, önce bana atlattırır, sonra arkadaşlarım atlardı.

19 Mayıs törenlerine hazırlık çalışmasında 'cowgirl'ler, Gülseren Baykut Özcebe arşivi, 10 Mayıs 1952

Kız Lisesi'nin lojmanının altındaydı bahçemiz. Potamız vardı, basketbol oynardık. Biz lise 2'deyken halk oyunları oynamaya başlamıştı Melek Hanım. Okul içinde gösteriler yapardık. Çok çalıştırırdı. Güzel gösteriler olurdu. Bütün öğretmenlerimiz çok iyiydi. Kimya öğretmenimiz Ziya Bey'e 'Göbek Ziya' derdik. Göbeğini masaya yaslar, öyle ders anlatırdı. Bu kadar iyi öğretmenlerin bir araya gelmesi çok güzeldi.

Ben mezun oluncaya kadar müdürümüz Şinasi Bey'di. Sakin bir insandı. Bağırıldığını hiç duymadım. Okulumuz çok düzenliydi. Kargaşa hiç olmaz-

di. Sınıflarımız soba ile ısınırdı. İlk önce sınıfımız yatakhane tarafındaydı. Köhneydi. Orada orta birinci sınıfı okuduk. Rüzgâr bir taraftan girer, bir taraftan çıkardı. Gençlikten üşümezdik.

Cumhuriyet Bayramı töreninde, Gülseren Baykurt Özcebe arşivi, 29 Ekim 1951

Resim öğretmeni Remziye Hanım vardı. Müzik öğretmenimiz Sefa Bey'di. Bizim mezuniyetimizden sonra Ankara'ya gitmişti. Yaramaz bir sınıftık ve o zamana göre kalabalıktık. Bizi susturmak zordu aslında, ama öğretmenimiz Sefa Bey kapıdan içeriye daha gelirken ses biterdi. Ama Sefa Bey'in sesi de çıkmaz, bağırıp çağırılmazdı. Çok efendi bir öğretmendi. Hepimiz onun sözünü dinlerdik. Derslerde bize eski bestecileri anlatır, dinlettirirdi. Enstrüman çalan arkadaşlarımız vardı, ama sınıfta öğretilmezdi. Bilen arkadaşlar gösterilerde çalar, şarkı söylerdi.

Matematik öğretmeni Ali Çakır vardı. Bize gelmemiştii, ama ablamların öğretmeni idi ve çok sertti. Bir gün kapının önünde sınav sonrası arkadaşlarla cevaplar hakkında heyecanla konuşurken, o geçerken yolu kapatıyoruz, diye tekme sallamıştı bize.

Milli bayramlar çok güzel geçerdi. Danslar ve hareketler öğrenirdik. 1952 senesinde 19 Mayıs gösterilerinde 'cowgirl' olmuştuk. 10 Kasım günlerinde bahçede anma törenleri yapardık. Önce siren çalardı, sonra konuşmalar yapılırdı. Üzülürdük ama çok güzel törenler olurdu. Atatürk'ü gören öğretmenlerimiz de vardı. Çok şanslı talebelerdik. Okulumuz çok güzel ve verimli bir okuldu.

Şubat tatilinde ablam Aysel Baykut'un sınıfıyla gezilere gitmiştim. Edirne'ye gidip 3 gün kalmıştık. Dönüşte İstanbul'da da birkaç gün gez-

dik. Bir okulda kalmıştık. Bir başka sene de yine ablamların sınıfıyla sadece İstanbul'a gitmiştik.

Ablam bir sınıf üstümdeydi. Ben lise 3'e geçtiğimde okul açıldıktan sonra 1-2 gün içinde bir ilan verdiler. İstanbul'da bir mühendislik okulu açılmıştı. Lise sona pekiyi ile geçen başarılı öğrenciler üniversiteye kabul ediliyordu. Babama mühendis olmak istediğimi ve bu okula gitmek istediğimi söyledim. Babam dedi ki: "Mezun olmadan öğrenci alan okuldan hayır gelmez. Sen mezun ol, sonra gönderirim ben seni istediğin okula." İş iyiydi, Tayyare Sineması'nın yanında otomobil parçaları satardı. Okul sırasında arkadaşlar, "Gazi Eğitim'in imtihanlarına girelim" demişlerdi. Ben istemedim çünkü öğretmen olmak istemiyordum. Çok sevdiğim bir arkadaşım çok yalvardı. Dedi ki: "Sen gel, sınava gir, sonra gitme, gene İstanbul'a git." Evlerimiz çok uzaktı. "Tatilde buluşuruz hiç olmazsa" dedi ve Gazi'nin imtihanlarına girip kazandım. Kız Lisesi'nden ablamla aynı sene mezun olduk. Ablam kazanamadı. Bizim sınıftan iki arkadaşım daha kazandı. Mezun olduğumda babamın işleri biraz bozuldu ve dedi ki: "Kızım birinizi gönderirsem olmaz, ikinizi de gönderemem o yüzden seni de İstanbul'a gönderemeyeceğim." O zaman çok üzülmuştüm.

Ablam Ziraat Bankası'nda çalışmaya başladı, ben 1955-1956 eğitim senesinde Gazi Eğitim'e gittim. 2 sene eğitim gördük. Biz mezun olduktan bir sene sonra 3 seneye çıkarttılar eğitimi. Bursa'da girdiğimiz sınavda ben İngilizce bölümünü tercih ettiğimi söyledim. Sınavlar Türkçeydi ve test değildi. Gazi'de tekrar bizleri sınav yaptılar, ama ayırma yapmadılar; çünkü o sene hemen hemen hiç İngilizce bilmeyen arkadaşlar geldi doğudan. İngilizce test yapmadan alınıyordu okula. Gazi'de öğrendiler İngilizceyi. Bizim devremizde Gazi'ye Amerika'dan İngilizce öğretmenleri gelmişti. Şanslıydık.

Gazi Eğitim'de okurken Bursa'da Ticaret Lisesi'nden bir erkek arkadaşım vardı: Gündüz Özcebe. Evlenecektik. Kurada bana Aşkale çıktı. Bursa'da aldım haberi. Çok sinirlendim buna. Milli eğitim müdürlüğüne gidip, "İstifa ediyorum" dedim. Orada yaşlıca bir memur bana, "Kızım başka tarafa da olabilir belki, uğraşılır" deyip ikna etmeye çalıştı, ama o kadar sinirlenmişim ki Aşkale'nin çıkmasına, hiç dinlemeden istifa ettim. Sonra iş bulamadım. Çok üzuldüm.

Aradan biraz geçti, ablamın çalıştığı bankaya gelen bir DSI memuru, "Tanıdığınız İngilizce bilen biri varsa müdürümüz bu nitelikte birisini arıyor" demiş. Bana haber verdiler, DSI'ye gittim. O zaman Heykel tara-

findaydı. Müdüre çıkartmadılar beni. İngilizce bilip bilmediğimi sordular. Sonra DSİ'de dil bilir sekreter olarak çalışmaya başladım ve evlendim. Ankara'dan gelen yeni DSİ müdürü Arif Onat'tı. Onun sekreteri oldum. Ankara'da merkezde çalışırken herhalde dil bilen birileri lâzım oluyordu diye burada da İngilizce bilen birini istiyordu, ama orada İngilizceye hiç ihtiyaç olmadı. Daktilo bilmiyordum, işe başlamadan önce evde daktilo çalıştım. Arif Bey "Gelsin burada öğrenir" demiş. Orada öğrendim. Eşim çalışmamı pek istemedi ilk önce. Çocuğumuz olunca işi bırakacağımı söyledim eşime, ama çocuğumuz olsa da DSİ'de on seneden fazla çalıştım. Eşim de hem çalışıp hem okumaya devam etti. Derslerinin hap gibi özetlerini çıkartırdım, o da o özetleri çalışırdı.

Okul gezisinde II. Ahmed Çeşmesi önünde, İstanbul, Gülseren Baykut Özcebe ve ablası Aysel Baykut, 30 Aralık 1952

DSİ müdürümüzün kızı Kız Lisesi'nde okuyordu. 1960'ların sonlarıydı. İngilizce bilenleri öğretmen olarak okula çağırılmış Melahat Hanım. Haftanın 2-3 günü yarım gün gitmek şartıyla mühendisleri yolladı müdürümüz. Bir gün bana "Gülseren sen de gider misin?" dedi. "İzin verirseniz giderim" demiştim, ama 10 senedir İngilizceyi bırakmıştım. Sonra sürekliliği İngilizce çalışmaya başladım.

Eski mezun olduğumdan, Ali Çakır beni biliyordu. Korkardım Ali Bey'den. Bir gün dedi ki: "Gülseren devamlı öğretmenlik ister misin?" O kadar hoşuma gitmiş ki, orada öğretmenlik yapmak! "Mümkün olursa gelirim" dedim. Konuşmuş herhalde. Sonra beni de götürdü Melahat Hanım'ın yanına. "Yalnız öğretmenim ben orta 1'leri isterim" dedim. "Sana nasıl orta 1 veririm? Mezun veremiyorum! Lise son veriyorum" dedi. Lise son-

daki İngilizce derslerine giren yeterince öğretmen yokmuş. Lise sonları da verdi, ama bir tane de orta bir verdi. Çok çalıştım. Melahat Hanım dünya iyisi bir öğretmen ve bambaşka bir idareciydi. Onun gibisi bulunmaz!

Gittiğimde okulda pek bir şey değişmemişti. Eski binayı yıktıklarında çok üzülmiştim. 10 sene kadar öğretmenlik yaptım. Oğlum evlenince emekliye ayrıldım.

Çok mutlu bir öğretmenlik hayatım oldu Kız Lisesi'nde. Öğrencilerimle çok mutluydum. Bir sınıfı orta ikiden aldım ve mezun olana kadar okuttum. Çok iyi bir sınıfı. O çocukları çok seviyordum ve hâlâ benim kızlarım onlar. Mezun oldukları senenin sonunda okul öğrencileri müdüre hanımla konuşmuşlar, o da "Bir şeyler getirin ama hiç ses çıkartmadan sınıfta yiyip içebilirsiniz" demiş. Oysa biz son saate kadar ders yapardık okulda. Benim de haberim olmamıştı. Kızlarımın dersi vardı girdim, hepsi ağlamaklıydı. "Ne oldu?" dedim. "Öğretmenim bütün herkes yiyecek bir şeyler getirmiş yiyip içiyorlar, biz böyle oturuyoruz" dediler. "Olsun ben gidip kapının önünden bir şeyler alayım, getireyim, beraber yiyelim" dedim. "Olmaz" deyip istemediler. Ertesi gün de tatile giriyoruz. "Siz yarın benim evime gelin" dedim. Bir tanesi kaktı, "Öğretmenim hepimiz mi geleceğiz?" dedi. "Tabii hepiniz geleceksiniz" dedim. "Eviniz çok mu büyük?" dedi bir diğeri. "Değil, neden soruyorsun?" dedim. "Nasıl sığacağız?" diye sordu. "Yerde oturursunuz, ne var? Biriniz kalkıp biriniz oturursunuz, içeri odalarda oturursunuz, maksat beraber olmak" dedim. Çok mutlu oldular. "Bir şeyler getiririz" dediler, istemedim. "Hiçbir şey getirmeyin beraber olacağız" dedim. Yatılılar evlerine gittikleri için gelemediler. Diğerleri geldi. Bazıları bir şeyler yapıp getirmişlerdi. Çok güzel geçmişti günümüz. Kucak kucağa oturdular. Benim için çok değişik bir şey değildi bu; çünkü Gazi Eğitim'de Amerikalı öğretmenlerimiz bizleri hep evlerine alırlardı. Hafta sonları grup grup evlerine gidip İngilizce pratik yapardık. Herhalde oradan aklımda kalmış. Bu kızlarım üniversitelerini de bitirdikten sonra beni buldular ve bu buluşmaları devam ettirdiler. Diş hekimi, öğretmen, doktor, mühendis oldular. 50 yaşlarında oldular şimdi. Çocuk, torun sahibi oldular. Her sene önce bana geliyorlar. Sonra ben onlara gidiyorum sırayla. Onları seyrediyorum. Onlar benim çocuklarım.

Öğrencilerimin hepsini çok seviyorum. Mutlu ve başarılı olmalarını diliyorum.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme Tarihi: 15 Şubat 2012

Gülseren Genç

8 Ekim 1954, Zonguldak
Emekli Beden Eğitimi Öğretmeni ve
Masa Tenisi Takımı Sorumlusu

Babam Karadenizli, annem Mucurlu... Işıkveren İlk ve Ortaokulu'nu, Kilimli Lisesi'ni okudum. 1976'da Ankara Gazi Eğitim'i bitirdim.

Niğde Ulukışla Lisesi ve Bursa Kestel 60. Yıl İlköğretim Okulu'nda görev yaptıktan sonra 1987 senesinin Şubat ayında Bursa Kız Lisesi'nde çalışmaya başladım, 2000 senesinde eşimin rahatsızlığı sebebiyle -emekliye ayrıldım diyemiyorum- izne ayrıldım. İznim hâlâ bitmedi!

Dünya 3.'sü masa tenisi takımı Belçika'da kültürümüzü tanıtırken, Beden eğitimi öğretmeni Gülseren Genç arşivi, 1997

Bizler, Kız Lisesi'nin beden eğitimi öğretmenleri olarak geleceğin başarılı sporcularını yetiştirmeyi amaçladık ve sporu eğitim ve öğretimin bir uzantısı olarak ele aldık. Spor salonumuz olmadığı için DSİ Nilüferspor ile işbirliği yaptık.

Beden eğitimi öğretmeni Suna Özer'in 1989'da emekliye ayrılmasından sonra basketbol takımı ile ilgilenmeye başladım. Akabinde masa tenisi takımının da sorumluluğunu aldım. Bu sporda yıldız ve gençler Türkiye birinciliklerini diğer okullara bırakmadık. 1997 yılında dünya 3.lüğünü sadece okulumuza değil, Bursa'ya ve Türkiye'ye kazandırmış olduk. Öğrencilerimizden Azize Baş ve Pınar Ersöz Belçika'da dünya 3.sü olan takımda yer aldılar. Bu başarılarda imzası olan masa tenisi antrenörü Hikmet Hocaoğlu'nu hiçbir zaman unutamam. Çok azimli ve değerli bir insandır.

Unutamadığım hatıralarım arasında telefon görüşmeleri var... Arayanlar benim canlarım, öğrencilerim, sporcularım... Dünyalar benim oluyor. Hatırlanmak çok güzel bir duygu... Konuşuyoruz, anlıyoruz... Bu arada senelerin geçip gittiği ortaya çıkıyor tabii...

Sporcularımız bizlere çok güzel, kaliteli maçlar seyrettirdiler. Disiplinli, nazik, aynı zamanda hırslı bir şekilde maça çıkarlar, oyunlarını oynarlar, hatalı vuruşlar yaptıklarında çok üzülürler, kendilerini affetmezler, ama maçları başarı ile bitirirlerdi. Çok tatlıydılar. Çok antrenman ve turnuva olduğu için derslerini çalışmaya vakitleri kalmıyordu. Hepsi milli takımda oynuyorlardı. Hem okullarını, hem kulüplerini temsil ettiler. Türkân Sabırlı, Müge Kuzu, Azize Baş, Banu Temizkalp, Pınar Ersöz, Şirin Garip, Sinem Görgöz, Selda Işık, Ayşegül Altınbaş, ikizler Esra ve Esmâ Aykut masa tenisi milli takımında ülkemizi temsil etmiş sporcularımızdır.

Çok gurur verici başarılarımızda pay sahibi olan değerli yönetici, antrenör ve öğretmenlerimizi kutlar, sporcu-öğrencilerimizi tebrik eder, başarılarının devamını dilerim.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme Tarihi: 17 Mart 2012

Dünya 3.'sü masa tenisi takımı; Bilgen Öztürk, Azize Baş, Emine Öztürk, Pınar Ersöz, antrenörleri Hikmet Hocaoğlu ve beden eğitimi öğretmeni Gülseren Genç ile, 1997

Gülten Işık Erzen

1927, Posof - Ardahan

Kız Muallim Mektebi Mezunlu
Öğretmen

Bulgaristan'dan gelmişiz. Anneanne tarafım Kırım Hanları'na dayanır. Annem Cihan Harbi yıllarında Erzincan'da açılan ilk rüştiyede müdireydi. 5. sınıfta annemin görevi nedeniyle Posof'ta bitirdikten sonra 1938'de Bursa'ya geldik.

Ben Bursa Kız Muallim Mektebi'ni bitirdim. Şimdiki Kız Lisesi'nin olduğu yer. 1938'de başladım, 6 yıl okudum. O zamanlar Kız Lisesi Maarif Cemiyeti'ne ait paralı bir okuldu. Muradiye'deydi. Gerçi cüz'i bir para ödeniyordu. Bizim okulun dersleri çok ağır olduğu için ortaokuldan sonra bazı öğrenciler enstitüye (Necatibey Kız Meslek) bazısı da Kız Lisesi'ne giderdi.

Öğretmen olmam için beni bu okula yazdırdılar. Tekli tedrisat yapıyorduk. Kasket takardık. Kasketler eflatun rengiydi. Bizim önlüklerimiz siyah, yatılıların ise gri renkliydi.

Okulun eski mimarisinden şimdi sadece havuz kalmış. Havuzun su akan kısmında leylek heykeli vardı. Şimdi yok! Okul 4 katlıydı, alt kısım yemekhaneydi. Müdür evi şu andaki yerindeydi. Yan tarafta ahşap binalar vardı. Yatılı öğrenciler kalırdı. Biz sefer tasımızla gelir, öğlen yemeğimizi yerdik. Laboratuvarlar alt katta idi. Sınıflarımız 45, 50 kişilikti. 3 ayda bir yazılı sınav olurduk. 15'er gün sınav zamanı vardı. Müsamereler yapılırdı. Sergiler düzenlenirdi. Köylere giderdik, uygulamalı eğitim yapardık.

Okul çok sıkıydı. Müdürümüz Rifat Tokgöz Sorbonne mezunuydu. Erkek Lisesi'nde de müdürlük yaptı. Daha sonra müdür olarak Şinasi Onurkan geldi. Cemal Topaç matematik öğretmenimizdi. R harfini söyleyemezdi. Ali Ulvi Elöve Türkçe, kızı Sema Hanım da resim öğretmeni idi. Fakihe Odman Türkçe öğretmenimizdi.

Arkadaşlarım ise; Perihan Evrenosoğlu, Remziye Bolkan, İsmet Sarmanlı, Leyla Göksever, bir de Hikmet ve İhsan diye ikiz kardeşler vardı. Cahide sınıf birincisiydi. Ben orta seviyede bir öğrenciydim. Geçen seneye kadar arkadaşlarla görüşüyorduk. Hemen hemen herkesi kaybettik.

Görüşen: Erol Aldanmaz
Görüşme Tarihi: Ocak 2012

Bursa Kız Muallim Mektebi öğrencileri, Gülten Işık arşivi,
1940'lı yıllar

Günay Görgün

1956, Soma

Sosyal Bilgiler Öğretmen

Ailem Manisa'nın Soma İlçesi'nden... Liseyi Soma Linyit Lisesi'nde okudum. Sonra Balıkesir Necati Eğitim Enstitüsü'nden 1980 yılında mezun oldum. Bursa Kız Lisesi'nde 23 Şubat 1982 tarihinde göreve başladım.

Benim göreve başladığımda şu anki binalar mevcuttu. Bütün laboratuvarlar A blok alt kattaydı. Sadece simit ve kolanın satıldığı kantin ise şimdiki beden eğitimi öğretmenlerinin odasıydı.

Okulda göreve başladığım yıllarda ortaokul ve lise aynı anda eğitim görüyordu. Eski öğrencilerimiz her yönüyle daha farklıydı. 55-60 kişilik ortaokul sınıfları vardı. Zaman zaman lise sınıfları da bu sayıya ulaştı. Ortalama 45-50 kişi vardı sınıflarda. Matematik ve tabii bilimler bölümleri genelde tercih edilen bölümlerdi. Bu bölümlerden mezun olan öğrenciler şu an Bursa'da ve ülke genelinde önemli görevlerdeler.

Okulda göreve başladığımız yıllarda okulda yapılan mezuniyet töreninde tüm öğrenciler değişik desenlerde basma elbiseler giyip beden eğitimi salonunda eğlence tertip ederlerdi.

Bursa Kız Lisesi'yle ismi özdeşleşmiş olan çok değerli müdürüm Sayın Melahat Çakır'ın Bursa yöresi halk oyunları ekibi okulun olmazsa olmazıydı. Gerek Bursa'da gerekse Türkiye çapında her yıl derece yapan ekibin sorumlu öğretmeni Şerife Şenol'du. Yine beden eğitimi öğretmeni Suna Özer'in ülke çapında derece yapan basketbol

takımı ve beden eğitimi öğretmeni Meral Seziş'in voleybol takımları okulun unutulmazlarıdır. 80'li yıllarda her sömestr tatilinde yapılan Kıbrıs gezileri meşhurdur.

Milli bayramlarda okul genelde Heykel'deki törenlere katılırdı. Okulda yapılan 10 Kasım Atatürk'ü anma törenlerinde tüm öğrenciler Atatürk büstünün önünden saygı geçişi yaparlardı.

Beraber çalıştığım okul müdürlerim; Melahat Çakır, Hasan Aktürk, Sadettin Pircioğlu ve Yücel Öztürk'tür. 25 yaşında göreve başladığım Bursa Kız Lisesi'nde beraber çalışmaktan onur duyduğum örnek insan, model öğretmen olarak gördüğüm ve her öğrencinin gururla "Bu benim öğretmenim" diyebildiği müdür yardımcılar; Metin Karabulut, Ruhi İlker Cankanat, Nurettin Salar, Gülnur Aydın, Nuray Aycan, Nevzat Güngörür, Ömer Dündar, Azer Eratlı ve merhum Necdet Burluilek.

Müdür Melahat Çakır ve öğretmenler okul bahçesinde iftar yemeğinde, 1980'li yıllar

Öğretmenlerden de Neşe Ayvaz, Merhum Yusuf Gönen, Hayrünisa Aksay, Ülkü Akyollu, Tülgün Serpen, Hasan Öz, merhum Sevilay Öz, merhum Cahide Aktaş, merhum Erhan Yücel, Beytullah Çimenbiçer, Hikmet Dörttepe, Adnan Akpınar'ı sayabilirim. Daha şu an aklıma gelmeyen birçok isim var.

Görüşen: Erol Aldanmaz
Görüşme Tarihi: Ocak 2012

Günay (Özgel) İzer

3 Ağustos 1945, Kızılçak - Kars
Türk Kadınlar Birliği Kurucusu

Babam Erzincanlı, annem Karslı... Bursa'ya babamın tayini dolayısıyla geldik. İlkokula Erzincan'da başladım, Gaziantep-Nizip'te devam ettim, Kastamonu-Azdavay'da bitirdim. 1962'de Kız Lisesi'nin lise bölümüne başladım. Beyaz yakalı siyah önlük giyerdik. Saçlar ya kısa ya da örgülü olmalıydı. Kapıda öğretmenler sıraya dizilir bizi kontrol ederlerdi. Seniha Hanım ve Betül Candan aman vermezlerdi talebelere.

*Almanca dersinde hazırlanan Polka dansı gösterisi sonrası,
Günay Özgel İzer arşivi, 1962*

Okula başladığımda müdürümüz Şinasi Onurkan'dı. Sonra Hayrine Alanur müdür oldu. Biz ilk sene eski binada okuduk. İkinci sene

yeni bina yapıldı ve orada okuduk. İnşaat yazın oldu, yıkıldığını görmedik. Sınıflar 40-50 kişiydi. 16 ders vardı. Mantık, sosyoloji, felsefe, cebir, geometri, edebiyat, lisan (Almanca, İngilizce, Fransızca seçmeli), askerlik, biyoloji, kimya, fizik, beden eğitimi dersleri vardı. Müzik-resim seçmeliydi. Matematik ve edebiyat bölümlerine ayrıldık sonra.

Hiç unutmam; lise 2'de bir piyeste Hürrem Sultan olmuştum. Oyunun adı da Hürrem Sultan'dı. Edebiyat dersinde hazırlamıştık. Bütün öğrenciler gelip seyretmişti. Mor bir kaftan giymiştim. O zaman öğrendiğim şiiri 50 senedir hâlâ hatırlarım:

Meftunu gönül oldu o mestane nigâhın

Gözler kamaşır rûyine baktıkça o mâhın

En sevgili mahlûku mu bilmem ki ilâhın

Gözler kamaşır rûyine baktıkça o mâhın

Müzikle de çok ilgilenirdim, ama resim bölümündeydim. Ödül alan bir resmim vardı. Öğretmenimiz Belkis Hanım'dı. Sınıfın voleybol takımındaydım. Beden eğitimi öğretmeni Melek Hocamız vardı. Sınıflar arası maç yapardık. Yüksek atlama ve uzun atlamayı stad-yumda yapardık.

Kimya öğretmeni Ziya Bey vardı. "Göbek Ziya" derdik. Onun sınavlarından önce yan sınıftan soruları alıp yanıtları bacaklarımıza yazardık. Bakamazdı da. En iyi notları kapardık, çünkü aynı soruları sorardı.

Cebir (geometri) dersinde Ali Çakır vardı. Dersi çok hızlı anlatırdı. Hemen anlatır, tebeşiri de tahtaya fırlatır, çeker giderdi. Son dönemde dışarıda özel kurs açmıştı. Onun kursuna giderdik. Yoksa dersi geçemezdik. Bir sene onun yüzünden kalmıştım okulda.

Edebiyat öğretmeni Leman Hanım'la aramız çok iyiydi. Almanca öğretmenimizle çok güzel Polka dansı gibi faaliyetler yapardık. Almanların kültürünü de öğretirdi bize. Seniha Hanım çok despottu. Biyoloji öğretmeni Aliye Hanım beni öğretmenler odasına çağırıp topuzunu düzelttirirdi. Berrin Cingil felsefe öğretmenimizdi.

Okul, ders dışında çok güzel dostluklar kazandırdı. Yatılı kız öğrenciler vardı okulda. Onların bazı ihtiyaçları olurdu. Onları alır getirdik, çok mutlu olurlardı. Kocaman bir aileydik. Okul arkadaşlarımdan İffet Megrel, Sabriye, Refiye, İclal Tosun, Ümit Yalçinoğuz, Semiha, Perihan, Semra Karagöz ve Selma Onat'la 50 senedir hâlâ görüşüyoruz. Ülgen Kıran sonradan Kız Lisesi'nde fen bilgisi öğretmeni oldu.

Ben lise sona giderken babam ameliyat olmuştu. Babamı hastanede ziyarete gidiyordum ve orada babamla aynı odada kalan eşim Tuncay İzer'le tanıştım. Bana cebir (geometri) çalıştırdı hastanede. O da üniversite son sınıftaydı. Babamın vefatından sonra lise sonda nişanlandık. Okulda yüzüğümü devamlı yara bandıyla sakladım ve görünmesin diye en arkada oturdum. Bir gün duvara kâğıtların üzerine "Aşkların en yücesi Tuncay'ın aşkıdır" yazmıştı arkadaşlarım. Öğretmen girmek üzereydi sınıfa. Hemen sildik sonra. Bazen Kız Lisesi'nin yokuşunu eşimle beraber çıkardık. Sınıf arkadaşlarım da arkamızdan yürürlerdi.

Son sene 19 Mayıs törenine katılmamı istememişti o zaman nişanlı olduğum eşim. Ama beden eğitimi öğretmeni Melek Hanım da beni en önde istiyordu. Stadyumda bir baktım, eşim karşımda oturuyor. Şoke oldum, çünkü Malatya'da öğretmenliğe başlamıştı. Oradan gelmiş. Hareketleri yapamadım karşısında. Hemen kopçamı koparttım. Melek Hanım da yanımda. "Hocam kopçam koptu, yapamıyorum" dedim. "Tamam" deyip beni soyunma odasına gönderdi.

Cumhuriyet bayramlarında sınıf içi ve sınıflar arası gösteriler yapar, kendi aramızda yarışmalar tertip ederdik. Okulun salonunda yapardık gösterileri. Bayramlarda stadyumda bayraklı resmigeçit törenleri ve hareketler yapardık. Yıl boyunca hazırlanırdık. Şimdiki kutlamalar çok daha geniş kapsamlı.

10 Kasım günlerinde okul bahçesinde tören yapardık. Atatürk Heykeli'nin önünde de tören olurdu. Bayrağı ben taşırdım. 10 Kasım günü pek çok arkadaşımın düşüp bayıldığı, gözyaşlarının sel olduğunu, siren sesleri çaldığında herkesin huşu içinde o anı yaşadığını çok iyi hatırlarım. O ânı, o hüznü Türk Kadınlar Birliği olarak hâlâ yaşarız. Bunca senedir eksilen bir şey yok. Eksilmesin de inşallah.

Günay Özgel İzer, Ümit Oğuz, Semra Onat Kız Lisesi yokuşunda, 1963

Türk Kadınlar Birliği'ni bürokrat eşleri ile birlikte 1990'da kurduk. Yolumuz Atatürk yolu. Kendimizi bu yola koyduk. 22 senedir hiçbir partiye yakın durmadık ve siyasete karışmadık, dernekte de politika konuşmadık. Ankara yolundan Emek Mahallesi'ne kadar okullarda Atatürk büstü, Atatürk Köşeleri ve kütüphaneler yaptırдық. Sağlık taramaları yaptırдық. Diş bakım setleri dağıttık. Sünnet düğünleri, okuma-yazma kursları açtık. Nikâhsız yaşayan bin kişiye resmi nikâh yaptık. Halk eğitim el attıktan sonra okuma-yazma kurslarından çekildik. 70 üniversite öğrencisine burs veriyoruz. Türkiye'nin şu anda yapması gereken en önemli iş eğitim. Eğitimsiz hiç kimse kalmamalı ve eğitim süresi de 12 seneye çıkmalı.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme Tarihi: 14 Şubat 2012

Gürayten (Endez) Özyurt

25 Ekim 1943, Bursa

Anestezi ve Reanimasyon Profesörü

Özel Yeni Okulu'nda okudum, ana sınıfı da vardı ve öğlenleri çocukları kemanla uyuturlardı. Tahta oyuncaklar vardı. Çok kıskanır, ben de gitmek isterdim. 5 yaşındayken beni zorla kabul ettiler bu okula. 1953 senesinde Kız Lisesi'ne girdim. Ortaokulu ve liseyi burada okudum.

Kız Lisesi bahçesinde 6 fen sınıfı, Gürayten Endez arşivi, 1959

Evimiz okulun bitişiğindedi. Zil çalınca evden duyar duymaz okula yetişme imkânımız vardı, ama ben hep erken giderdim, çünkü bahçede oynamak hoşuma giderdi. Bulgaristan'dan gelen göçmen-

ler de, eski Bursalılar da vardı mahallemizde. Hiç arabanın olmadığı zamanlarda bizim mahallemizde 3 özel otomobil vardı. Vali muavini bizim mahallemizdeydi. O zaman için önemli ve şerefli bir şeydi bu. Erkek Lisesi müdürü, Erkek ve Kız lisesine yakın olduğu için lise öğretmenleri de bizim mahallemizdeydi. Ailemizin onlarla dostane ilişkileri vardı. Güzel bir çocukluk geçirdik, çünkü sokakta oynayabilirdik.

Esi binanın yıkılmasını büyük bir üzüntüyle hatırlıyorum. Çünkü evimize çok yakın olduğu için o binanın açılışını hatırlıyorum. Çok küçüktüm. Bahçeye masalar konulduğunu, bahçede açılış töreni yapıldığını hatırlıyorum. Cumhuriyetin tipik okul binalarından biriydi. Erkek Lisesi'nin binası gibiydi. O bina hakikaten saklanması gereken bir binaydı. Ne yazık ki "yetmiyor" gerekçesiyle yıktılar. O kadar sağlam bir binaydı ki, dinamitlerle patlatarak yıktılar. Büyük bir zulüm... İşler acıydı. Çok güzel restore edilebilirdi. Yerine uyumsuz binalar yapıldı. O eski binanın temelleri duruyor, onları yıkamadılar. Sadece havuz kaldı eskilerden. Ne köşk olan eski bina, ne de yatakhane binası kaldı. Biçimsiz bir hale geldi ne yazık ki. Bu tahribatın dışında okul da çok değişim gösterdi. Büyük kızıma ısrar etmedik koleje girsin diye. Gidip benim okulumda okudu; Kız Lisesi'ne girdi. Çok güzel özellikleri vardı. Müzik odamız vardı. Safa Tangör müzik öğretmenimizdi. Sonra konservatuar müdür muavini olarak gitti. Duvarlardaki dolaplarda zannediyorum halk evlerinden alınan müzik aletleri duruyordu. Kuyruklu bir piyanomuz vardı. Safa Bey, bize her hafta bir şarkı öğretir, müzik bilgisi verirdi. O günü ben iple çekerdim.

Okulun mükemmel bir kütüphanesi vardı. National Geographic dergisini ben orada tanıdım. İngilizce olduğundan okuyamasam bile en azından fotoğraflarına bakıyordum Kız Lisesi'nin kütüphanesinde. Çok mükemmel bir şairin eşi orada kütüphane memuru olarak çalışırdı ve bizi bilirdi. Ben birinci sınıftayken çok kitap alıp okuyordum. "Sen bunları alıyorsun, bakalım okuyor musun?" dedi. "Evet" dedim. "Derslerin nasıl?" dedi. "İyi" dedim. Son aldığım kitabı sordu. Ben hepsini anlatınca, "İyi aferin de, yavaş oku. Daha çok vaktin var. Kitapları bitirirsin" dedi.

O zaman Bursa toplumu için yadırganacak gibi gelir belki, ama Erkek Lisesi ile Kız Lisesi birlikte konserler, izcilik çalışmaları yaparlardı. Öğretmenlerimiz gerçekten mükemmel insanlardı. En belli başlı liseler Bursa'daydı. Bursa Erkek ve Kız liseleriydi bu okullar. Bazı kişiler çocuklarını hep burada okuturdu yatılı olarak. İyi öğretmenlerle yetiştiğimiz için çok şanslıyız.

Öğretmen ve öğrenci ilişkilerinde karşılıklı saygı esası vardı, ama sevgi de vardı. Melek Saygunışık beden eğitimi öğretmenimizdi. Hepimizi çok iyi tanır ve neler yapabileceğimizi bilirdi. Herkesi atlatıp hoplatmazdı, ama hepimizi de gayret ettirirdi. Hepimiz üstümüzü çıkarıp spor kıyafetlerimizi giyerdik ve birbirimizden çekinirdik de. Çok kızardı. Söylediği şu sözü hiç unutmuyorum: "Soyunun. Bu bir cesaret işidir. Kişisel cesaretinizi burada herkesin içinde soyunup giyinerek göstermelisiniz." O zaman için önemli şeylerdi bunlar.

Yılsonlarında geziler yapılır, konserler olurdu. İzci gezileri olurdu. En önemlisi de liseyi bitirirken düzenlenen veda çayıydı. Herkes güzel elbiseler diktirirdi. İlk defa kuaföre giderdik. Topuklu ayakkabı giyerdik. Üniversiteye hazırlık olurdu bu.

Sınıf arkadaşlarımdan 203 Sevim Küçüközen vefat etmiş. Yeni öğrendim. Artık kaybediyoruz arkadaşlarımızı yavaş yavaş. 2-3 arkadaşımızı daha kaybettik. Diğer arkadaşlarımızla görüşmeye devam ediyoruz. Ben Ankara'dayken orada bileştik lise arkadaşlarımızla. Şimdi o grup İstanbul'a geldi ve her ay buluşuyoruz 5 Fen sınıfı olarak.

Kimya öğretmeni Ziya Gürkem'di. Müdürümüz Şinasi Onurkan son derece yumuşak bir insandı. Melahat Hanım'lar vardı. Küçük Melahat Hanım kısa, büyük Melahat Hanım uzun boyluydu. Mükemmel bir ders anlatımı vardı tarih öğretmeni Melahat Hanım'ın. Onun ders sistemini çocuklara da uyguladım üniversitede öğretirken. Hep bir ders önceki konunun özetini yapardı önce. Sonra dersin sonunda da tartışma açardı ne kadar öğrendiğimizi anlamak için. Eksikliği sonraki derste özetle tamamlamaya çalışırdı. Onu ben takdirle anıyorum hâlâ. Dikkate değer bir eğitimdi. Eğitimde şimdi çeşitli isimlerle eğitim metotları söylüyorlar, ama biz onları zaten görüyorduk. Meselâ; önce bir dersi verirdiler bize, sonra tartışmaya açardı

ve böylece konu pekişirdi. Bunu şimdi yeni metot olarak söylüyorlar. Ama eskidir bu.

Bizim kıyafetimiz de beyaz yakalı siyah önlüktü. Modelinde esnek davranırlardı önlüğün. O zamanın hayat koşullarında önemliydi bu. Herkesin özel bir kıyafet yaptıрма ekonomisi yoktu. Kişilerin de rahatsızlığına neden olabilirdi. İkinci Dünya Harbi'nin sonlarında, yokluğun olduğu zamanlar doğmuşuz. Annem bebek elbiseleri dikmek için kumaş istedikleri zaman yok! Çarşıda satılmıyor, ancak Sümerbank hamile annelere sıraya girmek koşuluyla belli bir miktar kumaşlar veriyor. Annem dedi ki: "Çok onuruma dokundu yapamadım. O sıraya giremedim."

Onun üzerine sedirlerde yastıklar vardır. Bir de içinde ince bezden yapılmış kılıflar vardır. O sedir yastıklar sökülmüş, ince bezler çıkarılmış, yıkanıp ütülenmiş ve ondan bana kıyafet yapmış. İkiz doğum yapmış. İkiz kardeşim gülbüz bir çocukmuş, ama doğum hatasında zedelenmiş, ölmüş. Ben de çok zayıfımışım. "Bu da ölür" demişler. Annem tüberküloz, üstelik ikiz doğum yapıyor. Ben de ölürüm diye 3 gün kenara bırakmışlar beni. Annem 88 yaşına kadar yaşadı. Ben bu yaşıma kadar geldim. Onun için de çok çalıştım.

Okulun bahçesindeki havuzun başında sınıf arkadaşları ve Gürayten Endez, 29 Haziran 1959

Eğitim ilkokuldan itibaren bana çok şey kattı. Özel Yeni Okul'da 3. sınıftan itibaren biz İngilizce öğrenmeye başladık. Bu Bursa değil, Türkiye için ilk olan bir şeydi. 4. sınıftan itibaren bizi liseye alıştırmak için her derse başka bir öğretmen gelirdi. Sonra lisenin verdiği eğitim çok iyiydi. Sınıfımızda 3 arkadaşımız dışında hepsi üniversiteyi kazandı. Onlar da okutulmayıp evlendirilen arkadaşlarımızdı. Diğerleri meslek sahibi oldular. 3 doktor, 2 profesör, 2 mimar, 3-4 kimya mühendisi, matematik öğretmeni, ziraat mühendisi, hukukçu çıktılarımızdan.

Okulda voleybol, pinpon oynardık. Aile ilişkileri çok iyiydi. Dostluk ve komşuluk ilişkileri çok iyiydi.

Spor ve Gençlik Bayramı'nda Gürayten Endez ve okul arkadaşları, 19 Mayıs 1959

Amerika'ya gittiğim zaman eğer eğitim Türkiye'de de böyle olursa vay halimize demiştim. 1977 yılıydı. Öğretmenler öğrencilerin oyuncağı haline gelmişti. Öğretmenler şikâyet ediyorlardı ve koleji bitirenler daha okuma yazma bilmiyorlardı. Benzer şeylerle şimdi biz karşı karşıyayız. Liseyi bitirdiği halde okuma yazma bilmeyen, matematiği bilmeyen çocuklarla karşılaşılıyor. Ablamla bir gün kumaş aldık, "Hadi bakalım kaç para vereceğiz?" diye sorduk çocuğa. Genç bir çocuk... Belli ki lise mezunu... Hesaplayamadı. Ablam kafadan hesapladı. Elindeki hesap makinesini dahi kullanamadı. Öğrencinin ilkokuldan itibaren yetiştirilmesi lâzım... Oyunlar çok hoş da, ne veriliyor anaokulunda çocuklara, boş vakit mi geçiriyorlar, bilmiyorum.

Şimdi biraz kar-buz olunca çok şikâyet ediyorlar soğuktan, ama biz zorluklarla yaşadık. Yine de çok mutluyduk. Her şeyi en ince detayıyla paylaşırdık. O zaman dediler ki: "Evi yakın olanlar odun getirebilirlerse iyi olur."

Haftanın birer günü fileye koyup evden 3-5 odun getirdik. Okulda çok zamanım geçirdi. Havuzun kenarında pinpon oynardık. Yatılıların eksiklerini bakkaldan, manavdan temin ederdim. Onlar da bunu unutamazlar. Ama bu çok doğal bir şeydi. Yatılı arkadaşlarım sabahları kahvaltı ederken bakardım. Kocaman bir bardak çay, oldukça renksiz, sayıyla zeytin, bir parça peynir ve ekmeğe vardı. Neden reçelleri yok, neden evdeki gibi değil, diye üzülürdüm. Geçenlerde konuşurken onlar "o çayı çok lezzetli bulduklarını, kahvaltıyı çok sevdiğini" söylediler. "Ne güzel kahvaltıydı!" dediler. Ben boşuna üzülmişim.

Okulun arka tarafında, herhalde Şinasi Bey'in düşüncesiyle bir sürü tavuk, horoz, ördekler, tavşanlar ve kuzu vardı. Herhalde gerektiğinde çocuklara yiyeceklerine ek olsun diye düşünmüştü. Öğretmenler bizlere çok dikkat ederlerdi. Müdür muavinlerimiz sertti, ama tatlı sertti.

Pazartesi sabahları ve cumartesi öğleden sonraları bayrak merasimi yapardık. Bayrağı bana çektirirdi hocalarım. Melek Hocam, "Gel bakalım Endez, otur şuraya!" der, bayrağı çektirirdi. Müzik hocası yoksa İstiklal Marşı'nı bana komuta ettirirdi.

Aileler hep yanlarına yetiştirecek genç insanları aldılar. Annesi babası olmayanlar harpte ölenler, eşi vefat edenler. Şehbenderler konağının karşısında otururduk. Onların da yetiştirilmiş bir kızları vardı. Eve de hizmet ederdi, ama iyi de eğitim aldırıyorlardı. Başka bir komşumuz hem bir yaşlı kadını hem de bir genci almıştı. Bizim de bir ablamız vardı. Ona annem yemek yapmasını ev düzenini öğretti. Okuma yazma öğrenmeleri için akşam kurslarına gönderildiler. Kitap okumasını öğrendiler. Okula gidebiliyorlarsa, yaşları geçmediyse, gönderiliyorlardı. Evlendiriliyorlardı. Çeyizleri yapılıyordu. Evde kaldıkları sürece bankaya para konuluyordu ki, ileride hayatlarına güvence olsun.

Milli eğitime verilen değer çok önemli. Eskiden her sene milli eğitim şûraları yapılırmış. Şûralarda tespit edilirmiş nelere dikkat edilecek; milliyetçilik, Atatürkçülük, devrimcilik, kaliteli nasıl insan yetiştirilir?... Bunlar kalmadı artık. Herhalde öğretmenlerimize her sene bir takım direktifler geliyordu, ama yasalarla birlikte çok şey değişiyor. İnsan kalitesinin sadece okumakla, öğretimle değil, eğitimle de olacağını kimse hesap etmiyor. Eğitim sokakta da, evde de, komşuda da alınıyor. Alınması gereken bir şey...

Şimdi çok mutlu oluyorum bazen; öğretmen tayinleri yapılırken genç insanların heyecanı ne kadar güzel. Ama, ne kadar iyi niyetli olursa olsun, onların yetiştirilmesinde de bir eksiklik varsa öğrencilerine de yansıtacaktır. Öğretmen yetiştirilmesinde bir takım eksiklikler var. Bursa Öğretmen Okulu Türkiye'nin en iyi öğretmenlerini yetiştirdi. Çocuğu yetiştirecek öğretmenin iyi yetiştirilmesi lâzım.

Görüşen: Yeliz Mutlu
Görüşme Tarihi: 18 Ocak 2012

Ön bahçede diplomalarla, Gürayten Endez ve sınıf arkadaşları, 29 Haziran 1959

Hakan Ağırbaş

11 Ocak 1963, Bursa

Basketbol Antrenörü

Babamın ailesi Yugoslavya, annemin ailesi de Yunanistan göçmeni. İlkokula Dörtçelik'te başladım. Daha sonra Özel İnal Ertekin İlkokulu'na devam ettim. Ortaokul ve liseyi Bursa Anadolu Lisesi'nde okudum. İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Matematik-Fizik Bölümü'ne devam ederken annemin vefatı ile okulu bıraktım.

Spora ilkokulda başladım. 70'li yılların başıydı. Rahmetli Hayri Koyuncu basketbol seçmelerine gelmişti okula. Daha sonra Anadolu Lisesi'nde hentbol, basketbol ve voleybol oynadım. Üniversite için İstanbul'a gittiğimde Beşiktaş'ta voleybol oynadım. Annemin vefatından sonra biraz dağılmıştım ve Hayri Koyuncu arayıp, "Ne yapıyorsun orada? Gel buraya DSİ'de antrenörlük yap!" dedi. Ben de Bursa'ya geldim ve antrenörlüğe başladıktan 2 sene sonra, o zamanlar DSİ 1. Bölge Müdürü olan Erdem Saker'in, "Alaylısın, mektepli ol!" sözü üzerine Uludağ Üniversitesi Beden Eğitimi Fakültesi'ne girdim ve buradan mezun oldum.

Antrenörlük yaptığım yıllarda okul-aile-kulüp üçgeni çok iyi kurulmuştu. Kız Lisesi öğrencileri DSİ'ye basketbol okuluna geliyordu. Kız Lisesi'nde spor salonu bir yana, deri top dahi yoktu. Sonra dedik ki: "Kız Lisesi ile ortaklaşa yapalım bu çalışmalarını." O zamanlar fazla takım da yoktu, maç sayısı da azdı. Maç sayısını arttırmak için, "hem okul, hem kulüp maçlarına çıksın bu takım" diye düşündük. Kız Lisesi'nde beden eğitimi öğretmeni Suna Özer'in katkısıyla oldu bu. DSİ'deyken Kız Lisesi ortaokul kısmında antrenörlüğe başladım. Daha sonra liseyi de çalıştırdım.

Sporcuları 3 türlü seçiyorduk: Birincisi; okulun açılış günü bayrak töreninde okula yeni başlayan öğrencilerin arasında gezerek boylarına bakar, uzun boyluları beden eğitimi salonuna çağırırdık. İkincisi, eski sporculara, "Herkes kendi boyunda bir kız getirecek" derdik. Üçüncüsü de, okulda anons yapardık ve istekli olanlar gelirdi. Bu durumda hem uzun boylulara, hem de kısa boylu dahi olsa heveslilere ulaşmış olurduk. Kısa boylular aynı zamanda benim boyum uzayabilir mi, diye hevesle gelirlerdi. Tam tersi de olurdu. Çok uzun boylu, Avustralya'da judo şampiyonu olmuş ve Kız Lisesi'ne gelmiş İlnur Pekkanlı vardı. Bir türlü basketbol oynamasına ikna edemedik kızı. Sonunda Suna Hanım'la kızın evine gittik. Lâf lâfı açtı, konu etrafında dolandı, dolandı ama kimse dillendiremedi evde. Dertleri, kızlarının basketbol oynayınca boyunun daha da uzayıp evde kalmasıydı. En sonunda işi gırgıra vurup dedim ki: "Bakın, bu kız evde kalırsa ben evleneceğim onunla." Herkes güldü ve gecenin sonunda ailesi İlnur'un basketbol oynamasına ikna oldu.

Okulun spora desteği muazzamdı. Özellikle müdüre hanım Melahat Çakır... Çok katı görünüş içindeydi, ama maçlardan önce çocukların ayaklarına masaj yaptığını hatırlarım. O zaman disiplin daha değişikti. Herkes çok katı, ama bazı konularda da çok yumuşaktı. Sevecendi. Kız Lisesi'nde bazı öğretmenler, "Ben spor yapmasını istemiyorum, ne gerek var spor yapmasına?" diyordu, ama hiç bir zaman spor yapan çocuklara problem çıkartmıyorlardı.

Suna Hanım, sporcular maçlardan ve turnuvalardan dolayı okuldan uzak kaldığında, kaçırıldığı dersler için okuldaki öğretmenleri toplayıp özel ders verdirirdi. Öğretmenler, öğrenciler sınavlara giremediğinde kanunen özel sınav yapıyorlardı, fakat özel ders verme işini mecbur olmadıkları halde gönüllü olarak yapıyorlardı. Çünkü takım da çok başarılıydı. Bütün olay okul-aile-kulüp diyaloglarının iyi olmasındaydı. Bursa'da bütün maçlarımıza aileler de gelirdi. Antrenmana bile yemek yapıp gelirler, birbirleriyle de görüşürler, çay günleri yaparlardı. Suna Hanım da giderdi bu buluşmalara.

Haftanın her günü antrenman yapardık. Başlangıç saatleri belli, bitiş saatleri belli olmazdı. DSİ Nilüferspor'un tesisleri eski fakültenin oradaydı. Evler uzak da olsa kulübün araçlarıyla oyuncular evlerine kadar bırakılırlardı.

1983-1984 basketbol takımı: Antrenör Hakan Ağırbaş, Cihan, Şebnem, Gülperi, öğretmen Suna Özer, Figen, Arzu, Berrin, Halide, Ezgi, Esra

Kız takımı çalıştırmanın bir zorluğu yoktu. Eğer tavrını koyarsan, kız olsun, erkek olsun herkes aynı. Karşıdaki ne demek istediğini biliyorsa, ona gör hareket ediyordu. Ben Balkanlı olduğumdan “ı-ıh” dedim mi, onun olmayacağını biliyorlardı ve kimse de onun üstüne gitmiyordu. Üç defa sakatlanan bir kıza, “Sen sakatlanıyorsun, çok narinsin, basketbol oynayamıyorsun, çek git” dediğim zaman bir daha hiç sakatlanmıyordu. Gerçekten sakatlanmalar hariç, “Rüzgâr esti, sakatlandım” diyen sporcum yoktu. Naz yapamıyorlardı, çünkü tavrımı biliyorlardı. Bahadır Uygur olsun, Bora Güler olsun antrenör arkadaşlarım da benim kadar deliydi.

Hem A takımında oynayıp hem antrenörlük yapan oyuncularım Berrin Ünver ve Elif Özel vardı. Onlar da beni aratmıyorlardı gaddarlıkta. Bahadır’ın demir bir zincirle sporcu kovaladığını bilirim. Vurmazdı tabii ki, ama kovalardı ve oyuncular da şaka olduğunu bilirdi. Kız takımı çalıştırmanın kolaylığı şuydu: Kızları birbirine çok rahat düşürüyordunuz. “Sen Özlem kadar yapamıyorsun, Özlem’den daha mı gerisin?” dediğim zaman kızların içinden gelen rekabet hırslıyla başarıyı yakalıyordunuz. Erkeklerde böyle olmuyor; “Ahmet senden daha iyi yapıyor” dediğin zaman, “Yaparsa yapsın” diyor. Kızlar daha hırslı.

Bütün oyuncularım kendine has kişiliklerdi. İrem diye bir kızımız vardı; İrem Kalaycıoğlu Çağan. Çok disiplinli, çok kuralcı, yaptığı işi en iyi yapmak isteyen biriydi. Bu yüzden onu çok sevdim ve seneler sonra kızıma da İrem ismini verdim. Çılgın Esra’mız vardı; Esra Kırmımlı. Tam bir el bombası; çek pimini, at sahaya, kovalasın herkesi. İlkur Avustralya’da yaşadığı dönem judo şampiyonu olmuş, cüsesinin tam tersine içine kapanık, sessiz, sakin biri ve narin oynardı. Hücum yaparken onu itiyorlardı, “Kızım vursana?” diyorduk, “Ay niye vurayım, acır canı” diyordu.

Bütün sporcularım üniversiteyi bitirip meslek sahibi oldular. Aralarından Esra Kırmımlı avukat, İrem Kalaycıoğlu Çağan endüstri mühendisi, İlkur Pekkan Uludağ Üniversitesi İngilizce bölümünde doçent, Elif Özel, Hilal Ertunalı ve Yeşim Güreşçi beden eğitimi öğretmeni, Figen Karadayı Asım diş hekimi, Gülperi Baykal Ağırbaş özel bir bankada şube müdürü, Müge Işık Aydemir doktor, Bahar Özel Akalın yatırım danışmanı, Pınar Özkıp İstanbul’da 5 yıldızlı bir otelde satış müdürü oldu. Hande Akyar Kara, Nedime Balcıkardaşlar ve Funda Erolu Yaşar İşletme okudular. Aysun Yedikardaş Dönmez de Bursa Büyükşehir Belediyesi’nde araştırmacı.

Hepsinin okulda ve basketbolda başarılı olmalarının sırrı şuydu: O dönemlerde fazla televizyon kanalı yoktu ve internet yoktu. Ya evde oturacaklardı, ya da spor yapacaklardı. Spor yaparak kendilerini belirli bir noktalara getirdiler. Bununla beraber Suna Hanım ve okulun desteği, çocukların eğitimden geri kalmamalarını sağladı. Böylece iyi eğitim aldılar, hem sporu, hem eğitimi paralel göturdüler. Spor aynı zamanda bir meta, bir kariyerdi. Gazetelere çıkıyorsun, herkes seni tanıyor; bir albenisi vardı. Sporcularım için en büyük ceza onları antrenmanlardan uzaklaştırmamdı. Çünkü, bu durumda arkadaşlarıyla yapacakları muhabbetten, şamatadan uzak kalıyorlardı. Ben de sporcularımın sınav sonuçlarını takip eder, herhangi birisi kırık not aldığında, “Git notunu düzelt, öyle gel” derdim ve antrenmanlara almazdım. Sonra sporcularım öğretmenlerini kovalardı: “Hocam, lütfen sözlü yapın notumu kurtarayım, Hakan Abi beni çalışmalara almıyor, geri kalmayayım” diye.

Böylece kızlar için okul basketbola, basketbol da okula motivasyon sağlıyordu. Koşullar böyle olunca aileler de kızlarının spor yapmalarına karşı çıkmıyordu. Hatta öyle ki, aileler gece yarısına kadar ant-

renman yaptığımızda dahi karşı çıkmıyordu. Aileler gelir, çalışmayı izler, gece yarısı evine dönerdi sonra.

Bursa Hakimiyet Gazetesi haberi, 4 Aralık 1987

Disiplinli çalışırdık. Oyuncularıma en sinirlendiğim ve onları cezalandıracağım zamanlarda, çalışmayı zorlaştırırdım. Tam antrenman bitti zannettiklerinde, çizgi koşusu (linedrill) yaptırırdım. Koşuda 3.

gelen kişi belirli bir saniyenin altında koşamazsa, o saniyeyi tutturan kadar, hepsini defalarca koştururdum. Yine tam bitti zannettiklerinde 50 mekik, 30 şınav, 15 çakı hareketi... Yine tam bitti diye düşündüklerinde, bunca yorgunluğun üzerine faul atırırdım ve 2 faul üst üste atabilen antrenmanı bitirmiş olurdu. Oyuncularım hâlâ gülerек der ki: "Bu çalışmalar dayaktan farksızdı, kendi kendimize dayak attırıyordun bize." İşte başarı bu disiplinli çalışmalarla geldi.

1986 senesinde Türkiye Liselerarası Basketbol Şampiyonası'nda Türkiye 3'sü olduk. Şampiyona Bursa'da düzenlenmişti. Kulüplerde yıldız takımla Türkiye 2, genç takımla da Türkiye 4. olduk. Türkiye kadınlar 1. ligine çıkan en genç takım olduk ve 1987-1988 senesinde 1. ligde oynadık. Takımın Erdem Saker başkanlığındaki DSİ Nilüferspor adına 1. lige çıkmasında, Suna Özer'in liderliğindeki Bursa Kız Lisesi'nin katkısı çok büyük oldu. Okul ve kulübün çok güzel bir işbirliği vardı.

Antrenörler takımlarıyla geçirdikleri hiçbir turnuvayı unutamaz. Her turnuvada muhakkak bir şeyler yaşanmıştır. Eskişehir'de Türkiye 2. olduğumuz turnuva, en unutulmazlardan biridir. Bizim takımın hem bursa Kız Lisesi, hem de DSİ Nilüferspor takımı olduğu gibi, İstanbul DSİ takımı, okullarda da İstanbul Kız Lisesi'ydi. O yıl onlarla çok çekişiyorduk ve okullarda da, kulüplerde de, hazırlık maçları dâhil bütün maçlarda yenildik onlara. Onlar da o rahatlıkla yarı final maçlarına çıktılar ve biz onları yenip Beşiktaş'la final oynadık. Finalde kaybedince 2. olduk. Pek çok hazırlık maçları yapıyorduk. O konuda İstanbul DSİ bize çok yardımcı oluyordu. Çamlıca'da DSİ tesislerinde kalıyorduk. Neredeyse 2 haftada bir Nişantaşı, Galatasaray, İstanbul Üniversitesi gibi takımlarla maç yapardık. Erkek takımlarla bile antrenmana çıkardık İstanbul'da. O yıl hiç maç tecrübesizliğimiz yoktu. Finalde Beşiktaş'a yenilmemizin sebebi son dakikada yaptığımız savunma hatalarıydı.

1986 yılında Bursa'da düzenlenen liseler arası basketbol şampiyonasına katılabilmemiz için grup maçlarının hepsini kazanmamız gerekiyordu. Özellikle Çanakkale Lisesi'nin takımı çok iyiydi. Şu anda Çanakkale Basketbol İl Temsilcisi Murat Firidinoğlu onların antrenörüydü. Maçtan sonra kovalamıştı beni, çünkü orada bir "üçkâğıt" yapmışım ben: En zayıf oyuncum Figen Karadayı'yı, onun en iri

oyuncusu olan ve şu anda kadın basketbol milli takımının menajerliğini yapan Canan Bakır'a karşı oynattım. Tabii Canan her hareketinde Figen'e faul yaptı, 5 faulle oyun dışında kaldı. Böyle olunca onların bütün oyun düzeni bozuldu ve bu sayede takımı 6-7 sayı ile yenip Bursa'daki finallere katılma hakkı kazandık. Bu turnuvada Bursa Kız Lisesi'nden maçları seyretmeye gitmek isteyen öğrenciler izinli sayıldı. Hakemler şöyle rica ediyorlardı: "Senin maçlarına lütfen kız seyirci getirme, bir başlıyorlar 'Kız Lisesi, Kız Lisesi' diye bağarmaya, Altıparmak'tan bile duyuluyor sesleri."

Takımı okulun yatakhaneğinde kampa almıştık. Okul müdürü Melehat Hanım kendi elleriyle yemekler yapıp dağıtıyordu kızlara. Yemeyene zorla kendi elleriyle yediriyordu. Zaten kendisi de okulda yaşıyordu.

Şampiyonada Ankara TED'in takımında erkek takımlarında dahi oynayabilecek yetenekte çok iyi oyuncular vardı. Onlar 1, milli takım oyuncularını barındıran Galatasaray 2, biz de onların ardından 3. olduk.

Olay Gazetesi haberi, 6 Kasım 1987

Turnuvalarda maç saatleri dışındaki vakitlerimizi eğlenerek geçirirdik. Su savaşı, yastık kavgası yapar, kâğıt ve tavla oynardık. Yine de kontrolü elimden bırakmazdım. Her gittiğimiz turnuvada konakladığımız yerlerde ilk önce çalışanlarla, bekçilerle ve çevre esnafla muhabbet kurardım. Niye geldiğimizi, kim olduğumuzu anlatıp onlara küçük hediyeler verirdim. "Siz de aile babasıdır, bu kızlar size de emanet" diye konuşurdum. "Bu kızlar bacımız" deyip benden daha iyi bakarlardı. Kızları her zaman serbest bırakırdım.

Bir gün Isparta'da turnuvadayız. Kızlar Hakan Abilerini aldatmanın verdiği huşu içinde sabah misafirhaneden kaçmışlar. Sabah sabah yasak olan yiyeceklerden alacaklar! Tabii kızlar daha geri gelmeden bekçi telefonla bilgi verirdi bana. Ama derdim ki: "Sakin karışmayın, engellemeyin, bırakın gitsinler, sadece haberim olsun gittiklerinde." Gidenler de belli; Esra, Gülperi... Bir de arka camdan giriyorlar sonra. Ben de arka camın yanında oturmuş bekliyorum. Hababam sınıftaki gibi ayağını içeri atan, "Hakan Abi" deyip kalakalıyor. "Yahu sen nereden biliyorsun bizim kaçtığımızı?" diyorlardı. "Ben de sporcuymen pek uslu degildim. Ben de kaçtım zamanında" diyordum.

1983 – 1984 yılında İstanbul Çamlıca'da, DSİ'nin bulunduğu Soyak bomboştı. İşçiler vardı, kamyonlar geçiyordu, yol yoktu. Bizim kızlar kaçtılar yine. Misafirhanede resepsiyonda genç bir çocuk var, bir de biz varız. Televizyon odasında televizyon seyrettik, sonra, "Abi biz yatmaya gidiyoruz" deyip erkenden yukarı çıktılar. Birinci falso buydu. İkinci falso; normalde sporcu kafesi bir yere gittiği zaman gürültü olur. Yukarısının yıkılması lâzım gürültüden... Bizim misafirhanede çıt yok! Ben dedim ki: "Bunlar yine kaçtılar." Sonra dış bekçiye telefon açtım. "Seninkiler geziyor" dedi. Hepsi judocu İlknur'a güveniyor, ama en çok korkan o. Dönüşleri muazzamdı! Bir çiçek bahçesi görüyorlar, o zaman bahçede aydınlatma yok. Diyorlar ki: "Bir kişi çiçek kopartsın." Hepsi bir geldi, herkesin elinde bir çiçek. Herkes "bir" çünkü! 12 çiçekle geldiler. Oyuncum Berrin Ünver'in ablası, Pervin Ünver vardı. O da basketbolcuydu ve kızlara ablalık etmesi için o da gelirdi turnuvalara. En çok fırçayı o yedi benden, "Neden müsaade ediyorsun?" diye. "Ne yapayım, gidiyorlar" derdi o da.

Bir de unutmadığım Tekirdağ turnuvası vardı. Bütün takımlar şehri gezmek ister, benimkiler kaldığımız misafirhaneden çıkmak iste-

mezdi. Çünkü, misafirhanenin harika bir aşçısı vardı. Leziz yemekler, mezeler yapardı. "Abi gidelim, tost yiyelim, herse yiyelim" diye tutturlardı. Aşçımız yemekleri özene bezene yapıp, oyuncuları bir güzel besleyip, sonra da maçları seyretmeye gelip tezahürat yapardı. Önemli bir maçtan önce bol sarmısaklı bir yemek yapmıştı. Öyle ki, bizinkilerin sarmısaklı ağız kokusundan karşı takım hücum yapmamıştı. Sahadaki 6. adamımız gibiydi Tekirdağ'daki aşçımız.

Konakladığımız yerlerde personelle kaynaşınca güzel hatıralar oluyordu. Sakarya'daki bir turnuvada da misafirhanedeki garsonlar, gecenin bir yarısı, "davet yemeğinin artıklarını yiyebilirsiniz" diye haber vermek için, oda kapılarına yanaşmadan erikler atmışlardı oda kapılarına. Kızlar duysun, çıksın ki yemek yesinler. Doymak bilmezlerdi!

Şoförlerimiz de harika insanlardı. Bir yerde başarı varsa, herkesin çok iyi olması lâzım. Şoförümüz Asım Karakullukçu dünya tatlısı bir insandı. Nemrut bir adam olsaydı bu kadar başarılı olmayabilirdik. Çünkü, bizi motive ediyordu. Maçlarımızı seyrederdi, tek başına tezahürat yapardı. Yolculuklarda ya da maça giderken 'Çok gürültü yaptınız' diye sporcuları azarlasaydı, moralimizi bozan bir insan olsaydı, bu başarılar yakalanamayabilirdi. DSİ'de görevli doktorumuz Ramiz de ekibin bir parçası olarak bizimle turnuvalara gelir, neşemize neşe katardı.

Gittiğimiz yerlerde bir müze, tören yeri varsa, takımımızı muhakkak götürürdüm. Basketbol harici de eğitim verirdik sporculara. Belki de o yüzden başarılı olduk. Kızlar kendi özgüvenlerini kazandılar. Kendi çocuklarıma da aynı şeyi söylüyorum: "Bana keşke ile cümle kurmayın. Keşke yapsaydım, keşke yapmasaydım demeyin. Ya yapın, ya yapmayın."

Yasaklar koyabilirdim, kamp alanlarının dışına çıkmalarına engel olabilirdim. Böyle olunca ket koyuyorsunuz çocukların önüne. Gidecek, görecek, ama bir idareci olarak benim haberim olmalı. Başlarına bir şey geldiği anda orada olmalıyım. "Aman başlarına bir şey gelmesin" diye içeride tutarsam, o çocuklar yetişmez.

Biz Kız Lisesi öğrencilerinden oluşan DSİ Nilüferspor Kulübü olarak Kadınlar 1. Ligi'nde yabancı oyuncusu olmayan tek takımdık. En genç takımdık. Ligden düşmemize rağmen oyuncularımın hepsi büyük takımlara transfer oldu. Kimse açıkta kalmadı. Bir takım düşü-

nün, 1. ligden düştüğü halde bütün sporcuları transfer oluyor. Milli takım aday kadrolarına seçilirdi oyuncularım, ama o zaman bakanlığın maddi imkânsızlıklarından dolayı alt yapı takımların kampları kurulamazdı. Basketbol eğitimi sadece topu yere vurmaktan ibaret değil. Paylaşmak, insanların birbirleriyle olan ilişkilerini düzenlemek, insanların çıkarlarını törpüleyebilmek, insanlarla iyi ilişkiler kurmalarını sağlamak, empati yaptırabilmek. Bunları sağlarken başarı geliyor. Böylece gelecekteki iş, aile, özel yaşantılarında da başarılı oluyor zaten oyuncular. Şimdi iş ilânlarında da hep ekip çalışmasına uyumlu elemanlar aranıyor. İşte takım sporu yapmak, iş hayatında da takım çalışmasında uyumlu çalışmayı sağlıyor.

Farklı kültür ve gelir seviyesinde oyuncularım vardı. Oyuncularım, yardımcı antrenörler ve idarecilerle birlikte bir ekiptik. Herkes birbirini tamamlıyordu. Birinin sorunu varsa, kaptan diyordu ki: "Bugün bütün paslar şu oyuncuya gidecek." O gün o oyuncu antrenmanda mutlu hissediyordu kendisini ve sıkıntılarını unutuyordu.

Başarının tarifi fludur. Her şeyi bir kişi yapmaz. Muhakkak altında küçük parçalar vardır. Birini çektiğinizde denge bozulur. Bursa çok büyük bir şehir, ama bugün eski başarılar yok. Çünkü, eski gelenekler sürdürülemedi, üstüne bir şey konulamadı, insanlar kendilerini geliştirmediler.

Erdem Saker Bursa'da spora katkı anlamında çok büyük işler yaptı. O dönemde Bursa'da sporla ilgili ne kadar iyi şey varsa, Erdem Saker'in imzası vardır. Voleybol, basketbol, güreş, kayak, atletizm, tenis, masa tenisi, yüzme branşları ile o zamana kadar kimsenin yapmadığı bir şeyi, tesisleşmeyi yaptı, DSİ Nilüferspor'u kurdu. Ulu dağ'daki rasathaneyi sporcu kampına çevirdi. İznik'te göl kıyısında kamp oluşturdu.

Erdem Saker'in çalışmalarımıza katkılarında biri de, Ege Üniversitesi Spor Bilimleri ile temas kurmamızı sağlaması oldu. Her sene gelip sporculara performans testleri yaparlardı. Biz de o testlerin sonuçlarına göre oyunculara özel programlar hazırlardık. Kimin hangi kas grubu zayıfsa, oyunculara çaktırmadan, kimseyi de üzmeden o yönde çalıştırdık. O zamanlar kimsenin yapmadığı bir şeyi Erdem Saker vasıtasıyla yaptık. Ege Üniversitesi'nden koskoca profesörleri buraya getiriyordu. Biz de dertleşip bilgi alış-veriş yapabileceğimiz

insanlarla görüşme imkânı yakalıyorduk. DSİ spor bölümünün genel kaptanı şehir dışında özel maçlar yapmamıza müsaade etmediğinde, kaptanla görüşüp, “Bu kızların daha çok maç yapmaları lâzım” diye ikna etmeleri için üniversiteden hocalara rica ediyorduk.

Çalışmalarımızın yolunu bir de oyuncuların nitelikleri belirliyordu. O nesilde oyuncular guard (oyun kurucu) ağırlıklı mı, forvet ağırlıklı mı? Zaten felsefemizde herkesin guard gibi yetişmesi düşüncesi vardı. Başlangıcımız, Ege Üniversitesi'nin testleriydi.

Okul spor oyunları baskette inanılmaz skor Bursa Kız Lisesi: 258 Yunus Emre Öğretim: 0

Bursa Ortaokullararası Basketbol II Birinciliği'nde Bursa Kız Lisesi, Yunus Emre İlköğretim Okulu'nu 258-0 gibi inanılmaz bir skorla yenerek basketbol tarihine imzasını attı.

Atatürk Spor Salonu'nda oynanan karşılaşmada, kız lisesi, zayıf rakibi Yunus Emre İlköğretim Okulu karşısında ilk devreyi 120-0 önde bitirdikten sonra, ikinci yarıda da hızlı bir oyun sergiledi.

Tek sayı bile yemeden özellikle 4

oyuncusunun attığı basketlerle tarka ulaşan kız lisesi takımında Nimet 63, Meral 60, Berrin 55, Ilknur da 52 sayı kaydetti.

Bursa Kız Lisesi, böylece 173-8'lik skorla Ankara Özel TED Lisesi Takımı'na ait olan sayı rekorunu açık farkla kırmış oldu. 258-0'lık inanılmaz skorun, Guinness Rekorlar Kitabı'ndaki 272-0'lık erkekler maçı skorundan sonra dünyada bayanlar arasında bir maçta ulaşılan en büyük fark ve kaydedilen en fazla sayı olduğu bildirildi.

Güneş Gazetesi, Bora Güler arşivi, 23 Kasım 1989

Uludağ ve İznik'teki kamplar genelde kaynaşma kamplarıydı. 24 saat sevdiğin ya da sevmediğin kişilerle birlikte yaşıyor, antrenman yapıyor, aynı odada kalıyorsun. Şikâyet edeceğin kimse yok, kime şikâyet edeceksin? Bana! Şikâyet ettiğin anda fırça yiyordun, ‘Neden şikâyet ediyorsun?’ diye. Ayrı ayrı kültürlerden gelen oyuncular var. Geçinmek zorundalar, çünkü ortak bir amaçları var: Başarı.

İznik'te günde 3 kez antrenman yapardık: Sabah koşu ile başlar, öğ-

leden sonra ağırlık çalışması yapılır, akşamüstü de top antrenmanı yapılırdı. Çalışma aralarında ‘Gidin dinlenin’ dediğimizde gidip gölde ya da havuzda yüzerdi oyuncularım ve böylece günde 5 – 6 kez spor yapmış olurlardı.

Yine İznik'teki kondisyon kampında bir gün köylünün biri geldi ve “Sporcuların elmalarını alıyor, çok zararım var diye bağırma-ya” başladı. “Tamam” dedim, “Ne kadar zararın varsa ödeyeyim. Al parayı o zaman.” “Yok, parasında değilim” dedi. O sırada sporcular koşudan geliyor. Pınar Özkıp geldi, zayıf, incecik bir kız. “Bu mu çaldı?” diye sordum. “Yok, yahu günahına girmişim bu çalmış olamaz” dedi köylü, gitti. Gittikten sonra oyuncularım baktığımda hepsi göbeğinden, paçasından elma çıkarıyordu. Ertesi gün gidip adama parasını verdim, “Hakkını helâl et” diye. Meğer bu hikâyenin öncesi varmış; oyuncularım anlattı: Kampın ilk günü bizim kızlar koşuya çıktığında elma bahçesinin yanından geçerken bahçenin sahibi, “Gelin, elma alın” demiş, ama adam bilmiyor ki, bunlar en az 20 kişi ve 21 gün daha oradalar...

Turnuvalarda sporcularımın karınları hep açtı. Gece yaraları mutfakların kilitli kapılarını zorlardı yiyecek bir şeyler bulabilmek için. Sonra arabaya doluşup seyyar köfteciler, kokoreççiler arardık şehirlerin sokaklarında. Bilirdim ki aslında aç değiller, sadece macera arıyorlar. Aydın'daki bir turnuvada da menüyü belirleyip ekstra yemek yemelerine engel koymuştum. Gruptan çıkmayı garantilerseniz her şey serbest demiştim. Arkam dönük otururken, sürekli tabaklar gelip gidiyordu. Sonradan farkettim ki, takımın en kısa ve en zayıfı Hande Akyar yemiş bütün o mezeleri.

Takma adım tavşandı. Dışlerimden dolayı bana öyle derlerdi. Okul arkadaşlarım, hatta lisede ranzamın üstünde yatan arkadaşım bile, Hakan diye sorunca tanımamış, tavşan deyince anlamış babamın beni aradığını. Oyuncularım da bana bazen ‘Tavşan Abi’ derlerdi. Antrenmanlarda kızlara moral vermek için 2 faul üst süte atan olursa ördek dansı yapardım. Bunu görmek için atmaya çalışırlardı. Bu kadar samimiyet ve şakalaşma içinde bana asla saygısızlık göstermezlerdi.

İspiyonculuğa asla müsaade etmezdim. Onu yaparlarsa zaten disiplin bozulurdu, maçlara da yansırı. Bir grubu bozmak isterseniz,

yapılacak tek iş ispiyona müsaade etmektir. İspiyoncu yerine ben oyuncuların etrafındaki insanları bağlıyordum; resepsiyon görevlileri, güvenlikçiler, satıcılar, öğretmenler... Böylece her şeyden zaten haberdar oluyordum. Oyuncularım, onların yaptıklarından haberdar olduğumu bilmedikleri için de onların gizli saklı iş yapma hazzını yaşamalarına müsaade etmiş oluyordum. Böylece arkadaşlar arasında yasak olan bir şeyi paylaştıklarında, takım olarak bir sırları olduğunda, daha çok kenetleniyorlardı birbirlerine.

Uludağ'da kamp yaptığımız alanda bir çukur vardı. Ben sporcuymen kamp yaptığımızda keşfetmişim. Bir noktada durduğunda oyuncular çukurun bir ucundan diğer ucuna koşarken her ne konuşuyorsa çok net duyuluyordu. Öyle bir akustiği vardı. Esra Kırımlı koşarken çalışmanın zorluğundan ötürü sayıp sövmeye başlar, önümden geçerken susardı. Arzu bir sakatlık geçiriyordu. Grubun arasından onu çağırdım yanıma, diğerlerini koşturmaya devam ettim. Arzu, Esra'nın söven sesini duymaya başladığı andan itibaren kızardı, bozardı, işaretler yaptı, ama Esra anlamadı tabii. Sonra Arzu Esra'ya anlatınca bir gün yüzüme bakamamıştı. Esra o zamanlar takımdan en çok attığım, kavga ettiğim oyuncumdum. Ama şimdi karşılaştığımızda kucaklaşıyoruz.

Küçük Anadolu şehirlerinde turnuvaya gittiğimizde, şehrin delikanlıları onca kız gelmişken tanışmak isterlerdi, ama izin vermezdik. Kızlar güvenli misafirhanelerde kaldıklarından ve başıboş kaldıklarından dolayı hayıflanırdı gençler. Bir keresinde Eskişehir'deki bir maçımızda gençler ilgi çekmek için sahaya koca bir araba lastiği fırlatmışlardı.

Kız Lisesi ile Anadolu Lisesi'nin maçları seyirciler açısından kıran kırana geçirdi. Oysa her iki takımın da sporcuları çok iyi arkadaşlardı. Maçlardan önce beraber gezerler, yemek yerler, kol kola maça gelirler, sahada maç içinde sohbet ederler ve hatta sahaya da kol kola çıkarlardı. Seyirciler ise tribünlerde birbirlerini yerlerdi. İki taraflı seyirci koltukları olan Atatürk Kapalı Spor Salonu'nun bir tarafı Anadolu Lisesi, diğer tarafı da Bursa Kız ve Erkek Lisesi öğrencileri ile dolardı.

Bir Bursa birinciliği maçında, oyuncular yine kol kola sahaya çıkmış, Kız Lisesi farklı önde. O sırada tribünlerin Anadolu Lisesi tarafından

hakem Ömer Çorapçığıl'in kafasına ayva atıldı. Hakem çok kızdı. Oyunu durdurdu, tribünleri boşalttırdı. Şeref tribününün kalması için ikna ettik. Sonra sahada maç her zaman olduğu gibi dostluk maçı havasında devam etti. Maç bittikten sonra duyduk ki, asıl maç da salonun dışında, Anadolu Lisesi ile Erkek Lisesi seyircileri arasında devam etmiş ve güvenlik görevlileri ayırmış öğrencileri.

Bursalılar okul maçlarını da takip ederdi. Kız Lisesi'nin basketbolcuları Heykel'de okula yürürken yoldan geçenler tanırdı ve "Kız Lisesi'nde basketbolcu bunlar" derlerdi. Dolmuşa bindiğim zaman para almazdı şoförler.

Grup maçındayız. Maç başladı, Hande'ye sürekli diyorum ki: "Kızım, savunduğun oyuncunun önüne geç, pas almasın." "Tamam abi" deyip inatla kızın arkasına geçiyor, kız topu alıyor, sayı atıyor. Maç 3 uzatmaya gitti. 3. uzatmanın sonunda mola aldım ve "Hande" dedim, "Kızın önüne geçersen seni gebertirim." "Tamam abi" dedi, kızın önüne geçti, pas aldırmadı ve maçı biz kazandık. Bende hata, 3 uzatmada akıl ettim ancak. Sporcu dediklerini dinler, ama uygulamayabilir. Sahanın içinde olduğu için daha iyi düşündüğünü sanır. Oysa ki antrenör dışarıdan bütün pozisyonları görür.

Bir keresinde de özel bir maçta oyuncularına çok sinirlendim. Devre arasında soyunma odasında bas bas bağıriyorum, "Neden dediklerimi yapmıyorsunuz?" diye. Sesim duvarlarda yankılanırken, tam da o sırada pivot oyuncum Yeşim Güreşçi yanlışlıkla sakız patlatma gafletinde bulundu. "O sakızı alır..." dedim ve sustum. Yeşim hariç diğer 9 oyuncum kafalarını eğip kıs kıs gülmeye başladı. O andan itibaren bende sinir kalmadı.

Henüz ortaokulda olan sporcularımla ilk turnuvalarındaydık ve sohbet ediyorduk. Spora yeni başlamışlardı. Bir ara, "Abi neden erkekler daha iyi basketbol oynuyor?" diye sordular. Ben daha "Onların elleri daha büyük, topu tek elle kavrayabiliyorlar" deyip lafımın devamını getiremeden Bahar Özel basketbol topunu tek eliyle üstten desteksiz kavramış, bana gösteriyordu: "Böyle mi abi?" Gözlerim fal taşı gibi açılmıştı. Bahar'ın ellerinin ne kadar büyük olduğunu o zaman fark etmişim.

Lassa ile yaptığımız bir maçta, karşı takımın oyuncusu faul atıyor. İlk atışı sayı oldu, ikincisi girmedi, bizim bir oyuncumuz topu aldı

Olay Gazetesi haberi, 23 Kasım 1988

ve kendi potamıza attı, sayı oldu. Bir süre sonra Tekirdağ'da kafa kafaya giden bir maçta yine faul atışı sonrası aynı oyuncum topu aldı ve bütün yedeklerle birlikte sahadaki oyuncular, Suna Hanım dâhil aynı sahneyi tekrar yaşamaktan korkup sanki sözleşmişçesine

“O pota biziimmm...” diye bağırdı. Planlasan herkesi aynı anda bu şekilde bağırtamazdın.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme tarihi: 3 Ocak 2012

Hikmet Hocaoglu

2 Şubat 1954, Mestanlı - Bulgaristan

Masa Tenisi Antrenörü

Masa tenisine 8 yaşında Mestanlı Rodopi Kulübü'nde başladım. Ancak masa tenisi sporculuğum çok uzun sürmedi. Amatörce spordan kopmadım. 1973 senesinde Bulgaristan'dan Bursa'ya göç ettik.

Türkiye şampiyonu masa tenisi takımı, Hikmet Hocaoglu, Gülseren Genç, Banu Temizkalp, Yasemin Ayten, Şirin Garip, Sinem Görgöz, 1990'ların başı

1976 senesinde DSİ'de harita ölçüm üzerine çalışmaya başladım. Kurumda her öğlen amatörce masa tenisi oynardık. Kulüp henüz aktif değildi. DSİ çalışanları kulübü aktif hale getirmek isteyince, Erdem Saker tarafından kulübün faaliyetleri aktif hale getirildi. Kulüp

yöneticileri masa tenisi takımını çalıştırmam için bana teklifte bulundular. Masa tenisine aktif sporcu olarak devam edemediğim için içimde ukdeydi ve 25 Mart 1981 senesinde DSİ Nilüferspor'da masa tenisi antrenörlüğü kariyerime başladım.

Kulüp müsabakalarında ilk şampiyonluğumuzu minikler kategorisinde 1985 senesinde kazandık. Sporcularım Türkân Sabırlı ve Mine Kuzu'ydu. Her ikisi de Kız Lisesi'nde okuyordu. Okul, iyi eğitim vermesi sebebiyle aileler tarafından da tercih edildiğinden, ilkokulda başarılı olan masa tenisi sporcularını Kız Lisesi'ne kaydettiriyorduk. Türkiye şampiyonluğunu 7 kere kazandık. Bunu yanı sıra iki kere Türkiye 2'si, bir kere de Türkiye 3'sü olduk. Türkiye şampiyonlukları sonrası 1997 senesinde Belçika'da dünya 3'sü olduk, 2006 senesinde Çin'de de ilk 8'e girdik.

Dünya 3.'sü masa tenisi takımı kupayı aldıktan sonra; Bilgen Öztürk, Azize Baş, Emine Öztürk, Pınar Ersöz, antrenörleri Hikmet Hocaoglu ile, 1997

1997 senesinde Afyon'da düzenlenen Türkiye Şampiyonası'na giderken, Belçika'da bir dünya şampiyonası olduğundan ve şampiyon takımın buraya gideceğinden haberimiz yoktu. Burada final maçından hemen önce Afyon gençlik ve spor il müdürü şampiyon olan takımın dünya şampiyonasına katılacağını söyledi. Bu baskının al-

tına girmemeleri için sporcularıma bunu söylemedim. Şampiyon olduktan sonra söyledim ve çocukların sevinçlerini tarif edemedim!

Ülkemizde müsabakalar 2 sporcu ile yapıldığından ve ISF (Uluslararası Okul Federasyonu) kuralları gereği 4 sporcu ile katılması gerektiğinden, Kız Lisesi öğrencileri Azize Baş ve Pınar Ersöz'den oluşan takıma takviye olarak Cumhuriyet Lisesi sporcuları Bilgen Öztürk ve Emine Öztürk kadroya dâhil edilmiştir. Belçika'da turnuvanın yapıldığı Bütgenbach küçük bir kasabaydı, ama doğası ve spor olanakları çok etkileyiciydi. Dünya çapında lise düzeyinde masa tenisi takımlarının durumunu bilmediğimizden, kendimize bir hedef koyamamıştık. Müsabakalar başladıktan sonra burada derece alabileceğimizi gördük. Zaten Alman ve İngiliz antrenörler de "Şampiyonanın finalisti sizsiniz" diye yakıştırama yapmışlardı. Şu anda Avrupa'nın güçlü masa tenisi takımlarına sahip Almanya, Fransa, Belçika takımlarını yendikten sonra grubumuzda Çin'e yenildik. Slovakya ile finale çıkma maçı yaptık. Milli takımda oynayan 2 sporcuları vardı. 2-1 öndeydik ve son sette 20-19 öndeyken önce seti, sonra maçı kaybettik. 3.-4.lük maçını İngiltere ile karşılaştık ve galip gelerek dünya 3.lüğü kupasını ülkemize, şehrimize ve Bursa Kız Lisesi'ne kazandırdık.

Kız Lisesi ile ikinci kez gittiğimiz dünya şampiyonasında başarı elde edemedik. İlk 8'e girebildik. Ancak masa tenisi ve Kız Lisesi sayesinde gördüğüm Shanghai'dan çok etkilendim.

Her dünya şampiyonasında gelenek olarak ülkeler kendi kültürlerini yansıtan bir sunum yaparlar. Ben sporcularımıza yoğun masa tenisi antrenmanları yaptırırken, Kız Lisesi'nin beden eğitimi öğretmenleri Gülseren Genç ve Gülizar Özgül de halk dansları öğrettiler. Sporcular orijinal dans kıyafetlerini de yanlarına alarak Belçika'da çayda çıra, Çin'de çiftetelli ve zeybek, oynadılar. Büyük bir ilgiyle karşılandık.

Kız Lisesi 2005 senesinde Anadolu Lisesi kategorisine geçince, okul da spor gerileme dönemine geçti. Çünkü, artık okula gelen öğrenciler 15 yaşında oluyorlar ve bu da masa tenisi eğitime başlamak için geç bir yaş. Okulda 2006 senesinden itibaren okulun masa tenisi takımı kuramadık.

Dönemin DSİ 1. Bölge Müdürü ve DSİ Nilüferspor Kulüp Başkanı Sayın Erdem Saker'in bize sağlamış olduğu imkânlar neticesinde, DSİ Nilüferspor'daki 31 yıllık antrenörlük kariyerimde milli takım kamplarına davet edilip takıma seçilmeyenleri saymazsak, çeşitli kategorilerde milli takım formasını giymiş 35 sporcunun antrenörü olarak şu anda emekliyim. Ama tenisinden kopmadım, kendi imkânlarımla 6 kız çocuğu çalıştırıyorum.

Görüßen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme Tarihi: 22 Mart 2012

Çin'de düzenlenen dünya şampiyonasına giden ekip, soldan sağa: Sporcular Esra Aykut, Selda Işık, beden eğitimi öğretmeni Gülizar Özgül, antrenör Hikmet Hocoğlu, okul müdürü Sadettin Pircioğlu ve sporcular Esmâ Aykut, Ayşegül Altınbaş, 2006

Hüsnüye (Yaşar) Atlioğlu

25 Nisan 1971, İnegöl - Bursa

Okulun Mezunı, Müdür Muavini ve
Beden Eğitimi Öğretmeni

Ailem İnegöllü... Rahmetli babam muhasebeciydi, annem ev hanımı. 3.sınıfa kadar Demirtaşpaşa İlkokulu, 4 ve 5.sınıflarda eski adı ile Osmangazi, şimdiki adı ile Tophane İlkokulu'nda okudum. 1982-1983 eğitim-öğretim yılında ortaokula Kız Lisesi'nde başladım. Bursa'nın en iyi ortaokulu ve lisesi Kız Lisesi'ydi. Ablalarımın ikisi de burada okuyordu. Çok iyi bir öğretmen kadrosuna sahip, çok iyi eğitim veren bir okuldu. Ailemin ve benim tercihim de Kız Lisesi olmuştu.

Çift devre yarım gün eğitim vardı. Ortaokul dediğimiz 3 yıllık eğitimde siyah önlük giydim. Lisede lacivert alt-üst ikili takım, beyaz gömlek olan formayı giydim. Okulun mimarisi şu anki mimari ile aynıydı. A Blok zemin katta laboratuvarlar vardı. Kantinimiz spor salonunun yanında şimdiki spor odasının yerinde küçük bir bölümdü. Müzik odası müdür Lojmanının alt katıydı, B Blokta resim atölyesi vardı.

Sınıflarımız 50 kişi civarındaydı. Yabancı dil ağırlıklı bir eğitim vardı. Yani şimdiki Anadolu Liseleri ayarında bir eğitim görmüştük o yıllarda. Sayısal dersler ve sözel dersler de aynı şekildeydi, fakat haftalık ders saati yoğunluğu yabancı dildeydi. Lise 2.sınıfta Almanya'ya sporcu olarak gittiğimde ailelerin yanında kalmıştık ve sözlük dahi kullanmadan oturup ailelerle, sporcularla sohbet edecek derecede iyi İngilizce biliyorduk. Fen, edebiyat, matematik, yabancı dil diye

bölgümlere ayrılır, o bölümün mezunu olurduk. Resim ve müzik derslerinde de seçmeli olarak ayrılırdık. Benim seçmeli dersim resimdi ve matematik bölümü mezunuyum.

Okul orkestrası yarışmalara katılır, sadece okul içi değil dışarıda da konserler verirdi. Kız Lisesi, Erkek Lisesi ve Işıklar Askeri Lisesi birlikte "zihinsel özürü çocuklar yararına" Atatürk Spor Salonu'nda konser vermişlerdi. 19 Mayıs stadyum kutlamalarına düzenli katılırdık. Işıklar Askeri Lisesi'nin erkek öğrencileri ile bizim okulumuzun kız öğrencileri vals türü dans gösterileri yapardı her sene. Okul bandosu pazartesi sabah ve cuma akşamları bayrak töreninde çalardı; hâlâ da aynı gelenek devam ediyor.

Hüsnüye Yaşar Atlioğlu ve sınıf arkadaşları, 1980'li yıllar

Okulda en çok etkilendiğim tören 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü Programı olurdu. Büyük bir saygı ve huşu içerisinde günün anlam ve önemine uygun, Türk gençliğine yakışır, sade fakat anlamlı bir anma günü olurdu. 19 Mayıs stadyum kutlamalarında okulumuz mutlaka olurdu. Bandomuz Heykel ve stadyumda resmi geçitlerde görev alırdı.

Ortaokul ve lise takımları olmak üzere atletizm, voleybol, basket-

bol, yüzme, masa tenisi takımları halkoyunları ekipleri vardı. Tüm takımlar ve ekipler branşlarında Bursa şampiyonu olur Türkiye rekorları yaparlardı. Okul bandosu her bayram, açılış, etkinlik, çelenk sunma törenlerinde yer alırdı. Sınıf ve okul gezileri düzenlenirdi.

Boş geçen derslerimizde sınıfımızdan dışarı çıkamazdık ve asla gü-rültü yapamazdık. Diğer sınıfları rahatsız etmeden kendi aramızda sohbet ederek ya da ödevlerimizi yaparak zamanı geçirirdik. Boş dersimiz de çok nadiren olurdu zaten. Ders aralarında hava şartlarına göre bahçede ve koridorlarda vakit geçirir, ama çok eğlenirdik. Benim ablalarım da aynı okulda olduğu için bazı teneffüsler onların sınıflarına ya da diğer arkadaşlarımızın bulunduğu sınıflara ziyarete giderdim.

Sadece kız ya da erkek öğrencilerin eğitim gördüğü bir okulda okumanın avantajı olduğunu düşünmüyorum, tam tersine dezavantajlı bir durum bana göre. Eğer dışarıda sosyal hayatınızda da erkek arkadaşlarınızın olduğu bir ortamınız yoksa ileriki yaşamda erkeklerle iletişim kurmada zorluklar yaşanabilir. Hayatın her alanında kadın-erkek bir arada olmalı, bunu da çocukluk ve gençlik çağında yaşamalı ve öğrenmeli. Bizim okuduğumuz dönemlerde bana göre tek avantajı beden eğitimi derslerimizi mayo şortlu ve kısa kollu beyaz atletlerle yapardık ve bayan bayana olduğumuz için çok rahat hareket etme imkânımız olurdu.

Öğrenci-öğretmen ilişkileri son derece resmiydi ve birbirimizden çok uzaktık. Ders dışında bizimle muhatap olmazlardı ve bizler de öğretmenlerimizi dinlenme süreleri içinde rahatsız etmezdik, edemezdik de. Öğretmenler odasına girmeyi bırakın, önünden bile geçmezdik. Derslerde tebessüm etmeyen öğretmenler bile vardı; sadece dersini anlatır ve giderdi. O dönemin eğitimcileri şu anda bizlerin öğrencilerle ilişkilerimizi zannediyor yadırgıyorlardır. Fakat öğretmene saygıyı, eğitim öğretim anlamında öğrenciye verilen emeği de bu okulda, öğretmenlerimizden öğrendik.

Müdüre hanım Melahat Çakır, müdür başyardımcımız Ruhi İlker Cankanat öğretmenlerimizdi. Kız Lisesi'nin tarihine geçmiş efsanevi idarecileridir her ikisi de. Kendilerinden çok korkardık her şeyden

önce. Olması gerekenden de fazla bir disiplin ve denetim vardı. Yanlarından geçerken kızlar korkusu ile yolumu değiştirmeyi tercih ederdim ben açıkçası. O zaman saçlarımızı en az üç boğum olmak üzere, perçem bırakmadan sıkı sıkı iki örgü yapmak mecburiydi.

Bir gün son dersimiz boştu. Zil çalınca evlerimize gidecektik, ben de saçlarımı bozup arkadan bağlamıştım. O sırada Ruhi Bey geldi ve içerir girer girmez beni gördü. İştittiğim azarın haddi hesabı yoktu. Okul hayatım boyunca bir kere oldu belki, ama çok saçma bir nedenden esaslı bir azar oldu benim için. Çok utanmış ve üzül-müştüm.

Okulun spor başarıları hakkında bir gazete haberi, Hüsnüye Yaşar Atloğlu arşivi, 1980'li yıllar

Öğretmenlerimin çoğunu hatırlıyor ve unutamıyorum. Beden eğitimi öğretmenim Zuhal Erden, İngilizce öğretmenim Melek Uysal, fizik öğretmenim Vildan Keskin, kimya öğretmenim Nur Barışkan, tarih öğretmenim Baytullah Çimenbiçer ve Serap Hanım, din kültürü ve ahlâk bilgisi Öğretmenim Mehmet Emin Gezgin, müzik öğretmenim Mehmet Şenol, resim öğretmenim Aydaner Kaplan, ortaokulda Türkçe Öğretmenim Nüzhet Tan, matematik öğretmenim Hasan Öz, Nesrin Yağbasar, okulun beden eğitimi öğretmenleri Şerife Şenol, Meral Seziş, Suna Özer, dersime girmediği halde bando çalışmalarımızda bize destek veren, ilgilenen Azer Bey sevdiğim, saydığım ve unutamadığım öğretmenlerimin başında gelirler. İsmi

saydığım saymadığım emek veren tüm öğretmenlerimi buradan saygı ve sevgi ile anıyorum. Hepsi branşında uzman, mükemmel öğretmenlerdi. Bizleri çok iyi yetiştirdiler. Sınıf arkadaşlarımdan Nurdan, Serap, Ferda, Umut, Filiz, Çağla, Türkan, Pınar, Şebnem, Müge ve daha unutmadığım çok değerli arkadaşlarım. Her biri ile çok güzel ve özel anılar, yıllar paylaştık. Bazı arkadaşlarımla görüşüyorum hâlâ.

Birbirimize lâkap takmazdık biz. Öğretmen ve idarecilerimize, öğrenciler tarafından lâkap takılanlar vardı, fakat burada zikretmeyi uygun bulmuyorum. Onlar anılarımızda kalsın.

Kız Lisesi'nde okurken derslerimde başarılı, sosyal ve sportif faaliyetlerde de aktif bir öğrenciydim. Bando takımındaydım, halkoyunları oynuyordum, okulun atletizm takımındaydım. Matematik bölümü mezunuyum, İstanbul Üniversitesi Makine Bölümü'nü kazanmıştım, fakat kayıt yaptırmadım. Sporcu olduğum için Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü'ne girerek beden eğitimi öğretmeni oldum. Bu mesleği tercih etmemde beden eğitimi öğretmenim Zuhal Erden ve eşi aynı zamanda antrenörüm, üniversitede hocam Dr.Salih Erden'in büyük rolleri olmuştur. Her ikisi de her yönden örnek aldığım öğretmenlerimdir. Bana büyük emekleri geçmiş öğretmenlik dışında ağabeylik, ablalık yapmış, her anlamda destek olmuş, emek vermiş büyüklerimdir. Sevgi ve saygıyla anıyorum.

Beden eğitimi öğretmeni ve müdür yardımcısı olarak mezun olduğum okulda şu an hizmet vermekten dolayı büyük bir onur ve mutluluk duyuyorum. Kız Liseli olmak ayrıcalıktır. Şu an ben iyi bir öğretmen başarılı bir idareci isem, her şeyden önce topluma faydalı bir birey olarak yetiştirilmiş isem ailemin yanında, okulunun, öğretmenlerimin büyük emeği ve katkısı var. Vefa borcumu ödeme sırası bende. İnşallah ben de çalışmalarım, emeğimle okuluma faydalı olur, öğrencilerime kaliteli bir eğitim öğretim ortamı sunarım.

Yakın arkadaş gurubumdan genelde öğretmenlik mesleğini seçenler çoğunlukta oldu. Bankacı, diş hekimi, doktor, mühendis olan arkadaşlarım var, her biri birbimiz için gurur vesilesidir.

1 Nisan şakalarını öğrenciler çok severler bilirsiniz. Sosyal bilgiler öğretmenimiz Serap Hanım'a şaka yapmıştık. Bir arkadaşımız oyuncak bir örümcek getirmişti, ama tüylü, gerçeğinden ayırt etmek imkânsız, çok sahici ve ürkütücü bir şeydi gerçekten. Biz örümceği sınıf defterinin içine koyduk. Öğretmenimiz geldi, imzalamak için defteri açtı ve bizim için de kâbus dolu bir dersin başlangıcı oldu. Meğer öğretmenimizin en korktuğu hayvan örümcekmiş. Kadıncağız örümceği görünce küçük bir çığlık, korku ve büyük bir öfke ile bize o kadar çok bağırdı ki, arkasından da tahtaya tek tek sözlüye kaldırdı. Tabii, kalkan zayıf alıp oturuyor. Biz yaptığımıza, yapacağımıza çoktan pişman olmuştuk, ama iş işten geçmişti. Tam bana sıra geliyordu zil çalmıştı. Zil çalana kadar bildiğimiz bütün duaları okuduk tabii. 1 Nisan'da mutlaka o günü hatırlarım.

Mezunlar buluşması yapılıyor. Her sene Mayıs ayında geleneksel "Mantı Günü" programı ile mezunlar okulda buluşuyorlar. Mezunlar derneğinin de kahvaltı, yemek gibi organizasyonları oluyor. Katılabildiklerime katılmaya çalışıyorum.

6.sınıftaydım. Zuhal Erden öğretmenimiz de okula yeni gelmişti. Okul bahçesinde atletizm takımı seçmeleri için koşu yarışı ve sıçrama testleri yapıldı. Orada seçildikten sonra stadyumdaki seçmelerde takıma alındım. Hem okul hem de DSİ Nilüferspor Kulübü'nde mezun olana kadar lisanslı sporcuymdum.

Biraz tembel bir sporcuymdum ben açıkçası. Annem de "rahatsızlanıyorum, yoruluyorum" diye antrenmanlara gitmeme kızardı bazen. O nedenle çok yoğun ve disiplinli bir antrenman programım olmadı. Doğuştan gelen bir çıkış, sıçrama ve sürat yeteneğim vardı zaten. Az antrenmanla Bursa çapında başarılı bir sporcuymdum. Eğer her gün düzenli ve disiplinli çalışsaydım, isim yapmış milli bir atlet olurdum kesinlikle. 100 metrede il çapında genelde 1. olurdum. 200 m koştum, uzun atlardım, 100 m engel koştum, 3 adım atlardım. Antrenörümüz Salih Erden dışında okulda beden eğitimi öğretmenimiz Zuhal Hanım ilgilenirdi çalışmalarımızla.

Okulda atletizm antrenmanları için uygun saha yoktu. Antrenmanlarımızı stadyumda ya da DSİ Kulübünün tesislerinde yapardık.

Okulun spora desteği çok fazlaydı. Çok takım ve sporcu vardı. Maçları izlemeye giderdik okuldan toplu halde. Her takımın değişik model eşofman takımları, formaları, malzemeleri vardı. Atletizm müsabakaları diğer takım sporları gibi günlerce sürmezdi; en fazla 2 gün... O günlerde de devamsızlıklarımız okul tarafından izin şeklinde olur, eksik kalan derslerimizi de evde daha fazla çalışarak arkadaşlarımızdan işlenen konuları, ödevlerimizi alarak takviye ederdik. Okul tarafından bizlere takviye ders programı uygulanmadı. Ama beden eğitimi öğretmenimiz Zuhal Hanım ders ve notlarımızı takip eder, gerekirse diğer öğretmenlerle görüşmeler yapardı, biliyorum.

Başarılı bir öğrenciydim. Belge alamadığım hiçbir dönem ve sene olmamıştır. Genelde takdir, arada bazı dönemlerde teşekkür belgesi aldım. Planlı olup düzenli çalışınca ve de yaptığınız işleri severek yaptığınızda başarılı olmamak mümkün değil.

Takım arkadaşlarımdan Ebru, Serpil, İlknur, Berna, Fikriye, İpek ilk aklıma gelen isimler. Serpil ve Berna benden 1-2 yaş küçüktüler. Çok

esprili, bizi çok eğlendiren arkadaşlarımızdı. Biri beden eğitimi öğretmeni, biri mühendis oldu. Fikriye de benden 2-3 yaş büyüktü. Müsabakalarda uyumadığımız zamanlar bize çok bağıırırdı. Korkardık o zamanlar ondan. Bize ablalık da yapardı. Şu anda İstanbul'da beden eğitimi öğretmeni olarak görev yapıyor. Çok sevdiğim arkadaşım dostumdur. Ebru yaşıtı ve sırdaşımdı. O da beden eğitimi öğretmenidir. İlknur ve İpek de mühendis oldular. Bazıları ile sürekli görüşüyor, bazılarını da çok özlüyorum.

Bir müsabakada o kadar çok yağmur yağıyordu ki, pistler havuz gibiydi. Ben de o yarışlarda 100 m engel koşmuştum. Engelin üzerinden geçiyor, havuza düşer gibi suyun içine giriyorsun, üstümüzde sağanak yağış. Koştuk mu, yüzdük mü, belli değildi. O havada okul müsabakaları ertelenmedi, yapıldı. Basında da fotoğraflarımız çıkmış, çok eleştirilmişti.

Ben kısa mesafe sporcusuydum. Kondisyon antrenmanım eksik olduğu için süratte dayanıklılığım da azdı. Takoz çıkışım çok iyiydi ve

Bando takımı stadyumda, Hüsniye Yaşar Athloğlu arşivi, 1980'li yıllar

çıkış hızıyla 80-90 m çok iyi gider, benden daha iyisi varsa son 10 m.de geçilirdim. 400 m.yi düşünün bir de; benim için çok zor bir mesafeydi. 400 m yarışı hem süratli, hem dayanıklı olmayı gerektirir. En zor yarış mesafelerinden biridir. Bir yarışta 4*400 m bayrak yarışında takımda eksiklik vardı. Antrenörüm beni son adam olarak yarışa soktu. O zamanlar Atatürk Lisesi'nde Lale Debreli adında çok iyi bir 400-800 m koşan, çok da sevdiğim arkadaşım vardı. Bursa'da hep 1. olurdu Türkiye dereceleri vardı. Ben bayrağı aldığım zaman bizim takım 1. durumdaydı. Onlar da en sona en iyi adamlarını koymuşlar doğal olarak. Ben bayrağı aldım, önde gidiyorum ama 300 m. sonra benim pilim bitti. Son 100 m.ye giriyoruz, arkamdan Lalenin ayak seslerini duyuyorum pat pat pat... Tribünlerde arkadaşlar, hocalar, takımlar bağırıyor. O kadar korkuyorum ki, beni geçecek ve bayrak yarışını onlara kaptıracağız diye. Fakat benim bacaklar gitmiyor artık; son 50 m 30 m derken Lale'nin beni geçmesine engel olamadım. Çok heyecanlı, ama bizim açımızdan hayal kırıklığı yaşadığımız bir sonuç oldu. O ayak sesleri hâlâ kulaklarımdadır...

Bursa stadyumu toprak sahaydı, kısa mesafe koşuları da takoz çivisi ile olur. Takozu da yere çivi ile çakardık. İlk defa İstanbul ya da İzmir'e müsabakalara gittiğimde tartan pisti orada görmüştüm ve takozun çivi ile çakılmayacağını, yerine koyduğunda zemine yapıştığını orada öğrenmiş ve çok şaşırmıştım. Başka bir bölge müsabakalarında da 4x100 m bayrak yarışında 2. adam olarak koşup, diğer takımlar arasında arkadaşımın bayrağı en son adam olarak alıp ilk adam olarak diğer arkadaşımına teslim ettiğim yarışım var, hiç unutmam. En iyi performanslarımdan biriydi.

Müsabakalarda takım halinde antrenörümüzle sohbet edip, değerlendirme yaptıktan sonra odalarımız çekilip, yataklarımız uzanır sohbet ederdik. Boş zamanımız varsa o ilin görülmeye değer yerlerini gezdirirlerdi bize, çok keyifli geçerdi, eğlenirdik.

Bursa'da genelde 100 m.de ve uzun atlamada 1. olurdu. Bölge müsabakalarında 2. olurdu. Kapalı salon 3 adım atlamada Türkiye 3.lüğüm var. Her branşta Türkiye'nin en iyi 7 atletinin seçildiği Şişe Cam müsabakaları olurdu her sene. Oraya seçilebilmek önemliydi bizim için. İstanbul'da bir haftalık bir kamp dönemi ve yarışmalar yapılırdı. 100 m engelde bir sene oraya seçildim. Benim için çok

güzel bir dönem olmuştur spor hayatımda o kamp.

Melahat Çakır'la spor hakkında yapılmış bir röportaj, Hüsnüye Atlioğlu arşivi, 1980'li yıllar

Halkoyunları ekibi ve atletizm takımı ile bir sürü şehir görme ve festivallere katılma şansım oldu. Atletizm takımı ile lise 2. sınıfta Almanya'nın Kulmbach kasabasına gittik. 15 gün kadar kaldık. Otobüs ile Bulgaristan üzerinden Avusturya, Almanya, dönüşte İtalya gezerek gittik ve döndük. Orada Alman antrenör ve sporcularla müsabakalar ve antrenmanlar yaptık. Şehrimizi orada temsil ettik ve daha sonra onları burada ağırladık. Onların basınında ve bizim basınımda yer aldı. O gezi de spor sayesinde ufku açan, hayata yön veren bir dönem oldu benim için. Spor sayesinde sağlıklı ve sosyal bir yaşam, geniş bir çevre, sevdiğim bir meslek ve eş sahibi oldum.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme Tarihi: 19 Mart 2012

İlgi Beşe

20 Eylül 1943, İstanbul

Ailem İstanbulludur. İlkokula Bolu'nun bir köyü olan Tatava Köyü İlkokulu'nda okudum. Ortaokula Mudanya'da başlamıştım. Bursa Kız Lisesi'ne Ortaokul 2. sınıfta geldim. Benim okuduğum dönemde forma yoktu. Bizler siyah önlük giyerdik. Bizim dönemimizdeki okul binası çok güzeldi. Sınıfların tavanları yüksek, bol pencereleri vardı. Son derece aydınlık ve havadardı. O güzelim binanın restore edilmeyip yıkılmasını hâlâ aklım almamaktadır. Çok güzel bir laboratuvarımız vardı. Oturma yerleri amfiteatr şeklindeydi. Günümüzde açılan birçok üniversitede böyle bir laboratuvar olduğunu sanmıyorum. Sınıfların kaç kişilik olduğunu hatırlamıyorum, ama çok kalabalık değildi. Lise 1. sınıfta resim ve müzik seçmeli dersti. Lise bitene kadar devam ederdi. Lise 2. sınıfta ise Fen ve Edebiyat olarak ayrılırdı. Ben Müzik ve Edebiyat bölümünden mezun oldum.

Bizim dönemimizde yılsonunda yapılan düzenli bir etkinlik yoktu. Bayramlar ve 10 Kasım Atatürk'ü anma günü diğer okullarla birlikte Heykel'de kutlanırdı. 19 Mayıs ise Bursa stadyumunda kutlanırdı. Okulda gezi vs. yapılmazdı. Yalnız son sınıfta iken Oscar Wilde'n bir oyununu sergilemiştik.

Bursa Kız Lisesi'ndeki eğitimim sırasında tek bir müdürümüz olmuştu: Şinasi Onurkan. Benim dönemimdeki öğrencilerin şanslı olduğunu düşünürüm. Çok iyi öğretmenlerimiz vardı: Melahat Ricaoğlu, Ziya Gürkem, İsmet Yoğurtçu, Şahap Şimay, Alaattin Atasoy, Malik

Adalan. Müdür muavinleri; Selma Hanım, Semiha Hanım, Bahriye Hanım, Mübeccel Hanım. Arkadaşlarım; Serpil Tuşalp, Yıldız Sert, Esin Our, Sevgi Yağmurdereli, Müjgân Dedeoğlu, Ergin Kandemir, Hatice Balcı, Süheyla Sözan, Gülten Güven.

*İlgi Beşe ve arkadaşları okul kapısının önünde.
1950'lerin sonu*

Öğrenci-öğretmen ilişkilerimiz büyük ölçüde saygıya dayalıydı. Zira, ailelerimizden bunu öğrenmiştik. Anne babamız ve öğretmenleri-

miz bizim için en saygıdeğer kişilerdi. Okulumuzun benim dönemdeki mezunları arasında çok sayıda öğretmen, doktor, hukukçu, mimar var. Benim sınıftan benimle birlikte 4 kişi hukukçu olduk. Ben Bursa Kız Lisesi mezunu olmaktan gurur duyarım. Bize iyi bir eğitim verildiğine inanıyorum. Bize Türkçenin nasıl konuşulacağı öğretildi. Yanlış bir vurguda hemen irkilirim. Öğretmenlerimizin bazılarında nasıl ideal bir insan olunur, onu gördük. Okulumuzda mezunlar buluşması yapılıyor, ama ben ona 3-4 kere katılabildim. Zira, İstanbul'da oturuyorum.

İlgi Beşe ve Kimya Öğretmeni Ziya Gürkem, 1960

Okul anıları pek çoktur. Bir kısmını unuturuz, ama bazıları da ömür boyu unutulmaz. Örneğin Selma Hanımın bazı sözleri... Bazı lüzumsuz yere gülenlere "Ne sırtarıyorsun" derdi. Öğretmenlerin ve muavinlerin azarlarının adı ise "gazoz"du. Oynadığımız Oscar Wilde'ın bir oyununu sahnelemek bizim için büyük heyecan kaynağı olmuştu. Yalnız kostüm bulmamız gerekiyordu. Onları okulun kıyı köşe bir yerinde bulmuştuk. Bizden önceki yıllardan kalmaydı. Onlara bir iki değişiklik yapmıştım. Ben erkek rolü oynuyordum. Makyajımı da göz kalemiyle kendim yapmıştım. Oyunu başarı ile oynadık. Öğretmenlerimiz çok beğendi.

Veda Çayı davetiyesi, İlgi Beşe arşivi, 1960

Mezuniyet gecemizin yapılacağı günler (27 Mayıs 1960 öncesi) sancılı günlerdi. Gece için güç bela izin alabilmıştık. Zira, toplantı yasağı vardı. Gece Kimya öğretmenimiz Ziya Bey'le dans etmiştim. O gece için ilk defa berbere gidip saçımı yaptırmıştım. Mezuniyet sınavlarının ilki olan felsefeden ikmale kalmıştım. Öğretmenlerimin hepsi bir olup moralim bozulmasını, diye benden saklamışlardı. Sebebi de benim hatamdı. Uyumamak için ilaç içmiştim. O da bildiklerimi unutturdu. Bir daha asla böyle bir şey yapmadım.

Görüşen: Erol Aldanmaz
Görüşme Tarihi: 20 Mart 2012

İlker Baykara

13 Ağustos 1945, Erzurum
Fransızca Öğretmeni

Ailem Erzurumlu. İlkokulu Balıkesir Atatürk İlkokulu'nda okudum. Bitlis Ortaokulu ve Kayseri Develi Lisesi'ni bitirdikten sonra Erzurum Atatürk Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı'ndan mezun oldum.

İlker Baykara ve Melahat Çakır, 1982

1977'de Bursa Kız Lisesi'ne öğretmen olarak başladım. 1984 ya da 1985'te de müdür yardımcısı oldum. Sınıflar o dönemde 50-60 kişilikti. Fen ve edebiyat bölümleri vardı. Daha sonra kredili sistemin

gelmesiyle Türkçe matematik, sosyal, fen bilimleri ve yabancı dil bölümleri açıldı.

Yıllarında mezuniyet geceleri düzenlenirdi. Ayrıca, Kız Lisesi'nin gelenek haline gelmiş olan "Mantı Günü" yapılırdı. Hâlâ düzenlenen ve eski mezunları bir araya getiren bu mezuniyet günü kutlamalarına katılıyorum. Daha önce Kız Lisesi'nden mezun olanlar da bu güne davet edilir.

Okulumuzda öğrenci-öğretmen katılımı ile geziler düzenlenir ve çeşitli iller ziyaret edilirdi. Tarihi yerler öğrencilere tanıtılırdı. Ayrıca, okulumuzda spor dallarında voleybol, basketbol, masa tenisi branşlarında Türkiye çapında şampiyonluklar elde edilirdi. Folklor ekibimizin başarılarını da belirtmek gerekir.

Milli bayramların özelliklerine göre okul içinde ve okul dışında kutlamalar yapılırdı. 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı kutlamaları şehir stadyumunda gerçekleştirilirdi.

Müdür Melahat Çakır ve Kız Lisesi öğretmenleri, İlker Baykara arşivi, 1983

Bursa Kız Lisesi'nde müdür olarak, Melahat Çakır ve Hasan Aktürk ile birlikte çalıştım. Müdür yardımcısı arkadaşlarım Nurettin Salar, Ruhi İlker Cankanat, Gülnur Aydın, Metin Karabulut, Mustafa Alkan, Zafer Ağaoğlu, Günay Görgün, Gülseren Genç, Nevzat Güngörür, Nilgün Atasert, Nur Barışkan ve Ümit Öz'dü. Öğretmen arkadaşlarımın hepsini yazmam mümkün değil ancak birkaç isim

belirtmek isterim: tarih öğretmeni Beytullah Çimenbiçer, biyoloji öğretmeni Azer Eratlı, matematik öğretmeni Hasan Öz, coğrafya öğretmeni Sevilay Öz, Fransızca öğretmeni Zafer Pala. Öğrencilerime gelince; tüm öğrencilerimi sevgiyle anıyorum. Bunlar içerisinde isim belirtmem gerekirse, şu anda diş hekimi olan Hüdeyde Üftadeoğlu, son derece çalışkan bir öğrenci olarak hafızamda yer etmiştir.

Eski öğrencilerle şimdikiiler arasında o kadar büyük fark var ki, hangisinden başlamam gerektiğini bilemiyorum. Ancak şunu belirtmem gerekir ki, eski öğrencilerle şimdiki öğrenciler arasındaki en

büyük fark, öğretmene gösterilen saygıdır.

Bir gün Fransızca dersinde son derece zayıf bir öğrencime notu yükselsin diye bir ödev vermiştim. Ödevin konusu bir şehrin tanıtımını Fransızca olarak yapmaktı. Öğrenci ödevi getirdiğinde tanıtımın Almanca olduğunu gördüm. Meğerse öğrenci belediyenin bastırılmış olduğu broşürden yazıp getirmiş.

Görüşen: Erol Aldanmaz
Görüşme Tarihi: Ocak 2012

Yatılı öğrencilerin veda gecesi, Günay Görgün arşivi, 1986

İlknur Çetin Karaaslan

İngilizce Öğretmeni

Ailem Bursalı. İlkokula Hollanda'nın Lahey kentinde gittim. Kız Lisesi'ne 1982'de başladım. Ortaokulda siyah önlük beyaz yaka, lisede lacivert etek üzerinde jile ve beyaz gömlek giyerdik. Lojmanın altında müzik odası vardı, müzik dersleri orada yapılırdı. Kantin bugün spor odasının olduğu yerde küçücük bir yerd. Sadece simit ve gazoz satılırdı. Sınıflar 35-40 kişilikti. Ancak, bazı yıllarda artış olduğunu ve bir ya da iki yıl üçer kişi oturduğumuzu hatırlıyorum. Bizim dönemde modern sistem denilen sistem mevcuttu. Sayısal ve sözel derslerin çoğunu işledik. Öğretmenlerimizin titiz çalışması sayesinde bence şimdiki öğrencilerden daha iyi yetiştiğimize inanıyorum. Gerekliğinde laboratuvarlardan yararlanırdık. Resmi bayramlar çocu içinde kutlanırdı. Bunda bandomuzun etkisi çok... Folklor ekibimizin olduğunu hatırlıyorum. Çeşitli spor müsabakalarına okulumuz katılırdı.

Okul müdürümüz Melahat Çakır'dı. Öğretmenlerimiz Ruhi İlker Cankanat, Ramazan Bey, Zafer Ağaoğlu, Günay Görgün, edebiyat öğretmeni Muzaffer Kamadan, sosyal bilgiler öğretmeni Mürvet Özpınar, İngilizce öğretmeni Zerrin Tıgıoğlu, Türkçe öğretmeni Tansel Cumbul, matematik öğretmeni Hayrünisa Aksay, kimya öğretmeni Neşe Hanım, matematik öğretmeni Ali İhsan Ballık, beden eğitimi öğretmeni Şerife Şenol, müzik öğretmeni Mehmet Şenol, İngilizce öğretmenleri Necmiye Hanım, Ayhan Hanım, Umay Hanım'dı.

Öğretmen ve öğrenci ilişkileri oldukça resmi ve mesafeliydi. Öğretmen odasına girmek, hatta girebilmek büyük işti. Disiplin üst derecedeydi. Sınıf arkadaşlarım Özlem Kaya Şafak, Berrin Gürdal, Berrin Ersayın, Hande Pidicioğlu, Meltem Tümay, Yasmin Tamara Sayar, Nevin Döner ve soyadlarını hatırlamadığım İnci, Ferah, Dilek, Pınar. Arkadaşlarım genelde öğretmen, bankacı, doktor, mühendis oldular. Mezunlar geleneksel Mantı Günü'nde buluşuyor. Son 3-4 yıldır dönem arkadaşlarımızdan katılanlarda artış var. Ayrıca, bir-iki ayda bir kendi dönem ve sınıf arkadaşlarımızla toplantılarımız oluyor.

İlknur Çetin Karaaslan, 1982

Okulumun bana çok şey kazandırdığına inanıyorum. Akademik eğitimden genel kültüre, disiplinden saygıya kadar pek çok şey.

Lise sondayken fotoğraflar çekiyorduk. Arkadaşlarla 11-A yazısını oluşturup fotoğraflamak istedik. Alt bahçeye yazıyı oluşturup bir arkadaşımız üst bahçeden çekecekti. Hazırlıkları yaptık ve fotoğrafı çekerken Ruhi Bey bizi gördü, bize kızdı ve makinamızı aldı. Ama biz

istediğimizi yapmış ve fotoğrafı çekmiştik. Bunları yaşamış biri olarak şimdi öğrencilerimizle birlikte fotoğraf çektirmek hoş bir çelişki yaratıyor; hem de Kız Lisesi'nde bir öğretmen olarak.

Görüşen: Erol Aldanmaz
Görüşme Tarihi: Şubat 2012

İlknur Çetin Karaaslan ve sınıf arkadaşları, kimya öğretmeniyle, 1986

Mehmet Şenol

1944, Lüleburgaz

Emekli Müzik Öğretmeni

120 kişilik Bando Takımının Kurucusu

Ailem aslen Bulgaristan göçmeni... İlkokula Lüleburgaz'da gittim. Sonra yakınımızdaki Kefirtepe Öğretmen Okulu'na devam ettim. Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü'nü bitirdim. Öğretmen okulunda çok faal bir müzik öğretmenimiz vardı. Birçok müzik etkinlikleri yapılıyordu. Bandoyu da orada öğrenmiştim. Çok sesli koro, mehter, enstrüman grupları... İyi bir eğitim, iyi bir faaliyet vardı orada. Orada sevdim müziği. Hatta öğretmen okullarının 5. sınıfından çalışkan olanları öğretmenler kurulu seçiyordu, onlar üniversitede fen, matematik gibi bölümleri okuyordu. Ben müzik sevdiğim için Gazi'ye gittim.

Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü'ne 31 kişi kabul edildik. O zamanlar Türkiye'de müzik eğitiminde sadece orası vardı. Kız Lisesi'nde beden eğitimi öğretmenliği yapmış olan eşim Şerife Şenol'la da orada tanıştık. 3 yıl sonra okuldan mezun olduk, önce Malatya Akçadağ Öğretmen Okulu'na, daha sonra da Beşikdüzü Kız Öğretmen Okulu'na atandık ve 6-7 yıl orada çalıştık. Sonra askere gittim ve dönüşte, 1972 Şubatında Atatürk Lisesi'ne tayin oldum. Yarım dönem orada ve mesai saatlerimi tamamlamak için ücretli olarak da Yıldırım Lisesi'nde çalıştım. 1973-1974'te Kız Öğretmen Okulu'nda çalışmaya başladım. Orada da bando aletleri vardı. Atandığımda bilmiyordum. Ben sevindim böyle bir imkân olduğuna. Önceden alınmış, fakat bir süre sonra çalıştıran olmadığı için öylece kalmış. Okul yöneticileri de sevindi benim bu işi bildiğime.

Öğretmen Okulu müdürü Kadir Çağal bana dedi ki: "Genç arkadaş, Bursa Öğretmen Okulu'nun bandosunu kalkındırırsan evimde sana yemek yedireceğim." Hedef 16 Mart öğretmen okullarının kuruluş yıldönümüydü. Bazı aletlerin pistonları kaynamıştı. 20-25 bando aleti vardı. Ayrıca, boru trampet vardı. O sene aletleri tamir ettirdim, yetenekli öğrencileri bulup çalıştırdım. 16 Mart'ta marşları çalar duruma geldik. 20-24 kişi bando, 20 boru, 20 trampet takımı ile Atatürk Spor Salonu'nda konser verdik. Çok beğenildi. Kimse beklemiyordu. Kadir Çağal da bizi izlemiş ki, çok geçmeden evine yemeğe davet etti eşimle bizi.

Müzik bölümünde okuyanlar aslında bu aletlerle ilgilenmiyorlar, keman piyano öğreniyorlardı. Benim avantajım okuduğum Kefirtepe Öğretmen Okulu'ndaki imkânlarımızdı. Orada öğrenciyken bando, mehter takımı kurulmuştu ve orada çalışmıştım. Trompet çalışırdum orada, ama diğer enstrümanları da öğrenmiştim. Kız Öğretmen Okulu'nda bu sayede bando takımını faaliyete geçirebilmiştim.

Bando takımı 19 Mayıs töreninde, beden eğitimi öğretmeni Suna Özer arşivi, 1980'li yıllar

1975 senesinde Kız Lisesi'ne geçtiğimde orada da aletler vardı. Ali Yavuz isimli müzik öğretmenin zamanında bando takımı kurul-

Müzik öğretmeni Mehmet Şenol bando takımını çalıştırırken, beden eğitimi öğretmeni Suna Özer arşivi, 1980'ler

muş, ama emekliye ayrılınca çalışmalar devam etmemiş. Ben okula geçince yeniden canlandırdım takımı. Aletleri tamir ettim, bakımını yaptım ve sonra öğrenci seçip 25 – 30 kişilik bir ekip kurdum. Bizim enstrümanlarımız azdı, ama öğretmen okulunda pek çok bando aletleri vardı. Kız Enstitüsü'nde bando ekibi kurulması ve Askeri Lise'nin takımı çalıştırması düşünülmüş. 1979'da müdüre hanıma söyleyerek, Kız Enstitüsü'ne verilecek olan aletleri Kız Lisesi'ne aldık. Aletler bir süre kullanılmadığında pistonları kaynar. Araç tutup bütün aletleri İstanbul'a götürüp, tamir ettirip, bakımlarını yaptım. Kız Lisesi'ninkilerle birlikte toplam 40 nefesli, 40 trampet, 40 boru aletimiz oldu ve 120 kişilik bir ekip kurduk. İstanbul'da Ortaköy Öğretmen Okulu'nda bir bando takımı vardı, ama kız-erkek karışık. Kız bandosu olarak Türkiye'de başka bando bilmiyorum.

Benim bandonun Kız Lisesi'nde ilk kurulduğundan farklı olarak yaptığım, mevcudu çok geliştirmemdi. Aslında başka müzik faaliyetleri de yapabilirdim, ama bando çok meşgul ediyordu.

Çocukların gelişim çağı olduğu için ortaokul uygun değildi. Takımı lise 1'den seçtim. Yeteneklerine göre seçiyordum. Zaten derslerden tanıyordum çoğunu. Çalmak istediği çalgıya uygun mu diye birkaç hafta deniyordum. Trompet, trombon, alto, saksafon, klarnet ve bas tuba, solo trampet, zil ve davul asıl bando aletleridir. 40 kişilik böyle bir ekip kurdum. Ayrıca 40 kişilik boru, 40 kişilik de trampet ekipleri oluşturdu. Asıl düzenli çalıştığımız bandoydu. Diğerlerine belirli bir eğitim verdikten sonra bayramdan kısa bir süre önce çalıştırmak yetiyordu. Bandoyu belirli günlerde sürekli çalıştırıyorduk. Biyolo-

ji öğretmeni Azer Eratlı Askeri Lise’de bulunduğu için boru-tram-pet çalışmalarında yardımcı oluyordu. Yürüyüşlerde beden eğitimi öğretmenlerinden yardım alıyordum. Ağırılık bendeydi, bu yüzden başka bir alana geçemedim ve bu içimde ukde kaldı. Askeri Lise’nin bandosuyla yarışır hale gelmiştik bir dönem. Hatta Askeri Lise’de bando aletleri olan trompet, saksafon, trombonu astsubaylar çalışıyordu sadece. Boru-trampeti öğrencilere veriyorlardı. Oysa bizde astsubayların çaldıklarını da öğrenciler çalışıyordu. Sonra okulun komutanı, “Onlar yapar da siz nasıl yapamıyorsunuz?” deyince, askerlere de çaldırışlardı bando aletlerini. Ama yine de astsubaylardan takviye alıyorlardı.

Bando kıyafetleri beyaz etek, saks mavi ceket ve şap kaydı. Okula geldiğimde benzer model bando kıyafetleri vardı, ama eskimişti. Aydın’ın bir kazasında bir öğretmenin abisi kaymakamdı. Okuldan öğretmenler ve müdür Melahat Hanım arabayla gittiler, Aydın Tekstil Fabrikası’ndan lacivert kadife ceketlik aldılar, arabanın üstüne yükleyip getirdiler. Burada bir terziye öğrencilerden tek tek ölçü aldırılarak 120 takım diktirildi. Müzik odamızdaki bölmelerde bu kıyafetleri ve enstrümanları depolardık. Kıyafetler eskidikçe yenisini diktiriyorduk. Önceleri kaşe kumaştandı ceketler. Yıllar içerisinde kıyafetlerin renkleri değişmedi, kumaşlar değişti. Enstrümanların da sürekli bakımlarını yaptım.

Cuma günleri bayrak törenlerinde İstiklal Marşı’nı da bando ile çaldık. Bayramlarda okul idarecileri de gelirdi. Harp Okulu Marşı’nı, Ordu Marşı’nı çalardık. Sırasıyla boru, trampet ve bandoyu yerleştiriyorduk. Borunun ve bandonun majörü ayrıydı. Bir de bütün takımın majörü oluyordu. Açılışlara sadece 40 kişilik bandoyu götürüyorduk. 19 Mayıs, 23 Nisan 29 Ekim bayramlarında muhakkak görev alırdık ve törenlere bütün bandoyu götürüyorduk. “Şu gün, şu saatte, şu yerde çalışma var” dediğimizde, majör bütün arkadaşlarını topluyor, organize ediyordu. Şehir içerisinde de halk eğitim kurslarının açılışlarına, ilkokul açılışlarına, milletvekili, bakan, başbakan ve cumhurbaşkanlarının katıldığı törenlere bando ve halk dansları ekibi olarak katılırdık. Milli Eğitim İl Müdürlüğü’nden görevlendirme yazısı gelirdi. Askeri Lise değil, ama belediye bandosu bizim bu tür törenlere davet edilmemize biraz içerlerdi.

Öğrenciler için bayramlara çıkmak motivasyon oluyordu. Ekibe giremeyenler çok üzülürdü. Bandoda olmak, orada görünmek prestijdi. Bandodaki öğrenciler çok yetenekliydi. Açılış ve karşılama için çok yere gidiyorduk bandoyla. Yazılı olduğu günler öğrenciler giremiyordu. Girmedikleri için seviniyordu, ama öğretmen ayrı sınavı aldığı zaman zor oluyordu. Kendi düzenleri bozulup ayrı soru hazırlamak zorunda kaldıkları için öğretmenler bazen kızılıyordu. Öğrencilerin çektiği zorluklar vardı bu anlamda.

1980’li yıllarda başbakan Turgut, Özal Orhaneli’deki Öğretmen Okulu’nun açılışına geldiğinde bando ve halk oyunları olarak karşıladık ve ekiplerimize bayıldı, hayret etti. “Kim bunların hocası?” diye sormuş, beni çağırtmış. Yanına gittim, beni tebrik etti, “Aferin genç” dedi. Bülent Ecevit termik santrali açtığı zaman, Mesut Yılmaz başbakan olarak geldiğinde yine bando ve halk dansları ekipleri olarak gidip karşıladık.

Kenan Evren cumhurbaşkanıyken Pakistan cumhurbaşkanı ile birlikte Bursa’ya geldi. Bizim bando Osmangazi–Orhangazi Türbesi’nin orada dizildi, heyeti karşılıyoruz. Suna Özer’in kızı Meltem Özer bandonun şefiydi. Heyet geldi, marşları çaldık. Hatta bir de Pakistan marşı çaldık. Ağzı açık kaldı heyetin. Kenan Evren gelip tebrik etti, Pakistan Cumhurbaşkanı merhum Ziyaü’l-Hak da Meltem’i yanaklarından öptü.

Müzik öğretmeni Murat Kara halk müziği ekibi kurmuştu. Zeki Çubuk, Gazi’den sınıf arkadaşım ve benden bir sene sonra Kız Lisesi’ne öğretmen olarak gelmişti. Milliyet’in düzenlediği “Halk Müziği Yarışması”nda Zeki Bey’in kurduğu grup Türkiye 3.sü olmuştu. Diğer müzik öğretmeni de Güzin Şahin’di. Hafif müzik orkestramız vardı okulda. İki öğretmen dışarıdan eğitime geliyordu. Öğrencilerden ben sorumluydum. 1980’li yılların başında Milliyet Gazetesi’nin açtığı yarışmada birinci olmuştuk.

Derslerimiz dolu dolu geçerdi. İki sesli müzik yapardık. Diğer okullara göre çalışmalarımız daha üst düzeydeydi. Müzikte yeteneği olmayan öğrencilerin çalışıp çalışmadığını anlamamız, iyi not vermeye yeterdi. Notanın adını söylemesi çalıştığını gösterirdi ve geçerli

notu alırdı. Şarkıcı gibi doğru sesi çıkarması gerekmiyordu.

Müdür Melahat Çakır sosyal faaliyetlere çok önem verirdi. Okul sonunda öğretmenler toplantısı olduğunda öncelikle bize; müzik, beden eğitimi ve resim öğretmenlerine teşekkür ederdi.

Eşim 1991'de, ben 1992'de emekli olduğumuzda kurulu bir düzen bıraktık. Emekliliğimden sonra bir bakan bando tarafından karşılandığında, o zamanki müzik öğretmeni Murat Kara bando şefini bakanın yanına göndermiş. Bakan "Bir isteğiniz var mı?" diye sorduğunda, "Aletlerimiz eskidi yenilenmesi lâzım" demiş majör ve yeni

bando aletleri gelmiş okula. 1992 senesinde ben emekli olduktan sonra emekli bir astsubay bir süre Kız Lisesi bandosunu çalıştırmıştı. Sonra bir süre de belediye bandosundan birisi çalıştırmış. Şimdiki durumunu bilmiyorum.

Çok kabiliyetli, seçkin öğrencilerle çalıştım. Şansım oradan geliyor. Bu çalışmalarını başka bir okulda yapmak bu kadar kolay olmazdı.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez

Görüşme Tarihi: 16 Şubat 2012

Müzik öğretmeni Mehmet Şenol ve bando takımı, 1980'li yıllar

Meral (Önerdem) Seziş

1947, Mudanya - Bursa

Emekli Beden Eğitimi Öğretmeni

Voleybol Takımı Sorumlusu

Annem Bursalı, babam Muğlalı. Memurluktan dolayı çocukluğum Anadolu'da geçti. Anadolu çocuğuyum, diyebilirim. Turhal, Şarkışla, Amasya'da bulunduk. Babam Devlet Demiryolları'nda ambar şefiydi. İlkokulu Turhal, Şarkışla ve Amasya'da okudum. Ortaokulu Amasya Lisesi'nde, liseyi Amasya İlköğretmen Okulu'nda okuduktan sonra Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi Bölümü'nü bitirdim.

Sosyal konularda daha başarılıydım. İlköğretmen Lisesi'ni bitirdiğimde sadece eğitim enstitüsüne girme hakkım vardı. Resim, müzik ve beden eğitiminde başarılıydım. Barış Gönüllüleri'nde İngilizce dersi de almıştım. İngilizce bölümü de okuyabiliyordum. Ama beden eğitimi öğretmenim baskın çıktı. Elinde bir formla geldi ve bana beden eğitimi bölümünü yazdırdı. Yetenek sınavından geçtik. Başvuru çoktu o zaman. 24 kız öğrenci alınacaktı Türkiye genelinde. Başka bir yerde de beden eğitimi bölümü yoktu o zaman. Gazi'de kayak ve yüzme dâhil bütün temel branşları öğrenmiştik. İki sene kayak ve yüzme, bir sene izcilik kampı vardı. Bunlardan birine gitmez veya başarılı olmazsanız mezun olamazdınız. Bunların dışında oyun, jimnastik, aletli jimnastik ve serbest jimnastik ile atletizmin her dalını gördük ve hepsinden sınava girdik. İki sene anatomi ve fizyoloji dersleri aldık. Bu dersleri fen bölümleri Türkçe isimleriyle öğrenirken, biz Latince isimlerini öğrenmiştik. Kolunu şöyle kaldırırsan hangi kasların çalışıyor, hangileri geliyor... Çok ağır derslerle

yetiştik. Pedagoji, psikoloji gördük ikişer sene. Saha malzeme bilgileri öğrendik. Mühendis gibi saha drenajı öğrendik. Enstitüden 1968'de mezun oldum.

Tayinim Samsun Merkez İlköğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsü'ne çıktı. 7 yıl çalıştım orada. Salon yoktu. İnşaatı yarım kalmıştı. Sokakta çalıştık. Şimdi moda; o zaman eldivenlerin uçlarını kestirip voleybol oynatıyordum öğrencilere. İki direk, bir file ile voleybol ve atletizmle başladım eğitime. Basketbol için pota yoktu. Temel atletizmdi. Atletizm yapan öğrencinin lisans olarak diğer branşları da yapma hakkı vardı. Spor salonunu tamamlamak için bir spor gecesi düzenledim. Jimnastik gösterileri, yarışmalar düzenledik. Bütün Samsun oraya aktı. O hâsılatla spor salonu yaptı okul koruma derneği. Salon yapılıncaya voleybol, basketbol ve halk oyunları yaptırıldı. Her türlü faaliyete orada başlamıştım. Türkiye birincilikleri kazanmıştık. Samsun Eğitim Enstitüsü'nün basketbol takımı da Türkiye 3. olmuştu o zaman.

Kız Lisesi voleybol takımı şampiyonluk kupasını alırken, Emin İmen arşivi, 1980'li yıllar

Kız Lisesi'ne tayinim 1974-1975 eğitim yılında çıktı. Müdür Melahat Çakır'dı. Geldiğim zaman, öğrencilerin yarısını raporlu oturuyor görünce şok geçirmiştım. Çünkü, öğretmen okullarında rapor yoktur.

Kız Lisesi voleybol takımı şampiyonluğu kutlarken, Emin İmen arşivi, 1980'li yıllar

Öğrenci 1 yıl rapor kullanabilir, o şansı da son senesinde kullanamaz. Ritmik jimnastikle başladım. Gencim, tef elimde, taytlar, jimnastik mayoları... Çocukların çok hoşuna gitti. O zaman Bursa Anadolu Lisesi de bizim binada eğitim yapıyordu. Haftada ikişer saat onların derslerine de giriyordum. Muavinleri ayırıydı. Erkek öğrencileri yoktu. Onlar daha sonra Mithatpaşa'ya gönderildikleri zaman erkek öğrenci aldılar, sonra da kendi binalarına taşındılar. Anadolu Lisesi'nde takım kuramadım. Müfredatları başkaydı. Kız Lisesi öğrencileri gibi yarım gün değildi eğitimleri. Tam gündü.

Kız Lisesi'nde o zaman benden başka Gülizar Uygur ve Erdoğan Nalcı beden eğitimi öğretmeni idi. Erdoğan Bey'le 3 sene çalıştık. Gülizar Abla, binası açılınca Anadolu Lisesi'ne aldırdı tayinini. Sonra sırasıyla Suna Özer, öğretmen okulu kapanınca Şerife Şenol, Zuhal

Erden ve Kestel'den tayin ile Gülseren Genç geldi.

Bursa'ya geldiğimde Ticaret Lisesi'nin ve Cumhuriyet Lisesi'nin voleybol takımları vardı. Ticaret Lisesi her sene şampiyon oluyordu Bursa'da. Kız Lisesi'nde de Gülizar Abla'nın kurduğu voleybol ve atletizm takımları vardı. Ben gelince voleybolu bana verdi, atletizmi kendisi devam ettirdi. Müsabakalara katılıyorduk, ama Bursa'da başarılarımız yoktu. Basık tavanlı ve sütunlu bir beden eğitimi salonumuz vardı, ama spor salonumuz yoktu. O zaman takımı çalıştıracak ayrı bir antrenörümüz de yoktu. İlk takımım ile eldivenlerin parmak uçlarını kesip okulun bahçesindeki spor alanlarından antrenmanlar yaptık ve o sene ilk defa Bursa şampiyonu olduk, ama imkânsızlıklardan dolayı grup maçlarına gitmedik. Sene 1977'di. 2 yedekli 8 kişiydi takım. Bu takımdan Geysu'yu çok iyi hatırlıyorum.

Okul-kulüp-veli işbirliği ile çalışırsan, bir şeyler ortaya çıkar. Bunu daha önce Samsun'da deneyimlemiştik. Okul tamam, veli tamam, ama Bursa'da doğru düzgün kız kulübü yoktu. Gelir gelmez Beden Terbiyesi Bursa Bölge Müdürlüğü'ne gittim. Dediler ki: "Sizin için kayakta yardımcı olabiliriz." O zaman Fidan Kırbaç kayakta Türkiye birincisiydi ve Kız Lisesi öğrencisiydi. Başka bir şey yapamayacaklarını, salonlarından da faydalanamayacağımızı söylediler. Aradan zaman geçti, Suna Özer ve Şerife Şenol Kız Lisesi'ne tayin oldu. Üç kafadar bir araya gelip düşündük. Sonra DSİ Nilüferspor ile temasa geçildi. Okula geldikten sonra ders dışı faaliyeti olarak halk oyunlarına başlamıştım. Hafta sonları kurs veriyordum. Koruma Derneği'nin açtığı ücretli kurslardı. Çok talep olmuştu. Şerife Hanım geldiğinde halk oyunları ekibini ona devrettim. Yüzme ve masa tenisi de çalıştırıyordum bir yandan. O zaman stadyumun arkasındaki kapalı havuzu DSİ işletiyordu ve yüzme takımıyla oraya çalışmaya gidiyorduk. Türkiye şampiyonu sporcular çıktı yüzme takımından.

Üç öğretmen Melahat Hanım'a gidip kulüp-okul işbirliğini önerdik. Melahat Hanım önce bizi yanlış anladı. Biz kulüp deyince "diskotek kulübü" zannetti. Spor kulübü olduğunu söyledik. Öğrenciler hem kulüp, hem de okul takımlarında oynayabilecekti. Erdem Saker ile görüşüldü ve anlaşmaya varıldı. DSİ'nin de voleybol ve basketbol kız takımları da oldu böylece. Sonra yüzme ve atletizmde de DSİ ile anlaşıldı. Salonu çok güzeldi. Antrenörleri vardı. Biz beden eğitimi öğretmenleri olarak belirli bir seviyeye kadar çalıştırabilirdik takımları çünkü.

Oyuncu seçmelerini beden eğitimi derslerinde yapıyorduk. Derslerde jimnastik, aletli jimnastik ve atletizm yaptırıyor, topla oynatıyorduk öğrencileri. Bu çalışmalarda çocukların hangi spora yatkın olduklarını görüyorduk. Sonra çocukları ayırıyorduk. Sonra fiziki yapısına bakıyorduk çocukların. Boyuna, kilosuna, zıplama yeteneğine göre değerlendiriyorduk. Üç öğretmen çok güzel işbirliği kurmuştuk aramızda. Birimizin olmadığı yere diğer arkadaş yetişiyordu. Fikir alışverişinde bulunuyorduk. Atletizm yapan bir öğrenci iki branşta daha spor yapabiliyordu. Atletizm, basketbol, voleybol mesela. Bu üçü yazıldığında çocuk üçünün müsabakasına da katılabiliyordu. Mesela, bir öğrencim basketbolda da iyi olduğu için onlarla da tur-

nuvalara gitmişti. Beden eğitimi öğretmenleri olarak ömür boyu bir arada olacaktık. Gelip geçici öğrenciler için birbirimizi hiç kırmadık. Tartışmalarımız olurdu, ama herkes birbirini frenlerdi. Problem yaşamazdık. Hemşiremiiz olduğu halde, ayağı burkulan veya rahatsızlanan, bizim beden eğitimleri öğretmenlerinin odasına gelirdi. İlk müdahaleyi biz yapardık.

Voleybolda haftada en az 3 gün antrenman yapıyordu çocuklar. Müsabakalar sebebiyle derslerinden geri kaldıklarında öğretmenleri yardımcı oluyordu. Okul sınavlarında başarısızlık olduğunda muhakkak öğretmenleri ile konuşur, derslerinden geri kalmamalarını sağlardık. Okulda her dalın zümre başkanı vardır. O başkanlarla görüşüyorduk. "Çocuklardan şu kadarı, şu sınıfta, dersleri kaçırıyolar, nasıl yapalım?" diye.

Beden eğitimi dersine denk gelen saatlerde sporcuları ya öğretmenlerin sınıflarına gönderiyorduk ya da öğretmenler ve sporcular okula ders saatinden önce gelip ders anlatıyorlardı. Öğretmenler, zümreler de bizimle işbirliği içindeydi. Buna karşı olan öğretmenler de vardı tabii ki, ama onlar bu işe sıcak bakan arkadaşların arasında eridiler. Onlar söylendiklerinde hiç duymadık. Kız Lisesi altın yıllarını yaşadı spor kollarında. Milli oyunculara spor akademilerinin kapıları açıldı. Çoğu beden eğitimi öğretmeni oldu.

Charlie'nin Melekleri dizisine atfen bize "Çakır'ın Melekleri" derlerdi. Melahat Hanım önce ne olduğunu anlayamadı, ama üst üste tebrikler aldığında bir sporun okulu nasıl yücelttiğini o da gördü. Öğrenci kalitesiyle Kız Lisesi zaten Türkiye'nin gündemindeydi o zaman. Üniversite sınavlarında da çok güzel başarılar kazanıyordu okul. Bunun üstüne spor başarıları da eklenmişti şimdi.

Bu sistem kurulduktan sonra yüzmede ve masa tenisinde Türkiye birincilikleri kazandık ve bazı sporcular milli oldu. 1986 senesinde basketbol takımı Türkiye 3.sü oldu. Voleybolda 1988 senesinde ortaokullarda Türkiye şampiyonu olmuştu. Şampiyona Manisa'daydı. Çalıştırıcı Emin İmen'di. Final maçında üst üste her sene birinci olan Üsküdar Kız Lisesi'ni yenmiştik. Kendilerine çok güveni olan bir takım. Tecrübeliydi. Oysa biz toplam 10 maç tecrübe ile gitmiştik

turnuvaya. İstanbul'da daha çok maç tecrübesi ediniyordu takımlar. Takım çalıştırıcıları da birinciliğe alışkındı. Bizim çalıştırıcı ise çok yeniydi. Çocuklar maçta o kadar heyecanlılardı ki, maçın ikinci setinde Kamuran Tonga maçın ortasında elini kaldırdı, diğer elini göğsüne kodu, "Nefes alamıyorum" diye işaret ederek, yere düştü. Daha doktor gelemeden ben sahaya fırladım. Kamuran'ın suratına tokat atıp göğsüne bastırdım ve nefes almaya başladı. Islak havlular alıp kenara çıkarttık. Sakinleştirdik. Dedik ki: "Bunu hırs yapacaksın. Heyecan size güç verecek. Stres iyidir, topa daha çok yüklenin." O gün maçı 2-1 kazandık. Maç bittiği anda 12 çocuk, antrenör, ben ve şoförümüz birbirimize sarıldık. Mutluluktan ağladı çocuklar yerlere vura vura. Bu arada karşı takım da aynı tepkileri veriyordu, ama üzüntüden. Cebimizde paramız olmadığından özel bir kutlama yapamadık çocuklarla. Lokantaya götürülim dedik, pikniğe gitmek istediler. Çamlık'ta mangal yaptık.

Bu başarıdan sonra diğer okulların müdürleri, vali, milli eğitim müdürü ve yardımcıları müdüre hanımı arayıp tebrik etmişti. Sonra Türkiye 3.sü olduk liselerde aynı takımla. 1989 senesinde Kıbrıs'ta düzenlenmişti şampiyona. Erkeklerden de Erkek Lisesi gruplardan çıkıp şampiyonada oynamaya hak kazanmıştı. Müdüre hanım 3. olduk diye çok kızmıştı. İnsanın performansı her gün aynı olmuyor. Kıbrıs'ta maç saatlerinin dışında şehri gezdik. Şehitliklere gittik. Serbest zaman verdik kızlara. Müzeleri ziyaret ettik. Kaleleri gezdik. Sporcuların kültür birikimlerine de önem verirdik.

Sporcularımızın erkek arkadaşlarını bile bilirdik. Her dertlerini paylaşırlardı. Hem derslerine, hem spora, hem psikolojilerine, hem genel kültürlerine, hem de görgülerine çok dikkat ederdik çocukların. "Erkekler kuvvet için, kızlar estetik için spor yapar" diye öğretmişlerdi bize akademide. Kızlarda estetiği, kıvraklığı görürsünüz. Erkeklerde güç-kuvvet görürsünüz. Kızlarda basketbolda topu potaya atışta bile kıvraklık vardır.

Oyuncularımızdan üçü milli takıma davet edildi ve üçü de gitti. Bundan 3 sene öncesine kadar Necla Güçlü milli voleybol takımında oynuyordu. Kamuran Tonga, Mesude ve Mukaddes de milli takımda oynadı.

Eşim müsabakalardan 10 gün önce bana küserdi, döndükten 1 ay kadar sonrasına kadar küs kalırdı. Duvara vursan ses gelir, eşime seslendiğimde karşılık vermezdi. Eşim mali müşavirdi. Belki de o yüzden beni anlayamadı. Ama mesleğimi yapmak zorundaydım. Kendime, okula ve ilime karşı sorumluluğumu yerine getirme bilincim vardı. En iyisini yapmak istiyorsun çünkü. Bu bir ekip çalışması. Bayrak yarışları hariç atletizm ferdi spordur. Yüzme, kayak da öyle. Bu takım işbirliği o kadar önemli bir şey ki, biz öğretmenler de bu birliği sağlamalıydık. Sorumluluğu üstümüze alıyorduk. Çocuğun nerede ne yapacağını biliyorsun. Mesela; antrenör bir şey olup da maça gelemediğinde, takımın idarecisi olarak antrenörün yerini alabilirsin. Dolayısıyla çocukları bırakmamak gerekiyor. Çocukların aileleri de bize güveniyordu üstelik. DSİ ile Suna Özer, ben ve sonradan atletizmde de Zuhâl Hanım çalışmıştı. Bazı veliler, "beden eğitimi öğretmenleri gitmeyecek" diye kulüp maçlarına çocuklarını göndermek istemediler. Kulüp maçlarında en az altı gün okuldan uzakta kalmak durumundaydık. Bu sefer okul müdürü, milli eğitim müdürlüğü ve valilikle görüştü ve kulüp maçlarında da idari görevli sayılarak müsabakalara gittik. Hem evden, hem de okuldan uzakta kalıyorduk. Bazı kulüp maçlarına kendi çocuklarımı da götürmüştüm.

Hem voleybolda, hem de basketbolda Bursa ve grup şampiyonu oluyor, Türkiye şampiyonalarına katılıyorduk. Bursa'daki maçlara okul öğrencileri de bizi desteklemeye gelirlerdi.

Manisa, Denizli, Kütahya, Isparta, Afyon, Niğde, Tekirdağ, Çanakkale, Bolu, Adapazarı, Manisa ve Kıbrıs'ta turnuvalara katıldık. Sporcular sürekli beraber olduklarından kardeş gibilerdi. Aralarında problem olmazdı.

1986 senesinde biz Bolu'dayken Çernobil'deki patlama olmuştu. İlk bulutlar geldiğinde biz oradaydık. İçime hep dert olmuştur, "acaba biz orada radyasyon aldık mı?" diye. Çok üzülmüştüm o zaman. Turnuvayı da yarıda bırakamazdık.

Bursa'nın ilkokullar şampiyonu olan takımını olduğu gibi okula almıştık. Kız Lisesi'ne herkes kayıt yaptıramazken biz müdüre ha-

1987-1988 liseler şampiyonu voleybol takımı, Emin İmen arşivi

nımla konuştuk. Takımı kadrosuyla birlikte okula aldık. Hürriyet İlkokulu'ydu. Öğrenciler de Kız Lisesi iyi okul olduğundan, itiraz etmeden koşa koşa geldiler. Ortaokullar liselerden ayrılınca çok üzül-müştük çünkü küçük yaşta çocuğu alıyor, 6 yıl eğitiyor ve başarıdan başarıya koşuyordun. Bu sefer ortaokullarda başarılı olan takımları liseye aldık. Bir süre daha sporda iyi gittik.

Öğretmen Okulu'nda son sınıf öğrencisiyken Talip Apaydın müzik öğretmenimizdi. Yanımdaki arkadaşımın kulağı müziğe yatkın değildi. Öğretmenimizin arkası dönükken mandolini elime verdi ve mecbur kaldım onun yerine çalmaya. Teneffüste çağırıp, "Ben seni çalışından tanırım, neden bunu yaptın?" diye sordu. Hocamızı o gün kandırılmış pozisyonuna düştük. Aradan seneler geçti. Kız Lisesi'nde sınıflar kalabalık. Öğrencilerin hepsini tanıyamıyorsun. Üçgen amuttan not verdim. Aradan 3-4 sene geçti. Bir gün sohbet anında eski bir öğrencim, "Kızmayın" diyerek anlattı: "Bir gün siz not veriyordunuz üçgen amuttan. Bütün dersleri mükemmel olan biri bunu beceremiyordu ve onun yerine bir başka arkadaşı amuda kalkarak 8 ya da 9 aldı onun yerine."

Emin İmen arşivi, 1980'lerin sonu

Bu hayatta ne yaparsan mutlaka iyi ya da kötü senin karşına çıkıyor. Yaptığın her şeyin karşılığını görüyorsun. Sonra kendi yaptığımı anlattım. Ben de öğretmenime yaptığımı görmüştüm. Durumunu bilmediğimiz için kalbini kırdığımız öğrenciler oluyordu. Bir öğrencinin tişörtünün ağzı burnu yamulmuştu. Kızmıştım. Sonra Zuhal, "O çok fakir, okuldan yardım alıyor" dedi. Sonra çocuğu çağırıp özür dilemişim.

Öğrencilerimizin önüne kasa koyup atlamalarını söylediğimizde şöyle derdik: "Bu sizin önünüzde bir engel. Gelecekte karşınıza manevi engeller de çıkacak. Şimdi bu engelleri aşmaya cesaret edin ki, gelecekte de başarılı olabilirsiniz. Kendinize güveninizi böyle kazanacaksınız."

Pek çok korkak öğrencimiz kendilerine güven kazandı. Hem vücut, hem gönül, hem beyin temizliğine önem verdim. Vatandaşını ve vatandaşını seven, küçük-büyük, zengin-yoksul ayırımı yapmayan, doğayla bir öğrenciler yetiştirmeye çalıştım. Toplu şuura uymamayı, bireysel düşünce hakları olduğunu, doğaya saygıyı anlattım öğrencilerime. Her sene derslerimin başında bunları anlattım. Çok özel konular dışında ders yapan öğretmenlerdik. Atıklık, çeviklik kazandırdık. Her dersimizde her aleti en iyi nasıl performans alırsak, öyle değerlendirdik. Gece dersi yapıyorduk bazen. Son saatlere beden eğitimi dersi konmamalıydı. 7'yi on geçte dersten çıkardık mesela. Böyle geç derslerde bazen kazalar oluyordu. Avucuma kan kusan öğrenci hatırlarım.

Kredili Sistem sonrası çocuklara bir havailik geldi. Kendi sınıflarında başka ders var, koridorda bekliyorlar, nöbetçi öğretmen gürültüden rahatsız olup buradan gönderiyor. Bahçeye çıkıyorlar, üşüyorlar. Bu sefer bahçedeki öğretmen rahatsız oluyor gürültüden. En son okul kapılarını açtılar ve çocuklar kafelere çıktı. Okul Koruma Derneği'yle bu konuda çok tartıştık. "Önce okul içindeki çocukları koruyun, sonra mezunları korursunuz" dedim. Kafelerde türlü çeşit alışkanlıklar edindi bu çocuklar. Okula giren çıkan belli olmadı. Ortaokul öğrencisi bile liselilerle birlikte dışarı çıkmaya başladı. Kaçmak isteyen okuldan kaçıyor. O zaman, "Şu ağacı kesmeden buraya bir kafe yapsanız da bu çocuklar burada okul içinde kalsalar"

dedim. Ben emekli olduktan sonra bir kafe yapıldı. O devrelerde çocukların başarı oranları düştü, kötü alışkanlıklardan derslerine kendilerini veremediler. Bu sistemin yerine süper liseler kuruldu. Kız Lisesi'ne erkek öğrenciler, Erkek Lisesi'ne de kız öğrenciler alındı. Daha önce Erkek Lisesi'nin eski müdürü Rahmetli İlhan Doğan zamanında da böyle bir girişimde bulunulmuştu. Veliler ayaklandılar, "Kızlarımızı buraya erkek öğrenci yok diye gönderiyoruz" dediler. Dilekçeler verildi. Sonuçta, "İlhan Doğan'la takas yapın; kızları siz alın, buradaki erkekleri oraya verin" denildi. İlhan Bey kızları vermedi, Kız Lisesi'ndeki erkekleri aldı. Erkek Lisesi'nin ilk kız mezunları bizden aldıkları o 20 kızdır. Süper lise olunca çocuk puanına göre okula yönlüyor. Mecburen erkek öğrenci kayıtları yapıldı sonra. Hasan Aktürk zamanında oldu bu.

1994 yılının Aralık ayında emeklilik dilekçemi verdim. Çünkü, artık öğretmenlerle didişir duruma gelmiştim. Bayrak törenini yapıyorsun, öğrenciyi karşına almışsın. Son dersi yapan öğretmen arkadaşları sınıflarının başına bekliyorsun, bir öğretmen bir an önce evine gitmek için okul kapısında bekliyor. Herkesin evi var, herkes eve gidecek. Okul, ders, hatta hafta bitmiş. Herkes bir an önce gitmek istiyor. Öğretmen arkadaşlarımı azarlar durumuna gelmiştim. Orali olmayanları ismen çağırıyordum "Sizin için öğrencileri bekletiyorum lütfen sınıfın başına gelin" diye. Sonra "yeter" dedim. Emekli olduğum sene okulda ilk dersi ben verdim. Spor bakanlığından üstün başarı ödülleri aldım. Bugün bazı öğrencilerim beni sesimden tanıyor. Öğrencilerimizin hepsi bir yana dağıldı, ama biz beden eğitimi öğretmenleri Suna, Zuhâl, Şerife, Gülseren hâlâ görüşürüz...

Sonradan okula gelen bir sürü öğretmen bizim öğrencimizdi. Kalkıp da öğrenciyi, "Saçın ne renk, kaç numara, rujun ne renk, hangi marka?" dememelisin. Bir yönetmeliğin var, buna uymak zorundasın ve çocuğu makyajla derse almamalısın. Bizim dersimizde ben tel toka dahi taktırmazdım. Dersimiz için sakıncalıydı, yaralayabilirdi.

48 yaşında emekli oldum. Şerife öğretmenle beraber okuldan ayrılırken, beden eğitimi salonumuzdaki kasalarla ve minderlerle, üzerlerinde taklalar ata ata vedalaştık.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme Tarihi: 14 Şubat 2012

Cumhurbaşkanı Özal, Voleybolcu Atılğan'ı kabul resmine davet etti

Köşkte iki Bursalı

Kız Lisesi ile DSI Nilüferspor'un Genç Millî Voleybolcusu Mesude Atılğan. Cumhurbaşkanı Turgut Özal ve eşi Semra Özal tarafından bu akşam Çankaya Köşkünde verilecek kabul resmine davet edildi.

Yeni yıl münasebetiyle bu akşam saat 19.00'da Çankaya Köşkü'nde verilecek kabul resmine Mesude Atılğan Antrenörü Emin İmen ile birlikte

katılacak.

Cumhurbaşkanı Turgut Özal tarafından gönderilen davet mektubunda kabul resmi için smokin, koyu renkli elbise uzun etek giymek gerektiği ve en geç saat 18.45'te köşkte olmaları istendi.

Davet mektubunda kabul resminin 9 Ocak Perşembe günü yapılacağı bildirilmesine rağmen perşembe gecesi Regap Kandili olduğu için bu akşama alındı

Millî Takım Antrenörüğü de yapan Emin İmen, Mesude ile birlikte Cumhurbaşkanı'nın verdiği kabul resmine katılacak.

Kız Lisesi ve DSI Nilüferspor'un formasını giyen millî smaçör Mesude Atılğan bugün Çankaya köşküne çıkacak

Kız Lisesi voleybol takımının antrenörü Emin İmen ve millî voleybolcusu Mesude Atılğan hakkında bir gazete haberi, Emin İmen arşivi, 1992

Mizyal Tunçman

13 Mayıs 1952, Bursa
Alipaşa Mahallesi Muhtarı

İlkokulu Atatürk İlkokulu'nda okudum. Ortaokulu Necatibey'de bitirdikten sonra lise eğitimi için Kız Lisesi'ne kayıt yaptırıldı. 1966 yılında Kız Lisesi'ne başladım. 1969 senesinde de mezun oldum. Benim dönemimde tahta bir bina vardı. Okul Şimdiki görüntüsünden daha farklıydı.

Sınıflarımızda 40'dan fazla öğrenci olurdu. Çok değerli ve oldukça disiplinli hocalarımız vardı. Eğitime çok önem verilirdi. Benim bir gün sancım tutmuştu. Annem doktora götürüyordu. Yolda giderken İngilizce hocamız İhya Hanım gördü. Dedi ki: "Neden ders bitmeden doktora götürüyorsun? Bitseydi de götürseydin!" Yani eğitim bu kadar çok önemsenirdi.

Okula giriş çıkışlarımız, kıyafetlerimiz her zaman kontrol altında tutulurdu. Müdür muavinimiz İsmet Hanım vardı. Her gün saçlarımızı kontrol ederdi. Saçlar mutlaka on örgüden daha kısa olursa kesilecek. Etek boylarına tek tek bakardı. Gözüne kısa gelen olursa eğer hemen eteğin kenarından parmağını takar, eteği söküverirdi.

O kadar disiplinli olmasına rağmen ben orada okuduğum için çok mutluyum. Mesleki eğitime bir yatkınlığım ve becerim olmadığı için zaten bana en uygun olanı Kız Lisesi idi. Müdürümüz Melahat Çakır'ı zaman zaman ziyaret ederim. Hâlâ hayatta. Ama son zamanlarda duydum ki, yeğenleri alıp İstanbul'a götürmüş. Onun dışında

hiçbir hocamla irtibat kuramadım okuldan sonra. Zaten birçoğu da vefat etmiştir, diye düşünüyorum. Müdire Hanım o kadar çok okulla ilgiliydi ki, sabah erkenden 5'te kalkar, okulun çevresini gezerdi. Tabii o zamanlar okullarda siyasi olaylar çok olurdu. Ama o karışıklığa rağmen çok zevkli ve eğlenceli bir 3 yıl geçirmiştik.

Sınavlarda hocalar çok dikkatli olsalar da ara sıra kopya çekmeye yelteniyorduk. Küçük kâğıtlara yazar eteklerimize iğnelerdik. Sınavda eteğimizden bakar cevaplardık soruları. Ben çok tecrübeli ve başarılı bir kopyacı olmadığımından ne zaman iğnelesem, bütün iğneler oturup kalkarken bacalarımın batardı.

Bizim ev okula çok yakın olduğu için ben arkadaşlarımla girişte çıkışta yürüyemezdim. "Allah'ım neden bizim evimiz yakın!" diye yakınırımdım. Hatta akşamüstleri okul çıkışı evi başka mahallelerde olan arkadaşlarımla birlikte çıkar, bir iki sokak yürür ondan sonra geri döner eve gelirdim.

Kız Lisesi bana güzel bir eğitim verdi, fakat bu eğitimin yanında bir de bana saygılı bir insan olmayı öğretti, diye düşünüyorum. Daha bir yıl öncesine kadar ben kuaförde müdire hanımla karşılaştım ve bacağımı hemen indirdim. Biz saygıyı sevgiyi hep o okulda öğrendik. Ama şimdi bakıyorum da ne sevgi kaldı ne de saygı. O yüzden bizim zamanımızda öğrenci olmak gerçekten bir başkaydı. Hem okul hem de aile gibiydi bizim için. O yüzden Kız Lisesi öğrencisi olmak gerçekten bir ayrıcalıktı.

Görüşen: Yeliz Mutlu
Görüşme Tarihi: 17 Ekim 2011

29 Ekim töreninde izciler, Ülkü Akipek arşivi, 1964

Mualla (Torumtay) Şahin

20 Aralık 1942, Osmaneli - Bilecik
Kız Lisesi Mezunlu ve Emekli Fizik
Öğretmeni

Annem doğma büyüme Osmanelili, babam Trabzon ilinin Of İlçesi'nden. Ne alâka bu insanlar nasıl buluştu, demiyorsunuz herhalde: Ülke koşulları, geçim sıkıntısı insanları yaşamak için göçlere zorluyor. O yıllarda bizinkiler de bundan nasiplerini almış. Dedem anneannemle evlenince, anne ve babam da evlenmiş, sonuç bu.

İlkokulu Osmaneli'de Balaban İlkokulu'nda okudum. Ortaokul yeni açılmıştı ve ben ikinci kaydedilen öğrenci grubundanım. Öğretmen yokluğu nedeniyle ailem Bilecik'te ev kiraladı ve ağabeyim ile ben okula burada devam ettik. Liseye Bursa Kız Lisesi'nde yatılı devam ettim. 1961 yılında mezun oldum. Okulda siyah önlük giyiyor ve beyaz yaka takıyorduk. Tabii ki siyah çorap giyiyorduk. Okulumuz şu anda Erkek Lisesi'nin eski tarihi binası ile aynı mimariye sahipti. Çok, çok görkemli bir binaydı. Hele bahar aylarında bahçede açan lale ve sümbüllerin güzelliği hâlâ gözümün önündedir. Çünkü, çok değişik renk ve şekildediler. Sınıflarımızın yerleri tahta döşeliydi ve onları mazotlardı. Sınıflar soba ile ısıtılırdı. Tahmin edersiniz, lodos estiğinde sobalar yanmazdı ve ben çok üşürdüm. Biri fizik ve kimya, diğeri biyoloji olmak üzere iki laboratuvar, bir de kantinimiz vardı. İki ayrı oda halindeydi. Birisinde yiyecek türü simitten gofrete kadar her şey, diğeri ise yatılı öğrenciler için ihtiyaç malları bulunurdu.

Biyoloji öğretmenimiz Adil Yüksel'di. Kızı sınıf arkadaşımızdı. İlk kez derse geleceği gün herkes susmuş, sessizce yeni öğretmenimizi bek-

liyorduk. Birden pat diye sınıfa biri girdi. Ne oldu diye bakarken bir baktık ki; kısacık boylu, ayağı aksayan bir bey sınıfın içinde; birden "aaa!" diye bir şaşkınlık sesi duyuldu. Çok şaşırдық, çünkü o kadar hoş görünlü, zarif arkadaşımızın babasının böyle biri olacağını düşünmemiştik. Çok değerli bir öğretmendi. Onun yazdığı kitabı okuyorduk derste. Bakanlıktan onaylıydı kitabı. Sanırım Türkiye genelinde bu kitap okutuluyordu.

Lise birinci sınıfta 45 kişiydik, ama lise ikide fen şubesine geçtim ve 51 kişi olarak mezun olduk. Okulumuz akademik bir liseydi. Bu nedenle bütün kültür dersleri aynı ağırlıktaydı. Fen şubelerinde fen, edebiyat şubelerinde kültür dersleri ağırlıklıydı. Okulumuz Türkiye'nin sayılı okullarındandı.

Yatılı öğrencileri bir öğretmen hafta sonları sinemaya, (isteyenleri ücret karşılığı) tiyatroya ve İstanbul'a müze gezilerine götürürlerdi. Küçük yerden geldiğim için en çok bu etkinlikler beni mutlu ederdi. Tiyatroyu ilk kez burada seyretmiştim.

19 Mayıs töreni provaları, Mualla (Torumtay) Şahin arşivi,
3 Aralık 1959

15 günde bir bize bir buçuk saat izin verirlerdi. O süre zarfında okulun dışına çıkıp ihtiyaçlarımızı karşılardık. Bir keresinde Türkan'la Kafkas Pastanesi'ne gittik, limonata ve pasta söyledik. Harikaydı. Pastalar o zaman en çok 50 kuruşturdu. Çıkarken 2,5 lira istediler biz-

Başmuavin Semiha Gözükara, beden eğitimi öğretmeni Melek Saygunışık ve 6 Fen sınıfı okul bahçesinde, Mualla (Torumtay) Şahin arşivi, 1961

den. "Nasıl bu kadar pahalı olur?" dedik. Yediğimiz mareşal pastaymış. Pastanenin en pahalı ürünüymüş meğer.

1960 senesinin ikinci dönemi sanırım Ramazan Bayramı'ndan dönüyorduk Bilecik'ten. Şimdiki Santral Garaj'a geldik. Okula gitmek için yolu bilmiyorduk. 3 arkadaşlık. O zaman ulaşım da faytonlar kullanılıyordu. Faytoncu da baktı ki öğrenciyiz, şehirde geçmediği sokak kalmadı. Bizi gezdirdi, gezdirdi getirdi, okulun kapısının önüne bıraktı. Ne kadar dedik, 7,5 lira dedi. İyi para ödedik o zaman için.

Edebiyat öğretmenimiz Alaattin Atasoy edebiyat şubesindeki arkadaşlara edebiyat kitabımızdaki oyunları hazırlatırdı. Bazen sınıfların bir köşesini sahne konumuna getirirler, orada sahnelerler, bazen de okulun büyük kütüphanesinin sahnesinde biz öğrencilere gösteriler

yaparlardı. Kütüphane deyince; çok değerli bir kütüphane memurumuz vardı: Neyyire Okyanus (Halit Fahri Ozansoy'un eski eşi.) On dan çok yararlanırdık. Kitaplar onun her şeyiydi.

Edebiyat öğretmenlerimiz, Leman Arslan, Zerrin Ravak, biyoloji öğretmenlerimiz Rüştü Akerman, Ziya Özel'di. Kendisini sömestri tatilinde kaybettik, tatil dönüşünde Adil Yüksel biyoloji derslerimize geldi. Jeoloji öğretmenimiz Aliye Güven, Kimya öğretmenimiz Ziya Gürkem, tarih öğretmenimiz Melahat Ricaloğlu'ydu. Semiha Gözükara dersime girmede ama okulun baş muaviniydi. Resim öğretmenimiz Remziye Özbel'di. Kendisini ölünceye kadar hep ziyaret ettim. Okulun tarih öğretmeni Hikmet Ökem vardı. Onunla da çok arkadaşlık yaptık. Matematik öğretmenimiz İsmet Yoğurtçu, (rahmetli matematik öğretmenimiz İsmet Bey ile matematik dersleri fevkalade

İzmit gezisi, Mualla (Torumtay) Şahin arşivi, 1961

de zevkli geçerdi dersin nasıl bittiğini anlayamazdık) fizik öğretmenimiz Süreyya Hanım, beden eğitimi öğretmenimiz Melek Saygunışık ve hâlâ hayatta olan saygı değer sosyoloji-mantık öğretmenimiz Berrin Cingil'di. Kendisi ve öğrencim olan kızı ile hâlâ görüşüyorum.

Okulumuzun idarecilerinden Selma Hanım, Sabire Hanım, Seniye Hanım vardı. Selahattin Bey coğrafya öğretmenimizdi. Melih Bey, coğrafya öğretmenlerimizden Lütfiye Dündar, Sıdika Tanyolaç hatırlayabildiğim çok saygıdeğer öğretmenlerim. Emekleri için hepsine minnet borçluyum. Saygı ile anıyorum. En önemlisi sevgili müdürümüz, saygıdeğer Şinasi Onurkan. Yatılı öğrencileri onun çok kıymetli kızlarıydı. Öğretmenlerimizden korkardık ve çok sayardık. Ama sorunlarımızı kendilerine söylediğimizde bizi dinleyeceklerini bilirdik.

Yatılı öğrenciler olarak imkânlarımız o dönem için çok iyiydi. Belki çamaşırhanede biraz sıkıntımız oluyordu, iki parça çamaşır yıkamak

için yarım gününüzü harcıyordunuz, çünkü su kaynatılması gerekiyordu, ama kazanda sıcak su bitip yenisi ısınincaya kadar çamaşırhane âdeta eğlence salonuna dönüşürdü. Öyle ki Orhan Boran'ın bulunduğu bir yarışma programı vardı o tarihlerde, o bile karikatürize edilirdi. Tabii ki şarkılar türküler eşliğinde. Hamama dışarıya gidilirdi. Banyo saatlerimiz sıraya konulurdu. Saati gelen giderdi. İngilizce öğretmenimiz İhya Hanım Çelik Palas'ın hamamına bile götürmüştür. Sinema, revir, hamam gibi her konunun mümessilleri vardı pansiyonda. Gitmek isteyenler, her gelen filme nöbetçi öğretmenle birlikte giderdi. Parasız yatılılara devlet harçlık verirdi. Onlara giysi, ayakkabı, çamaşır, sabun yardımları yapılırdı. Yatakhaneler çok soğuktu, ama zaten hiçbir yerde kalorifer yoktu. Ülkenin şartları ne ise yatakhanelerin şartları da oydu.

Yatılı arkadaşlarımızdan herhangi birine bir koli geldiğinde o koli hemen açılır, herkes toplanır hep birlikte yenilirdi. Ramazanda sahura kalkardık. Bir arkadaşım gelmişti Karacabey'den Nurten diye.

O bal getirirdi. Mezuniyetimizin 50. yılında Nurten'e hatırlattım bunu. Bana, "Sen de hatırlıyor musun; bal donmuştu da sıcak suya koyduğumda çatlamıştı" dedi. Aslında normalde dışarıdan yiyecek gelmesi yasaktı.

Yemek masalarımızda mutlaka beyaz masa örtüleri olurdu. Yemeklerimiz harika çıkardı. Okul müdürümüz bakanlığa, "Yemek param yetmedi" diye yazı göndermiş. Erkek Lisesi müdürü Rifat Tokgöz de "Bizim yemekhaneden şu kadar para arttı" diye yazı yazarmış. Bakanlıktan yazı gelmiş: "Erkek Lisesi artan parasını Kız Lisesi'ne versin" diye. Ne kadar doğru bilmiyorum, ama bu söz kulaktan kulağa işitilirdi. Aşureleri, patates kızartmalarını, portakal peltelerini özellikle unutamam. Arkadaşlarım o kadar çok ki, hemen hemen Bursa'da olan herkesle görüşüyorum. Saadet Savaşkan Sınmaz, Birsen Arslanlar, Sabriye Mercan Toker, Yüksel Okçal Çokal, Türkan Özer Köklü, Sabahat Diyaroğlu, Gülsen Derikesen Özdemir, Oya Kozaman ve daha pek çok... Her meslekten arkadaşımız var. Avukat, öğretmen, doktor, diş hekimi, tiyatro sanatçısı, politikacı vs.

Okulum bana kendime güvenmeyi öğretti. Dik durmayı, zora gelince eğilmemeyi, yani ben olmayı öğretti. İçimizden profesör olanlar, milletvekili olanlar var. Toplantılar yapılıyor, Bursa'da olursam katılıyorum. Mayıs ayının son cumartesi günü "Mantı Günü" yapılıyor ve o gün Kız Lisesi Mezunlar Derneği, mezuniyetinin 50. yılını kutlayanlara plaket veriyor. Geçen yıl bizim de 50. mezuniyet senemizdi ve o zamandan beri görmediğim arkadaşlarım okulun Mantı Günü'ne geldi. Şimdi artık onlarla da görüşmeye devam ediyoruz. Plaketimi de evimin başköşesinde saklıyorum.

Okulun son günlerinde öğretmenlerimiz şehirde küçük gezilere götürürlerdi. Okulumuzun fotoğrafçılık kolu vardı. Ekrem Tolunay öğretmenimiz bu etkinliği gerçekleştirdi. Ben ve Nurdet Turgut arkadaşım bu kolun ilk öğrencileriyiz. Resmî törenlerde ve gezilerde fotoğraflar çeker, onları kendimiz karta basardık. Tabii ki siyah beyaz görüntülerin belirginleşmesi inanılmaz keyif verirdi.

Lise son sınıfların Çelik Palas Otel'de mezuniyet balosu olurdu. Resmî bayramlara beden eğitimi dersinden raporlu arkadaşların dışında törenlere herkes katılırdı. Okul bahçesinde herkes toplanır, boy

Mualla (Torumtay) Şahin ve Aynur Dirik okul bahçesinde, 1961

sırası olur, hatta bu hazırlık daha önce yapılır, bayram sabahı herkes yerini bilir, sıralar halinde heykel önünde resmigeçit yapılırdı. Şehir bandosu eşliğinde çok güzel bir tören olurdu.

1958 senesiydi sanırım. Lise son sınıftaki kız öğrencilerini erkek lisesi öğrencileri davet eder, tanışma çayı olur, sonra da Erkek Lisesi

öğrencileri iade-i ziyaret yapardı. Okulun öğrenci başkanları bunu organize ederdi. Okul müdürleri de desteklerdi. Bir-iki taşkınlık sonrası bu organizasyon kaldırıldı.

Kız Lisesi'ni bitirdikten sonra Bursa Eğitim Enstitüsü'nden Fen Dersleri Öğretmeni olarak mezun oldum. Şimdiki kaymakamlık binasının daydı yeri. Fizik, kimya, biyoloji ve matematik derslerinden 2 senelik bir eğitim gördük orada. Çok iyi bir eğitim vardı.

Öğretmen olarak ilk kez Orhangazi Orta Okulu'na atandım. Orhangazi'de geçirdiğim üç yıl öğretmenliğimin en güzel yıllarıydı. Müdürümüz Eyüp Topçu, "Bir hafta çalıştık, dinlenmeyi hak ettik" der; ya Bursa'ya sinema veya tiyatroya gelirdik ya da başka bir şehre geziye giderdik.

Sonra Bursa Atatürk Lisesi'ne tayinimi istedim. Müdür bey beni kabul etti. Müdürler istedikleri öğretmenleri alabiliyorlardı okula. Kız Lisesi'nin benim öğrencilik yıllarımdan beri kütüphane memuru olan Nadide Küçüksiler'i Kız Lisesi'nde ziyarete gittiğimde edebiyat öğretmeni Alaaddin Bey, "Müdür Melahat Çakır'la görüş, belki belletmen olarak okulda kalırsın" dedi. Kalacak yerim yoktu Bursa'da henüz. Müdüre hanımla görüşmeye gittiğimde bana "Siz Atatürk Lisesi'ne gidip tayininizi istemişsiniz ama ben sizi buraya aldım" dedi. "Nasıl oldu haberim yok!" dedim. "Hayır, ben sizi aldım benim kimya derslerim boş, size 30 saat ders yazdım. Kimya öğretmeninizi Ziya Bey de burada, onunla da konuştum ve Ziya Bey yapabileceğinizi söyledi, sizi ben aldım. Şimdi hemen milli Eğitim Müdürlüğüne gidip söylüyorsunuz, müdür beni programa yerleştirdi diyorsunuz, sonrasını düşünmeyin" dedi.

Melahat Hanım yapmak istediği her şeyi yapardı. O zamanın Milli Eğitim Müdürü Ertuğrul Seyhan'la görüşmeye gittim ve beni programa hemen koydu. Böylelikle 1967 yılı Ekim ayında Bursa Kız Lisesi'ne kimya öğretmeni olarak atandım ve pansiyonda yarım dönem belletmen olarak kaldım. Dört belletmen öğretmendik: Candan Güzeliş, Çiğdem Dobada, Saadet Arslan. Üçü belletmenlikten de maaş alıyordu.

Okulda banyo olmadığı için öğrenciliğimizi dışarı hamama götür-

rürlerdi. Biz öğrenciyken artık yeni bir bina inşa ediliyordu ve onun altına hamam da yapılmıştı ve öğretmen olarak geldiğimde artık öğrenciler okulda banyo ihtiyaçlarını giderebiliyorlardı. Ortaokul öğrencileri uykusuzluğa dayanamaz, diye sabahçı yapılmıştı. Zaten etütlerde dahi uyurlardı.

Akşam etüt başlarken dört belletmeden her gece bir kişi nöbetçi olurdu. Bir gün zil çaldıktan sonra nöbetçi belletmen arkadaş görevine gitti ve biz diğer belletmen öğretmenler de yavaş yavaş yeni binaya etüde gidiyorduk. Arkamızdan bir ayak sesi koşarak geliyor... "Müdüre hanım geliyor" dediler. Biz de koşmaya başladık. Nefes nefese diğer binanın üst katına çıktık. Sonradan arkamızdan bir ses duyduk: "Onlara yetişemedim, bir yetişseydim..." Ne yapacaktı bilmiyorum... Sabahçı öğretmenlerin sıkıntısı bizden çoktu, çünkü sabahları hep okulda olurdu müdüre hanım. Sabahları geç kalanlara hesap sorardı.

Öğretmen olarak başladığımda benim öğrenim gördüğüm tarihten bina hâlâ vardı ve ben mezun olduğum sınıfta öğretmen olarak ders verdim. Hâlâ görüştüğüm öğrencim Şaziye Öcal Acar benim sıramda oturuyordu. Ona, "Bak burası benim sıram" derdim. Gülerdi kızlar. İyi bir sınıftı. Bu eski bina benim öğretmenliğimde, gözlerimizin önünde yıkıldı. Çok güzel bir binaydı. Çok üzülmüştük. Bütün anılarımız yıkılmıştı sanki.

Okula geldiğimde bazı öğretmenlerim hâlâ okuldaydılar ve onlarla beraber derslere girmek fevkalade güzeldi. Örneğin; kimya öğretmenim Ziya Gürkem'le aynı dersi okuttum, aynı komisyonda soru hazırladım, sınav yaptım. İnanılmaz keyifliydi. On yıl kadar kimya öğretmenliği yaptıktan sonra eğitim sisteminde değişiklik oldu ve kimya dersleri o kadar azaldı ki, ben fizik öğretmeni olmak durumunda kaldım.

Bir öğrencim vardı. İlk geldiğim sene kimyadan zayıf almıştı. Meğer çok iyi numara yaparmış. Sınıfta bayıldı. Revire kaldırdılar. Sonra Kız Lisesi Mezunlar Derneği'ne girdiğinde bu olayı bana sitemli bir şekilde söyledi. Şu anda Türk Sanat Müziği Korosu'nda beraberiz. Eksik olmasın saygısını hiç esirgemez.

Okula geldiğim sene sert bir kış olmuştu. Yarıyıl tatilinden sonra bazı öğrenciler gelemediler okula. Sınıfta çok az kişi vardı. Onlarla ders tabii ki yapılır, ama sınıfın yarısından çoğu yokken yeni bir konu anlatmak istemedim. “Serbest çalışın” deyip problemler verdim. O sırada birisi bayıldı. Yatılıydı. Meğer bayılma huyu varmış bunun da. Revire yatırıldı. Ertesi gün beni müdüre hanım çağırdı. “Hoca Hanım, hakkınızda şikâyet var. Öğrencileri derste boş bırakmışsınız, ‘Serbest çalışın’ demişsiniz, öğretmenin görevi öğrencilere 40 dakika ders anlatmaktır” dedi. Düşündüm, “Hiç kimse beni şikâyet etmiş olamaz, çünkü ben buraya yeni geldim ve beni tanıyan çok az veli var, ama siz bayılan öğrenciye kendisine şiddet uygulayıp uyguladığımı öğrenmek için gittiniz, o da ‘Hayır, öğretmen bizi boş bıraktı’ deyince siz bana bunu söylüyorsunuz” dedim. Bir daha müdüre hanım bana tek kelime söz söylemedi.

Bir gün lise ikinci sınıfları sınav yapacaktım, ama kızımın süet kabanını da temizleyiciye vermem gerekiyordu. Kocaman bir bavula koydum, Altıparmak’ta bir yere götürüleceğim. Garaj dolmuşuna binerken o sınıftan bir öğrenci beni gördü, gözleri parladı. Okula gittiğimde arkası sokak kapısına dönük, arkadaşlarına anlatıyordu. Beni gören arkadaşları “Geliyor” diyorlar, “Gitti, gitti; dolmuşa binerken gördüm yok” diyor. Beni görünce çok şaşırılmıştı.

Okulun bahar balosu Çelik Palas’ta olurdu. Piyango bileti satardık baloda. Öğrenciler gelmezdi. Esnaftan, velilerden bir takım eşyalar toplanırdı. Bir keresinde Tolon çamaşır makinesi vermiştik piyangodan. Herkes işine göre bir şey verirdi. O piyango hiç boş olmazdı. Sadece veliler katılırdı ve geliri Kız Lisesi Koruma Derneği’ne verirdi. Dernek de kendi himayesindeki fakir öğrencileri okuturdu bu paralarla.

Edirne’ye, İstanbul’a, Denizli’ye geziler düzenlenirdi. Okul kalabalıklaştıkça ve güvenlik azaldıkça müdüre hanım öğrencileri göndermemeye başladı.

Haziran’da lise bitirme sınavları olurdu. Sabah 7’de mutlaka okulda olurduk. Birkaç komisyon olurdu. Genelde sınav kâğıtlarını torbalara koyup bağlar, kırmızı mum döküp mühürler, idareye bırakırdık.

Sınav günü torbayı hemen kapatmazdık. Yemek ısmarlar, yemek yedik öğlen. Laboratuvarında kâğıtları açıp numaralandırırdık. Öğrencilerin sınav kâğıtları kaybolmasın diye her kâğıdı numaralandırırdık. Sonra okumaya başlardık. Zaman çok güzel geçirdi. Saatlerimizi, günlerimizi alırdı bu iş. Bütün lise sonlar girerdi. 300 kişinin sınavları okunurdu. Bazen bir hafta sürerdi bu.

Ziya Gürkem ve öğrencileri Uludağ yolunda çay bahçesinde, Mualla (Torumtay) Şahin arşivi, 1961

Biraz sert tabiatlıydım. Belki verdiğim dersin niteliğinden dolayı öyleydim. Ama buna rağmen çocuklar dertleşmek istedikleri zaman geldiklerinde sınıf öğretmenleri olmasam da dinlerdim onlara güven verdiğimi zannediyorum. Bazı sınıflarla çok güzel anılarım oldu. Okula geldiğim sene okuttuğum 9-C sınıfının sınıf öğretmeniydim. 45 kişilik sınıftı gerçekten öğrenciler ile çok ilgilenmişim, çok güzel başarı elde ettik, 45 kişinin 31’i doğrudan sınıf geçmişti. Hâlâ kendilerini gördüğümde kendi kızımı görmüş gibi mutlu olurum. Eski öğrencilerimi gördüğümde çok mutlu oluyorum.

Eşimin 40. mezuniyet yılında İstanbul’da programa gittiğimizde orada bir hanım geldi yanıma. Selam verdi. “Kız Lisesi’nden benim etüt öğretmenimizdiniz şimdi Yıldız Teknik Üniversitesi Fizik Bölümü’nde profesörüm” dedi. Çok onurlandım, duygulandım. Yine İstanbul’da dışarıda yemek yediğimiz bir gece de kucağında

bebeğiyle bir öğrencim yanıma geldi: Berrin Ünver. Basketbolcuydu. Çok hoş sürprizler oluyor.

1988 senesinde Melahat Çakır Kız Lisesi Mezunlar Derneği'nin kurulması için çalışma başlatmak istemiş. Derneği sevgili arkadaşım Şenay Misili'nin yardımı ile yedi arkadaşı 1994 senesinde kurduk: Mualla Şahin, Şenay Misili, Gülsen Özdemir, Belgin Saker, Birsen Erdağ, Nurgül Evrensev, Tülin Ateş. Şenay'la birlikte tüzük hazırladık, Gülsen kontrol etti. Müdüre Hanım'ı şeref üyesi yaptık. Koruma Derneği'ne rağmen bir dernek kurulmasını istedik, çünkü belki bir mezunlar derneği olsaydı okulun o güzel eski binasının yıkılmasının önüne geçilebilirdi. Koruma Derneği daha ziyade okulun mevcut öğrencilerine yönelik, ama mezunlar derneği olarak daha çok şey yapabiliriz, diye düşündük.

İlk sene yatılı ve gelebilen gündüzlü öğrencilere sağlık ve çevre konularında ve çeşitli üniversiteler, fakülteler hakkında bilgi vermek amacıyla konferanslar düzenledik. Derneğin kurucu başkanı idim. Okulumuzdan mezun olan ve ihtiyacı olan öğrencilere burs vermeye başladık bu gelenek hâlâ devam ediyor. Geziler düzenledik. Derneği Kurmak yaptığım en iyi ikinci işti. Dernek hala çok verimli çalışıyor, emeği geçen herkese gönülden teşekkür ediyorum. Okulu güzelleştirebiliriz, geziler düzenleyebiliriz, diye düşündük gerçekten de çok güzel etkinlikler yapılıyor, son derece mutlu oluyorum.

Okulumda 23 yıl öğretmenlik yaptım, 1968-1972 yılları arasında idarecilik yaptım, 1990 yılında emekli oldum. İşte o zaman Bursa Kız Lisesi'nden mezun olduğumu hissettim.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme tarihi: 21 Şubat 2012

Mualla (Torumtay) Şahin ve 10 Fen G öğrencileri Anıl, Emel, Aslı, Arife, Şehri, Günay, İlnur, Tekgül, Günday, Özgül, Gülay, Nazire, Ayten, Emine, Ayla, Mualla (Torumtay) Şahin arşivi, 31 Aralık 1987

Muazzez İlmiye Çığ

20 Haziran 1914, Bursa

Bursa Kız Muallim Mektebi Mezunu

Sümerolog

Bursa'da doğdum. Ailem Kırım göçmeni. Babam Zekeriya İtil Merzifon doğumlu. Bursa'ya medrese okumaya gelmiş. Orada tesadüfen annemin kuzeniyle arkadaş olmuş. Öğretmen okuluna gidip öğretmen olmuş ve annem Hamide İtil'le evlenmiş. Sonra Ben doğmuşum ve babam Armutlu'ya tayin olmuş. 2-3 yaşımıdayken Armutlu'daymışım. Tayini oradan Bilecik'in Pazarcık Kasabası'na çıkmış. Biz oradayken I. ve II. İnönü Savaşları olmuş. Burada yaşarken yaşam küçük olduğu için okula gidemiyordum, ama babamın öğretmenlik yaptığı okulda misafir talebe olarak sabahleyin erkek okuluna, öğleden sonra kız okuluna giderdim eğlence için. O zaman eski harflerle okuma yazmayı öğrenmişim. Sakarya Savaşı hazırlıkları yapılırken Eskişehir'e geldik. Eskiden potur, şalvar gibi kıyafetler giyiliyordu. Babam ise şimdiki gibi takım elbiseler giyiyordu. Annem kumaş alıp pantolon dikmeyi öğrenmişti. Eskişehir'de yaşarken de annem şalvar değil, pantolon diyor, satıyor, onun parasıyla evin ihtiyaçlarını karşılıyordu. Para yok, sıkıntı çok, düşman var! Düşman ilerleyince bizi oradan Ankara'ya gönderdiler.

Sonra 1922'de babamın kız kardeşinin yaşadığı Çorum'a geçtik. Çorum'da yaşadığımız dönem de annem pantolon dikiyordu. Halk kıyafet diktiriyordu. Kadınlar açılmaya başlamıştı. İlkokulda başörtüsü kalkmıştı. Çorum'da kızların hiçbirinin başı örtülü değildi. Demek ki, Meşrutiyet'te ilkokulda kaldırıldığından beri bu sistem devam ediyordu. 6 yaşında geldiğimizde babam beni 2. sınıfa ver-

meye kalktı. Sonradan öğretmen "Yaşı küçük, okuma yazma biliyor, ama birinci sınıfta göreceği başka dersler de var. Onun için birinci sınıfa alalım" dedi, ama ben gitmedim. Dirdim. Adım arsızlıkla kaldı bu sınıfta.

Cumhuriyetin ilanından sonra annem, "Çocuklarım burada tahsilsiz kalacak" dedi ve annemin doğduğu yer de olduğu için 1924 senesinin Mayıs ayında Bursa'ya geldik. Elektrik sadece sokaklarda vardı. Evlerde yoku. Çorum'a ilk kez elektrik geldiğinde ise yollarda görmeye çıktık. Aksi gibi yanmadı. Son gecemizdi. Elektriği orada göremedim. Çorum'da o zaman bolluk çok; açlık, kıtlık yoktu, bahçeler vardı. Ama Bursa'ya geldiğimizde Yunan gitmişti ve çok sıkıntı vardı. "Cumhuriyetten evvel en erken 4 ayda bir maaş alıyorduk" derdi annem. Fakat 1920'den sonra öğretmenlere ve bütün memurlara maaşı muntazam vermeye başlamışlar. Hâlâ düşünürüm o zamanki ortamda o kadar iş yaptılar, maaşları düzenli nasıl verdiler? Hazine de bulmadılar!

Muazzez İlmiye Çığ (en ön sıra soldan 4. öğrenci) arşivi, 1930'ların başı

Bursa'da Tezveren'de oturduk. Bir bahçe içinde iki bina vardı. Birinde biz oturuyorduk. İki katlıydı. Önleri sundurma, üstü açık. Odalar sundurmaya çıkıyor. Soğuktan o zaman. Altta mutfak vardı. Çeşme

Fotoğraftakiler: 1.Tahir Bey (doktor), 4.Reşat Bey, 5.Kimya öğretmeni, 6.Emin Bey, 7.Selim Sırrı Tarcan, 8.Fakihe Öymen, 9. Psikoloji öğretmeni Fahika Hanım, 11.Ali Ulvi Elöve, arkasında Osman Bey, 14. Muazzez İlimiye Çiğ. (Arka plandaki çeşme şu anda giriş kapısının solunda) Muazzez İlimiye Çiğ arşivi, 1929-30 öğretim yılı

vardı evin içinde. Karşıda da bir cam vardı. Tezveren Sultan orada yatıyor, derlerdi. Mahallenin kızlarını evde toplar bezlerden bebekler, oyuncaklar yapar eğlendirirdim. “Bu kız muallim olacak muhakak” derlerdi çocukları böyle eğlendirdiğim için. Babası müfettiş olan bir tanesi seneler sonra, “Biliyor musun Muazzez Abla, senin yaptığın bebekler hâlâ tavan arasında duruyor” dedi.

Bursa'dan hatırladığım; Kapalı Çarşı'sı, faytonları ve faytonlarla gittiğimiz hamamları. Belimize kabak bağlar hamamın havuzunda yüzerdik. “Talika” derdik faytonlara. Biraz daha farklılardı. Üstü kapalı, içinde iki taraflı oturulur, fayton gibi değildir. Rumlardan kalma san-

mıştım, ama meğer talika Türk adımıymış. Türkler kapalı araba yapmışlar ve ona talika adını koymuşlar.

Bir keresinde Ay tutulduğunda herkes sokaklara çıkmıştı. Dua eden, silah atan... Herkes perişan! Ay kurtulsun diye dua ediyorlardı onu hiç unutmam. Şeytanlar tutuyormuş Ay'!

O zamanlar bana sokaklar kocaman gelirdi. Maksem ve Altıparmak caddeleri çok büyük gelirdi. Bursa benim için dünyanın en büyük şehriydi o zaman. Oradan İstanbul'a geldiğim zaman daha da şaşırıdım. Sonra Almanya ve Amerika'nın 6 şeritli caddeleri daha da bü-

"Dağ Başını Duman Almış" marşının söz yazarı Ali Ulvi Elöve öğrencileri ile, Muazzez İlmiye Çığ (sağ önde ayakta duran öğrenci) arşivi, 1930'ların başı

yük geldi. Ama Bursa Ovası'nın yeşilliği içimden hiç gitmiyor. Şimdi Bursa'ya gittiğim zaman içim yanıyor. O güzel ovaya nasıl kıydılar ve sanayi şehri yaptılar... Atatürk ne kadar düşünceliymiş! Fabrikaları yaptırırken Anadolu'nun çeşitli yerlerine dağıtmış bir yerde toplanmasın diye.

Annemin babası Abdülhakim Dedem, bayramlarda kurabiye yapar, kardeşimi kumbara ile yanına alıp Kızılay'a yardım için para toplardı. Sonradan Yardımsever soyadını aldı. O zamanlar yardım yapanların yakalarına etiket takılıyordu. Dedem etiket yerine kurabiye yapıp dağıtmıştı. Kurabiye alan herkes mecbur hissedirdi para vermeye.

1924 senesinin Eylül ayında babam önce beni Nilüfer Hatun Devlet Okulu'na verdi. Sonra duymuş ki, özel bir ilkokul olan Bizim Mektep'te, keman dersi ve Fransızca dersi var. Onun hayâli de kızının keman çalmayı öğrenmesi. Bunu duyunca beni alıp okula verdi. 5. ve 6. sınıfları orada okudum. Şimdiki Kız Lisesi'ne yakındı yeri. Okula kaydoldum, ama keman almak için para yok! 1925 senesiydi. Şapka kanunu daha çıkmamıştı. Annem çok becerikli bir kadındı. Kasket dikti, pazarda sattı, benim kemanımın parasını çıkarttı. Ben de bunları sonradan düşünmeye başladım. Annemin o zaman şalvar değil, pantolon dikip para kazanması, ortada şapka yokken şapka dikip satıp para kazanması, çok önemli!

Kız Muallim Mektebi Türkçe öğretmeni Şahvar Hanım ve sınıfı, Muazzez İlimiye Çiğ (en ön sırada ortadaki öğrenci) arşivi, 1926

Bizim Mektep'i kuran Zehra Budunç Kız Öğretmen Okulu'nda okumuş. Açıldığı zaman, "Kızlar başlarına yemeni taksın" diyor müdür. Kızlar isyan etmişler. Zehra Hanım da bu isyankârların başıymış. Mektepten kovulmuş. Halide Edip Adivar da onu alıp Şam'a götürmüş ve orada okumuş Zehra Hanım. Cumhuriyet'ten önce tekrar geri gelmiş. Geldiğinde okul açmaya kalkmış, ama kendisinin öğretmen diploması yok! Profesör Bayhan Çubukçu'nun annesinin diplomasını alıp onun namına kardeşi Nezaket Hanım'la birlikte okulu açmış. Tarihimizde ilk kez kız-erkek birlikte okuyor bu özel okulda. Üstelik bu okulu da bir kadın açıyor. Yunanlar gelince okulu kapatıp Zehra Hanım'ı hapsedmişler. Yunanlar gidince tekrar okulu açmış. Sonra Türkiye'nin ilk kadın belediye meclis üyesi oluyor Zehra Hanım. Cemal Nadir Güler resim öğretmenimizdi. İlk kadın mebuslarımızdan Fakihe Öymen'in eşi Edip Bey coğrafya öğretmenimizdi.

İlkokul 5. ve 6. sınıfları Bizim Mektep'te okuduktan sonra 1926 senesinde Kız Muallim Mektebi'ne başladım, 1931 senesinde mezun oldum. Okulumuz Bursa Kız Lisesi'nin şimdiki yerindeydi. Bursa'da kızlar için başka bir okul yoktu o zaman; sadece Erkek Lisesi ve Kız Öğretmen Okulu vardı. Oraya da imtihanla giriliyordu. Sınava giren kızların hemen hepsi gözümün önündedir. Hep anneler getirmiştir onları sınava. Sonradan kim kazandıysa haber veriyorlardı. Bütün bahçe kadınlarla doluydu. Annelerle... O zamanlar kadınlar kızlarını okutmak için ne yapacaklarını şaşırırlardı. Çünkü, erkeklerin hepsi ölmüştü savaşta. Babalar, abiler... Arkadaşlarımın çoğu babasızdı. Benim babam öğretmen olduğu için savaşa alınmamış. Yoksa Çanakkale'ye gidenlerin hemen hepsi öldüler. O yüzden anneler kızlarını bir an önce okutsun, ellerine para kalsın istediler. O zaman ki annelerin hepsi aynı fikirdeydi.

Okulun bahçesinde bir büyük bina, arkasında da müstemilat vardı. Orada yemek yenilir, çamaşır yıkanır. Ahşaptı. 2 katlı çok güzel bir binaydı. Sobayla ısınır. Okulun bahçesinde bir de küçük bir havuz vardı.

Yatılı okudum. Yatılı olmayanlar okula alınmıyordu. Kocaman bir yatakanemiz vardı. Ranzalı değildi. Belki 40-50 kişi vardı bir odada. Toplamda 250 kişiydik. Okulda banyo yoktu. 15 günde bir defa

Mahkeme Hamamı'na götürürlerdi. Hafta arası da başımızı yıkar-dık. Çamaşırhanede kendi çamaşırımızı kendimiz yıkar-dık. Öğlenleri okulda yemek yedik. İki sene yemekhane nöbetçiliği yaptım. Yemeklerin dağıtılması ve getirilmesinden sorumluydum. Benden bir sınıf küçük olan Hatice Kızılyay ile o zaman arkadaş olduk. O da yemekhane nöbetçiliği yapmıştı. Orada arkadaşlığımız pekişti. Hafta sonları cızbız köfte çıkardı hiç unutmam. Limonlu tahin helvası yapılırdı. Herkes açlıktan, yokluktan çıkmıştı. Kim, ne verirse razıydık.

Okul sobalıydı ve soğuktu. Soğuğa alışıyordu insan, ama yatılı okumaya alışmak zordu. Babam Bursa'da öğretmendi. Yemek dersimizde bize pasta, yemek yapmayı öğreten öğretmenimiz babamın arkadaşıydı. Babam onu ziyarete gelirdi ve onu hemen her gün görürdüm. Annem de haftada bir kez gelirdi. Hafta sonları eve giderdim. Ona rağmen bir sene sıkıntı çektim. Hemen her gece ağlardım yatakta. Sonra alıştım.

Sabahtan akşama kadar ders görürdük. 40 kişi kadar vardık sınıfta. Edebiyat, tarih, coğrafya, tabiat bilgisi, kimya, fizik, matematik, geometri, psikoloji dersleri görüyorduk. İlkokulda keman dersleri almıştım, ama Muallim Mektebi'nde keman öğretecek bir öğretmenimiz yoktu. Ben 4. sınıfa geçtiğimde Bizim Mektep'teki keman öğretmenim Muallim Mektebi'ne geçti. Böylece yeniden keman derslerine başladım. Çok güzel gidiyordu, çok çalışıyordum. Biri ücretsiz, haftada iki kez ders verdi öğretmenim. Sene sonunda da konser verdim.

Arap alfabesinden Latin alfabesine geçiş benim Kız Muallim Mektebi'nde öğrencilik yıllarımda gerçekleşti. Hiçbir zorluk yaşanmadı. Eski harfleri öğrenmek çok zordu, ama yenileri üç ayda öğreniyordu insan. Biz Fransızca da okuduğumuz için çabucak alıştık. Ama milletimiz de öğrenmek için can attı gitti. Atatürk hiçbir zorlama yapmadı. Millet kendisi heves etti, koştu. National Geographic dergisinde çıkmıştı; dükkânların vitrinlerine yeni harfler yazılmış, yaşlısı, genci oturmuşlar altlarında, o harflere bakıp yazı öğrenmeye çalışıyorlardı. Dükkânların önünde! Ben bunu gördüm ve gözlerim yaşardı. Bir şey bilmiyordu millet. Cahildi. Ama hiçbir şey zorla olmadı. Atatürk meydan meydan, şehir şehir dolaştı, kara tahtayı

koydu, bakkalı, kasabı, hamalı, herkesi çağırırdı, nasıl yazı yazılacağını gösterdi. Öyle şeyler yaşıyordu ki, Atatürk bir şehre gideceğinde, o gitmeden mektup yazıyorlar ve yeni yazıyla ona veriyorlar. Halk böyleydi o zaman.

Fakihe Öymen ilk kadın mebuslarımızdandı ve tarih öğretmenimizdi. Faika Öğretmen psikoloji dersi verirdi. Ali Ulvi Elöve edebiyat öğretmenimizdi. "Dağ Başını Duman Almış" şiirinin yazarıdır kendisi. Onunla ölünceye kadar görüştük. Ölmeden önce beni çağırtmış, ama İstanbul'da yoktum ve görüşemedik. Çok üzülmuştüm.

Kız Muallim Mektebi'nde bir sene jimnastik bayramında Erkek Lisesi ile birlikte onların bahçesinde gösteriler yapmıştık. Sarınım 8. sınıftaydım. Şortlar giydik. 19 Mayıs resmi olarak ilan edilmemişti henüz, ama kutlama yapılıyordu. Bizim dönemimizde halk oyunları yoktu. Arada bir sinemaya götürürlerdi. Fazla tiyatro da yoktu o zaman. Sportif faaliyetler vardı. Atatürk 1925'te İsveç'ten spor öğretmenleri getiriyor. Meraklı olan genç öğretmenleri kursa çağırıyorlar. Daha çok jimnastik öğretiliyor. Benim hocam da onlardan biriydi. Muallim Mektebi'ne genç bir kız olarak geldi. Bize oyun oynatırdı. Hareketler yaptırırdı. Voleybol oynayanlar vardı. Ben oynamazdım. Bilhassa 5 Mayıs'ta piknikler yapardık. Jimnastik öğretmenimizle ölünceye kadar görüştük. Okul bitirme müsamereleri yapılırdı. Bizim müsameremizde solo olarak Schumann'ın Rüyalara adlı parçasını çalmıştım kemanla. Hocalarım tebrik etmeye geldiklerinde heyecandan ağlamıştım.

1931 senesinde Bursa Kız Muallim Mektebi'ni bitirdikten sonra Bursa'dan ayrıldım ve kura ile Eskişehir'e tayinim çıktı ve dört buçuk sene burada çalıştım. Babamlar da Eskişehir'deydi. Orada kemana devam edemedim, çünkü öğretmen bulamadım. Ama öğrencilerime müsamerelerinde keman çalardım. Cumhuriyetin 10. yılında arkamda öğrencilerimle Eskişehir sokaklarında marş çaldım genç bir kız olarak. Herkes alkışlarla karşıladı.

Hatice Kızılay'ın da tayini sonradan Eskişehir'e çıktı. Hatice'nin Babası ölmüştü. Dindar olan annesinin başka kimsesi yoktu. Kızı Eskişehir gibi bir yerde öğretmenlik yapıyor, maaş alıyor, çok önemli. Ben de ev aldığımız için bütün maaşımı aileme veriyordum. Gizlimiz

saklımız yoktu evde. O zamanlar muallim mektebi mezunları üniversitelere giremiyordu. Bunun için lise bitirme sınavlarına girmeleri gerekiyordu. Ben bu sınav için çalışırken babam Ankara'da Dil, Tarih, Coğrafya Fakültesi'nin açıldığını duymuş. Öğretmen okulu mezunları da bu fakülteye alınıyormuş. Hatice'nin annesi "Sen bu kız halinle gitme" demedi! "Eskişehir gibi bir yerde beni yalnız bırakıp nasıl gidiyorsun?" demedi. Ailem bana da engel olmadı. Hatice'yle birlikte gözümüz kapalı Ankara'ya fakülteye gittik. Gözünü kırpmadan gönderdi ailelerimiz. Ne kadar mühim bir fedakârlık!

Üniversiteye gittiğimizde geç kaldığımız için kabul edilmeyeceğimizi düşünerek korktuk ve o esnada mebus olan Fakihe öğretmenimize gittik. "Bunlar benim en iyi öğrencilerim" diyerek bizi üniversiteye aldırmişti. Ben Fransızca bölümünü istiyordum, ama o bölümde yer kalmamış. Müdür bizi Hititoloji bölümüne kaydetti. Bunun yanı sıra arkeoloji ve Sümeroloji dersleri de alacaktık. "Peki" dedik, çünkü kaydolalım da ne olursa olsun, diye düşünüyoruz. Fakat o zamana kadar Sümeroloji, Hititoloji ve arkeoloji hakkında hiçbir şey duymamışız, bilmiyoruz. Almanca dersleri aldım, yeni dönemde Almanca bölümüne geçmek istedim, ama babam müsaade etmedi; "Atatürk açtı bu okulu, bu bölümleri, burada okuyacaksın" dedi. Dört senede bitirdik okulu ve üniversitede kalmayıp İstanbul Arkeoloji Müzesi'ne tayin olduk. Hatice 1969 senesinde emekliye ayrılana kadar birlikte çalıştık ve 1984 senesinde vefat edene kadar dostluğumuz sürdü.

Öğrencilik yıllarımızda laboratuvarlarımız ve kütüphanelerimiz yoktu. Birisinin aldığı bir kitap elden ele dolaşırdı. Her şey yeni teşekkül ediyordu. Şimdiki dünya'nın cennetini yaşıyorlar. Bugün o zamanki fedakârlıklarla yaşıyor. Şimdi gördüğünüz ne varsa o günlerin eseri. O günler olmasaydı bugünleri göremezdik. Atatürk o kadar ileri görüşlü bir insandı ki, devrimler yapacak, fakat evvela sanatla başladı. Müzisyen yetiştirmeye kalktı. Önce Musiki Muallim Mektebi açtı 1924'te. Dışarıdan hoca getirdiler. Ondan sonra heykeltıraş gönderdi dışarıya sanat öğrensinler diye. Müzeleri açtı. Müze yoktu! "Her yerde mahalli müzeler olması lâzım" diyordu. Şimdi görseydi sevincinden ölürdü; her şehirde müze var.

Bursa Kız Muallim Mektebi'nden mezun olan öğretmen arkadaşla-

rımız Türkiye'nin dört bir tarafına dağıldı. O kadar imkânsızlıklara rağmen herkes mutluydu, çünkü halkımız öğretmenleri büyük bir şefkat ve sevgi ile karşıladı. O zaman bambaşka bir sevgi vardı öğretmenlere. Atatürk nereye gitse herkes okul istiyordu. Bir arkadaşımız İzmir'den Urfa'ya tayin oldu. 18 yaşında bir kızdı. Annesiyle birlikte korka korka gittiler. Valisi, yerel yöneticileri, herkes onları trenden karşılamaya gitmiş. Sonra halk öğretmenlerini sahiplenmiş. Öyle bir sevgi ki, bir daha hiç ayrılamadı Urfa'dan. Memleketi İzmir'e tayini çıktı, gitmedi. Orada evlendi ve 30 sene kaldı. Bir başka ar-

kadaş da emekli olana kadar Diyarbakır'da 30 sene kaldı. Gittikleri yerler kasaba da olsa hepsi memnundular. Hiç kimsenin şikâyet ettiğini duymadım.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez & Sibel Gök

Görüşme Tarihi: 20 Eylül 2011

Çözümleme: Aysun (Yedikardeş) Dönmez

Muazzez İlimiye Çığ (öğretmenin sağ arka çaprazında) Kız Muallim Mektebi'nde 3. sınıfta, arkadaşları ile okul bahçesinde

Mustafa Alkan

20 Ekim 1957, Fatsa

Ailem Ordu Kumru'lu... Fatsa Atatürk İlkokulu, Fatsa Ortaokulu, Fatsa Lisesi, Edirne Eğitim Enstitüsü'nde okudum. Kız Lisesi'nde göreve 09.03.1982'de başladım. O dönemde sınıflar, atölyeler, laboratuvarlar, kantin vs. şu anda olduğu gibiydi. Sadece boyası değişti. Cam ve çerçeveleri pvc oldu ve Atatürk büstü düzenlendi.

Göreve başladığımda 60, 70, 80 kişilik sınıflar vardı. Daha sonra 40, 50, 60 kişilik, daha sonrada da 30, 40 kişilik sınıflar oldu. Her tür ağırlıkta eğitim verilirdi. Tabii bilimler, matematik, fen bilimleri, sosyal bilimler, dil bölümü vardı.

Lise son sınıfların mezuniyet yemeği düzenlenirdi. Şubat tatillerinde Kıbrıs gezisi olurdu. Halk oyunları, basketbol, voleybol, gülle atma, yüzme, masa tenisi takımları vardı. Masa tenisinde dünya üçüncülüğü, voleybolda 20 yıl Bursa birinciliği, Türkiye 1.'liği, 2.'liği, 3.'lüğü, yüzmede Türkiye 1.'liği, halk oyunlarında Türkiye 1.'liği kazanmıştı okulumuz.

Bayramlar Heykel'de, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı da Atatürk Stadyumu'nda kutlanırdı.

Öğrencilerim saymakla bitmez, çünkü her öğrenci başarılıydı. Yıl 1982'de 205 öğretmen, 5645 öğrenci vardı. Melahat Çakır, Hasan Aktürk, Sadettin Pircioğlu ve Yücel Öztürk müdürlerim oldu.

Eski öğrencilerimizle yeni öğrenciler kıyaslanamayacak kadar farklı. Eski öğrencilerle eski öğretmenlerin ilişkileri de kıyaslanamayacak kadar farklı.

Mantı Günleri her yıl Mayıs ayının son haftası Cumartesi sabah başlar geceye kadar sürerdi. Şimdi ise saat 17 de başlıyor, akşam 20 de bitiyor.

Anılarım o kadar çok var ki, bir tanesini anlatayım. Müdür yardımcısı olacağım zaman dilekçemi vermediğim için sayın müdürüm Melahat Çakır'dan enseme bir tokat yemiştım, unutamam.

Görüşen: Erol Aldanmaz
Görüşme Tarihi: Ocak 2012

Kız Lisesi öğretmenleri okulun bahçesinde, Mustafa Alkan arşivi, 1982

Müge Işık Aydemir

31 Ocak 1971, Bursa

Basketbol Oyuncusu

Hekim, Radyoloji Uzmanı

Ailem Eskişehirli aslen, ama göçmenler. Dedem Akif Işık Kurtuluş Savaşı gazisi. Bursa'ya 1968'de gelmişler. İlkokulu Bursa Atatürk İlkokulu'nda okudum. Kız Lisesi'ne 1982'de başladım, 1988'de mezun oldum. Ziraat'in lojmanlarında oturuyorduk. Oradaki herkes Kız Lisesi'nde okuyordu. Aslında yerleşke açısından biraz problemliydi, okula kayıt için o zaman ikametgâh istiyorlardı, ama lojmanlardan servis kalkıyordu. Benim okuduğum zamanlarda ortaokulu da vardı Kız Lisesi'nin. Ortaokullular sabahçıydı. Sabah 07.10'da servis gelirdi lojmana. Lisede de öğlenciydik.

Ortaokuldayken beyaz yakalı siyah forma giydik. Lisedeyken de lacivert etek ve süveter ile beyaz gömlek giyerdik. İlkokulda jile giyiyorduk. Siyah önlüğü ilk Kız Lisesi'ndeki ortaokul yıllarımda giydim.

Okuldan girişin sol tarafında yatakhaneler sağda da küçük bir havuz vardı. Okulun bahçesinde girişte hemen sağda iki katlı bir bina vardı. Üst katında okul Müdürü Melahat Çakır yaşıyordu. Alt katı da müzik dersliyi. Bu binanın yanında yönetimin bulunduğu iki katlı bir bina vardı. Üst katında sanırım Lise 2'lere ayrılmış bir sınıf ve öğretmenler odası vardı. Bu iki katlı bina ile L şeklinde birleşik 3 katlı bir bina daha vardı. Alt katı spor salonumuzdu. Yanındaki diğer binanın girişinde müdür muavinlerinin odaları vardı. Burada aynı zamanda kupalar sergileniyordu. 3 katlı ve uzun bir binaydı. Ön ve arka tarafında merdivenleri vardı. Bu binanın arka merdivenlerin

tırabzanlarından yürüyerek indiğimi hiç hatırlamıyorum. Lacivert eteklerin arkası pırıl pırıl parlıyordu kaymaktan, annem sinir oluyordu, "Kızım yeter artık kayıp durma şuradan" diye. Kız Lisesi'nin mezunlar gününe gittiğimde de koşa koşa oraya gittim, kızım Ece de yanımda, 3-5 kere kaydım yine.

Sınıflarda eski görünümü tahta sıralar vardı. Hep çoraplarımızı kaçırdı o tahta sıralardaki çiviler. Ya 3, ya da 2 kişi oturuyorduk. Ben hep cam kenarında ve en arkada otururdum. Boyumun uzunluğundan öte, tercihimden dolayı öyle oturuyordum. Bazı sınıflarda öğretmen kürsülerinin tahta yükseltisi oluyordu. Kara tahtalar kullanılırdı. Kapı tarafında biraz girinti vardı, orada paltolarımızı asacak askılar bulunurdu. Atatürk fotoğrafı ve Atatürk'ün Gençliğe Hitabe'si asılıydı sınıfların duvarlarında. Sınıflar kalabalıktı. Lise 1'de 72 kişi olduğumuzu hatırlarım. Sonra dağıtıldılar, 60-65 kişi olduk.

Tam spor salonunun çıkışında uyduruk, küçücük bir kantinimiz vardı. Simitten başka hiçbir şey satılmazdı. Mezunlar gününde gittiğimde güzel bir kantin yapılmıştı. Tiyatro sahnemiz vardı. Bateria çalardık orada.

8-D sınıfı; Müge Işık Aydemir, Hande Akyar, Vesile Şentürk, Funda Gürevin, Zeynep Burkay, 1980'ler

Okulda bölümler son sene ayrılırdı: Matematik, fen, edebiyat, yabancı dil bölümlerimiz vardı. Son sınıfta 20-22 kişiydik. Sınıfımızın sonradan oluşturulduğu şubesinden de belli oluyordu: 11 Mat. N. Nedime Balcıkardaşlar ve ben basketbolcu olduğumuzdan beden eğitimi öğretmenimiz Suna Özer öğretmenlerimizi bize seçtirmişti. Tabii diğer öğretmenlerin bundan haberi olmamıştı. Çok keyifliydi. Okulumuzun ekol öğretmenlerinden Ruhi İlker Cankanat'ı edebiyat öğretmeni olarak seçmiştik. Onun derslerinden önce saygı ve disiplinin getirdiği korku olurdu hepimizin üzerinde. Bütün sınıf sil baştan kendimize çekidüzen verirdik. O derslerde hepimiz mum gibiydik, şimdi gülümseyerek hatırlıyorum.

Okulun bando takımı ve folklor ekipleri çok iyiydi. Anadolu Lisesi ile birlikte 10 Kasım için oratoryo hazırlanmıştı. Biz ortaokuldaydık. Kız Lisesi'ne erkek öğrencilerin girmesi olay yaratmıştı. Oratoryo galiba Tayyare Kültür Merkezi'nde sahnelenmişti ve çok başarılıydı.

Milli bayramlarda bando ekibi muhakkak konser verirdi. İstiklal Marşı okunur, bayrak töreni yapılırdı. 19 Mayıs'ta stadyumda gösteriler yapılırdı, ama ben o gösterilere hiç katılmadım, çünkü basketbol çok vaktimi alıyordu.

Ortaokulun 2. sınıfındayken Kıbrıs'a tur düzenlenmişti. Hayatımda ilk kez uçağa o zaman bindim. Şubat tatiliydi. 20-25 kişi kadardık. Çok güzel bir yerde kalmıştık. Kültür gezisiydi. Veliler gelmemişti. Fen Bilgisi öğretmenimizle gitmiştik. 1 hafta - 10 gün kadar kalmıştık.

Okulda folklor, voleybol ve basketbol çok revaçtaydı. Zuhal Erden, Suna Özer, Şerife Şenol ve Meral Seziş beden eğitimi öğretmenlerimizdi. Her biri branşlaşmıştı. Zuhal Erden atletizm, Şerife Şenol folklor, Suna Özer basketbol, Meral Seziş de voleybolcularla ilgileniyordu. Ben ilkokulda biraz atletizm yapmıştım. Kısa mesafede 800 metre koşmuşum. Orta 2'de başladım basketbola. Orta 1'i bitirdiğim yıl DSİ Nilüferspor'un basketbol yaz okullarına gitmiştim. Lojmanda erkeklerle basketbol oynuyorduk. Voleybola ısınmamıştım bir türlü. Spor yapacaksam basketbol oynarım demiştim ve öyle başladım. O zaman DSİ'de antrenör Cem Çağal vardı. Sonra Hakan

Ağırbaş devraldı takımı. DSİ ile Kız Lisesi'nin işbirliği olduğu için spor salonunda seçme yaptılar. Basit dripling (top sürme) yaptırdılar. Hakan Ağırbaş oyununu beğendiklerini seçti ve daha sonra antrenmanlara başladık. Kız Lisesi'nin spor salonu olmadığı için okul çalışmaları DSİ'nin tesislerinde yapılıyordu ve aynı sporcular hem okulun hem de kulübün maçlarına çıkıyorlardı.

Basketbol oynamak derslerimi engellemedi, çünkü dersi derste çok iyi dinliyordum. Üstelik günde çift antrenman yaptığımız oluyordu. Dersle ilgili hiçbir problemim olmadı. Basketbol hem motivasyonumu arttırdı, hem aileme de bir şey ispat etmek zorundaydım; "Ben bu işi yapacaksam, dersimle beraber yapacağım" diye. Çünkü annemin arkadaşları, "Bu kız top peşinde koşuyor, adam olamaz" diye annemi doldurmaya başlamışlardı. Bu işi amatör ya da hobi olarak yapmıyorduk. Bizim orada hayatımız basketboldan oluşuyordu. Akşam basketbolla yatıp, sabah basketbolla kalkıyorduk. Onun için dersi basketbolla paralel yürütmemde dersi dinlemem ve basketbolun verdiği disiplin etkili oldu.

Bursa Erkek Lisesi'nde antrenman sonrası, 1980'ler

Basketbolda orta 2'den itibaren hep Bursa 1. olduk. İlk sene Çanakkale'deki turnuvada, galiba Atatürk Lisesi'yle yaptığımız maçta,

biz sadece 2 sayı attık, onlar bize 118 sayı attılar. O maçın hepimiz için dönüm noktası olduğunu düşünüyorum. Suna Hanım o maçtan sonra bize şöyle dedi: "Kızlar, bu burada yazılı duracak, bundan sonra siz bunlara böyle sayı atacaksınız." Gerçekten de o takımla biz daha sonrasında defalarca maç yaptık, hiçbirinde yenilmedik. O Çanakkale maçı benim hayatımda unutamadığım maçlardan biridir. O maç mihenk taşı oldu. Ondandır basketbol adına çok ciddi bir ivme kazandık hepimiz, ama çok çalıştık.

1986 senesinde ben Lise 1'deyken liseler arası basketbol şampiyonasında Türkiye 3. olduk. DSİ ile de Türkiye 2. olduk. Türkiye 5. ve 6.'lıklarımız da var, ama hâlâ gururla sakladığımız madalyalar kazandığımız başarılar bu ikisi. Türkiye 3. olduğumuz turnuvada İstanbul DSİ ve Beşiktaş Anadolu Liseleri de vardı. Biz bütün özel turnuvalarda ya da hazırlık maçlarında onları yenip, resmi maçlarda da hep kaybediyorduk. 3. - 4.'lük maçı yapacağımız gün, tarih yine tekerrürden ibaret, bunlara yine yenileceğiz, 4. olacağız, diye üzüldük. Üstelik turnuva Bursa'da, bütün okul salonda bizi seyrediyor. Nasıl bir heyecan, tir tir titriyoruz! Çok keyifli bir maçı ve onları hakikaten Hakan Abi'nin soğukkanlılığı ve stratejisi sayesinde yendik. Maçı dün gibi hatırlıyorum; 4 sayıyla yendik. 67-63 gibi bir skordu. Çok heyecanlı bir maçı. Hayatımda en unutamadığım maç budur.

Müge Işık Aydemir arşivi, 1985

Bir keresinde de Antalya'da düzenlenen grup maçlarının sonuncusunda 2. devrenin ilk dakikasında ben 5 faulle oyundan çıkmıştım ve maçı kaybetmiştik. Eğer o maçı alsaydık, Türkiye şampiyonası için Kıbrıs'a gidiyorduk. Bir de o maçı hiç unutamam.

Basketbolda birlikteliğimiz sırasında ailelerimizin desteği de çok önemliydi. Ailemin, daha çok da babamın hiçbir maç kaçırdığını hatırlamam. Hatta bazen elleri kolları kestane şekerleriyle deplasmanlara da gelirlerdi. Bu bizim yaşam tarzımızdı, ama ailelerimiz de bize çok ciddi destek veriyordu. DSİ'nin tesisleri Ankara yolundaydı. Evimiz çok uzaktı. Şimdiki gibi yakın gelmiyordu o yol bize. Hepimizin evleri de çok uzaktı. Yeri gelirdi, babam koşturarak arabayla antrenmana bırakırdı. Şimdi bu kadar fedakârlıklar yapıyor mu, bilmiyorum. Herkes çok ciddi fedakârlıklarla güzel günler gördü. İyi ki de öyle olmuş, hayatımın en güzel yıllarıydı.

Okul takımındaki arkadaşlarım aynı zamanda kulüp takımındaki arkadaşlarımdı. Hâlâ da görüşürüz. Türkiye 3'sü olan ekibin ilk 5 oyuncusu: İlknur Pekkanlı, Gülperi Baykal, Esra Kırımlı, Figen Karadayı, Arzu'ydu. Berrin Ünver, Nedime Balcıkardeşler, Hande Akyar, Özlem Özbek ve ben de yedeklerdeydik.

Kız Lisesi'nde öğretmenime küstüğümde öğretmenimin de bunu anlayıp gelip gönlümü almaya çalıştığını hatırlıyorum. Bunu edebiyat öğretmeni Müjgân Evren'le yaşadım. Matematik dersinde Hatice Hanım ağrımı fark etti, beni aldı, öğretmenler odasına götürdü, ağrı kesicimi verdi, başımda durarak benimle ilgilendi. Şefkat vardı, ama bizler de saygıda kusur etmezdik. Öğretmenler sınıftaki her detayın farkındalardı. En ufak bir yüz değişiminde ya da bir surat asıklığında bizlerle ilgilenirlerdi. Yaramazdık, ama kesinlikle saygısız değildik. Saygı vardı, korku da vardı içimizde her zaman onlara karşı.

Unutamadığım öğretmenlerimin arasında İngilizce öğretmeni Melek Uysal, edebiyat öğretmeni Ruhi İlker Cankanat, beden eğitimi öğretmeni Suna Özer, matematik öğretmeni Hatice Uysal, Tan Dershanesi öğretmenlerim Mehmet Özuslu, İsmet Ayhan, edebiyat öğretmeni Müjgân Evren, sosyal bilgiler öğretmeni Mürvet Öz'ü sayabilirim. İsim taktığımız öğretmenimiz Şaziye Çetin'di. Fizik öğretmeni idi. "Sıfırcı Şaziye" derdik ona.

Unutamadığım sınıf arkadaşlarım da Özlem Buğday Yağmur, Meltem Camikorur, Nedime Balcıkardeşler, Hande Akyar, Gökmen Argun, Vesile Şentürk, Ferhan Akçakoca, Zeynep Burkay, Nazlı Becerir, Nihal Üzüm.

Mesleğimin seçiminde ve başarımda okulun etkisi muhakkak oldu. Eğitim öğretimin ayrı bir şey, ama bana okul hayatı denildiğinde, benim için basketbol muhakkak onun % 60'ını kapsıyor. Bana kattığı en önemli şey disiplin. Ben örneğin sabahları saati kurmadan kalkarım, bir yere hiç geç kalmamaya dikkat ederim; 10 dakika bile toleransım yoktur. Sabah kalktığım zaman mutlaka o günkü plan programım kafamda canlanmış olur, o gün ne yapacağımı bilirim. Okul insanın eğitim hayatında çok önemli, öğrettikleri çok fazla ve kalıcı şeyler. 50-60 yaşına dahi gelsen, aldığın öğretiler hayatının çok önemli bir değerini kazandırıyor insana.

Küçüklüğümde beri hep doktor olmak istediğimi söylüyordum. Basketbolla birlikte giden eğitim hayatım boyunca çok uçşeyler hayal etmedim hiç. Üniversite sınavında ilk tercihim kazanacağımı ya da, çok iyi bir puan alacağımı hiç hayal etmedim, ama şartlar onu getirdi. Bunda okuldaki öğretmenlerin, özellikle de matematik öğretmenimin katkısı dışında Tan Dershanesi öğretmenlerinin de katkısı çok büyüktü. Biz basketboldan dolayı birçok dersi kaçırdık. Basketbol turnuvalarından dolayı Lise 1'de 92 gün devamsızlığım vardı karnemde. Eksik kaldığımız zamanlarda öğretmenlerimize rica ediyorduk, anlamadığımız ya da kaçırdığımız dersleri bize anlatıyorlardı. Kaçırdığımız sınavlar için de bize ayrı sınav yapıyorlardı. Yoğun antrenman ya da turnuva olduğunda sadece okuldan değil, dershaneden de geri kalıyorduk. Bunu dershane de bizim için yapıyorlardı. Bize sınıf açıp oturtup anlatıyorlardı. Bizim basketbol oynamamızı hocalarımız da çok desteklediler. Hocalarımız da fanatiklerdi. Bütün maçlarımıza gelirdi. Hacettepe Tıp Fakültesi'ni yazmama Mehmet Özuslu hoca önyak oldu. Ben Çapa Tıp Fakültesi'ni kazanabilirim diye düşünüyordum. Bana "Hacettepe'yi sen yazmayacaksın da kim yazacak?" dedi ve yazdırdı. Hakikaten de onun dediği gibi oldu. Bir de onun son fizik dersinde, üniversite sınavına 1 hafta kala fotometri anlatmıştı bize. O fotometri sorusunun neredeyse % 80'ine yakını aynen çıktı sınavda ve ben o soruyu yaptığım için eminim en az 50-60 kişiyi geride bıraktım.

Aslında şans faktörü insanın hayatında çok önemli. Bazen hiçbir şey istediğin gibi olmuyor ya da bazen acayip farklı yönlere gidiyorsun. Örneğin; benim hayatımda basketbola başlamam, Kız Lisesi'nde okumam, üniversitede Hacettepe Tıp Fakültesi'ni kazanmam o kadar önemli noktalar ki... Tabii ki bunlarda insanın kendi bireysel katkısı da çok fazla, ama bazen şans faktörü de çok yolunda götürüyor işleri.

Basketbol takımı kulüplerde kazandığı Türkiye 2. liği madalyası ile DSİ'de. 4-5 Temmuz 1985

Sınıf arkadaşlarımdan Vesile Şentürk Psikiyatrist oldu. Sınıfımızın çalışkan öğrencilerinden. Şu anda Ankara Üniversitesi'nde doçent. Meltem Camikorur ODTÜ Kimya'da okudu. Şu anda öğretmenlik yapıyor. Basketbol ekibi olarak da çoğumuz iyi üniversitelere girdik: Esra Kırımlı İstanbul hukuk, Gülperi Baykal çalışma ekonomisi okudu. İlknur Pekkanlı Avustralya'dan geldiği için İngilizce bölümüne girdi ve şu anda Uludağ Üniversitesi'nin İngilizce bölümünde doçent. Nedime Balcıkardeşler ve Hande Akyar Kara İşletme, Berrin Ünver beden eğitimi bölümünde okudu.

Okulla ilgili aklıma ilk gelen anım: Salı akşamları okuldan 19.10 gibi çıkıyorduk. Sanırım saatler yeni bir saat ileri alınmıştı. Dışarıda bir

lodos vardı. Hava alacakaranlık, ama gece hep karanlıkta çıktığımızdan o alacakaranlık bile bize acayip cazip gelmişti. Üstelik son ders de fizikti. O günün 8. ders saati, kafalar kazan gibi, 9. sınıftayız, çok çok da yaramaz bir sınıftık 9 D olarak, herkes de bilir. "Ne yapsak, bu dersi muhakkak kaynatmamız lazım, bu havada ders işleyemeyiz" dedik, en sonunda nasıl cesaret ettik onu da bilmiyorum, sınıfın sigortasını attırdık. Hakikaten de o gün o dersi yapmadık.

Gereksiz yere yaramazlıklarımızla çok öğretmen ağlattık. Öğretmenler de 68-70 kişilik sınıflara dayandı. Tabii çok kopya çektik. Ben kopya veren gruptandım. Bilgi saklama gibi bir lüksümüz yoktu. O kadar kardeşçe ilişkilerdi ki, zayıf bir nokta varsa herkes birbirinin zayıf noktasını kapatmaya çalışırdı. Şimdiki nesillere göre bizim neslimizin en büyük farkı o. Kimse kimsenin açığının üstüne gitmiyordu. Daha sade, daha doğal ve daha samimi ilişkilerdi bence.

Mezunlar buluşmasına iki kez gittim. Okulun bahçesinde bando eşliğinde buluşuluyor. Arkadan mezunlar geliyor. Bir sıra oluşturuluyor. Mahkeme Hamamı'nın önünden, arka yollardan Atatürk heykeline gidiliyor. Çelenk konuluyor, saygıduruşunda bulunuluyor, İstiklal Marşı okunuyor ve tekrar aynı yoldan okula geri dönülüyor. Okulda konuşmalar yapıldıktan sonra mantı yeniliyor. Atatürk Heykeli'ne yürünürken bir keresinde okul flamasını bana taşıtmışlardı.

İnsan doğduğunda ait olduğu bir aile var, ardından bir takım rastlantı ya da kişisel çabalarla okul ve arkadaşları hayatına giriyor. Ardından mesleği, eşi ve kendi çocukları oluyor. Bu döngüde ben kendimi çok şanslı görüyorum. Şu anki kimliğimle bana bu duyguyu yaşatan aileme, eşime, çocuklarıma, arkadaşlarıma sonsuz teşekkür ederim.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme Tarihi: 23 Aralık 2011

Tekirdağ Spor Salonu, grup birinciliği, 9 Şubat 1986

Bursa Kız Lisesi basketbol takımının Türkiye 3.sü olduğu maç sonrası, 1986

Nadide Diker Küçüksiler

1942, Rusçuk - Bulgaristan

Bursa Kız Lisesi Mezunu ve
Okulun Emekli Kütüphane
Memuru

Ailem Bulgaristanlı. İlkokulu Bulgaristan, Eskişehir ve Bursa Hoca İlyas İlkokulu'nda okudum. 1953 yılında Kız Lisesi'nin ortaokuluna başladım. Ailem bu okulu uygun gördü. Bir yıl bitirme sınavını veremediğim için bekledim, 7 yıl sonra liseden mezun oldum.

Kız Lisesi'ne kaydolmak üzere babamla geldiğim gün unutamadığım anılarımdan biridir. Babam müdür yardımcıları ile gidince ben bahçede duruyordum 2 öğrenci yanıma geldi ve bana "Ablanı kaydettirmeye mi geldiniz?" diye sordu. "Hayır, ben kaydolacağım" dedim. O anda bir öğretmen beni kucağına alarak başka öğrencilerin olduğu yere kadar taşıdı. "Kızlar bu küçük var ya, buraya kaydolmaya gelmiş, bizim burada okuyacakmış" dedi. Çünkü, çok ufak tefektim.

Lise 2. sınıfa kadar tekli tedrisat gördük sonrasında ikili tedrisat başladı. Beyaz yakalı siyah önlük giyerdik. Eski taş binada amfi şeklinde fizik laboratuvarı ve tabiye (biyoloji) laboratuvarı vardı. Alt kat iki taraflıydı yemekhane vardı. Yemekhanenin yan tarafında (sokak tarafında) spor salonu vardı. Şimdiki pansiyonun olduğu yerde konak gibi 2 katlı bina vardı alt katında 2 üst katında 3 sınıf vardı. Orta 2. sınıfı orada okudum. Taş binanın üst katında ahşap-çıkma bir bölüm vardı. Burada müzik odası, yanında bir sınıf, onun da yanında kütüphane ve sahne vardı. Daha sonra da yatakhane gelirdi. Ayrıca eski binanın bahsettiğim yatakhane duvarına paralel bir yol üzerinde ahşap konak daha vardı, burası da yatakhane olarak kullanılıyordu.

*İhya Hanım ve öğrencileri, Nadide Diker arşivi,
19 Kasım 1961*

A blok binası hizmete girdiğinde lise 2. sınıfta idim (1958-59). Taş bina duruyordu. Biz yeni binada okuyamadık. Son sınıfı şimdiki pansiyon olan yerde okudum. Taş bina 1968'de yıkıldı. B blok binası 1969-70'de açıldı. Ben Kütüphane Memuru idim. Oğlumun doğduğu sene açılmıştı.

Sınıflarımız 35-40 kişilikti. Ben edebiyat bölümünde okudum. Bir de fen bölümü vardı. Ortaokulda Türkçe, matematik, tabiiye, fizik (2. sınıf), kimya (3. sınıf), resim, müzik, beden eğitimi, yabancı lisan, tarih, coğrafya, yurttaşlık bilgisi, ev ekonomisi, tarım, çocuk bakımı dersleri gördük. Lisede edebiyat, kompozisyon, tarih, coğrafya, kimya, fizik, biyoloji, felsefe (3. sınıf), psikoloji (2. sınıf), sosyoloji, askerlik (milli güvenlik), yabancı lisan (İngilizce, Almanca, Fransızca) dersleri gördüğümüzü hatırlıyorum.

Sene sonlarında boş geçen derslerimizde sınıflarda şarkı söylerdik. Mayıs Ayı'nda "Bahar Balosu" yapılırdı. Ayrıca son sınıf balosu yapılırdı. "Basma Gecesi" yapılırdı, herkes basmadan yapılmış elbise giyerdi. Uludağ, İzmir, İzmit, Erdek gezileri düzenlenirdi. Köylere gidilirdi. Cumhuriyet Bayramı ve 23 Nisan Bayramı'nda Heykel'de resmigeçide çıkardık. 19 Mayıs stadyumda kutlanırdı. 10 Kasım anma töreni de Heykel'de yapılırdı.

Benim için kız okulunda okumak avantajlıydı. Burada yatılı okudum. Okul ailem gibi olmuştu. Burada memur oldum. Bana bir oda verdiler.

Öğretmenlerimiz çok ciddi idi. Dövmezerlerdi, ancak çok korkar ve saygı duyardık. Ben öğrenciyken okul müdürü Şinasi Onurkan'dı. Kütüphane memuru olduğum zaman Şinasi Bey'in yerine Hayriye Alanur geldi ve 2 sene müdürlük yaptı. Annesinin hastalığı dolayısı ile İstanbul'a gitti. Yerine Melahat Gürola (Çakır) geldi. Müdür yardımcılarında Selma Hanım çok sert biriydi, azar işitenler "Gazoz içtik" derlerdi. Semiha Gözükara tarih, Seniye Sal İngilizce, İsmet Selen matematik öğretmeni idi. Mehmet Taşkın, Melih Özçetin ve Celile Hanım Türkçe, Alaattin Atasoy Edebiyat, Melahat Ertunga (büyük Melahat), Melahat Ricaoğlu (küçük Melahat), Hikmet Öken

tarih, Betül Hanım, İhya Çobanoğlu İngilizce, Kamuran Hanım, Şahap Şimal Fransızca, Güner Erözden Almanca, Ali Çakır, Muammer Bütev, İrfan Aksüyek matematik, Sıdika Tanyolaç, Lütfiye Dünder coğrafya, Malik Adalan felsefe grubu, Aliye Güven (Bölükbaşı), Ziya Gökem kimya, Mübeccel Fenman fizik, Aliye Güven biyoloji, Remziye Akbel resim, Belkis Yeşilsoy sanat tarihi, resim, Sabire Yöney el işi öğretmeni idi. Ekrem Tolunay'ın branşını bilmiyorum, ama sinema aletleri ile ilgilenirdi. Memurlarımız Kadri Oğuz ile Saadet Aksu ve Nezahat Soyudal adında iki kardeşti. Kütüphane memurumuz Nehir Okyanus idi.

Arkadaşlarım; Müjgân Dedeoğlu, Güzin Karasaçoğlu, Mualla Şahin (Torumtay), Esin Onur, Sevgi Yağmurdereli, Serpil Tuşalp, Hatice Balcı, Fatma Çelik, Süheyla Sözen, Yıldız Sert, Saadett Pehlivan

Lady Windermere'in yelpazesi, Nadide Diker arşivi, 1960

(Aslan), Gülten Güven, Fatma Çıkrık, Ayfer Çelik, İnci Şimay, Refia Coşkun, Yıldız Bursa.

Öğretmenlerden; Ziya Bey'e "Göbek Ziya", Malik Bey'e "Malikçi", Şahap Bey'e "Pöti", Aliye Hanım'a "Sıfırcı Aliye", Celile Hanım'a "Cellat" derdik.

Mesleğimi seçmemde Kız Lisesi'nin benden önceki kütüphane memuru Nehir Okyanus sebep oldu. Ben öğrenciyken ona yardım ederdim. Lise 2. sınıftaydım bana "Ben emekli oluyorum eğer yüksek tahsil yapmayacaksan seni benim yerime buraya almak için müdür beyle konuşayım" dedi. Lise 3. sınıfta iken kütüphane memursuz kaldı, hatta kütüphaneyi yatakhane yaptılar. Mezun oldum, birkaç ay sonra (Şubat 1961) kütüphane memuru oldum ve 1981 yılına kadar çalıştım. Benden sonra Emel Sayan bu göreve geldi. Hatta memurlar arasından onun olmasını ben Müdire Hanım'dan istemiştik.

1968 ya da 1969 yılında Şinasi Bey hastalanıp okuldan ayrıldı. Yerine gelen Hayriye Hanım 2 sene müdürlük yaptı. Sonra annesinin hastalığından dolayı İstanbul'a tayin oldu, Melahat Hanım geldi. Bu dönemde müdür yardımcılar Selçuk Sarandöl, Nuray Aycan, Birsan Hanım ve eşi Ramazan Bey'di. Selçuk Bey'in eşi Halide Hanım memurdu.

Arkadaşlarım; Mualla Torumtay Şahin fizik öğretmeni, Müjgan Deoğlu ve Hatice Balcı öğretmen, Yıldız Sert ve İnci Şimay avukat, Saadet Pehlivan Aslan tarih öğretmeni, Fatma Çıkrık doktor, Refia Coşkun Almanca öğretmeni), Yıldız Bursa resim öğretmeni oldular.

Ülkü Çakır isminde görme engelli bir öğrenci vardı. Çok çalışkan idi. Hep kütüphanede çalışırdı. Özel bir daktilosu vardı.

B Blok binası yeni bittiğinde müdüre hanıma gidip "Kütüphane neresi olacak?" diye sordum. "Planda yok, ama üst katı ayarlayacağım" dedi. Biz planlamayı yaparken 2 yaşındaki oğlumu revir görevlisi bayana emanet etmişim. Çocuğu yalnız bırakmış, oğlum havuzdaki balıkları seyredirken havuza düşmüş. Hemen koştum, kapıdaki görevli Kâzım Efendi çocuğu havuzdan çıkardı, ölmüş gibiydi. Ben şoka girmiştim. Yoldan geçen bir astsubay bana tokat attı. Sonrada

çocuğu aldığı gibi doktora götürdü. Odacı Fuat Bolcan ile birlikte ben de başka bir taksi ile gittim. Şimdiki Kızılay'ın üst tarafında bir muayenehane idi. Oğlum kurtuldu, şimdi onun oğlu Anadolu Kız Lisesi'nin 12. Sınıf öğrencisi Umut Deniz Küçüksiler.

Mezunlar Derneği'nin üyesiydim, dizim kırıldıktan sonra iletişim kayboldu. Geleneksel "Mantı Günü"ne geliyorum. Eskiden 24 Kasım'da çağırılırdık.

Görüşen: Erol Aldanmaz
Görüşme Tarihi: Ocak 2012

Nadide Diker eski kütüphanede, 1963

Oya (Çakır) Öner

24 Aralık 1964, Bursa

Özel Bankada Şube Müdürü

Gemlik Umurbeyli'yim. Ailemde orada oturuyordu. İlk ve ortaokulu Umurbey'de tamamladım. 1979 yılında Bursa Kız Lisesi'ne yatılı olarak başladım. O zamanlar malûm anarşik olaylar çoktu ve ailemde beni Gemlik'te okutmak yerine Bursa Kız Lisesi'nde okutmayı tercih etmişti. Bu okulu akrabamız ve aynı zamanda İl Millî Eğitim Müdürü olan Ertuğrul Seyhan babama önermişti. Paralı yatılı olarak okula kaydımı da yine Ertuğrul Bey yaptırmıştı.

Bizim zamanımızda eğitim öğlen başlıyordu ve akşam 19:00'a kadar sürüyordu. Okul formamız lacivert elbise tarzı idi ve beyazlı mavili pötikare yaka ve kollukları vardı. Okulun yatakhanesinin altı yemekhane idi. Yatakhane alt katında revir vardı. Sınıflar 2 blokta yer almaktaydı. Kantin tabii ki çok kısıtlı hizmet veriyordu. Laboratuvarlarımız en eğlenceli yerlerdi.

Biz yatılı öğrenciler için en önemli şey mahkeme fırınından çubuk aldırabilmektir. Çünkü, okulun yemekleri bir harikaydı(!) Yatılı öğrenciler sabah etüdü ile başlıyor ve akabinde kahvaltı ederek tekrar etüde dönüyordu. Öğle yemeğinden sonra 13:00 gibi dersler başlıyor, 18:30 - 19:00'a kadar sürüyordu. Sonra yine yemek ve akşam etüdü... Ders olmayan sınıflarda etüt yapılırdı. Etütlerin abları vardı. Çok fazla seremoni gerektirdiği için kütüphane pek gidilen ve tercih edilen bir yer değildi. Anlayacağınız, yatakhane çok renkliydi!

Yatılı öğrenciler için okul kurallarından farklı olarak yatakhane gürültü yapılmayacağı, ışıkların belli saatte kapanması gibi kuralları

vardı. En komiği de, ölseniz akşam etüdü bitmeden yatakhaneye çıkamazdınız. Yatakhanelerde belletmen adı verilen nöbetçi bulunurdu. Nedense çok önemli bir kişiymiş gibi davranırlardı. Yatakhane her konudan bu kişiye sorumlu olurdu. Arada bir de muavinler nöbetçi olurdu. Özellikle Ümit Hanım nöbetçi olunca her konuda daha dikkatli olunurdu.

Yatılı okuduğum sürece çok sevmeme rağmen hiç çay içmedim. Zeytin üreticisi bir ailenin kızı olarak zeytinini sayı ile dağıtmak bana çok tuhaf gelmişti, ama esas enteresan olanı, evde kahvaltıda da sayarak tabaklara koymaya başlamıştım. Akşam yemeğinde bir tabak gül reçeli ve 1 paket margarini 10 kişi paylaşıp nasıl karnımızı doyuruyorduk, gerçekten hatırlamıyorum. Ebediyen gül reçeli ve margarin göresim yok bu sebepten. Menü diye bir şey yoktu. Bazen öğlenleri bütün tavuk çıkar ve yemekhane nöbetçi olan kişi, bu tavuğu adil bir şekilde 10 kişiye paylaşırdı. Şöyle ki; gözünü yumar, parçaları tek tek alır ve kime verileceğine karar verirdi. Yemekler kötüydü. Dolayısı ile dışarıdan gündüzlü arkadaşlarımıza bir şeyler ısmarlamak şart oluyordu.

Fatmagül Mayıl Karaman arşivi, 1982

Yatakhane de 'oda ablası' uygulaması vardı ve odamızın tertip ve düzenini kontrol ederdi. Genelde lise son sınıflar abla olurdu: 'etüt ablası', 'oda ablası' gibi. Ben soyadımın Çakır olması ve babamın adının Ali Çakır olması dolayısı ile gıyabımda dolaşan 'müdire hanımın

yeğeni' dedikodusu yüzünden -ki bu durumu sonra fark ettim- lise 2. sınıfta her nevi abla görevini üstlenmiştim.

Okulda kuraldan bol bir şey yoktu, ama hatırladığım şey, öğrencilere gösterilen sevgi ve güvenin eksikliğiydi. Bazen odalarda eğlenceler kısıtlı zamanlarda düzenlenirdi. Yatılı olarak özel gecelerde pek okulda kalmazdık. Gemlik yakın olduğundan genelde hafta sonu evimize giderdik. Hafta sonu kalındığı zamanda yine kendimizi eğlendirecek bir şeyler bulurduk. Okulda kalınca en önemli şey kendimize güzel bir ziyafet çekebilme. Gelen ziyaretçilerden rica ederek ihtiyaçlarımızı aldırır, genelde yazın bahçede piknik yapardık. Tabii ki buda yasaktı, ama göz yumuluyordu.

Yatakhane banyoları genelde çalışmaz ve çalıştığı zamanda da bir bloktan öbür bloğa gidip saatlerce kuyrukta beklemek zorunda kalırdı. En pratik ısıtıcı ile su ısıtıp saç yıkamaktı. Tabii ki ısıtıcı da yasaktı.

Sınıflarımız yaklaşık 40 kişiydi. Kız Lisesi'nde A şubeleri ayrıcalıklı ve çalışkan çocukların şubesi idi ve bende okula 9-A'da başlamıştım, ama Saadet Arslan'dan ciddi bir şekilde korkmam dolayısı ile puanımın tutmasına rağmen lise 2'de edebiyatı seçerek 10-F oldum. Şükürler olsun kâbus bitti, derken sevincimiz 2 hafta sürdü ve Saadet Arslan 10-F'ye de tarih dersine gelmeye başladı. Ama yine de biz şanslıydık, çünkü edebiyat dersimize Ruhi Bey gelmiyordu! Boş geçen ders olmasını ipe çekerdik, ama genelde dersi olmayan bir öğretmeni sınıfa gönderirlerdi ve sevinemezdik. Okulda sıkı bir eğitim verilirdi. O yönünü hiç inkâr edemem. Benim hiç dershaneye gitmeden üniversiteyi kazanmamda Bursa Kız Lisesi öğretmenlerinin tabii ki rolü büyüktür. Matematik ve fen oldukça ağırdı. Keza İngilizce, edebiyat...

Okulun çok güzel folklor takımı ve bandosu vardı ve genelde milli bayramlarda gayet gösterişli olarak performans sergilenirdi.

Bursa Kız Lisesi'nde hepimiz kız olduğumuz için sınıfta, yatakhane de hemen hemen her yerde büyük bir rahatlıkla çorap çekebilir, çok rahat konuşabilirdik. Daha sonrasında bu alışkanlığımı Allah'tan ki unuttum!

Bence kız okulunda okumak çok faydalı değil. Önceleri potansiyel tehlike gibi gördüğümüz erkeklerin, arkadaşlarımız olduğunu üniversitede kendimize hatırlatmamız gerekti.

Öğretmenlerin bazıları çok sevecendi, ama yine de belli bir seviye korunurdu ve saygı şarttı. Bazılarına ulaşmak gerçekten yürek isterdi. Hele hele müdire hanımı görünce köşe bucak kaçardık. Müdür Melahat Çakır, baş muavin Yaşar Mertürek, müdür muavini Birsen Hanım ve Ümit Hanım vardı. Matematik hocamız Hayrunnisa Hanım ve Zafer Hanım, coğrafya hocamız Gülçin Hanım, tarih hocamız Saadet Arslan, fen bilgisi hocamız Mualla Şahin, malûm edebiyat hocası Ruhi Bey, İngilizce hocamız Nezihe Şahin ve Ayşe Mirasçı... Bu kişileri çok renkli olmaları ve bir şekilde hayatımızda daha fazla yer almaları dolayısı ile unuttum.

Sınıfta unuttuğum, 9. sınıfta 5 Oya olmamızdı ve ben 3900 Oya Çakır'dım. Arkadaşlarımdan Aynur Solakoğlu'nu, Binnaz Evkuran'ı, Benan Altındal'ı belli sebeplerle yeri geldikçe anırım. Sevdiğim arkadaşlarım Yeşim İldırım ve Aslı Saver, Oya Orhanettin'di. Bir de soyadını hatırlamadığım Feza vardı.

Mesleğimi seçmemde okulumun etkisi olmadı, ama üniversiteyi kazanmamda oldukça etkili olduğunu düşünüyorum. Okulumdaki eğitim o zamanda çok kaliteliydi. Bu bakımdan kendimi şanslı görüyorum. Bizimle aynı dönemde mezun olanların çoğu üniversiteye girdi. Doktorundan, mühendisinden, işletmecisinden birçok yerde mezun devrelerimizle karşılaşınca gurur duyuyorum.

Unutamayacağım o kadar çok anım var ki! Ama en güzeli şu bence: Lise 1'de sınıfta 5 adet Oya isimli öğrenci vardı: Oya Orhanettin, Oya Sezer, Oya Kaner, Oya Çakır ve birinin soyadını unuttum. Sözlüye de genelde öğrencinin ismi ile hitap edilerek kaldırılırdı. Ben artık durumu çözmüşüm Oya deyince asla üzerime alınmıyordum. Oyalardan biri tahtaya çıkıyordu mutlaka. Ama artık baya abartmış olmalıyım ki, bir gün İngilizce öğretmenimiz Nezihe Şahin "Oya" dedi ve tabii ki yine alınmamaya özen gösterdim -hem de göz göze iken- ve bana bakarak "Çakırırır Oya!" dedi. Ben de içimden "bittiğim andır" diye düşünmüştüm. Ama çok tatlı bir öğretmendi. Güzelce atlattım.

Kimya laboratuvarı, Beril Elmacı Yılmaz arşivi, 1980'li yıllar

Bir de tarih öğretmenimiz Saadet Arslan'dan acayip korkuyordum. Çünkü hem bakışları hem de sözleri beni çok ürkütüyordu. Çocukları için, 'Elçin şöyle yaptı, gözünü çıkardım; Cenk şöyle yaptı, kulağını kopardım' söylemleri beni ne kadar etkiledi ki -kendi çocuğuna bunu yapan bana neler yapmaz, diye düşünüyordum- sözlüye çıkınca 9 şiddetinde depreme tutulmuşçasına titriyordum. Benim heyecanlandığımı ve bunun da arkadaşlarımdan kaynaklandığı düşünüyorum olmalı ki, "Sınıfa arkanı dön" diyordu. O zaman da aca-

yip komik geldiği için konsantrasyonum dağılıyordu. Velhasıl sırf Saadet Hanım'dan kurtulacağım, diye edebiyat bölümünü de bu sebeple seçmiştim, ama sevincim 1 ay sürmemiş ve 10-F'ye de Beytullah Çimenbiçer gelirken değişmiş ve Saddet Arslan gelmeye başlamıştı. İşte böyle. Hepsinin mutlaka üzerimizde çok emekleri var. Ne güzel şimdi gülümseyerek hatırlıyorum.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme Tarihi: 20 Ocak 2012

Oya Yenil

01 Temmuz 1946, Bursa

Mimar

Çekirge doğumluyum. İlkokulu Çekirge Birinci Murat Okulu'nda okudum. 1957 yılında ortaokul ve liseyi okumak için Kız Lisesi'nde öğrenime başladım.

Bizim zamanımızda sınıflarda altmışın üzerinde öğrenci vardı. Bizler abla-kardeş ilişkileri sıcak olan bir dönemde okuduk. Anadolu'nun dört bir yanından öğrenciler mevcuttu. Leyl-i meccaniler (yatılı klanlar) ve nehariler (yatılı olmayan öğrenci) vardı. Öğrenim sabah-tan akşama kadardı. Okul civarında yemek yiyecek, lokanta yoktu. Olsa da dışarıda yemeğe verecek paramız yoktu. Biz cumhuriyet öğrencileriyiz; annelerimiz yokluk içinde büyüttü bizleri. Öğle yemeklerimizi evde yerdik. Her öğlen Çekirge'ye evime döner, yemeğimi yer, tekrar okula dönerdim. Yatılı kalan arkadaşlarımız da okulun yemekhanesinde yemek yedi.

Şinasi Bey, bizim öğrenim süremiz boyunca okul müdürümüzdü. Matematik öğretmenim Bahriye Hanım'ı, ortaokul tarih öğretmenim Melahat Hanım'ı hiç unutamam. Okul numaram 1204'tü. Her defasında "Kalk, 1204'de neler olmuş?" diye beni anlatıma kaldırırdı. Resim öğretmenim Remziye Hanım'ı, öz Türkçe konuşan edebiyat öğretmenimiz Remzi Bey'i de hiç unutmadım. Lisedeki matematik öğretmenimiz İsmet Yoğurtçu Bey, bütün öğrencilerin hayran olduğu bir öğretmendi. Çok sıkı, disiplinli, daha okul girişinde tepeden tırnağa aranıp tarandığımız bir dönemde okuduk. Neticesinde edebiyattan mezun olan ve doktor olan arkadaşlarımız bile vardı. Bir dersten takılanın sınıfta kaldığı; ortaokul, lise bitirme sınavların olduğu dönemdi.

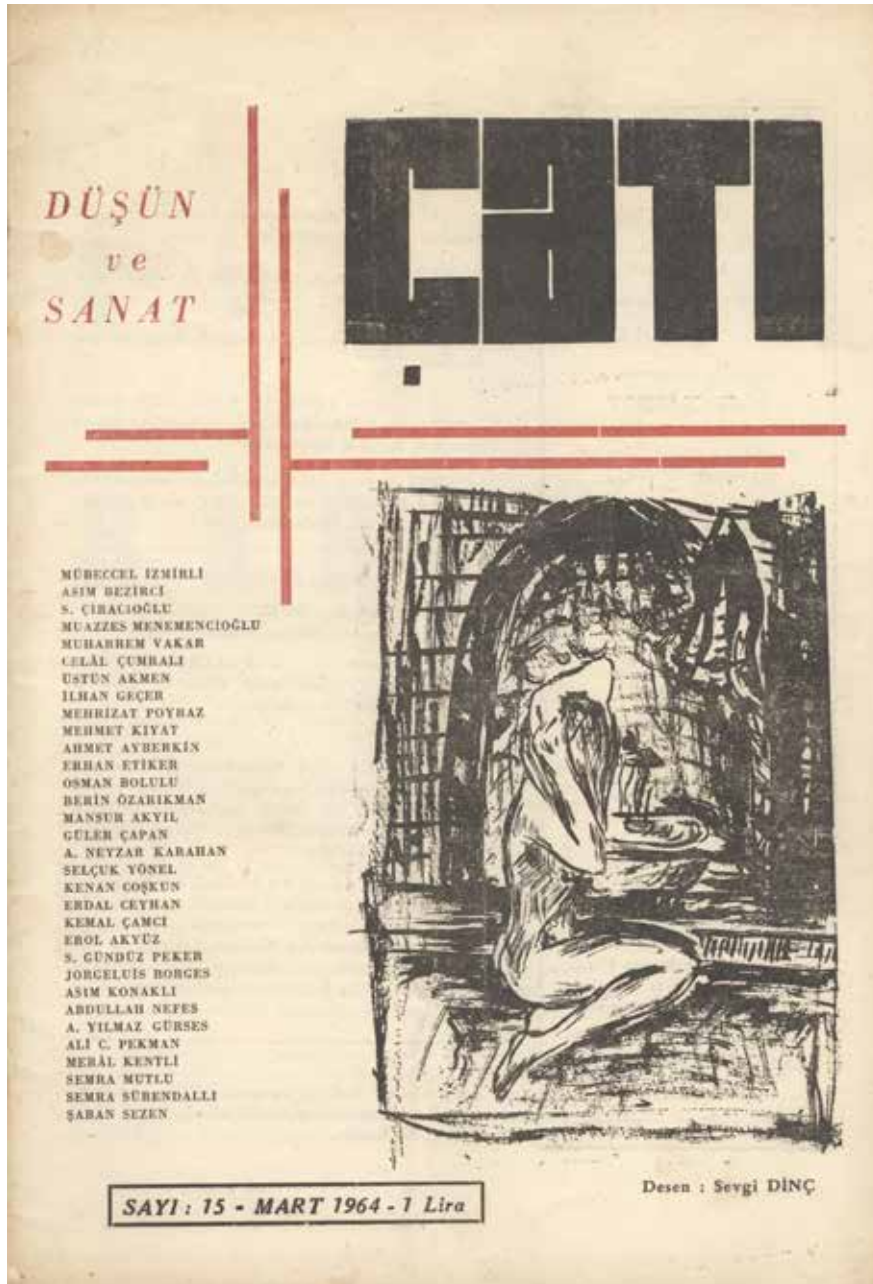
*Oya Yenil, Meryem, Ayla Adak okulun ön bahçesinde,
23 Haziran 1963*

Naylonu ilk kez bir arkadaşımızın babası yurt dışından getirmiş, bütün sınıfa poşet dağıtmıştı. Biz de defter kaplamıştık onlarla. Benim hiç aklımdan gitmeyen bir anıdır. Sıfırcı Aliye Hanım'ın derslerini hiç bir Kız Liseli unutmaz. Bir şey sorduğunda doğru yanıtı alamazsa "Otur, sıfır" diyen tek öğretmendi.

Liseyi bitirdikten sonra İstanbul'da iç mimarlık fakültesini bitirdim. Otuz yıl kadar orada yaşadım. Bursa'ya döndükten sonra on yıl kadar da bir kafeterya işlettim. Şu an bir pazarlama şirketinde eğitimlik yapıyorum. Biz Kız Lisesi mezunları, okul bitiminden bugüne dek her ay bir araya gelir, dostluğumuzu pekiştirmeye devam ederiz. Bursa'yla birlikte İstanbul gurubumuz ve bir de Ankara'da Kız Lisesi arkadaş gurubumuz var. Onlarla da zaman zaman bir araya geliriz.

Görüşen: Cemil Menteşe
Görüşme Tarihi: 1 Kasım 2011

Öğrenciler tarafından hazırlanan aylık yerel kültür sanat dergisi ÇATI. Oya Yenal arşivi

Özlem Buğday Yağmur

Gazeteci - Yazar

Ailem Birleşmiş Milletler misali... Her yerden, herkes var. İlkokulu Altıparmak ve Atatürk ilköğretim okullarında okudum. Kız Lisesi'ne 1982'de başlamış olsam gerek. Okulu ben değil, ailem seçti. O zamanlar öğrencilere "Bu okula gitmek ister misin?" diye sorulmuyordu. Ortaokulda sabahçı, lisede öğlenci olduğumuzu hatırlıyorum ve bana göre her iki halde gereğinden fazla uzundu. Ortaokulda siyah önlük -ki hâlâ vardır zihnimde- lisede de, lacivert etek ve üzerine lacivert jile giyerdik. O da yaraya tuz basılmış halidir! Bu arada, saçlar daima kınalı yapıncak misali iki örgü!

Okulda her yer ve her şey çirkin bir griydi... Ruhumuz sünsün diye zahir... Gri ve tonlarını sindirdik içimize altı yıl! Ama sınıflar daima kalabalık ve eğlenceliydi! Öte yandan, altı yıl boyunca ders kaynatmış birisi olarak okulun ağırlıklı olarak verdiği eğitimleri ve bölümleri hatırlayamayacağım.

Milli bayramlar dendiğinde aklıma gelen; bayrak töreni, andımız, gırtlak patlatan kızların eğile büküle okuduğu kahramanlık şiirleri... Ve tabii ki ille de Elif'in Kağnısı...

Okulda zengin ailelerin kızları, Şubat tatillerinde bir uçağa doldurulup Kıbrıs'a götürülürdü. Gezi denilince hatırladığım hâl budur. Spor ve halk oyunlarında ise son derece başarılı bir okulduk... Zira hocalarımız gerçekten emektardı.

Boş geçen derslerimizde ve ders aralarında daima haytalık yapardık. Sadece kızların eğitim gördüğü bir okulda okumanın avantajları vardıysa da ben görmedim. Dezavantajları ise saymakla bitmez! Şimdi düşünüyorum da insanları, çocukları, öğrencileri, kız-erkek diye ayırmak marazlı bir yaklaşımdır!

Öğretmenlerin kiminden korkardık, kiminden hiç hoşlanmazdık, kimini de gözümüz gibi sever, üzülecek diye kahrolurduk. Tipik insan ilişkisi anlayacağınız. Ama şimdilerde, istisnasız hepsini çok özlediğim tartışmasız bir gerçek...

Müdür yardımcısı ve edebiyat hocamız Ruhi İlker Cankanat'ı unutmak mümkün mü? Bana, onun döneminde Kız Lisesi'nde okuyup da Ruhi Bey'i hâlâ hatırlamayan tek bir öğrenci gösterin; imkânsızdır! Onun haricinde de unutulmaz öğretmenlerimiz vardı, ama olur da birinin adını atarsam yanlışlıkla... Üzülürüm. Çünkü, dediğim gibi hepsi kıymetlidir. Hepsini özledim. Arkadaşlarıma gelince... Can yoldaşım Ebru Dumlupınar gözümdür hem de taaaaa orta birden beri... Yeri başkadır. Ve fakat o kadar çok arkadaşım vardır ki, o yıllardan kalan ve gelen... Hepsi dünya güzeli... İsim isim saymak istemem olur da birini atarsam diye...

Öğretmenlerimiz çok lakaplıydı... Tatü... Cuma cadısı... Ramses... Daha fazla saymayayım, ayıptır, saygısızlıktır!

Mesleki seçimimde okulun etkisi olmadı. Okul bana çok güzel anılar ve bir dünya arkadaş kazandırdı. Öyle başarılı insanlar çıktı ki içimizden, ne doktorlar, ne mühendisler ve ne güzel anneler! Bir şekilde çalışma yaşamının içinde olmayan-olamayan arkadaşlarımdan mesleği kuşkusuz ki, en zorudur.

Okul anıları... Tamamı haytalık, tamamı yaramazlık, alayı ders kaynatmaya ve öğretmen çıldırtmaya yönelik girişimler... Lise son sınıfın son derslerine kafamda bigudiyle girdiğimi hatırlıyorum. Zira, çıkışta güzel olunmalı... Ve bu yüzden fenalık geçiren hocalarımdan yüz hâli geldi şimdi gözlerimin önüne... Her biri ne kadar yüce gönüllü insanlarmış... Kurul kararıyla beşer kişilik gruplara bölünüp, adam olalım, diye başka sınıflara dağıtılan öğrencilerdik lisede... Ne yaptılarsa kifayet etmedi. Gittiğimiz tüm sınıflara yettik. Hepsini

kendimize benzettik! Nereden baksan feci öğrencilerdik.

En çok iftihar ettiğim anım, gerçek bir proje olması hasebiyle hâlâ önemlidir: Lise iki falan olmalı... Son ders fizik sınavı var. Ne ders dinlemiş, ne çalışmışız. Kaldı ki, aklımız da basmıyor! Anlayacağınız nete gelmiş bir çaresizlik hali. Önceki sınav notları en iyi ihtimalle iki... Benzerinin tekrarlanması halinde karne hepten yalan olacak! Düşündüm taşındım ve sınavın o gün yapılması gerektiğine karar verdim! Son ders, hava kararmış. Okulun ana kumandasını buldum. Gereken düğmeleri indirdim ve karartma başladı! Hadi bakalım, o kapkaranlık karmaşada yapın da fizik sınavını yapın da görelim!

Mezunlar olarak 'Mantı Günleri'nde toplanıyoruz. Mantı günlerinin akşamında daha bir güzel toplanıyoruz. Dünya güzeli arkadaşlarımızdan gururla devraldığımız Mezunlar Derneği sayesinde artık çok daha fazla arkadaşımızla bir araya geliyoruz. Hem de öyle lâf olsun falan diye değil. Öğrenci okutmak amaçlı... Mezunlar Derneği'nin en birincil amacı Kız Lisesi mezunu çocuklara üniversite eğitim bursu vermek. Şu an bu burstan faydalanan 13 kızımız var. Hedefimiz burslu öğrenci sayısını ilk fırsatta 50'ye çıkarmak. Bu vesileyle tüm arkadaşlarıma seslenmek istiyorum. Derneğin faaliyetlerine katılımınız demek, daha çok çocuğun okuyup, hayata daha sağlam tutunabilmesi demek... Lütfen bizimle olun. Her birinizin desteği çok çok önemli...

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme Tarihi: 3 Ocak 2012

1980'li yıllardan bir konser organizasyonu haberi, Hüsnüye Atlioğlu arşivi

Ruhi İlker Cankanat

1946, Erzurum

Emekli Edebiyat Öğretmeni ve Müdür Muavini

Ailem Erzurumlu. Eğitimimi Erzurum'da tamamladım. Atatürk Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdikten sonra burslu öğrenci olduğum için devlet tarafından hemen Erciş'e tayin edildim. Kurada aslında bana Ankara'nın bir ilçesi çıkmıştı, ama sonra bir arkadaşımın becayiş (değiştirme) yaptık. O Ankara'ya gitti, ben Erciş'e gittim ve bir 29 Ekim günü çalışmaya başladım. Geçtiğimiz yılki depremde belki de pek çoğu vefat etmiştir. 3 yıl burada çalıştıktan sonra Bursa'ya tayin istedim. Rahmetli babam Bursa'yı severdi. Oradan aklımda kalmış. Biz doğu insanları şehirden pek dışarı çıkmaz, pek bir yer bilmeyiz. Aklıma Bursa takılmış. "Yeşil şehir" derdi babam. Ben lisedeyken vefat etmişti. Tayin talebime Bursa merkez yazdım. 5 de kaza yazmam lâzımdı, ama yazmadım. Bir baktım, 1973-1974 eğitim yılında tayinim Bursa'ya depo tayini olarak Yıldırım Beyazıt'a geldi. Müdüre Hanım Melahat Çakır beni oradan almış hemen. Kendisi de doğulu olduğundan beni istemiş sanırım okula.

1973-1974 öğretim yılında Kız Lisesi'ne başladıktan sonra edebiyat öğretmeni olarak haftada 32 saat, 4-5 sene çalıştım. Arkadaşlarla aram iyiydi. Muavinlerle gezmeye dolaşmaya gittikçe muhabbetlerimiz ilerledi. Selçuk Bey, Metin Karabulut, Ömer Dünder, Necdet Burlu, İsmet Hanım, Birsen Erdağ, Ramazan Erdağ, Hikmet Tamer müdür muavinleriydi o zaman. 1978 senesinde bana "Müdür muavini olmak ister misin?" diye teklif ettiler. "Olurum" dedim ve emekli

olana kadar da bu görevi sürdürdüm. Müdür muavini olmak için sınav yapılmıyordu. Okul müdürü, müdür muavini arkadaşlara soruyor, referans alıyor ve sonra öğretmene teklif ediliyordu müdür muavini olmak ister misin, diye. Sonra dilekçe veriliyor ve milli eğitim müdürlüğü onaylıyordu.

Müdür muavinliğimin ilk yıllarında hem muavinlik yapıp hem de haftada 22 saat ders veriyorduk. Sonra 8 saate düştü dersler. Her müdür muavini kendisine verilen 5-6 sınıftan sorumlu oluyordu. Muavinler o sınıfların yoklamalarıyla, okula devamıyla, sınıf düzeyiyle, öğrencilerin velileriyle, karneleriyle, evrakların tanzimiyle, kişisel dosyalarıyla ilgilenir. Müdürün de vekili oluyorsunuz aynı zamanda.

Ruhi İlker Cankanat öğrencileri ile, 1970'li yıllar

Okul üniforması lacivert etek ve jileydi. Saçlar ya kısa kesilmiş olacak, ya da iki örgü olacaktı. Atkuyruğuna izin vermezdik. Bazı yönetmelikler de vardı. Onlara bakarak hareket ederdik. Öğrencilerin tırnak uzatmaması, makyaj yapmaması, takı takmaması, saçlarını boyamaması gerekiyordu. Bütün bu kurallar öğrencilerin hepsinin eşit olması içindi. Bunları ilke olarak uyguluyorduk. Bursalı aileler özellikle Kız Lisesi'ni tercih ediyorlardı. Bursa'nın genel yapısı muhtaassıptır. Atatürk İlkokulu, Setbaşı İlkokulu, Dörtçelik İlkokulu ve

Özel İnal'dan gelirdi öğrenciler. Nakille şehir dışından gelen öğrencilerimiz de olurdu; vali, milli eğitim müdürü, doktor ya da kaymakam çocukları gibi. Kayıtlarımız dolmadıysa, o zaman çevre ilçe ve illerden öğrenci alırdık. Özellikle Setbaşı ve Atatürk İlkokulları'ndan öğrenci çok gelirdi ve veliler de çocuklarını daha ilkokuldan liseyi Kız Lisesi'nde okumaları için bu okullara kaydettirmeye çalışırlardı. Bu okullarda eğitim iyiydi. Şehir mutaassıp olduğu için Kız Lisesi'ni tercih ediyordu aileler ve biz de kızları disiplin altına alıp kuralları uyguluyorduk. Bunlar Milli Eğitim'in kuralları değildi, yazılı kurallar değildi. Belirli bir düşünce yapısı olarak o zamanlar aileler kızlarının disiplinli olmasını, sapmamasını, kafeteryalarda vakit geçirmemesini, boyanmamasını isterdi. Okul da bunu isterdi. Karma bir okul olmadığı ve sadece kızlar eğitim gördüğü için okul da farklı yorumlara açıktı. Kız öğrenci de hangi ruh halinde ne yapacağını, erkek öğretmene nasıl davranacağını kestiremezdi. Kızın veya erkek öğretmenin kötü niyetli olduğunu farz edin, olumsuz bir tutumla karşı karşıya kalırsınız. Bütün bunlar dikkate alındığında da etek boyunun dizin altında olması gerekiyordu. Bunun örneklerini başka yerlerde de görebilirsiniz. Erkekle kaçan, kötü ilişkiler içine giren öğrenciler olmuştur. Bunun önüne geçilmesi gerekiyordu. Hepimizin kafa yapısı, yaşayış tarzı buydu. Saygın, disiplinli, kendine bakan, kibar, dikkatli, oturup kalkmasını bilen, edebine dikkat eden öğrenciler yetiştirmeyi amacımız.

Spor ayakkabı da giydirmezdik farklılık yaratmamak için. Siyah önlüğü de Türk toplumu onun için uygulamıştır. Öncelikle yoksul olan bir toplumda bu normaldir. Öğrenciyi serbest bıraksan, zengin öğrenci belki en pahalı markaları giyecek, ama yoksul, okulun okuması için yardım ettiği öğrenciler vardı. Kayıtlar sırasında yetkiliyim; fakir öğrencilere kitap alınması için kâğıt yazıp imzalayıp mühürler, anlaşmalı kitapçıya gönderirdim. Kitapçıdan bize fatura geliyordu. Okul Koruma Derneği ödüyordu bu bedeli. Bu ihtiyaçlı öğrencilerin kitaplarını, kıyafetlerini dernek karşılarken, zengin çocuklarının en iyi markaları giyip okula gelmesi doğru olmaz. Bu sebeple spor ayakkabı da yasaktı.

Öğretmenlerin kızların saçlarına, ellerine dokunmaması hususunda çok hassastım. Çocuktur, herhangi bir iftirada bulunsa, başınız derde girer. Bu konuda çok titizdim. Sadece 1976-1977 senesinde

bahçede bir öğrencinin saçından tutmuştum. Çocuğun ne yaptığını, beni neden sinirlendirdiğini hatırlamıyorum. Sonra pişman olmuşum. Bir daha da yapmadım zaten.

Ruhi İlker Cankanat ve öğrencileri müdür muavinleri odasında, 1970'li yıllar

Öğrencilerim beni tanımadığı için benden korkardı. Ben sert mi zaçlı, yüzü gülmeyen birisi olarak tanınsam da, özellikle dersine girdiğim öğrencilerimin büyük bir bölümü çok sevdiler ve hatta bazı öğrenciler de zaman zaman benim öğrencim olmak istediler. Birçok öğrencim dersine girmediğim ve hakkımda olumsuz düşünen öğrencilere benim nasıl bir insan ve nasıl bir öğretmen olduğumu anlatmışlar, beni savunma yarışına girmişler. Beni sevsinler veya sevmesinler, bizim okulumuzun öğrencileri benim gözümde en saygılı, en temiz, en çalışkan, en onurlu, en başarılı öğrencilerdi. Onları hep sevdim ve hâlâ da seviyorum. Kızgınlığımın ve asık yüzümün ardındaki sevgiyi erken fark edenler bana olan sevgilerini eminim bugün bile yüreklerinde taşıyorlardır. Beni gördüklerinde "Ne öğrendiysek sizden öğrendik hocam" demeleri benim en büyük mutluluğum. Derslerine girdiğim, beni tanıyan öğrenciler bana "Biz sizden korkmuyoruz ki!" derdi. "Neden korkmuyorsunuz, herkes benden korkuyor" derdim, "Sizi tanımıyorlar ki!" diye cevap veriyorlardı. Dışarıda konuşuyorlarmış; "Gelin görün Ruhi Hoca nasıl biri!" diyorlarmış.

*Öğretmenler okul bahçesinde voleybol oynarken,
Ruhi İlker Cankanat arşivi, 1974*

Dersteki öğretmenle dışarıdaki Ruhi Hoca arasında büyük fark var. Öğrencim olmayanlar beni tanımadılar. Çünkü, sınıf dışında okulun muavini Ruhi Bey var, okulun kurallarını uyguluyor. Sınıfta ise öğretmen Ruhi Bey var; derslerini en iyi şekilde vermeye çalışan ve öğrencileriyle arkadaş gibi olan biri. Müdür muavinliği halinde de aslında sert görünsem de belli dahi etmeden çok destek oldum öğrencilere. Bahçede uygunsuz oturan bir öğrenciyi gördüğümde gidip kendim söylemezdim. Tanıdığım bir öğrenciyi çağırır, kızım arkadaşına git,

benim gönderdiğimi söyleme, gücendirmeden “Bayan öğretmenlerden biri düzgün oturman konusunda uyarıyor, diye söyle” derdim. Oturan çocuk haklı; kız okulu, bahçe onun özgürlüğü, rahat oturur, ama orada erkek öğretmenler, hademeler, erkek veliler var. O düşünmez.

Gülmeye alışmamışım. Zaten biz Anadolu insanları huzurlu, rahat bir ortamda yaşamadık. Öğrenciliğimiz de öyle oldu. Anadolu’da imkân yok, neşeyi öğrenmiyoruz. Kız okulunda daha disiplinli, sert, ketum görünmek lâzım. Bayan öğretmenler bir keresinde öğretmenler odasında sohbet ederlerken bazı öğrencilerden şikâyet ediyorlarmış. Ben odaya yeni girmiştim. Öğretmenlerden biri bana dönüp, “Tam da sözün üstüne geldin. Çok zorda kaldığım zaman, öğrencileri susturamadığım zaman, ‘Ruhi Bey’e söyleyeceğim, sizin hakkınızdan o gelir’ diyorum, sınıfta çıt çıkmıyor. Ben de rahat rahat ders anlatıyorum. Sayende rahat ediyorum” dedi. “Hocam adım çıkmış dokuza, inmez sekize. Siz de böyle yaparsanız adım çıkar on dokuza” dedim. Gülüştük. Bazı öğretmenler benimle korkutmuş öğrencilerini. Şimdiki aklım olsa o kadar sert olmayabilirdim. Öğretmenliğimin son 4-5 yılında çok daha sakindim.

Selçuk Bey okuldan ayrıldıktan sonra müdüre hanım kayıt yönetimini bana vermişti. Sert görünüşüme rağmen içimdeki iyiliği o görmüş, insanlara, “Bunun kalbi altın gibi” derdi. Okula kayıt yaptığımız bir gündü. O senelerde kayıt esnasında öğrencilere yabancı dil kurası çektirirdik. Daha çok İngilizce, daha az Almanca ve Fransızca yazardık kâğıtlara. Kayıt evrakları önce bana geliyordu. Kontrol ediyor, onay veriyor, evrakları mühürlüyor ve diğer işlemler için görevli müdür muavini arkadaşlara yönlendiriyordum. Böyle bir gün bir öğrenci geldi. Pek ürkekti. Bir şey aranır gibiydi. Yurtdışından gelmiş. Onları millî eğitimin verdiği denklik belgesi ile kayıt alıyorduk. Evrakları uygundu. Kaydını yapmak için mühürledim. Yabancı dil kurasını çektirmek için torbayı uzattım. Sessizce İngilizce diye sayıklıyordu kız. Kâğıdı çektim, uzattı, baktım, “İngilizce” deyip attım kâğıdı. İngilizce değildi aslında. Evrakın başına da yabancı diline İngilizce yazdım. Giderken geri döndü, “Ruhi Bey kim, nerede?” diye sordu. “Ne yapacaksın Ruhi Bey’i? Burada yok biraz sonra gelir” dedim. “Ben çok korkuyorum Ruhi Bey’den, çok fenaymış, çok sinirliymiş”

*Kız Lisesi halk dansları ekibi ve öğretmenleri. Ruhi İlker Cankanat arşivi.
1980'li yıllar*

dedi. Yürüdü, kaydını tamamladı. Giderken “Gel” diye seslendim. “Ruhi Bey’i arıyordun, geldi” dedim. “Nerede?” diye sordu. Dedim ki “Ruhi Bey benim.” Şöyle bir durdu. “Şu yandaki arkadaşına sor bakalım, Ruhi Bey kimmiş?” dedim. “E kızım Ruhi Bey o” dedi müdür muavini arkadaş. Kız bana baktı, baktı, baktı, döndü gitti. Anladım ki yurtdışından geliyor, ama önceden birileri doldurmuş onu.

Bursa civarındaki yazlık yerlerde çok fazla öğrencimiz olduğundan, yaz tatillerinde oralara gitmeyi tercih etmezdim. Uzak ve sakin olduğundan Avşa Adası’na giderdim. Denizin ortasında, araba yok, gürültü yok... Bir gün denize girdim, açıldım, kendi kendime yüzüyorum. Etrafta da 1-2 sandal var. Arkam dönük, hissettim, bir sandal yaklaşıyor. Başımı çevirmemle birlikte bir çığlık, “Ay, Ruhi Bey!” 5-6 kız sandalda. Sandal bir gitti, bir geldi... Aramızda birkaç metre vardı. Yüzerek sandala doğru gittim. “Ne oldu yahu sandalı

devirecektiniz, ne bağıryorsunuz?” “Ay hocam korktuk, siz ne arıyorsunuz burada?” dedi biri. “E denizin ortasında yüzüyorum, siz ne yapıyorsunuz o kayıkta?” diye sordum. “Gezintiye çıktık” dediler. “İyi gezmeler” dedim, gittiler. Belki bir an için okul psikolojisiyle kılık kıyafetlerini düşündüler...

Bir gün bir öğrencim geldi ve “Hocam babam sizinle görüşmek istiyor” dedi. “Neden?” diye sordum. “Geçen akşam misafirler vardı, okuldan konuşuyorduk. Bu arada benim kimi sevdiğim konusu açıldı. Ben eniştemi çok severim. Eniştem ‘Sorun bakalım en çok kimi sever?’ dedi. ‘Ben en çok Ruhi Bey’i severim’ dedim, herkes dondu kaldı” dedi. Babası “Ruhi Bey kim?” diye sormuş, edebiyat öğretmenini olduğumu söylemiş. “Sen ona yarın söyle, gelsin bir görüşeyim” demiş. Ertesi gün babasının Kapalı Çarşı’daki dükkânına gidip görüştüm. “Bizim kız evde en çok sizi sevdiğini söyledi, şoka girdik. Çok

muhterem bir insanmışsınız” dedi babası. “Kızınızı severim, hanım hanımcık, iyi bir kızdır, iyi öğrencilerimdir” dedim. 1970’li yıllardı. Sonra bu öğrencimin kızını da okuttum.

Sporcular ve halk dansları ekipleri şehir dışına müsabakalara katılacakları zaman, müdüre hanım Melahat Çakır idareci olarak beni görevlendirirdi. Pek çok müsabakalara gittim. Sporcular zaten disiplinliydi, benden çekinmelerini gerektirecek bir durumları yoktu. Melahat Hanım’ın yurt dışında olduğu bir dönem bando takımı Bandırma’dan davet aldı. Yokluğunda müdüre hanıma vekâlet ettiğimden bando ekibiyle Bandırma’nın kurtuluş günü kutlamalarına gittik. 120 kişilik bando ekibimiz bütün halkın ilgi odağı oldu. Bundan daha güzel ne olabilir? Sporcuların, halk dansları ekibinin, bando ekibinin hepsiyle gurur duyardım.

Edebiyat öğretmeni Ruhi İlker Cankanat için düzenlenen veda yemeği, 29 Mart 1996

Beyhan Durak ve Nurten Bildik unutamadığım öğrencilerimden. Nurten çok güzel şarkı söylerdi. Onların döneminde erkek öğrenci

alınmıştı okula. Erkek öğrenciler küçükler, orta 1’deler. Liseliler kovalar, yanaklarını sıkıp severlerdi çocukları yiyeceklermiş gibi. Sevmekten bunaltmışlardı liseliler bu çocukları. Yaklaşık 125 erkek öğrenci vardı. Sonra okulumuzun bazı velileri Kız Lisesi’nde erkek öğrenci istemedikleri için Erkek Lisesi’ne gönderdik bu öğrencileri.

Dersime hep hazırlıklı giderdim. Ayaklı kütüphane gibiydim. Notlarım ve kitaplarımla sınıfa girerdim. Bakmamız gereken bir konu olursa açıp bakardım. Derslerimi bağırmeden, yazarak, örnekler vererek anlatırdım. Derslerimde öğrencilerim sessiz ve sakindi. Dinlemeyenler de ses çıkartmazdı. Bazen öğrenciye anlattırırdım. Bir gün dersi anlattım, “Anladınız mı?” diye sordum. Çalışkan bir öğrenci benim anlattığımdan daha güzel anlattı. Böyle öğrencilerim de vardı. Dersi sevmeyen öğrenci o dersin her konusunda zorlanırdı. Bir gün bir öğrenci bahçede ağlıyordu. Yanına gidip neden ağladığını sordum. “Aylardır edebiyat çalışıyorum, neredeyse edebiyat kusacağım, yine zayıf aldım” dedi. Bazen sınav kâğıtlarını sınıfa götürürdüm. Öğretmenliğimin ilk zamanlarında sınav kâğıtlarını okuduktan sonra öğrencilere dağıtırdım hatalarını görmeleri için, ama o da bir hata çünkü verdiği cevapları silip değiştirip notuna itiraz edebilir ve başınız yanar. Sonraları sınıfa götürüp kendim gösterirdim kâğıtları.

Emekli olan arkadaşlara veda yemeği verirdik. Arkadaşlar bana da Tayyare Kültür Merkezi’nin arkasında bir lokantada veda yemeği organize ettiler. Bütün muavinler ve eşleri toplanıp gittik. Bir ara ben karşı masadan eski bir öğrencimi gördüm. Sohbe devam ederken bir ara yine başımı kaldırdım, baktım, öğrencim yerinden kalktı, yanıma geldi. Ayağa kalktım. “Beni hatırladınız mı?” diye sordu. Adını, soyadını söyledim. “Ne yapıyorsunuz?” dedi. Emekli olduğumu söyledim. Hüzünlendi. Ayaküstü sohbet ettik. Sonra masasına döndü. Yatılı öğrenciydi Şükran. Bir gün okulda olması gereken saatlerde onu dışarıda görmüştüm. Birsen Hanım’a onu dışarıda gördüğümü söyledim. Hemen dışarı çıkıp yarım saat sonra Şükran’ı bulup getirdi. Böylece hem disiplin cezası almaktan, hem de kovulmaktan kurtuldu. Şükran o günden sonra bana küskün ve kırgın kalmıştı. Yerinden kalkıp gelince geçmişi hatırladı belki. Yerine gittiğinde ağlıyordu ve arkadaşları teselli ediyordu. Belki de o eski günleri hatırlayıp hüzünlendi.

Bir gün müdüre hanımın arkadaşı Dr. Ayhan Özdemir bizi yemeğe götürmek istediğini söylemiş. Bir akşam dersten sonra hep beraber İznik'e göl kenarında balık yemeğe gittik. Muavinler 3-4 arabaya doluştuk. Yayın balığı meşhurdur oranın. Müdüre hanım biliyor içtiğimizi, ama içkiye müsaade etmiyor. Ayhan Bey, "Melahat Hanım çocuklar balık yiyecekler, kuru kuruya gitmez, birer duble bir şey içsinler" dedi. Melahat Hanım baktı, "Bir dubleden fazla olmaz" dedi. Birer duble rakımız geldi, ama bir taraftan da "Bir duble yetmez" diye düşünüyoruz. Metin Bey, Selçuk Bey ve Ömer Bey de vardı. Cuma akşamları onlarla evlerde toplanıp yiyip içip oyunlar oynardık. O akşam da orada içtik ve birer duble bizi kesmedi. Garsonu çağırdık, "Müdüre hanıma belli etmeden birer duble daha getir" dedik. Garson getirdi, yeni kadehleri sakladık, azar azar içiyoruz. İki kadehi de içtik. Bu arada 3. kadehi de söylemiştik. Ben balığı yerken farkına varmadan defneyapraklarını da ağzıma atmışım. Çiğneyince tuhaf bir tat geldi. Yanımdaki arkadaşşıma "Yahu bu nedir, ne biçim şey?" diye söylendim. "Allah iyiliğini versin, defneyaprağını yiyorsun" dedi. Ağzında hiç laf durmaz. "Müdüre hanım, İlker balık yerine defneyapraklarını yiyor" dedi. Müdüre hanım da "Ah İlker oğlum, bir duble içtin, defneyapraklarını yedin, eğer ikinci kadehi içersen sen bizi de yersin." Hâlbuki üçüncü dubleye başlamıştık.

Öğretmen arkadaşlarım İlker, öğrencilerim de Ruhi adımı benimzediler. Anadolu Lisesi'nin kız öğrencileri bizde okumuştular bir ara. Müdür muavinleri ayırıyordu. Bizim bayrak törenlerimize katılırlardı. Kendi dersleri için bazen benden yardım alırlardı. Bana "Pembe Panther" derlerdi. Onun tipik bir pozunu vardı, elinde sigarayla bir duruşu vardı. Ona benzetmişler. Sonraki dönemler bana "Hitler" denmiş. Bazı öğrenciler de Ruhi adımı takma adım zannederlerdi. Bana kısaca "Ruhi" derlerdi kendi aralarında. Koridorda beni gördüklerinde "Ruhi geliyoouou" diye herkese haber vermek için bağırıp koşarak sınıflarına kaçtıklarını hatırlarım...

Milli bayramlara çok titiz hazırlanırdık. Bütün öğretmenler kendi dersleri ile ilgili Atatürk konularını anlatırlardı. Ders aralarında öğrenciler mikrofonla şiirler okunurdu. Atatürk köşeleri yapıldı. Çok dikkat ederdik bu konuya. Her sınıfta öğrenciler de ayrı Atatürk köşeleri hazırlardı. Komisyon oluştururduk ve sınıflara puan verirdik bu köşelerden.

Sorularımı derste anladıklarımaya göre sorardım. Defter kitap açık sınav yaptığım da olurdu. Konuyu kavramışsa öğrenci kendi ifadesiyle cevap verebilirdi. Soruların cevaplarını da zaten defter kitapta da bulamazlardı. Soruların sinyalini derslerde de verirdim. Ercişte erkek okulunda öğretmenken öğrenciler kopya çekmesin diye sıraların üstünde gezerdim. Hababam Sınıfı'nın Mahmut Hoca'sı gibi. Doğuludan ancak doğulu anlar. Onlar sert, ben daha sert. Sert öğretmen oluşum belki biraz da ondan kaynaklanmıştır.

Zamanla insanın yapısı, bilgisi, düşünceleri değişiyor. Esnekleşiyor. Ben de geliyorum. İnsana geçmişte yaptıkları belki zamanla doğru gelmeyebilir, ama her ne yaptıysam, o zaman için doğru olduğu için yaptım. Şartlar oydu çünkü. Öğrencilerime şiirleri, şairleri anlatırken de hep şöyle derdim: Olayları kendi zamanına göre değerlendirin. Oturup 100 sene, 500 sene öncesini eleştirmek; Fatih Sultan Mehmet, Atatürk, Kanuni Sultan Süleyman hakkında ahkâm kesmek çok kolay. Benim şartlarım da öyle. Yüzüm asık olmasaydı, gülseydim acaba Ruhi Bey olur muydum? Beni ben yapan özellik bu... Ruhi Bey simgesi yapan bu... Belki o zaman bu kitap için beni aramazlardı. Olanları hep zamana göre değerlendirmek lazım.

Yüzümün sert görüntüsünün yanı sıra sesim de gür olduğu için öğrenciler korkarlardı benden. Hiçbir öğrencime zarar vermedim oysa. Hiçbirini disipline de vermedim. Bir keresinde Gemlikli 2 yatılı öğrenci son saatte dersten kaçtı. Çok sinirlendim ve disipline vermeyi düşündüm. Ama sonra okulun iyi öğrencileri olduklarından dolayı vazgeçtim. Öğrencilerimi bağırdığım zaman da seviyordum... Kızdığım zaman da seviyordum... Hatta bazı zamanlar gözlerimin dolduğunu hatırlarım. Ama bütün bunlar öğrencilerin ve okulun sağlığı içindi.

1990'ların başıydı. Bir keresinde teftişe gelen müfettiş Rifki Satılmış, edebiyat fakültesinden arkadaşşımdı. Dersten önce çocuklara dedim ki: "Okulda müfettişler var 3 senede bir teftiş geçiriyoruz. Bizim dersemize de girecekler. Başkaları gibi konuları hazırlayın, gelin demeyeceğim. Her zamanki gibi olacağız. Konumuzu işleyeceğiz. Yine size soru soracağım. Doğru cevap verenlere not defterime 10 üzerinden not vereceğim, ancak bir fark var: Bilemediğiniz zaman size kötü

not vermiyordum, ama bu sefer müfettiş olduğundan bilemeyecekti kötü not veririm. Bir alırsanız, biri veririm.”

Bunu dedim ve unuttum. Dilimi eşek arısı soksun! Aradan birkaç gün geçti. Müfettiş, “İlker Bey bugün dersinize gidelim” dedi. Sınıfa girdik, müfettişi takdim ettim. Dersi anlattım. Öğrencilere soru soruyorum, sınıfta hiçbir hareket yok. Müfettişler de öğrencilerin aktif olmasını ister. Dönüp dolaşıp soru soruyorum, ses yok. Sevdiğim bir sınıf üstelik. Unuttum öğrencilere bir veririm dediğimi. Çocuklar korkmuş bundan. O arada müfettiş kalktı, bir şeyler anlattı. Ders bitti, çıktık. Muavin odasına kendimi zor attığımı hatırlıyorum. Kapının dibindeki bir masaya oturdum, hüngür hüngür ağladım.

Gülnur Hanım “İlker ne oldu?” dedi. “Bir tane öğrenci okumak için bile parmak kaldırmadı, ona ağlıyorum” dedim. Sonradan anladım ben öğrencilere doğru cevap vermezseniz kırık not veririm dediğim için kalkmadılar. İnsan kaç yaşında olursa olsun hata yapabiliyor. Bu yaptığım bir hataydı.

22 sene Kız Lisesi'nde çalıştım. Yoruldum. Bursa'da yalnızdım. Sonra 1996 senesinde emekliye ayrılıp İstanbul'a taşındım. Bazı öğrencilerimden hâlâ kartlar, mektuplar alıyorum ve çok mutlu oluyorum.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme tarihi: 28 Şubat 2012

11-A sınıfı. Edebiyat öğretmeni Ruhi İlker Cankanat arşivi, 20 Haziran 1984

Semin Çamaşuvi Sönmez

15 Eylül 1973, Samsun

Okulun Milli Kayakçısı
Ortodontist

Ailem Karadenizli. 1972'de DSİ'de ziraat mühendisi olan babamın tayini sebebiyle Bursa'ya gelmişler. Yani doğduğumda aslında Bursa'da yaşıyorlarmış, ama kuzenimin doğumu için gittikleri Samsun'da erken dünyaya gelmişim. Setbaşı DSİ lojmanlarında büyüdüm. İlkokulu Bursa Atatürk İlkokulu'nda okudum. Okul, lojmanların tam yanındaydı ve ders zili sesi duyuluyordu. Kız Lisesi'ne 1984'te başladım. 1987 senesinde ortaokulu bitirip lise bölümüne başladım, liseden de 1990'da mezun oldum. O dönemde Bursa'da en iyi 3 okul Anadolu Lisesi, Kız Lisesi ve Erkek Lisesi'ydi. Sonra Hacettepe Üniversitesi'nde diş hekimliği okudum. Diş hekimi, hatta ortodontist olmaya orta 1'de ortodontik tedavi gördükten sonra karar vermiştim. Yıllıkta da yazar: "İnşallah Hacettepe Diş Hekimliği yolcusu" diye. Pek çok öğretmen diş hekimliği istememi tam bir hayal kırıklığı olarak ifade etmişti. Tıp fakültesi yazmadığım için kızan çok öğretmen olmuştu, sınav puanını boşa harcıyorsun diye, ama iyi ki de iç sesimi dinlemişim, şu anda çok mutluyum.

Ortodonti ihtisasına bir dönem Samsun'da devam ettikten sonra, burslu olarak Amerika'ya gittim. Aynı dönem başvurduğum Milli Eğitim Bakanlığı bursunu kazandığımı Amerika dönüşü öğrendim ve bir sene de bu bursla İsrail'e gittim. Dönüşte Bursa'ya gelip muayenehanemi açtım. Halen muayenehanemde hizmet vermekteyim.

Ortaokulda sabahçıydık. 07:45'te derse başladığımızı hatırlıyorum. Öğlen okuldan çıkıyorduk. Lisede de öğlen okula gidip akşam

19.00'da çıkıyorduk. Ortaokula başladığımızda beyaz yakalı siyah önlük giyiyorduk. 1985 ya da 1986'de kıyafetler değişti, lacivert pilili etek, lacivert jile ve beyaz gömlek giymeye başladık. Üzerimize hırka giymemize bile izin vermezlerdi. İnce külotlu çorap da yasaktı. Sonradan mus çoraplar çıkmıştı da rahat etmiştik. Kısa çoraplar ancak 23 Nisan'dan itibaren giymemize izin verilirdi. Spor ayakkabılarımızı da beden eğitimi derslerimizin haricinde giyemezdik. Saçlar ya iki örgü olacak, ya da kısa olacaktı. Saçlarımız kısa ise uzatma şansımız yoktu çünkü Ruhi Hoca kapıda makasla keserdi. Bir arkadaşımızın kuyruğunu okulun kapısında kesmişti. Bizden önceki öğrencilerden birinden duymuştum: Öğretmenlerden biri kaşlarını alan kızları tespit etmek için okul kapısında büyüteçle beklemiş. Bizim sınıftan bir arkadaşımız da saçının rengini papatya suyu ile açtığı için disipline verilmişti.

Semin Çamaşuvi Sönmez okulun ilk günü konuşma yaparken, 1984

Okulun mimarisinde en net hatırladıklarımın biri; karpuz lambaları. Sınıfta top oynarken kırmıştık bir keresinde. Olay olunca hep müdür muavininin yanına çağırıldım. Sınıfımız yaramaz bir sınıftı. Ben sınıfta başkan yardımcısıydım. Zafer Hoca olay sonrası beni çağırmıştı yanına "Ne oldu sınıfta?" diye, "Haberim yok" demiştim. Oysaki top oynayanlardan biri bendim. O zaman arkadaşlıklar çok güzeldi. Herkes birbirinin açığını kapatırdı. Kimse kimsenin gözünü oymaya çalışmazdı. Kesinlikle kimsenin ne yaptığı aktarılmazdı. Pay-

Semin Çamaşuvi Sönmez kayak müsabakasında, 1985

laşımalar çok güzeldi. Sınıfta olan sınıfta kalırdı. Arkadaşlıktan öte çok güzel dostluklar kurduğumuza inanıyorum. Hatırlıyorum dışarıdan bir öğrenci bizim sınıfa geçiş yapmıştı. Bize anlam veremiyordu. Benden sonra Zafer Hoca'nın yanına gidip anlatmış bütün olanları. Sınıfta tavrı aldığımızı hatırlıyorum. Herkes söylediğinin arkasındaydı. Kimse de tavrı bozayım, demedi. Sonradan o arkadaş da sınıfa uymak zorunda kaldı.

Mimari ile ilgili diğer hatırladığım da tuvaletin penceresinden, Mahkeme Hamamı'nın olduğu sokağa çıkan bahçeye atlayabilirdik. O pencerenin altına kırık camlar konulurdu kimse atlayıp kaçmasın diye. Zeynep Gaspak'ın babaannesinin evi vardı okul yakınlarında. Okuldan kaçanlar gidip onun evinde kıyafetlerini değiştirdi. Bizim ev okula yakın olduğu için genelde eve uğrayıp kıyafet değiştirdim. Bizim evde de kıyafet değiştiren çok olmuştur. Bir keresinde okuldan kaçıp okul takımının basketbol maçına gideceğimiz bir gün yine tuvaletin penceresinden cam kırıklarının üstüne atlayınca, Dilek Dengiz'in elleri kanamıştı ve Mahkeme Hamamı'na gidip yıkayıp pansuman yapmıştıktır ellerine.

Okulun mimarisinin diğer kolaylıklarından biri de, soldaki binada sınıf pencereleri çok yakın olduğu için yan sınıftan sınav sorularını pencereden alıp-verebiliyorduk birbirimize. Sorular yan sınıftan alınır hemen çözülür ve sınıfa dağıtılırdı. Çok kopya verdiğimi hatırlıyorum. Bencillik yoktu, paylaşım vardı. Bencil olan dışlanıyordu.

Okulda matematik, fen, edebiyat ve yabancı dil bölümleri vardı. Sınıflar 60 küsur, 70 kişiydi. Bir ara 73 kişi olduğumuzu hatırlıyorum. 1973 doğumlu olduğumuzdan dolayı hafızamda kalmış. Sonra lise-de sayımız azaldı.

Düzenli olarak katıldığımız tek gösteri Atatürk Stadyumu'nda düzenlenen 19 Mayıs gösterileriydi. Tiyatro kolu 1-2 yılda bir okulun sahnesinde oyun sahnelerdi. Ben hep onur kolundaydım. Bir problem olduğunda "Hı? Ne olmuş? Bizim sınıf mı? Yok canım! Hiç haberim yok!" deyip sınıfı asla ispiyonlamazdım. Galiba o yüzden de arkadaşlarım hep beni seçerdi onur koluna.

Milli bayramlarda bahçede tören yapılırdı. Törenlerde sıraya sokar-

lardı bizi ve devamlı bir itiş-kakış olurdu. İstiklal Marşı okutulurdu. En hareketli sınıf biz olurduk. Sonradan Ruhi Hoca'nın arkamızda nöbet tutmaya başladığını hatırlıyorum. Bir gün içimizden birisi İstiklal Marşı'nda şarkı söylemeye başlamıştı. Ruhi Hoca marş bittikten sonra bahçenin üst kısmından koştura koştura gelip o arkadaşları bir kenara çekmişti.

Lise sonunda Ferhan Şensoy'un oyununa gitmiştik. Gitmişken İstanbul'da biraz da gezmiştik. Galleria yeni açılmıştı o zamanlar. Organizasyonu da sınıfça yapmıştık. Lise son deyince, lise sonun ilk döneminde Bursa'da sel olmuştu. Özellikle DSİ lojmanlarını, yani bizim oturduğumuz yeri çok etkiledi. Bir hafta evimize giremedik. Bizim o dönemdeki arabamız selde dereyle beraber aktı gitti. Lise sonunda annem iki kere beyin ameliyatı olmuştu. Bir sınıf arkadaşımızın -Elif Çetinsu- anne, babası da aynı sene trafik kazasında vefat etmişti. O zamanlar rehberlik, psikolojik danışmanlık pek yoktu. Bölüm olarak vardı, ama kimse alınmasın, o dönemlerde pek işlemiyordu. Hatırlıyorum aslında ne kadar büyük travma çocuk için, ama pek dikkat edilmiyordu özel durumlarda psikolojiye. Edebiyat öğretmenimiz bir de anneler günü haftasında "Annenizle ilgili kompozisyon yazın" diye sınav yapmıştı. Teneffüste o arkadaşımın ağladığını hatırlıyorum. Edebiyat öğretmenimize kızdığımızı hatırlıyorum.

Lise sonun ikinci dönemini hiç hatırlamak istemiyorum, ama okuldaki rehberlik servisinden bir kişinin de "Bu kızın derdi var mı, nasıldır?" dediğini de hatırlamıyorum. Anne babası boşanan arkadaşlarımız oluyordu. Biz kendi kendimize sohbetlerimizle onlara destek oluyor, çocuk aklımızla psikolojik danışmanlık yapıyorduk birbirimize.

Okulun spor faaliyetleri dolu doluydu. Ben kayak takımındaydım. Milli takıma kadar katıldım. O dönemde yönlendiren birileri olsaydı yurtdışında burs alabileceğimi sonradan öğrendim. Hâlbuki o dönemde okulda yönlendirme olsaydı pek çok başka spor dallarında başarılı arkadaşımın da farklı yerlerde olabileceğini düşünüyorum. O dönemlerde hem spor, hem dersler çok zor bir arada gidebiliyordu. Beden eğitimi öğretmenlerinin fedakârlıkları olmasa, bu kadar başarının da olması zordu. Bunun yanı sıra basketbol, vo-

leybol ve atletizm vardı. Okulun halk dansları ve bando ekipleri de çok başarılıydı. Bir müzik yarışması hatırlıyorum. Ortaokul 1 ya da 2. sınıftaydık. Liselerarası müzik yarışması vardı. Milliyet'indi diye hatırlıyorum. Kız Lisesi Pink Floyd'un Hey You şarkısı ile katılmıştı yanılmıyorsam.

Sadece kızların eğitim gördüğü bir okulda eğitim görmenin avantajı, kopya çekenler içindi. Erkek öğretmenlerin sınavlarında bacaklarına kopya yazarlardı. Çünkü, erkek hocalar etekleri açtıramazdı. Öğrenim hayatım boyunca kopya verdiğimi hatırlıyorum. Hiç bir zaman kopya vermem diye bir şey yoktu o zamanlar. Kız kıza eğitim görmenin dezavantajları da vardı. Biz şanslıydık. Sporcu olduğumuz için kızlı-erkekli arkadaş gruplarımız vardı. Ama bazı arkadaşlarımız ailelerinin de baskısı sebebiyle özellikle evlilik öncesi ve sonrasında çok sıkıntı çektiler.

9 B sınıfı, Semin Çamaşuvı Sönmez arşivi, 1988

Çocukça, masum flörtler olurdu. Birinin erkek arkadaşı bir başkası ile görüşmeye başlayınca kızların kavgaları olurdu okulda. Okul yokuşunda, herkesin ya yemek yediği, ya da buluştuğu yerin adı "Mantı" idi. Küçük bir dükkân, atom, döner, dürüm yapıp satıyordu. Pek çok Erkek Liseli ve Kız Liseli o yolda ya durur, ya da geçer giderdi. Öğretmenler buna kızarlardı: "Mantı yokuşunda görmeyeyim sizi" diye. O küçük dükkân o kadar popüler olmuştu ki, sokağın adını bile değiştirecekti neredeyse. Ruhi Hoca asla o yokuştan yü-

rümezdi, ama matematik öğretmenimiz Ülkü Akyollu ve tarih öğretmenimiz Hürrem Meriç hep oradan geçirdi.

1987-1988 senesinde, Galatasaray futbol takımının çok başarılı olduğu o sene derslerde hocalardan gizli radyoda maç dinlerdik. En son maçlarda zaten izin vermeye başlamışlardı bile.

Beden eğitimi öğretmeni Suna Özer'i ve müdür yardımcısı Ümit Hanım'ı hiç unutamam. Yatılılara ya da fakir öğrencilere yapılan yardımları Ümit Hanım organize ederdi. Ülkü Akyollu ve Nihal Ateşçi matematik, Şaziye Çetin ve Mualla Şahin fizik, İpek Hanım kimya, Hürrem Meriç tarih, İrfan Abiç fen bilgisi, Ayşe Mirasçı İngilizce ve tabii ki onun döneminde öğrencisi olsun, olmasın kimsenin asla unutamayacağı Ruhi İlker Cankanat da edebiyat öğretmenimizdi.

Bir de orta 2. sınıfta kendi öğretmenimizin rahatsızlığı sebebiyle Türkçe derslerine ikinci dönem geçici olarak gelen Mustafa Gökşen isimli öğretmenimiz vardı. Bizimle öyle bir iletişim kurmuştu ki, o azılı, asla susmayan, yerinde duramayan, ders dinlemeyen sınıf, onun dersinde sessiz sedasız ders dinler olmuştu. Hatta Mustafa Hoca bir keresinde gelip, "Siz diğer öğretmenlerin derslerinde de böyle değil misiniz?" diye sormuştu. Meğer öğretmenler odasında bir öğretmenin bizim 7-B sınıfını şikâyet etmesi üzerine, bizden derdi olan ne kadar öğretmen varsa ağzını açmış, Mustafa Hoca da şaşkınlıkla onları dinleyip bu yaka silktikleri sınıfın kendisinin en gözde sınıfı olmasına anlam verememişti. Yılsonunda Mustafa Hoca'nın bir daha öğretmenimiz olmayacağına üzülen okul kapanmıştı. Orta 3'e geçtiğimizde biz dersin yeni öğretmenini beklerken, kapı açılıp da karşımızda Mustafa Gökşen Hocamızı görünce bütün sınıf sevinç çığlıkları atmıştık. Kendisi de gülümseyerek demişti ki; "Madem siz o sınıfı, o sınıf da sizi bu kadar çok seviyor, buyurun sınıf sizin olsun" denilmiş kendisine. Eski öğretmenimizin yerine Mustafa Hoca ile eğitime devam etmiştik. Mustafa Hoca bizi liseye mezun ederken demişti ki; "En son hatırladığım sınıf siz olun istiyorum. Çünkü, sizin üzerinize başka sınıf istemiyorum. Bu yıl emekliye ayrılıyorum." Öyle de yapmıştı. Bir daha ondan hiç haber alamadık. Şimdi düşünüyorum da, keşke ona ulaşabilsek!

9 B sınıfı, Edebiyat öğretmeni Müjgân Evren ile,
Semin Çamaşuvi Sönmez arşivi, 1988

Ferhan Ayvat Karadeniz, Aysun Tanış Atıcı, Pinar Özkip ve Aysun Yedikardeş Dönmez ile çok maceralar yaşadık. Neşe Özyenice canım arkadaşım, sıra arkadaşım. Ebru Şenel, İlknur Avcı, Aslı Kahraman, Pinar Akoğlu Eriççi, Elif Katana, Dilek Dengiz, "Pelin ve Songül", Zeynep Pırılkan Tuncak, Gülnur Take, Nurdan Cengiz, Nermin İlhan, Şule Gökgez ve Sevil Tarakçıoğlu, Aysun Yermezler, Hülya Tan, Hilal Metin, Sedef, Siren Çerçi, Ebru Doğrusöz, Nihan Akan unutamadığım isimler. Aklıma gelemeyenlerden özür diliyorum. Boş derslerimizde sınıfta bazen top oynayıp ampul kırardık. Akşam saatlerinde hava karardıysa tahtaya akvaryum ve balık resimleri çizip ışıkları açıp kapatarak o zamanın meşhur Akvaryum Disco'nun atmosferini yapar, şarkı söyleyip dans ederdik. Camdan aşağı birilerinin kafasına bir şeyler atıp saklanırdık. Bir keresinde bir hocanın başına denk gelmiştim. Muavin gene beni çağırmıştı ve yine "Benim haberim yok, bizim sınıf değildir" demiştim. Sakin durmadığımızdan bazen bir öğretmen gelip başımızda dururdu.

Ruhi Hoca'nın namı "Hitler"di. Matematik öğretmenimiz Ülkü Akyollu'ya "Minik Serçe", tarih öğretmenimiz Hürrem Meriç'e "Hürrem Sultan" derdik. Bana soyadımdan dolayı "Çakaşuki" ya da "Sem" derlerdi. Aslı Kahraman'a "Çöplük Hafıza" derdik. Her şeyi en ince

detayına kadar hatırlardı. Ülkü Hanım'ın sınıfa fırtına gibi girip çantasını masaya atışını hatırlarım. Size lokum gibi bir soru hazırladım derdi. Lokumu çok az kişi rahatlıkla çözerdi.

Mesleki başarımda okul bana iç disiplin kazandırdı. Hedefimi orta birde koymuştum ve o hedefte ilerledim. Sınıf arkadaşlarım doktor, beslenme uzmanı, biyolog, arkeolog, öğretmen, diş hekimi, turizmci, avukat, iş kadını, iletişimci oldular.

Kimyada çok başarılı olduğum için Tübitak'ta okulu temsil ettiğimi, sonradan bir belge yolladıklarını hatırlıyorum. Kimya derslerinde nadir de olsa laboratuvara giderdik. Laboratuvar derslerini çok sevindik. Sigara içen birinin çakmakla 'deney' yapayım derken laboratuvarı yakmasına az kalmıştı.

Rahmetli Ferhan Ayvat Karadeniz sınıfımızın en haylazıydı. Ben de sessiz ve uslu görünürdüm. Derslerim çok iyi olduğundan hocalar vukuattan sorumlu olacağıma düşünemezdi. Sınıfın ortak kararıyla Ferhan başkan, ben de yardımcısı olmuştum. Böylece birbirimizi dengeleyecektik. Hocalar sınıfı daima soruyorlardı, ama asla ispiyonlamazdık. Ferhan bir keresinde müdür muavini odasından imza koçanlarından kaçırmıştı. Cama dayayıp imzayı taklit ediyordu. Mesela; sınıfa 10 kişi birden gelmeyip okuldan kaçırdı, ama yoklamada var görünürlerdi. Hep sınıf tam görünürdü. Bir keresinde o gün okuldan kaçmış olan Gemlikli bir arkadaşımızın annesi okula gelince bu durum ortaya çıkmıştı. Sonra da öğretmenler her dersten önce sınıfı hep saymaya başlamıştı.

Rahmetli Ferhan Ayvat Karadeniz'in maceraları hiç bitmezdi. Bir keresinde genç ve güzel tarih öğretmenimiz Hürrem Meriç, Ferhan'a velisiyle görüşmek istediğini söylemişti. Ferhan da haylazlıkları ortaya çıkacak, ne yapsam diye düşünürken, aklına bir fikir geldi. Evden peruk, güneş gözlüğü, mini etek ve topuklu ayakkabı getirdi. Pınar Özkıp bunları giyip Ferhan'ın annesi kılığına girdi. Hoca sınıfa girdikten sonra Ferhan, "Hocam annem kapıda sizi bekliyor" dedi. Kapının dışında Pınar, tanınmamak için kapalı mekânda güneş gözlüklerini çıkartmamış, 15 yaşında bir kız ve basketbolcu olarak topuklu ayakkabıların üzerinde durmayı bilmediğinden, bacakları titrer vaziyette öğretmeni bekliyordu. Hoca sınıftan çıkıp kapıyı kapattı. Bir

süre sonra gülerek içeri girdi. Çünkü, sözüm ona Ferhan'ın annesine Ferhan'ın yaramazlıklarından şikâyet ederken birdenbire tanıyıp "Pınar? Allah cezanızı vermesin sizin!" deyip gülmeye başlamış.

Yine Ferhan bir gün okula takılarını takıp takıştırtıp gelmişti. Fizik öğretmenimiz Şaziye Çetin de "Hayrola Ayvat, programın mı var? Gece sahneye mi çıkacaksınız?" diye Ferhan'a takılmıştı. Okulda her türlü takı takmak yasaktı çünkü.

Semin Çamaşuvı Sönmez ve Beril Erçek, 1980'lerin sonu

Sınıfta aramalar yapılırdı. Çantalara tek tek bakılırdı. Biz başka sınıfta arama olduğuna duyunca, sınıfın en arkasındaki, bende ve Ferhan'da anahtarları olan kitaplığa ne kadar sakıncalı eşya varsa koyar, kilitler, saklardık.

Şaban Yazla din bilgisi öğretmeni idi. Her sınav öncesi kopya uyarısı şu şekildeydi: "Harama tenezzül etmeyiniz çocuklar..." Dilek'e İngilizce sınavlarında çok kopya verirdim. Şimdi diyor ki: "Allah beni çarptı, çünkü hem üniversiteyi İngilizce okumak zorunda kaldım, hem de eşim Fransız olup Fransa'da yaşayınca Fransızca da öğrenmek zorunda kaldım."

Okulla ilgili en çok hatırladığım anılarım, kopya dağıttığım anlar. En yüksek puanı ben alayım, kimse yüksek puan almasın hırsı yoktu hiç kimsede. Bilgi dâhil her şey paylaşılırdı. Bir İngilizce sınavında 10 sorunun cevabını bir kâğıda yazmıştım ve en arkaya kadar gitmişti o yanıtlar. Ama öncesinde anlaşma yapmıştık. Benim notum zaten 10'du. Arka sırada herkesin ayrı bir soruyu yanlış yapmasını planlamıştık. Benim arkamdaki bütün sıra sınavdan 9 almıştı. Ayrı soruları yanlış yaptıklarından da hoca şüphelenmemişti. Lise ikide ismini hatırlayamadım, ama bir coğrafya öğretmenimiz vardı. Kopya çekmeyelim diye en ön sırayı çektirir. Üstüne sandalyesini koyup sınav boyunca tepeden bize bakardı.

Elif Katana derslerde arkamda hep aşk romanları okurdu. Resim öğretmenimiz vardı: Gülsev Taner. Rengârenk giyinirdi ve çizdiğimiz resimlerde de renklere bakardı. Resmî çizip en cart renklerle boyadığımızda yüksek not alırdık. Tabii biz bunu keşfedene kadar biraz zaman geçmişti. Resim yapmayı unutan ya da hocanın verdiği konu hakkında güzel resim çizemeyen, resimleri ilk kontrol edilen arkadaşımızın resmini alır, resmin arkasına öğretmenin yazdığı notu sanki boyaların renklerini denemiş gibi karalar, kendi yapmış gibi puan vermesi için öğretmene gösterirdi. Sınıflar 60-70 kişi olunca öğretmen de bu resmi daha önce gördüğünü hatırlamaz, hatta bazen resmin asıl sahibine verdiği kadar yüksek puan verirdi.

Soy ismim ilginç olduğundan müfettişler teftişe geldiğinde hep beni kaldırırlardı ve öğretmenler de derin bir oh çekerdi. Bir seferinde başka biri kalkmıştı. O zaman da müfettişin sorduğu sorunun cevabını bir kâğıda kocaman yazıp kaldırarak o arkadaşına gösterdiğimi hatırlıyorum.

Bir gün İngilizce thing (şey) kelimesi yüzünden azar işitmiştik Ayşe Mirasçı'dan. Sınavda "Thing ne Semin?" diye biri dürtüyor beni. "Şey demek" diyorum, anlamıyor. "Ya ne demek şey, thing ne demek?" diye soruyor, ben yine "Şey demek" diyorum. En sonunda Ayşe Hoca geldi, ona sordum yanımdaki arkadaş duysun diye: "Hocam thing kelimesi şey demek değil mi?" Cevap veriyor: "Evet, şey demek." Bir süre daha anlamadı o arkadaş. Sonunda jeton düştü!

Matematik öğretmenimiz Ülkü Akyollu derse girer girmez derdi ki: "Aysunlar tahtaya." Çünkü sınıfımızda 3 Aysun vardı: Aysun Tanış, Aysun Yermezler ve Aysun Yedikardeş. İsim seçme derdi olmadan,

tek tek isim saymaktansa bir kerede 3 kişiyi birden soru çözmeye kaldırmış olurdu. İki Pınar olduğundan (Pınar Akoğlu Erikçi ve Pınar Özkip) bazen de "Pınarlar tahtaya" derdi.

Bir akşam Anadolu Lisesi-Erkek Lisesi basketbol maçı sonrası Erkek Liseliler ellerinde bayraklarla bizim okulu basıp, "Kızları bu bayrağın altına çekeceğiz" diye bağırıyorlardı. Okulun çıkış saatleriydi. Polis gelip kalabalığı dağıtana kadar öğretmenler bizi okulda tutmuşlardı.

Bir akşam da coğrafya öğretmenimiz rahmetli Sevilay Öz tahtada ders anlatırken arkasını her döndüğünde birbirimize kâğıttan yaptığımız uçaklardan atmaya başladık. Ortalıkta 2-3 tane uçak uçuyordu. En son içimizden biri uçağı biraz hızlı fırlatmış olmalı ki, hocanın ayaklarının dibine düştü. Hoca yere eğildi, uçağı aldı ve "Kim attı bunu?" diye sordu. Kimseden çıt çıkmadı. Sonra kâğıdı açtı ve fark etti ki coğrafya defterinin kâğıdı. Bütün defterleri topladı. Eve götürüp hangi defterden koparıldığını tespit edeceğini söyledi. Bir gün sonraki derste de sınav olacaktık üstelik. Defterlere bakmış, ama hangisi olduğunu bulamamış muhtemelen ya da affetti, çünkü bir daha hiç sesi çıkmadı. Sınav olacağımız gün de akşam karanlığına denk geliyordu ders saati. Sınıfın şalterini aradık, sınavın iptal olması için indirsek mi diye düşünürken, hocanın sınavı ertelediği haberini aldık. Sonra okulda bir dedikodu yayıldı: 9-B'ler coğrafya öğretmenlerine bıçak atmış!

Spora ilkokulda kayak ile başladım. Sonra aynı kasları çalıştırdığı için yazın da tenise başladım. Her iki sporu da yapıyordum, ama basketbol da çok hoşuma gittiğinden ve kızlarla iyi muhabbetim olduğundan onların da antrenmanlarına katılmıştım. Sonra kaslar farklı çalışıyor diye tenis antrenörüm basket antrenörüyle konuşup beni basketbol takımından nazikçe kovdurmuştu.

Kayakta Kız Lisesi de önümü açtı. Beden eğitimi öğretmenleri Suna Özer ve Zuhâl Erden bu konuda çok yardımcı oldu. Ailem şöyle demişti: "Derslerinde bir düşme olursa kayağı bırakırsın!" Kayağı çok sevdiğim için derslerime daha çok çalıştım, ama Suna Hanım da müsabakalardan dolayı okula gitmediğim zamanlar kaçırdığım dersler için hocalardan ayrı ders aldırdı. Kayak yüzünden bir ay okula gidemediğim olmuştu. Suna Hanım olmasaydı kayak ve okulu bu kadar rahat götüremezdim. DSİ'de antrenörlerim rahmetli Yılmaz Demir, Erdiñç Baysal ve Serhan Tunçgöz'dü. Çalışmaları DSİ'de ya-

par, hem okul hem de kulüp adına ayrı ayrı organize edilen müsabakalara katılırdım.

Beden eğitimi derslerinde hatırlamak istemediğim lacivert çok kötü şortlar giydirelerdi. Okulun spor olanakları kısıtlıydı. Basık ve direkli bir salonu vardı. Ancak jimnastik yapılabilirdi orada. Minderler ve kasalar vardı. Bu yüzden DSI'nin imkânlarıyla kışın Uludağ'da, yazın da Duaçınarı tesislerinde çalışmalar yapıyorduk: Sabah tenis antrenmanına gidip, öğleden sonra da kayağın kondisyon çalışmasına katılıyordum. Uludağ'da yazın 3 haftalık kamp yapıyorduk DSI'nin tesislerinde. Ailem de dağda sezon açıldığında her hafta sonu takımla dağa çıkarıyordu beni. Sporda başarılı olmamda onların da desteği çok oldu.

Lise son sınıfta üniversite sınavına gireceğim için kayağı bıraktım, çünkü ilkokul 5. sınıfta bir müsabakada Bursa birincisi olarak bitiş

çizgisini geçip yere düşüp ayağımı kırmış ve aylarca okula gideme miştim. Lise sona kadar Şubat tatillerini de dağda geçiriyordum. Snow board yoktu o zamanlar, Slalom kayıyordum. Ülkem Akerman ve Gözde Öktem de okulumuzun kayakçılarındandı. Yarışlar Uludağ, Erciyes ve Palandöken'de oluyordu. Okul müsabakaları, bölge müsabakaları ve Türkiye şampiyonaları düzenlenirdi. Bölgede ilk 3'e giren batı bölgesi müsabakasına girmeye hak kazanıyordu. Burada da dereceye giren Türkiye şampiyonasına katılıyordu. Kazandığım Türkiye şampiyonlukları var. Kız Lisesi'ne derece kazandırdığım için bana küçük altın hediye etmişlerdi. Ortaokul ve lise yıllarım boyunca her yıl kayak milli takımına seçildim. Macaristan ve İtalya'da Türkiye milli takımıyla müsabakalara katıldım. Sayısız şampiyonluklarım var.

Görüşme tarihi: 5 Ocak 2012

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez

Semin Çamaşuvi Sönmez ve Dilek Dengiz biyoloji laboratuvarında çalışırken, 1988

Semin Çamaşuvi Sönmez'in ortaokul diploması

Sena Kaleli

1956, Bursa

Milletvekili - İşletmeci

Aile köklerimiz Bolu ve Balkanlara dayanıyor. İlkokulu, Setbaşı İlkokulu'nda bitirdim. Çelebi Mehmet Ortaokulu'nda ortaokulu bitirdim. 1972 yılında Kız Lisesi'ne giriş yaptım. Annemin Kız Lisesi ile ilgili yönlendirmesi ile Kız Lisesi'ni seçtim.

Biz ikiz kardeşimle, ilkokul 5. sınıfa kadar birlikte okuduk. Sonrasında ise ayrıldık. Lise 2. sınıfta tekrar aynı sınıfta buluştuk. İkiziniz ile birlikte aynı sınıfta olmanın tabii ki avantajları da vardır ama benim için daha çok dezavantaj oldu. Ben derslerime çok çalışırdım ikizim ise ezberleme yöntemini seçerdi. Hata yaptığı zaman da ona çok kızardım. Biraz da birbirimizden güç aldığımız için adeta ikili bir çete gibiydik. Hiç unutmuyorum, öğretmenimize 1 Nisan şakası yapmak için arkadaşlarımıza patlayan mantarlardan tüm sınıf zeminine döşetmiştik. Ancak o gün okula geç kaldığımız için arkadaşlarımız şakayı bizsiz yaptı ve disipline gitmişlerdi. Sonra da okul yöneticilerine gidip şakayı bizim planladığımızı aktarmıştık.

Milli bayramlar ile ilgili en fazla aklımda kalan; töreni arka sıralardan izlemek olurdu. Biz kısa olduğumuz için hep en arkada olurduk. Uzun boylular önde olurdu. Bayramlar coşkuluydu o dönemde. Çocukların sosyalleşmesi ve akranları ile bir araya gelmesi için önemliydi. 10 Kasım'larda ise hüzün her yeri kaplardı.

En fazla yaptığımız spor sanıyorum voleyboldu. Onun haricinde

mümkün olduğunca gezilere katılmaya çalışırdık. Bir dönem ciddi öğretmen sıkıntısı olmuştu. Bu dönemlerde dersler boş geçerdi. Her liseli çocuk gibi sıraların üstünde arkadaşlarımız ile sohbetler yapardık.

Sadece kızların eğitim gördüğü bir okulda okumak sosyalleşme anlamında eksiklikleri olsa da; farklı bir deneyimdi.

Okul müdürümüz Melahat Çakır'dı. Disiplinli öğretmenimiz İsmet Hanım vardı. Yine öğretmenlerimden akılda kalan Ali Çakır vardı. En sevdiğim öğretmenlerim Şenay Misili, Mesude Hanım, Saadet Hanım'dı. Mustafa Tırınç, Leman Hanım gibi öğretmenlerimizin dersleri ise eğlenceli geçerdi. Hayatımda o dönemden büyük etkisi olan kişi Mesude Öğretmen'dir. Tasavvufi düşünce tarzını hayatıma yerleştiren isim olmuştur.

İngilizce dersinde telaffuzu doğru yapmaz, metinleri yazıldığı gibi okuyup hocamı çıldırtırdım. Bunun yanı sıra transistör radyoyu çizme içine yerleştirip derslere götürür düğmesine basardım ve ders içinde öğretmenlerim sesin geldiği yeri bulamadıkları için dersleri kaynattığımız dönemler olurdu.

Kız Lisesi'ni tamamladıktan sonra Uludağ Üniversitesi İşletme Bölümü'nü tamamladım. Gerek okul döneminde gerekse sonrasında dönemde yurtdışı staj tecrübeleri yaptım. Sonrasında aile şirketimiz olan Kamil Koç içerisinde çeşitli kademelerde çalıştıktan sonra 2008 yılında yönetim kurulu başkanı olarak görevimden ayrıldım ve siyasete atıldım.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme tarihi: 3 Mayıs 2012

Okul bahçesinde öğrenciler, 1970'li yıllar

Sevgi Alptekin

18 Eylül 1959, Burhaniye - Balıkesir

Mimar

Ailem Havran-Edremit yöresinden... İlkokulu Havran 8 Eylül İlkokulu'nda bitirdim. Bursa Kız Lisesi'ne ilkokul bittikten sonra, 1970-71 eğitim ve öğretim yılında başladım. 1976-77 döneminde mezun oldum.

Okul formamız ilk beyaz yaka takılan mavi önlüktü. Daha sonraki yıllar değişime uğradı. Bizim zamanımızda okul bahçesinde 3 tane büyük, 1 tane küçük bina vardı. Bahçe kapısından girişte hemen sağda okul müdürünün 2 katlı lojmanı, onun altında o zamanlar yeni bina diye adlandırdığımız 3 katlı derslik binası, merdivenlerden aşağıya inince karşıda eski bina diye adlandırdığımız 3 katlı derslik binası ve bahçe girişinin sol tarafında yer alan bodrum katında çamaşırhane, zemin katında yemekhane ve üst katları yatakhane olan pansiyon binası. Sınıflarımız 40 kişilikti diye hatırlıyorum. A-B-C-D şubeleri yeni binada, diğerleri eski binada olurdu. Ben hep A ve B şubelerinde okuduğum için eski binayı derslik olarak kullanmadım. Eski binada akşam etütleri yapardık, bir de hafta sonları kullanırdık. Laboratuvarlar genellikle yeni binada olurdu. Eski binada büyük bir fizik laboratuvarını hatırlıyorum. Fizik öğretmenimiz Rıza Çakır sayesinde sık sık kullanırdık. Eğitim ve öğretim çok sıkıydı o dönem. Bir konu öğrenilmeden diğer konuya geçilmez, öğretmenler de bunu takipçisi olurdu. Biz yatılı öğrencilere daha ilgili olurlardı. Ben müzik ders kitabını bile akşam etütlerinde saatlerce çalıştığımı hatırlarım. Lise 2. sınıfta fen ve edebiyat bölümlerine ayrılırdı. Ben

edebiyat derslerimin daha yüksek olmasına rağmen fen bölümünü seçmiştim.

Yılsonlarında mezunlar gecesi olurdu, ama dışarıda bir yerlerde düzenlendiğinden yatılı öğrencilerin gitme şansı pek olmazdı. Bayramlar büyük bir coşkuyla kutlanırdı, öncesinden hazırlıklar başlar, hele biz yatılı öğrenciler için sokağa çıkma bahanesi olacak diye büyük katılımlar sağlanırdı. Okulun Türkiye'de ünlü bando takımı vardı, hâlâ var sanıyorum. Ben orta sonndan itibaren bando takımında alto müzik aletini kullandım. Okul müdürüne ait lojmanın alt katı, bando takımının müzik odasıydı. Müzik öğretmenimiz Ali Bey, haftanın en az 3 günü bizi bu odada çalıştırırdı. Biz daimi yatılılar için, bando takımında yer almak, 19 Mayıs gösterilerine katılmak, sokağa çıkabilmenin yegâne yoluydu. Ben 19 Mayıs gösteri kıyafetimi bando kıyafetimin altına giyer, resmigeçit töreninden sonra gösteriye katılır, tekrar bando kıyafetimi giyer ve bando takımında yerimi alırdım. Sokağa çıkmak amacıyla başlatılan bu etkinlik sonra bir tutkuya dönüşürdü.

Bursa Gemlik yolu arasındaki alanda çam fidanı dikilirken, 1971

O yıllar okulun çok iyi bir basketbol takımı vardı, her hafta maçlarına giderdik. Hatırladığım en iyi kültürel etkinlik ise, her yeni oyunda Ahmet Vefik Paşa Tiyatrosu'na gidişimizdir. Okul müdürümüz Me-

1977 Bursa Kız Lisesi yatakhane, Sevgi Alptekin arşivi

lahat Çakır bu konuda çok hassas davranır, yeni oyun geldiğinde akşam yemeğinden sonra gidecek olanları sıraya sokar, kendi ve bir öğretmen nezaretinde Basak Caddesi'nden uygun adımla iner, heykelin önünden karşıya geçer, tiyatro salonuna ulaşırdık. Bu bizim için o kadar önemli bir olaydı ki, yeni oyunun gelmesini dört gözle beklerdik. Tüm ünlü tiyatro sanatçılarını o dönemde izleme şansımız olmuştu. Okul müdürümüz sert ve ketum biriydi, ama bu tür faaliyetlerde önümüz hep açıktı.

Lise 1. sınıfta İstanbul gezisi yapılmıştı. Tarih öğretmenimiz Necdet Bey eşliğinde İstanbul'un gezmediğimiz yeri kalmamıştı. Havaalar uygun olduğunda geziler mutlaka düzenlenirdi. Çok iyi kütüphanemiz vardı, ben kitapların % 70'ini okudum sanıyorum. Tüm klasikleri okumayı o dönemde tamamladım. Bir de Kız Lisesi'nin çamlığı vardı. Orta 1. sınıfta oraya onlarca fidan diktiğimi hatırlıyorum. Hâlâ duruyor mu acaba? Duruyorsa eğer bir sürü çam ağacım var orada.

Hiç unutamadığım okul müdürüm, Melahat Çakır'dı. Yüzünün güldüğünü hiç hatırlamıyorum; her şey disipline endekslenmişti.

Akşam yemeğinde yiyemediğim portakalı, etüt saatinde yerken yakalanmış ve bir tokat yemiştım yüzüme. Yatılı öğrencilerden sorumlu müdür yardımcısı İsmet Hanım, Nursel Hanım, cebir-geometri öğretmenim Ülkü Akyollu, kimya öğretmenim Şükrü Akyollu, fizik öğretmenim Rıza Çakır, edebiyat öğretmenim Mahinur Akpınar, İngilizce öğretmenim Nezihe Şahin, tarih öğretmenim Saadet Hanım, biyoloji öğretmenim Şenay Hanım, şu anda aklıma gelen öğretmenlerim... Sınıf arkadaşlarımdan gündüzlü olanlardan İsmet Arzu Soydan aklımda kalan, çünkü yan yana oturuyorduk. Yatılı olanlarla daha iç içe olduğumuzdan onların neredeyse çoğu hatırımda. Alev Şenol, Betül Sümer, Melahat Mata, Ayşe Hüseyin, Sevcan İzzet...

Kurallar çok katıydı, hafta sonları dahi yatakhane en geç sabah saat 10.00'da kilitlenirdi. En büyük şikâyetimiz hafta sonlarımızın bile kuru sıralar üzerinde geçmesiydi. O zaman TV yoktu. Hafta sonları eski binada konferans salonunda sinema gösterisi olurdu, kendi aramızda eğlenceler düzenlerdik. Doğum günleri bizler için kaçırılmaz fırsatlardı. Yatılı öğrenci olmak hep ders çalışmak demekti, hafta sonları can sıkıntısından ders çalışırdık. Öğretmenler ile yatılı

Bando takımının yatılı öğrencileri, 23 Nisan 1975

öğrencilerin diyalogu daha iyiydi. Onlar o zaman bize acıyorlardı herhalde, o nedenle çok ilgilenirlerdi. Çok rahat sorularımızı sorar ve uzun uzun anlayınca dek yanıtlarını alırdık. Eğitim esastı bana göre, eğitilen kişi daha çabuk öğreniyor çünkü. Siz de emek verip eğiten kişiye de saygı duyuyorsunuz sonuçta. Özetle öğrenci-öğretmen ilişkisi sevgi, saygı ve hoşgörü üçgeninde ideal bir kıvamdaydı bana göre.

Sınıfta 40 kişiydik sanıyorum ve 30 kişi üniversitelerde çok iyi bölümleri kazandılar. Yatılı arkadaşlarımla da görüşüyorum, meslek sahibi olmayan hemen hemen hiç yok. Uzman doktorlar, diş hekimleri, eczacılar, mühendisler, banka müdürleri, en çok da branş öğretmenleri ve bir çoğu şimdi okullarda idareci olmuşlar. Ben de mimarım. Okulumuzun bize kazandırdığı en önemli konu, özgüven başta olmak üzere, kendi kendine yetebilmek, sorumlulukların bi-

lincinde olabilmek, başarının iyi bir planlama ve doğru hedeflerden oluştuğu, becerinin yanında mütevazı ve hoşgörülü olabilmek. Yatak odalarımız 16 kişilikti. 16 farklı insan, farklı aile, farklı yöre, farklı eğitim ve bu 16 kişiyle uyum içinde yaşamayı öğrenmek! Bence püf noktası bu. Okulumuzda mezunlar buluşması yapılmıyormuş, bunu birkaç yıl önce öğrendim ama hiç katılmadım.

Bizler yatılı okuduğumuz için anılarımız çok fazla. 1 Nisan şakası olarak fizik öğretmenimiz Rıza Çakır'ın dersinde sınıfları değişmiş-tik. Derse girdiğinde yanlış sınıfa mı girdim diyerek tereddüt eden Rıza Bey'den çok azar işitmiştik. Pansiyon binasının banyoları sık sık arıza yapardı ve Melahat Hanım bizi köşedeki hamama gönderirdi. Bir seferinde cebir-geometri öğretmenimiz Ülkü Hanım ile hamamda karşılaşmış ve bir hafta sınıfta bunu konuşmuştu. Bütünlemeye kaldığım bir yaz döneminde okula sınava gelmiştim ve üst bahçe-

deki küçük havuza dalmıştık ve müdüre hanımdan nerdeyse dayak yiyecektik. Eve döndüğümüzde saçlarım bitlenmişti ve bir de annemden azar işitmişim. Kar yağdığı ve buzlanmanın olduğu bir kış gününde, üst bahçeden eski binaya inen merdivenlerden öğretmenlerin kaymasını izlemekten çok keyif aldığımızı hatırlıyorum. Biz Havran grubu öğrencileri 10 kişiydik. Daimi yatılı olduğumuz için arada bir veli gelirdi memleketten ve gelirken de teneke ile zeytin ve salça getirirlerdi. Kapıcı Kâzım Efendi'den kaçırabilirsek çok şanslı olurduk. Bir seferinde Kâzım Efendi'ye yakalanmıştık ve teneke İsmet Hanım'ın odasına gitmişti. Akşamüzeri İsmet Hanım'ın odasında 10 kişi sorgundaydık. Odanın ortasından zeytinyağları ve salçalar akıyordu. Onların hepsi yemekhaneye gönderildi ve sabah kahvaltısında arkadaşlar kahvaltının zenginliğinden söz ederken bizim içimiz burkulmuştu.

Buna benzer anılar şimdiki gençler için pek bir şeyler ifade etmeyebilir, ama o zamana göre değerlendirildiğinde aylarca sokağa çıkamamanın verdiği sıkıntı ile küçücük şeyler bizi çok eğlendirirdi. Annem cumartesi günü telefon yazdırırdı memleketten, pazar günü ancak konuşabilirdik. Bizde anı çok, ilk aklıma gelenleri paylaştım sizinle. Zaman zaman kızıma anlatırım nasıl bir öğrencilik dönemi geçirdiğimizi, inanmak istemez bana. O zamanki öğrencilik dönemi ile şimdiki dönem mukayese bile edilmez diye düşünüyorum.

Görüşen: Cemil Menteşe
Görüşme Tarihi: 26 Ocak 2012

Okul yemekhanesinin aşçısı ve Sevgi Alptekin, Mart 1977

Okul yemekhanesi, Sevgi Alptekin arşivi, Mart 1976

Sevgi Berikler

1946, Mudanya - Bursa

Mudanya Şükrü Çavuş İlkokulu'nda ilk beş yılını okuduktan sonra 1957 yılında Kız Lisesi'nde yatılı olarak ortaokulu, gündüzlü olarak da liseyi okumak için Bursa'ya geldim. Okulumuz üç yıl ortaokul, üç yılda lise eğitimi verirdi. Yatakhane binamız okul içindeydi, okul yemekhanemizde de yemeklerimizi yerdik. Cumartesi gününde okulda eğitim vardı. Öğleden sonra aileleri yakın olanlar evlerine giderdi. Aileleri uzakta olanlar evci izni ile evlerine giderlerdi. O dönem Anadolu'nun dört bir yanından hatta Kıbrıs'tan, Yunanistan'a birçok arkadaş hiç evci izni kullanamadan okuldan mezun olmuşlardı.

Okul arkadaşlarımdan hatırladıklarım; şu an Ankara'da doktorluk yapan Jale Eyüp ve Muzaffer Fahri, yurtdışından gelen Nurten, Meliha, Zerrin, benim yatılı dönemdeki arkadaşlarımdı. Yine okuldan yakın arkadaşlarım Meral Erdoğan, Aysel Çapraz vefat eden en yakın arkadaşlarımdı.

Şimdiki öğretmenlerimize ayıp olmasın, ama bizim dönemimizdeki öğretmenlerimiz kültürlü ve sabırlıydı. Öğretimin yanında verdikleri eğitimle de muhteşem birer birey yetiştirme çabası içindelerdi. Okul müdürümüz Şinasi Onurkan, kütüphane müdiremiz Nehir Hanım, ortaokul İngilizce öğretmenim İhya Çobansoy, matematik öğretmenimiz İsmet Hanım, Türkçe öğretmenimiz Celile Hanım, ortaokulda biyoloji öğretmenimiz 'Sıfırcı Aliye' Hanım vardı. Lisede cebir-geometri öğretmeni İsmet Yoğurtçu, kılık-kıyafeti ve titizliği-

le bütün okulun hayran olduğu biriydi. Emel Hanım ve Betül Candan İngilizce öğretmenlerimizdi. Semiha Hanım, küçük Melahat ve büyük Melahat olarak ikiye ayırdığımız tarih öğretmenlerimiz vardı. Fizik öğretmenimiz Mübeccel Fenman, Malik Adalan vardı. Mantık ve felsefe öğretmenimiz babama bile öğretmenlik yapmıştı. Öğretmenlerimizin öğretme kabiliyetleri çok yüksekti. Koridorda gördük mü kenara çekilirdik. Bizler saygılı öğrencilerdik. Öğretmenlerimizde bize sevgi gösterirlerdi. Hepsini birbirinden değerlidir gözümde. İsimlerini bile unutmadım.

Rahmetli Malik Bey'le çok anımız vardır. Bize genelde sözlü anlatım yaptırır, onun üzerinden not verirdi. İşitme problemi olan öğretmenimizin dersinde ayağa kalkan ne söylerse söylesin dokuz ya da on alırdı. Genelde dersleri gürültülü geçerdi. İsmet Bey hemen devreye girer, sınıfımıza gelir, bizi saygılı olmaya davet eder, nasihatler verirdi.

Atatürk büstüne çelenk koyarken okul müdürü Şinasi Onurkan ve öğrenciler; Sevgi Berikler ile Ayşe Saygunışık, 10 Kasım 1963

Çok fazla boş dersimiz olmazdı, fakat boş geçen derslerde de yaramazlıklar yapardık. Bir gün boş olan bir dersimize okulun fotoğrafçısı "Foto Şen Amca"yı çağırdık, dersin yarısında öğretmenimizin geldiğini öğrendik. Öğretmen Şen Amca'yı sınıfta görse bizi disipline verecek korkusuyla Şen Amca'yı askılıktaki montların arkasına sakladık. Teneffüs zili çaldığında Şen Amca bayılmak üzereydi, ama

6 Edebiyat A sınıfı, Sevgi Berikler arşivi, 10 Aralık 1963

durumu kurtarmış, kimsenin haberi olmadan Şen Amca'yı sınıftan çıkarmıştık.

Ortaokula giderken yakan top grubu vardı. Ben de yakan top kaptanıydım. Lise yıllarında voleybol takımımız vardı ve takım kaptanı da İnci Ulukardeşler'di. İnci çok güzel voleybol oynardı. Bando ve izci grubumuz vardı. Lise son sınıfta kültür edebiyat kolu başkanığıydım. Karşımızda Erkek Lisesi olduğu için okulun üst kat sınıflarının pencereleri dikkatimiz dağılmasın diye yağlı boyayla boyalıydı. Bizler okula girerken ayrı, akşam okul çıkışında ayrı kontrol edilirdik, kılık kıyafet konusunda çok disiplinliydi okulumuz. Cumartesi öğleden sonraları sinemaya giderdik okul arkadaşlarımızla. Yolda muhakkak

bir öğretmenimize rastlar ve sorguya çekilirdik, ailelerimizin haberi var mı diye. Bu disiplin hayatım boyunca o gün bugün benim üzerimde devam etmektedir.

Kız Lisesi mezunu olmaktan gurur duyuyorum, çok iyi eğitim ve öğrenim gördüğümüze inanıyorum. 1964 yılında Ticaret Lisesi'yle öğrencilik hayatımı sonlandırmış oldum, arkadaşlarımızın bir kısmı yüksek tahsil yaptı, sonra teker teker Bursa'ya döndü. Bizler hâlâ yirmi kişinin üzerinde bir grup sürekli bir araya gelir, birbirimizden haberdar oluruz.

Görüşme Tarihi: 1 Aralık 2011
Görüşen: Cemil Menteşe

Suna (Enver) Özer

1942, Lefkoşe - Kıbrıs
Emekli Beden Eğitimi Öğretmeni
Basketbol Takımının Kurucusu ve Sorumlusu

Ailem Kıbrıslı. Lefkoşe Kız Lisesi'ni bitirdim. O sene sadece 3 dalda; resim, müzik ve beden eğitimi dallarında burs vermişti Türkiye. Burs dışında Türkiye'ye okumaya gelemiyordum. Bir tek beden eğitiminin bir şeyler yaparım umuduyla sınava girmiştim. Kazandım ve Ankara Gazi Eğitim'e girdim. Mezun olduktan sonra, önce yabancı uyruklu olduğum için İç İşleri ve Dış İşleri Bakanlıkları'nın müşterek izni ile ücretli çalışmaya başladım. İlk tayinim o zamanlar Niğde'ye bağlı olan Aksaray'a çıktı. Orada 3 sene çalıştım. Eşimin durumundan dolayı Çanakkale Gelibolu ve Ezine'de görev yaptım. Ezine'den 1976 – 1977 senesinde Bursa'ya geldim. Tayinim Kız Meslek Lisesi'ne çıktı, fakat bir sene Cumhuriyet Lisesi'nde çalıştım, sonra Melahat Çakır sayesinde Kız Lisesi'ne geçtim.

Okula geldiğimde beden eğitimi öğretmenleri olarak Nurhan Kalkanlılar, Meral Seziş ve ben vardık. O sene daha basketbol takımı kurulmamıştı. Voleybol ve atletizm takımları vardı sadece. Ben önce ortaokul voleybol takımının sorumlusu olarak başladım. Meral Hoca lise takımının sorumlusuydu. Sonra rahmetli Gülizar Uygur Hoca'nın kurduğu atletizm takımının sorumlusu oldum. Bizim zamanımızda branşlaşma yoktu, beden eğitimi öğretmeni olarak eğitim gördük ve çalışmaya başladık. Fakat Zuhul Hoca atletizm branş hocası olarak okula tayin olunca atletizmi devrettim, basketbola başladım. Gazi Eğitim'de okurken Maltepe Kulübü'nde basketbol

oynamıştım. Bir sevgi vardı içimde. O zaman Bursa'da sadece Atatürk Lisesi'nde ve Öğretmen Okulu'nda kız basketbol takımları vardı. Atatürk Lisesi'nin takımı o seneler çok başarılıydı.

1978-1979 senesinde Kız Lisesi'nin ilk basketbol takımını kurduk. Oyuncuları basketbolu seven ve oynamaya heves eden öğrencilerden seçtik. Basketbol takımını çalıştıracak bilgim vardı, ama antrenör olarak çalıştıracak birikimim yoktu. Çünkü beden eğitimi öğretmenliği ile antrenörlük apayrı konular. Bu sebeple ilk olarak Cem Çağal'la anlaştık. Okulun kapalı spor salonu yoktu. Açık sahada, atletizm sahasında, stadyumda çalıştık. Müsabakalara gireceğimiz zaman kapalı spor salonları olan Öğretmen Okulu, Atatürk Lisesi ve Erkek Lisesi'nden salonlarında antrenman yapmak için izin istedik. Ancak müsaade edecekleri saatlerde çalışabilirdik. Onu da, müsabaka olacağı zaman bin bir ricayla izin veriyordu okul müdürlükleri. Cem askere gidince, bir süre Bora Güler'le çalıştık. Bora da askere gidince Hakan Ağırbaş kendisi geldi ve kızları çalıştırabileceğini söyledi. Memnun oldum, çünkü benim de ihtiyacım vardı birine. Hakan DSİ Nilüferspor'da da çalışmak istiyordu.

1986-1987 ortaokul basketbol takımı: Yeşim Güreşçi, Pınar Özkıp, beden eğitimi öğretmeni Suna Özer, Bahar Özel Akalın, Neslihan Özer Çelikdemir, İrem Kalaycıoğlu Çağan, Ebru Kahratlı, Aysun Yedikardeş Dönmez, Yasemin Sarpkan, Işıl, Hilal Ertunalı, İnci Yalçınler

Kız Lisesi'nin basketboldaki başarısında birinci etken okul müdürü Melahat Çakır, ikinci etken de o zaman DSİ Bölge Müdürü olan Erdem Saker'dir. Erdem Bey'le ilk görüştüğümde 1980'lerin başıydı. DSİ'de ilk önce kız takımını kurmak istemediler. Her türlü sorumluluğu üstleneceğimin sözünü verdim. Kızların devamlı başarılarında olacağımı söyledim. "DSİ Nilüferspor ile çalışmaları beraber yürütelim, aynı takım hem kulüplerde DSİ Nilüferspor adına hem de okul maçlarında Bursa Kız Lisesi adına maçlara çıksın" dedim. Erdem Bey DSİ'nin her türlü olanaklarını önümüze serdi. Sonradan voleybolda ve masa tenisinde de aynı sistem kuruldu. Bu sistem, hem okul, hem kulüp hem de sporcu için çok faydalı oldu. Sistemi Hakan'la birlikte kurduk ve bu sistemle çocuklar daha fazla beraber oluyor, daha fazla birlikte antrenman yapıyor, DSİ'nin imkânlarından faydalanıyor ve ardından başarı geliyordu.

1988-1989 ortaokul basketbol takımı: Antrenör Bora Güler, beden eğitimi öğretmeni Suna Özer ile

DSİ adına müsabakalara gidildiği zaman yine kızlarımın başında gittim. Kulüp maçı diye boş vermedim. Çünkü, Erdem Saker'e söz vermiştim. Müdüre Hanım da bu konuda çok destek oldu. İzin vermeyebilirdi, ama kızlarımız gideceği için onların başarılarında Samsun, Zonguldak, Antalya ve Konya'ya gittim.

Anlaşmayı ilk yaptığımız zamanlarda DSİ'nin Setbaşı'nda açık bir basketbol sahası vardı ve şimdi Fakülte'deki tesisi inşaat halindey-

di. Açık sahada çalışmaya başladık önce. Ama açık saha da olsa en azından yerimiz belliydi, çalışacak bir basketbol sahamız, bir çift potamız vardı.

İl birinciliği başarısından sonra ilk zamanlarda grup müsabakalarından çıkamıyorduk, çünkü zaten ilk başlarda bir salonumuz dahi yoktu. İmkânlarımız sınırlıydı. Ancak kondisyon çalışabiliyorduk. Üç sayılık atışların ilk çıktığı yıl Konya'da düzenlenen bir grup maçının son saniyesinde Ankara Deneme Lisesi'nden bir oyuncunun son saniyede attığı 3 sayılık atışla maçı kaybedip gruplardan çıkamamıştık. Çok üzülmüştük.

1988 - 1989 senesinin Türkiye 5.'si olan lise basketbol takımı: Bahar, Aysun, Pınar, antrenör Bora Güler, öğretmen Suna Özer, Zeynep, İrem, Yeşim, Hilal, Yasemin, Funda, Neslihan, Burcu

Spor salonuna kavuştuktan sonra teknik çalışmalara başlayabildik. Sonra takım oturdukça, Tekirdağ'dan grup birincisi olarak çıktık. 1983-1984 senesiydi. Figen Karadayı Asım, Esra Kırımlı, Gülperi Baykal Ağırbaş, Arzu, Berrin Ünver, Ezgi Şenol, Halide vardı takımında. İlk olduğu için büyük bir sevinç yaşamıştık. Okul dâhil. Sonra Bursa birinciliğini daima kazandık. Anadolu Lisesi ile Atatürk Lisesi'nde iyi basketbol takımları kurulmuştu. Sonradan Çınar Lisesi takım kurdu. Anadolu Lisesi grup maçlarına garanti gidecekmiş gibi

Halk dansları ekibi ve beden eğitimi öğretmeni Suna Özer Ankara'da Türkiye birinciliğinde, 19 Mayıs 1980

Adapazarı'nda yer ayırtmışlardı Şeker Fabrikası'nda. Sonra onların rezervasyonunu biz kullanmıştık onları yinence.

Sonraları grup müsabakalarında başarı kazanmaya ve Türkiye şampiyonalarına katılmaya başladık. Şehir dışındaki turnuvalara katılmamızı sağlayan da Erdem Saker'dir. Çünkü, bize hem araba, hem de kalacak yer tahsis ediyordu. Bursa'da birinci olduktan sonra çiçeğimi alıp Erdem Bey'e gidiyordum. "Yine kazandık, Bursa 1. olduk, şuraya gideceğiz" diyordum, daha ben cümlemi bitirmeden, Tekirdağ, Edirne, Balıkesir, Antalya; her nereye gideceksek, oranın DSI müdürünü arayıp yerimizi ayırtıyor, arabamızı ayarlıyordu. Diğer masraflarımız

bakanlık tarafından karşılanıyordu. Maç formalarını okulun renklerine göre kumaş seçip diktiriyorduk. Okul rengi lacivert kırmızıydı. Birini Cem Çağal çizmişti. Okulun spor kolu bütçesi ile yapıyorduk.

Takıma yeni oyuncular katıldıkça bu başarı yükseldi. Türkiye şampiyonası bir sene Bursa'daydı. Müdüre Hanım'a dedim ki: "Bu çocuklar her gün evden gidip gelemez, kampa almamız lazım." "Ne yapacağız?" dedi. "Yatakhane var, misafirhanesi de var, orada kalacağız" dedim. Ben eşimi ve çocukları evde bırakıp misafirhanede kaldım, kızlar da üst katta öğrenci yatakhanesinde. Müdüre Hanım'ın bize yaptıklarını, okul için yaptığı özveriyi hiç unutamam. Beden eğitimi

LİSELER BASKETBOL KARNESİ	
KIZLAR:	ERKEKLER:
En başarılı takım: Kız Lisesi	En başarılı takım: Erkek Lisesi
En iyi beş: İrem, Aysun (Kız Lisesi), Hande, Zepnep (Anadolu Lisesi), Aysel (Y.Bayazıt L.)	En iyi beş: Levent, Gürçan (Erkek Lisesi), İsmail-Cem (Y.Bayazıt L.) Hüseyin (S.Çelebi L.)
En iyi savunma yapan takım: Anadolu Lisesi	En iyi savunma yapan: S.Çelebi L.
En iyi savunmacı: İrem (Kız Lisesi)	En iyi savunmacı: İsmail (Y.Bayazıt L.)
En iyi assist: Aysun (Kız Lisesi)	En iyi assist: Levent (Erkek L.)
En faydalı oyuncu: Hande (Anadolu Lisesi)	En faydalı oyuncu: Gürçan (Erkek Lisesi)
En iyi rebound: Burcu (Kız Lisesi)	En iyi rebound: Serdar (Erkek L.)
En başarılı coach: İsmail Gümüş (Anadolu Lisesi)	En başarılı coach: Atilla Çakmak (Erkek Lisesi)

29 Aralık 1989 gazete haberi

öğretmenlerinin her zaman arkasındaydı. O sene o takıma yemek de çıkarttı ki hiç mecburiyeti yoktu, kampa aldı, 3 öğün yemeğimizi verdi. Almanya'dan bir kişi okula minibüs bağışlamıştı, onu bize tahsis etti. Salona o araçla gidip geldik. Müsabakalardan önce gruplara antrenman saatleri ayarlanıyordu. Antrenmanlar yaptık. Diğer illerden özellikle Ankara ve İstanbul'dan çok başarılı çocuklar vardı. Buna rağmen dördüncü finale kaldık ve yarı final maçını kaybedince üçüncülük – dördüncülük maçına çıktık ve kazandık. Maç bitip de Türkiye 3.sü olduğumuzda, Hakan da dâhil hepimiz kucaklaşıp yumak olduk. Takım ruhuydu bu. Kimse kenarda kalıp bakmıyor. Çünkü, herkes bir özveride bulunuyor. Bu başarı herkesindi. Kaç kişi varsa, oynayan, oynayamayan, o maça çıkan, çıkamayan herkesin başarısıydı bu. Onlar benim kızlarımdı.

Maçtan sonra okul müdürü, müdür muavinleri salonda kutladılar kızları. Bursa için büyük bir başarıydı kazandığımız Türkiye üçüncülüğü. Salonu olmayan, DSİ'nin açık sahasında çalışan bir takım olarak o başarıyı elde ettik. Okul idaresi ve DSİ destek verdi; ailelerimiz, eşlerimiz ve çocuklarımız fedakârlık gösterdi bu çalışmalarımızda. Bazen özellikle küçük kızım hâlâ söyler: "Git, git senin 12 tane kızın var bize gerek yok" diye.

Bir oyuncum basketbol sayesinde okudu. İlkur Avustralya'dan gelmişti. Türkçesi çok azdı. Ailesi kesin dönüş yapmıştı Avustralya'dan. Kız Lisesi'ne yazdırmışlar. Basketbol takımından bir oyuncum geldi ve "Hocam uzun boylu bir kız geldi" dedi. "Çağır bakayım" dedim. Lise 1'deydi. İlkur geldi. Çok çekingен ve ürkekti. "İlknur spor yaptın mı?" diye sordum. "Yaptım" dedi. "Basketbol takımımıza girmek ister misin?" dedim. "Deneyeyim" dedi. Ertesi gün çalışma vardı. "Sen arkadaşlarından nasıl gittiklerini öğren, beraber gidin, ben de oraya geleceğim, orada deneyelim" dedim. Hakan'la konuştum. "Benim gördüğüm kadarıyla müsait" dedim. Geldi ve bir daha koparamadık takımdan İlkur'u. Çekingенliği, içe kapanıklığı kalktı. İlkur'da çok şeyler değişti. Şu anda Uludağ Üniversitesi İngilizce Bölümü'nde doçent...

Esra'nın da anne babası Almanya'daydı. Kendisi burada yatılı kalıyordu ve sırf problemdi. Hırçın ve aksiydi. Çok uğraştım Esra'yla. Sonra avukat oldu. Yemek problemi vardı. Et yemiyordu. İki tane köfteyi zor yedirdiyordum. Yanına oturdum, bir iki çatal yedirirdim, kafamı çevirdiğimde köfteyi arkadaşının tabağına koyardı. Şimdi sırf et yiyormuş!

İlk kurduğum takım beni hiç unutmadı. Her toplandıklarında aralarına beni de çağırıyorlar. Çocuklar ve eşleriyle beraber görüşüyoruz.

Esas takım ruhunu ilk Hakan Ağırbaş'la kurduk. Onun da ilk göz ağrısıydı bu takım. Yeni başlıyordu kariyerine. Çocuklar da acemilikten kurtuldu. Daha çok bir arada olduk, kaynaştılar. Tabii ki aralarında tartışmalar çıkıyordu, ama bana hissettirmeden sorunlarını kendileri çözdüler. DSl'nin müsabakalarından birinde Zonguldak'tayız. Üniversite giriş için iki sınav yapılıyordu. Ben sabah erkenden kalktım. Gidip gazeteleri aldım getirdim. Onlar daha uyuyordu. Uyanma saati belli zaten. Kalktılar. Bir tanesi aldı çekildi, sonucuna bakıyor acaba kazandı mı, kaç puan aldı diye. O kadar değişik bir psikoloji ki, bir taraftan basketbol maçına katılacaklar onun heyecanı var, bir taraftan da hayat mücadelesine katılacaklar; birinci imtihanı geçtiler mi geçemediler mi... O heyecanlarını hiçbir zaman unutamam onların. Çok şükür ne onlar utandı, ne ben utandım.

21 Kasım 1987 tarihli Olay Gazetesi haberi

Basketbolcuları uzun boylu, hareketli kişilerden seçiyorduk. Eski sporcularımızı yeni gelen 1. sınıfların arasına salıyorduk. Uzun boy-

luları toplayıp beden eğitimi öğretmenlerinin odasına getiriyorlardı. Sporcu olmak isteyenler zaten birbirlerini buluyorlardı. Ablaları basketbolcu olmak isteyen öğrenciler aradıklarını söylediklerinde, hevesliler, "Ben geleyim" diye atılıyorlardı. Okulun mevcudu da kalabalık olduğundan fazla zorluk çekmedik. İstekli ve çalışkanları seçiyorduk. "Dersle beraber bu faaliyeti devam ettirebileceksen gel" diyorduk. Ders daha önemliydi. Hangi spor dalını seçerse seçsin, çocuk o sporu seviyorsa, okulla birlikte başarmak zorundaydı.

Kayakta ve masa tenisinde de okul adına yarışmalara katılan öğrencilerin idareci olarak başlarında bulundum. Kayakta Türkiye şampiyonluklarımız oldu. Semir Çamaşuvi, Fidan Kırbacı, Ayşegül Gözübüyük ve Zeynep Gözübüyük kayak sporcularımızdı. Masa tenisinin başarıları Gülseren Hoca geldikten sonra oldu. Bursa ve grup birinciliklerinin yanı sıra Türkiye birincilikleri de kazandılar. Masa tenisi sporcularını, antrenörleri ile birlikte ilkokuldan sonra Kız Lisesi'ne almıştı müdüre hanım. Sonradan aynısı voleybolda da yapıldı. Takım halinde okula kaydedildiler. İlkokullarda basketbol yok gibi bir şeydi.

Basketbolcu kızlarımız olsun, diğer branşlardaki kızlarımız olsun, derslerinde başarılı oldukları için bu spor çalışmalarımızı sürdürdük. Öğretmen arkadaşlarımız da sporcularımıza çok destek oldular. Mesela müsabakalardan dolayı derslerinden geri kalan öğrenciler için ders saatinden bir-iki saat önce okula gelip sporculara ders anlatıyorlardı. Öğretmenler kendi zamanlarından harcıyorlardı spor takımlarımız için ve bunu gönülle yapıyorlardı. Ricada bulunduğu hiçbir öğretmen arkadaşım bu konuda beni asla kırmadı. Okulun adını duyuracak olan kızlarımıza çok yardımcı oldular. Bu yüzden kızlarımız da başarılı oldular. Mezun olduktan sonra da, göğsüm kabararak söylüyorum; bütün kızlarım çok başarılı oldular. Avukat, diş hekimi, öğretim görevlisi, doktor, beden eğitimi öğretmeni ve bankacı oldular.

Onların sayesinde çok güzel günlerim geçti ve çok gezdim. Onlara da çok yer gezdirmeye çalıştım. Verilen paranın imanları dâhilinde. DSl'nin sayesinde aynı zamanda. Çocukların okul eğitimini desteklerken bir yandan spor eğitimi, bir yandan ahlaki değerler bir yandan da kültürel eğitim veriyorduk.

Basketbol takımının Bursa 1.'liği belgesi, 1988-1989

Bazı kızların biliyordum ki, erkek arkadaşları vardı. Salonda otururken özellikle Bursa maçlarında dedim ki: “Benden gizli konuşacağınıza çağırın onları buraya.” “Sahi mi hocam?” dediler. “Evet, gözümün önünde olun!” Yiğidin malı göz önünde gerek. Gizli yapacaklarına, benden habersiz yapmaya çalışacaklarına ben de tanı-

yayım, onlar da rahat, erkek arkadaşları da rahat etsin. Birkaçınıki gelmişti. Bir tanesi “Bu imkânı verdiğiniz için teşekkür ederim” dedi. “Yavrum sen de benim öğrencimsin; Erkek Lisesi’nde ya da Anadolu Lisesi’nde çalışsam sen de benim öğrencim olabilirdin. Gizli saklı olmasındansa göz önünde olun” dedim.

Seyahatlerde otobüsün hep arkalarında oturdum. “Hocam siz öne geçin” derlerdi. “Yok! Önüme...” Yürüyerek salona gideriz mesela. Hepsini önüme katarım. Hakan’la arkalarından yürürüz. Yoksa huzursuz oluyordum. Aile bana teslim ediyordu çünkü. O yönden de sıkıntılarım oldu. Ben veli götürmem turnuvalara. Benim düzenim bozulur çünkü. Bir öğrencimin annesi “İlle ben de geleceğim” dedi. “Hayır” dedim. “O zaman kızımı da göndermem” dedi. “Göndermek zorundasınız” dedim. Araç Kız Lisesi’nin önünden kalkacaktı artık. Dedim ki: “Her türlü mesuliyeti ben alıyorum, kendi evlatlarımı evde bırakıp 12 tane kızın mesuliyetini alıyorum, bir tek senin çocuğun mu kıymetli?” Velilerle bazen çatıştım, ama dediğimi de yaptım.

Beden eğitimi öğretmenleri olarak ders programlarımız tam doluydu. Fedakârlık yaptığımız da oluyordu. Beden eğitimi öğretmenleri olarak doldurmamız gereken saatin dışında bir-iki saat ekstradan sınıf aldık. Mesela; birinci sınıftan iki sınıfı birleştirip bize veriyorlardı. Çocuk beden eğitimi dersinden mahrum kalmasın diye 60 değil, 120 kişiyle ders yapıyorduk.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme Tarihi: 9 Şubat 2012

Şaziye Öcal Acar

29 Ekim 1952, Bursa
İnsan Kaynakları Uzmanı

Ailem Bulgaristan göçmeni... İlkokulu Merinos İlkokulu'nda okudum. Ortaokulu Necatibey Enstitüsü'nde, liseyi Kız Lisesi'nde okudum. 1968 senesinde Kız Lisesine girdim, 1971 senesinde mezun oldum. Enstitü'den sonra sadece Olgunlaşma'ya gidilebiliyordu. Üniversiteyi okuyabilmek için Kız Lisesi'ni tercih etmiştim. Paralı yatılı olarak burada okudum.

Lise öğlenciydik. Lacivert plili etek ve jilemiz vardı. Bebe yakalı beyaz gömlek ya da beyaz kazak giyerdik. Tarihi bina yıkılmıştı. Yerine yapılan binada ilk biz okumuştuk. Yeni yatakhaneler sonra yapılmıştı. Ranzalı yataklarımız vardı. Ortaokullar ve liseliler ayrı odalarda kalırlardı.

Her şeyimiz saatliydi. Tam bir düzen içerisindeydik. Sabah kahvaltıdan sonra formalarımızı giyip yatakhanedeki etüt odalarına giderdik. 5-6 sınıf oluyorduk. Etütten sonra da yemek yiyip derse giderdik. Düzenli çalışmayı da orada öğrendik. Yatakhaneler kilitlenirdi, bir daha giremezdik. Yemekhaneye de her zaman giremezdik. En çok taze fasulye çıkardı. Nefret ederdik. Talaş böreği çok güzel olurdu. Aylık listeleri oluşturulduğundan ne yemek çıkacağını önceden bilirdik. Bir tane aşçımız vardı. Masa düzeninden sorumlu masa başkanı olurdu. Yemeklerimizi karavanalarla alıp o paylaşırdı. Müstahdemlerimiz vardı, yatakhane de bir şey unutursak onlar açardı kapıyı. Derslerden sonra okulun içinde yine yemek yiyip

etütlere giderdik. Geceleri yatakhane de belletmenler tarafından kontrol edildikten sonra kilitlenirdi. Kimse bir daha dışarı çıkmazdı.

Yatakhane de temizliği müstahdemler yapardı. Çarşaf lar temizlenir, bize teslim edilir, biz sererdik. Çamaşır larımızı kendimiz hafta sonları yıkardık. Hafta sonları çıkanlar evlerine gider, yıkardı. Söküklerimizi kendimiz dikerdik. Etüt cam larımız boyalıydı, hiç dışarı baktırmıyorlardı. Bizim evimiz Bursa'da olduğu için bazen idare den izin alıp yatılı arkadaş larımı eve götürürdüm. Sadece akşamları ve cumartesi -pazar günleri serbest kıyafet giyerdik. Cumartesi akşamı yemek yedikten sonra eğlence saatimizdi. Müdür yardımcılarının odalarının olduğu binanın orada büyük bir alan vardı. Orada müzik açar, dans ederdik.

Okulda binanın en alt katında banyomuz vardı. Okulda sadece cumartesi günleri banyo yapabiliydik. Listeler yapıldı, saatlerimiz belirlenirdi, belirlenen saatlerde banyoya girebiliydik. 20 dakika süre ile sınırlıydı. Doğru dürüst banyo yapamıyorduk. Bazen Mahkeme Hamamı'na gidiyorduk. Sular kesik olduğu zaman ya da aksadığı zaman giderdik buraya gruplar halinde. Parasını kendimiz öderdik.

Astronomi öğretmeni Burhan Bey ile Kuşadası gezisinde, Şaziye Öcal Acar arşivi, Şubat 1971

Revirimizde her gün hemşirelerimiz vardı. Dönüşümlü çalışırlardı. Biri Perihan Ablaydı. Mesaili çalışırlardı. Geceleri de kalırdı birisi. Her gün düzenli olarak doktor gelirdi. 4 yataklı bir revirdi. Yatakhanelerin olduğu yerdeydi.

Melahat Çakır müdürümüzdü. Bizimle çok ilgilenirdi. Yeğeni lojmanda müdüre hanımla kalırdı. Etütlere katılmazdı, ama hafta sonlarını birlikte geçirirdik. İsmet Hanım çok sertti. Kısa etekleri söker, uzun saçları keserdi. Müdür muaviniydi. Belletmenler kadın öğretmenler olurdu. Yatılıların başlarında nöbetçi kalırlardı. Hamiyet Hanım, Şenay Misili hatırladığım belletmen öğretmenlerimizdi.

Yatılılar olarak okullar arası yapılan voleybol maçlarına seyirci olarak gider, tezahürat yapardık. Bazen de edebiyat öğretmeni Yaşar Bey'le bazen cumartesi günleri tiyatroya giderdik. Çıkışta da okula gelirden oyunun kritiğini yapardık. Çok hoşumuza giderdi. Sinemaya, gezilere giderdik. Parasını kendimiz öderdik. Haftada bir, 15 günde bir, ayda bir evci çıkanlar vardı. Hafta sonu çok fazla kalanlar olmuyordu yatakhane. Uzaktan gelmiş olanlar okulda kalırdı.

Derslerimiz çok olduğu için pek fazla oyun oynayamazdık. Çoğu arkadaşımız parasız yatılıydı ve başarılı olmak zorundaydılar. Belletmenler ders çalışmalarımızda yardımcı olurlardı. Yatılı öğrencilerle bütün öğretmenler daha çok ilgileniyorlardı. Sürekli okulda olduğumuzdan öğretmenleri yakalama şansımız daha fazlaydı. Öğretmenler odasına gidip soru sorabiliyorduk.

Yatılı öğrenciler olarak sokağa çıkamazdık. Dışarıdan yiyecek getiremezdik. Dışarı çıkamadığımız için ihtiyaçlarımızı gündüzlü arkadaşlarımızdan isterdik. Arkadaş grubumuzda 6 kişiydik. Bir arkadaşımız evin bir kızıydı. Edremitliydi. Babası ona kutu kutu incir, mandalina, ceviz getirirdi, Annem ev ekmeği getirirdi, hepimiz paylaşırdık. Yiyecekler sandıklarla gelince saklama ihtiyacı duyardık. Ders çıkışı toplanır, yiyecekleri kendi aramızda paylaşırdık. En güvenli saklama yeri öğretmen kürsüsüyüdü. Bir gün fizik öğretmeni Tülin Ateş derste kürsüye bir yumruk vurdu, altındaki dolabın kapağı açıldı ve mandalinalar pıtır pıtır döküldü. Çok sinirli bir öğretmendi. Neden saklıyoruz, diye bizi idareye verdi. İdare her şeye el koydu. Dışarıdan yiyecek getirilmesi yasaktı. Çünkü alabilen vardı, alamayan vardı. Ne varsa herkes eşit yemeliydi.

Koro çalışmamız oluyordu müzik öğretmenimiz Ali Yavuz'la. Okul çapında düzenlenirdi. Her yıl korumuz bir akşam Ahmet Vefik Paşa'da konser verirdi. Üç sene ben de katıldım bu çalışmalara. Daha çok halk müziği söyledik. Bir sene müzik yarışmasına katılmıştı okulumuz ve Türkiye birincisi olmuştu.

Okulda izcilik kolu vardı. Ben de katılmıştım. Heykel'de saygı duruşuna giderdik 10 Kasım'da. Çocuklar güldürmek için bizi zorluyorlardı orada. Kamp yapmazdık, ama izcilik üzerine zaman zaman toplanırdık ve bilgilendirilirdik. Ağaç dikmeye götürüyordu bizi öğretmenlerimiz izciler olarak. Kireç ocakları tarafında ve yeni yapılmakta olan Uludağ Üniversitesi'nde ağaç dikmiştik izciyken.

19 Mayıs törenleri güzel olurdu. Katılanlar beden eğitimi derslerinden 10 alırlardı. Katılmayı tercih ederdik biz de. Eğlenceli de oluyordu. Okuldan çıkma bahanesi oluyordu yatılılar için de.

Kimya öğretmeni Şükrü Akyollu ve öğrencileri "Basma Gecesi"nde, 1971

Nisan 1 şakaları yapardık. Matematik öğretmenimiz Bayram Arslan'dı. Bayram Bey de disiplinliydi. Matematik derslerine A şubesine Ali Çakır, B ve C şubesine Bayram Bey gelirdi. Bir gün Bayram Bey'in dersinde Nisan 1'de tahtaya sabun sürdük. Hoca ders anlatmaya başladı. Tebeşiri sürüyor, tebeşir yazmıyor, tebeşiri atıyor, diğerini deniyor, yine aynı... "Nisan 1" diye bağırдық. Çok kızdı bize.

"Hemen bu tahtayı temizleyeceksiniz" dedi ve sınıftan çıktı. Kazıyarak temizledik. Çok sinirlenmişti. Bir hocamızın dersinden önce de kapı kolunun içini yağlı boya ile kırmızıya boyamıştık. Kapıyı açtı elleri kırmızı boyandı, ama farkında değil, ders anlatıyor. "Hocam elinizde ne var?" dedik, bir baktı kırmızı! "Ne oldu elime?" dedi, "Nisan 1" dedik. O kızmamıştı.

Müzik dersinde öğretmenimiz piyanoda ses verirdi Ayşe Hanım. Hangi notayı çaldıysa onu söylememizi isterdi. Yanıldığımız zaman parmaklarımızın uçlarına cetvelle vururdu. Korkardık. Çoğu arkadaşımız bu yüzden resim bölümünü seçmişti.

*Müzik Öğretmeni Ali Yavuz ve öğrencileri,
Şaziye Öcal Acar arşivi, 1972*

En çok İsmet Hanım'dan korkardık. Kırpmalarım vardı, bana hep toka takardı gözlerin kör olacak diye. Saçlarımızın boğumlarına bakardı. En az 3 boğum olmalıydı. Daha azsa kesilirdi saçlar. Bilhassa İsmet Hanım yapardı bunu. Şenay Misili, Mualla Şahin, Saadet Arslan, Bayram Arslan ve Ali Yavuz'un yeri bende ayırır. Son senemizde bir fizik mühendisi ders vermişti ve fizikten zayıf kalmıştık. Kimya öğretmenimiz Şükrü Akyollu çok değerli bir öğretmendi. Bize kimyayı sevdirmişti.

Adapazarı depremini hiç unutamam. Lise ikideydim. O zaman yatakhanemiz yapılıyordu ve konferans salonuna taşınan ranzalarda yatıyorduk bütün yatılılar. Çok kalabalıktık. 500 kişi vardı belki. Deprem sırasında gece herkes bağırmaya başladı. Işıklar söndü. Müdüre Melahat Hanım hemen elinde feneriyle geldi, 'Evlatlarım ben buradayım, sakın korkmayın, sakın panik yapmayın, şimdi sizi, hepinizi dışarıya çıkarttıracağım. Haydi, tek tek kalkın, yavaş yavaş battaniyelerinizi alın, sıra halinde baştan itibaren başlayın çıkmaya' dedi. Hiç kimse panik yapmadan okulun bahçesine çıkarttı bizi. Bizden büyük ablalarımızı da görevlendirdi. Ablalar geri dönüp içeride uyuyanları kaldırdılar hiç korkmadan. Herkes bahçeye çıktı. 10'ar kişilik gruplar oluşturdular. Battaniyeleri hem yere serdik, hem üstümüze aldık. Daire şeklinde birbirimize yaslanarak yattık. Bize hiç panik yataşmadılar. Kendimizi kötü hissetmedik o anda. Sonbahardı. Hava soğuktu. Çok rüzgâr esiyordu. Büyük bir fırtına vardı.

Liseyi bitirdikten sonra üniversite sınavına İstanbul'a girdik, çünkü sınav orada düzenleniyordu. Ben Bursa'daki akademiye kazandım. Okuldan sonra Bursa Belediyesi'ne girdim. Park bahçelerde, muhasebede, personel memurluğunda çalıştım. Sonra Nilüfer Belediyesi'nde personel müdürü oldum. Tekrar Bursa Büyükşehir Belediyesi'ne geçip personel daire başkanı oldum ve 1996'da emekliye ayrıldım.

Ferdane Karaman Yıldız Üniversitesi'nde kimya profesörü, Hanife Kızılıcak Edremit'te tanınmış bir avukat, müdüre hanımın yeğeni Sena diş hekimi, Şükran Gür emekli memur, Aysel Soylu İngilizce öğretmeni, Müveddet Tüfekçi öğretim görevlisi, Nilgün Şakiroğulları profesör, Kevser Yıldız Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nde şu anda. Yatılı okuyanların çoğunluğunun mesleği oldu.

Okulumu çok seviyordum. Bana sığınak gibi geliyordu. Arkadaşlarımla beraber olmak hoşuma gidiyordu. Birbirimizler her şeyimizi paylaşırdık. Aile gibi olmuştuk.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez

Görüşme Tarihi: 13 Şubat 2012

Şaziye Öcal Acar, Kevser Yıldız, Müveddet Tüfekçi, Yıldız Gümüş, Nursel Yıldız, Hüsnüye Kırayoğlu, 19 Mayıs 1972

Şenay Misili

1943, Bursa
Kız Lisesi Mezunu ve Emekli Biyoloji
Öğretmeni

Ailem Bursalı... Baba tarafım Misi, anne tarafım Minareliçavuş Köyü'nden. İlkokulu Reyhan Mahallesi'nde Reşitpaşa İlkokulu'nda okudum. 1954 senesinde Bursa Kız Lisesi'ne girdim. Okumaya meraklıydım. El becerim olmadığından enstitüyü istemedim ve bu sebeple Kız Lisesi'ne kaydoldum. Ortaokulu da, liseyi de burada okudum. Ortaokullar ve liseler o zamanlar aynı saatlerde; 15.00-15.30'a kadar ders görürlerdi. Cumartesi günleri de yarım gün eğitim vardı. Hafta sonlarında bayrak merasimlerinde ortaokullar da liseler de tören alanına sığardı. Şimdiki yeni binanın olduğu alanda yapılırdı bu tören. 1950'lerin sonlarına doğru ben lisedeyken ortaokullar sabahçı, lise öğrencileri de öğlenci oldu. Sanırım okul kalabalıklaştığı için böyle oldu. Şimdiki müdür lojmanı yine oradaydı. Okul formamız hep beyaz yakalı siyah önlüktü benim öğrenciliğimde.

Kapıdan girişte tarihi binanın görkemi çok hoşuma giderdi. İki taraftan girilirdi binaya. Tam karşıda büyük bir ayna ve altında oymalı masa vardı. Bir tarafta müdür odası, bir tarafta da öğretmenler odası vardı. Binanın ortası boştu, avlu gibiydi. Yanlarda sınıflar vardı. Bugünkü vali konağının içi gibiydi. Çocukken çok büyük gelirdi bana. Üst kata iki taraflı merdivenlerle çıkılırdı. Kütüphane buradaydı. Nehir Hanım kütüphaneden sorumluydu. Çok bilgiliydi. Sorduğumuz kitapları bilir, bize bilgi verirdi. O zaman ancak kitaplardan ödev hazırlayabiliyorduk. Kütüphanenin yanında müzik odasında kuyruklu piyano vardı. Klasik müzik bestecilerinin tabloları asılıydı duvarlar-

rında. Safa Tangör müzik öğretmenimizdi. Çok kibar bir insandı. Benim kulağım hiç hassas değildi, müziğe karşı hiç ilgim yoktu, ancak hiçbir kötü söz söylemezdi. Mesela solfej okuturdu, ben söyleyemezdim. Bu yüzden bana kompozitörlerle ilgili farklı sorular sorardı. Böylece çocukların durumlarına, yeteneklerine göre değerlendirirdi. Çocuğu anlardı ve hiçbir zaman kırıcı söz söylediğini duymamışım. Kuyruklu piyanoda bazı müzikleri çalıp bize ders anlatırdı. Bazı plakları dinletirdi. Müzik öğretmeni olarak yakışan bir beyefendiydi. Okul marşını Safa Bey yazmıştı. Zamanla unutuldu bu. O zamandan kalma Kız Lisesi marşındır bu. Ben orta üçe geçtiğimde Safa Bey okuldan ayrılmıştı.

Giriş bölümü aynıydı. Kapıdan girişte sağda eski bir çeşme vardı. Oradan su içerdik. Binamız çok görkemliydi. Eski binada çok güzel kimya ve fizik laboratuvarı vardı. Amfi şeklindeydi. Öğretmen aşağıda kalırdı. Yanında biyoloji odası vardı. Mikroskop çok yoktu, ama alçıdan kan dolaşımı ve hayvanlarla ilgili levhalarımız, insan vücudu vardı. Ufacık bir odası mevcuttu. Liseye geçtiğimizde biyoloji dersine genç bir öğretmen gelmişti; Nilüfer Onurkan. Sonra Şinasi Bey'in gelini oldu. O da davranışı, kıyafeti ve yaklaşımı ile beni etkilemişti. Ben sonra o laboratuvarın mümessili oldum. Yerleştirilmesi ve düzenlenmesi ile ilgileniyordum ve böylece biyolojiye ilgim arttı.

Biyoloji öğretmeni Şenay Misili ile Kuşadası gezisinde, Şaziye Öcal Acar arşivi, 3 Şubat 1971

Tarih öğretmeni Hikmet Öktem, matematik öğretmeni Ali Çakır ve öğrencileri, 1954-1955

Ortaokuldayken gerçekten kalabalıktık. 50 kişi olabiliyorduk ama sınıflarımız büyüktü. Lise 2'den sonra fen ve edebiyat bölümlerine ayrılıyorduk. Yatakhane binasında bir bölüm vardı. Lise 2 ve son sınıfları oraya koymuşlardı. Lise sona geldiğimizde fen sınıfında 29 kişiydik. Edebiyat sınıfı 2 sınıftı. Bizi lise sonda 3 oda alıyordu. O 29 kişi hepimiz bir meslek sahibi olduk. 50. mezuniyet yılımda bir araya geldik yıllar sonra.

Müzik kolu ile resim kolları ayrılırdı lisede. Sene sonunda Erkek Lisesi ile ortaklaşa konser düzenlenirdi konferans salonunda. Safa Hoca'dan sonra düzenlendi bu konserler. Resim kolunda da güzel resimler okulun duvarlarına asılırdı.

Öğrenciliğimde Kız Lisesi'nde orta 1'den son sınıfa kadar hep 19

Mayıs törenlerine katıldım. Melek Hanım hocamızı. Provalara yürüyerek giderdik o zaman. Orada şortlarımızı giyer sahaya çıkar, Melek Hanım komutasında gösterimizi yapardık. Provalar 2. dönem başlar, Mayıs ayına doğru hızlanırdı. Bizim için şenlik olurdu, hoşumuza giderdi. Katılmak istemeyen katılmazdı. Zorlama yoktu. Beden eğitimi derslerinde herkes hareketleri öğrenir, o şekilde de not alırdık. Yatkın olmayanlar törene katılmazdı.

10 Kasım törenlerinde okulumuzun avlusunda muhakkak tören olurdu. O saatlerde dışarı çıkar, saygı duruşumuzu yapardık. Sınıflara girdiğimizde yine Atatürk konuşurduk. Her sınıf köşe hazırlardı. Ayrıca, okulun uygun bir yerinde daha görkemli bir köşe hazırlanırdı. Zorlama yoktu, her çocuk elindeki Atatürk bilgisi ve resimlerini hazırlar, getirirdi.

Kız Lisesi Öğretmenleri, Melahat Çakır arşivi, 1972

Yatılı öğrenciler Ahmet Vefik Paşa Tiyatrosu'na götürülürdü. Voleybol ve atletizm çalışmaları vardı. Okullar arasında da müsabakalar olurdu. Melek Hanım çalıştırırdı. Müsabakaları seyretmeye giderdik. Bunu da Melek Hanım organize ederdi. Seyretmek için izin de alılabiliyordu okuldan.

Derslerimizin boş geçtiğini hatırlamıyorum. Bir öğretmenin gelmediği zaman bir başkası gelir, ders anlatırdı. Erkek Lisesi veya Askeri Lise ile konser olduğunda çocuklar arasında büyük olay olurdu. Genç bir erkek öğretmen geldiğinde de öyle. Derslerinde muziplikler yaparlardı öğrenciler.

Öğretmenlerden korkardık. Çok saygılıydık onlara karşı. Korkarak yanlarına giderdik. Yönetimde Selma Hanım vardı. Biyoloji öğretmenine laboratuvar sorumlusu olarak hangi levhayı alacağımı sormak için öğretmenler odasına girmek benim için büyük bir heyecandı. Çok mesafe olurdu arada. Ara ara sert davranan, çocukların gururuyla oynayan öğretmenler olurdu. "Bana bir şey söylese arkadaşlarımda gururum kırılmasın" diye çekinirdik.

Öğrencilik yıllarımda müdürümüz Şinasi Onurkan'dı. Çok babacan bir insandı. Kızı bizim sınıfımızda öğrenciydi. Biz orta 2'deyken kızı bir hastalıktan vefat etti. Öğrenci Şinasi Bey'den çekinmezdi. Müdür

muavininden korkar, çekinirdik ama müdür öyle değildi. Öğrenci ile diyalogu iyiydi. Biyoloji öğretmenimiz Nilüfer Onurkan beni çok etkilemişti. Ortaokulda bir fizik öğretmenim vardı. Çok güzel ders anlatırdı. Gözümüzü açar, dinlerdik. Lisede kimya öğretmenimiz Ziya Gürkem öğrenciye yakındı, ruhumuzdan anlardı. Sıdika Tanyolaç coğrafya öğretmenimizdi. Bu öğretmenlerle 5 sene sonra okula öğretmen olarak geldiğimde birlikte çalıştım.

Okulumla hep gurur duydum. Çünkü bana güven kazandırdı, önümü açtı, bugün meslek sahibi olup emekli olmuşsam, okulum sayesinde.

Sınıf arkadaşlarım Çapa Tıp Fakültesi Çocuk Kardiyolojisi Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Türkan Ertuğrul, Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Akademisi'nde Prof. Dr. Nursel (Özdiker) Onat, yüksek mimar Gülbiz Hazarlı, avukat Ayla, Dr. Saliha (Birkan) Çatana, biyoloji öğretmenleri Ayşen Demirören ve Şule Aksoy, edebiyat öğretmeni Tuna Özyol, matematik öğretmeni Kıymet Akbelen'di. Bir arkadaşımız da hostes oldu. 29 arkadaş meslek sahibi olduk.

Türkan Güler diye bir arkadaşımız vardı. AFS ile ilk Amerika'ya gidenlerdendi. Çok muzipti. Askerlik dersinde ve psikoloji dersinde hep muziplikler yapardı ve biz çok gülerdik. Sınıfımızın maskotuydu lise 2'deyken. Lise sonda Amerika'ya gitti zaten.

Merinos'un düğün salonunda mezuniyet balosu düzenledik. Öğretmenlerimiz de katıldı. Yeni elbiseler aldık.

Kız Lisesi'nden mezun olduktan sonra önce eczacı olmak istedim. Liseyi bitiren üniversitelerin kendi sınavlarına girerlerdi o zamanlar. Ben İstanbul Üniversitesi'nin sınavına girmiştım. Tercihlerimde ilk sıraya eczacılık yazdım. Altına da yanlışlıkla arkeoloji yazmışım. Bir sene arkeoloji okuduktan sonra tekrar üniversitenin sınavına girip botanik - zooloji dalını yazdım ve kazandım.

1965 senesinde tayinim Adana Osmaniye'ye çıktı. Ailem mutaasıp olduğundan göndermediler. Bursa'daki okullara dilekçe verdim sözleşmeli olarak çalışmak için. Cumhuriyet ve Kız Lisesi'nden teklif geldi, kendi okulum olduğu için Kız Lisesi'nde Hayriye Alanur'un

müdür olduğu zaman ücretli öğretmen olarak girdim okula. Sonra Melahat (Gürola) Çakır geldi müdür olarak ve akabinde Kız Lisesi'ne tayinim çıktı. Biyoloji öğretmenine ihtiyaç da vardı, kadrolu oldum. Ali Çakır benim hem öğrencilik, hem de öğretmenlik dönemlerimde okulumuzun matematik öğretmeniydi. Melahat Gürola zamanında da öğretmenlik yaptı. Sonra Melahat Hanım'la anlaşip evlendiler. 70'li yıllardı. Lojmanda oturuyorlardı. 2-3 sene evli kaldılar, sonra Ali Bey hastalanıp vefat etti.

Eski bina daha çok öğrenci almak için Melahat Hanım'ın döneminde yıkıldı, ama keşke yıkılmasaydı. Tarihti çünkü o. Eski binanın ihtişamı olmadı bir daha. Öğrencilik sıralarımda benim de okuduğum eski binada ders verdim. Sınıflar hayli kalabalıktı. Öğretmenler ve öğrenciler arasında diyalog daha yakınlaşmıştı ben mezun olduğumdan beri. Heyecanlıydım, çünkü öğretmenler öğrenciliğimde benim de öğretmenimdi. Öğretmenler odasına girdiğim zaman kapının yanındaki sandalyeye oturdum. Öyle bir saygı vardı içimde elimde olmadan. Eski öğretmenlerden Hikmet Ökem'le arkadaş olduk sonra. Samimi diyaloglar zamanla kuruldu. İlk yıllarımda aspirin gibiydim; fen fakültesi mezunu olduğum için matematik ve kimya dâhil nerede açık varsa o derse girdim. Ortaokulda boş geçen derslere girer, ders anlatırdım. Öğretmenlik çalışmaktır. Çalışmadan derse kesinlikle giremezsin. Biyoloji mesleğim olmasına rağmen derste ne anlatacağım diye çalışırdım. Bazı öğretmenler çok rahat girerlerdi derslere, ama ben derse nasıl dolduracağım konusunda heyecanlanır, 40-45 dakikalık ders süresini evde planlardım. Öğretmenliği çok severek yaptım.

Okula döndüğümde kütüphane memuru değişmişti. Müzik odası aynen duruyordu. Sonradan o müzik odası kaldırıldı ve sınıf yapıldı. Müdür lojmanının altındaki yere alındı müzik odası.

Basma gecemiz olurdu sene sonunda. Son sınıfların mezuniyet eğlencesiydi bu, ama küçük sınıflardaki yatılılar da gelirdi. Öğretmenler, yatılılar, herkes eşit olsun diye basma giyerdi. Konferans salonu boşaltılır, masalar konular, isteyen öğrenci öğretmen yiyecek bir şeyler yapardı. Okuldan da hazırlanırdı. Çok eğlenceli, çok samimi olurdu. Müziği müzik öğretmenleri yapardı. Okul marşları, dans müzikleri, türküler söylenirdi.

Öğretmenliğe ilk başladığım yıllarda 30 saat ders verirdim. Günde 6 saat çalışırdım ve yorulmazdım. Biyoloji dersinde öğrencilerimi en çok genetik zorlardı. Zevkine vardıkları zaman hoşlarına giderdi. Çizimli ve görsel olduğu için pek çok öğrenci biyoloji dersini severdi. Renkli tebeşirlerle çizimler yapar, öyle anlatırdım dersleri. Sonradan iki öğrencim de biyoloji öğretmenini oldu ve bizim okula öğretmen olarak geri döndüler benim gibi.

Ormancılık kolundaydım öğretmenlik yıllarımda. Panolar hazırlanır, Atatürk Caddesi'ndeki bazı vitrinlerle müdüre hanım anlaşır, panolar vitrinlerde asılırdı. Ormancılık kolu yarışmaları olurdu. Okul içinde de kol faaliyetleri yapardık. Bir de fidan ekmeye giderdik. Yalova Yolu'nda Ovaakça Köyü'nü geçtikten sonra bir yamaçtı bu alan. Otobüsle öğrencileri götürür, fidanlar ekerdik. Şimdi orman oldu orası. Kızılay kolu vardı benim öğrenciliğimde, ama kollar Melahat Hanım döneminde daha etkin çalıştı. Çocukları müfredat haricinde bilinçlendirmek için Kanser Haftası, Yeşilay Haftası etkinlikleri yapardık. Farklı konularda konferanslar tertiplenirdi.

1970'li yıllarda ilk Anadolu Lisesi sınıfı bizim okulda açıldı. 1-2 sene bizim okulda okudular. Yeni binada, şimdi idarecilerin olduğu yerde 30 kişilik Anadolu Lisesi sınıfı vardı. Hepsini kız öğrenciydi. Öğretmen bulunamayınca müdüre hanım bana söyledi ve onlara da tabiat bilgisi dersi verdim. Sanırım o zamanlar binaları yapılıyordu. Sonra Acemler'deki binalarına taşındılar.

Matematik, fen, edebiyat ve dil sınıfları ayrılıyordu lise sonda. Sosyal faaliyetlerde eskiye göre biraz daha artış olmuştu. Voleybol ve basketbol takımları vardı. Bando takımı Bursa'nın bir numarasıydı. Müzik öğretmenini Mehmet Şenol çalıştırırdı. Gurur duyardık. Çok güzel, görkemli bir olaydı. Her resmi törenlere, resmi karşılamalara çıkarlardı. Halk danslarımız da meşhurdu. Büyük çalışmalarla. Bizim öğrencilik yıllarımızda bunlar yoktu.

Milli bayramlar yine aynı coşkuyla kutlanırdı sadece biz yürüyerek giderdik, artık otobüslerle gidiliyordu törenlere. Her sınıftan seçilen öğrenciler giderdi artık, çünkü okul çok kalabalıklaşmıştı.

Okul kuralları yine aynı disiplindeydi. Okul kapısında saç boyu, etek boyu kontrolleri yapılırdı. Okul forması lacivert etek ve jile oldu

zamanla. Okul saatleri değişmedi.

Yatılı öğrenciler öğretmenliğimde birkaç dönem koridorlara konulan sıralarda ders çalışmışlardı ve çok üzülürdüm. Sınıflar doluydu çünkü. Askere alınmayan bazı çocuklar okulumuza gelip askerliklerini müstahdem olarak yaptılar. Hatta müdüre hanıma "komutanım" derlerdi. 1-2 dönem genç çocuklar müstahdem olarak askerlik yaptılar okulda.

Melahat Hanım döneminde kadın öğretmenler olarak ayda 1 yatılı öğrencilere nöbetçi olarak okulda kalıyorduk. Sayım yapıp yatakhane dolaşıyorduk. Televizyon çıktığında müdüre hanım okula televizyon aldı. Akşamları bir süre televizyon seyrederdi çocuklar.

Kız öğrencilerin 1 Nisan'da masumane şakaları olurdu. Mesela sınıf değiştirirlerdi. Öğretmen derse girer, bakar; yabancı öğrenciler. "Paradon yanlış sınıfa girmişim" derdi. Öğrenciler de eğlenirdi. Bunu her öğretmene yapamazlardı, bu şakayı kaldıracabilecek, sevdikleri öğretmene yaparlardı.

Sene sonunda yazılı okuma sürelerimiz vardı. Grup arkadaşları bir arada girerdik. Öğretmenlerimizle diyaloglarımız çok iyiydi. Sönmez İkinci, Azer Eratlı, daha sonra Fatma Gülümser geldi. Onlarla grup olarak kâğıt okurduk okulda. Sınav okulda olurdu. Kâğıtlar mühürlenir, dolaplara konulur, hepimizin müsait zamanında müşterek okurduk yüksek sesle. Ortaokul bitirme sınavlarında fen bilgisi adı altında biyoloji, kimya, fizik sınavları ayrı yapılır, hepsi birleştirilip fen bilgisi adı altında olurdu. Kâğıtlar karma karışık olurdu. Hatta bir keresinde karışmasın diye biyoloji kâğıtlarını sandalyemin arkasına koymuşum, ara, ara... Eyvah biyoloji kâğıtları yok dedik, baktık benim sandalyemden çıktı. Öyle karışıklıklar olurdu. Kâğıtlar ayrıştırılıp sonra bir araya getiriliyordu. Bu kâğıtlar okuldan çıkmazdı. Sorular müdüre hanımın yanında onun başkanlığında sabahleyin hazırlanırdı. Bütün branşlar böyleydi. Sınav kâğıtları okulda bakılır, okulda bırakılırdı. Sene sonu bitirme ve ikmal sınavlarında sistem böyleydi.

Öğretmen arkadaşlarla ayrı ayrı sorular sorardık sınavlarda sınıflarımıza. Sene sonunda daha çok üzerinde durulan sorulardan sorardık, çünkü çocuklar gevşerdi. Soruları da aynı sormamak için pay-

Melahat Çakır ve Kız Lisesi öğretmenleri Atatürk büstünün önünde, 1970'li yıllar

laşırdık. Diğer branşlar da böyle çalışırdı. Bütün branş öğretmenleri oturur, müdüre hanım başkanlık eder, sorulara karar verilir ve sonra basılırdı.

Emekli olduktan sonra baktık ki, her okulun bir mezunlar derneği var. Fizik öğretmeni Mualla Şahin derneklerle ilgisi olan bir arkadaş-tı. Onun rehberliğinde haydi kuralım, dedik. 1990'da emekli olduk. Çalışan insan emeklilikten sonra boşluk hissediyor. Sonra Kız Lisesi Mezunları Derneği'ni kurduk. O seneden beri bir derneğimiz var. Derneğin kuruluş amacı mezunları bir araya toplayabilmek ve okuldan mezun, maddi durumu uygun olmayan öğrencilere üniversite bursu vermektir. İlk etapta 30 öğrencimiz oldu. Sonra azaldı.

Mantı Günü'nde mezunları bir araya toplama güzelliği de oldu. Müdüre Hanım "Diğer okulların buluşma günleri olduğu gibi bizim de Mantı Günümüz olsun" dedi. 80'li yıllardı. Hazır mantı yoktu o zaman. Okulun açıcıları ve müstahdemleri hamuru açar, dersi boş geçen hanım öğretmenler mantı kapatırdı. Yetişmediği zaman cumartesi günleri bile gidip mantı kapattığımızı bilirim. Dernek kurulunca derneğin bu güne katkısı oldu. Mayıs ayının son cumartesi günü yapılmaya başlandı. Mezuniyetinin 50. yılını dolduranlara plaket veriliyor Mantı Günü'nde. Öğrencilerimi hep çok sevdim ve onların varlığıyla mutlu oldum.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme Tarihi: 13 Şubat 2012

Şenel Çakmakçı

19 Kasım 1944, İstanbul

Babamın tayini sebebiyle 1953 senesinde ailemle Bursa'ya geldik. Setbaşı'nda oturuyorduk o zaman. Bursa'ya emekli yatağı deniyordu o zamanlar. Sakin ve daha az kalabalık bir şehirdi. Önce Mithatpaşa İlkokulu'nda gittim. O zaman ev bulana kadar otelde kalmıştık. Sonra Namık Kemal İlkokulu'nda bitirdim. 1955 senesinde Kız Lisesi'ne girdim, ortaokul ve liseyi Kız Lisesi'nde okudum.

Benim dönemimde eski binada okuduk. Bütün sınıflar bu eski binadaydık. Arkadaki bahçede harap bir bina da vardı. Metruk bir binaydı. Bahçemiz şimdiki gibiydi, ama beton yoktu. Tuğlalarla ayrılmıştı çiçek tarhları. Basketbol ve voleybol sahamız vardı.

Sınıflarda 60'ar kişiydik. Eski ve deneyimli öğretmenlerdi öğretmenlerimiz. Sınıfa hâkim olabiliyorlardı. Yatılı okuyan arkadaşlarımız da vardı. Çok sıkı bir eğitim vardı. Öğretmenlerimiz gayet disiplinliydi. Bazı öğretmenlerle arkadaş gibiydik. Bazılarıyla da çok mesafeliydik.

Kılık kıyafet çok muntazam olmalıydı. Okul şartlarına uymak zorundaydık. Beyaz yakalı siyah önlük üstüne lacivert hırka giyebilirdik. Kışın siyah çorap, 23 Nisan'dan sonra da kısa beyaz çorap giyerdik.

Öğretmenlerimizin hiçbirisini unutamadım, ama ortaokulda tabiat bilgisi ve lisede de biyoloji öğretmenimiz olan Aliye Hanım, tarih öğretmeni büyük Melahat Hanım, lisede küçük Melahat Hanım

bambaşka bir insanlardı. Küçük Melahat Hanım'ın yeri hâlâ içindedir. İngilizce öğretmenlerimiz ortaokulda başka, lisede başka öğretmenlerdi.

Hiç kopya çekemezdim. Hemen renk verirdim. Ortaokulda Türkçe öğretmenimiz Zeliha Hanım'dı. Hem dil bilgisi, hem de Türkçe konular hakkında çalışmamız için sınıfı çalışma gruplarına ayırmıştı. Ben birkaç defa bu gruba devamsızlık yaptım. İngilizcem zayıf olduğum için İngilizce öğretmeninden özel ders alıyordum. Bir gün Türkçe öğretmenimiz, "Nasıl devam vaziyeti, arkadaşlar devam ediyor mu, çalışıyor musunuz?" diye sorduğunda, gruptan bir arkadaşımız "Şenel 2 defa devamsızlık yaptı" demişti. Çok üzül müştüm. Öğretmenimiz sevdiğim ve çok otoriter biriydi. "Niye gelmedin Şenel?" diye sordu bana. "Efendim İngilizcem zayıf olduğum için İngilizce dersine gittim" dedim. Bana gayet ciddi, "Sen İngiliz kızı mısın?" diye sormuştu. Beni çok üzmüştü.

Çekingeng bir talebeydim. Arkadaşlarıma pek sokulamazdım. Sonradan kaynaştım onlarla. En samimi arkadaşlarımla ayda bir görüşüyoruz. Sosyal faaliyetlere beden eğitiminden raporlu olduğum için katılmazdım. İzcilik, voleybol, trampet takımı vardı. Bando yoktu o zaman. Okulumu her şeyden çok seviyordum. Hâlâ lisemizin verdiği bilgilerle ayaktaayım.

Görüşen: Yeliz Mutlu
Görüşme tarihi: 11 Kasım 2011

İzник gezisinde matematik öğretmeni Ali Çakır ve öğrencileri, 1953-1954

Şerife (Sarıkaya) Şenol

13 Aralık 1943, Refahiye - Erzincan
Emekli Beden Eğitimi Öğretmeni
Folklor Ekibi & Bando Sorumlusu

Ailem Erzincan'ın Refahiye kazasından... İlkokula Refahiye'de gittim. Ortaokul ve liseyi Beşikdüzü Kız Öğretmen Okulu'nda okuduktan sonra Ankara Gazi Eğitim'i bitirdim. Kura çektikten sonra mezun olduğum liseye öğretmen olarak tayinim çıktı. Benden küçük yaştakiler öğrenciliğimde bana "Şerife Abla" derlerken, artık bana "öğretmenim" demeye başlamışlardı. Yedi yıl burada eğitim verdikten sonra Muradiye'deki Bursa Öğretmen Okulu'nda 6 yıl öğretmenlik yaptım. Burada çalışırken Bursa Kız Lisesi'nin o zamanki müdürü Melahat Çakır Kız Lisesi'nde çalışmam için beni çağırıyordu. "Kızım gel, bak eşin de burada çalışıyor" diyordu. "Size bir şartla gelirim; özür dilerim kızmayın, diyorlar ki; o kadar fena ki, kız lisesi müdiresi istediğini alır, istemediğini yollar, o ne derse o olur. Ben Trabzon'da yapmak istediğim çalışmalarını engelleyen müdürle kusan insanım. Ben çalışmak isterim. Beni engellerseniz istemem, burada memnunum" dedim.

1978 senesinde eşim Mehmet Şenol'un da müzik öğretmenliği yaptığı Bursa Kız Lisesi'ne geçtiğimde, müdüre hanım benim annemdi. "Ben tatlıyı çok severim sizin okulda tatlı çıkmazmış" demiştim. Ben geldim, müdüre hanım "Şerife kabak tatlısı var git benim hakkımı da ye" derdi. Canım tatlı isterdi, müdüre hanımın kapısına girdim, bana kavanozla reçel verirdi. 14 yıl burada öğretmenlik yaptım. İlk olarak basketbol takımının sorumlusu beden eğitimi öğretmeni Suna Özer 1990 senesinin Ocak ayında emekliye ayrılmıştı. 1991'de

ben, sonra sırasıyla voleybolcuların sorumlusu Meral Seziş, daha sonra Gülseren Genç ve en son da atletizm takımı sorumlusu Zuhal Erden bir süre daha çalıştıktan sonra emekli oldular.

Halk dansları ekibi müsabakada, Beden eğitimi öğretmeni Şerife Şenol arşivi, 1970'li yılların sonu

Kız Lisesi'nde öğretmenliğe başladığımda halk dansları ekibi yoktu. Beden eğitimi öğretmeni Meral Seziş benden önce okul müdürü Melahat Hanım'dan ekip kurmak için izin istemiş, fakat Melahat Hanım, "Jeneratör alacağım, para yok, kıyafet alamam" diyerek bu isteği reddetmiş. Meral Hanım da sonra vazgeçmiş bu düşüncesinden. Okulumuzda folklor derneklerinde dans eden çok fazla öğrenci vardı. Ben geldiğimde Bursa'da sadece Kız Enstitüsü'nün halk dansları ekibi vardı. Bizim neden yok, diye düşündüm. Beden eğitimi öğretmeniyim ama halk danslarına da çok yatkınım. Beşikdüzü Öğretmen Okulu'nda ve Gazi Eğitim'de öğrenmiştim halk danslarını. Çok meraklıydım. Melahat Hanım'a gittim ve "Kız Enstitüsü'nün folklor ekibi var, biz de bir ekip kuralım" dedim. Çok iyi öğrenciler olduğunu söyledim. "Tamam" dedi. Sonra çocukları topladım. Bursa oyunlarını bilmiyordum, ama bunu halledeceğim dedim kendi kendime. Süleyman İlter bu işlere gönül vermişti. Eğitimci olarak onu çağırdım. Sağ olsun bizi kırmadı, geldi. Ben kızları topladım. 1979'da 8 kişilik ilk ekibi kurduk. Dernekten kıyafetler alarak yarışmalara katılmaya başladık. Sonra Melahat Hanım kesenin ağzını açtı. Dağ yöresinin köylerine gittik. Köylerde sandıklardan kıyafetler çıkararak köylülerden satın aldık. 8 kişilik ekibi geliştire, geliştire 16 kişiye çıkarttık. Rafet vardı. Müdüre hanım onu hizmetli olarak aldı.

Hem temizlik yapar, hem zurna çalardı. Sonraları davulcu olarak Halk Eğitim'den Kelesli birini aldık. Erkek kardeşi klarnet çalıyordu. Onu da ekibe dâhil ettik.

İlk ekibimi hiç unutamam. Harikalardı. Hepsi saygılı, oyunları biliyor, çalıştırıcılarını ağabey gibi, öğretmen gibi sayıyorlar ve canla başla çalışıyorlardı. Öl desem, ölecekler... Hayrünnisa İlter, Nükhet, Şükran, Candan, Serap... Hiç unutamadığım dansçılarım. Süleyman İlter, Süleyman Şaro, Naci Yılmaz, Salih Yeni halk danslarında çalıştırıcılarımız oldular.

Çocukları orta 1'den seçiyor, lisedeki kızlarımdan bir ikisini de bunların başına koyuyordum. Ben liseyle çalışırken onlar da ortaokulları çalıştırıyordu. Ekibimde hiç eksiklik olmadı. Orta 1'den lise sonra kadar her yaştan 16 kişilik ayrı bir ekibim oldu. En iyilerini ile müsabakalar için ortaokul ve lise ekiplerini oluşturuyorduk. Ortaokulları hep lise öğrencilerim çalıştırıyordu. Liseyi de ben organize ediyordum. Kıyafetleri gözüm gibi saklardım. Her sene eksikleri tamamlayıp onarıp teslim ederdim çocuklara. Her şeyi dört dörtlüktü. Güzel bir sistem ve çok güzel ekipler kurmuştuk. Ben emekli olana kadar da bu sistem yürüdü. Süleyman İlter'le müsabakalar için uzun süre çalıştık.

Kız Lisesi'nde liseliler öğlenci, ortaokullar sabahçı olduğundan, liselilerle sabah, ortaokullarla da öğleden sonra çalışıyorduk. Hafta içi iki gün ve cumartesi-pazar günleri beden eğitimi salonunda ya da bahçede çalışırdık. Müsabakalardan önce de çalışma yapmak için çalmadığım kapı bırakmazdım. Erkek Lisesi, Öğretmen Okulu, Atatürk Lisesi, Anadolu Lisesi'nden salon isterdim. Lisede başarılı bir halk dansçısı öğrencimin olduğu sınıfa beden eğitimi dersi verdiğim saatte, ortaokul halk dansı ekibini çağırırdım, ben sınıfa beden eğitimi dersi verirken, bu öğrencim de benim ders saatimde ortaokul halk dansı ekibini çalıştırırdı.

Çocuklarla çok iyi anlaşırđım. Müsabakalara gittiğimizde çocukları dağıtırdım, yatarlardı, tek kalanlarla ben uyurdum. Melek Sümbül-yuva diye çok tatlı bir kızım vardı "Gel Melek sen benimle yat" derdim. İşletmeyi bitirdi şimdi kendi işini yapıyor. Çocuklar derslerinde

de başarılıydı. Hepsi okudu. İstekli çocuklardan ekip kuruyordum ve her zaman da çocukların arkasındaydım. Yazılı ve sözlü imtihanları kaçıran çocukların öğretmenleri ile görüşüp takviye ettiriyordum. Müsabakalardan dolayı dersleri kaçıran çocukları beden eğitimi derslerine almıyordum ve gidip derslerini çalışmalarını söylüyordum. Çok da başarılılardı. Hiç fire vermedik eğitimde. Bankacılar, beden eğitimi öğretmenleri oldular. Bursa'da gezmeye çıktığımda belki 10 kişiyle karşılaştım. Hâlâ görüşürüm kızlarla.

Halk dansları ekibi, beden eğitimi öğretmeni Şerife Şenol arşivi, 1980'lerin başı

Halk dansı yapan çocukların kendisine güveni geliyor, kendilerini ifade edebiliyorlar, maharetleri geliyor. Kabiliyet bir kıvılcımdır; üfleyince alevlenir. Planlı, sistemli çalıştıklarından, derslerini de engellemiyordu halk dansları eğitimi. Çalışkan ve boylu poslu öğrencileri seçiyorduk. Hiç biri sınıfta kalmadı dansçılarımızdan. Beden eğitimi öğretmenleri olarak çocuğu hangi faaliyete aldysak daima arkasındaydık: Basketbol, voleybol, atletizm, masa tenisi, halk dansları, bando... Zayıfı mı var? Çalıştırtıyorduk öğretmenleriyle. Biz beden eğitimi öğretmenleri arasında anlaşmazlık da olmazdı. Öğrenci hangi branşa hevesliyse, kendi branşımız olmasa da desteklerdik.

Halk dansları ekibini ilk kurduğumuzda bizi 26 Mart'ta fakültenin oradaki ağaç bayramına çağırıldılar. "Bursa Kız Lisesi'nin Keles ve Orhaneli yöresi halk danslarını izleyeceksiniz" diye anons edildi. Milli

Halk dansları ekibi, beden eğitimi öğretmenleri Şerife Şenol, Suna Özer, dümbek çalan Süleyman Şaro, davulcu ve çalıştırıcı Süleyman İter ile, 1979-1980 senesi

eğitim müdürü Yusuf Şahin koşarak gelip, “Yanlış anons edildi, Kız Enstitüsü’nün ekibi” dedi. “Hayır hocam, artık biz de varız. Ben artık Bursa Kız Lisesi’ne geçtim ve ekip Bursa Kız Lisesi’nin ekibidir” dedim. O zamana kadar hep Kız enstitüsü çıkıyordu çünkü.

Kız Enstitüsü ile halk danslarında rekabet halindeydik. Bursa birinciliğini bir onlar alıyordu, bir biz. Daha sonra onları geçmeye başladık. Grup müsabakalarına çok gittik. Ortaokullarda da, liselerde de Bursa şampiyonu olduktan sonra çoğunlukla grup müsabakalarından çıkıp Türkiye şampiyonalarına çok gittik. Liselerde ve ortaokullarda Türkiye beşinciliklerimiz var.

Kız Lisesi’nde Bursa yöresinin yanı sıra farklı öğrencilerle Van, Erzurum, Yozgat, Çorum Elazığ ve Artvin ekipleri de kurduk. Çocuklar hevesli olunca, ben o yöre oyununu bilmesem de bilen çalıştırıcı buluyor, müziğini, kostümünü hallediyordum. Karma oyunlardan da derece almıştık. Okul geceleri düzenliyorduk, mantı günlerinde, öğretmenler günlerinde ekiplerimiz gösteriler yapıyordu. Kapalı Spor Salonu’nda da bir gece düzenlemiştik.

1982 senesinde halk dansları ekibi ile Milliyet’in yarışmasına girelim, dedik. Elime bir form geçti. Hemen doldurdum. Sekiz çocuğun adını yazdım. Dört tane müzisyen var. Kızlar saz çalıyor. İki kişi dımıdan (ba-

Halk dansları ekibi ve beden eğitimi öğretmeni Şerife Şenol

kır), bir kişi saz, bir kişi cura çalıyor, biri de türkü söylüyor. Bu kızları da oraya yazdım. Müracaat ettik. Bizi çağırdılar. Spor Sergi Sarayı'ndaydı. Gittik, kapıda askerler duruyordu üstümüzü aramışlardı. Yarışmaya girdik. 2-3 gün sonra Milliyet Gazetesi'nde Bursa Kız Lisesi'nin toplu icra dalında finale kaldığı haberi yayınlandı. "Toplu icra dalı nedir?" diye kaldık! Ama biz müzikten girmemiştik yarışmaya? Telefon açtık, 'Biz halk danslarından girdik yarışmaya' dedik. "Hayır" dediler. "Müzikçiler de olduğundan toplu icra dalından yarışmacısınız." Müdüre Hanım, Selçuk Bey, ben İstanbul'a gittik. Gazetenin o bölümüne bakan sorumlusu ile görüştük. Ben formu yanlış doldurduğum için müzikten de yarışmaya girmişiz. "Madem finale kaldık, biz halk oyunları olmadan müzik yapamayız" dedik. "O zaman 4 dakikaya sığacak oyun ve şarkı ile katılın" dediler. Biz oyunları 4 dakikaya kısalttık, toplu icra dalında Türkiye birincisi olduk, okula 100 lira para geldi!

Bir sene bakan gelecekmiş, ama aynı zamanda Bursa'da halk dansları yarışması var. Başmüdür muavini Erol Bey çağırdı ve dedi ki: "Hocam, ortaokul ekibiyle bakan karşılayacaksınız." "Ama yarışmam var" dedim. "Milli Eğitim Müdürlüğü öyle dedi" diye söyledi. Dedim ki: "Söyledikleri kanun değil, ben iki ekibimden de iddialıyım, yarışmaya katılacağım." Müdür bey çağırdı, ona da "Hayır gidemem" dedim ve müsaade istedim. Eşofmanımın üstüne paltomu giydim ve milli eğitim il müdürüne gittim. Dedim ki: "Çok iddialıyım yarışmam var. Falanca okul yarışmaya girmiyor. Ben çalgıcılarımı yollayayım, onlar halletsin. Bizi bundan muaf tutun." Gayet hoş karşıladılar, "Tamam" dediler. Okula döndüm, müdüre anlattım, müsabakalara katıldım.

Halk dansları ekibimle Konya, Aydın, Trabzon, Balıkesir, Hatay, Mersin, Ankara'ya gittik. Hemen hemen her sene bir yerlere gidiyorduk.

Halk dansları ekibi müsabaka esnasında, beden eğitimi öğretmeni Şerife Şenol arşivi, 1980'li yıllar

Okuldaki bütün faaliyetlere katılırdık. Şehir içerisinde de halk eğitim kurslarının açılışlarına, ilkokul açılışlarına, bakan veya milletvekilinin katıldığı törenlere bando ve halk dansları ekibi olarak katılırdık. Hatta 1980'li yıllarda Cumhurbaşkanı Turgut Özal geldiğinde bando ve halk oyunları olarak karşıladık ve ekiplerimize bayıldı! Uludağ'daydık. Müzik öğretmeni ve bando ekibinin sorumlusu eşim Mehmet Şenol'u yanına çağırdı, tebrik etti. Bülent Ecevit Termik Santrali açılışında, Mesut Yılmaz başbakan olarak geldiğinde yine bando ve halk dansları ekibi olarak gidip karşıladık.

Müsabakalarda masrafları Milli Eğitim Bakanlığı karşılardı. Gittiğimiz şehirlerde kortej yürüyüşlerine katılır, provalar yapar, diğer ekipleri izlerdik. Çalgıcılarımız 7-8 kişiyi bulmuştu zamanla. Ekibimiz 16 kişiydi. İdarecilerimiz de gelirdi. Bir otobüs giderdik müsabakalara. Hepsinin sorumlusu bendim. Yarışma bittikten sonra imkânlarımız dâhilinde muhakkak çocukları kültürel ve tarihi yerlere götürürdüm. Ya da bir gün erken gittiyseniz gezerdik şehirlerde. Şehrin hangi yemeği meşhursa çocuklara onu yedirirdim muhakkak. Konya'ya gittiğimizde etli ekmek yemeğe götürdüm. Önce mırın kırın ettiler. "Kızım bu meşhurdur" dedim. Sözüm ona yediler! Baktım bir sürü yemek arttı. Torbaya doldurdum ekmekleri ve tandırı. Şeker Fabrikası'nın misafirhanesinde kalıyorduk. Gece oldu, "Öğretmeni-

im acıttık" demeye başladılar. "Niye bitirmediniz yemeklerinizi?" dedim. Sonra oturttum hepsini gündüz bitirmedikleri etli ekmeklerini torbadan çıkartıp yedirdim.

Konya'daki müsabakada çocuklar sahnedeyseniz son bir oyun kalmıştı: Aşalım oyunu. Hareketli bir oyundur. Kızlardan birinin çarığı açıldı ve ha düştü, ha düşecek... O çocuk o çarığı düşürmeden o hareketli oyunu bitirmeyi başardı, sahneden çıktı ve düşüp bayıldı. Çarık düşseydi gruptan çıkamazdık. 4 okul aynı puanı alarak grup birinciliği elde etmiştik orada. Sonra Aydın'da düzenlenen Türkiye şampiyonasında ilk 5'e girdik.

Balıkesir'deki yarışmada tam gösteriye çıkmadan önce kızlardan biri "Öğretmenim, öğretmenim çok sıkıştım" dedi. "Ne yapayım kızım şimdi?" dedim. Gittiler, oynadılar, bekliyorum, ekip geldi. Bu sıkışan kız gelip, "Öğretmenim ooohhhh... ooohhhh..." dedi. Kızın üzerinde 12 kilo kıyafet var, tutması mümkün değil zaten! "Gel buraya kız" dedim, "çişli seni..." Götürdüm, kıyafetlerini poşete doldurdum, "Yıkayıp getir" dedim. Orada birinci olmuştuk.

Halk dansları ekibi ile 1988'de Almanya Darmstadt'a, 1990'da da Fransa Nantes'a gittik. Belediyeye yazı gelmiş, müdüre hanım da buna

talip olmuş. Okulun olanakları ile otobüs kiralayıp 15 günde gidip geldik. Bir dernek aracılığı ile Fransa'ya çağırdıklarında da otobüsle gittik. İkisi de yarışma değil, festivaldi.

Almanya'ya gitmek için müdüre hanım bize konuyu açtığında şöyle bir sistem kurduk: Konut fonu parası yatırmak için herkes bir kerede bu parayı veremez, diye senenin başından itibaren her ay para toplayıp bankada açtığımız hesaba yatırdık. Ama iki öğrencimiz bu parayı vermeyeceğinden dolayı gelemeyeceğini söyledi. Müdüre Hanım bana, "Gidebilecek öğrencileri götür" dedi. Ben de "Olur mu, ben bu çocuğun iliğini, kemiğini sömürüyorum, sonra parası olan gitsin diyemem" dedim. Nalan Hoca sınıflarında fen bilgisi öğretmiyordu. Ona gidip, "Allah aşkına bana para topla şu çocukları götürmüyorum" dedim. Ekipten Şeyda ile görüştüm, bana bu çocuklar için para toplamasını söyledim. Öğretmenler, çocuklar her yerden para topluyor, bana getiriyor, ben de bankaya yatırıyordum. Sonunda konut fonlarının yanı sıra bu çocuklara harçlık da verdim ve iki çocuğu da götürdüm. O çocukların mutluluğuna diyecek yoktu.

Darmstadt'a gitmeden önce DSİ'de velilerle birlikte bir yemek verdik. Velilerin bana güveni tamdı. Naci çalıştırıcımızdı o zaman. 3 günde gittik. Otobüs teşkilatlı da değildi. Gittiğimizde orada ekonomide okuyan bir kız öğrenci rehberlik yaptı. Elimize zarf verdiler. Yemek fişleri vardı içinde. Yemek çadırlarına gidiyoruz, sıraya giriyoruz, fiş karşılığı yemeğimizi alıyoruz. Bir gün girdik sıraya, bizim Türk olduğumuzu görünce "Siz oturun" dediler. Biftek veriyorlar, domuz etymiş. Bizim geleceğimizi bilmediklerinden tedbir almamışlar. Sonra gidip epey bir vakitten sonra başka yemek bulup aldılar, bize ikram ettiler.

Gittiğimiz yerde etrafımız orada çalışan Türklerle dolardı. Onların kardeşi, annesiymiş gibi davranırlardı bize. Sarırlılardı, yemekler getirirlerdi. Biz neredeyse oraya gelirlerdi. Çocukları boş zamanlarında rehber kızla gezdirdik. En son pazar günü müdüre hanım, "Çocuklar yatın artık, dinlenin" dedi. Rehberle gidip, "Müdüre hanım bizi bugün çıkartmayacak, gel sen de ki; siz dinlenin, biz çocukları gezdirelim" dedik.

Kocaman bir göl vardı. Gençlik merkezinde kalıyorduk. Çok da ekip vardı. Pazar günü herkes en güzel kıyafetlerini giymiş, gölün karşısında, uzakta da bir kilise vardı. Herkes oraya gidiyordu. Gölde yüzenler vardı. Rehberle oraları gezdik. Lunapark vardı. Çocuklar dönmek istemedi. Kalabalık, gürültülü, yalvardı kızlar gidelim, diye. Ben oturdum, kızların eşyalarını aldım. Onlar ciyak ciyak bağırarak aletlere bindiler, korku tüneline girdiler, renk beniz kalmamış. Güzel bir gün geçirmiştik.

Almanya dönüşümüzde müdüre hanımla görüştük, çocuklardan biraz daha toplayarak Venedik'e götürüp şehri gezdirdik ve gondola bindirdik.

Fransa'ya gittiğimizde Balkanlar'da harp vardı. Macaristan üzerinden gitmek zorunda kaldık, ama Macaristan vizemiz yoktu. Sınırdaki 3-4 saat kaldık. Konsolosluklar arandı, müsaade geldi, sonra geçebildik ülkeden.

Fransa'da yaşlılar evinde yemek yiyoruz, yaşlı yurtlarında yatıyoruz. Çok temiz, güzel yerlerdi. Oranın en meşhur yemekleri veriliyor, ama yemek yiyemiyor, aç kalkıyoruz. "Ay makarna var" diyoruz, soslu kereviz salatasıymış! Bir gün bir baktık, bir Türk öğrenci. Anne babası orada çalışıyormuş, kız da yardıma gitmiş. Kızın Türkçe konuştuğunu duyunca sarıldık. "Açlıktan ölüyoruz, ne olur bize kuru fasulye pilav yapıp getir" dedik. Sonra yaptılar ve yedik. Bir de orada med cezir seyretmeye götürdük çocukları.

Nantes dönüşümüzde de Paris yol güzergâhımızda yoktu. Müdüre hanımla görüştük, çocuklardan 10'ar lira toplayarak Paris'e de götürdük. Eiffel Kulesi, Notre Dame Katedrali, Ressamlar Sokağı, Champs-Élysées Caddesi ve Meçhul Asker Anıtı'nı gördük

En son Erkek Lisesi ile birlikte ekip oluşturalım, dedik. İlk defa Kız ve Erkek Lisesi birlikte ekip oluyordu. Sene 1990-1991'di sanırım. 16'şar kişilik bir ekip kurduk. Nefis bir ekipti. Ankara'ya Türkiye şampiyonasına gittik. İstanbul Kartal da çok iddialıydı, ama herkes Bursa'ya yapacak diye merak ediyordu ve bize birinci olacaklar gözünü bakıyordu. 32 kişiyle salonu çok güzel doldurduk. 16 kız oynuyor, çekiliyor. Sonra erkekler 16 kişi sahneyi dolduruyor... Salonda çit çıkmı-

yor... Çok nefis oynandı, bitmek üzereydi gösteri. Koreografiye göre oyunun sonunda kızlar çilek sepetlerini koyuyor, oğlanlar da gidip o sepetleri alıyorlardı. Bir çocuğun disiplinsizliğinden, o güzelim oyun gitti. İki oğlan aynı sepete gidince 30 puan kaybettik. Bunu görünce Kartal ekibi oyuncuları çılgık attı, bizim hata yapmamızı bekliyorlardı. Biz o zaman Türkiye 4.sü ya da 5.si olduk.

Okulun Van halk dansları ekibi, beden eğitimi öğretmeni Şerife Şenol arşivi, 1980'li yıllar

Müdüre Hanım'la çok ahenkli çalıştık. Bize "hayır" demezdi; yeter ki çalışalım! Dersi olmayan öğrencileri de müsabakalara gönderirdi seyirci olarak. Biz müsabakalara çıkmadan önce muhakkak gelir, bizi destekler, ikramlarda bulunur, başarılar dilerdi. Müdüre Hanım'dan sonra Hasan Bey okula geldiğinde, katılacağımız müsabakadan önce kızlar; "Öğretmenim yeni müdürümüz neden hiç gelmiyor?" dedi. "Yavrum bilmeyebilir" dedim. "Olmaz öğretmenim" dediler. Sonra müdüre gittim ve dedim ki: "Müdür bey, bizim böyle bir âdetimiz var; çocuklara gelseniz, bir baksanız, ikramda bulunsanız, dersi olmayan öğrencileri müdür muavinleriyle birlikte müsabakaya gönderseniz, nasıl olur?" Sonra o da geldi ve geleneği devam ettirdi.

Eşim Mehmet Şenol da Kız Lisesi'nde müzik öğretmeniydi ve bando takımını çalıştırıyordu. Takımın seçimini beraber yapıyorduk. O müzik yeteneklerine göre seçiyor, ben de fiziki görüntülerine göre

eleme seçiyordum. Majör seçiminde boyuna posuna bakardık. Müzik kulağı iyi olmalıydı. Grubu idare edecek pozisyonda olacak, kabiliyetli olacak. Mesela 8-10 tane öğrenci trampet ya da boru majörü olmak istiyor, sopayı veriyorduk ellerine, çalışıyorlardı, sonra en uygun olanı seçiyorduk. Çalışmalarda düzen, tertip, giyim ve kuşamı ben ayarlıyordum. Eşim müzik çalışmalarını yaptırıyordu. Çok sıkıştığı zaman Askeri Lise'den yardım alıyordu. 120 kişi bir çıkıyorduk, yer yerinden inliyordu. Kızlarımız pırlantaydı. Okulun lise öğrencilerinin en güzel, en uzun, en kabiliyetli kızlarını seçiyorduk. Mühim olan öğrenci seçmektir. Seçtikten sonra yetiştirmek kolaydı.

Ben trampetin başında, trampet şefini çalıştırırken, boru şefi kendi ekibini çalıştırırdı, Mehmet Şenol da bandosuyla ilgilenir, canla başla çalışırdı. Bize hiç kimse çalışın demezdi, ama özellikle bayrama yakın cumartesi, pazar, ders arası sürekli çalışırdık. Neredeyse okulda yatıyorduk. Benim 6 saat ücretli çalışma imkânım vardı ama Mehmet Şenol'un yoktu. Karşılıksız çalışırdı. Hele bayrama yakın onu evde bulamazdık.

Ekibi yedekli kurardık. Müdüre hanım bizi halk oyunlarında da, bandoda da çok destekledi. Zaten derdi ki: "Bir okulu müzik, resim ve beden eğitimi temsil eder." Bütün öğretmenler de bize, "Siz müdüre hanımın has öğretmenlerisiniz" derdi.

Bandoyla bir keresinde İnegöl Oylat'ın Gündüz Köyü'ne gittik. Yeğenim orada öğretmendi ve o davet etmiş, müdüre hanım da gitmemize izin vermişti. Halk dansları ekibini de aldık. Bahar aylarıydı. Orada piknik yaptık, çok güzel bir gün geçirdik.

Kız Lisesi'nde öğretmenler çok hırslıydı. İyi öğrenciler geliyordu. Öğrencilerde saygı vardı, faaliyetlere girme isteği vardı, heves vardı. Seçemezdik aralarından. Kızlara bazen şımarık diye kızardık. Ama 19 Mayıs törenlerinde stadyumda bizim kızlara bir düdüğ çaldık mı, 500 kişiyi topluyoruz, kızlar hazır ol vaziyette bekliyorlar. "Diğer okullar meğer neymiş, biz bu kızların sıkıp sıkıp suyunu içelim, biz bu kızlara niye bağlıyoruz?" derdik.

1982 senesinde Erkek Lisesi ile birlikte gösteri yaptık. Üç gün Ankara'ya gidip kurs aldık. Beraber bayram yaptık o zaman.

10 Kasım'da çok hummalı çalışmalar yapılırdı. Milli bayramlarda muhakkak gösteriler hazırlanırdı. Mantı günlerinde bando, halk dansları müzik faaliyetleri olurdu.

Cumhuriyet Bayramı'na 1000 kişi çıkıyoruz, hepsini derslerden sonra Temen Yeri'nde çalıştırıyoruz, sonra okula dönüyoruz... En güzel kızları seçiyoruz, diziyoruz... Kıyafetler tiril tiril... Dört kişiyiz başlarında. En çok hoşuma giden; arkamızda 1000 kişi, biz en önde dört kadın öğretmen, bir örnek diktirdiğimiz kıyafetlerimizle. Müdüre hanım okulu her yerde istediğimiz gibi temsil etmemizi sağlıyordu. O bando gümbür gümbür çalıyor, 1000 kişi kasıla kasıla, ip gibi, çakı gibi yürüyoruz Heykel'de. Bayram, bayramdı, Kız Lisesi, Kız Lisesi'ydi o zamanlar. O günleri hiç unutamam. Kız Lisesi'nde çalışmak, o havayı tatmak büyük bir mutluluktu. Her okulda bu imkânlar tanınmıyor. Okul idaresi yaptıklarımıza çok ilgiliydi, biz de çalışıyorduk.

Bir genel teftişte 15-20 müfettiş okulda kalıyordu. Öğretmenlerin genel teftişi yapılıyordu. Beden eğitimi müfettişi geldi, dersimi izledi. En son dediler ki: "Eğitsel kolları, halk oyunlarınızı bir görelim." 7'ye 20 kala ders bitiyordu. Hemen salonu paspasladım. Çocukları giydirdim. Zurnacı Rafet'i çağırdım. Müfettişler 2 dakika süre verdiler ama, "Hayır, bizim oyunlarımız 10 dakika. Çocukları 2 dakika için ben çıkartmam" dedim. Bütün müfettişler ve müdüre hanım geldi, oturdular. Aldım davulu elime, Rafet zurna çalıyor, ben hem türkü söylüyorum, hem davul çalıyorum. Kızlar şıkır şıkır oynadılar, bitirdiler, selâmlarını verdiler. Başmüfettiş, "Hoca hanım, bir insana davul çalmak bu kadar mı yakışır? Bir kadına örgü örmek ne kadar yakışır, o kadar yakışıyor sana! Ömrüm boyunca seni unutmaya-çağım ve gittiğim yerde de seni örnek göstereceğim" dedi. Dedim ki: "Eşim müzik öğretmenini. Kızı başıboş bırakırlarsa ya davulcuya, ya zurnacıya gidermiş. Ben zurnacıya gittim, davulu da kendim çalıyorum!" O sene müfettiş raporunda 4 üzerinden 4 almıştık, takdir göndermişlerdi.

Pazartesi günleri okulda ilk ders saatleri benimdi. Müzik öğretmenleri okula gelmediğinde kürsüye çıkıp düdüğü çalıp ses veriyordum, İstiklal Marşı'nı ben idare ediyordum. Müdür muavini arkadaşlar, "Müzik öğretmenine ihtiyaç yok, beden eğitimi öğretmenleri her

şeye geliyor" diyordu. Gazi Eğitim'de 3 sene müzik dersi de görmüştük. Yatkındım, müzik öğretmenleri yokken idare edebiliyordum.

Beden eğitimi öğretmenleri olarak çeşitli müsabakalardan edindiğimiz plaketlerimizi dolaplarımızda muhafaza ederdik. Her birimizin dolapları ödüllere, plaketlerle dolup taşmıştı. Çocukların fotoğraflarını duvarlara asardık. Bu da çocuklar için büyük bir motivasyondu. Kız Lisesi'nin ilk halk oyunları ekibinin fotoğrafı da okulun bir duvarında hâlâ duruyordu. Şimdi bu kızlar 50-60 yaşına gelip bu fotoğrafı duvarda gördüklerinde, "Ben buydum" diyor, çok mutlu oluyor.

Son yıllarımızda yılın sporcusu seçiliyordu vilayette. Benim kızım basketbolcu halk oyuncu ve bandocuydu. Kızım Ezgi'yi aday göstermişti müdüre hanım. Bütün öğrencilere gazete aldırırdı. Ezgi ikinci, erkek lisesi adayı birinci olmuştu.

Haftada ikişer saat beden eğitimi dersleri vardı. Lise sonlar sınava hazırlanmak için rapor alırlardı ve 60 kişilik sınıfta 15 öğrenci kalırdı. Bütün öğrenci gelirdi, selâmlaşırđık, yoklamayı alırdım. Raporlular sınıfa çıkardı, kalanlarla çok güzel dersler yapardık. Son iki senemde yerleri paspaslatır, pop müzik koyar, aerobik yapardım derse giren kızlarla. Kan-ter içinde kalırdık. Haftaya gene isterlerdi. Az kişiyile ders zevkli olurdu. Sıkıntımız şuydu: Salonumuz yoktu. Üç öğretmen aynı anda ders yapamazdık. Yoklamayı alırdık, birimiz ders yapabiliirdik. Hava güzelse birimiz sınıfımızla dışarı çıkardık. Bazen de 150 kişi bir arada ders yapmaya çalışırdık. Bir gün dahi, "Topu verelim çocuklara, ders yapmayalım" demedik.

Not sorun değildi benim için. Ama beden eğitimi dersi de beleş değildi. İlk notumu kol bacak gövde hareketlerinden verirdim. İkinci notta kasa minder kompozisyonu yapardım. Üçüncüde voleybol, basketbol paslaşmasından ders verirdim. Çok iyi çocuklar vardı. "Öğretmenim takdir alacağım, not verir misiniz?" dediklerinde, çocuğa çaktırmadan adının yanına bir işaret koyardım, "Kusura bakma bakkal defteri kapandı" derdim. Kızı bir gözden geçirirdim. Terbiyesine, giyimine, kuşamına, temizliğine bakardım. Hak ediyorsa, bir puan arttırırdım notunu. Çocuk bu yaptığını bilmezdi.

Şimdi okul çok değişti. Eskiden ne mümkün Ruhi Bey kapıda dururken takıyla, renkli kıyafetlerle okula gelmeleri kızların! Küpe, yüzük, kolye takan olursa toplanırdı.

Spor koluna para toplardık her sınıftan. Veremeyen öğrenciler olurdu. 19 Mayıs törenlerine öğrenciler seçerdik, kıyafetlerini almayacak olan öğrenciler olurdu. "Bu durumda olanlar gelip bizimle görüşsün" derdik. Hiçbir zaman onları dışlamazdık. Kimse bilmezdi bu çocukları. Çocuğu kırmadan, incitmeden, kimseye belli etmeden Kızılay Kolu'ndan, Okul Yardım Sandığı'ndan ya da Koruma Derneği'nden desteğimizi verirdik.

Ben çok bağırdım. Beni çok bağırın, sinirli, asabi olarak tanırlardı. Öyle yapmasan disiplini sağlayamıyorsun. Kinci değildim, o an bağırır, geçerdim. 9 sene yatılı okuduğum için öğrencinin halinden çok anlardım. Derste öğretmen, dışarıda ablaydım. Tekrar hayata gelsem yine öğretmen olurum.

Birinci sınıfları aldığımızda ilk iki saat derste beden eğitimi, spor giyim kuşamı, tuvalet kullanma ve âdet dönemleri hakkında bilgi verirdim. Çocuklar gülerdi. "Gülün, gülün" derdim, "Yarın paçanızdan aktığı zaman ben de size gülerim." Çünkü bu bir korkuydu. Kimseye bir şey söylenmez, hele cinsel konuda kimseye konuşulmazdı. Çocuk bir şey bilmeden âdet olduğunda korkuyordu. Öğretmen olduktan sonra 27 sene boyunca büyük, küçük bütün öğrencilerime bu konuyu işledim. "Öğretmenim ne kadar iyisiniz!" derlerdi. O zamanlar hijyenik petler olmadığından doktor ve eczacı çocuklarından gazlı bez ve pamuk ister, hazırlardık. Sınıfta bir öğrenci âdet görse, okulun herhangi bir öğretmeni bize yollardı. Ama öğrenciye verip eksilince, ertesi gün bir paket pamuk isterdik. Biz çocukların hem annesi hem öğretmenleriydik. Ağlayarak gelirdi çocuk, "Gel bakalım kız, neyin var?" deyip odamıza oturturduk. Annesiyle, babasıyla ya da sevgilisiyle atışmış olurdu. Konuşturur, rahatlatır gönderirdik. "Ay öğretmenim, keşke bizim annemiz babamız da böyle olsa!" derlerdi.

Bursa'ya geldiğimde henüz 27 yaşımıdaydım. 6 yıl Bursa Öğretmen Okulu'nda kaldım. Kız Lisesi'ne geldiğimde 32-33 yaşlarındaydım. Enerjik ve hevesliydim. Daha önce küçük bir yerde çalışmıştım.

Kendimi gösterememiştim. Burası büyük bir yerdi. Bütün olanaklar vardı. Gezmediğim ilkokul da kalmadı. Müsamereleler, okuma bayramları hazırladım. Çok faal bir çalışma hayatım oldu 14 yıl boyunca Bursa'da. Halk dansları ekibi ile birlikte Fransa'ya gidip geldikten sonra emekliye ayrıldım. Memurlara dilekçemi verdiğimde çok üzüldüler.

Beden eğitimi öğretmenleri Meral Seziş, Suna Özer ve Şerife Şenol Cumhuriyet bayramı töreninde, 29 Ekim 1983

27 sene, 3 okulda çalıştım. Üçünde de çok mutlu ve isteyerek çalıştım. Şimdi hâlâ öğrencilerim beni arar, bulur, sorarlar. Hepsinin gözlerinden öpüyorum.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme Tarihi: 9 Şubat 2012

Tansel (Değerlisoy) Cumbul

29 Eylül 1944, Bursa

Kız Lisesi Mezun ve Emekli Edebiyat
& Türkçe Öğretmeni

Ailem eski Bursalı. İlkokula Demirtaşpaşa İlkokulu'nda gittim. 1959'da Gemlik ortaokulunu bitirdim. 1959 - 1960 senesinde Bursa Kız Lisesi'ne başladım. O zaman için Bursa'da Kız Lisesi verdiği eğitim kalitesi açısından en iyi okuldu. Liseden sonra da eğitimine devam etmek isteyenler için en ideal okuldu. Lise kısmı öğlenciydi. 12.30-17.30 saatleri arasıydı. Cumartesi günleri de yarım gün okula giderdik. Benim öğretmen olduğum zaman, 1973'te cumartesi günleri eğitim kalktı, hafta içi eğitim saatleri uzadı. Okul formamız siyah önlük ve beyaz yakaydı. Çok severdim bu kıyafeti. Her sene biraz model değişikliği yapardık. Disiplin çok sıkıydı.

Okulda şimdi basketbol sahasının olduğu yerde eski taş bir bina vardı. Okula girer girmez o bina görülürdü. Merdivenlerle iki taraftan çıkılırdı. Bu binada okuyanlar İngilizce bölümündekilerdi. Fransızca bölümündekiler şimdi yatılı öğrencilerin kaldığı yerde bulunan daha eski binada okurdu. Öğretmen olan ablamın tayini Bursa'ya çıkmayınca Kız Lisesi'nde bir yıl yatılı okudum. Kantinimiz vardı, ama spor salonumuz yoktu. Müzik odamız vardı. Ön ve arka bahçemiz vardı ama şimdiki gibi geniş bir alanımız yoktu. Fizik laboratuvarımız vardı. Sınıflarımız 40 kişilikti. Edebiyat ve fen kolları vardı. Benim fen derslerim de iyiydi, ama Alaattin Bey adında bir edebiyat öğretmenimiz vardı. Benim konuşma yeteneğim var ve güzel şiir okuyorum diye hep bana şiir okuturdu. Onun ilgilenmesi beni edebiyata yönlendirdi. Fevkalade bir öğretmendi.

Tansel Değerlisoy Cumbul ve arkadaşı Melek bahçede ders çalışırken, 1960

Spor faaliyetleri çok oluyordu. Müdürümüz Şinasi Onurkan'dı. Melahat Çakır ben mezun olduktan bir sene sonra gelmiş. Ben onun döneminde öğretmendir. Semiha Gözükara diye bir tarih öğretmenimiz vardı. Yatılı öğrencilerle ilgilenirdi ve ben ona çok büyük hayranlık duyuyordum. Ona sevgimden tarih derslerine çok iyi çalışırdım.

Öğretmen ve öğrenciler daha mesafeliydi. Birlikte bir etkinlik düzenlenmezdi. Öğrenciler olarak kendi aramızda etkinlikler yapardık.

Gün belirler, bahçede havuzun etrafında oturur, şarkılar söyleyip tiyatro ve taklit gösterileri düzenlerdik. Benim sesim güzeldi ve şarkı söylerdim.

Cumhuriyet Bayramları yürüyüşlerine bütün okul eksiksiz katılırdı. Katılmamak kimsenin aklından geçmezdi. 19 Mayıs törenlerinde okuldan şortla çıkar, stadyuma kadar yürürdük. Derslerimizden de geri kalmazdık. Toplumdaki ahlak anlayışı çok farklıydı o zaman. Kızlı erkekli gösterilerde dahi erkeklerle kızlar çok yaklaşamazdı birbirine.

Tansel Değerlisoy Cumbul 100 metre koşu ekibiyle stadyumda, 1960

Geziler düzenleniyordu. Edebiyat öğretmenimiz Leman Arslan bizi Ankara'ya, Anıt Kabir'e götürmüştü. Onu hiç unutmam.

Boş geçen derslerimiz pek olmazdı. Olduğunda da gürültü patırtı yapmazdık, çünkü askeri okul gibiydi okulun disiplini.

Karma okulların kapısının önünde erkek beklemez. Yalnız kız okullarının önünde bekler. Sadece kızların eğitim gördüğü bir okulda eğitim görmenin dezavantajı vardı. Karşı cinsle ilgili hiçbir şey öğrenemiyorsunuz. Üniversitede, toplumda kadın-erkek bir arada yaşıyor. Ailesinde de erkek olmayan insanların ileride problem ya-

şadıklarını düşünüyorum. Aşağı yukarı evlilik çağına gelerek oradan mezun oluyorsunuz. Babanız hayatta değilse belki tanıdığınız tek erkek öğretmenleriniz oluyor. Karma eğitimin daha uygun olduğunu düşünüyorum.

Öğretmenden korkulurdu. Çok samimi değildi öğretmen öğrenci ilişkileri. Gemlik Ortaokulu'ndan yeni geldiğimde Kız Lisesi'nin öğretmenler odasına girdiğimde gözlerimin karardığını hatırlıyorum hepsini yan yana gördüğümde. Bu doğru değil tabii ki, öğretmen ve öğrenci ilişkisinin korkuya dayalı olmaması, yakın olması lazım. Bize yakın öğretmenlerimiz tabii ki vardı, ama sistem öyleydi.

Disiplin çok sıkıydı. Önlüğünün etek boyu dizlerinizden 4 parmak aşağı olmalıydı. Bazen cetvelle dahi ölçülürdü. Saçınızı sıkı örmeniz, ya ortadan, ya da yandan ayırmanız gerekirdi. Kabartıp öremezdiniz. Bir cumartesi töreninde bir arkadaşımız saçlarının üstünü kabartıp ördüğü için topluluğun önünde kötü azar işitmiş, saçları dağıtılmıştı. Bu olayı hâlâ unutamam. Belki de oradan sonra bir gezmeye gidecekti oysa.

Unutamadığım öğretmenlerden biri Leman Hanım'dı. İri yarı çok güzel giyimli bir hanımdı. Çok sert bir öğretmendi. Semiha Gözükara bende çok etki bırakmıştı. Çok ince ince takip eden, yakın ilgilenen bir öğretmendi. Müzik öğretmenimiz Ayşe Hanım çok ilginç bir insandı.

Sıfırcı Aliye biyoloji öğretmenimizdi. Kimya öğretmenimizin adı "yobaz"dı, ama aslında zihniyeti yobaz değildi. Neden öyle dediğimizi hatırlamıyorum. Motosikletle okula gelirdi. Her ders defter kontrolü yapardı. Belki de o yüzden yobaz deniliyordu kendisine. Defteri onun önüne doğru vermemizi isterdi. Her dersin yarısı defter kontrolü ile geçerdi. "Ters ver doğru gelsin" derdi.

Mesleğimin seçiminde edebiyat öğretmenim Alaaddin Bey'in çok katkısı var. Mesleki başarımda da lisede gördüğüm iyi temel eğitimin katkısı var. Okul bana disiplinli olmayı kazandırdı. Büyüklere saygı, prensipli olmak, küçüklere bir şeyler öğretebilmek. Öğretmenlerimiz sert ve disiplinli de olsa fedakârdılar. Bu bizi etkiledi ve biz de öyle olmaya çalıştık. Dönem arkadaşlarımdan Ayzin de

Tansel Değerlisoy Cumbul ve arkadaşları Melek, Ayzin, 19 Mayıs törenlerinde, 1961

benim gibi edebiyat öğretmeni oldu. Mühendis, eczacı, doktor olan da var.

Sınıfın voleybol takımında oynuyordum. Boyun uzun değildi, ama iyi oyuncuydum. Pasör oynuyordum. Maçlar akşamüstleri oynanıyordu. O gün öğlen oynanacağı okulda anons edilmiş, ama ben duymamışım. Maça gitmedim. Melek Hanım bu müsabakalarda bizim sınıfı tutuyordu. O gün bizim sınıf yenilmiş. Öğlen okula girer girmez Melek Hanım beni çok azarlamıştı. Bir ay bana akşam 17.00'den sonra gülle attırmıştı. Geceleri eve gelmişim. O beni çok üzmişti.

Okuldan mezun olurken çok sevindik. Birbirimizi unutmayalım diye sözler verdik, ama birçoğumuz kopuştuk ve sonradan fazla toplanamadık. Herkes bir yana dağıldı.

Liseden sonra Bursa Eğitim Enstitüsü'ne girdim. Bursa Eğitim Fakültesi o zaman Eğitim Enstitüsü'yü. 1962'de girip 1965'de mezun oldum. Isparta'da erkek öğretmen okuluna tayin oldum. 2 sene orada çalıştım. 1967'de Bursa Kız Öğretmen Okulu'na geldim. Muradiye'de, şimdiki Turizm Otelcilik Meslek Yüksekokulu'nun olduğu yerdedi. Ortaokuldan sonra 3 sene öğrenciler ilkokul öğretmeni oluyorlardı. Ortaokuldan önce test ile 1000 kişi seçiliyordu. Okul öğretmenler kurulu sayıyı sözlü sınavla 300'e indiriyordu. Her dersten günler boyunca ayrı imtihan oluyordu. Fethiye ve Muğda'dan da öğrenci vardı. Öğretmen okullarında çok özel eğitim veriliyordu. "Sen öğretmen olacaksın, bu yurdun her köşesine gideceksin ve her köşede kendi doğup büyüdüğün yer gibi hizmet vereceksin" diye şartlanıyordu öğrenciler. Öğretmen okullarına eğitim enstitülerinden seçkin öğretmenler gidiyordu. Öğretmen okulu, otelcilik okulu olunca 1978 senesinde Kız Lisesi'ne geldim.

Yıllar sonra okuluma öğretmen olarak geri döndüğümde beden eğitimi öğretmenimiz beni dışarıdan lise imtihanlarına geldim zannetti. Öğretmenler odasında “Kızım dışarı çık” dedi bana. Minyonudum, yaşım küçük gösteriyordu.

Tansel Değerlisoy Cumbul ve arkadaşları okul bahçesinde, 1961

Okula yıllar sonra geri geldiğimde yeni müdür Melahat Çakır'dı. Binalar değişmiş; eski taş bina yıkılmış, spor sahası olmuştu. Bizim dönemimizde Fransızca bölümü öğrencilerinin okuduğu bina da yıkılmış, yerine yeni bina yapılmıştı. Kütüphane, laboratuvar daha gelişmişti. Öğretmen okulunda çalışmalar daha ağırdı, çünkü yatılı nöbetleri de oluyordu. Sabahları veya öğleden sonraları günde 4-5 saat ders veriyordum. 4 ayrı sınıfım oluyordu. Sınıflar bizim dönemimize göre daha da kalabalıklaşmış, kişi sayısı 50-60'ı bulmuştu. 1985 senesinde Kız Lisesi'nden eşimin sağlık sorunları sebebiyle emekli oldum. Müdürümüz Melahat Hanım, “Sağlık sorunu olmasaydı emekli olmanı istemezdim” demişti. 20 senemi doldurmuşum. Sonradan pişman oldum erken emekli olduğuma.

Okuluma öğretmen olarak geri döndüğümde, Melahat Çakır da çok disiplinli bir hocaydı. Okulun benim öğrenci olduğum zamanki sıkılığı yoktu. Öğrenciler daha rahattı, ama öğretmen okullarının rahatlığı yoktu. Müfredatta pek fazla değişiklik yoktu. Şortla-taburla stadyuma yürüyüş kalkmıştı.

Tansel Değerlisoy Cumbul, 1961

Melahat Hanım okulun müdür lojmanında yalnız yaşıyordu. Sonra matematik öğretmeni Ali Çakır'la evlendi ve okulda yaşamaya devam etti. Okulun yemeğini dahi yemez, çok dikkat ederdi. Melahat Hanım'ı okulda gördüğünüzde hizmetli zannederdiniz. Okul badana olurken badana önlüğü giyer, işçilerin başında olurdu. Cefakâr, fedakâr, kendini okuluna adanmış bir müdürdü. Öğretmen okullarında siyasi olaylar oldu, okullar kapatıldı, ama Kız Lisesi'nde hiçbir olay, bölünme olmadı. Okul aynı disiplinle eğitime devam etti.

Öğretmen olarak Kız Lisesi'nin ortaokulunda çalışırken bir dersten sonra sınıf boşaldı, ama bir öğrenci dışarı çıkmayıp, “Sizin eski soyadınız neydi?” diye sordu. “Değerlisoy” dediğimde kürsüye atladı, boynuma sarıldı, öptü. “Ben Mehmet Ali Canata'nın kızıyım, babam sizi o kadar çok anlattı ki...” dedi. Babası ilk tayin olduğum Isparta erkek Öğretmen Okulunda öğrencim olmuş. O zaman 2-3 bayan öğretmendik ve öğrencilerimizle aramızda 5-6 yaş fark vardı. Bizden çok etkilenmişler. İlk defa şehirli giyimli kadın görmüşler. Babası kızına, “Eğer o öğretmense ona sarıl ve ellerini öp!” demiş.

Aletizmce çok önem veriliyordu. Ben 100 metre koşucusuydum. Fakat uzun mesafe koşamazdım. Okulda öğretmen bütün sınıfı koşturuyordu. Sınıfta bir seçim yapılıyordu. Sonra okul çapında yarışma yapıp eliyordu. Stadyuma götürüp müsabakalara katılıyorduk. Göğ-

sümüze kâğıt iğneliyorlardı müsabakalarda. Haftada 1 kez stadyumda antrenman yapıyorduk. Sabah okulda toplanıp öğretmenimizle birlikte stadyuma gidip antrenman yapar, tekrar öğretmenimizle okula geri dönerdik. Melek öğretmen aynı zamanda antrenörümüzdü. Senede 2 kez müsabaka oluyordu: Kasım sonu ve ilkbaharda. Halk dansları ve voleybol da vardı. Sınıfın voleybol takımındaydım. Başka spor takımı yoktu.

Öğretmenlik dönemimde atletizmden başka halk dansları vardı. Bursa yöresi oyunlarını derlediler, kıyafetleri dağ köylerinden temin ettiler, ödüller kazandılar. Şerife Şenol'un bu konuda çok çalışmaları oldu.

Okulda öğretmen olduğum dönemde Şerife Şenol halk dansları eğitimi veriyordu. Bando takımı da benim öğretmen olduğum dönem

de müzik öğretmeni Mehmet Şenol ve beden eğitimi öğretmenlerinin çalışmaları ile Melahat Hanım'ın önderliğinde kuruldu.

1978'de ben Kız Lisesi'nde göreve ilk başladığımda okula 5-6 erkek öğrenci aldılar. Kız Öğretmen Okulu'na da alınmıştı daha önce. Orta 1'de kız ve erkek öğrenciler çok farklı yapıda oluyor. Kızlar daha çabuk geliyor, giyinip kuşanmayı seviyorlar o dönemde. Fakat erkek öğrenciler başınızı çevirdiğinizde onların yakalarını tutuyor, önlüklerini çekiyorlar... Hayli problem yaşamıştık. Ama bu şekilde birlikte arkadaş olmaları çok güzeldi. Sonra mezun oldular bu öğrenciler, ama bir daha Kız Lisesi erkek öğrenci kabul etmedi ben emekli olana kadar.

Görüşme tarihi: 14 Ocak 2012
Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez

Tansel Değerlisoy Cumbul edebiyat öğretmeni Leman Arslan ile o zaman Yeşil'de bulunan Arkeoloji Müzesi'nde, 1962

Türkan Güler Uğuralp

23 Ocak 1942, Bursa
AFS Sorumlusu

Ailem Bursalı. İlkokulu Setbaşı İlkokulu'nda okudum. Kız Lisesi'ne 1954 yılında başladım. Ortaokul kısmına. Bu okulda hem ortaokulu hem de liseyi okudum. Son sınıfı Amerika'da okudum.

Okul formamız beyaz yakalı siyah önlüktü. Bizim dönemimizde eski taş bina vardı, karşıda havuzun kenarında, şimdiki pansiyonun yerinde ahşap bina vardı. Lise eğitimi ahşap binada yapılırdı. Okulumuzun kütüphanesi de buradaydı. Beden Eğitimi bölümü taş bina zemininin altında idi. Yılsonunda münazara yarışmaları yapılırdı. Atletizm ve trampet takımları vardı.

Okulumuzda fen ve edebiyat olmak üzere iki bölüm vardı. Fen bölümünde sınıf mevcutları daha azdı, ortalama 30 öğrenci vardı. Öğretmenlerimiz otoriterdi. Fen derslerini yapamayan öğrencilere, "Sen edebiyat bölümüne gitmelisin" derlerdi. Okulumuzun bandosu yoktu, ancak bir trampet takımımız vardı. Ben trampet takımının şefiydim. Güngör Tayan da benim arkadaşım (Turhan Tayan'ın eşi). Tarih, coğrafya, fizik, kimya, biyoloji gibi dersler okuduk. Biyoloji öğretmenimiz Nilüfer Hanım sayesinde sınıfta 5-6 öğrenci biyoloji öğretmenini oldu.

Milli bayramlarda bayrak merasimi yapılırdı. 10 Kasım anma törenlerinde Atatürk şiirleri okunurdu. 23 Nisan'da il çapında trampet ekibimiz okulu en güzel şekilde temsil ederlerdi. Beden eğitimi öğret-

meni Melek Hanım başkanlığında Setbaşı'na doğru yürüyüş yapılırdı.

Sportif faaliyetler ve 19 Mayıs çalışmaları yapılırdı. Kız Enstitüsü (şimdiki Necatibey Kız Meslek Lisesi) ile aramızda tatlı bir rekabet vardı. Çalışmalar titizlikle yapılır, son prova halka açık yapılırdı.

Okul müdürümüz Şinasi Onurkan idi. Müdür yardımcısı Selma Hanım, biyoloji öğretmenini Nilüfer Hanım, edebiyat öğretmenini Leman Hanım, Türkçe öğretmenini Celile Hanım, tarih öğretmenimiz Melahat Hanım vardı. Aslında iki Melahat Hanım vardı; birine Büyük Melahat, diğerine Küçük Melahat derdik. Büyük Melahat Hanım'ın soy ismi Ertunga idi. Eşi Erkek Lisesi'nde öğretmen olan Şevket Bey'di (Çamur Şevket). Küçük Melahat Hanım ise Ali Çakır'la evlendi. İngilizce öğretmenini Seniye Hanım, coğrafya öğretmenini Sıdika Hanım, müzik öğretmenini Sefa Tangör, beden eğitimi öğretmenini Melek Hanım, kimya öğretmenini Ziya Bey hatırladığım öğretmenlerim.

Sınıf arkadaşlarım Melek İpeker, Babası Setbaşı İlkokulu'nun müdürü olan Seçil Artın, daha sonra Kız Lisesi'nde biyoloji öğretmenliği yapan Şenay Misili ve Ayşen, Şule Akyol, Tuna Güler Özyol, ve Çapa Tıp Fakültesi'nde çocuk hastalıkları dalında profesör olan Türkan Ertuğrul'du.

Öğretmenler otoriterdi. Öğretmen-öğrenci ilişkileri çok mesafeliydi. Eski taş binanın merdivenlerinden içeri girmemiz yasaktı. Saçlar ya örgülü ya da kulak hizasında kesilmiş olmalıydı. Siyah çorap giydik.

Müsait olduğum zamanlarda mezunlar buluşmasına katılıyorum. Ayrıca, Bursa Kız Lisesi Mezunlar Derneği üyesiyim.

1959'da Bursa'dan AFS kanalı ile Amerika'ya giden ilk kız öğrenciyim. Erkek Lisesi'nden de Halil Şahin benden 1 yıl önce gitmişti. Bursa'da ilk başlatan biziz. AFS sınavını kazandığımda çok mutlu olmuşum. Türkiye'yi temsil ediyorduk. Amerikan ailenin yanında kaldım. Geçen yıl 50. yıl kutlaması nedeniyle Amerika'ya gittim. Lise son sınıfı Muskegon Highschool'da okudum.

Görüşen: Erol Aldanmaz
Görüşme tarihi: 27 Aralık 2011

Kız Lisesi korusu, okul müdürü Şinasi Onurkan ve müzik öğretmeni Safa Tangör, 1950'li yılların başı

Ülkü (Soyer) Akyollu

11 Ekim 1948, İznik - Bursa
Bursa Kız Öğretmen Okulu Mezunu
Emekli Matematik Öğretmeni

Ailem İznikli. 1948 senesinde İznik'te kütüphaneli bir odada doğmuşum. Kurtuluş Savaşı başladığında babam 2 yaşındaymış. Savaş bittiğinde babamın dayısı İznik belediye başkanıymış. Atatürk Bursa'dan İznik'e geldiğinde babamı bir sandalyeye çıkarmışlar ve Atatürk'ün paltosunu babam giydirmiş. Babam bayıla bayıla anlatırdı bunu. Adımı Atatürk'ten özenip Ülkü koymuşlar. Benim Atatürk ilke ve inkılâplarından başka bir yolum olamazdı.

İlk ve ortaokulu İznik'te okudum. İznik'te lise yoktu. Sınava girdim, birincilikle öğretmen okulunu, yedincilikle Kız Lisesi'ni kazandım. Benim İznik'te bir Fransızca öğretmenim vardı. 3 senede öğretmen okuluna Fransızca konuşarak girdim. Sıraların üzerine oturur bizi sürekli konuştururdu öğretmenimiz. Kız Öğretmen Okulu o zaman sadece yabancı dil öğretmeni yetiştirmek üzere eğitim veriyordu. Diğer öğretmen okullarında yabancı dil yoktu. Burada kolejler gibi haftada 8 saat 3 dilde; İngilizce, Fransızca ve Almanca eğitim veriliyordu. Sadece Çapa ve Gazi'ye öğrenci gönderiyordu okul. Ben Ankara Gazi'ye gitmek ve Fransızca öğretmenim olmak istiyordum. Kız Lisesi'nde okumaya bu yüzden gitmedim.

Öğretmen okuluna çok ileri seviyede Fransızca ile girmişim. Zaten mülakatım çok başarılı geçince "İznik'ten bir Ülkü gelecek!!!" demişler ben okula kayıt olduktan sonra. Son sınıftan bir öğrencinin olması gereken Fransızca dil başkanı ben olmuştum okula girer girmez. Okulda Türkçe konuşandan 5 kuruş para alıyorlardı

ceza olarak. Üç dilde anons yapılıyordu okulda. Fransızcamı ilerletemedim, aksine geriledim, çünkü herkesi ben Fransızca çalıştırıyordum. Lisede 2 yıl Bursa Kız Öğretmen Okulu'nda okudum.

Beden eğitimi öğretmeni Tomris Hanım bana ilk günden takmıştı öğrenciliğimde. Annem de okulda olduğundan ilk günden geç kalmıştım derse. Bana annemin yanında çok kızmıştı. Annem kendi kendine demiş ki; "Nasıl olsa Kız Lisesi'ni de kazandı, ben alır kızımı giderim." 15 gün de süremiz vardı okul değiştirmek için. Annem ağlar, ben ağlarım. Annem "Gel gidelim" dedi, kabul etmedim. Hata benimdi çünkü.

Kimya öğretmeni Neşe Ayvaz, İngilizce öğretmeni Seniye Sak, edebiyat öğretmeni Müjgân Evren, matematik öğretmeni Ülkü Akyollu, edebiyat öğretmeni Mesude Hanım, felsefe öğretmeni Berrin Cingil, İngilizce öğretmeni Betül Candan okul bahçesinde, 1970'lerin başı

İffet diye bir arkadaşım vardı. Numaralarımız arka arkaydı. İffet'i Fransızca çalıştırıyorum, ama İnegöl'de biraz Fransızca bilen Eczacılar ders verdikleri için iyi bir temeli yoktu. Ben beden eğitiminin 3 bekliyordum, İffet'in de Fransızcası 3 gelecekti. İffet'e 5 geldi 10 üzerinden. Sonra hatırladım ki Fransızca öğretmenimiz Ahmet Bey beni çağırdı öğretmen odasına. Tomris Hanım döndü, "Bu mu Ülkü?" dedi. Benim karnemde de beden eğitimi 5 gelmişti. Demek ki hocalar paslaştılar, dedim. İffet kabul etmez bunu. "Sen çok ça-

lıştırmıştın beni, o sayede bileğimin hakkıyla almıştım notları” der. İkisi de öğretmen okullarının esas dersleri olduğu halde ne beden eğitimi, ne de müzik derslerine kabiliyetim vardı! Kimya, fizik ve matematiğim çok iyiydi. Kimya öğretmenim Binnaz Hanım’dı ve eşi de müzik öğretmenimdi. Piyano çalarken fotoğrafım var, ama ne mandolin, ne de piyano çalabiliyorum. En son sınava girdim. Kaç alırsam karneme o notu verecekti öğretmen. Ülkü’nün piyano çalacağı Binnaz Hanım tarafından akşamdan söylenmişti, belli. Çıkıyorum, tık, tık, tık çalıyorum. 10 üzerinden 5 alıyorum. Beden eğitimi, müzik ve resimde çok zayıftım.

Okul 2. seneyi bitirdikten sonra bir sene Fransa’ya gönderiyordu öğrencileri. Sınıf arkadaşların öğretmen okulundan mezun olup Gazi veya Çapa’ya giriyorlar, ama sen Fransa dönüşü bir sene lisede son sınıf okuyorsun. Ben Fransa’ya gitmek istemiştim. Planlamıştım, Paris’te adresler bulmuştum. Aynı hafta içerisinde öğretmenler kurulu kararıyla Ankara Yüksek Öğretmen Okulu’na seçildiğimi bildiren kâğıt gelmişti eve. Babam beni Ankara’ya götürceğini söyledi. Sonra orada lise son sınıfı okudum. 1964 senesiydi ve 16 yaşındaydım. 24 kişi içerisinde 10 kızdık. Hacettepe’nin en iyi profesörleri bizdeydi. 1964 senesinde bitirdim okulu. Merkezi sistem sınavı ilk kez o zaman yapılmıştı. Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Matematik Bölümü’nde okudum. 1968’de, 20 yaşında üniversiteden mezun oldum.

Eşim Şükrü Akyollu lise son sınıf arkadaşımdı. Babam mezuniyetimden sonra “Kura çekme, beni çağır” dedi. Ben yine de kura çektim ve Adıyaman Lisesi’ne tayinim çıktı. 10 ay orada kaldım. Şükrü Bey, batı çekecekti, ben de gelip onunla evlenecektim ama o da Malatya çekti. Bana yakın olsun diye gitmişti oraya. İznik’ten Adıyaman’a 3 günde gitmiştim. Babam Adıyaman’a geldi ve sabah kasaba gittiğinde etin bittiğini görmüştü. Mütemediyen fasulye yiyordum. Zordu şartlar. Babam “Yarın gidiyoruz Ülkü” dedi. Daha sınavlar vardı. “Nereye gidiyoruz?” dedim. “Yok, durmayacağız bitti” dedi. Evi çok zor bulmuştum. Okula yakındık. Bir ilkokul öğretmeni ile kardeşi, ben ve annem; dördümüz beraber kaldık o evde. Alt katta ev sahibimiz vardı ve fahiş bir kira ödüyorduk. Lojman yoktu Adıyaman’da. Sağ sol çekişmesi başlamıştı 1968’de. Sonra babamla birlikte İznik’e döndüm. Şükrü Bey Malatya’da kaldı.

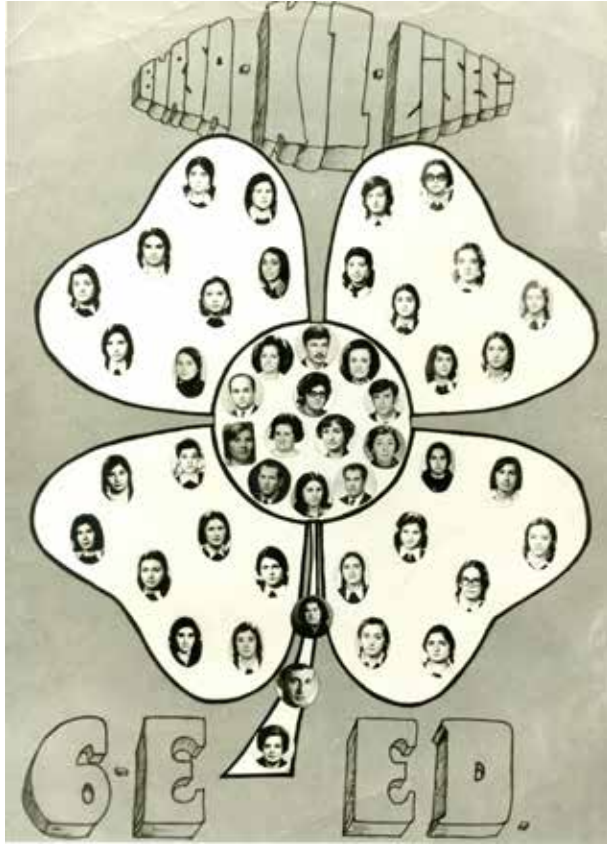
Sonra tayin için Şükrü Bey’le nikâhımızı yaptık. 1 Eylül 1969’da nokta tayini ile Bursa Kız Lisesi’nde çalışmaya başladım. 3 ay belletmen olarak yatakhane de kaldım. Müdür Melahat Çakır’dı. Çok sevgi ve saygıyla anıyorum Melahat Hanım’ı. Gençliğimde sert ve ters geliyordu, ama sonradan düşündüğümde öyle olması gerektiğini gördüm. Başka türlü olmazdı. Çok becerikliydi Melahat Hanım. Okula geldiğimde evli olduğumu ve eşimin Malatya’da kimya öğretmeni olduğunu anlattım. Şükrü Bey de kasım ayında Bursa’ya geldi. Melahat Hanım ne yaptıysa iyi öğretmen olmamız için yaptı. Bize sert davrandığı zamanlar vardı, ama bizim doğru yolu bulmamız için böyle olması gerekiyordu. Tenkit edilmek hoşuna gitmiyor insanın, ama birileri tenkit etmeden bir yere gelmiyor insanlar.

7 sene yatılı okuyup gelmiş olduğum için yatılı öğrenci şartlarını biliyordum. Eksik gördüğüm bir şey olmadı Kız Lisesi’nin yatakhane sinde. Ankara’da okuduğum zamanlar bakanlıklardan üst seviyede öğretmenler geldiği için bizim yatakhanelerimiz ve yemeklerimiz çok özeldi. Çünkü, biz özel öğrencilerdik. Kız Lisesi’ne geldiğimde de bu şartlar mevcuttu. Ülkede o günün şartları ne ise Kız Lisesi’nde de şartlar öyleydi.

Matematik öğretmeni Ülkü Akyollu okulun bahçesinde,
1970’lerin başı

Öğretmen okulunda okurken öğretmenim olan hocalarla, öğretmen okulları kapanınca, Kız Lisesi'nde beraber çalıştık. Öğretmenler odasına giremiyordum heyecandan. Koridorda duruyordum. Berrin Cingil fark etti. "Gelsene!" dedi. Olacak bir şey değil gibi geldi bana. Zamanla alışıyor insan. Beden eğitimi öğretmeni Tomris Hanım ilk senemin sonunda gitmişti zaten.

6-E sınıfı ve öğretmenleri, 1974

Eski bina ben geldiğimde yıkılmıştı. Yeni yapılan binalar düzgün ve güzel olmadı, ama ağaçlarını bile severim Kız Lisesi'nin. Çok seyerek çalıştım. Çok iyi öğrencilerim oldu. Hepsine şükranım. Lise 2'nin ikinci döneminden itibaren kızlar çok güzeller, harikalar. Ama

lise sonda bitti... 17 yaşında kızların şahsiyeti gelişir, hayran olmamak mümkün değil! Öğrenciler de çok, çok iyiydi. Baktığım zaman "Bu kadar mı olur!" diyordum. Bir ara 1976'ya kadar olan öğrencilerimden özür diledim. İyi öğretmen değildim, dedim. Bir tanesi çok memnun oldum, dedi. Değildim; çünkü daha yolumu bulmamıştım. Yolumu yine bir öğrencim sayesinde buldum. Okulda matematik notları 8-9-10 olanları Ali Çakır'ın sınıfına topluyorlar, 7-6 olanları Bayram Bey'e veriyorlardı. Bana zayıflar kalıyordu. İlk defa son sınıfı okutuyordum. 32 kişilerdi. Hiç unutmuyorum. Sınıfa girdim, dedim ki çocuklara: "Öğretmen 3. sınıf, siz de öyle. Hepimiz birbirimize denkiz yani. Ben elimden geleni yapmaya çalışacağım bütün gücümle, ama bana yardım edin."

Bir sınav var bu işin sonunda ve komisyon okuyacak bu notları. Onun üzerine çok çalıştım. Çocukları kimya laboratuvarlarına alıyorum, cumartesi günleri çalıştırıyorum. Bütün velilere yazı yazdım, okul kapandıktan sonra 6-7 arası derse aldım. Geometriyi, sentetiği tek tek çözdüm. Sonra bakalım ne olacak, dedim. 32 kişiden 7 kişi kaldı. Komisyon da bir takım şeyler oldu. Çocuğun bende okumasının bir dezavantajı vardı. Öğrencilerden bir tanesi muavin odasına gitmiş, "Matematikten kaldın" demişler. Çocuk, "Ülkü Hanım çok üzülür" demiş. İşte o zaman öğretmenliğe döndüm. O zamana kadar bankacı mı olsam diye düşünüyordum çünkü. Bu öğrencimin adı Serpil'di. Şimdi İngilizce öğretmeni.

Okul balolarını hatırlarım. O devirlerde insanlar dans etmezdi. Müdüre hanımın başlattığı okulda düzenlenen basma geceleri zamanla dışarıda yapılan balolara dönüştü. Ali Çakır keman çalardı. Ali Yavuz müzik öğretmeni idi. Bandoyu 1960'ların sonlarında ilk o kurmuştu okulda. Kız Lisesi'nin iftiharıdır o bando takımı. Bando takımı her yere çağırılırdı. Harikaydı.

Müdüre hanım bize sürekli, "Ali Çakır gibi öğretmen olacaksınız" diyordu. Öğretici olacağım, olamadım. Dedim ki: "Ülkü bu iş çıkıyor. Matematik zor bir ders... Ne yapacaksın? Çok seveceksin!" Öğretmek ayrı bir şey... En ideali lise 1'den alıp lise sondan mezun etmektir. Çocuğu iyi tanırsın çünkü. İnci diye bir matematik öğretmeni var. Benim öğrencimdi. Kız Lisesi'nde sonra beraber de çalıştık. Derdi ki: "Hepiniz gideceksiniz, okul bana kalacak." Kıyamazdım ona. İnci'yi bir ara rotasyona verdiler, başka bir yere gönderdiler.

Öğrencinin No. ve Fotoğraflı	675				698				823				858						
	Adı Soyadı				Adı Soyadı				Adı Soyadı				Adı Soyadı						
NURDAN CENGİZ				ESİN SEVER				BETÜL ALGÜL				EBRU DOĞRUSÖZ							
				Sözlü	Yazılı	Ölçü	Dersim	Sözlü	Yazılı	Ölçü	Dersim	Sözlü	Yazılı	Ölçü	Dersim	Sözlü	Yazılı	Ölçü	Dersim
I. DEVE	Ekim	4	5			4	4			5	6			5					
	Kasım	3				3				2									
	Aralık	5				4				6				4					
	Ocak	2				3				3				8					
Kışın				4				4				4				5			
II. DEVE	Şubat	8	2			5	2			6	3			6	2				
	Mar.	1				4				2				4					
	Nisan	2				3				3				3					
	Mayıs	7	5	10		8	6			8	2			4					
Kışın				3				3				5			4				
Sınıf Geçme Notu																			

Öğrencinin No. ve Fotoğraflı	908				915				982				1054						
	Adı Soyadı				Adı Soyadı				Adı Soyadı				Adı Soyadı						
PINAR AKOĞLU				SEMİN ÇAMAŞLI				İLKİLER AVCI				BELGİN DİNDORUK							
				Sözlü	Yazılı	Ölçü	Dersim	Sözlü	Yazılı	Ölçü	Dersim	Sözlü	Yazılı	Ölçü	Dersim	Sözlü	Yazılı	Ölçü	Dersim
I. DEVE	Ekim	5	2			9	10			5	4			8	8				
	Kasım	5				8				4				8					
	Aralık	8				8				6				7					
	Ocak	3								5				6					
Kışın				5				9				5			8				
II. DEVE	Şubat	4				6				2				7	4				
	Mar.	3				5				5				5					
	Nisan	4				6				2				8					
	Mayıs	8								7	6								
Kışın				5				6				5			7				
Sınıf Geçme Notu																			

1989-1990 senesine ait öğretmen not defteri. Matematik öğretmeni Ülkü Akyollu arşivi

Orada demiş ki; "Bunlar üniversiteye girecekler." "İster girsinler, ister girmesinler" diye cevap vermişler. Bizde öyle değildi. Sistem vardı. Dershaneyi takımıyorduk. Temel biziz, "Bu iş bizden çıkar" derdik. Esasını burada öğreneceksin, pratiğini orada yap. İnci'yi okula geri istedim. Sistemi biliyor çünkü.

Öğrenci bir konuyu anlayamazsa sen ona soru hazırlarsın. Mesela, evde bulaşık yıkarken düşünürdüm; o şu soruyu geçemedi, ben ona ne soru hazırlasam... Her akşam soru hazırlarsın öğrencinin neresi atlayamadığına dair. 25 soru hazırlarsın. Üstüne yığmazsın. Yıllar geçince notları 9-10 olan öğrencileri ben aldım. Müdüre hanım, 'Ülkü Hanım' dedi bir gün. Hanım diye hitap ettiyse, kızgındır! "Hayrünnisa Hanım'ın Boğaziçi'si var!" "E, benim de ODTÜ'm var" dedim. "Boğaziçi mi, ODTÜ mü?" dedi. Rekabet yaptırırdı. Önüne kimin neresi kazandığının listesini açar gösterirdi. Sonradan özel öğretmen, dershane öğretmeni olur

çocukların, ama eğitim öncelikle okulda olur. Esasını öğrenmeleri gerekir çocukların. Çok uzun bir ders anlatıyordum bir keresinde. Aslında kısıtı da vardı. Bir öğrencim arkadan söylendi. Gittim yanına, dedim ki; "İki sene sonra görüşürüz." 2 sene sonra arkamdan bağıyordu: "Ne dediğinizi anladım" diye. Bu iş dershane ya da test sistemi ile değildi. Üniversite dershane sistemini istemez. Temeli ister.

Suna Hısımcıl, Kandilli Kız Lisesi mezunuydu. "Beni okutmadılar" diye yakındığında ona bir gün dedim ki; "Sizin zamanınızda liseler şimdiki üniversitelerden daha iyiydi." Kız Lisesi mezunu olmak da başka bir şeydi. Hâlâ tanıyabilirim okul mezunlarını. Ayırabilirim. Orada farklı bir sistem vardı. Hepimizi eğitti, geliştirdi. Bu sistem Melahat Çakır'ın da öncesinden geliyordu. Melahat Hanım da o sisteme uydu. Belki Türkiye genelinde sistem öyleydi ve bana göre şu anki durumundan iyiydi.

Ecevit döneminde benim çok yakınlarım, ahbablarımla çocukları, 3 haftada öğretmen oldular. Nasıl oldu bilmiyorum. 1970'lerin ortalarında bir lâf çıktı: "Hiçbir şey olmazsa öğretmen olur" diye. Ben dedim ki: "Hiçbir şey olmazsa öğretmen olur dediğinize en kıymetli varlığını teslim edeceksiniz." Çocuğa karşı mesuliyet hissedilmeli. Oysa ben Kız Lisesi'ni kazandığım ve daha itibarlı bir okul olduğu halde öğretmen olma ideali ile Öğretmen Okulu'na gitmiştim. Orada müdürümüz Kemal Üstün dersimize gelirdi. "Evinizde bu perde böyle mi olacak?" demişti bir keresinde. O gelmeden önce perdeleri düzeltirdik. O bile büyük bir öğretidir. Sert davranılmadan bazı şeyleri belli zamanlarla kavrayamıyorsun. Sevgisizlik değildir her uyarı. "Bırakın yapsınlar!" mantığı hayatın disiplininde yok. Amerikan sisteminin iyi taraflarını alıp kötü taraflarını bırakabilirdik, ama biz hepsini beraber aldık, televizyonla birlikte.

Öğrencilerim genelde sentetikte zorlanmıştı. Trigonometri ve analitik rahattı. Geometriden de biraz zorlanırlardı. 1980'den evvel modern matematik geldi. Bizi eğitime aldılar. Bir sene geçti, ama oturtamadık. Müfredatı gönderenler hem klasiği biliyorlar hem de modern yaptırıyorlar. Sonra ikinci sene geri döndük, önce klasiğin temellerini öğrettik, sonra modernini çalıştırdık.

1980-1981 senesiydi. Kitaplar açık, her şey serbest, sınav yapmıştım. Sonra bir öğrencime bunu anlattığımda "Bize miydi kastınız?" dedi. İki tane de oturtamadığım öğrencim vardı. Biri Ayfer Uğurlu, mimar oldu. Diğeri de İpek. Sınıfta hiç oturmazlardı. Sonra Ayfer'e arka sırayı boşalttırdım. İsteddiği yerde oturur, dolanırdı arkada. Sonra orada da sıkılmıştı. Bir tanesi de Yasemin kırmızıydı. Onu hiç susturamadım. Her şeyi anlatırdı, herkesle konuşurdu. Bir saniye bile susmazdı. Sonradan İngilizce öğretmenliği okudu. Kayın biraderim de üniversitede aynı okulda okumuştum onunla. Eşime çok benzer. Sonra bana bir gün anlattı: "Kayın biraderinizi gördüm, Şükrü Bey'e çok benzeyordu. Konuşmak için dilimi çıkarttım ona." Böyle bir insandı.

Bizim branşımızda TÜBİTAK etkinlikleri vardı. Bir öğrencim matematikte ödül kazanmıştı. Bana da bir teşekkür vermişti kurum. TÜBİTAK'la hep irtibat halindeydim. Matematik çok çabuk gelişen ve değişen bir şey... Öğrenci gazeteden soru getirmişti bir kere. Fakültede okuduğum bir şeydi. Akşama çözüp ertesi gün getirmiştim

çözümü. Matematikteki yenilikleri de takip ederdim gazete ve dergilerden.

Matematik komisyonunda 4 kişiydik; Bayram Arslan, Ali Çakır, ben ve bir yeni öğretmen daha. Çok yakın yerlerden geliyorduk okula. Komisyon toplantısına bir dakika geç gelirse bize bağırırdı Ali Çakır. Kendisi Melahat Çakır ile evli olduğundan müdür lojmanından çıkar gelirdi toplantıya. Sonra rahatsızlanmıştı. 6 ay içerisinde kanserden vefat etmişti. 4 Nisan 1974'tü. Okulda da güzel bir cenaze töreni düzenlenmişti.

Bir keresinde komisyona muavin gönderilmişti. "Hoş geldiniz" deyip işimize bakmıştık. Geçme sınavlarının bin tane kâğıdını okuyacağız! Gidip bizi müdüre şikâyet etmişti, "Bana ilgi göstermediler" diye. Komisyondan çıktık. Her zamanki gibi yine lojmanın camından çağırdı bizi Melahat Hanım. "Siz kendinizi ne sanıyorsunuz, kral mı sanıyorsunuz, matematikçi oldunuz, diye bir şey mi sanıyorsunuz?" dedi. Üniversite sınavlarında matematiğin birinci derecede önem kazandığı bir dönemdi. Arkadan birisi de Melahat Hanım'ın duyamayacağı şekilde, "Eh, biraz öyle sansak da haklı değil miyiz?" dedi.

Kız Lisesi'nde çalışmaktan çok mutlu oldum. Öğretmenliği çok sevdim. Kız çocuğuna farklı bakıyorum. Çok ağır ve yoğun bir şey yaptırıyorum. Derdim ki öğrencilerime: "Siz bir şey söyleyeceğim, ama hiç kimseye söylemeyeceksiniz. Kızlar her şeyin en iyisini, en mükemmelini yaparlar, ama hiçbir yerde ben en iyiyi yaparım demeyin." Birden gözleri parlardı.

Öğretmenliği sevme sebebim bir de hiç özel ders vermememdi belki. Şükrü Bey sayılı Kimya öğretmeniydi Bursa'da. 3 tane vardı belki. Kızımız Senem küçüktü. Şükrü Bey özel ders vermeye giderken Senem arkasından ağlardı. Sonra bana, "Sen özel ders verme" dedi. Bu rahatlığı sağladı bana. Şükrü Bey'in sabah erken saatlerde evde yüz güzeli Jale ile ders yaptığını bilirim. Kardeşim odadan çıktığında çok şaşırılmış. Masada gayet düzgün, boyalı yüzlü bir kız ile eniştesi oturuyor. Bakıp, "Allah Allah!" demiş, sonra aklına gelmiş özel ders veriyor diye. Sabah 7'ye ders koymuş Şükrü Bey. Çok çalışırdı.

Eğitim çok paralı bir iş değildir, ama prestijli bir iştir demişti Şükrü Bey bana. Bir gün bir savcı eşiydi galiba, el işi sergisi vardı. Eski öğrencilerimden birinin eşi vali, birininki de belediye başkanı olmuştu.

Onlarla birlikte bu sergiye gittik. Ben ortalarında, onlar iki yanımda, sergi salonuna girdik. Arkamı bir döndüm, belki 10 kişi çevremi sardı. Hepsi siyah tayyörlü, hepsi eski öğrencim, herkes ne yaptığını anlatıyor. Sergiyi bıraktım, onları dinledim. Valinin eşi Nesrin geldi, “Ne iş hocam?” dedi. “Vali eşi olmana gerek yok, öğretmen olacaksınız” dedim. Sonradan o da öğretmen oldu.

Öğrencilerime sevgimi anlatamadığım bir dönem vardı. Çünkü bize söylenmemesi gerektiği anlatılmıştı. Eski bir öğrencime, “Size sevgimi söylememişimdir” dedim. “Bize gözlerinizle söylediniz” dedi. “İyi o zaman çok mutlu oldum” dedim. Hakikaten öğrencilerimi çok sevdim. Öğrencilerim de çok sevgililerdi.

Öğretmenliğimin son yıllarında genç bir öğretmen, ders vereceğim sınıftan henüz çıkmamıştı ve beş dakika izin istedi. Beş dakika sonra sınıfın kapısına geldiğimde bütün sınıf ayağa kalktı. Öğretmen iki dakika daha izin istedi benden. Peki, dedim ve kapıyı çekip dışarı çıktım. Bu genç öğretmen öğrencilerine, “Neden Ülkü Hanım geldiğinde ayağa kalktınız?” diye sormuş. “Bu sorunun cevabını biz bilmiyoruz. Ülkü Hanım’ı görünce biz ayağa kalkarız” demişler. Ben bu çocuklara bunu öğretmedim. Sadece derdim ki: “40 dakika ders yaparız, sonrasında özel bir şey paylaşmak isterseniz yanıma gelebilirsiniz, sizi dinleyebilirim.”

Bir gün sınıfta, “Biliyor musunuz, bu matematik çok zor!” dedim. Öğrenciler çok güldüler, “Hocam, siz nasıl böyle bir şey söylersiniz?” diye. Dedim ki: “Siz sadece öğrenciliğin zor olduğunu mu düşünüyorsunuz? Öğretmenliği de zor bunun, her şeyi zor.” Şimdi girsem, felsefeden başlarım matematiğe. Matematik düzgün düşündürme sanatıdır çünkü. En iyi yaptığım şey, düzgün düşünüyorum. Bir sorunla karşılaştığımda teorem gibi görüyordum. “Veriler bunlar, yapılanlar bunlar, sonuç olarak nereye gidiyor?” diye düşünüyorum. Sonra, “İyi ki matematik okumuşum” diyorum.

Yasemin Ağaoğlu diye bir öğrencim vardı. Ona “Fizik tedavi doktoru ol Yasemin, ayaklarım ağrıyor” demiştim. 2-3 sene evvel telefon etti. Estetikçi oldum dedi. Okulda boş dersleri alma eğilimim vardı. Benim boş saatimle Yasemin’in sınıfının boş saati denk geliyordu. Yasemin sınıfın mümessili olarak gelip, “Hocam sınıf hazır, bekliyoruz” derdi. Bir gün geldi, çok üzgün. “Hocam sınıf istemiyor, çağırma Ülkü Hanım’ı diyor” dedi. Bıktık diyorlarmış. “Yeter, yollama, gitme,

azıcık eğlenelim” demişler. Yasemin çok üzülmüştü, ama ben “Çok haklılar, buna da ihtiyaçları var çocuğum” dedim. İkna oldu, “Tamam, hocam” dedi, gitti.

Emekli ikramiyemi almaya banka veznesine gittiğimde oradaki görevli bana “Çok az değil mi hocam?” diye sordu. “Ne demek? Devlet beni okuttu, şahane öğrencilerle ders yaptım, kendimi harika hissettim. Şimdi emekli ediyor ve üstüne para veriyor, sen de buna az diyorsun” dedim. “İlk defa böyle bir şey duyuyorum” dedi. Kızım da “Sizin çalıştığınız saate göre aldığınız para çok fazla” diyor. Kendisi özel sektörde çalışıyor, ne gecesi var, ne gündüzü. Öğretmenler 2 ay yaz tatili yapıyorlar, Şubat tatili yapıyorlar. Çok kızıyorum, “Öğretmenliğin parası az” diyenlere. Çalışmak istesen, yapmak istesen yapardın; başka okullarda da çalışırdın, özel ders de verirdin. Öğretmenlikten az para aldıklarını söyleyenler tembelliklerini söylüyorlar aslında. Azdan geldik biz buraya.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez
Görüşme Tarihi: 16 Şubat 2012

Matematik öğretmeni Ülkü Akyollu arşivi

Zuhal (Coşkun) Erden

1960, Bursa
Emekli Beden Eğitimi Öğretmeni,
Atletizm Takımı Sorumlusu ve
Antrenörü

Ailem Bursalı... Namık Kemal İlkokulu, Çelebi Mehmet Ortaokulu ve Cumhuriyet Lisesi'ni bitirdikten sonra 1978'de girdiğim Ankara Spor Akademisi'nden 1982 senesinde mezun oldum.

Akademiye bitirdikten sonra eşim Uludağ Üniversitesi Beden Eğitimi Bölümü'nde göreve başladı. Üniversitenin akademisyen sınavını ben de kazanmıştım. Orada tam gün çalışmak gerekiyordu, ama biz takım da kurmak istiyorduk, sporculuğu da bırakmak istemiyorduk. Kız Lisesi'ne tayinim çıkınca, lisede öğretmen olmayı tercih ettim ve stajyer olarak "Eti senin kemiği benim" tabiriyle göreve başladım. O sırada okulda beden eğitimi öğretmenleri, "Ablalarım" dediğim Suna Özer, Meral Seziş ve Şerife Şenol'du. Atletizm açık havada yapılan bir spor olduğu için ben Kız Lisesi'ne başlayana kadar "Ablalarım" biraz zorlanmışlar. Kar, kış, yağmur demeden çalışırsınız çünkü atletizmde. Ben gittiğimde, "Benim branşım atletizm" dediğimde gözlerindeki o güzel gülüşü hiç unutamam. Kurtulmuşlardı atletizmde. O zaman ferdi sporcular vardı atletizmde, tam bir takım değildi. Atmalar branşında birkaç kişi vardı. Hatta öyle ki, benden önceki beden eğitimi öğretmeni Gülizar Hanım okula gülle, disk, cirit yığılmıştı. Kızlar 4 kilo atarlar, bizde 6 kiloluk, 2 kiloluk malzemeler vardı. Belki hiçbir okulda cirit yoktu, ama bizim okulumuzda demir cirit vardı.

Eşim Salih Erden ile birlikte çalıştırıyorduk takımı. Stadyumda çalışıyordu. O zamanlar stadyumu kullanmak sorun olmuyordu. Sonra-

ları maç var bahaneleriyle kapıların bize kapandığı zamanlar oldu. 1985 senesinde DSİ Nilüferspor'un tesisleri bitince orada da çalışmaya başladık. Kız Lisesi öyle bir okuldu ki, derslerinde de çocuklar başarılı olmalıydı. Antrenman için zorlanıyorduk. Aileler izin vermiyordu bazen. Haftada 2 gün zorla antrenman yapıyorduk. Ailelerle konuşuyorduk. Hiç kolay olmuyordu çalışmak. DSİ'nin tesislerinin pisti yarışma ölçülerine göre nizami değildi. Orada daha çok kondisyon çalışıyor, salonundan yararlanıyorduk. Stadyum müsabakalara hazırlanmak için daha uygundu, ama orada da zorluklarla karşılaşıyorduk. Mesela, engel çalışacağımız zaman engelleri çıkartmadıkları oluyordu. Cirit atma çalışacağımızda ciritleri vermiyorlardı bazen. Yüksek atlama minderi çıkartmıyorlardı. Sonra DSİ'ye ölçüleri verdik ve bize engel yaptılar, engelli koşu çalışabildik. Bizim için kar-kış-yağmur önemli değildi. Yine de çalışırdık. Çok yağdığında tribünlerin merdivenlerinde ya da koridorlarda çalışırdık. Bizim için hep bir B planı vardı. Sporcuya özel antrenmanlar da yapıyorduk. Çocukların sınavlarına ve derslerine göre ayarlıyorduk gün ve saatleri. Aralıklı günlerde çalıştırmamız gerekiyordu. Standart antrenman günlerimiz yoktu, ama haftanın 3-4 günü en az 2 saat çalışma yaptırıyorduk.

Okulda sporcu olabilecek öğrenciler öncelikle okulun ilk günü bahçedeki törende taranırdı. Basketbolcuların sorumlusu Suna Hanım ile voleybol takımının sorumlusu Meral Hanım bahçede uzun boylu öğrencileri seçtirirlerdi sporcularına. Sporcular da bu yeni gelen uzun boylu öğrencilerin isimlerini sınıflarını alır, hemen listelerine yazarlardı. Benim fizikle, boyla işim olmazdı, kronometre ileydi işim. Belki çok kısa bir öğrenci çok hızlı koşabilirdi. Ama bazen çok iyi atlet olabilecek bir öğrenci uzun boylu olduğu için başka bir spora seçilmiş olabilirdi. O sporcuyu takımıma alamazdım.

Oyuncuları alt bahçede seçiyordum. Orada düz bir alan var. Orası benim seçme alanımdı. Orta 1'e gelen bütün öğrencileri tepeden tırnağa tarayıp şimdi kantin olan duvarın dibinden ağaca kadar olan 30 metre mesafede koşturur, kronometre tutardım. Hatta ablalarımın derslerine de gelip onların öğrencilerinin arasından da tarama yapardım. Elimden kaçırıydsam diye lise 1'leri de tarardım. Aslında atletizme başlamak için geç bir yaş ama o arada başka bir okuldan bir atlet gelmiş olabilir, ya da hiç atletizm yapmamış

olan bir öğrencinin vücudu atletizm için iyi gelişmiş olabilir, cevher çıkabilir aralarından. Her sene bu araştırmayı yapar defterler tutardım. O dönem tuttuğum not defterlerim hâlâ durur.

Bir hafta süratlerine bakardım. Bir hafta sağlık topu ile temel kuvvetlerine bakar, atmaları oradan seçerdim. Bir hafta durarak uzun atlatırdım. Bir hafta da olduğu yerden sıçratır, sütunun en yüksek yerine dokunabilenleri seçerdim. Bu müfredat harici bir çalışmaydı, sadece sporcu seçmek için.

Bazı muhafazakâr aileler atletizmde şort ve atlet giyildiği için kızlarının bu sporu yapmalarına karşı çıkardı. Eşofmanla yapılacak bir spor değil atletizm. Mesela; engelli koşuyu eşofmanla 20 saniyede, şortla 18 saniyede geçebilir sporcu. Saniyeler önemliydi bizim için. Çok yetenekli sporcular için bir-iki saniyeyi göz ardı edebilirdik. Okulda ki seçmelerde bir öğrenciye rastlamıştım. Her konuda komple süper yetenekliydi çocuk. Pentatlon bile yapabiliyordu. Gelseydi çok iyi olabilirdi. Şorttan dolayı onu bir türlü takıma alamadık.

Orta 1’de seçtiğimiz çocukları hemen antrenmana almaya başladık. Onlar ancak orta 3’te meyvesini vermeye başlar, lisede de devam ederdi. Orta 1’den sürekli takviye sporcular gelirdi. Atletizm takımımızda lise ve ortaokullarda yedek sporcularla birlikte her yaştan 70-80 sporcumuz oluyordu. Sahanın her tarafında sporcular çalışırken biz antrenör olarak iki kişiydik ve hepsine yetiştirmeye çalışırdık. En zoru da yarışlarda olurdu. Cirit, gülle, yüksek atlama, 100 metre engel koşusu aynı anda başlardı. Bir yandan da bir başka branşta yarışacak çocuk ısınma hareketlerine başlardı. Hepsini birden organize etmek, kontrol etmek ve çocukları motive etmek gerekirdi. Heyecanlanırdı çocuklar bir de. 2 kişi her yere yetiştirdik.

Bizim takımı kurduğumuz sene Zeynep Kirazoğlu’nun kurduğu Ticaret Lisesi takımı çok iyiydi. Takımı ilk kurduğumuzda iddialı değildik, ama onların ardından Bursa 2’si olmuştu. Sonraki sene birinciliğe oturduk, o oturmuş. Bir daha kimseye kaptırmadık birinciliği ortaokullarda da, liselerde de.

Takoz çalışması ayrı bir teknik gerektiriyor. Takozdan çıkış saniyeleri etkiliyor. Bursa’da toprak zeminde çalışıyorduk. Bizim takozlarımız

da bu sebeple çok ilkel. Çivilerle toprağa çakılırdı. Takoz bulmak da zordu zaten. Ankara’da yarışlara gittik. Plastik pistti ve takozları çok moderndi. Hafif basarak takozun altındaki çiviler zemine yerleşir, kaymazdı. İlk yarışımız, Serpil yarışacak. Serpil yana yakıla bizi arıyor. Salih yanına gitmiş ve Serpil “Salih Abi çiviler yok, çekiç yok” diye hayıflanıyor. Kime soracağını bulamamış. Salih de sakince, “Kaldır bakalım takozun altını, bastır bakalım şimdi, aynı Bursa’daki gibi ama çekiçle çakmadan yapacaksın...” demiş. Çocuk bizi bulana kadar kıpkırmızı kesilmiş, kan-ter içinde kalmış, “Ben yarışa şimdi nasıl katılacağım?” diye heyecanlanmış.

Kız Lisesi kendisine rakip olarak sadece Süleyman Çelebi Lisesi’ni bulabilirdi. Rakibinin zayıf kadroya sahip olması Liseye kolay bir şampiyonluk kazandırdı.

Atletizm takımı, Zuhal Erden arşivi, 1980’li yıllar

Leyla Danışman vardı. 400 metre engel koşturacağız. Yarışmalar Konya’da. İlk defa engel koşacak. 400 metreye 10 tane engel yerleştiriliyor. Tekniği öğrettik, ama iyi kondisyon lâzım. Fiziki çok iyiydi sporcunun. Çocuk takım için o kadar çok bir şeyler yapmak istiyor ki, engel olamadık. Takım ruhu veriyorduk sporculara. Ben o yarış izleyemedim. Hem ağladım, hem bekledim ya bir şey olursa diye. Tabancanın sesiyle yarış başladı, bitti ve içeri giremiyorum. Leyla’yı merak ediyorum, yarış tamamlayabildi mi, diye.

Çok yetenekli bir sporcum vardı. Bursa birincisi olmuştu ve ta-

kım olarak Eskişehir'e gidecektik. Eski Garaj'da buluştuk. Herkes geldi, Yasemin yok! Oysa iddialı bir takımımız ve kesin ilk 3'e gireceğiz. Evine telefon açtık, ailesi göndermiyor. Eşim Garaj'dan taksi tutup Yasemin'in evine gitti. "Çocuğunuz gerçekten çok yetenekli, neden engel oluyorsunuz?" diye konuştu. Sebebi şort giyecek olması. Ailesini ikna etti ve dedi ki: "Tamam, eşofmanla yarıştıracamız, Eskişehir'e gelsin, bir daha takıma almayacağız. Bu seferlik izin verin." İkna etti ve Yasemin'i de alıp geldi. Eskişehir'de dereceye girdi Yasemin ve çok istediği halde sporu bırakmak durumunda kaldı. Sonra okulu da bıraktı. Aslında devam etseydi belki de çok güzel bir beden eğitimi öğretmeni olabilirdi.

Takımda atletizmin her branşından sporcu olması gerekir. Aksi takdirde puan kaybedersiniz ve dereceye giremezsiniz. Takım, gülle, cirit, disk, uzun atlama, yüksek atlama, 100 m, 200 m, 400 m, 800 m, 1500m, liselerde ayrıca 3000 metre, 100 m. engelli koşu, 400 engelli koşu, 4x100 m bayrak koşusu ve liselerde 4x400 m bayrak koşusu sporcularından ibaretti. Bir atletizm takımının "takımım" demesi için bütün bunları bünyesinde bulundurması gerekirdi. Bir sporcu da en fazla atletizmin 2 branşında yarışabilirdi. Mesela 100 metre koşan aynı zamanda 200 metre koşardı. Bazen 100 metre koşu ile 100 metre engelli koşu aynı gün olduğunda aynı sporcu yarışmazdı. Programa göre de çocukların hangi yarışa katılacağını seçerdik. Kızları yarışacakları branşa göre çalıştırırdık. Çok profesyonel çalıştık. Sadece bir sene, 1989-1990 senesinde gülle atmada sporcularımızın rahatsızlığı olmuştu. Sıfır puan almaktansa bu branştan gelecek puanlar çok işimize yarayacaktı. Suna Hanım'la görüşerek basketbol takımından Hilal Ertunalı ve Aysun Yedikardeşi çağırıp durumu izah ettim ve Bursa'daki gülle atma müsabakasına okulu temsilen bir seferlik katılmak isteyip istemediklerini sordum. Oyun kurucu pozisyonunda oynayan basketbolcuları, kolları çok kuvvetliydi ve basketbol topunu sahanın bir ucundan diğerine rahatlıkla atabiliyorlardı. Kızlar sıcak bakınca bir cumartesi günü ikisiyle birlikte Kültür Park'a gittik ve deneme yaptık. İkisi de gülleği gayet güzel attılar. "Hanginiz isterseniz müsabakaya katılabilirsiniz" dedim. Aysun'un sınavı çıktı, Hilal müsabakaya katıldı ve tekniğini bilmeden, durduğu yerden gülleği atarak Bursa 3'sü oldu. Zonguldak'taki müsabakalara gittiğimiz bir sene yine güllede sıkıntı yaşamıştık ve

voleybolculardan bir sporcu seçmiştik. Türkiye'de ilk 3'e girmiştik takım olarak. Çok yönlü sporcular yetiştiriyorduk Kız Lisesi'nde.

Ekol olmuş takımlar vardı Ankara ve Eskişehir'den. 0,5 puanla, 1 puanla geçildiğimiz oluyordu. Bu okullar hep dereceye giriyorlardı, ama başarılı sporcuları kendi okullarında toplayarak alıyorlardı bu dereceleri. Oysa biz kendi takımımızı kendimiz çalıştırıyorduk. 1990 senesine kadar iyi başarılar alıyorduk. Ferdi Türkiye birincilikleri alıyorduk, ama takım olarak Türkiye'de ancak ilk 3'e giriyorduk. Dillere destan bayrak takımlarımız vardı. Çok teknik çalıştırırdık ve bayrak değişimlerinde hiç zaman kaybetmezdik. O takımla muhakkak Türkiye şampiyonu olurduk.

Milli Eğitim Müdürü ile birlikte Osmangazi Kaymakamını ziyaret eden Türkiye Atletizm Şampiyonu Kız Lisesi ekibi kaymakam Özer TURAY ile birlikte...

Şampiyon atletlerden kaymakama ziyaret

Türkiye Şampiyonluğunu kazanan Bursa Kız Lisesi atletleri Osmangazi İlçesi Kaymakamı ve Milli Eğitim Müdürünü ziyaret ettiler. Önce Milli Eğitim Müdürü Zeki Şimşek'i ziyaret eden atletler daha sonra Osmangazi Kaymakamı Özer Turay'ı makamında ziyaret ettiler. Kaymakam Turay "Türkiye şampiyonu olmak büyük bir olay. Bu başarınızdan ötürü hepinizi kutlar, başarılarınızın devamını dilerim" dedi. Solman ÖZKAN

Türkiye şampiyonu atletizm takımının Osmangazi kaymakamını ziyareti, 1980'li yıllar

1990 senesinde ortaokullarda takım halinde Türkiye 1'si olduk. Hâlâ hatırladığımda duygulanırım. Uzun yıllar Türkiye birinciliğini elinde

bulunduran Kıbrıs ile kıran kırana bir mücadeleye girdik. Bir türlü geçilemiyordu Kıbrıs. Çünkü Kıbrıs'ta kaç tane okul varsa hepsinden başarılı atletleri toplayıp takım oluşturlardı. Aslında olmaması gereken bir şeydi. Kıbrıs'a özel bir durumdu bu. O müsabakada aldığımız 7400 küsür puanı uzun seneler başka hiçbir okul alamadı. 7 kişiyle kazandık bu başarıyı. Mucize gibiydi. Çok kişiyle çalışmak zordur; çocuklarda ya da ailelerde problem çıkabiliyordu. Az kişiyle çalışmak bizim için avantaja dönüşebiliyordu iyi sporcular bulduysak. O sene öyle güzel bir alt yapı oluşturmuşuz ki! Biz Türkiye birincisi olunca beden terbiyesi müdürlüğü yüksek atlama minderini hediye etmişti o yıl.

Kışın kros müsabakaları oluyordu. Aslında bizim için zor bir çalışmaydı. Yardım alıyorduk. 4 yarışmacı, 2 yedekten oluşuyordu takım. Ortaokullarda 1500, liselerde 3000 metre koşuluyordu. Bunu yazın pistlerde 1500 ve 3000 metre koşacak sporcuların ön hazırlığı olması için düşünmüştük. Öylesine çıkartmıştık bu takımı. Buna rağmen Bursa'da hep birinci olduk. Grup müsabakalarında da hep ilk üçe girdik. Sürekli yollardaydık. Kütahya, Uşak, Afyon, Konya gibi şehirlerde dağda oluyordu bu müsabakalar. Kız Lisesi'nin aracı olmadığı zamanlarda DSİ'nin aracıyla gidip DSİ'nin misafirhanelerinde kalıyorduk. Müsabakadan bir gün önce giderdik, çünkü öncesinde toplantı olurdu. Ertesi gün uyandıığımızda bazen her yer kar olurdu. Taktik yarışı da olurdu. Çivili ayakkabı giysin mi, giymesin mi sporcu. Doğudan gelmiş sporcular olurdu. Onlar daha yatkın oluyor krosa. Deniz seviyesinden yüksek rakımlı yere gelmişiz. Endişe ederdim, "çocuklar yarışı nasıl çıkaracak!" diye. Gidebildiğim kadar sporcularımızla ben de koşardım. İslanırdık, yine de hasta olmazdık. Bizim için şartlar zor olmasına rağmen kros yapmak isteyen çocuklar için takım kurardık.

O yaşlarda çocuklar hınzır oluyor. Müsabakalara gittiğimizde uyuymuyorlar, durmuyorlar. Siz geceleri uyuyor gibi görünüyorsunuz, ama sürekli tetiktesiniz. Kulağınız koridordadır. Onlarla hep aynı koridorda kalırdık biz. Müsabakalara gittiğimizde eşyaları yerleştirir, toplantı odasına geçer, toplantımızı yapar, önce onları müsabakaya motive eder, sonra çocukları gittiğimiz şehirdeki tarihi ve turistik yerleri gezdirirdik. Genel kültürleri de önemliydi bizim için.

Kız Lisesi'nin gurur çiçekleri

İzmir'de yapılan Türkiye Liselerarası Atletizm Şampiyonası'nda takım halinde şampiyon olarak Bursa'ya büyük gurur ve sevinç yaşatan Bursa Kız Lisesi Atletizm Takımı, dün okulda düzenlenen törenle şampiyonluğu bir kez daha kutladı

BURSA Kız Lisesi sporcuları İzmir'deki şampiyonada katıldığı 12 branşta tüm rakiplerini geride bırakarak mutlu sona ulaştılar. Dün okullarında yapılan törende şampiyon olan sporcular Bursa Kız Lisesi Müdürü Saadetin Pirinççioglu tarafından tek tek kutlandı. Okul müdürü Pirinççioglu, törende yaptığı konuşmada, "Sporcularımızla büyük gurur duyuyoruz. Onlar hem okulumuz, hem de Bursa atletizmini en iyi şekilde temsil ettiler. Biz de onlara her türlü desteği bundan sonra vermeye devam edeceğiz" dedi. Bursa Kız Lisesi'nde çeşitli branşlarda 500 lisanslı sporcunun bulunduğu da belirten Pirinççioglu, "Bu büyük bir aşamadır" dedi. Öte yandan şampiyon atletlere Pazartesi akşamı Akarsu Restaurant'ta şampiyonluk yemeği verilecek. ■ **Süleyman GOKOVA**

Okulda düzenlenen ödül töreninde okul müdürü Sadettin Pirinççioglu, başarılı atletleri tek tek kutlayarak ödüle bogdu. Düzenlenen ödül töreni sonrasında atletler okul yöneticileri ile bir araya gelerek bu anlamlı günü ölümsüzleştirdiler.

30 Mayıs 2002 tarihli Bursa Haber Gazetesi,
Zuhal Erden arşivi

Kızlar el üstünde

Atletizmde
Türkiye
şampiyonu
olan Kız
Liseli atletler
şampiyonluk
sevincini
doyasıya
yaşıyor.

Kız Liseli atletlerin Türkiye şampiyonluğu Bursa'da büyük yankı uyandırdı.

ATLETİZMDE Türkiye şampiyonu olarak bu kategoride Bursa'da ilk birinciliği kazandıran Kız Lisesi'nde sevinç sürüyor. Kız Lisesi atletizm branşında 19 yıllık tarihinin en başarılı sonucuna imza atan sporcuları kutlayan okul müdürü Sadettin Pircioğlu "Öğrencilerimiz sporda olduğu ka-

dar derslerinde de başarılı. Kız Lisesi Mezunları Derneği, okulu bitiren ve üniversiteyi kazanan sporcularımızın tüm okul masraflarını karşılayacak ve onların okumalarına maddi manevi destek olacaktır" şeklinde konuştu. Kız Liseli atletlere ayrıca dörder adet altın hediye edildi.

Okul müdürü Sadettin Pircioğlu ve Kız Lisesi'nin Türkiye şampiyonu atletizm takımı, Zuhul Erden arşivi, 30 Mayıs 2002

SBS ve ÖSS sınavları sebebiyle okullarda son yıllarda spor biraz geriledi. Belki öğretmenlerin de biraz daha özverili olmaları gerekiyor. Biz eşimle sporcularımızın başarılı olmaları için DSİ'de senelerce fahri görev yaptık. Bizim için önce öğrenci, sonra sporcuymuş çocuklar. Pist müsabakaları nisan ve mayıs'ta olurdu ve sporcular derslerini kaçırdı. Bir ayağımız öğretmenler odasında ya da müdüre hanımın kapısında. Derslerini kaçıran öğrencilere branş öğretmenleri bazen okulda, bazen kendi evlerinde karşılıksız özel ders vererek

destek olurlardı. Sorumlu olduğumuz 70-80 sporcunun derslerini, spor başarılarını, psikolojilerini ve özel hayatlarını düşünürken, bir yandan da kendi iki çocuğumuz vardı. Bazen büyük kızımızı da çalışmalarına götürürdük. Kum havuzuna oturturduk onu ve eşimle işimize öyle bir dalardık ki, kışın soğuk da olurdu üstelik ve bir bakardık kızımız ıslanmış, üşümüş, kirlenmiş... Sonra hasta olurdu, bir ay doktora taşırdık onu. Terzi söküğünü dikemez misali kendi çocuklarımızı atlet olmadı. Küçük kızım ilkökulda kendi okulunda ismini

voleybol takımına yazdırmış. Benim tam emekli olacağım seneydi. Geçici bir heves olacağını ve sonunda bırakacağını düşündüm, ama onu izlerken çok yetenekli çıktığını gördüm. Yeni öğreniyordu üstelik. O oynadıkça ben ağladım. Voleybolun tadını aldı devam etti. Orta 3'e geldiğinde lise giriş sınavı sebebiyle bıraktı. Lisede öğretmenine takım kurdurdu. Yine devam etti, ama lise sona geldiğinde yine bırakmak zorunda kaldı. Üniversiteye gitti, İzmir'e ilk araştırdığı şey voleybol takımı oldu, orada da devam etti. Sporun tadını alan çocuk çok seviyor. Kişiliği, özgüveni geliştirmesi çok önemli... Keşke bütün aileler bunun farkına varsa.

Şencan Gündüz, Hüsniye Atlıoğlu, Nalan Durmuş ilk aklıma gelen sporcularım. Hüsniye çok narin yapıydı. Zayıf, ince uzundu, ama çok yetenekliydi. Onunla antrenman yapmak çok zevkliydi. Güzel dereceler elde etti ve sonuçta ona meslek oldu spor. Nalan Durmuş ve Tezcan Bulgaristan'dan gelmişti, Türkçeleri çok zayıftı ve derslerinde problem yaşıyorduk. Fakat çok yetenekli çocuklardı. Nalan Durmuş 1990'da Türkiye birincisi olduğumuz sene ısınırken ciridi bir attı, 40 metre! Birden sahada bir ses duyuldu. Çocuk rekor attı ciridi. O anda dizlerimin bağı çözüldü. Bir rekor yakalayacağız herhalde Nalan'la diye düşündüm. Yarışta 1-2 metre eksiğini attı ve rekoru yakalayamadı, ama Türkiye 1'si oldu. Bir de Nalan'ı Gülseren Hanım'la bir türlü paylaşamadık. O da hentbola seçmişti Nalan'ı. Nalan da oynamak istiyordu ama bizim çalışma prensibimizin dışına çıkmıştı hentbol da oynayarak. Çünkü, biz antrenmanı, yemesi, içmesi kısaca her şeyiyle ilgileniyorduk sporcuların. Belki de kendini çok zorladığı için rekor kıramadı Nalan.

2002 senesinde Türkiye birincisi olmuştuk. Fikriye Özkan disk atmada Seda Aydemir ve Sema Aydemir 100 metre engelli koşuda, Tülay Özcan uzun atlamada, Remziye Çıtak gülle atmada, Sülbiye Çekiç atmada milli sporcu oldular. Kız Lisesi'nden mezun olan sporcularımızın pek çoğu beden eğitimi öğretmeni oldular.

Bazı spor kulüplerinin bakış açıları çok farklı. Ben gençliğe çok iyi hizmet ettiğimi düşünüyorum. Bir sene atletizm sahası ile ilgili bir takım problemler yaşandı. Bazı kulüplerde en başarılı, en elit sporcular olsun, çok iyi dereceler alınsın, kulübün adı duyulsun isteniyor. Oysa biz kitleye yayıldık, daha güzel hizmet ediyoruz, çocuklara sporu sevdireyoruz.

Atletizm rüyalarım giriyordu. Öyle ki; Kâbe'yi atletizm sahasının içine koymuşlar, önüne de kocaman çiçekli halıları sermişler, ıslık ıslık parlıyor, biz onun etrafında çalışıyoruz, içine girip çıkıyoruz çocuklarla. Kâbe'nin stadyumun içinde ne işi var! Ben bu rüyayı 20 senedir unutamıyorum. Çok etkilenmişim.

Okulun minibüsü vardı. Bursa birincisi olduktan sonra bir grupla kros müsabakalarına şehir dışına gidip, döner dönmez de diğer bir takımla başka müsabakalara gidiyorduk. Sürekli yollardaydık. Bir yandan okulda verdiğimiz beden eğitimi derslerinin dakikasını bile aksatmadan, izin bile almadan öğretmenlik görevimizi de sürdürüyorduk. Emekliliğimden sonra Nilüfer Belediyespor'da çalışmaya başladım. Okullarla bağlantılar kurdum. Bir altyapı oluşturduk. Bazı okullara özel atletizm pistleri yaptırıldı. Tesis kurmak da kolay değildi. Öyle güzel bir hizmet gidiyordu ki, okullara servis ayarlıyorduk, üniversitenin sahasında çalışıyorduk. Okula düşen sadece öğrencinin antrenmanlara katılımını sağlamak, gerektiğinde öğrencinin ailesiyle irtibata geçmekti. Çocuklar devam etmedi. Öğretmenler ilgilenmek istemedi. Hoşlarına da gitmedi. Oysaki Kız Lisesi'nde imkânlar yoktu, tesis yoktu, sporcu yoktu ve bu yokluklardan bir sistem kurulmuştu ve bütün olumsuzluklara rağmen çok başarılı takımlarımız oldu.

Meral Seziş emekli olduktan sonra 1994-1995 senesinde voleybol takımının sorumlusu olmuştum. Antrenörümüz Emin İmen'di ve o sene Türkiye 3.sü olmuştuk. Kayak takımımızda görevli öğrencilerimiz de diğer sporcularımız gibi aynı zamanda Bursa DSİ Nilüferspor'un sporcularıydı. Bursa birincilikleri kazandıktan sonra Erzurum ve Kayseri'deki müsabakalarda okulumuzu temsil ettiler. Sporcularımızın pek çoğu milli takım kadrosunda yer aldılar. Okulumuzun sporcuları o kadar çok başarılar kazanmıştı ki, beden eğitimi öğretmenleri olarak dolaplarımızda ödülleri koyacak yer kalmamıştı.

Bizim derslerle sporu paralel götürmemiz güzeldi. Terbiyeli, saygılı, başarılı çocuklardı sporcularımız. Ortaokullar liselerden ayrıldıktan sonra sporcu seçmekte zorlandık. Çünkü lise 1'e gelen çocuklar motorik özelliklerini tamamlamış oluyorlar artık. Çok iyi birini yakalasan bile eğitime kadar çocuk lise sona geliyor ve üniversite sınavı var. Verim alamıyorsun. Dolayısıyla, biz de müsabakalarda ortaokullu

sporcuları takip etmeye başladık ve başarılı sporcuları Kız Lisesi'ne almaya başladık. Okul çok başarılı olduğundan sporcuların aileleri de bunu tercih ediyorlardı. Ama bu sistem eskisi kadar tat vermedi, çünkü bir çocuğu orta 1'den alıp kendi sistemimizle eğitmek daha güzeldi. Bir de gelen sporcuların ortaokulda "Sen sporcusun" denilerek yetiştirildiklerini gördük. Spor ağırlıklı yetiştirildiklerinden derslerinin alt yapısı zayıftı. Oysa Kız Lisesi'nde eğitim hayatı da çok önemlidir. "Sen sporcusun" diye yetiştirilen çocukların dersleriyle çok uğraştım. Mesela; o dönem edebiyat dersi kötü olup diğer dersleri iyi olsa da sınıfını geçemiyordu çocuk. Öyle bir sistem vardı. Öğretmene gidip konuşuyordum: "Bu çocuk okulumuzu temsil ediyor, ne yapalım, alttan temeli iyi gelmemiş. Bir şeyler yapalım, bir fırsat daha verin, ödev verin, sınav yapın, notunu düzelter geçsin" diye. Öğretmen derdi ki: "Onu geçirirsem hepsini geçirmem lâzım. Saygı da yok çocukta. Terbiye yok." Sporda başarılı olmayı çok önemli gördüler ve davranış bozuklukları oldu. Bunlar beni çok üzdü, çok yordu son senelerde. Sporcuları toplamak, onlara Kız Lisesi gibi bir okulun imkânlarını sunmak ve sonra çalıştırarak Türkiye birincisi olmak da büyük bir başarı, ama eğitim sisteminin değişmesiyle orta 1'den itibaren çalıştıramadığımız ve istediğimiz disiplini veremediğimiz için eskisi kadar tat vermemeye başladı bana lisede atletizm. Okulumuzun müdürü Sadettin Pircioğlu benim başarılarımı toplayıp milli eğitim müdürlüğüne göndermiş. Milli eğitim müdürlüğü tarafından yılın öğretmeni seçilmişim.

Okula geldiğimde birlikte çalıştığım beden eğitimi öğretmenleri Suna Özer, Meral Seziş ve Şerife Şenol'un yeri benim için çok ayırdır. Kızları gibi başladım onların yanında. Saygım ve sevgim sonsuzdur. Hâlâ görüşürüz. Beni kanatlarının altına aldılar. Meral Abla, "Sen şimdi büyük bir donanımla geldin. Yeni mezunsun. Biz senden yenilikleri öğreneceğiz, sen de bizden öğretmenliği öğreneceksin" demişti. Öğretmenliğe böyle başladım. Akademi mezunuyum. Formasyon alarak öğretmenliğe başladım. Üçünden de ayrı şeyler öğrendim ve dağarcığıma koydum. Onlarla birlikte çalıştığım için çok şanslıyım. Suna Hanım'ın derslerinde çıt çıkmazdı. Derslere dakikasında girer, dakikasında çıkardı. Şerife Hanım da halk dansları öğretmeni olduğu için hep müzikli, gürültülü olurdu dersleri. Her ders sonrası yerler paspaslanırdı. Sıra, nöbetleşe yapardı öğrenci-

ler. Her sene sonunda, okulun son günü bütün minderleri de bahçeye çıkarıp Arap sabunu ile arkalı önlü pırıl pırıl temizlerdik ve gelecek seneye hazır saklardık. Daha sonra okulumuza tayini çıkan Gülseren Genç ile de aynı diyaloglarımız devam etti. Onlar emekliye ayrıldıktan sonra Serap geldi ve o da bizim disiplinimizi aldı. Sonrasında beden eğitimi öğretmeni olarak milli hentbol kalecisi Ülkü, Kız Lisesi mezunu ve voleybolcusu Dilek Nergisçiçek ve en son da Gülizar geldi. Hepsisiyle uyum içinde çalıştık.

Bir keresinde Meral Hanım'ın dersinde bir öğrenci eli sargılı olarak gelmiş ve "Hocam elimi kestim derse girmesem olur mu?" diye sormuştu. Meral Hanım da tabii dedi ama çocuğun sargısını kirli görünce, "Dur, sargını değiştiririm, temiz sargı koyalım" dedi. Kızın elini açtığına elinde hiçbir yara izi olmadığını gördü. Kıza çok sinirlendi, bağırıp çağırıldı. Ertesi gün kızın velisi okula gelip müdüre hanımla görüştü. Melahat Hanım veliyi dinleyip gönderdikten sonra Meral Abla'yı çağırdı ve sonra onu dinleyince de hak verdi. Öğretmenin arkasında dururdu Melahat Hanım.

Beden eğitimi derslerinde de öğrencilerimize imkânlarımız dâhilinde sporun bütün branşlarını göstermeye çalışırdık. Nadiren spora yetenekli olmayan, fiziği uygun olmayan öğrenciler olurdu. Bu çocuklarla basamaklı giderdik dersleri. Bu çok önemlidir. Takla atamıyorsa mesela, basamaklı olarak öğretirseniz, başarabilir. Coşkuyla ders yapardık. Bazen oyunlar oynardık ve neşeden çok gürültü olurdu. Beden eğitimi derslerinden raporlu olan öğrencilere 3 tane ödev verirdim. Mesela atletizm dalının branşları ile ilgili bir ödev isterdim. Güllenin ağırlıkları gibi detaylar da sorardım. Voleybolla ilgili sorular sorardım; sahanın ölçülerini, filenin yüksekliğini, oyunun kurallarını sorardım. O zaman bilgisayar da yoktu. Çocuklar gerçekten araştırırdı.

Okulda beden eğitimi derslerinden sonra duş alma imkânı yoktu. Çocuklara sınıfa gittiklerinde ter kokmamaları için kolonya ve temiz çamaşır getirmelerini söylerdik. Her birinin aile yapıları farklı... Baktık bazıları ağır kokulu kolonyalar getiriyorlar. Sonra o kuralı değiştirdik. Sonra şunu da anlattık: "Siz küçüksünüz, ileriki yıllarda çiçek açacaksınız." "Ne demek?" diye sorarlardı. Genç kız olacakları-

nı açıkladık. Bir sene sonra öğrencilerin “Öğretmenim çiçek açtım” diye geldiklerini hatırlarım. Hayat dersi de verirdik çocuklara. Dolu dolu yaşadık.

Kız Lisesi mezunu yürüyüşüyle, kıyafetiyle, her yönüyle farklıdır. Her yerde karşılaşırım. Nereye gitsem de karşıma çıkar mezunlarımız. Hep kaliteli iyi insanlar olarak.

Erkek öğrenciler okula alınınca, beden eğitimi derslerinde atletizm, basketbol, voleybol gibi derslerde olmasa da, bazı ders programlarında değişiklikler oldu. Erkeklerle özel çalışmalar yaptırmak gerekiyordu ve bu sebeple saygı duyuyorlardı. Erkek öğrencilerle de çok tat alarak ders işledim. Ritmik jimnastiğe hazırlanıp giderdim. Koreografileri serileri çalışırdım. Ödev gibi çalışırdı çocuklar. 4'erli gruplandırırdım. Sanki yarışmalara katılacakmış gibi çalışırdı. Bambaşka bir dünyaya giderdik o derse. Ritmik jimnastiği erkekler de yapıyor. Tabii kızların kullandığı aletleri kullanmıyorlar. Ödev vermeye sıra geldi. Erkekler bir grup oldular. İsmail ve Ozan vardı. Erkek çocukların böyle bunun için bir araya gelip ödev hazırlamaları çok saçmaydı onlar için. “Bununla mı uğraşılır!” diyorlar. Erkeklerle göre alet bulmam lazımdı. Jimnastik sopası buldum. Kızlardan daha çok hevesle çalıştılar ve bana muazzam bir erkek serisi hazırladılar. Kızlarda çıt yok! Sessizce izlediler.

Bahçede yüksek atlama yarışması yapardık. Herkes izlemeye gelirdi bahçeye. Alkışlar, tezahüratlar, çığlık çığlığa... Hatta müdür Sadettin Pircioğlu da özenmiş, o kadar hoşuna gitmiş ki gelip “Yahu hoca hanım, ben de atlasam bir şey olur mu?” diye sormuştu. “Aman müdür bey, üzerinizde ceket pantolon var, hem ısınmadan olmaz, siz sadece seyredin” dedim.

Beni çok duygulandıran bir olay yaşamıştım emekli olacağım sene. Okula süper lise olduktan sonra erkek öğrenciler alınmıştı. Çocuklar gelip kapımıza, “Hocam, hep kız takımları var, bize de takım çıkarın” diyorlar. Ama erkek sayısı az. 20 kişide 1 kişi erkek. Futbol takımı istiyorlar. Sürekli kapımızı aşındırıyorlar. “Cumhuriyet Bayramı haftasında şenlik düzenleyelim, okullar arası futbol müsabakaları yapalım” dedik. Ülkü, Dilek, Serap vardı beden eğitimi öğretmen-

Altın sporcuların başarısı

Atletizm Masa Tenisi ve voleybolda Türkiye çapında başarılar kazanan Kız Lisesi sporcuları ödül töreni sonrası Müdürü Aktürk M.E. Müdürü Selahattin Özdemiroğlu, Osmangazi ilçesi M.E. Müdürü M. Zeki Şimşek, öğretmenler ve branş antrenörleri birlikte bu güzel başarı tablosunu oluşturdular. (Fotoğraf: Serkan YETİŞMİŞOĞLU)

Beton zeminde yetişen şampiyonlar ödülleri törenle aldı

Kız Lisesi'nin gurur tablosu

Kız Lisesi'nde voleybol, atletizm ve masa tenisi branşlarında Türkiye çapında dereceye giren sporculara ödülleri okul bahçesinde törenle verildi. Türkiye birincisi olan atletizm ve masa tenisi ortaokullar takımlarıyla, Türkiye ikinciliğini elde eden ortaokul voleybol takımı sporcularına altın hediye edildi.

Serkan YETİŞMİŞOĞLU

Okul Koruma Derneği Başkanı Semih Hamcı Türkiye de Kız Lisesi'nin adını duyuran başarılı sporcuların beton zeminde yetiştiğine dikkate çekerek, "Yüksek Anıtlar Kurul'u'na okulumuza spor salonu yapılması için başvurduk. Ancak bir sonuç alamadık. Betonla altın dereceler alan sporcularımıza salon yapılması için sonuna kadar çalışacağız" diyerek, başarılarına değeri anlamış olduğunu vurguladı.

Törene katılan Milli Eğitim Müdürü Selahattin Özdemiroğlu, Osmangazi ilçesi Milli Eğitim Müdürü Zeki Şimşek ve Okul Müdürü Hasan Aktürk, başarılı sporcuları tek tek kutularak birer altın hediye ettiler.

Kız Lisesi sporcuları hakkında bir gazete haberi, atletizm antrenörü Zuhal Erden arşivi

leri. Futbol hakkında hiçbir şey bilmiyorum üstelik, ama çocuklar istiyor diye kıramadım. "Çocuklar nerede çalışacağız?" diyorum, "Biz kendi aramızda para toplarız halı saha kiralarız" diyorlar. Sonunda "Tamam çocuklar kuralım takımı" dedim. O kadar çok detayı varmış ki, dizliklerden bile haberim yok! BUSKİ'ye gittim, spor müdürüyle görüştüm. "Futbol takımı kurmak istiyorum bana yardımcı olun" dedim. Şaşırdılar; bir kadın gelmiş, Kız Lisesi'nde erkek futbol takımı kurmak istiyor! Antrenör arkadaşı çağırırdı müdür. O da çok yoğundu. "Elimde çocuklar var" dedim. "Hepsini toplayın getirin, dere kenarında bakalım, kimleri nereye yerleştireceğimize karar verelim onları oynatarak" dedi.

BUSKİ'nin yanındaki dere kıyısına gittik çocuklarla. Şakır şakır yağmur yağıyor. Takım kuruldu ya, o kadar gururlanıyorlar ki, eksiksiz geliyorlar çalışmaya. Beni de neredeyse kanatlarının altına alacaklar. Futbolcu antrenör almış, şemsiyeyi açmış seyrediyor: "Onu stoper yapalım, diğerini forvet yapalım..." Ben yanında elinde şemsiye ile duruyorum, ama çocuklar ıslanıyor diye şemsiyeyi açamıyorum. Onlar ıslanırken ben nasıl şemsiyenin altında dururum? Sonunda takımı oluşturduk. BUSKİ'den bize forma, dizlik, tozluk verdiler. Ben o kadar mutlu oldum ki, inanamıyordum. Maç saatlerimizi verdik onlara, araba ile formaları getirdiler, maçtan sonra da formaları alıp götürdüler. Hepsini organize ettik.

Maçların kardeşlik havası içinde olmasına harar verilmişti. Hipodromdaydı maçlar. Çocuklar çok heyecanlılar. Futbol yedek kulübüne ilk kez o zaman girdim. Okuldan başka hiçbir temsilci yoktu yanımda. Futbol sert bir spor... Çocukların da hiçbiri profesyonel değil. Tekme yiyorlar, düşüyorlar, ben her seferinde hop oturup hop kalkıyorum, başımı kulübeye çarpıyorum. Yedeklerden biri dedi ki: "Öğretmenim siz kendinizi çok üzüyorsunuz, üzülmeyin. Biz çok mutluyuz. Böyle düşeriz de, vururlar da, dert etmeyin, acımayın bize." "Peki, çocuklar" dedim, utandım. Devamlı da yeniliyoruz. O kadar ki 9-11 gol atıyorlar bize. Diğer takımların antrenörleriyle konuştum sonunda, dedim ki: "Görmüyor musunuz, biz zayıf bir takımız, şenlik için, çocuklar çok istediği için çıkarttık takımı, bu kadar çok gol atmak zorunda mısınız? Yedeklerinizi çıkarın bize." "Tamam" dediler. Buna rağmen bir lise çok hırsla oynadı bize karşı. Antrenör-

leri arkadaşımız üstelik. Averaj için oynatıyormuş öyle. Üstelik özel bir müsabakaydı. Sadece Cem Sultan Lisesi yedekleriyle oynadı ve o maçta bizim çocuklardan biri bir gol attı. Bizde ne sevinmek! Maç kaldı, sahanın ortasında zıplıyoruz çocuklarla sevinçten.

Bir gün oyunculardan İlyas'ı arabayla götürürken dedim ki: "Yavrum bir maçınız kaldı, sürekli yeniliyorsunuz, manevi olarak da çok eziliyorsunuz, isterseniz çekilelim turnuvadan, çıkmayalım son maça." Arabada dimdik oturdu, "Yok hocam ne demek, asosyal olmaktan iyidir" dedi. "Tamam, o zaman ben zaten varım" dedim. Sonra bizim bu maçlara girmemiz çok ses getirdi. Gazeteciler okula gelip bununla ilgili özel röportajlar yaptılar. Bir gazete orta sayfasında kocaman bir yer ayırdı bu takıma.

Erkekler yeni alınmaya başladığında Sınıflarda 18-20 kişide bir-ikisi erkekti. Kayak takımını toparlıyoruz. Erman diye bir milli kayakçı olduğunu duydum. Ona da lisans çıkartmak istedim, ama adı Kız Lisesi olduğundan Erman okula girdiği için çok üzgünmüş. Yarışa 2 gün var, şartları zorluyorum, lisans zor çıkıyor. Bir şekilde lisansı hazırladım. Sınıfında da Erman'la ilgili bir konuşma yaptım; "Sınıfınızda çok değerli bir arkadaşınız var. Milli kayakçı. Biliyor musunuz bu yönünü? Kız Lisesi adına müsabakalara katılınsın mı, ne dersiniz?" diye sordum. Sınıf alkışladı. Erman aslında katılmak istemiyordu, ama sınıfın önünde onurlandırarak ikna etmeye çalıştım onu. Sonunda Erman katılmaya karar verdi. Müsabakaya gittik. Kayak camiası arkadaşları onun arkadaşları. Zaten bir gün önce de kayak milli takımından gelmişti oraya. Muhakkak derece alacaktı o yarışmada. Hatta Bursa Kız Lisesi'nde ilk defa bir erkek sporcu derece alacaktı. Ama "Bursa kız Lisesi'nden Erman diye" anons edilecekti. O yaş çocuklar için bunlar çok önemliydi. Yarışa başladı, ama kapı atladı, diskalifiye oldu. Kapı atlamak aslında Erman için olağan dışı bir şey. Çok basit bir hata... Madalya alamadık ama olsun! Okul adına yarışlara katılmış oldu ve okula ısındı.

Ben emekli olana kadar Kız Lisesi atletizmde Bursa'da hep birinci oldu, Türkiye'de dereceler aldı. Kız Lisesi'nde çalışmaya başladıktan 19 yıl 6 ay sonra, 2003 senesinde Türkiye birincisi olarak bıraktım Kız Lisesi'ni ve emekliye ayrıldım. Kalbimin yarısı okulda kaldı.

Ben okulu bıraktıktan sonra çok üzülünce eşim evimize yakın bir

okulda çalışmamı önerdi. Ama Kız Lisesi'ne stajyer olarak başlamış, orada yetişmiş, çocuklarımı da orada büyüt müştüm ve o kadar çok anım vardı ki, sanki başka bir yerde çalışamazmışım gibi geldi. Başka bir okulda çalışmadım.

Çok problemlili çocukları yola getirdik. O kadar problemlili çocuklardı ki! Sizin gözünüzün içine bakıyor. Öyle bir değer yüklüyorsunuz ki o

çocuğa; onun değerini keşfediyorsun, ona değerli olduğunu gösteriyorsun, madalyalar aldırıyor sun. 'Bizim dönemimizde kolaydı, şimdi zor' diye düşünmüyorum. Şimdi de öğretmenliğe başlasam, yine aynı şeyleri yapardım.

Görüşen: Aysun (Yedikardeş) Dönmez

Görüşme tarihi: 20 Şubat 2012

Müdür Melahat Çakır ve Kız Lisesi öğretmenleri, Mustafa Alkan arşivi, 1980'li yıllar

FOTOĞRAF ALBÜMÜ

Kız Muallim Mektebi taş bina, sağda müdür lojmanı

Taş bina ve çevresinin kuzeydoğudan görünümü

Kız Muallim Mektebi öğretmenleri, 1924

Öğrenci ve öğretmenler, 1920'li yılların sonu

*Okul bahçesinde beden eğitimi dersi, 1920'li yılların sonu
(En ön sırada sağdan ikinci öğrenci Sümerolog Muazzez İlmiye Çığ)*

Kız Muallim Mektebi'nde beden eğitimi dersi, 1920'li yıllar

Beden eğitimi dersi, 1920'li yıllar

3. sınıf teftiş heyeti, 1929-1930

Kız Muallim Mektebi dikiş dersi, 1920'lerin sonu

Okul bahçesinde yerli malı haftası töreni

*Kız Muallim Mektebi öğrencileri okul bahçesinde, 1928
(Ayakta eli belinde duran öğrenci Sümerolog Muazzez İlmiye Çığ)*

*Kız Muallim Mektebi öğrencileri, 1928
(Yerde oturan sağdan ikinci öğrenci Sümerolog Muazzez İmiye Çiğ)*

Kız Muallim Mektebi öğrencileri, 1920'li yıllar

Bursa Kız Muallim Mektebinin talebe orkestrası
(1927)

Mahmut R. Gazimihal'in 1943'te yayınladığı Bursa'da Musiki adlı kitabından

Kız Muallim Mektebi öğretmenleri, 1927

Kız Muallim Mektebi öğretmenleri, 1920'lerin başı

Kız Muallim Mektebi, 1920'li yıllar

Kız Muallim Mektebi. Güney Özkılınç arşivi, 1920'li yıllar

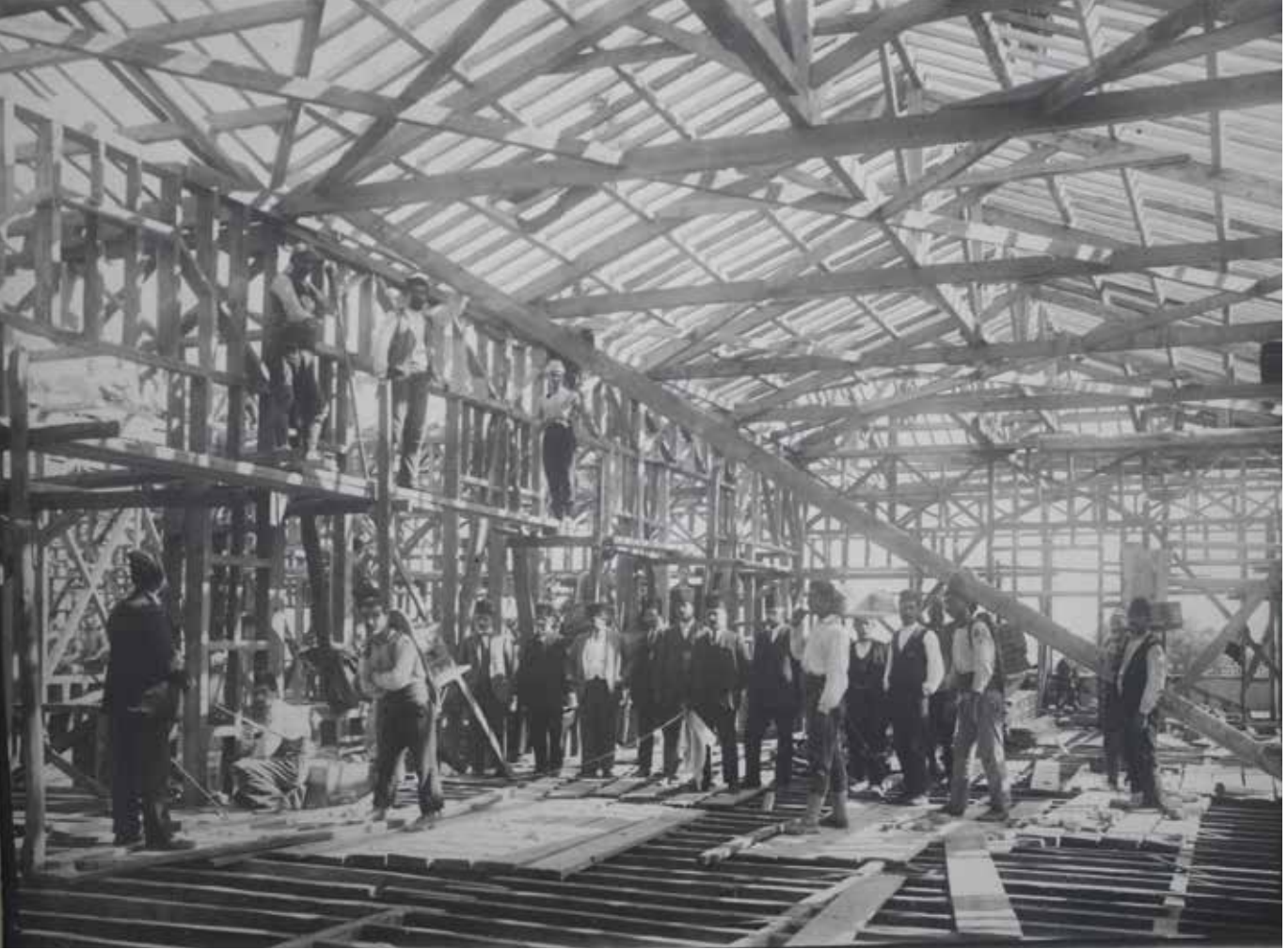

*Almanca öğretmeni Ferhunde Hanım ile okul bahçesinde,
Hatice Dinçer arşivi, 1938*

Kız Muallim Mektebi öğrencileri, 1930'lu yıllar

Taş binanın çatısının onarımı, 1920'ler

Müdür lojmanının önünde Muallim Mektebi öğrencileri, 1930'lu yıllar

Karlı okul bahçesi, 3 Mart 1931

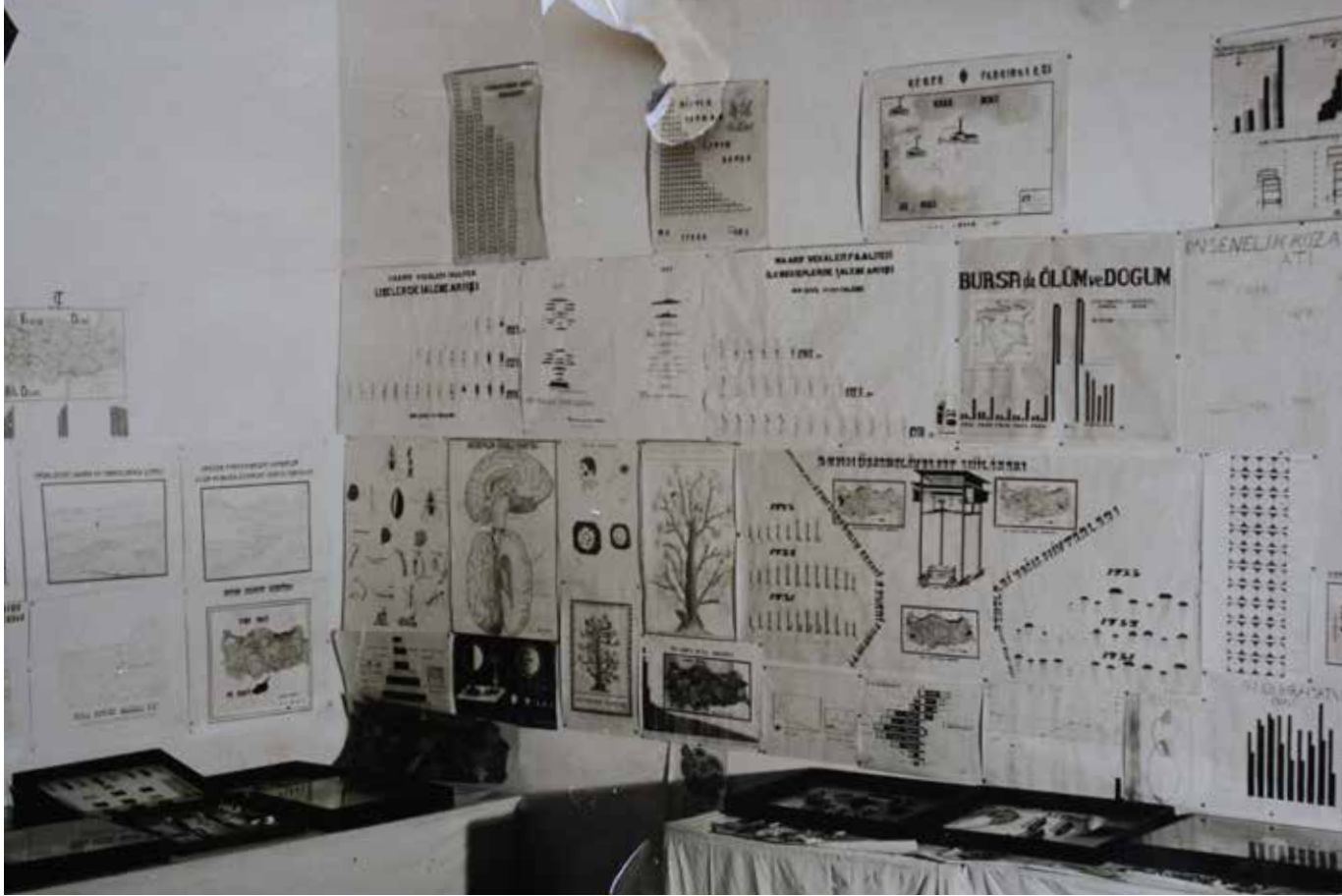

Yıkılan taş binanın giriş kapısı

Kız Muallim Mektebi öğrencilerinin tiyatro gösterisi

Kız Muallim Mektebi tabiat dersi resim sergisi

Kız Muallim Mektebi Tabiat dersi sergisi

El işi sergisi

10 Kasım saygı duruşunda izciler Atatürk anıtı önünde

Kimya Laboratuvarı

Okulun bahçesindeki tarihi çeşmenin önünde el işi dersi

Okulun bahçesindeki havuz keranıda öğrenciler

Muradiye Külliyesi gezisi

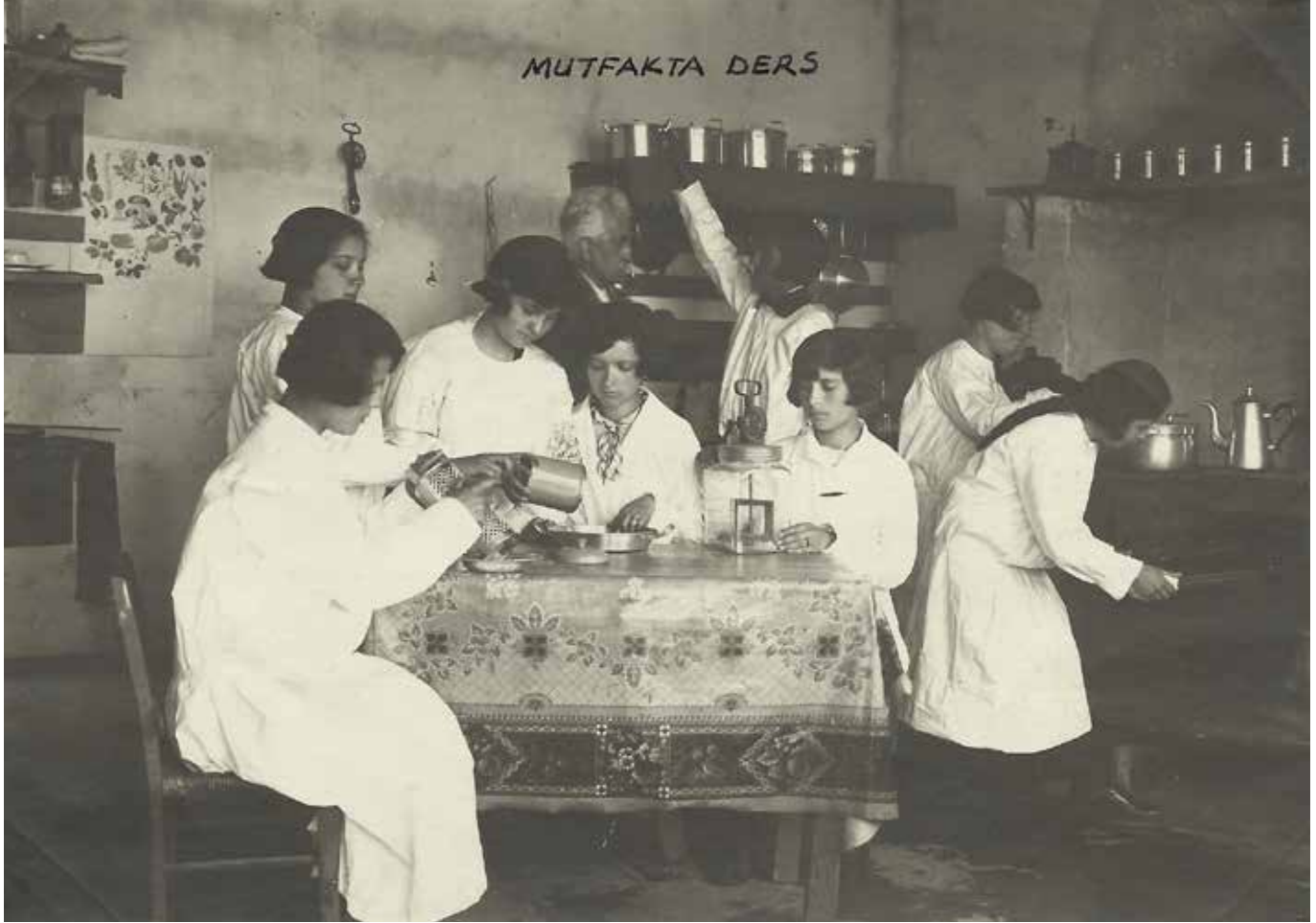
Okul müsameresi

Mutfak

Kız Muallim Mektebi mutfağı

Mutfakta ders

Okul reviri

1943-1944 senesi 6 A sınıfı, Kız Muallim Mektebi Müdürü Şinasi Onurkan ve öğretmenler

Bahçede beden eğitimi dersi, 1940-1950'li yıllar

Beden eğitimi dersi, 1940-1950'li yıllar

Beden eğitimi öğretmeni Melek Saygunişık ve 1949-1950 yılı voleybol takımı

Dikiş dersi, Kız Muallim Mektebi, 1940'lı yıllar

Hattat Sami Bey'in arşivi, 1940'lı yıllar

Kız Lisesi öğrencileri okul yemekhanesinde, 1940'lı yıllar

Kız Lisesi yemekhanesi

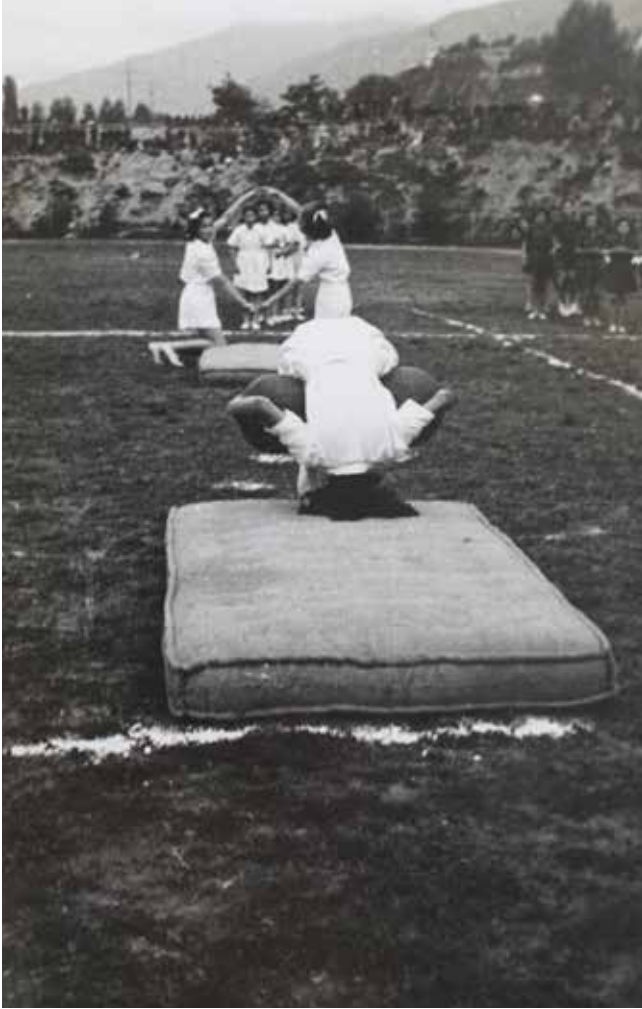

Kız Muallim Mektebi öğrencileri, Güney Özkılınç arşivi, 1940'lı yıllar

Kız Muallim Mektebi, Güney Özkılınç arşivi, 1940'lı yıllar

*Kız Öğretmen Okulu spor gösterisi ve
19 Mayıs Bayramı, 1945-1946*

*Kız Öğretmen Okulu spor gösterisi ve
19 Mayıs Bayramı, 1945-1946*

Kız Öğretmen Okulu spor gösterisi ve 19 Mayıs Bayramı, 1945-1946

Kız Öğretmen Okulu spor gösterisi ve 19 Mayıs Bayramı, 1945-1946

*Kız Öğretmen Okulu spor gösterisi ve 19 Mayıs Bayramı,
1945-1946*

*Kız Öğretmen Okulu spor gösterisi ve 19 Mayıs Bayramı,
1945-1946*

Kız Öğretmen Okulu spor gösterisi ve 19 Mayıs Bayramı, 1945-1946

Kız Öğretmen Okulu spor gösterisi ve 19 Mayıs Bayramı, 1945-1946

Müdür lojmanının önünde öğrenciler, 1940-1950'li yıllar

Resmi giysilerle, Hatice Dinçer arşivi, 1940

Türk Marif Cemiyeti Bursa Kız Lisesi resmi törende, 1940'lı yıllar

10 Kasım töreni, Heykel, Sabiha Kumbaracı Eruçar arşivi, 1950'li yıllar

Atatürk Anıtı'nın önünde, ortada beden eğitimi öğretmeni Melek Saygunışık, sağda Nevin Özkan, solda Gürayten Endez, 10 Kasım 1958

Edirne gezisi, 29 Aralık 1952

İstanbul gezisi, 30 Aralık 1952

Kız Lisesi öğrencileri izci kampında, 1950'li yıllar

Kız Lisesi öğrencileri, beden eğitimi öğretmeni Melek Saygunışık'la izci kampında, 1950'li yıllar

Kız Lisesi öğrencileri izci kampında, 1950'li yıllar

Kız Lisesi öğrencileri izci kampında, 1950'li yıllar

Kız Lisesi ve Erkek Lisesi öğrencileri, okul müdürleri Şinasi Onurkan ve Nazım Yücel ile, 1950'li yıllar

Kız Lisesi'nin eski bahçesi, arkada Basak Caddesi, Melek Saygunışık ve öğrencileri, Candan Ünlüyıldız arşivi, 1950'li yıllar

Müzik öğretmeni Safa Tangör ve öğrencileri, 1950'li yıllar

Atatürk Heykeli önünde Cumhuriyet Bayramı kutlaması

Taş binanın giriş kapısında öğrenciler, 1950'li yıllar

Ticaret Lisesi ile yapılan müsamere, 1950-1951

6 Edebiyat A sınıfı, Sevgi Berikler arşivi, 10 Aralık 1963

Aksu Köyü gezisi, Altınbaş Amca'nın oğlunun sünnet düğünü etkinliğinde Kız Lisesi izci grubu, Ülkü Akipek arşivi, 1961

10 Kasım töreni, 1960'lı yıllar

Aliye ve Nadide Diker kütüphanede, 10 Kasım 1961

Askerlik dersi öğretmeniyle okul bahçesinde, Sevgi Berikler arşivi, 1962

*Astronomi sınavı sonrası matematik hocası İsmet Yoğurtçu ve sınıfı,
Ülkü Akipek arşivi, 1964*

Almanca öğretmeni ile sene sonu çayı, Günay Özgel İzer arşivi, 1963

B Blok temek atma töreni, 1960'ların sonu

B Blok temek atma töreni, 1960'ların sonu

B Blok temel atma töreni, 1960'ların sonu

B Blok temel atma töreni, 1960'ların sonu

Bando takımı resmi törende, Güldane Karabudak Eruçar arşivi, 1969

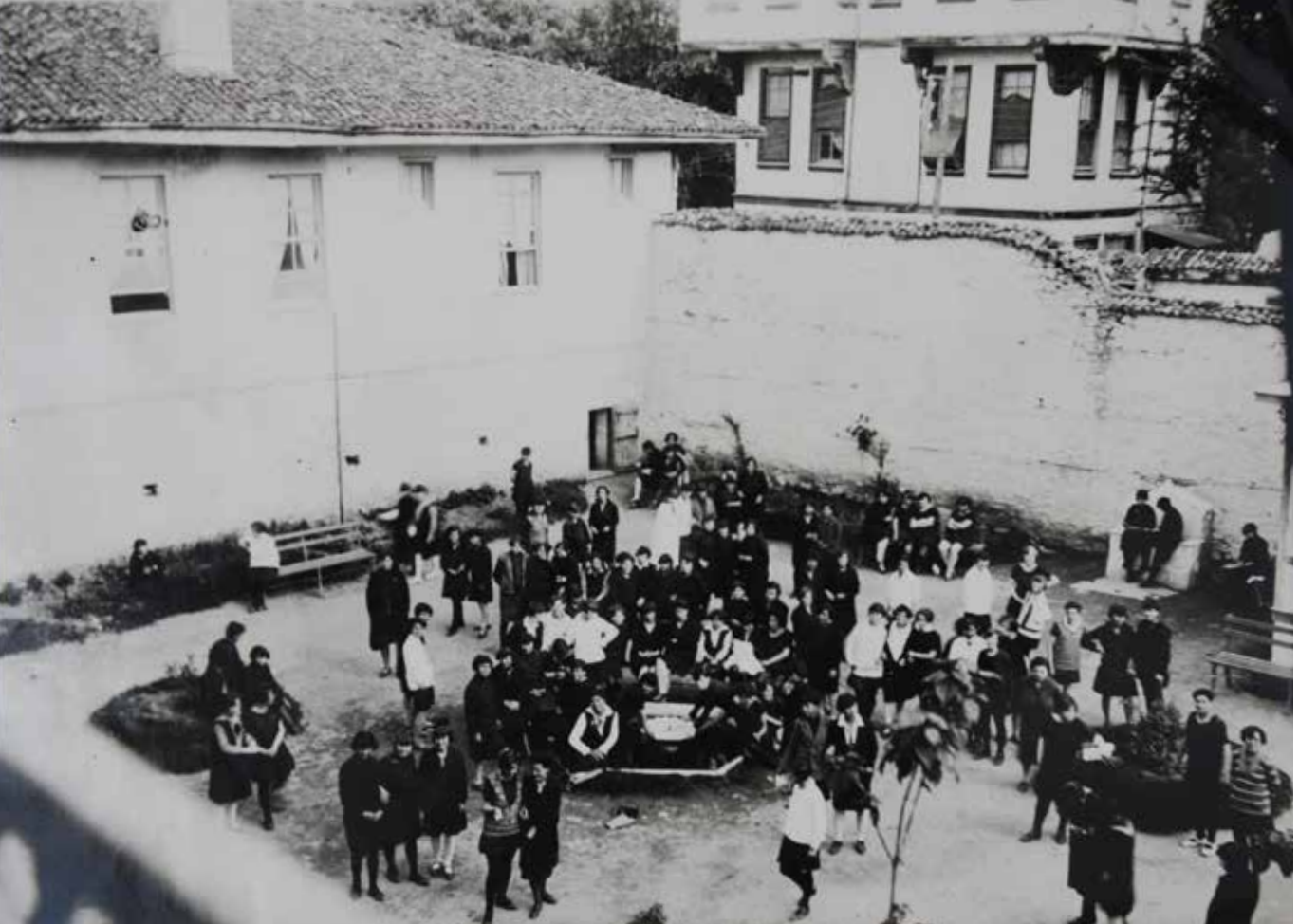

Benan Cingil İçel, 23 Nisan 1968

Biyoloji öğretmeni Aliye Bölükbaşı ve sınıfı. Ülkü Akipek arşivi, 1963

Bursa Kız Lisesi bahçesi, 1960'ların sonu

Fizik dersi, Ülkü Akipek arşivi, 1964

*Fizik laboratuvarında Ülkü Akipek arkadaşı
Seher ile, 1964-1965*

Ülkü Akipek arşivi, 27 Ocak 1965

Günay Özgel İzer arşivi, 29 Ekim 1962

İsmet Yoğurtçu öğretmenlerinin deyimiyle Fen 6 sınıfı. İnci Köstem, Nevin Özengin, Ülkü Tuncay ve Ayşe İriz. 1964

Kız Lisesi bahçesinde İnci Köstem, Ayşe Lakşe, Ülkü Akipek, Nergis Domaniç, Nevin Zengin, 1961

Kız Lisesi izcileri köy gezisinde, Ülkü Akipek arşivi, 1964

Kız Lisesi izci grubunun Izvat köyü piknik organizasyonu, Sevgi Berikler arşivi, 20 Mayıs 1964

Mezuniyet balosu, Mualla Torumtay Şahin arşivi, 1961

Mezuniyet balosunda Kız Lisesi folklor öğrencilerinin yaptığı gösteri, Sevgi Berikler arşivi, 1964

Müzik odasının önünde soldan İnci Köstem, Nergis Domanıç, İlknur Özkazan, Berrin Arsev, Ülkü Akipek, 1964

Müzik öğretmeni Ali Yavuz bando takımını çalıştırırken, 1967

Müzik öğretmeni Ali Yavuz ve bando takımı, 1960'lı yıllar

Müdür Şinasi Onurkan, matematik öğretmeni Ali Çakır ve öğrencileri, Ülkü Akipek arşivi, 1960-1961 öğretim yılı

*Okul bahçesindeki Atatürk büstünün önünde izci öğrenciler, Şinasi Onurkan ve Sabire Yöney, Ülkü Akipek arşivi,
10 Kasım 1962*

Okul öğrencileri bahçede resmi tören hazırlığında, 1960'lı yıllar

Okulun giriş kapısında, Rengin Erdal arşivi, 1960'lı yıllar

Tansel Değerlisoy Cumbul, sporcu arkadaşları ve beden eğitimi öğretmeni Melek Saygunışık'la, 1962

Tarih öğretmenleri Hikmet Ökem ve Melahat Ertunga, Sevgi Berikler arşivi, 1964

Tramper takımının 23 Nisan bayramı programı Heykel yürüyüşü, 1960'lı yıllar

1975-1976 yılı 6-G mezunları, felsefe öğretmeni Berrin Cingil arşivi

Basma Gecesi, matematik öğretmeni Ülkü Akyollu ve kimya öğretmeni Şükrü Akyollu öğrencileri ile, 1971

Beden eğitimi öğretmeni Şerife Şenol ve halk dansları ekibi, 1977-1978

*Bursa Kız Lisesi öğrencileri Kimya öğretmeni Şükrü Akyollu ile,
Şaziye Öcal Acar arşivi, 1972*

Kız Lisesi öğrencileri Kuşadası gezisinde Meryem Ana Manastırı papazıyla, Şaziye Öcal Acar arşivi, Şubat 1971

Ruhi İlker Cankanat ve öğrencileri okulun bahçesinde, 1970'li yıllar

Stadyumda töreninde, Sevgi Alptekin arşivi, 19 Mayıs 1977

1980'li yıllarda öğretmenler

Kıbrıs gezisi, Günay Görgün arşivi, Şubat 1983

Sevda Mayil Yücel arşivi, 1970'lerin sonu, 1980'lerin başı

Türkiye 5.'si halk dansları ekibi, Trabzon. Şerife Şenol arşivi, 24 Mayıs 1987

Bursa 1.'si halk dansları ekibi, Ebru Dumlupınar arşivi, 13 Ocak 1987

Bursa 1.'si basketbol takımı: Sibel, İrem, Burcu, Tuğba, Zerrin, İlknur, Çiğdem, Nimet, Gülseren Genç arşivi, 1990-1991

21 Kasım 1987 tarihli Bursa Hakimiyet gazetesi haberi

Olay Gazetesi, Bora Güler arşivi, 22 Kasım 1989

Türkiye Şampiyonu atletler ve masatenişçiler ile Türkiye ikincisi voleybolcular ödüllendirildi.

Hısmıoğlu, Yüksek Anıtlar Kurulu'na çafttı...

Okul Koruma Derneği Başkanı Semih Hısmıoğlu, İsmet İnönü Spor Salonu'na katılmak için her türlü hazırlığı yaptı; ancak Yüksek Anıtlar Kurulu'nun bu çağrısına engel olduğunu söyledi.

LİSE'nin ALTIN KIZLARI

Okul Koruma Derneği Başkanı Semih Hısmıoğlu, başkanı olduğu spor salonu kaza-zaclarını önlemek için hazırlığı yaptı; ancak Yüksek Anıtlar Kurulu'nun katılmaya istek olmadığını söyledi.

BUZDA 454

KIZ Lisesi'nin Türkiye çapında başarıları, İsmet İnönü Spor Salonu'na katılmak için her türlü hazırlığı yaptı; ancak Yüksek Anıtlar Kurulu'nun katılmaya istek olmadığını söyledi.

İsmet İnönü Spor Salonu'na katılmak için her türlü hazırlığı yaptı; ancak Yüksek Anıtlar Kurulu'nun katılmaya istek olmadığını söyledi.

Okul Koruma Derneği Başkanı Semih Hısmıoğlu, İsmet İnönü Spor Salonu'na katılmak için her türlü hazırlığı yaptı; ancak Yüksek Anıtlar Kurulu'nun katılmaya istek olmadığını söyledi.

Gurur tablosu...

Kız Lisesi'nin Türkiye çapında başarıları, İsmet İnönü Spor Salonu'na katılmak için her türlü hazırlığı yaptı; ancak Yüksek Anıtlar Kurulu'nun katılmaya istek olmadığını söyledi.

Atletizmde Bursa'da söz sahibi olan Kız Lisesi Milli Atletleri öğretmenleri ile birlikte.

Kız Lisesi sporcuları hakkında bir gazete haberi, Zuhul Erden arşivi, 1980'li yıllar

Atletizm antrenörü ve beden eğitimi öğretmeni Zuhul Erden öğrencileri ile, 1984

Güler Atlioğlu Özdemiryürek arşivi, 19 Mayıs 1981

Fatmagül Mayıl Karaman arşivi,
1981

Edebiyat öğretmeni Ruhi İlker
Cankanat arşivi, 19 Mayıs 1980

Sınıf öğretmeni Cahide Hanım ve öğrencileri,
Füsun Erim Çalışkanlar arşivi, 19 Mayıs 1981

Muzaffer Komadan ve 10-G sınıfı öğrencileri,
Füsun Erim Çalışkanlar arşivi, 28 Mayıs 1983

Müzik öğretmeni ve bando sorumlusu Mehmet Şenol ve Şebnem Güleren, 1980'li yıllar

Okul bahçesi, 2008

Okul bahçesi, 2010

*Dünya 3.'sü masa tenisi takımı;
Bilgen Öztürk, Azize Baş,
Emine Öztürk, Pınar Ersöz
antrenörleri Hikmet Hocaoğlu
ve beden eğitimi öğretmeni
Gülseren Genç ile okulda,
1997*

*Türkiye şampiyonu masa
tenisi takımı. Çin, 2006*

Sabri Sadıklar, Türkiye şampiyonluğuna imza atan Kız Lisesi Atletizm Takımı'nı kutladı.

Şampiyon el üstünde

Gençlik ve Spor İl Müdürü Sadıklar, Türkiye Şampiyonu olan Kız Liseli atletleri ödüllendirdi.

Kalem hediye etti

24-26 Mayıs tarihleri arasında İzmir'de yapılan Okullar Türkiye Puanlı Atletizm Şampiyonası'nda birinci olarak büyük bir başarı elde eden Kız Lisesi öğrencileri, Gençlik ve Spor İl Müdürü Sabri Sadıklar tarafından da ödüllendirildiler. Atatürk Spor Sarayı Toplantı Salonu'nda başarılı sporcuları kabul eden Sadıklar, atletlere kalem hediye etti.

'Destek sürececek'

Sadıklar, "Dünya çapında başarılar elde etmemiz için onlarla aynı imkânlarla sahip olmalıyız" dedi. Okul Müdürü Saadettin Pircioğlu ise, Sadıklar'ın gösterdiği ilginin kendilerini mutlu ettiği söyledi. Atletizm İl Temsilcisi Erhan Başoğlu da, tartan pisti olmayan Bursa'dan ilk kez Türkiye şampiyonunu çıkarttıklarının altını çizdi.

RECAİ UYSAL

Liselerde Türkiye şampiyonu atletizm takımı hakkında bir haber.
Zuhal Erden arşivi, 31 Mayıs 2002

Nuri Alço, İzzet Günay ve Engin Çağlar'ın okul ziyareti, 19 Kasım 2009

Okul öğrencileri Nuri Alço'dan gazoz şişesine imza isterken, 19 Kasım 2009

Pansiyon, 2012

Derslikler, 2011

Tarih öğretmeni Erol Aldanmaz ve sınıfı, 2012

Konferans salonu, 2010

Kız Lisesi müzesi, 2012

Kız Lisesi kütüphanesi, 2012

Kimya laboratuvarında öğrenciler, 2011

Bursa Anadolu Kız Lisesi bando takımı, 24 Şubat 2012

Bursa Anadolu Kız Lisesi'nin ilk mezunları, 2008-2009 öğretim yılı

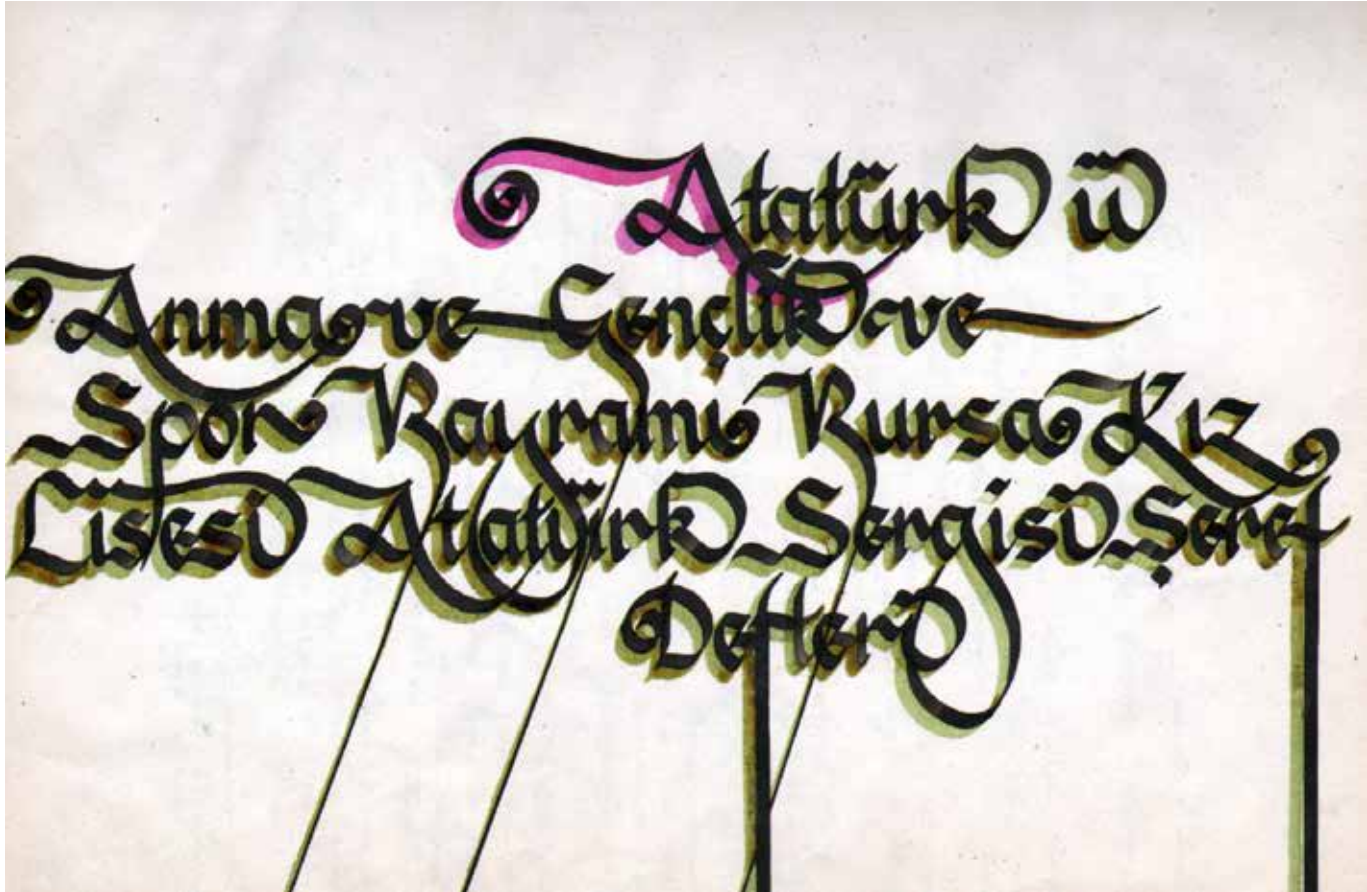

ŞEREF DEFTERİNDEN

19 may. 1952

Bursa Kez Lisesini ziyaret ettim.
Okulda okulun "Atatürk Sınıfı" ni okulun
müdürlüğüne erdim.

Bu gün okulun ne her yanını Atatürk
duvarı, sergileri, resimleri, şiirleri ve
diğerleri okulun, sığınağı ve etki
olduğu yönünü gördüm.

Kez Lisesinin her yanında bulunan
ve onun yanında yerleşmiş sığınaklar
ifit hata böyle sığınaklar.

Okulda öğretilen çocuklar her zaman
ve görevlerini tam olarak yaptılar. Okulda
Okulun öğretmenleri öğrenci ve öğretmenleri
tutukları. Atatürk'ün yolunda, ona
gönlünü vermiş görmek her müdürlük
ettim. Bu görevleri görev ve derin
okulun ile dersleri ve konuşma da
yürütme, "Okulunun yalın" ve
okulunun görevleri hakkında
çok derinde hayatiydi. Çiğdemli Yüce
Atatürk'ün Cumhuriyetimizin temelinde
başınımas, okulun her yanına
gibi milli eğitimde okulun ayarına
Baş öğretmenleri hakkında müdürlük
müdürlükleridir.

Okulun her yanını her yanını okulun
görevleri Kez Lisesini tam olarak eder.
Okulun her yanını okulun her yanını
Okulda eğitim hakkında derin.

U. Şahin
Harab. SABİM
Milli Eğitim Bakanlığı

19.5.1982

Çalışmalarını ve başarılarını çok yakından izleyip tesbit ettiğimiz müstesna eğitim yuvasımız kız litemizin yıl sonu çalışmalarını sebebiyle tanzim ettiği "ATATÜRK SERGISİNİ" görmüş olmanın mutluluğuna daydum.

Her yönüyle mükemmel olarak hazırlanmış olan serginin, fençerimizin gönüllü de yetektikleri Büyükle Atatürk'e olan bağlılık ve hayranlıklarını yansıtan eserlerden oluştuğunda Okulda öğretmen ve öğrencilerin sevgi ve saygı ile birbirlerine bağlanarak kültürel faaliyetleri; Atatürk sevgisi ile, Atatürk'ün izinde azim ve imen dolu olarak başarıya ulaşma ve yolda yenerek olmaya çabası içinde olduklarını görmeli son derece sevindim' idi.

Okulda ten hava, yarıtan, arzulan ve bir eğitim düğeyine okulun birbütünü halinde getiren okul müdürü ve öğretmenlerini gönülden kutledim.

At. Güneşli
Bursa Kızı

19.5.1982.

ATATÜRK'Ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı -
1982 anısına BURSA KIZ LİSEMİZCE düzenlenen ATATÜRK Serpisi'ni
onur duyarak perdirdiz.

Bu seçkin liseimizde öğretmen ve öğrencilerinin, titiz ve
inançlı çalışmalarıyla, ATATÜRK serpisini genç kuşaklara aşılamak
çabalarını kıvanç duyarak izledik.

ATA'mızı her yönüyle somut ve canlı biçimde tanıtan bu
serpinin, yarattığı izlenimlerle, yıllar boyu gönüllerimizde ya-
şayacağı inancındayız.

Başta Sayın Okul Müdürü Melahat Çakır olmak üzere, bu değerli
ve onurlu hizmetin gerçekleşmesinde emeği geçen yönetici, öğret-
men ve öğrencilerimizi içtenlikle kutlar, bu tür çalışmalarının
sürekli olmasını dilerim.

Orhan Savaşeri
Bursa Milli Eğitim Md. V.

1953-1956 senelerinde yatılı okuduğum
okulunda 1990 senesinde eski arkadaşlarımla
karşılaşmaktan mutluluk duyuyorum.

Birçoğu Allahın rahmetine kavuşmuş öğretmenleri
büyük bir saygı ve sevgiyle anıyorum.

Üç sene birlikte vakit geçirdiğimiz,
üzücü en küçük bir hadise bile olmadan
zevkle, başarıyla, üniversitede de başarı-
nın devamını temin edecek bir tedrisat
uygulayarak beni bu duruma temin
eden okuluma minnet duygularımı
ifade eder bundan sonra bu okulda
çalışan öğretmenlere ve okuyan öğren-
cilere de Muvaffakiyetler dilerim. 3.6.1999.

Samia Akbulut
Tespitay Üyesi

Müntaz bir kurum olan Kız Lisesinin açması olduğu
Atatürk Sergisinin mühemmiyeti karşısında hazretliğim
belirtmek isterseniz Başta Sayın müdiresiniz Ruak üzere
emoji geçen bütün ilgililere tebrik eder, kararlarının
devamlı olmasını dilerim 19.5.1992

Ekrem BARIŞIK
Belediye Başkanı

Etrafı yâhsak duvarlarla çevrili
denir büyük kapılar ve havuzun
ile 1953 senesinde lurahtığım okulun
nın yeni öğretmenleri ve öğrenci
leri ile lurahtlaşırken kendi öğret
menlerini ve okul arkadaşlarını
saygı ve sevgi ile hatırladım.

Başarılarla dileğimle

15.3.1991

Samia Akbulut

OKULUN

BELGE ARŞİVİNDEN

Türk Maarif Cemiyeti
Bursa Kız Lisesi

Cemiyetin Kurumları : Ankara, Ana, İki Okulu ve
Kız, Erkek Kolejleri, Bursa Kız Lisesi, İzmir-Ege Lisesi
ve Kız, Erkek talebe yurtları, İstanbul, Çatsıca
Adana, Konya, Çorum talebe yurtları

No. ....

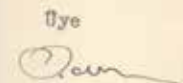
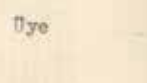

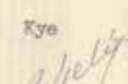
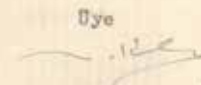
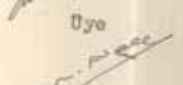
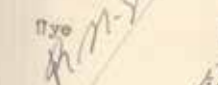
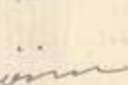

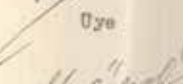
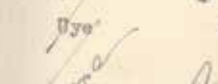

B U R S A
9 / XI / 19 44

Özrâ : _____

Öğretmen Kurulu Kararı

Maarif Vekilliği yüksek öğretim umum müdürlüğünce yabancı memleketlere tahsil için gönderilecek talebe imyihanelarına girmek isteyen lisemizin 1943-1944 ders yılı haziran devresi fen kolu mezunlarından 333 numaralı Şayegân Çora'nın durumu kurulumuzca 1416 sayılı kanunun 3 cü maddesine göre incelenmiş ve neticede malûmat, zekâ, سعیye itibariyle istenen evsafi hâiz olduğu ve okulumusda bulunduğu müddetçe fena hal ve itiyatları görülmediği neticesine varılmış olmakla yabancı memleketlerde tahsil göreceği talebe intihanelarına alınması hususununna yüksek öğretim umum müdürlüğüne arzına karar verildi.

9/XI/1944

Müdür 	Başmuavin 	Üye 	Üye
Üye 	Üye 	Üye 	Üye
Üye 	Üye 	Üye 	Üye
Üye 	Üye 	Üye 	Üye

Şayegân Çora'ya ait referans mektubu

Bursa. Kız Öğ. Müdürlüğü
ADET
1232

Tasdikname

Tasdiknamenin {
Numarası
Tarihi
Talebinin {
Mektep numarası
Adı
Talebinin layfı ile ilgili veya mecevali veya
seharf olduğu
Talebinin layfı ile ilgili ise {
Mektebi terkettiği ders yılının
kaçtan kaçta olduğu
Aynı ders yılı zarfında son'a'a
kaç kez tedriş ettiği
Mecevali sınıfı veya dahiretin adı
Mecevali sınıfının {
Tarihi
Numarası
	Rakamla Yazı ile
	1232
	6-2-1932
	1094
	Fahiye Eruek
		Talebinin hangi mektebinin hangi
		sınıfından geldiği
		İnanılabildiği kadar
		Talebinin {
		Mektebi terkettiği sınıf
		Mektebi terkettiği sınıfın adı
		Mektebi terkettiği ders yılı zarfında
		Mektebi devam ettiği derslerin
		adları
		Tarih dersleri hariç olmak üzere
		mektebe devam ettiği derslerin
		Tassı hareket tutarının
			Bursa. 6cı İlk Okul
			Diploma
			20-6-1939
			386
			Orta Sınıf
			13-9-1939
			6-2-1932
			Orta Sınıf 21
			Rakamla Yazı ile
			386 21
			21 21
				Talebelerin tasdikname tarihine yakın
				bir zamandaki fotoğrafı

Mektebi terkeden talebinin o ders yılı zarfındaki yoklama notları

Derslerin adı	Türkçe	Tarih	Coğrafya	Yurt Bilgisi	Matematik	Fizik	Tebliğ	Toprak	Resim	Şiir	Müzik	İnkılab	Diğer
	Birinci 3 aylık notlar	2	3	3	3	3	4	5	3	5	6	5	5
İkinci 3 aylık notlar	2	3	3	3	3	4	5	3	5	6	5	5	6
Kanaat notları													
Terfii sınıf notu													

Bursa Emec. Baimevi

Bursa. 6cı İlk Okulunun son sınıfından aldığı 20-6-1939 tarih. No. 386 numaralı Diploma ile Okulunun Orta Sınıfına 13-9-1939 tarihinde katıldığından olan Orta Sınıfı sınıf C sınıfı talebinin yakında Fotoğrafı yapılmış 1094 numaralı Akademi Kızı Fahiye Eruek, sınıfının isteği üzerine okulundan ayırmıştır. 6-2-1932

Müdür

BURSA
KIZ ÖĞRETMEN OKULU

Sınıf	No.	Adı	Veli adres ve imzası
4/B	382	Şerife	Bamile Bengün İkinci İlk Okul Çöğür

Tarih	Gelmediğinin sebebi	Veli imzası	Muavimza
	Okulumuzda 4/B 382 No: Şerife Emre 31-10-940 perşembe günü dersini çektirmediğinden öğün mekteline devam edememiştir, offenzı dilemiştir		

Bursa Vilâyet Matbaası 5

Şerife Emre'ye ait izin belgesi

İst. İlkokul Yoksul Çocuklarına
Yardım Birliği
YARDIMLAR

50
Kuruş

Kazası: _____
Okulu: _____
Yardım yapan: _____
Tarih: 4-1-34
G. No. 4078

Hüsniye Tare'ye ait yardım makbuzu

(tel)

Veteriner umum müdürlüğüne
Istanbul

Fen fakültesi veteriner şubesi için müdürlüğ
nüze müracaat eden Şayegân Çora okulumuzdan
1943-1944 ders yılı sonunda iyi derece ile
mezun olmuştur.

müdür.N.muavin
Refet Angın

Şayegan Çora'ya ait iş referans mektubu

Bulgaristan Türk
Mekteplerine mahsus
Ş E H A D E T N A M E

Rusçe
İptidai Kısmı

Mektep numerosu 15 Tam numero
Esas defteri num. 2 **СВИДЕТЕЛСТВО** Kazanılan numr.
Şehadetname „   №

17 Ağustos 1938 tarihinde *Şehinşah İsmailov* mektebi *5* sınıf talebesi den *Fatma Kanber* *İsmail* 1937-1938 ders senesi umumî imtihanında aşağıda yazılan noktilara göre *Şehinşah İsmailov* de muvaffakiyet kazandığı bildirilen işbu *Şehinşah İsmailov* şehadetnamesi verildi.

Fatma Kanberova İsmailova родена на *17 август* 1927 г. в *Сушингора*, околия *Севлиево*, област *Табвненска* по народност туркмен. По учебно-производствено, българско подпункт, в следвал. презъ учебната 1937-1938 год. въ *Сушингора* и звършила с *хороши* съ следнитъ успѣхи по отдаленитъ предметъ.

Гр. *Сушингора*, 19 юни 1938 год.

БАЙИ VE GAYRET *последино* ПРИЛОЖЕНИЕ АНЛÂК *учебно-производствено* ПОВЕДЕНИЕ

DERSLER	Numerolar		Успѣхъ	Наименование на предметитъ
	Şakam ile	Yazı ile		
1—Kurankerim ve tecvit	6	<i>6</i>	<i>6</i>	1—Куранъ и Тежвизъ
2—Diniyat	5	<i>5</i>	<i>5</i>	2—Въроучение
3—Türkçe gramer	5	<i>5</i>	<i>5</i>	3—Турски езикъ
4—Kiraat	5	<i>5</i>	<i>5</i>	4—Чегене
5—İmlâ	5	<i>5</i>	<i>5</i>	5—Писане
6—Vatan bilgisi	5	<i>5</i>	<i>5</i>	6—Отечественные
7—Türkçe coğrafiya				7—География
8—Türkçe tarih				8—Общ. история
9—Tabiat bilgisi				9—Естествознание
10—Hesap	6	<i>6</i>	<i>6</i>	10— <i>Арифметика</i>
11—Hendese	6	<i>6</i>	<i>6</i>	11— <i>Геометрия</i>
12—Bulgarca gramer	4	<i>4</i>	<i>4</i>	12—Българска граматика
13—Bulgarca kiraat	4	<i>4</i>	<i>4</i>	13—Българска <i>фонетика</i>
14—Bulgarca coğrafiya	3	<i>3</i>	<i>3</i>	14—Българска география
15—Bulgarca tarih	2	<i>2</i>	<i>2</i>	15—Българска история
16—Bulgarca vatan bilgisi				16—Българска отечествови.
17—Resim	6	<i>6</i>	<i>6</i>	17—Рисувание
18—Muziki	6	<i>6</i>	<i>6</i>	18—Пѣние
19—Terbiyei bedeniye	6	<i>6</i>	<i>6</i>	19—Гимнастика
20—El işi	6	<i>6</i>	<i>6</i>	20—Ръчна работа
21—Bıçkı	6	<i>6</i>	<i>6</i>	21—Кройм
22—				22—

Fatma Kanber'e
ait okul
şehadetnamesi

SUAL	CEVAP
1 - Talebenin okul numarası	208
2 - Talebenin adı ve soy adı	Fatma
3 - Talebe neniz oluyor	Yegenim
4 - Burasda bir veli tayin ediyormusunuz	Evet
5 - Bu velinin açık adresi nedir	Mustafa Yaman - Ziraat mektebinde muallim
6 - Bu veli ile akrabalığınız nedir	Bunusa çocukları
7 - Bu velinin evine resmi tatil günlerinde gitmesine müsaade ediyormusunuz	Hayır
8 - Bu velimin resmi tatil geceleri evinde yatmasına müsaade ediyormusunuz	Hayır
9 - Burasda gösterdiğiniz veliden başka okul içinde ve dışında görüşmesinde mahzur görmediğiniz yakınız varmıdır	Yoktur
10 - Varsa adresleri nedir	—
11 - Burasda bir veli tayin etmediğiniz takdirde okul idaresine velilik selâhiveti veriyormusunuz	—
12 - Çocuğu Burasda ve taşrada mektuplaşabileceği kimseler varmıdır	Evet
13 - Varsa adresleri nedir	Mansur emineyi bir talebe yurdu Edine Kantar Mustafa Hüsnüet ağla Subihel Zeki Tuna Baylan Mustafa o kelinde bayraktara ; Bekir Yurt arkadaşları
14 - Mektuplaşmasına müsaade ettiğiniz bu kimseler neniz oluyor	Elavyni Diyari
15 - Ders yılı içindeki bayram tatili günlerinde yanınıza gitmesine müsaade ediyormusunuz	Hayır
16 - Müsaade ediyorsanız yalnızca yoksa okul arkadaşları olursa onları ve ya kendinizle ve yabutta bir kaç gün önce adresini bildirceğiniz kimse ilemi öğidecektir	—
17 - Okul idaresine çocuk hakkında başka diyecekleriniz ve istediğiniz varmıdır nelerdir	Yoktur
Açık adresiniz ve imzanız	Mustafa Yaman Ziraat mektebinde muallim M. Yaman

Fatma Kanber'e ait yatılı öğrenci sorularının yanıtları

Kabul edildiği		İmtihana veya imtihansız alındığı	Mektebi terkettiği zamandaki		Verilen şahadetname veya taadüknamenin			Mülâhazalar	Fotograf
Tarih	Sınıf		Sınıfı	Tarihi	Nev'i	No	Tarihi		
14-2-1931	Leyli 5	İmtihansız			Şahadetname	10-2-1931	1932-1933 ders senesi Şahadetname alındığı		
23-2-1931	1	İmtihansız					Öldü		
11-2-1931	111						Öldü		

Okulun künye defterinden bir sayfa

İLK KABULDE VE OKUL DEĞİŞTİRME HALİNDE						BİRİNCİ DEĞERİ VE ÇALIŞKANLIK DURUMU			
Okul adı	Kabul edildiği tarih	Değiştirildiği tarih	Klas	Okulun adı	Okulun durumu	Okul adı	Okulun adı	Okulun adı	Okulun durumu
DİĞER OKUL	1931-32	1932-33	1. Sınıf	Okulun adı	Okulun durumu	Okul adı	Okulun adı	Okulun adı	Okulun durumu
1931-32	1932-33	1933-34	1. Sınıf	Okulun adı	Okulun durumu	Okul adı	Okulun adı	Okulun adı	Okulun durumu

Fahriye Ermek'e ait okul kaydı

**TÜRKİYE CUMURİYETİ
KÜLTÜR BAKANLIĞI
İLK ÖĞRENİM DİPLOMASI**

DİPLOMA NO: 511 OKUL NO: 511

bu sınıflı öğrencisi okulunda ilk öğrenimini bitirerek 1913-1914 ders yılı sonunda yapılan sınavda kazandığı dereceler gösterilmiş olan H. Oldaç bu diploma 1914 yılı Ocak ayının sonuna günü verilmiştir.

Bas öğretmeni: H. Oldaç Sınıf öğretmeni: S. Özdemir

DERSLER	DERECELER	DERSLER	DERECELER
Türkçe	1. sınıfta	Resim, Elisi	1. sınıfta
Tarih, Coğrafya	1. sınıfta	Yazı	1. sınıfta
Yurt Bilgisi	1. sınıfta	Cimnastik	1. sınıfta
Hesap, Hendece	1. sınıfta	Musiki	1. sınıfta
Hayat Bilgisi	1. sınıfta	Okul Bilgisi	1. sınıfta
Tabiat Bilgisi	1. sınıfta	Diploma bilgisi	1. sınıfta

Kültür direktörü: H. Oldaç

Bas öğretmeni: H. Oldaç Sınıf öğretmeni: S. Özdemir

70291

Hamiyet Oldaç'a ait ilkokul diploması

**Türkiye Cumhuriyeti
Maarif Vekâleti**

İlk Tahsili Bitirme Şahadetnamesi

Adı: H. Fazilet
Babasının adı: Mustafa H. Fazilet
Anne adı: N. Fazilet
Doğduğu yer: Adana
Doğduğu yıl: 1913

DERSLER	NOTLAR	DERSLER	NOTLAR	DERSLER	NOTLAR
Türkçe	1. sınıfta	Hesap - Hendece	1. sınıfta	Musiki	1. sınıfta
Tarih - Coğrafya	1. sınıfta	Resim - Elisi	1. sınıfta	Evidansal	1. sınıfta
Tabiat - Eya	1. sınıfta	Cimnastik	1. sınıfta		

GİDİŞ VE HAL: 1. sınıfta

1913-1925 ders yıllarında Adana İhtisap İhtisaplarında tahsili bitiren öğrencilerin imkânında yukarıda gösterilen dereceleri kazandıktan sonra 1925 yılında Adana'da bulunan Adana Kız Lisesi'ne girdiği ve 1925 yılında Adana'da bulunan Adana Kız Lisesi'nden mezun oldu.

Maarif Müdürü: H. Fazilet

70291

Ayşe Fazilet'e ait ilkokul diploması

TÜRKİYE CÜMHURİYETİ MAARİF VE KİLLİĞİ İLKOKUL DİPLOMASI

DİPLOMA N°

1145/91

OKUL N°

418

DERECESİ

İyi

Bu sınıflı *Burhan* İlkokulunda ilk tahsilini bitirerek 1941 ders yılı sonunda yapılan imtihanda kazandığı dereceler gösterilmiş olan *Ayşe Tomris Alpaydın* bu diploma 1941 yılı *Mayıs* ayının *15* mi günü verilmiştir.

Tasdik olunur.
Vali . . .

M. H. U.

Maarif Müdürü
[Signature]

DİPLOMAYI VEREN OKULUN BULUNDUĞU

Ulâyet: *Bursa*Kaza: *Bursa*

Nahiye

Köy

GİDİŞ VE HAL

Pekiyi

DERSLER	DERECELER	DERSLER	DERECELER
<i>Türkçe</i>	<i>Pekiyi</i>	<i>Ziraat - İş</i>	—
<i>Tarih - Coğrafya Tarihi Bilgisi</i>	<i>orta</i>	<i>Resim - İş</i>	<i>İyi</i>
<i>Arithmetik - Geometri</i>	<i>orta</i>	<i>Yazı</i>	<i>Pekiyi</i>
<i>Tabiat Bilgisi</i>	<i>İyi</i>	<i>Cimrastik</i>	<i>İyi</i>
<i>Öile Bilgisi</i>	<i>İyi</i>	<i>Musiki</i>	<i>Pekiyi</i>

Başöğretmen

[Signature]

Sınıf Öğretmeni

[Signature]

6896

Ayşe Tomris Alpaydın'a ait ilkökul diploması

Adı ve soyadı	Sabiha Önal
Babasının adı	M. Habir
Doğduğu yer	Ezine
Doğduğu yıl	1341
Diploma veren okul	Ezine Ortaokulu
Talebesinin okul No.	115
Bitirme ders yılı ve devresi	1341-1342 Haziran
Memuri hizmet müddeti	

HAREKET NOTU: 10.....

TÜRKİYE CUMHURİYETİ MİLLET VEKİLLİĞİ
DEVLET ORTA OKUL İMTİHANI DİPLOMASI

Diploma genel numarası: 826.....

..... Sabiha Önal

(Türkçe, Tarih, Coğrafya, Yurt Bilgisi, Matematik, Fizik, Kimya, Tabiat Bilgisi, Yabancı Dil, Fransızca) Hesin, Cümhatik, Musiki, Askerlik Çocuk Bakımı i DERSELERİNDEN Ezine ORTA OKULUNDAN İMTİHAN GEÇİRİLEREK 115 NÖMREDE (DEVLET ORTA OKUL İMTİHANI DİPLOMASI) almaya hak kazanmıştır. 1/7/1942

Ezine Ortaokulu Müdürü
Ezine Ortaokulu Müdürü Muavini

İ. UĞUZ Salim Noybedoluo

İş bu suret aslına ayaktır

3 Eylül 1942

Sabiha Önal'a ait ortaokul imtihanı diploması

Adı ve soyadı	Mukaddes Budak
Babasının adı	Arif
Doğduğu yer	Konya
Doğduğu yıl	1928
Diploma veren okul	Bursa Kız Öğ. Okulu na bağlı Ortaokul
Talebesinin okul No.	643
Bitirme ders yılı ve devresi	1942-1943 Haziran
Memuri hizmet müddeti	

HAREKET NOTU : 10

Aslı gibidir

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
MİLLET VEKİLLİĞİ
DEVLET ORTAOKUL İMTİHANI DİPLOMASI

DİPLOMA GENEL NUMARASI : 718

Arif Hanı Mukaddes Budak

Türkçe, Tarih, Coğrafya, Yurt Bilgisi, Matematik, Fizik, Kimya, Tabiat Bilgisi, Yabancı Dil (Fransızca), Hesin, Cümhatik, Musiki, Askerlik, Çocuk Bakımı derslerinden Bursa Kız Öğretmen Okulu na bağlı Ortaokulunda imtihan geçirerek FENKİMİ dersinde Devlet Ortaokul İmtihanı Diplomasını almaya hak kazanmıştır. 30/VI/1943

Bursa Kız Öğretmen Okulu Müdürü Şinasi Gürkan
Bursa Kız Öğretmen Okulu Müdürü Muavini İrya Çobanoğlu

Aslı gibidir.

Mukaddes Budak'a ait ortaokul imtihanı diploması

	TÜRKİYE CUMHURİYETİ KÜLTÜR BAKANLIĞI ORTAOKULU BİTİRME DİPLOMASI
	DİPLOMA GENEL NUMARASI : 147
Adı ve soyadı	Aliye Özbay
Babasının adı	Gani
Doğduğu yer	Gaziantep
Doğduğu yıl	1922
Diploma veren okul	E. M. C. Bursa Hız Lisesi
Talebenin okul №	256
Bitirme ders yılı ve devresi	1928-1929 Haziran
Mecburi hizmet müddeti	

Gani ^{Oğlu} Aliye Özbay _{Kızı}

Türkçe, Tarih, Coğrafya, Gurt Bilgisi, Matematik, Fen Bilgisi ve Kimya, Biyoloji ve Sağlık Bilgisi, Yabancı Dil (Fransızca) Resim, Müzik, Beden Eğitimi, Askerlik Çiğdanesi, Çocuk Bakımı, Bicki-Dikis Derstlerinden E. M. C. B. H. Lisesinde sınav geçirerek iyi derecede Ortaokulu Bitirme Diploması, almaya hak kazanmıştır. 3/4/1929

Kız Okulu Lisesi Direktörü K. Çelebi

Kız Okulu Lisesi Yar Direktörü Z. Malkoç

1928

Aliye Özbay'ın ortaokul diploması

	TÜRKİYE CUMHURİYETİ MAARİF VEKİLLİĞİ DEVLET ORTAOKUL İMTİHAN DİPLOMASI
	DİPLOMA GENEL NUMARASI : 133
Adı ve soyadı	Mualla Aras
Babasının adı	Ahmet
Doğduğu yer	Bursa
Doğduğu yıl	1942
Diploma veren okul	E. M. C. Bursa Ortaokulu
Talebenin okul №	132
Bitirme ders yılı ve devresi	1942-1943
Mecburi hizmet müddeti	Yoktur

Ahmet ^{Oğlu} Mualla Aras _{Kızı}

Türkçe, Tarih, Coğrafya, Gurt Bilgisi, Matematik, Fizik, Kimya, Tabiat Bilgisi, Yabancı Dil (Fransızca) Resim, Cimnastik, Müzik, Askerlik, Çocuk Bakımı derslerinden E. M. C. Bursa Ortaokulu imtihanı geçirerek iyi derecede Devlet Ortaokulu İmtihani Diploması almaya hak kazanmıştır. 2/1/1943

Ahmet Aras ^{Okulu} Mualla Aras ^{Okulu} Müdürü

Mualla Aras ^{Okulu} Müdürü

1943

Mualla Aras'a ait ortaokul imtihanı diploması

**BURSA URAYI SAHHAT DAİRESİ ÇİÇEK AŞI
VESİKASIDIR**

Sayı

Sıra
4806

H Ü V İ Y E T

vilâ-yeti	Mahâllesi	Adı ve Soy adı	Babasının adı	Yaşı	İşi
B.	K. d.	K. d.	İ. d.	12	İ.

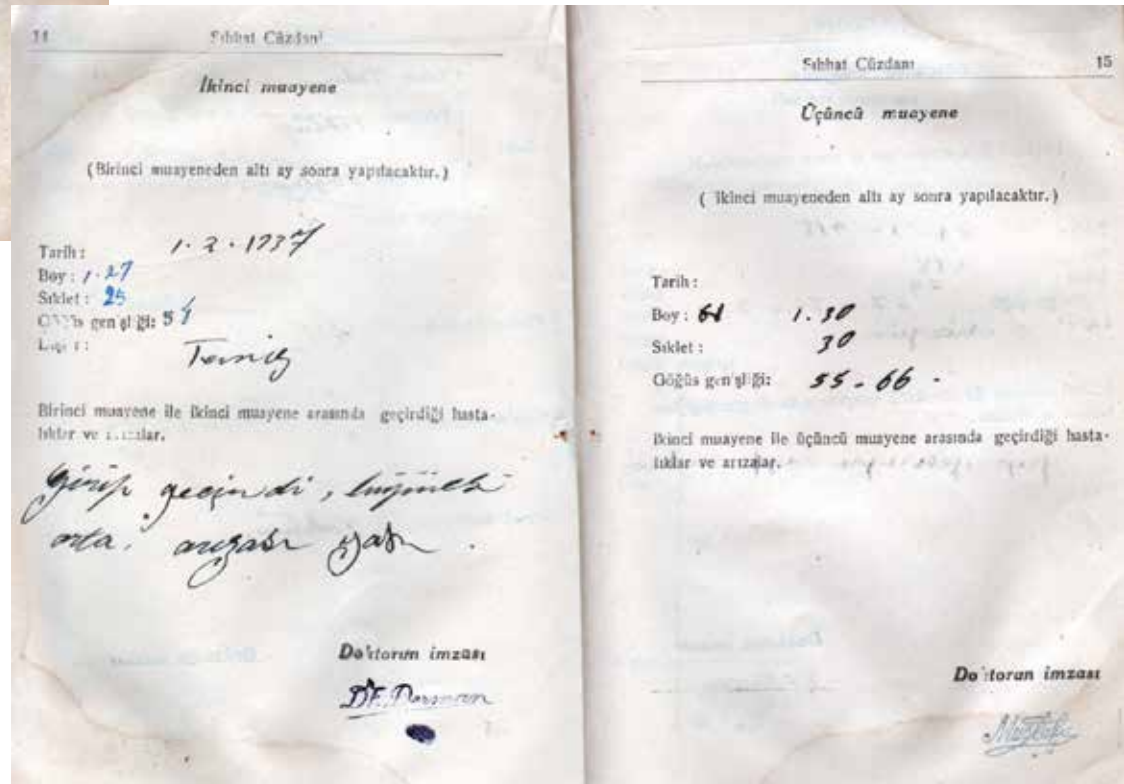
Yukarda adı yazılı *K. d.* Çiçek aşısı yapılmıştır. Ve aşısı
tutmuştur. *23* sihhat memuru
1924

Beter Karaköy'e ait aşı belgesi

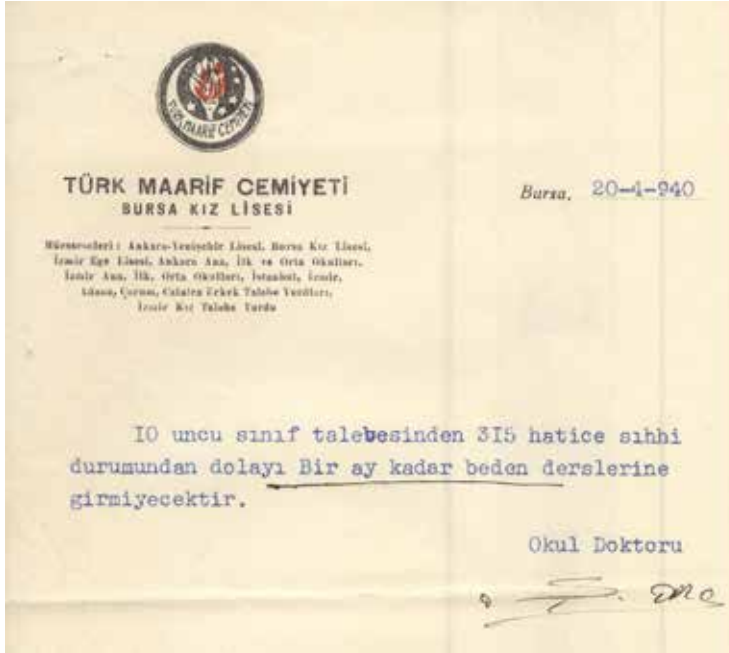

Beyhan Hüseyin'a ait sağlık cüzdanının kapağı

Beyhan Hüseyin'e ait sağlık cüzdanı

Hatice Bakır'a ait beden eğitimi dersinden muaf rapor kağıdı

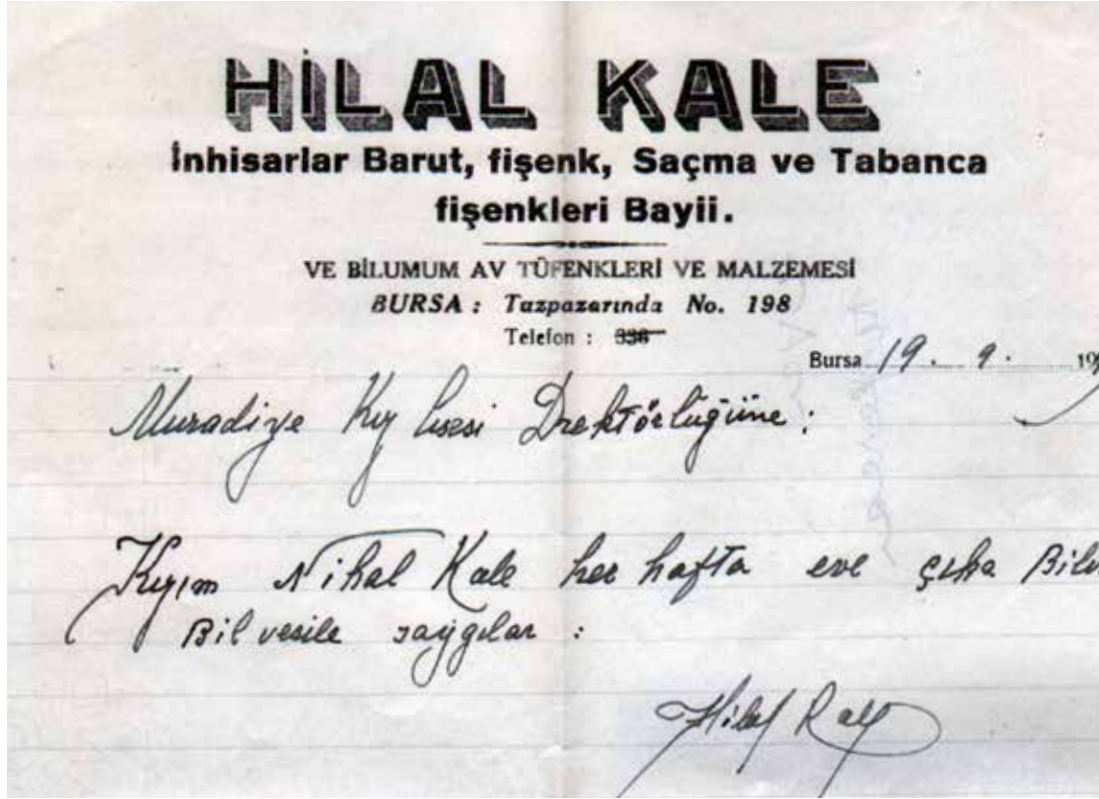
Melahat Özsoztürk'a ait sağlık raporu

Bursa Kız Öğretmen Okulu
direktörlüğüne

Okulumuzun 1 A. talebelerinden 726 №
Cahide gurses. dünkü pazartesi günü küçük
bir rahatsızlığı dolayısıyla mektebine devam
edememiştir affınıza rica eder saygılarımı
sunarım 16. 11. 1977

Çocuğum habarı
Liraat bank me.

U. Gürses

Hilal Kale veli yazısı

Kız lisesi müdürlüğüne

Muhterem bayım

Mektebinizin dördüncü sınıfında 146 numaralı kızım Hükmiye öğle yemeklerini mektebiniz sokagında 13 numaralı evde yeyeceğinden öğle paydosunda kendisine müsade vermemizi reca ederim . saygıla

7/12/940

Velisi

babası

Tapu ve Kadastro

müfettişi

Hayri Akkök

H. Akkök

Y:D;

12-12-940

BURSA
MILLÎ İKTİSADİ VE
M. M.
1-12-1937

Devlet telgraf muhabezesinden
dolayr mes'uliyet kabul etmez.

TELGRAF

Adres : _____

İSTANBUL : HÜK : 31/1)
Yol
1-12-1937
İMZA: Servis İşaretleri S./D.

- : bursa; maarif cemiyeti il lise; mudur-iyet,ine; -

İLK MERKEZ	№	KELİME	VERİLDİĞİ	RESMİ	ORTA MERKEZ	ALINDIĞI		İMZA
						Tarih	Saat	
		220	bayazıt.	59	14	1/12	17	

150 şükran'in' bayram dolayısıyla musaadelerim musterhamdır
- abii riza karaman ="

Yardımcılığı
2-12-1937

Şükran Karaman veli yazısı

